

TC
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK EDEBİYATI YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

GIDIK GAZETESİ
İNCELEME, TAHLİLÎ FİHRİST, SEÇME
METİNLER

MUHAMMET CAN
12723009

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. NİHAYET ARSLAN

İSTANBUL
2014

TC
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK EDEBİYATI YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GIDIK GAZETESİ
İNCELEME, TAHLİLİ FİHRİST, SEÇME METİNLER

MUHAMMET CAN
12723009

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 24.07.2014

Tezin Savunulduğu Tarih: 18.08.2014

Tez Oy birliği / ~~Oy çokluğu~~ ile başarılı bulunmuştur.

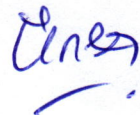
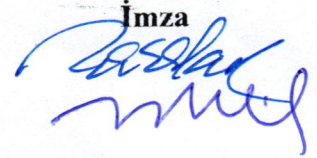
Unvan Ad Soyad

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Nihayet Arslan

Jüri Üyeleri : Prof. Dr. Yakup Çelik

Doç. Dr. Ayşe Melda Üner

İmza

İSTANBUL
Ağustos 2014

ÖZ

GIDIK GAZETESİ İNCELEME, TAHLİLÎ FİHRİST, SEÇME METİNLER Muhammet Can Temmuz, 2014

Gıdık gazetesi, 3 Kasım 1910 tarihinde çıkarılmaya başlanan ve 10 Ekim 1912 tarihine kadar yayın hayatını sürdüren, Arap harfli bir Türkçe mizah gazetesidir. Gazetede güncel haberlerin mizahi bir üslupla değerlendirildiği yazıların yanında hikâye, şiir, roman gibi edebi türlere de yer verilmiştir. Refi Cevat ve Ahmet Rasim gibi çok önemli gazetecilerle çalışan *Gıdık*'ta ayrıca Mahmut Yesari, Server İskit, Cemil Cem, Mehmet Sıtkı gibi çok sayıda önemli yazar ve karikatürist görev almıştır. Bu çalışmada, *Gıdık* gazetesi, beş ana bölüm halinde incelenmektedir. Birinci bölümde, Osmanlı'da basın hayatı ve mizah üzerine bilgi verildikten sonra, ikinci bölümde *Gıdık* gazetesi şekil ve içerik itibarıyla analiz edilmiştir. Üçüncü bölümde de yazar fihristi ve tüm yazıların kısa özetlerinin de yer aldığı tür fihristi çıkarılmıştır. Dördüncü bölümde ise gazeteden seçilen bazı metinler, transliterasyon yapılarak Latin harflerine aktarılmıştır. Son bölüm olan sonuç bölümünde de gazetenin özellikleri, önemi ve içeriğiyle ilgili genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Gıdık* Gazetesi, Basın, Mizah, Refi Cevat, Ahmet Rasim.

ABSTRACT

THE NEWSPAPER OF *GIDIK* ANALYSIS, ANALYTICAL INDEX, SELECTED TEXTS

Muhammet Can

July, 2014

The newspaper of *Gıdık* is a Turkish humor newspaper in Arabic letters that had started to issue the date of 3 November 1910 and the publication lived to the date of 10 October 1912. In this newspaper, besides the texts in which current news evaluated in humorous way, literary texts like poem, story and novel had been included. In the newspaper of *Gıdık* which had worked with the journalists like Refi Cevat and Ahmet Rasim, also had served numerous and important authors and caricaturists like Mahmut Yesari, Server İskit, Cemil Cem, Mehmet Sıtkı. In this article the newspaper of *Gıdık* is studied in five sections. After given the some information about the press and humor in the Ottoman Empire in the first section; in second section the newspaper of *Gıdık* has been analyzed as form and content. In the third section an index for the writers has been created. In this section, also an index for the literary types which includes short summaries of all texts in the newspaper has been created. In the fourth section some texts which chosen from the newspaper have been transliterated to the Latin letters. And in the consequence section which is the last section, a general assessment has been done about the characteristic, the significance and the content of the newspaper.

Keywords: The newspaper of *Gıdık*, Press, Humor, Refi Cevat, Ahmet Rasim.

ÖNSÖZ

Türk basın tarihinde, II. Meşrutiyet'in ilanı önemli bir dönüm noktasıdır. Meşrutiyet'in ilanının getirdiği özgürlük ortamı ile birlikte, II. Abdülhamit yönetiminin basın üzerindeki sert politikası bir anda yumuşamış ve gazete ve dergilerin sayısında bu dönemde önemli oranda bir artış gözlemlenmiştir. II. Abdülhamit idaresinde neredeyse tamamen yok olan mizah basını da Meşrutiyet'in ilanı ile birlikte yeniden canlanmış ve önemli önemsiz birçok mizah dergi ve gazetesi yayın hayatına başlamıştır. Bu dönemin en önemli mizah yayınları arasında, *Kalem* ve *Cem* gibi öncü örneklerin yanı sıra 71 sayı yayınlanan *Gıdık* gazetesini de saymak gerekmektedir. Her ne kadar *Gıdık* gazetesi, sayı olarak diğer örneklerin gerisinde kalsa da, 1910-1912 yılları arasında 2 yıl gibi uzun bir dönem yayın hayatını sürdürerek Osmanlı Devleti'nin en buhranlı dönemlerinden biri olan II. Meşrutiyet dönemine ışık tutması ve gazetede Ahmet Rasim, Refi Cevat ve Cemil Cem gibi çok önemli isimlerin yazı ve karikatürlerinin yayınlanması *Gıdık* gazetesini önemli bir mizah gazetesi yapmaktadır.

3 Kasım 1910'den 10 Ekim 1912'ye kadar 71 sayı olarak yayınlanan *Gıdık* gazetesinin incelendiği bu tez çalışması, beş ana bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde, Osmanlı Devleti'nde basın hayatının gelişimi başlangıcından Birinci Dünya Savaşı'na değin irdelenmiş ve özellikle mizah basınındaki gelişmelere dikkat çekilmiştir. Ardından gelen ikinci bölümde, *Gıdık* gazetesinin şekil özellikleri üzerinde durulmuş, gazetenin yazar ve karikatürist kadrosu hakkında bilgi verilmiş ve muhtevassından detaylı bir şekilde bahsedilmiştir. Şekil özellikleri ve gazete ile ilgili kimlik bilgilerinin paylaşıldığı bölümlerde çalışmanın ekler kısmında verilen tablolara da referans verilerek bilgilerin daha anlaşılır olmasına çalışılmıştır. Yazar ve karikatürist kadrosu hakkında bilgi verilirken öncelikle gazetede yer alan tüm müstear ve gerçek isimler sıralanmış, ardından bu isimlerden emin olunabilenler hakkında biyografik bilgilere yer verilmiştir.

Üçüncü bölümde, gazetede yer alan yazar adlarına ve türlere göre fihrist yer almaktadır. Yazar adlarına göre fihrist hazırlanırken, yazar isimleri alfabetik olarak sıralanmış, isimlerin altında da gazetede yazılarının kaynakça bilgisi yer almıştır. Ayrıca yazarı belirtilmemiş yazılar da "İmzasız" başlığı altında sıralanmışlardır. Türler göre fihrist bölümünde ise gazetede yazılar içeriklerine yönelik özet bilgileriyle birlikte türlerine göre sınıflandırılmıştır.

Dördüncü bölümde, gazetenin içeriğinin daha iyi anlaşılması için gazetede yer alan yazılardan, her türden birkaç örnek seçilmiş ve bunların transliterasyonu yapılmıştır.

Beşinci bölüm olan sonuç bölümünde de gazetenin önemi, özellikleri ve içeriğiyle ilgili genel bir değerlendirme yapılarak tez tamamlanmıştır.

Çalışmanın sonunda ayrıca, inceleme bölümünde referans olarak kullanılan tabloların ve gazeteden bazı sayfa örneklerinin yer aldığı ekler bölümü

bulunmaktadır. Tabloların inceleme bölümünde gereksiz yer doldurmaması için böyle bir yola başvurulmuştur.

Tezin yazılış sürecinde yaşanan birtakım zorlukları da kısaca belirtmek gerekirse, bu süreçte yaşanan ilk ve en önemli zorluk gazete sayılarının temini konusunda yaşanmıştır. Bu zorluğun ana nedeni gazetelerin tüm nüshalarının bir arada yer aldığı bir kütüphanenin olmamasıdır. Diğer bir sorun da gazetenin bazı sayılarına sahip olan kütüphanelerin bu sayıları paylaşma açmamış olmalarından kaynaklanmaktadır. İlk olarak, gazetenin 1-23, 25-44 ve 63, 64, 66, 68, 69. sayılarına Hakkı Tarık Us Kütüphanesi'nden¹ kolayca ulaşılabilmiştir. Geriye kalan 24, 44-52, 54-62, 65 ve 67. sayılar için Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi'nde çalışılmış, 53. sayı da uzun uğraşlar sonunda, sadece Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi'nde bulunabilmiştir.

Son olarak, tez çalışması süresince tezimin eksiksiz olması için desteklerini esirgemeyen değerli danışmanım Doç. Dr. Nihayet Arslan Hanımefendi'ye ve yüksek lisans aşamasında çalışmalarımı beni her zaman cesaretlendiren Prof. Dr. Yakup Çelik'e şükranlarımı arz ederim.

Ayrıca yüksek lisans boyunca maddi destek aldığım TÜBİTAK'a, kütüphanelerinde çalışmalarımı sürdürdüğüm İSAM, TTK ve BİSAV'a ve hayatım boyunca manevi desteklerini benden hiçbir zaman esirgemeyen Esengül Sağlam ve çok kıymetli aileme teşekkürlerimi sunarım.

Muhammet Can

İstanbul

Temmuz 2014

¹Gıdık Gazetesi, <http://www.tufts.ac.jp/common/fs/asw/tur/htu/list1.html> [07.10.2013].

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	xi

1. GİRİŞ	1
1.1. Osmanlı Türkiye’sinde Basın ve Gazetecilik Faaliyetleri	1
1.2. Basınla İlgili Yasal Düzenlemeler	5
1.3. Türk Edebiyatında Mizah ve Hiciv	7
1.4. Türk Basınında Mizah	9
2. BÖLÜM: <i>GIDIK</i> GAZETESİNİN İNCELENMESİ	11
2.1. <i>Gıdık</i> Gazetesinin Yayın Hayatına Başlaması, Yayın Süreci ve Kapanması	11
2.2. <i>Gıdık</i> Gazetesinin İdareci ve Yazar Kadrosu	15
2.2.1. H. Seyfettin	19
2.2.2. M. Hazım	20
2.2.3. Arif Hikmet	20
2.2.4. Fuat Talat	20
2.2.5. Refi Cevat (Ulunay)	21
2.2.6. H. Kemalettin	23
2.2.7. Mehmet Asaf	23
2.2.8. Ahmet Rasim	24
2.2.9. K.N	25
2.2.10. Süleyman Tevfik	25
2.2.11. Cemil Hakkı.....	26

2.2.12. Ahmet Kemal.....	27
2.2.13. Ahmet Reşat	28
2.2.14. Celis.....	28
2.2.15. Enis Avni (Akagündüz)	28
2.2.16. Eşref.....	29
2.2.17. Mizancı Murat	30
2.2.18. Mehmet Sıtkı (Akozan)	30
2.2.19. Mahmut Yesari	31
2.2.20. Server İskit.....	31
2.2.21. Hüseyin Kâmi.....	32
2.2.22. Çimdik, Neriman, Kara Kedi.....	32
2.3. <i>Gıdık</i> Gazetesinin Şekil Özellikleri.....	33
2.4. <i>Gıdık</i> Gazetesinin İdare, Basım ve Dağıtım Merkezleri	38
2.5. <i>Gıdık</i> Gazetesinin Fiyatı, Abonelik Şartları ve Sayfa Sayısı	39
2.6. <i>Gıdık</i> Gazetesinin Yayın Periyodu	40
2.7. <i>Gıdık</i> Gazetesinde Yayımlanan Karikatürler ve Karikatüristleri	40
2.8. <i>Gıdık</i> Gazetesinin Muhtevası	42
2.8.1. Hikâye.....	43
2.8.2. Roman.....	46
2.8.3. Fıkra.....	51
2.8.4. Şiir	61
2.8.5. Mektup.....	63
2.8.6. Mizahi Haber	64
2.8.7. İlan ve Reklam.....	67
2.8.8. Gazetenin Mevzi ve Okuyucu ile İlişkileri.....	68
2.8.9. Diğer Türler (Bilmece, Tiyatro, Atasözleri ve Mizahi Fıkralar)	69
3. BÖLÜM: GIDIK GAZETESİNİN TAHLİLÎ FİHRİSTİ	71
3.1. Yazar Adlarına Göre Fihrist.....	71
3.2. Türlerine Göre Fihrist.....	134
3.2.1. Hikâye	134
3.2.2. Şiir	172

3.2.3. Roman.....	179
3.2.4. Fıkra.....	188
3.2.5. Mizahi Haber	256
3.2.6. Mektup.....	283
3.2.7. Gazetenin Mevzi ve Okuyucu ile İlişkileri.....	288
3.2.8. İlan ve Reklam.....	293
3.2.8.1. İlan	293
3.2.8.2. Reklam.....	298
3.2.9. Diğer Türler (Bilmece, Atasözü, Tiyatro ve Mizahi Fıkralar)	311
3.2.9.1. Bilmece	311
3.2.9.2. Atasözü	315
3.2.9.3. Tiyatro.....	315
3.2.9.4. Mizahi Fıkra.....	315
4. BÖLÜM: GIDIK GAZETESİNDEN SEÇME METİNLER.....	318
4.1. Hikâye	318
4.1.1. Paris’te	318
4.1.2. Mümeyyiz Bey!	319
4.1.3. Küçük Hikâye: Fırsat.....	322
4.1.4. Hırsızlar	324
4.1.5. Banko... Banko!	328
4.2. Şiir	330
4.2.1. Kaside-i Belîğ e der Hakk-ı Mebus-ı Dersim ez Fırka-ı Bi-taraf-ı Hariç	330
4.2.2. Aç Sinekler?	331
4.2.3. Ona	332
4.3. Roman	333
4.3.1. <i>Pek Mustarip Bir Mösyö</i>	333
4.3.2. Hayat-ı Hakikiyeyi Musavver Milli Roman <i>Mebusun Aşk</i> ı ...	334
4.4. Fıkra	336
4.4.1. Vükelayı Kimlerden Teşkil Etmeli?	336
4.4.2. Cemiyet-i Muhabirîn Hakkında.....	338

4.4.3. (<i>Genç Türk</i>) Gazetesi.....	340
4.4.4. Dereden Tepeden.....	341
4.5. Mektup	341
4.5.1. Lahey Sulh Konferansı’na Açık Mektup.....	341
4.5.2. Bir Mektup.....	342
4.5.3. Beşte bir Yekûn	344
4.6. Mizahi Haber	345
4.6.1. “ <i>Gıdık</i> ”ın Müstahberat-ı Hususiye-i Mühimmesi	345
4.6.2. Patrik Efendi	345
4.6.3. (D. K.)’ye Müjde!	345
4.7. İlan-Reklam	345
4.7.1. İlan	345
4.7.2. İlan	346
4.7.3. Bu Fırsat Bir Daha Ele Geçmez “Helal Ticarethanesi”	346
4.7.4. <i>Nesl-i Beşer İnsanın Menşei</i>	346
4.8. Gazetenin Okuyucu-Mevzi İlişkileri	346
4.8.1. İtizar	346
4.8.2. Açık Muhabere	347
4.9. Bilmece.....	347
4.9.1. Bilmece	347
4.9.2. Bilmecelerimiz	347
4.10. Mizahi Fıkra	349
4.10.1. İstanbul’un İmarı İçin Teşekkül Eden Komisyonunda.....	349
4.10.2. “Şöyle Böyle” Avrupa’da Oluyormuş.....	350
5. SONUÇ	351
KAYNAKÇA	354
EKLER	356
Ek 1. Tablolar	356
Ek 2. Sayfa Örnekleri	365
ÖZGEÇMİŞ	375

KISALTMALAR

Age	: adı geçen eser
Bkz.	: bakınız
BİSAV	: Bilim ve Sanat Vakfı
C.	: cilt
Çev.	: çevirmen
İSAM	: İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi
İst.	: İstanbul
N.	: numara
S.	: sayfa
TDV	: Türk Diyanet Vakfı
TTK	: Türk Tarih Kurumu
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
Vb.	: ve benzeri.
Yay.	: yayınları

1. GİRİŞ

1.1. Osmanlı Türkiyesi’nde Basın ve Gazetecilik Faaliyetleri

Basın, en genel tanımıyla “gazete, dergi gibi süreli yayınlarla, bunları çıkaran insan, kurum ve kuruluşlar ve söz konusu yayınların halka ulaşmasında profesyonel olarak çalışan insanların yer aldığı meslek alanına verilen isim”dir¹. Yine lügate göre “basının görevi, kamuyu ilgilendiren siyasi, sanatsal, edebî vb. güncel olayları, bu konulardaki düşünce ve görüşleri, yorumları tarafsız bir şekilde halka iletme”². Matbaa ve birçok gelişmede Batı’nın gerisinde kalan Osmanlı İmparatorluğu, basınla da Avrupa’dan ancak birkaç asır sonra tanışabilmiştir. Osmanlı’da basının gelişim sürecinin ele alındığı bu giriş bölümünde, *Gıdık* gazetesinin yayınlandığı döneme kadarki süreçte yayınlanan gazete ve dergilerin özellikleri ve basında yapılan düzenlemeler üzerinde durulmaktadır.

Hıfzı Topuz kitabında Cumhuriyet öncesi Türk basın tarihini dört ana döneme ayırmıştır.³

1- Tanzimat Öncesi ve Tanzimat Dönemi

2- Birinci Meşrutiyet ve İstibdat Dönemi

3- İkinci Meşrutiyet Dönemi

4- Mütareke Yılları ve Kurtuluş Savaşı Dönemi

Bu çerçeve içinde kalarak Türkiye’de basının gelişim sürecine bakıldığında birçok kaynakta Osmanlı’da ilk gazetenin 1831 yılında yayınlanan *Takvim-i Vakayi* olduğunun belirtildiği görülmektedir. Ancak 18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Avrupa’daki gazetelerle tanışan Osmanlı Devleti’ndeki ilk gazete 1795 yılında Fransız Devrimi’ni Osmanlı toplumuna tanıtmak amacıyla Fransız elçiliği tarafından çıkarılan *Bulletin des Nouvelles* adlı gazetedir. Bunun gibi yine Fransız elçiliği tarafından başka

¹ Turan Karataş, *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü* (İstanbul: Sütun Yay., 2011), 76.

² *Age*, 76.

³ Hıfzı Topuz, *II. Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi* (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2003), 6-7.

gazeteler de çıkarılmış, ancak bu gazeteler Osmanlı toplumu tarafından pek ilgi görmemiştir. Ancak İzmir’de 1821’de Alexandre Blacque adındaki bir Fransız tarafından, önce *Le Spectateur Oriental* ve daha sonra da başka isimlerle çıkarılan gazeteler, Fransız politikasıyla bağdaşmayan ve Osmanlı’nın Yunan politikasını destekleyen tutumuyla dikkatleri üzerine çekmiştir. Hem Yunanlıları hem de Rusları şiddetle eleştiren bu gazeteler, Osmanlı hükümetinin görüşünü Avrupa’ya ulaştırarak Osmanlı Devleti’ne büyük bir hizmette bulunmuşlardır.

Fransızca olarak çıkarılan bu gazetelerin ardından Osmanlı Türkiye’sindeki ilk Türkçe gazete ise 1828 yılında Mehmet Ali Paşa idaresindeki Kahire’de, Türkçe-Arapça dillerinde çıkarılan *Vakayi-i Mısriyye* gazetesidir. Mehmet Ali Paşa yine bundan 2 yıl sonra da Girit’te *Vakayi-i Giridiye* adlı Türkçe-Yunanca bir gazete yayınlanmasını sağlamıştır⁴. Bu iki gazetenin, İstanbul’dan çok uzakta çıkarılmış olmaları sebebiyle Türkiye’deki basının gelişimine herhangi bir katkısı olmadığı düşünülmekte ve bu yüzden de Türk basın tarihi içinde bu gazetelere genellikle yer verilmediği görülmektedir⁵.

Bu ilk örneklerin ardından II. Mahmut’un emriyle 1831 yılında İstanbul’un ilk Türkçe gazetesi olan *Takvim-i Vakayi* yayın hayatına başlar. Önceleri haftalık olarak yayınlanan bu gazetenin ilk sayısı 5 bin adet basılarak devlet kurumlarına ve eşrafa dağıtılmıştır⁶. Orhan Koloğlu bu bahiste, gazetenin Padişah tarafından, devlet politikasının ana çizgilerinin bütün yöneticilerce bilinmesi amacıyla çıkarıldığını ve bu yüzden özellikle devlet görevlilerine ve eşrafa dağıtıldığını belirtmektedir⁷. *Takvim-i Vakayi*’nin daha sonra Arapça, Farsça, Fransızca, Rumca, Ermenice ve Bulgarca nüshalarının da basıldığı ve böylece ülkedeki Türkçe dışında dil kullanan diğer gruplara da ulaşılmaya çalışılmıştır. Koloğlu’na göre, “*Takvim-i Vakayi* (...) dinamik yapısı, nitelikli kadroları ve dünyaya açıklığıyla, gününe göre radikal, hatta ihtilalci nitelikli düşünceleri savunmuş ve bunlar 1938 Tanzimat Fermanı için kamuoyunu hazırlamıştır”⁸.

⁴ Orhan Koloğlu, **Osmanlı’dan Günümüze Türkiye’de Basın**(İstanbul: İletişim Yay., 1992), 13.

⁵ Hıfzı Topuz, **II. Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi** (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2003), 15.

⁶ Age, 16.

⁷ Orhan Koloğlu, “Osmanlı Basını: İçeriği ve Rejimi”, **Tanzimat’tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi**, C.1 (İstanbul: İletişim Yay., 1985): 70.

⁸ Age, 71.

Takvim-i Vakayî'nin ardından yayınlanan ikinci Türkçe gazete ise bir İngiliz vatandaşı olan William Churchill tarafından çıkarılan *Ceride-i Havadis*'tir (1840). Churchill'in bir yazısından anlaşıldığı üzere, gazete ilk yıllarda halk tarafından pek rağbet görmemiş, ilk başlarda bedava dağıtılan gazete, sonraları da ancak 150 kadar okuyucuya ulaşabilmiştir. Bir süre sonra ise devletten aldığı yardımlarla birlikte durumunu düzelteren gazete, aldığı bu yardımlar sebebiyle de "yarı resmi" olarak değerlendirilmektedir. Koloğlu, iki gazetenin de yazarlarının tamamının devlet memuru olduklarını, bu sebeple de yönetimin çıkarları dışında bir fikir üretmelerinin mümkün olmadığını belirtmektedir⁹.

Devlet yardımıyla desteklenen bu gazetelerin ardından, özel girişimle kurulan ilk Türkçe gazete ise 21 Ekim 1860 tarihinde yayın hayatına başlayan *Tercüman-ı Ahvâl* olmuştur. Agâh Efendi ve İbrahim Şinasi'nin birlikte çıkardıkları *Tercüman-ı Ahvâl*'de iç ve dış haberlerin yanı sıra çeşitli çevirilere, resmi haberlere, edebi metinlere ve incelemelere yer verilmiştir¹⁰. Kaynaklara göre bu gazetede ancak 6 ay gibi kısa bir süre çalışan Şinasi, 1862'de *Tasvir-i Efkar*'ı çıkararak gazetecilik hayatına yeniden dönmüştür. Koloğlu'na göre, bu gazete, "kamuoyunun önemini her şeyin üstünde ön plana çıkaran ilk gazetedir"¹¹. Gazete, Şinasi'nin birkaç yıl sonra Paris'e kaçmasının ardından önce Namık Kemal, sonra da Recaizade Mahmut Ekrem tarafından çıkarılmaya devam etmiş, ancak 835. sayının ardından tam olarak kapanmıştır. Bu öncü gazetelerin ardından yayınlanan *Muhbir*, *Basiret*, *İbret*, *Terakki*, *Mümeyyiz*, *Diyojen* ve *Âyine-i Vatan* gibi gazeteler de dönemin önemli gazeteleri arasında sayılmaktadır. Aynı dönemde bu gazetelerin dışında, birçok gazetenin daha yayımlandığı, bunlardan bazılarının kısa süreli olduğu, bazılarının da sürekli isim değiştirerek yayın hayatına devam ettikleri bilinmektedir. Koloğlu, 19. yüzyılın ikinci yarısında Türk basınının büyük bir ilerleme kaydettiğini, 1850'de İstanbul ve İzmir'deki on sekiz gazeteden yalnızca iki tanesi Türkçe iken 1873'te İstanbul'daki kırk üç gazetenin on üç tanesinin Türkçe olduğunu belirtmektedir¹².

Osmanlı basınında ilk Türkçe dergi ise 1849 yılında Abdülhak Molla tarafından yayınlanmaya başlanan *Vakayî-i Tıbbiye*'dir. Tıbbi konuları içeren bu dergi

⁹ Orhan Koloğlu, *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Basın* (İstanbul: İletişim Yay., 1992), 15.

¹⁰ Orhan Koloğlu, "Osmanlı Basını: İçeriği ve Rejimi", *Tanzimat'tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*, C.1 (İstanbul: İletişim Yay., 1985): 77.

¹¹ Orhan Koloğlu, *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Basın* (İstanbul: İletişim Yay., 1992), 33.

¹² *Age*, 41.

3 yıl yayınlandıktan sonra kapanmıştır. On yıllık bir suskunluk döneminin ardından 1862’de ikinci Türkçe dergi olan *Mecmua-i Fünun* yayınlanmaya başlamıştır. Tanpınar, Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye tarafından çıkarıldığı belirtilen bu derginin tam bir okul olduğunu ve bizde Büyük Fransız Ansiklopedisi’nin rolünü oynadığını belirtmektedir¹³. Bu dergide, Ahmet Vefik Paşa, Münif Paşa, Ethem Pertev Paşa gibi dönemin önemli isimleri tarafından iktisattan felsefeye, tarihten jeolojiye kadar birçok konuda yazılar yayımlanmıştır¹⁴. Yine aynı yıl *Mirat*, *Mecmua-i İber-i İntibah* yayın hayatına başlamış, daha sonraki yıllarda da *Mecmua-i Maarif*, *Tuhfetü'l-Tıb* gibi dergiler yayımlanmıştır. Koloğlu, 1849-1871 yılları arasında çıkarılan bu dergilerin genellikle seçkinler tarafından yayımlandığını ve yine seçkinlere hitap ettiğini belirtmektedir¹⁵. Ancak, Ahmet Midhat Efendi 1872 yılında yayınlamaya başladığı *Dağarcık* dergisi ile alışlagelmiş dergiciliğin dışına çıkarak herkes tarafından kolayca okunabilen ve vakit geçirmeye olanak tanıyan yazılarıyla bu derginin çok geniş bir halk tarafından ilgi görmesini sağlamıştır. Bu yıllarda dergi sayısında da büyük artışlar yaşandığı görülmektedir. 1872’de iki dergi yayın hayatına başlamışken, bu sayı 1873’te onu geçmiştir.¹⁶

I. Meşrutiyet döneminde ise basında inişli çıkışlı dönemler yaşanmıştır. Abdülhamit’in II. Meşrutiyet’e kadarki iktidarındaki gazeteleri iki döneme ayıran Koloğlu, 1879-1887 yılları arasında İstanbul’da her yıl ortalama 9-10 yeni yayın çıktığını, 1888’den 1908’e kadarki dönemde ise yılda ancak ortalama 1 yeni yayının çıkarılabildiğini belirtmektedir. 1894’ten sonra yurtdışında ise ortalama yılda beş-altı yeni Türkçe yayın çıkarılmıştır. Bu dönemde sürgün basının Avrupa’nın çeşitli şehirlerinin yanı sıra New York ve Rio de Janeiro’da dahi gazete çıkardığı bilinmektedir. Kuşkusuz, bunda Abdülhamit idaresinin basın üzerinde uyguladığı sıkı sansür politikası etkili olmuştur. Tüm bunlara rağmen Abdülhamit iktidarı döneminde, normalde 12-15 bin tiraj yapan, bazı durumlarda ise tirajı 30 binlere kadar ulaşan *Tercüman-ı Hakikat*, *Sabah*, *İkdam*, *Tarik* ve *Mizan* gibi çok önemli gazeteler yayımlanmıştır. Ayrıca yine bu dönemde *Malumat*, *Mecmua-yı Ebuzziya* ve *Servet-i Fünun* gibi Batı ile yarışabilecek nitelikte dergilerin de çıkarıldığı görülmektedir¹⁷.

¹³ Tanpınar’dan Aktaran: Bülent Varlık, “Tanzimat ve Meşrutiyet Dergileri”, **Tanzimat’tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi**, C.1 (İstanbul: İletişim Yay., 1985), 113.

¹⁴ Age, 113.

¹⁵ Age, 114.

¹⁶ Age, 114.

¹⁷ Age, 115.

Türk basınında II. Meşrutiyetin ilanıyla birlikte yeniden bir rahatlama dönemi yaşanmış ve 24 Temmuz'dan itibaren gazeteler ön sansür uygulanmadan yayınlanmıştır. O günlerde İstanbul'da sadece *İkdam*, *Tercüman*, *Sabah* ve *Saadet* gazeteleri yayınlanırken ilk iki ay içinde 200'ün üzerinde gazete imtiyazı alınmış, Meşrutiyetin ilk üç buçuk yılında (1908-1912) 607 gazete ve dergi yayınlanmıştır¹⁸. Koloğlu, bu dönem için “basın çılgınlığı” terimini kullanmanın doğru olacağını ve bu dönem çıkan gazetelerin toplumun gerçekleri dinlemek açlığına cevap verdiğini söylemektedir¹⁹. Zaten, bu yayınların çoğu ancak birkaç sayı veya birkaç ay sürdükten sonra kapanmışlardır.

Bu dönemde gazete tirajları 2 binlerden 50 binlere kadar yükselmiştir²⁰. Dönemin en önemli gazeteleri arasında *Yeni gazete*, *Tanin*, *Mizan*, *Serbestî*, *Sada-yı Millet*, *Osmanlı*, *Volkan*, *Tasvir-i Efkâr*, *Sırat-ı Müstakim* ve *Sebülrreşat* gazetelerinin öne çıktığı, ayrıca bu dönemde *Genç Kalemler* ve *İctihat* gibi fikir dergilerinin de adlarından çokça söz ettirdikleri görülmektedir.

1.2. Basınla İlgili Yasal Düzenlemeler

Osmanlı'nın Tanzimat ve I. Meşrutiyet dönemindeki basın rejimine bakıldığında matbaalarla ilgili ilk düzenlemenin 1857'de yayınlanan Matbaa Nizamnamesi ile yapılırken basınla ilgili ilk yasal düzenlemenin de 1858'de Ceza Kanununa konan 3 madde ile birlikte yapıldığı görülmektedir. Bu maddelerde asılsız suçlamalar, adaba aykırı yayınlar ve Osmanlı içindeki milletler aleyhindeki yazılar yasaklanmıştır. Daha sonra da 1864 yılında Fransız basın yasasından esinlenilerek bir Matbuat Nizamnamesi yayınlanmıştır. Koloğlu, bu nizamnameyi, ön sansürü kaldırması ve basınla ilgili davalar için özel mahkemeler kurulmasını öngördüğü için ileri bir adım olarak kabul etmişse de çeşitli yetkilileri dokunulmazlık statüsüne alması ve gazete çıkarmayı izne bağlaması sebebiyle de kısıtlayıcı bir yasa olarak değerlendirmiştir²¹. Ancak bir süre sonra, bu nizamnamenin yarattığı özgürlük ortamından faydalanan gazetelerin tutumları hükümeti rahatsız etmiş ve çeşitli düzenlemeler yapma gereği duyulmuştur. Bu sebeple 1867 yılında yayınlanan “Âli

¹⁸ Hıfzı Topuz, **II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi** (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2003), 84.

¹⁹ Orhan Koloğlu, **Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Basın** (İstanbul: İletişim Yay., 1992), 54.

²⁰ Hıfzı Topuz, **II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi** (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2003), 83.

²¹ Orhan Koloğlu, **Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Basın** (İstanbul: İletişim Yay., 1992), 43.

Kararname” ile basın rejiminde önemli değişikliklere gidilmiştir. Bu kararname, hükümete, ülkenin çıkarları gerektirdiğinde gazeteler hakkında basın yasasından bağımsız kovuşturma açma yetkisi tanımış ve böylelikle hükümet basın üzerinde önemli bir güç kazanmıştır. Yine hükümet 1874’te de her gazeteye pul yapıştırma zorunluluğu getirerek gazeteler üzerinde bir tür ekonomik baskı oluşturmıştır. 1876’da daha sıkı önlemler alma ihtiyacı duyan hükümet, önce resim ve karikatürlere sansür getirmiş ve yurtdışından gelen yayınlar üzerindeki kontrolünü de sıkılaştırmıştır. Ardından, ülkedeki gazetelerin baskıya girmeden önce matbuat dairesi ve valilikler tarafından kontrol edilmesini zorunlu hale getirmiştir²².

Birinci Meşrutiyet dönemi basınına bakıldığında ise önceleri görece bir rahatlığın ardından, basın üzerindeki baskının artarak devam ettiği görülmektedir. Aslında Osmanlı basını, 1876’da Meşrutiyetin ilanı ile görece özgür bir ortama kavuşmuş, ilan edilen Kanun-ı Esâsi’nin 12. maddesinde de “basının yasalar çerçevesinde serbest olduğu” belirtilmiştir. Ancak bu süreçte yeni bir matbuat kanunu yapılamamış, hatta 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı sebebiyle Padişah II. Abdülhamit’in hükümetten basının daha sıkı kontrol edilmesini istemesi sebebiyle, hükümet zor durumda kalmıştır. 1878’de meclis dağıtılınca da eski kanun ve kararnameler ile devam edilme yoluna gidilmiştir. II. Abdülhamit döneminde, gazeteler üzerindeki ön sansür mekanizması daha şiddetle işletilmiş, 1880’de sansür, siyasal olmayan dergilere de yayılmıştır. 1888’de ise matbaaların bastığı tüm yayınlara ön sansür uygulanmaya başlamıştır. Gerçekte Abdülhamit döneminde hiçbir basın kanunu yapılmamış, 1864 Basın Kanunu ve 1867 Âli Kararname yürürlükte kalmıştır.

II. Meşrutiyetin ilanı ile birlikte basında yeniden bir özgürlük ortamı oluşmuş, ancak 31 Mart Vakası’nın ardından hükümet, basında çeşitli düzenlemeler yapmayı gerekli görmüştür. Bu bağlamda da 18 Temmuz 1909 tarihinde basın özgürlüğüne birtakım kısıtlamalar getiren bir Matbuat Kanunu yasalaşmıştır. Topuz, bu kanunun önceleri liberal eğilimli olmasına karşın daha sonra kanunda yapılan bazı değişikliklerle birlikte özgürlüklerin epeyce kısıtlandığını belirtmektedir²³. Bu çalışmada incelenecek olan *Gıdık* gazetesi de bu Matbuat Kanunu’ndan bir buçuk yıl sonra çıkarılmış ve yayımlandığı dönem içinde de kanunda çeşitli düzenlemelere

²² Age, 42-43.

²³ Hıfzı Topuz, **II. Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi** (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2003), 85.

gidilmiştir. Gazetenin bu değişikliklere karşı yorumları ve bu kanunun gazeteyi nasıl etkilediğine çalışmanın ilerideki bölümlerinde değinilecektir.

3. Türk Edebiyatında Mizah ve Hiciv

Edebiyatta düşünceleri espri ve nükteyle süsleyerek anlatan söz ve yazı çeşidine mizah denilmektedir. Mizahın esas amacı güldürmek olmakla birlikte mizah, birey ve toplum hayatındaki aksaklıkları eleştirme ve iğneleme, düzeltme amaçlarını taşımaktadır²⁴. “İçinde hayatın herhangi bir yönüne veya bir insana dair zarif bir nükte, bir şaka, ince bir alay bulunduran, tarzıyla okuyanı tebessüm ettiren yazı ve manzumeler” de mizahi eser olarak tanımlanmaktadır²⁵. Hiciv ise “bir kişi, kurum veya toplumu alaylı tarzda eleştirme ve eleştiri metinlerinin oluşturduğu edebî tür”dür²⁶. Mizah ve hicvin birbirleriyle sıkça karıştırılan kavramlar olduğunu belirten Orhan Okay, bu iki kavram arasındaki farkı şu şekilde izah etmektedir.

“İkisi arasındaki en önemli fark, mizahta sadece güldürme amacının olmasına ve tamamen uydurulmuş olaylara (kurgu) dayanabilmesine karşılık hicvin az veya çok gerçeği yansıtmasıdır. Mizahta genel konular işlendiği halde hicivde sosyal bir konu veya toplumu ilgilendiren bir mesele yahut çoğunluğun tanıdığı gerçek kişilerin hedef alınması esastır”²⁷.

Karataş da “mizahın dozu kaçır, küçümseyici, aşağılayıcı bir hal alırsa, hiciv (kara mizah) olur” diyerek iki kavram arasında bir anlam ayrımına gitmektedir²⁸.

Türk edebiyatında mizahın *Divânü Lugâti't-Türk*'ten beri olageldiğini belirten İskender Pala, modern anlamıyla mizaha yakın eserlere daha çok Halk Edebiyatı ve Yeni Türk Edebiyatı eserlerinde rastlandığını belirtmektedir. Yazar, Divan edebiyatında ise mizahi içerikli yazıların daha çok “nükte ve latife”ye karşılık geldiğini vurgulamış ve Osmanlı döneminde zengin bir mizah anlayışı olmasına karşın yazıya geçirilen örneklerin az olmasında Osmanlı döneminde dinî anlayış gereği vakar ve ciddiyetin şakaya tercih edilmesinin büyük payı olduğuna işaret etmiştir²⁹. Divan Edebiyatında mizah, yerini daha çok şahsi konular etrafındaki hicve bırakmıştır. Ancak divanlarda az da olsa zarif ifadeler içeren mizahi parçalara rastlanıldığı gibi Şeyhî'nin *Hârname*'si, Meâlî'nin kedisi için yazdığı mersiyesi, Keçecizâde İzzet

²⁴ İsmail Durmuş, “Mizah”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.30 (İstanbul: TDV Yay., 2012): 205.

²⁵ Turan Karataş, **Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü** (İstanbul: Sütun Yay., 2011): 290.

²⁶ Orhan Okay, “Hiciv”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.17 (İstanbul: TDV Yay., 2012): 447.

²⁷ **Age**, 447.

²⁸ Turan Karataş, **Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü** (İstanbul: Sütun Yay., 2011): 291.

²⁹ İskender Pala, “Mizah”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.30 (İstanbul: TDV Yay., 2012): 208.

Molla'nın *Mihnetkeşân*'ı ve Enderunlu Fazıl'ın *Defter-i Aşk* ve *Şevkengîz*'i gibi birçok müstakil mizahi esere de rastlanmaktadır³⁰.

Halk Edebiyatında ise mizah daha çok fıkra türüyle karşımıza çıkmaktadır. Albayrak, edebiyatımızda Nasreddin Hoca, Bektaşî, Erzurumlu vb. gibi birçok çeşitleri olan fıkra'yı sözlü halk edebiyatı ürünleri arasında mizahı temsil eden en tipik yapı olarak kabul etmektedir³¹. Mizahın, Halk Edebiyatında sıkça kullanıldığı bir başka tür de masal türüdür. Masal dinleyicisinin dikkatini çekmek amacıyla masalların başında, ortasında ve sonunda kullanılan tekerlemeler mizah içerdiği gibi, Keloğlan Masalları da tamamen mizah üzerine kurulu eserlerdir. Ayrıca saz şairlerinin şiirleri, karagöz ve ortaoyunları gibi seyirlik halk oyunları, bilmeceler, deyimler, atasözleri, tekerlemeler de mizahi unsurların kullanıldığı diğer Halk Edebiyatı ürünleri olarak sayılabilir³².

19. yüzyılın ikinci yarısında şekillenen Modern Türk Edebiyatında da mizah ve hiciv, ilk yıllardan itibaren kullanılagelmiştir. Akyüz'e göre de espri inceliği ve ifade zarafetine dayanan mizah ve hiciv ilk olarak Tanzimat Dönemi Edebiyatından itibaren görülmektedir³³. Mizah türünün geleneksel çizgiden ayrılan ilk örneği, Ethem Pertev Paşa'nın İstanbul'da toplanarak öldürülen köpekleri savunmak için yazdığı ve bir filozofun bir sokak köpeğiyle esprili diyalogundan oluşan *Av'ave-nâme*'si kabul edilmektedir. Ardından Ziyâ Paşa'nın *Zafer-nâme* ve *Şerhi* ve Nâmık Kemal'in *Hirrenâme* adlı manzumesi de Batıda satir olarak adlandırılan hiciv türünün Türk Edebiyatındaki ilk örnekleri olarak sayılmaktadır³⁴. Daha sonraki yıllarda da Ahmet Midhat, Hüseyin Rahmi ve Recâizâde Mahmut Ekrem'in hikâye ve romanlarında, Ahmet Rasim'in "Şehir Mektupları" başlıklı yazılarında, Şair Eşref'in de şiirlerinde mizahın gücünden sıkça faydalandığı görülür³⁵. II. Meşrutiyet'ten sonra ise mizah türünde, Cenap Şahabettin "Dahhâk-i Mazlûm", Hüseyin Suat "Gâve-i Zâlim", Refik Halit (Karay) "Kirpi" ve Ömer Seyfeddin de "Şit" imzalarıyla yazdıkları mizahi manzume, yazı ve hikâyelerle öne çıkmışlardır³⁶.

³⁰ Age, 208.

³¹ Nurettin Albayrak, "Mizah", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.30 (İstanbul: TDV Yay., 2012): 209.

³² Age, 209.

³³ Kenan Akyüz, **Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri 1860-1923** (İstanbul: İnkılap Kitabevi, 2010), 82.

³⁴ Age, 82-83.

³⁵ Âlim Kahraman, "Mizah", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, C.30 (İstanbul: TDV Yay., 2012): 210.

³⁶ Kenan Akyüz, **Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri 1860-1923** (İstanbul: İnkılap Kitabevi, 2010), 191.

4. Türk Basımında Mizah

İstanbul’da ilk mizah süreli yayını, 1852 yılında Ermeni bir Osmanlı vatandaşı olan Hovsep Vartanyan Paşa tarafından *Boşboğaz Bir Adem* adıyla yayınlanmıştır. İlk Türkçe mizah yayını ise bundan ancak yıllar sonra çıkarılabilmektedir. Birçok kaynakta ilk Türkçe mizah yayını olarak *Dijojen* (1871) gazetesi belirtilmekle birlikte, esasında bir politik düşünce gazetesi olan *Terakki*’nin 1870 yılında yayınlamaya başladığı mizah gazetesi eki, ilk Türkçe mizah gazetesi olma şerefine asıl sahibidir³⁷. Ondan bir yıl sonra da Teodor Kasab, *Dijojen*’i çıkarmış ve bu gazetenin yazılarının çoğunu Nâmık Kemal, Ebüzziya Tevfik ve Direktör Ali Bey gibi isimler yazmışlardır. Çeviker’in belirttiği üzere, bu tarihten itibaren sayıları artan mizah yayınlarının eleştirel tutumu iktidarın tepkisine yol açmış, özellikle Meclis-i Mebusan’ın dağıtıldığı 1878 yılından itibaren siyasal olaylar ve sorunların sıkça işlendiği bu mizah gazetelerine önce kısmî sansür, ardından da yayın yasağı getirilmiştir³⁸.

II. Meşrutiyet’in ilânının ardından (1908) basın alanındaki yasakların sona ermesiyle birlikte basında yaşanan patlama, mizah yayıncılığında da görülmüş ve bu dönemde çok sayıda mizah gazete ve dergisi yayın hayatına başlamıştır. Çeviker, 1908-1918 yılları arasındaki on yılda, 92 mizah dergi ve gazetesinin yayınlandığını belirtmektedir³⁹. Ancak bu yayınlardan çok azı uzun süreli olabilmüş, birçoğu birkaç sayı yayımlandıktan sonra kendiliğinden kapanmıştır. *Kalem* ve *Cem* gibi Batı ayarında kaliteli mizah yayınlarının da görüldüğü bu dönemde *Gıdık* ve *Karagöz* gibi bazı yayınlar da uzun süre çıkarak diğerlerinden ayrılmışlardır. Turgut Çeviker, bu dönemde (1908-1918) yayınlanan mizah gazete ve dergilerini dört gruba ayırmaktadır⁴⁰:

- a- Geleneksel Mizah Dergi ve Gazeteleri
- b- Batılı Modern Mizah Dergi ve Gazeteleri
- c- *Eşek* Tipi Mizah Dergi ve Gazeteleri
- d- Tek Sayılık Risaleler

³⁷ Turgut Çeviker, *Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü 1* (İstanbul: Adam Yay., 1986), 21.

³⁸ Turgut Çeviker, *Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü 2* (İstanbul: Adam Yay., 1986), 17.

³⁹ *Age*, 17.

⁴⁰ *Age*, 17-25.

Çeviker, ilk gruba *Karagöz, Geveze, Cadalo, Köylü* gibi yayınları dâhil etmiş ve bunların *Diyojen* ve *Hayal* ile temelleri atılmış olan mizah çizgisini izleyen gazeteler olduklarını ve bu yayınlarda seyirlik oyun tipleri ve halk mizahçılarının isimlerinin kullanıldığını belirtmiştir⁴¹.

Batılı modern yayınlar grubunu ise *Kalem*'in öncülük ettiği, Avrupalı karikatürcüler ve Avrupa'da eğitim gören yazarlardan faydalanan *Cem, Davul, Kara Sinan, Karikatür, Diken* gibi yayınlar oluşturmaktadır⁴². *Gıdık* gazetesini de hem Avrupa'da eğitim görmüş Cemil Cem ve A. Rigopoulos gibi çizerlerle çalışması, hem de yazarlarının nitelikleri hasebiyle Batılı modern yayınlar grubuna dâhil etmek gerekir.

Eşek tipi mizah yayınları grubunda da Baha Tevfik'in çıkardığı *Eşek*'in yanı sıra *Kibar, Alafranga, El Malum* gibi yayınlar yer almaktadır. Bu gruptaki yayınlar ayrı bir yol tutturarak “*eşekler dünyası*” adıyla insanları ele almış ve “sert, kaba bir yergiyi yazı ve çizgiye geçirmişleridir”⁴³.

Tek sayılık risalelerin en önemlileri olarak da *El Üfürük, Resimli Tonton Risalesi, Mahkûm* ve *Çingirak* sayılabilir. *El Üfürük*'ün öncülük ettiği bu bölümdeki yayınlar dört sayfalık broşürlerden oluşmakla birlikte, üzerinde “asırlık” olduğu ifade edilmiş, hatta ilgi görürse arada bir yayınlanacağı da belirtilmiştir⁴⁴.

⁴¹ Age, 17.

⁴² Age, 20.

⁴³ Age, 22.

⁴⁴ Age, 25.

2. BÖLÜM: GIDIK GAZETESİNİN İNCELENMESİ

2.1. *Gıdık* Gazetesinin Yayın Hayatına Başlaması, Yayın Süreci ve Kapanması

Osmanlı Türkiye'si basınında, Meşrutiyetin ikinci kez ilanı ile Abdülhamit dönemine nazaran bir özgürlük dönemi yaşanmış ve bu tarihten sonra çok sayıda gazete ve dergi yayın hayatına başlamıştır. Ancak basındaki bu özgürlük ortamı çok uzun sürmemiş ve 31 Mart Vakası'nın ardından basın özgürlüğünü kısıtlayıcı bir basın kanunu (14.07.1909) yasalaştırılmıştır. Daha sonraki yıllarda yapılan yeni düzenlemelerle de basın özgürlüğünün daha da kısıtlandığı görülmektedir⁴⁵. *Gıdık* gazetesi de bu basın kanunundan yaklaşık bir buçuk yıl sonra, özgürlüklerin Meşrutiyetin ilk yılına nazaran çok kısıtlı olduğu yıllarda çıkarılmaya başlanmıştır.

Abdülhamit iktidarı döneminde mizah basını özelinde de benzer bir süreç yaşanmış ve II. Abdülhamit döneminde karanlık yıllar geçiren mizah basını Meşrutiyetin yeniden ilanı ile birlikte ihtiyacı olan özgürlük ortamına kavuşmuştur⁴⁶. Bu özgürlük ortamından faydalanan, bu yıllarda *Kalem*, *Cem*, *Davul*, *Karagöz*, *Kara Sinan* ve *Eşek* gibi çok sayıda mizah dergi ve gazetesinin yayınlandığı görülmektedir. *Gıdık* gazetesinin ilk sayısı da Meşrutiyetin ilanından iki yıl sonra 21 Teşrinievvel 1326 (3 Kasım 1910) tarihinde yayınlanmış ve ömrünü -çeşitli dönemlerde yaşanan kesintilere rağmen- 27 Eylül 1328 (10 Ekim 1912) tarihine kadar, yaklaşık iki yıl sürdürmüştür. Bu iki yıllık süre zarfında 69 sayı “Gıdık” ve 2 sayı da “Münasiptir Efendim” adıyla toplam 71 sayı yayınlandığı görülmektedir.

Gıdık gazetesi yaklaşık iki yıl gibi görece uzun bir süre yayınlanmış olması ve kadrosunda Refi Cevat, Ahmet Rasim, Cemil Cem gibi çok önemli isimleri barındırması sebebiyle dönemin önemli mizah gazetelerinden biri sayılmaktadır. Gazetede, dönemin sosyal ve siyasi olaylarının mizahi bir üslupla ele alındığı hikâye,

⁴⁵ Hıfzı Topuz, **II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi** (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2003), 84-85.

⁴⁶ Turgut Çeviker, **Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü 2** (İstanbul: Adam Yay., 1986), 17.

fıkra ve şiirler dikkati çekmektedir. Çapanoğlu da gazetenin kendine özgü bir hüviyetinin olduğunu belirterek kendinden öncekiler gibi banal fıkralar yazmadığını, gazetede “ince mizahın zarif şekline uygun yazılar” yayınlandığını söylemektedir.⁴⁷

Ne gazetede ne de diğer kaynaklarda gazetenin nasıl kurulduğu ve en son neden kapatıldığına dair herhangi bir açıklamaya rastlanmamaktadır. Ancak gazetede yaşanan bazı kısa süreli gecikmeler ve kapanmalarla ilgili, gazetenin en son kapanış sebebine de ışık tutabilecek çeşitli açıklamalar yapıldığı görülmektedir.

Gıdık gazetesinin yayın sürecine bakıldığında çok fazla kesinti ve gecikme yaşandığı anlaşılmaktadır. Gazetenin ilk altı sayısı haftada iki defa olmak üzere düzenli bir şekilde çıkmış, ancak 7. sayı dört günlük bir gecikmenin ardından çıkabilmiştir. Daha açık şekilde belirtilirse, 6. sayı 8 Teşrinisani 1326’da çıkmışken, bir sonraki sayı tam bir hafta sonra 15 Teşrinisani’de çıkarılmıştır. Bu gecikmenin sebebi olarak gazetenin 6. sayısından sonra *Gıdık*’ın sorumlu müdür ve başyazarının değişmesi gösterilebilir. Sorumlu müdür olan Fuat Talat, bu süreçte görevinden ayrıldığı için muhtemelen gazetede işler aksadığından böyle bir gecikme yaşanmıştır.

Bir sonraki gecikme ise 12. sayıda gerçekleşmiştir. 11 ve 12. sayılar arasında yine bir haftalık bir süre vardır. Bu gecikmenin nedeni ise Kurban Bayramı’dır. Zira bayramda çıkmayan gazete, 12. sayıyı “Bayramlık *Gıdık*” başlığıyla çıkarmıştır.

12. sayısından sonra yine düzenli bir şekilde çıkarılan gazetenin 21. sayısı, 21 günlük bir gecikmenin ardından yayınlanabilmiştir. Bu gecikmenin nedeni ise gazetenin, 20. sayıdaki bir yazıdan dolayı kapatılmasıdır. Başyazar bu süreci, 21. sayıdaki “İtizar” başlıklı yazıda şu şekilde ifade etmektedir.

“Gazetemiz birkaç haftalık tatilden sonra bugün tekrar saha-i matbuata atılıyor. Karilerimizin birçoğundan teessüfü havi mektuplar aldık! Kendilerine pek çok teşekkür ederiz. Tahkire karşı edilecek mukabelenin tahkirden keskin olması lazımdır. Fakat zamanın nezaketi bu hakikati ihata edemedi. Yaptığımız hareketten dolayı hiçbir zaman nadim olmadık. Acı tecavüzlere karşı deryadil olamıyoruz. Bazı mesail vardır ki münakaşa ile, mantık ile hallolunur. Tecavüz pek acı olursa o zaman eteği bele sokup kavgaya girişmek böylelikle mütecavizin haddini bildirmek icap eder. Biz de böyle yaptık. Ne yapalım? Ayranımız kabardı. Türklük öyle icap ettirdi. Mahkûm olduk fakat hiçbir zaman meysus olmadık. Divan-ı Harb ise bu memlekette bir adalet ve müsavat

⁴⁷ Münir S. Çapanoğlu, **Basın Tarihimizde Mizah Dergileri** (İstanbul: Garanti Matbaası, 1970), 71.

mevcut olduğunu bu vesile ile bir daha ispat etmiş oldu. Buna bir misal teşkil etmek de büyük bir şereftir. Bazen insan dayanamıyor. Gıdıklamak isterken çimdikliyor”⁴⁸.

Yazıdan da anlaşılacağı üzere gazete Divan-ı Harb (Divan-ı Harb-i Örfi-i Ceraid) kararı ile tekrar yayına devam edebilmiştir. Yine bir sonraki yazıda da gazetenin kapatılma süreci uzun uzadıya esprili bir dille anlatılmaktadır.⁴⁹

Yeniden yayına başlayan gazetenin bir sonraki sayısı olan 22. sayı da bir günlük gecikmeyle çıkmış ve bu tarihten itibaren gazete 40. sayıya kadar haftada iki gün düzenli bir şekilde çıkarılabilmektedir. 40. sayı ise 39. sayıdan bir hafta sonra çıkarılmış ve bu tarihten sonra gazete, perşembe günleri olmak üzere haftada bir defa çıkarılmaya başlanmıştır. Bu değişikliğin nedeni olarak da Refi Cevat’ın başyazarlığı bırakmış olması ve bundan dolayı da gazetede işlerin aksamış olması gösterilebilir. Ayrıca 40. sayıda, okuyucuya hitaben yazılan bir yazıda yaz mevsiminin gelmesi sebebiyle gazetenin artık haftada bir defa çıkarılacağı da belirtilmiştir⁵⁰. Bu bilgidan yola çıkılarak birkaç günlük olan bu gecikmenin de yeni düzene geçilmesi dolayısıyla yaşandığı düşünülebilir.

Gazetenin 40-49. sayıları bir haftalık aralıklarla yine düzenli bir şekilde çıktıktan sonra 50. sayıda da 4 günlük bir gecikme yaşanmış, bu tarihten sonra da sayılar, çok düzensiz bir şekilde yayınlanmaya başlamıştır. Öyle ki, 51 ve 52. sayılarda da 2-3 günlük gecikmeler yaşanmış, 53. sayı ise bir hafta geç yayınlanmıştır. Yine gazetenin 54. sayısı da 4 Ağustos’ta bir haftalık gecikmeyle yayınlandıktan sonra bu defa 55. sayı yaklaşık bir aylık bir gecikmenin ardından çıkarılabilmektedir. 56. sayıda bu gecikmeyle ilgili okuyucuya hitaben yazılan bir özür yazısından bu gecikmenin idari birtakım sıkıntılar nedeniyle yaşandığı anlaşılmaktadır⁵¹. Ancak bu öze rağmen gazetenin 57 ve 58. sayıları da birer haftalık gecikmelerle yayınlanabilmektedir. Gazetenin 58. sayısındaki “Acıdım *Gıdık*’ın Haline” başlıklı yazıda, düzensiz çıkan *Gıdık*’ın bundan sonra haftada iki, üç defa muntazaman çıkacağı belirtilmiştir⁵². Ancak bu söz de tutulamamış, gazetenin 59. sayısı ancak iki aylık gecikmeyle yayınlanmıştır. Bu gecikmenin de nedeni “Arz-ı İtizar” başlıklı yazıda şöyle açıklanmaktadır:

⁴⁸ İmzasız, “İtizar”, N.21, S.162, 27 Kânunusani 1326.

⁴⁹ İmzasız, “Sermuharririmizin defterinden: *Gıdık* nasıl tatil olundu?”, N.21, S.162, 27 Kânunusani 1326.

⁵⁰ İmzasız, “Muhterem Karilerimize”, N.40, S.314, 7 Nisan 1327.

⁵¹ İmzasız, “Kariye ve Karilerimize”, N.56, S.442, 15 Eylül 1327.

⁵² İmzasız, “Acıdım *Gıdık*’ın Haline”, N.58, S.462, 13 Teşrinievvel 1327.

“Bir hayli zaman vardır ki muhterem karilerimize *Gıdık*’ımızı takdim edemiyoruz. Bu babda müteaddit esbap zikredilebilirse de biz başlıca iki suret arz etmek istiyoruz:

Birincisi ve belki en mühimi: bu sırada siyasiyat ile alûde olan efkâr-ı umumiyyenin gıdıklanması tabii muvafık olamazdı değil mi?

İkincisine gelince: müdir-i mesulümüz Arif Hikmet Bey’in alafranga gıdıklamak usulünü öğrenmek üzere Avrupa’ya kadar bir cevelan icra etmesidir”⁵³.

Yukarıdaki yazının devamında gazetenin artık düzenli bir şekilde çıkacağı yeniden taahhüt edilmesine karşın 60. sayıdan sonra *Gıdık*’ın susturulduğu anlaşılmaktadır. *Gıdık*’ın susturulması üzerine aynı ekip *Münasiptir Efendim* olarak gazeteyi devam ettirmeye çalışmışlarsa da ancak iki sayı çıkabilen bu gazete de kapatılmıştır. 31 Kânunuevvel 1327’de çıkan *Münasiptir Efendim*’in 2. sayısından sonra gazete uzun bir dönem suskun kalmış; *Gıdık*’ın 61. sayısı ancak 23 Ağustos’ta (yaklaşık 8 ay sonra) çıkarılabilmektedir. Bu tarihten itibaren yeniden haftada iki defa çıkarılmaya başlanan gazete, 69. sayıya kadar pazartesi ve perşembe günleri düzenli bir şekilde çıkmış, 69. sayı ise 1 haftalık gecikmeyle yayınlanmıştır. Bu tarihten sonra da gazete bir daha çıkarılamamıştır.⁵⁴

69. sayıdan itibaren gazetenin çıkarılamamasına gerekçe olarak -buna dair bir bilgi olmamasına karşın- Birinci Balkan Savaşı’nın başlamış olması düşünülebilir. Zira gazetenin son sayısı, savaşın başlangıcından (8 Ekim 1912) 2 gün sonra çıkmış, ancak gazetede savaşın başlamış olduğundan hiç bahsedilmemiş, hatta Osmanlı Devleti’nin hala savaş ilan etmemiş olması eleştirilmiştir. Bu gibi nedenlerden, sayının savaş başlamadan önce hazırlanmış olduğu ya da haberin henüz duyulmamış olduğu anlaşılmaktadır. Savaşın başlamasıyla birlikte de gazetenin kapatıldığı düşünülebilir. Kapatılma için düşünülebilecek bir başka neden de 68. sayıda şiddetle eleştirilen “sansürcü” yeni Matbuat Kanunu’dur⁵⁵. Ancak bunlara dair somut bilgi olmadığından bu iki gerekçe de tahminden öteye gidemeyecektir. Ancak bu kapanmanın ekonomik nedenler ya da başka birtakım nedenlerle gazete idarecilerinin isteğiyle olmadığı kesindir. Zira gazetenin son sayısında yeni bir roman tefrikasına başlanmıştır⁵⁶. Yine “Yaşamamızı Bilmeliyiz” adlı bir yazıda da bundan sonra *Gıdık*’ın her hafta bu türden yazılar yayınlacağı bildirilmiştir⁵⁷. Görüldüğü üzere gazete yazar ve idarecilerinin

⁵³ İmzasız, “Arz-ı İtizar”, N.59, S.465, 10 Kânunuevvel 1327.

⁵⁴ Bkz. Tablo 1.

⁵⁵ İmzasız, “Kanun-ı Cedid-i Muvakkit”, N.68, S.559, 17 Eylül 1328 ve

İmzasız, “Siyasiyatla İştigal etmeyiniz! Netice Cinnettir!”, N.68, S.559, 17 Eylül 1328.

⁵⁶ İmzasız, “Roman”, N.69, S.577, 27 Eylül 1328.

⁵⁷ Yasemin, “Yaşamamızı Bilmeliyiz”, N.69, S.571, 27 Eylül 1328.

kapanışla ilgili herhangi bir planları olmayıp sonraki sayılara yönelik vaatlerde dahi bulunmuşlardır. Bu da gazetenin dışarıdan bir müdahaleye maruz kalarak kapandığı tezini güçlendirmektedir.

2.2. *Gıdık* Gazetesinin İdareci ve Yazar Kadrosu

Gazetenin idarî görevlilerine bakılacak olursa gazetenin imtiyaz sahibinin (sâhib-i imtiyaz) uzun bir süre H. Seyfettin olduğu, ancak bir dönem imtiyaz sahipliği görevini onun kardeşi H. Kemalettin ve gazetenin sorumlu müdürü (müdür-i mesul) olan Arif Hikmet'in de üstlendikleri görülmektedir.

Gazetenin sorumlu müdürlüğünü ise ilk altı sayıda M. Hazım, sonrasında 7-60, 65-69 sayılarında Arif Hikmet, 62-64. sayılarda Mehmet Asaf ve *Münasiptir Efendim*'in iki sayısında ise Süleyman Tevfik yapmıştır.

Gazetenin başyazarı da (sermuharir) sıkça değişmiştir. İlk altı sayıda bu görevi üstlenen Fuat Talat'ın ardından, 7. sayıda boş kalan bu koltuğa 8. sayıda Refi Cevat getirilmiş ve bu görevi 40. sayıya kadar sürdürmüştür. Gazetenin 40. sayısında yeniden boş kalan mevkide 41-45. sayılarda ise Ahmet Rasim görev yapmıştır. Ahmet Rasim'in kısa süreli başyazarlığının ardından 55. sayıda Refi Cevat'ın yeniden göreve gelmesine kadar koltuk yeniden boş kalmıştır. Ancak Refi Cevat'ın da bu görevi kısa sürmüş ve 59-60. sayılar ve *Münasiptir Efendim*'in iki sayısında H. Kemalettin, onun ardından da 61-64. sayılarda Mehmet Asaf ve 65. sayıda da K.N. gazetenin başyazarlığını yapmışlardır. Gazetenin 66. sayısından kapandığı döneme kadar ise gazete başyazar olmadan çıkarılmıştır.⁵⁸

Gıdık gazetesinde çeşitli nedenlerden dolayı gazetede 658 yazıdan sadece 233'ünün yazar bilgisi, yazıların altında yer bulabilmiştir. Bunların da birçoğu müstear isim veya kısaltma olarak verilmiş, yazarın kimliğine dair net bir bilgi paylaşılmamıştır. Gazetede yazılarda kullanılan müstear isim ve kısaltmalar şu şekildedir:

1. A. K.
2. A. R.
3. Ağlamış
4. Ahmet Cevdet

⁵⁸Bkz. Tablo 1.

5. Ahmet Kemal
6. Ahter-i Rana
7. Aka Gündüz
8. Alay
9. Arı
10. Ateş
11. Aydın Barika
12. Aydın. H.
13. Aydın. K. M.
14. Aydın. Sad. Serya
15. Babalık
16. Bakara
17. Beyaz Kedi
18. Bir Bahr
19. Bum
20. C. C
21. C. H.
22. Celîs
23. Çimdik
24. Çivi
25. Damat Bey
26. Dilde Var İken Muhabbet İmzaya Ne Hacet
27. Dört Gözlü
28. Ergirili Ahmet Cevdet
29. Esatir
30. Eşref
31. F. T.
32. Falan
33. Ferhan Vahit
34. Feylesof
35. Firkete
36. Fuat Talat
37. Galan A. Reşat
38. Galan. A. R.

39. Geç
40. Gıdık
41. Gözlüklü
42. H. K.
43. H. Kâmi
44. H. Kemalettin
45. H. Sami
46. Hayy Şinaver
47. Heli Otrop
48. Heyet-i Tahririye Müdürü H. Kemaleddin
49. Hoppa
50. Hörgüç
51. Hürrem-i Şadan
52. K. M.
53. K. N
54. Kadriye Nesrin
55. Kara Kedi
56. Kelebek
57. Kemal Niyazi
58. Kırmızı Otomobil
59. Kızıl Mantar
60. Krizantem
61. L. M. K.
62. L. C.
63. M. K.
64. Maşrık-ı İrfan
65. Mavi İğne
66. Mavi Kuş
67. Mavi Meç
68. Mavi Nağme
69. Mavi Vals
70. Mehmet Kenan
71. Meram Mektupçusu
72. Meşhur Bir Jeneral

73. Murad Beyefendi
74. N. R.
75. Neriman
76. Nizamettin
77. Nokta
78. Papağan
79. R. Aydın
80. R. C.
81. Rafadan
82. Refi Cevat
83. S. Amiral
84. S. Müma
85. S. Şinaver
86. Saldide
87. Seyyar. R.
88. Şehir Mektupçusu A. R.
89. Şinaver
90. T.
91. T. C.
92. T. F.
93. Tarih
94. Vikont ***
95. Virgül
96. Yasemin
97. Yeşil Külâh
98. Zehir
99. 300 Milyon Kadar Müslüman ve Bir O Kadar İmanlı Muhibbi
100. 6 Temmuz 327 Kadıköy

Gazetede ki yazılara bakıldığında birçok yazının Nokta, Virgül, K. N., Arı, Mavi Kuş ve Mavi Vals adlı müstear isim ve kısaltmalara ait olduğu görülmektedir. Bunlardan Arı'nın aynı zamanda gazetenin uzun bir dönem başyazarlığını da yapan Refi Cevat'a ait olduğu bilinmektedir⁵⁹. Mavi Vals müstear isminin ise Cemil Hakkı

⁵⁹ Tahsin Yıldırım, **Edebiyatımızda Müstear İsimler** (İstanbul: Selis Kitaplar, 2006), 410.

tarafından kullanıldığı kaynaklarda belirtilmiştir⁶⁰. Sahipleri bulunabilen veya tahmin edilebilen müstear isim ve kısaltmalar aşağıda sıralanmıştır.

1. Ahmet Kemal: Ahmet Kemal (Akünal) veya Hamdullah Suphi (Tanrıöver)
2. Aka Gündüz: Enis Avni Akagündüz
3. Arı, Virgül, Nokta, R. C.: Refi Cevat (Ulunay)
4. A. R., Galan A. R., Galan A. Reşat: Ahmet Reşat
5. Celîs
6. C. H., Mavi Vals: Cemil Hakkı
7. Çimdik: Ercüment Ekrem (Talu) veya Yusuf Ziya (Ortaç)
8. Eşref: Mehmet Eşref
9. F. T.:Fuat Talat
10. Gözlüklü, Şehir Mektupçusu A. R.: Ahmet Rasim
11. K. N.: Kazım Nami Duru
12. Kara Kedi: Süleyman Nazif
13. Kelebek: Mahmut Yesari
14. Murad Beyefendi: Mizancı Mehmet Murat
15. Neriman: Mehmet Gayur (Bleda)
16. S. Şinaver, H. Şinaver, Hayy Şinaver, Şinaver: Mehmet Sıtkı (Akozan)

Gazetenin idari kadrosu da gazetenin her sayısının ilk sayfasındaki ilgili bölümlerde belirtilmiştir. Bu sayfada genelde imtiyaz sahibi, sorumlu müdür ve başyazar bilgisi verildiği görülmektedir. Aşağıda, gazetenin idari kadrosunda görevli olan isimler ve yukarıda da belirtildiği üzere müstear ismi belirlenebilen gazete yazarları hakkında bazı bilgiler verilmiştir.

2.2.1. H. Seyfettin

Gıdık gazetesinde uzun bir süre (55-60. sayıları arası hariç gazetenin tamamında ve *Münasiptir Efendim*'in iki sayısında) imtiyaz sahibi olarak görev yapmıştır. Gazetenin 38. sayısında H. Seyfettin'in Pahatrekas imzalı bir portresi de verilmiştir⁶¹. Çapanoğlu kendisinin Mutlakıyet devri Adana Valisi olan Bahri Paşa'nın

⁶⁰ Mehmet Semih, *Türk Edebiyatında Mahlaslar, Takma Adlar, Tapşırmalar ve Lakaplar* (İstanbul: Anahtar Kitaplar Yay., 1993), 28.

⁶¹ N.38, S.300, 28 Mart 1327.

oğlu olduğunu belirtmektedir⁶². Bunun dışında H. Seyfettin hakkında kaynaklarda başka bir bilgiye rastlanamamıştır.

2.2.2. M. Hazım

Çapanoğlu, *Gıdık* gazetesinin ilk altı sayısında sorumlu müdür olarak çalışan M. Hazım'ın "Adana Valisi Bahri Paşa'nın adamlarından, komiserlikten emekli bir zat" olduğunu söylemektedir⁶³. Kendisi, *Gıdık*'tan sonra *Şaka* gazetesinde de sorumlu müdür olarak görev yapmıştır. Ayrıca *Hayal-i Cedit* ve *Arzuhal* adlı mizah gazetelerinin sorumlu müdürü olarak görünen "Mehmet Hazım"ın da M. Hazım olduğu düşünülmektedir.

2.2.3. Arif Hikmet

Gazetenin çok uzun bir süre sorumlu müdürü olarak görev yapan Arif Hikmet, *Cici* ve *Gece Kuşu* adlı mizah gazetelerinin de imtiyaz sahibidir. Ayrıca Çeviker, kendisini *Gece Kuşu*'nun yazar kadrosu içerisinde de saymıştır⁶⁴. Bu bilgilerin dışında kaynaklarda kendisi hakkında başka bir bilgiye rastlanılamayan Arif Hikmet'in *Gıdık*'ın 36. sayısında Pahatrekas imzalı bir karikatürü yer almaktadır⁶⁵.

2.2.4. Fuat Talat

Çapanoğlu gazetesinin ilk altı sayısında başyazar olarak çalışan Fuat Talat'ın "Zarif, nüktedar bir adam, espritüel bir kalem sahibi olduğu kadar İstanbul'un en şık ve en temiz giyinenlerinden biri" olduğunu söyler. Ayrıca babasının Beylerbeyi Bedevî dergâhı şeyhi Talat Efendi olduğunu, iyi bir eğitim aldığını, "İsân tahsili" yaptığını ve Fransızca'yı çok iyi bildiğini belirtir. Yine Çapanoğlu'na göre Fuat Talat, Hariciye Nezareti'nde önemli bir memurlukta da görev almıştır.⁶⁶

Fuat Talat'ın başyazarlığının altı sayı sürmesiyle ilgili ise Çapanoğlu, gazetede isminin yazılmaz olduğunu ve sonradan kaybolduğunun öğrenildiğini ve gazetelerde bir cinayete kurban gittiğine dair yazılar yazıldığını belirtmektedir⁶⁷. Ancak Fuat Talat'ın daha sonra 3 Mart 1911 tarihinde çıkan *Şaka* gazetesinde imtiyaz sahibi

⁶² Münir S. Çapanoğlu, **Basın Tarihimizde Mizah Dergileri** (İstanbul: Garanti Matbaası, 1970), 71.

⁶³ **Age**, 71.

⁶⁴ Turgut Çeviker, **Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü 2** (İstanbul: Adam Yay., 1986), 200.

⁶⁵ N.36, S.284, 21 Mart 1327.

⁶⁶ Münir S. Çapanoğlu, **Basın Tarihimizde Mizah Dergileri** (İstanbul: Garanti Matbaası, 1970), 71.

⁶⁷ **Age**, 71.

olduğu, yanında sorumlu müdür olarak da *Gıdık*'ta birlikte çalıştığı ve aynı tarihlerde gazeteden ayrılan M. Hazım'ı çalıştırıyor olması cinayet iddialarını çürütmektedir. Fuat Talat, daha sonra *Şaka*'nın devamı olan *Kara Sinan* ve *Latife* gazetelerinde de başyazarlık yapmıştır. Hatta *Gıdık*'ın 52. sayısında, yazarın çalıştığı gazetelerle ilgili bilgi verdiği bir ilana da rastlanılmaktadır⁶⁸.

Fuat Talat'ın gazetede bulunduğu ilk altı sayıda tefrika edilen Paul De Kock'a ait, *Pek Mustarip Bir Mösyö* adıyla tercüme edilen eserde mütercimnin "F. T." kısaltmasını kullandığı görülmektedir. Rumuzdan ve tefrikanın Fuat Talat'ın gazeteden ayrıldıktan sonra kesilmiş olmasından hareketle çevirinin Fuat Talat'a ait olduğu düşünülmektedir. Bunun dışında kendisinin gazetede başka bir müstear isim veya rumuz kullandığına dair bir bilgiye rastlanmamıştır. Zaten gazetede çalıştığı dönemdeki yazıların hemen hepsi imzasız olarak yayınlanmışlardır.

2.2.5. Refi Cevat (Ulunay)

Gazetenin önemli yazarlarından biri olan Refi Cevat, aralıklarla gazetenin toplam otuz altı sayısında başyazar olarak görev yapmıştır.

Kaynaklara göre Refi Cevat, 1890 senesinde Şam'da doğmuş, Galatasaray Lisesi'ni bitirmiş, ardından da Tevfik Fikret'in desteğini alarak *Tanin* ve *İkdam* gibi gazetelerde çalışmıştır. Önceleri İttihat ve Terakki taraftarı iken yaşanan çeşitli gelişmeler üzerine muhalif bir çizgiye geçmiş, çıkardığı *Alemdar* gazetesinde, Fırkayı sert bir dille eleştiren yazılar yazmıştır. Bu yazılar sebebiyle 1913-1918 yılları arasında Sinop, Konya, Çorum gibi şehirlerde sürgün hayatı yaşayan Refi Cevat, daha sonra yeniden çıkardığı *Alemdar*'da milli mücadele aleyhinde yazılar yazması hasebiyle de Yüzellilikler⁶⁹ listesi dâhilinde sınır dışı edilmiştir. 1938 yılında çıkan aftan yararlanarak memlekete dönen yazar, uzun yıllar *Tan* ve *Yeni Sabah* gazetelerinde yazılar yazar, 1968'de İstanbul'da öldüğü zaman da Milliyet gazetesinde fıkra yazarı olarak çalışmaktadır. Yazarın fıkra, makale, çeviri, roman, gezi gibi birçok türde verdiği eserlerin birçoğu gazete ve dergi sayfalarında kalmıştır. Başlıca romanları

⁶⁸ Fuat Talat, "*Kara Sinan*", N.52, S.413, 8 Temmuz 1327.

⁶⁹ "Milli Mücadele döneminde İtilaf Devletleri ve İstanbul Hükümeti yanlısı, çok farklı meslek gruplarından geniş bir zümrede, Lozan Barış Konferansı sırasında müzakere edilen ve Barış Antlaşması sonucunda genel bir Af Kanunu kapsamı dışında tutularak tespit edilmesi kararlaştırılan 150 kişilik liste içerisinde yer alanlar "Yüzellilikler" olarak adlandırılmışlardır." Bu listeye giren isimler arasında Refik Halit (Karay), Refi Cevat (Ulunay), Çerkez Ethem, Eşref Kuşçubaşı, Rıza Tevfik (Bölükbaşı) gibi önemli isimler de vardır. (Murat Yümlü, "Yüzellilikler Meselesi, Mesud Fani Ve Risalesi Üzerine Bir İnceleme", **History Studies**, Volume 2/3 (2010): 334.)

arasında *Enkaz Arasında, Bir Başka Âlem* sayılabilir, bunun dışında yazarın *İhtişam diyarı Hindistan* adlı eseri de önemli bir gezi kitabı olarak değerlendirilmektedir.⁷⁰

Çapanoğlu, Refi Cevat'ın önce *Tanin* gazetesinde çalıştığını, *Gıdık*'a geçtiğinde de başta İttihat Terakki'yi tuttuğunu ve gazeteye de böyle bir hüviyet vererek cemiyetin muhaliflerine hücum ettiğini belirtir. Ancak bu hücumun “kaba, hantal bir mizahla değil, espritüel bir lisanla” olduğunu da ifade eder. Yine yazara göre Refi Cevat bir süre sonra İttihat ve Terakkicilere olan desteğini geri çekmiş ve muhaliflerin safına geçmiştir⁷¹.

Gazetecilik hayatı boyunca Ulunay, Serazad, Veysel Karani, Sohbetsever gibi birçok müstear isim kullanan⁷² Refi Cevat'ın, *Gıdık* gazetesindeki yazılarında da “Arı” ve “R. C.”yi kullandığı bilinmektedir.

Bunun yanında Refi Cevat, Çapanoğlu'nun verdiği bilgiye göre haftalık dedikodulardan, meclisteki münakaşalardan mizahi bir üslupla bahsedilen gazetede “Beşte Bir Yekûn” adlı köşenin de sahibidir⁷³. Bu köşedeki yazıların altında “Virgül” imzası bulunmaktadır. Çapanoğlu'nun verdiği bu bilgiden yola çıkılarak “Virgül” müstearının da Refi Cevat tarafından kullanıldığı çıkarılabilir. Çapanoğlu kitabında, yazarın ayrıca gazetede “Cemiyet-i Muhabirîn Hakkında” adıyla bir de tefrika yayınladığını ve bu tefrikanın basın tarihi açısından önemli olabileceğini de belirtir⁷⁴. Gazetede ise bu yazının “Nokta”ya ait olduğu belirtilmiştir. Bu bilgiden hareketle yine “Nokta” müstearının da Refi Cevat'a ait olduğunu düşünebiliriz.

Tüm bu bilgilerden hareketle, Refi Cevat'ın *Gıdık* gazetesinde Arı, Nokta, Virgül, R. C., Refi Cevat imzalarıyla 68 yazısının yer aldığı görülmektedir. Yazdığı imzasız yazılar ve kullanmış olabileceği başka müstear isimlerle birlikte bu sayı daha da yükselecektir. Yazılarının çokluğundan, Refi Cevat'ın gazetenin yazı işleri bölümünün yükünün büyük bir bölümünü üstlendiği anlaşılmaktadır.

Ayrıca *Gıdık* gazetesinde Refi Cevat'ın bir de *Mebusun Aşkı* isimli bir romanı tefrika edilmiştir. Gazetenin 8. sayısından itibaren tefrika edilmeye başlanan bu eser,

⁷⁰ S. Kemal Karaalioglu, **Resimli Türk Edebiyatçılar Sözlüğü**, (İstanbul: İnkılap ve Aka Yay., 1982), 583. ve Hıfzı Topuz, **II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi** (İstanbul: Remzi Kitabevi, 2003), 10-12.

⁷¹ Münir S. Çapanoğlu, **Basın Tarihimizde Mizah Dergileri** (İstanbul: Garanti Matbaası, 1970), 72.

⁷² Tahsin Yıldırım, **Edebiyatımızda Müstear İsimler** (İstanbul: Selis Kitaplar, 2006), 410.

⁷³ Münir S. Çapanoğlu, **Basın Tarihimizde Mizah Dergileri** (İstanbul: Garanti Matbaası, 1970), 72.

⁷⁴ **Age**, 72.

çeşitli aralıklar olmakla birlikte 58. sayıya değin sürmüş ancak roman bitmeden tefrika son bulmuştur.

2.2.6. H. Kemalettin

Gıdık'ın 59 ve 60. sayılarında ve *Münasiptir Efendim*'in iki sayısında başyazar olarak görev yapan H. Kemalettin, aynı zamanda 59 ve 60. sayılarda da imtiyaz sahibidir. Yazar, Adana valisi Bahri Paşa'nın oğlu ve gazetenin imtiyaz sahibi olan H. Seyfettin'in kardeşidir. Çapanoğlu, kendisinin gazetenin idare işlerine baktığını da belirtmektedir⁷⁵. Ayrıca, gazetenin 67. sayısında okuyucuya yönelik yazılan bir ihtar yazısının sonunda "Heyet-i Tahririye Müdürü H. Kemalettin" denildiği görülmektedir⁷⁶. Bu bilgi, Çapanoğlu'nu doğrulamakta ve H. Kemalettin'in gazete yöneticileri arasında ismi her zaman yer almamış olsa da kendisinin yazı işleri müdürü mevkiinde en azından bir süreliğine gazetenin idaresini yürüttüğü anlaşılmaktadır.

2.2.7. Mehmet Asaf

Gıdık gazetesinin 61-64. sayılarında başyazar olarak çalışan Mehmet Asaf, aynı zamanda 62-64. sayılarda sorumlu müdür olarak da görev yapmıştır. Çapanoğlu, Mehmet Asaf'ın daha önceden gazetede çalıştığını, Ahmet Rasim'in başyazarlığında Ahmet Rasim'den kalan kısımları kendisinin yazdığını ve Ahmet Rasim birkaç sayı sonra ayrılınca da yazı işlerinin tamamen kendisine kaldığını ifade etmektedir⁷⁷. Ahmet Rasim'den sonra başyazarlık mevkiinin uzun bir süre boş kalmış olması da bu iddiayı doğrular.

Mehmet Asaf, "Konsolitiçi Asaf" olarak da tanınmaktadır. Çapanoğlu, kendisiyle ilgili "basına, tâ Baba Tahir zamanında giren, *Malumat*'da, *İkdam*'da yazılar neşreden Mehmet Asaf Meşrutiyet'in ilanından sonra daha geniş ölçüde çalışmaya, yazılar yazmaya başladı" demektedir⁷⁸. Ayrıca yazar *Cingöz* adlı mizah gazetesinin de başyazarlığını yapmıştır⁷⁹.

Yazarın Sansar, Neşter, Şuun, Muhasip, Şefika Süha gibi müstear isimler kullandığı bilinmektedir⁸⁰. Ancak *Gıdık*'ta yazarken kullandığı bir müstear isim tespit

⁷⁵ Age, 71.

⁷⁶ H. Kemalettin, "İhtar", N.67, S.536, 13 Eylül 1328.

⁷⁷ Münir S. Çapanoğlu, *Basın Tarihimizde Mizah Dergileri* (İstanbul: Garanti Matbaası, 1970), 72.

⁷⁸ Age, 73.

⁷⁹ Turgut Çeviker, *Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü 2* (İstanbul: Adam Yay., 1986), 145.

⁸⁰ Tahsin Yıldırım, *Edebiyatımızda Müstear İsimler* (İstanbul: Selis Kitaplar, 2006), 285.

edilememiş, gazetede yazılarını imzasız olarak kaleme aldığı ya da başyazar olduğu dönemde gazetede kullanılan ve kimliği tespit edilemeyen müstear isimlerden bazılarının (Kadriye Nesrin, Hürrem-i Şadan vb.) kendisine ait olduğu düşünülebilir.

2.2.8. Ahmet Rasim

Gıdık gazetesinin 41-45. sayılarında başyazarlık yapan Ahmet Rasim;61, 63, 64 ve 65. sayılarında da birer “şehir mektubu” yayımlamıştır. Ayrıca yazarın 45. sayıda Şehir Mektupçusu A. R.,13, 14 ve 15. sayılarda da Gözlüklü müstear ismiyle fıkralar yayımlamıştır.

Kaynaklara göre, 1864 yılında İstanbul’da doğan Ahmet Rasim, burslu okuduğu Darüşşafaka’yı bitirdikten sonra Posta ve Telgraf Nezareti’nde memur olarak çalışmış ve özel okullarda öğretmenlik yapmıştır. Daha sonra *Tercüman-ı Hakikat*, *Ceride-i Havadis*, *Sabah*, *Tasvir-i Efkâr*, *Vakit* gibi gazetelerde yazarak hayatını kazanan Ahmet Rasim, Cumhuriyet’ten sonra da ününü korumayı başarmış ve *Cumhuriyet*, *Hâkimiyet-i Milliye* gibi birçok gazetede çalışmıştır⁸¹. Yazarın *Güneş*, *Servet-i Fünun*, *Mecmua-yı Ebuzziya* ve *Malumat* gibi bazı dergilerde de yazıları yayımlanmıştır. Yazarın İkinci Meşrutiyet’ten sonra bir dönem Hüseyin Rahmi (Gürpınar) ile birlikte *Boşboğaz ile Güllabi* adlı mizah dergisini de çıkardığı ve aynı zamanda *Gıdık*, *Kalem* ve *Eşref* gibi mizah dergi ve gazetelerine de yazılar yazdığı bilinmektedir.⁸²

Roman, hikâye, fıkra, anı ve inceleme-araştırma türlerinde 140 kadar eseri olan Ahmet Rasim’in eserlerinde İstanbul hayatına ilişkin tasvirler önemli bir yer tutar, özellikle *Şehir Mektupları* adlı eserinde İstanbul’u büyük bir gözlem yeteneği ve sade bir üslupla tasvir etmiştir. Çeşitli edebi akımların dışında kalan yazar, kendine özgü bir üslupla, sade ve bir sohbet havası içinde yazarak ortaya koyduğu eserleriyle geniş okuyucu kitlelerini kucaklamayı başarabilmiştir. Yazarın *Gecelerim*, *Falaka*, *Şehir Mektupları*, *Fuhş-i Atik*, *Matbuat Hatıralarından: Muharrir*, *Şair*, *Edip*, *Eşkâl-i Zaman* gibi önemli eserlerinin dışında birçok romanı, inceleme ve araştırma eserleri de mevcuttur.⁸³

⁸¹ İhsan Işık, “Ahmet Rasim”, **Resimli ve Metin Örnekli Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi**, C. 1 (Ankara: Elvan Yay., 2006):110-113.

⁸² Turgut Çeviker, **Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü 2** (İstanbul: Adam Yay., 1986), 422.

⁸³ İhsan Işık, “Ahmet Rasim”, **Resimli ve Metin Örnekli Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi**, C. 1 (Ankara: Elvan Yay., 2006):112-113.

Gazetelerdeki yazılarında Leyla Feride, Şair-i Şirin, Baba, Yaver gibi çok sayıda müstear isim kullanan Ahmet Rasim'in⁸⁴, *Gıdık* gazetesinde yayımlanan yazılarında Gözlüklü ve Şehir Mektupçusu müstear isimlerini kullandığı görülmektedir. Yazarın çeşitli sayılarda kendisine ait olduğu kesin olan sekiz yazısı vardır. Bunun dışında özellikle başyazarlık yaptığı dönemde imzasız olarak yayımlanan çok sayıda yazısının olduğu tahmin edilmektedir.

2.2.9. K.N.

K.N. kısaltmasıyla *Gıdık*'ta yazılar yazan ve gazetenin 65. sayısının da başyazarı olan yazarın tam ismi hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgiye rastlanamamıştır. Yıldırım'ın kitabında sadece tek bir ismin K. N. kısaltmasını kullandığı görülmektedir. Kitapta, Kazım Nami (Duru)'nun yazılarında Maraşlıoğlu, Feridun Vecdi, H. Nami, K.N. Feridun Necmi, K. N. D. gibi müstear isim ve kısaltmaları kullandığı belirtilmiştir⁸⁵. Buradan yola çıkarak gazetenin yazarının da kendisi olduğu düşünülebilir, ancak bunu ispatlayacak başka bir delil olmaması ve Kazım Nami'nin mizahla ilgili başka bir çalışmasına rastlanılamamış olması sebebiyle bu kısaltmanın sahibinin kendisi olduğunu söylemek pek de doğru bir değerlendirme olmayacaktır. Kazım Nami çeşitli dergilerde yazılar yazmış olmakla birlikte yazıları genellikle eğitim ve yakın dönem tarihi ile ilgili yazılardır.

K.N., *Gıdık*'ta fıkra ve hikâyelerden oluşan sekiz yazı kaleme almıştır. Çeviker'in kitabından hareketle *Edep Yahu* ve *Davul* adlı mizah gazetelerinde de yazılar yazdığı anlaşılmaktadır⁸⁶.

2.2.10. Süleyman Tevfik

Gıdık gazetesinin devamı niteliğinde çıkarılan *Münasiptir Efendim* adlı gazetede, sorumlu müdür olarak görev yapan Süleyman Tevfik'e ait olduğu tespit edilebilen bir yazı yer almamaktadır.

İhsan Işık'ın eserinden edinilen bilgilere göre 1861 İstanbul doğumlu olan Süleyman Tevfik (Özzorluoğlu), Mabeyin (Saray) kâtiplerinden Zorluzâde Hacı Hüsnü Bey'in oğludur. Özel dersler alarak iyi bir eğitim görmüş. Fransızca, Farsça ve İtalyanca öğrenmiştir. Antep, Halep ve Selanik'te çeşitli memurluklarda görev

⁸⁴ Tahsin Yıldırım, *Edebiyatımızda Müstear İsimler* (İstanbul: Selis Kitaplar, 2006), 55.

⁸⁵ *Age*, 141.

⁸⁶ Turgut Çeviker, *Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü 2* (İstanbul: Adam Yay., 1986), 419.

yaptıktan sonra, İstanbul'da Meclis-i Kebir maarif üyeliğine atanmış, İstanbul'da çeşitli gazete ve dergilerde de yazıları yayınlanmıştır. Cumhuriyet'ten sonra da gazetecilik hayatına devam eden yazarın edebiyat, folklor, dil gibi çeşitli alanlarda 150'den fazla çeviri ve telif eserinin olduğu bilinmektedir.⁸⁷

Yazarın gazetelerdeki yazılarında, Fahriye Nedim, Ezop ve Baba müstear isimlerini kullandığı bilinmektedir⁸⁸. Süleyman Tevfik ayrıca sadece 3 sayı çıkabilen *Alafranga* adlı mizah gazetesinin de başyazarlığını yapmıştır⁸⁹.

2.2.11. Cemil Hakkı

Gıdık gazetesinde “C.H.” kısaltmasıyla ve “Mavi Vals” müstear ismiyle yazılan yazıların kendisine ait olduğu anlaşılmaktadır.

Cemil Hakkı imtiyaz sahibi olduğu *Yeni Çeri* adlı mizah gazetesinin aynı zamanda sorumlu müdürü olarak da görev yapmıştır⁹⁰. Münir Süleyman Çapanoğlu, Cemil Hakkı'nın daha önceden *Tanin* gazetesi yazarlarından olduğunu söyledikten sonra, İttihat ve Terakki taraftarı, zeki, aydın bir genç olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca yazarın mizah tarafı kuvvetli bir yazıcı olduğunu da belirtmektedir⁹¹.

Yazar gazetelerde, Cemil H., Mavi Vals ve Cemil Nevzat müstear isimleriyle yazılar kaleme almıştır⁹². Çapanoğlu, *Yeni Çeri* gazetesinde kullanılan Koca Sekban Başı isminin de kendisine ait olduğunu tahmin ettiğini belirtmektedir⁹³.

Gazetede Cemil Hakkı'nın Mavi Vals imzasıyla fıkra ve hikâyelerden oluşan 13 adet yazısı yer bulmuştur. C. H. kısaltmasıyla da yazarın, gündemi mizahi bir üslupla değerlendirdiği 2 fıkrası gazetede yayımlanmıştır.

2.2.12. Ahmet Kemal

Gıdık gazetesinde Ahmet Kemal imzasıyla sadece 67. sayıdaki “Tilki-Horoz” ve 68. sayıda da “Aç Sinekler?” başlıklı iki mizahi şiir yayınlanmıştır. Bu ismin kim

⁸⁷ İhsan Işık, “Özzorluoğlu, Süleyman Tevfik”, **Resimli ve Metin Örnekli Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi**, C. 8 (Ankara: Elvan Yay., 2006):3272.

⁸⁸ Tahsin Yıldırım, **Edebiyatımızda Müstear İsimler** (İstanbul: Selis Kitaplar, 2006), 348.

⁸⁹ Turgut Çeviker, **Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü 2** (İstanbul: Adam Yay., 1986), 176.

⁹⁰ Münir S. Çapanoğlu, **Basın Tarihimizde Mizah Dergileri** (İstanbul: Garanti Matbaası, 1970), 86-87.

⁹¹ **Age**, 86-87.

⁹² Mehmet Semih, **Türk Edebiyatında Mahlaslar, Takma Adlar, Tapşırmalar ve Lakaplar** (İstanbul: Anahtar Kitaplar Yay., 1993), 28 ve Tahsin Yıldırım, **Edebiyatımızda Müstear İsimler** (İstanbul: Selis Kitaplar, 2006), 112.

⁹³ Münir S. Çapanoğlu, **Basın Tarihimizde Mizah Dergileri** (İstanbul: Garanti Matbaası, 1970), 87.

olduğu tam olarak tahmin edilememektedir. Bununla birlikte Hamdullah Suphi'nin kullandığı müstear isimlere bakıldığında “Ahmet Kemal” ismine de rastlanmaktadır⁹⁴. Yazarın yaşının da o tarihlerde 27 civarında olması ve daha önce de 1908-1909 yıllarında çıkan *Davul* adlı mizah gazetesinin başyazarlığını yapmış olması hasebiyle bu şiirleri onun yazdığını tahmin etmek güç değildir. Ancak yine de buna dair kesin bir bilgiye ulaşılamamıştır. Diğer bir ihtimal de Ahmet Kemal'in bir gerçek isim olduğunu düşünmek olacaktır. Sonradan “Akünal” soy ismini alan Ahmet Kemal'in çeşitli gazete ve dergilerde şiir ve hikâyeleri yayımlanmıştır. Gazetede bu iki şiirin yayınlandığı yıllarda yazarın İstanbul dışında bulunuyor olması bu ihtimali hayli zayıflatmakla birlikte 67. sayıda yer alan bir duyuruda, Ahmet Kemal Bey'in manzumelerinin düzenli bir şekilde *Gıdık*'ta yayınlanacağını bildirilmesi⁹⁵ bu ismin Ahmet Kemal (Akünal) olabileceği şüphesini canlı tutar. Netice itibariyle bu şiirlerin Hamdullah Suphi'ye ait olması ihtimali daha ağır basmakla birlikte Ahmet Kemal'e (Akünal) de ait olduğu düşünülebilir.

Kaynaklara göre 1885 yılında İstanbul'da doğan Hamdullah Suphi, Maarif Nazırı A. Sami Paşa'nın torunudur. Galatasaray Lisesi'nden mezun olduktan sonra çeşitli okullarda öğretmenlik ve üniversite hocalığı yapmıştır. Son Osmanlı meclisinde ve TBMM'de milletvekilliği yapan yazar, Milli Eğitim Bakanı ve Elçi olarak da görev yapmıştır. Kendisi aynı zamanda Türk Ocaklarının kurucularındandır ve 18 yıl boyunca bu kuruluşun başkanlığını yapmıştır. Hamdullah Suphi; tarihçi, fikir adamı ve siyaset adamı kimlikleriyle öne çıkmıştır. İkinci Meşrutiyet'ten sonra çıkarılan *Davul* adlı mizah gazetesinin başyazarlığını da yapan yazar, önce Fecr-i Ati, ardından da Milli Edebiyat akımının içerisinde değerlendirilmektedir.⁹⁶

2.2.13. Ahmet Reşat

Gazetede dört adet A.R. kısaltmasıyla ve altı adet Galan A. R. ve bir adet de Galan A. Reşat isimleriyle yayınlanan yazıların Ahmet Reşat'a ait olduğu tahmin edilmektedir. Ahmet Reşat'ın yazılarında Galan, Ahmet Nedim ve A.R. müstear isim

⁹⁴ Tahsin Yıldırım, **Edebiyatımızda Müstear İsimler** (İstanbul: Selis Kitaplar, 2006), 392.

⁹⁵ İmzasız, “Karilerimize”, N.67, S.530, 13 Eylül 1328.

⁹⁶ İhsan Işık, “Akünal, Ahmet Kemal”, **Resimli ve Metin Örnekli Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi**, C. 1 (Ankara: Elvan Yay., 2006):123.

ve kısaltmalarını kullandığı⁹⁷ dışında, kaynaklarda kendisi hakkında başka bir bilgiye rastlanmamıştır.

2.2.14. Celîs

Şairin 60. sayıda bir şiiri yayımlanmıştır. “Hayır” adlı bu şiir edebi bir üslupla kaleme alınmış ve şiirde konu olarak karşılık bulamayan bir aşk işlenmiştir. Baha Tevfik’in de Celîs müstear ismini kullandığı bilinmekle birlikte⁹⁸ 1913’te vefat eden şair Celîs’in bu şiirin sahibi olması daha muhtemeldir.

Şairin aslen Giresunlu olduğu bilinmekle birlikte kaç yılında doğduğu hakkında bir bilgi yoktur. Asıl adı Rahmi olan şair, askeri okullardan mezun olduktan sonra Rumeli’nin çeşitli yerlerinde mesleğini sürdürmüş ve verem yüzünden 1913 yılında İstanbul’da hayatını kaybetmiştir. İhsan Işık eserinde ayrıca, şairin şiirlerinin *Eşref*, *Zekâ*, *Tenkid* gibi mizah gazetelerinde yayımlandığını bildirerek Tevfik Fikret ve Baha Tevfik’in de Celîs’i öven sözlerini de aktarmıştır.⁹⁹

2.2.15. Enis Avni (Akagündüz)

Enis Avni’nin *Gıdık* gazetesinde sadece bir yazısı yayımlanmıştır. Gazetenin 69. sayısında “‘Fatih’ Türbesinde” başlığıyla yayınlanan yazıda yazar, Balkanlarda çıkması beklenen savaşa gidecek olan bir asker olarak Fatih Sultan Mehmet’e hitaben konuşmaktadır¹⁰⁰.

Gazetelerdeki yazılarında Enis Avni, Saffet Enis, Seniha Hikmet, Doğan, Fatma Kız, Tosun Pilot, Pervane gibi isimler kullandığı bilinen Enis Avni¹⁰¹, *Gıdık*’ta çıkan yazısında ise Aka Gündüz ismini kullanmıştır. Yazarın *Karagöz* ve *Eşref* adlı mizah gazetelerinde de yazılar yazdığına dair bilgiler mevcuttur¹⁰².

Kaynaklara göre 1885’te Selanik’te doğan yazar Paris’te Hukuk ve Güzel Sanatlar eğitimi aldıktan sonra İstanbul’a dönmüş, İstanbul’da giriştiği siyasal işler yüzünden bir dönem Selanik’e sürülmüşse de hareket ordusuyla birlikte İstanbul’a yeniden gelerek gazeteciliğe başlamıştır. Cumhuriyet’ten sonra yeni rejimi ve

⁹⁷ Tahsin Yıldırım, **Edebiyatımızda Müstear İsimler** (İstanbul: Selis Kitaplar, 2006), 55.

⁹⁸ **Age**, 91, 354.

⁹⁹ İhsan Işık, “Celîs”, **Resimli ve Metin Örnekli Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi**, C. 2 (Ankara: Elvan Yay., 2006): 425.

¹⁰⁰ Aka Gündüz, “‘Fatih’ Türbesinde”, N.69, S. 569, 27 Eylül 1328.

¹⁰¹ Tahsin Yıldırım, **Edebiyatımızda Müstear İsimler** (İstanbul: Selis Kitaplar, 2006), 56.

¹⁰² Turgut Çeviker, **Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü 2** (İstanbul: Adam Yay., 1986), 416.

inkılapları destekleyen bir tutum sergilemiş ve uzun bir süre milletvekilliği de yapmıştır. Yazar Milli Edebiyat akımının önde gelen temsilcilerinden biri sayılır. *Aysel, Dikmen Yıldızı* gibi çok sayıda roman ve hikâye kaleme almıştır.¹⁰³

2.2.16. Eşref

1846 yılında Manisa’da doğan şairin asıl adı Mehmet Eşref’tir. Yazılarında ve şiirlerinde müstear isim olarak Eşref, İfşai ve Çifte’yi kullandığı bilinmektedir¹⁰⁴. Gelenbevî İsmail Efendi sülalesine mensup olan şairin babası, Usûlîzade Hafız Mustafa Efendi’dir. Manisa’da bir medresede Arapça ve Farsça öğrenim görmüş, daha sonra Manisa ve çevresinde çeşitli memurluklarda bulunmuştur. Ardından kaymakam olarak atanan Eşref, memleketin çeşitli kazalarında görev yapmıştır. Evinde sakıncalı evrak bulundurmaktan hüküm giyen şair, tahliye edildikten sonra Mısır’a, oradan Paris, İsviçre ve Kıbrıs’a kaçar. Daha sonra yeniden döndüğü Mısır’da çıkardığı *Curcuna* adlı mizah gazetesiyle yayıncılığa başlayan şair, gazetesinde Abdülhamit yönetimini şiddetle eleştirir. Bu dönemde, yazdığı hiciv şiirlerini topladığı dört kitabı yayınlanmıştır. İkinci Meşrutiyet’in ilanından sonra İstanbul’a dönen şair, *Eşref* ve *Musavver Eşref* dergilerini çıkarmış ve bunların başyazarlığını yapmıştır. Aynı zamanda bazı şiir ve yazıları *Edep Yahu*, *Yuha*, *Gıdık* gibi başka mizah gazetelerinde de yayınlanan şair, 1913’te vefat eder. Türk edebiyatının en büyük hiciv şairlerinden biri olarak gösterilen şair, şiirlerini divan edebiyatı nazım şekillerini kullanarak hiciv türünde yazmış ve şiirlerinde oldukça sade bir dil kullanmış ve argoya sıkça başvurmuştur. Şairin bazıları ölümünden sonra gazetelerden toplanarak yayımlanan *Deccal*, *Şah ve Padişah*, *Kuyruklu Yıldız* gibi birçok şiir kitabı vardır.¹⁰⁵

Şairin *Münasiptir Efendim* gazetesinin ilk sayısında (61-1) “İstimdad” adlı bir şiiri yayınlanmıştır¹⁰⁶. Ya Resulullah redifli ve Hz. Peygambere seslenilen bu şiirde Eşref, son günlerde çok sıkıntılar çekildiğinden, bir an uyanmışken yeniden uykuya dalındığından söz etmiştir. Eşref’in bu şiirinde İkinci Meşrutiyet sonrasında gelişen

¹⁰³ Hikmet Altınkaynak, **Türk Edebiyatında Yazarlar ve Şairler Sözlüğü** (İstanbul: Doğan Kitap, 2007), 31-32.

¹⁰⁴ Tahsin Yıldırım, **Edebiyatımızda Müstear İsimler** (İstanbul: Selis Kitaplar, 2006), 288.

¹⁰⁵ İhsan Işık, “Mehmet Eşref”, **Resimli ve Metin Örnekli Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi**, C. 1 (Ankara: Elvan Yay., 2006): 1344-1346 ve Turgut Çeviker, **Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü 2** (İstanbul: Adam Yay., 1986), 415.

¹⁰⁶ Eşref, “İstimdad”, N.61-1, S. 486, 23 Ağustos 1328.

sürece imada bulunduğu ve İttihat ve Terakki'nin yönetiminden şikâyet ettiği anlaşılmaktadır.

2.2.17. Mizancı Murat

Gıdık gazetesinden “Murad Beyefendi” imzasıyla çıkan bir yazının kendisine ait olduğu tahmin edilmektedir. Bu yazıda “Murad Beyefendi'nin gönderdiği bir mektubun aynen derç edildiği” söylenerek yazı okuyucuya aktarılmıştır¹⁰⁷. Yazıda Murad Bey, kendisinin bir yazısının gazetede yanlış bir değerlendirilmesinin yapılması üzerine şikâyetlerini bildirmektedir. Bunun dışında, Mehmet Murat, gazetenin müstakil yazarlarından biri değildir.

2.2.18. Mehmet Sıtkı (Akozan)

Mehmet Sıtkı'nın *Gıdık* gazetesinde, “S. Şinaver”, “Şinaver” ve “Hayy Şinaver” müstear isimleriyle yayınlanan 7 adet yazının sahibi olduğu tahmin edilmektedir. *Gıdık*'taki bu yazılar, iki şiirden ve mesire yerlerinin anlatıldığı ve bazı kimselerin tanıtıldığı fıkralardan oluşur. Yazılar sohbet havası içinde yazılmıştır, şiirlerden biri aşk konusunu işlemekteyken diğeri alaycı bir üslupla dönemin siyasetçilerini eleştiren bir hicivdir. Gazetede kendisinin evliliği ile ilgili de bir yazı kaleme alınmış, bu yazıda özetle kendisine yazık olduğu, erken yaşta evlendiği söylenmiştir¹⁰⁸.

Gıdık gibi *Gece Kuşu* adlı mizah gazetesinde de yazılar yazdığı bilinen yazar, yazılarında ve şiirlerinde İskeçeli Sıtkı, Çubukçuzade, Ebünnevvare, S. Şinaver, Hasan Şinaver, Sıtkı-yı Şinaver gibi birçok müstear isim kullanmıştır¹⁰⁹.

Kaynaklarda yazarın 1890 yılında Rumeli'de doğduğu ve Darülfünun'un Edebiyat bölümünü bitirdikten sonra gazete ve dergilere yazılar gönderdiği ve aynı zamanda da Maarif Nezaretinin çeşitli birimlerinde memur olarak da görev yaptığı belirtilmektedir¹¹⁰.

¹⁰⁷ Murad Beyefendi, “Murad Beyefendi'nin Gönderdiği Varakadır ki Aynen Derç Olunmuştur: Azizim ‘*Gıdık*’”, N.66, S. 522, 10 Eylül 1328.

¹⁰⁸ *Gıdık*, “Zavallı Şinaver”, N.50, S. 395, 20 Haziran 1327.

¹⁰⁹ Turgut Çeviker, *Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü 2* (İstanbul: Adam Yay., 1986), 200 ve Tahsin Yıldırım, *Edebiyatımızda Müstear İsimler* (İstanbul: Selis Kitaplar, 2006), 61.

¹¹⁰ İhsan Işık, “Akozan, Mehmet Sıtkı”, *Resimli ve Metin Örnekli Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi*, C. 1 (Ankara: Elvan Yay., 2006): 190.

2.2.19. Mahmut Yesari

Yazarın gazete ve dergilerdeki yazılarında Memduh Suat, A. Esat, M. Esat gibi isimlerin yanında Kelebek ismini de kullanmış olmasından dolayı¹¹¹, *Gıdık* gazetesinin 8. sayısında “Kelebek” müstear ismiyle yayınlanan ve bir kadının yaptığı kaçamağı anlatan “Fırsat” adlı hikâyenin¹¹² kendisine ait olduğu düşünülmektedir. Ayrıca Kelebek müstear isminin başka bir isim tarafından kullanıldığına dair bir kayda da rastlanamamıştır.

Kaynaklara göre 1895 yılında İstanbul’da doğan yazarın tam adı Mahmut Esat Yesari’dir. Önce İstanbul Lisesi’nde, daha sonra da Sanayi-i Nefise Mektebi’nde eğitim almış, ancak Birinci Dünya Savaşı’nda cepheye gitmesi sebebiyle eğitimi yarım kalmıştır. Savaştan sonra hayatını basın yoluyla kazanan yazar 1945 yılında hayatını kaybetmiştir. Yazarın lise yıllarından itibaren karikatürleri ve yazıları *Gıdık*, *Davul*, *Diken*, *Yarın*, *Kelebek* ve *Yedigün* gibi gazete ve dergilerde çıkmış, yazar sade bir dille yazdığı hikâye, oyun ve romanlarıyla da tanınmıştır. En önemli eseri olarak gösterilen *Çoban Yıldızı* adlı romanın dışında yazarın, *Kırlangıçlar*, *Çulluk*, *Aşk Yarışı*, *Karga ile Tilki*, *Erkek Güzeli* gibi birçok telif ve çeviri eseri mevcuttur.¹¹³

Mahmut Yesari’nin *Gıdık* gazetesinde kendisine ait olduğunu tespit edebildiğimiz sadece bir hikâyesi yer almışsa da, İhsan Işık’ta yazarın *Gıdık*’ta yazdığının özel olarak belirtilmesinden hareketle gazetede isimsiz yazılardan ve başka müstear isimli yazılardan da bazılarının kendisine ait olduğu düşünülebilir.

2.2.20. Server İskit

Yazar, 1894 yılında İstanbul’da doğmuş ve Tatbikat-ı Baytariye’den (Veterinerlik Okulu) mezun olduktan gazetecilik hayatına atılmıştır. Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı’nda çeşitli cephelerde çarpışan yazar, savaşın ardından gazetecilik hayatına devam etmiş ve *Hâkimiyet-i Milliye* ve *İstanbul* gibi gazetelerde görev almıştır. Basın-Yayın Genel Müdürlüğünde de çeşitli idari görevlerde bulunan

¹¹¹ Tahsin Yıldırım, *Edebiyatımızda Müstear İsimler* (İstanbul: Selis Kitaplar, 2006), 429.

¹¹² Kelebek, “Küçük Hikâye: Fırsat”, N.8, S. 62, 18 Teşrinisani 1326.

¹¹³ İhsan Işık, “Mahmut Yesari”, *Resimli ve Metin Örnekli Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi*, C. 9 (Ankara: Elvan Yay., 2006): 3869-3871.

yazarın gazetecilik tarihi ile ilgili yazdığı kitaplar alanın önemli birer kaynak eseri olarak sayılmaktadır¹¹⁴.

Yazarın gazetede kendisine ait herhangi bir yazı veya karikatür tespit edilememişse de İhsan Işık kendisiyle ilgili verdiği bilgilerde yazarın Vefa Lisesi'nde okurken “1910’da *Gıdık* adlı siyasi mizah dergisinde yazıları ve karikatürleri yayımlandığını” belirtmektedir¹¹⁵. Buradan hareketle Server İskit’in de gazetede imzasız olarak yayınlanan bazı yazı ve karikatürlerin sahibi olabileceği düşünebiliriz.

2.2.21. Hüseyin Kâmi

Kaynaklarda şairin 1870’li yıllarda Dağıstan’da doğduğu ve Medrese-i Edebiyye’yi bitirdikten sonra Matbuat Kalemünde memurluk ve şebbenderlik görevlerinde bulunduğu ve 1912 yılında vefat ettiği belirtilmektedir. İttihat ve Terakki karşıtı olduğundan çeşitli tahkikatlara uğrayan şair, özellikle hiciv ağırlıklı şiirleriyle tanınmaktadır. Gazetenin 57. sayısında, okuyucuya şairin olayları değerlendiren şiirlerinin gazetede yayımlanacağı bilgisi paylaşıldıktan sonra¹¹⁶ ve 58. sayıda şairin H. K. imzasıyla “Tebrikname” isimli bir şiiri gazetede çıkmıştır¹¹⁷. Ayrıca şairin 58. sayıda H. Kâmi imzasıyla da bir mizahi haberi de yayımlanmıştır¹¹⁸.

2.2.22. Çimdik, Neriman, Kara Kedi

Çimdik müstear ismiyle *Gıdık* gazetesinin 51. sayısında 1 yazı yayınlanmıştır¹¹⁹. Kayıtlarda Ercüment Ekrem (Talu) ve Yusuf Ziya (Ortaç)’ın bu müstear ismi kullandıkları görülmektedir¹²⁰. Her iki yazarın da gazete ve dergilerde mizahi yazılar yazmış olmaları ve ikisinin de o tarihlerde İstanbul’da bulunmuş olmaları hasebiyle bu iki yazardan hangisinin *Gıdık*’taki yazının sahibi olduğu kesin olarak anlaşılamamaktadır.

Bu yazarların dışında *Gıdık* gazetesinden “Neriman” imzasıyla çıkan bir yazının da Mehmet Gayur Bleda’ya ait olduğu tahmin edilmektedir¹²¹. Kaynaklarda

¹¹⁴ İhsan Işık, “İskit, Server”, **Resimli ve Metin Örnekli Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi**, C. 5 (Ankara: Elvan Yay., 2006): 3271-3272.

¹¹⁵ **Age**, 3271-3272.

¹¹⁶ İmzasız, “Kariye, Karilerimize Tebşir”, N.57, S. 453, 29 Eylül 1327.

¹¹⁷ H. K., “Tebrikname”, N.58, S. 458, 13 Teşrinievvel 1327.

¹¹⁸ H. Kâmi, “Bir Sabık Hakkında...”, N.57, S. 450, 29 Eylül 1327.

¹¹⁹ Çimdik, “Karikatür”, N.51, S. 406, 29 Haziran 1327.

¹²⁰ Tahsin Yıldırım, **Edebiyatımızda Müstear İsimler** (İstanbul: Selis Kitaplar, 2006), 463.

¹²¹ Neriman, “Bir Muharrir, N.42, S.334, 21 Nisan 1327

kendisi hakkında çok fazla bilgi olmayan yazar, aynı zamanda *Cingöz* 'ün de yazar kadrosunda yer almaktadır¹²².

Bir diğer önemli tahmin de *Gıdık* gazetesinden “Kara Kedi” imzasıyla çıkan bir şiirin Süleyman Nazif’e ait olma ihtimalidir. Zira kaynaklarda “Kara Kedi” müstear isminin yalnız onun tarafından kullanıldığı görülmektedir¹²³. Ancak, “Kaside-i Belîge Der Hakk-ı Mebus-ı Dersim Ez Fırka-i Bi-Taraf-ı Hariç” başlığıyla yayınlanan¹²⁴ ve Dersim mebusunun hicvedildiği bir kaside niteliği taşıyan bu şiirin sahibinin Süleyman Nazif olduğu ihtimalini güçlendirecek başka bir delile rastlanmamıştır.

2.3. *Gıdık* Gazetesinin Şekil Özellikleri

Gıdık gazetesinin yayın hayatı, daha önce de belirtildiği üzere 3 Kasım 1910 ve 10 Ekim 1912 tarihleri arasında çıkartılan 71 sayı ile yaklaşık olarak 2 yıl sürmüştür.

Çapanoğlu, kitabında *Gıdık*’ın bir dergi olduğunu belirtmişse de¹²⁵ gazetede yazılarda, yazarların kendilerinden bahsederken gazetemiz diye bahsetmeleri ve 69. sayıda kullanılan serlevhada da “mizah gazetesi” olduklarını belirtmeleri hasebiyle *Gıdık*’ın bir gazete olduğunu söylemek daha doğru olacaktır.

HTU Kütüphanesi Kataloğunda ise, gazetenin cumartesi ve perşembe günleri yayınlandığı ve başyazarının Refik Cevat olduğu belirtilmişse, bunun kataloglama esnasındaki bir yanlış okumadan kaynaklandığı anlaşılmaktadır¹²⁶. Zira gazete pazartesi ve perşembe günleri olmak üzere haftada iki defa yayınlanır ve başyazarı da Refi Cevat (Ulunay)’dır.

23x33 cm boyutlarındaki *Gıdık* gazetesinde kullanılan sayfa numaraları, her sayıda yeniden başlamak yerine ilk sayıda başlatılan sayfa numaraları gazetenin son sayfasına kadar sürdürülmüş ve gazetenin son sayfası “580” olmuştur. Ancak son sayıya kadar sürdürülen bu sıralamada bazı yanlışlıklar da yapılmış ve bu, sayfa sayılarında birtakım karışıklıklara neden olmuştur.

¹²² Turgut Çeviker, **Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü 2** (İstanbul: Adam Yay., 1986), 420.

¹²³ Tahsin Yıldırım, **Edebiyatımızda Müstear İsimler** (İstanbul: Selis Kitaplar, 2006), 382.

¹²⁴ Kara Kedi, “Kaside-i Belîge der Hakk-ı Mebus-ı Dersim ez Fırka-i Bi-taraf-ı Hariç”, N.15, S. 117, 16 Kânunuevvel 1326.

¹²⁵ Münir S. Çapanoğlu, **Basın Tarihimizde Mizah Dergileri** (İstanbul: Garanti Matbaası, 1970), 71.

¹²⁶ İBB Kültür ve Turizm Daire Başkanlığı, **Hakkı Tarık Kütüphanesi Süreli Yayınlar** (İstanbul: 2006): 136.

İlk yanlışlık gazetenin 58. sayısında yapılmış ve 457 ile devam edilmesi gerekirken, 456. sayfa ile başlanmıştır. Bu yanlışlığın beş sayı boyunca sürdürüldüğü¹²⁷ ve ancak 61. sayıdan itibaren düzeltildiği görülmektedir. Yine, gazetenin 67. sayısı 536. sayfa ile biterken, 68. sayıda bir yanlışlık eseri 20 sayfa eklenmiş ve sayfalar 537 yerine 557 ile devam ettirilmiştir, kalan son sayıda da bu yanlış aynen sürdürülmüştür.

Gazetenin sayfalarıyla ilgili belirtilmesi gereken bir diğer husus da, *Gıdık*'ın 60. sayfada kapatılması üzerine çıkarılan *Münasiptir Efendim* gazetesinin sayfalarıdır. Daha önce de belirtildiği üzere, bu gazete *Gıdık*'ın devamı olduğundan sayı numarası da 61-1 şeklinde devam ettirilmiştir. Gazetede sayfa numaralarının da aynı şekilde, 60. sayıda kalınan yerden devam ettiği görülmektedir. Ancak, *Münasiptir Efendim*'in de kapatılmasının ve gazetenin bir süre sonra *Gıdık* adıyla 61. sayıdan itibaren yeniden yayına başlanmasından sonra sayfa numaraları *Gıdık*'ın 60. sayısını takip etmiş, *Münasiptir Efendim*'de kullanılan sayfa numaraları dikkate alınmamıştır.

Gazete yayın hayatı boyunca Türkçe olarak çıkarılmıştır. Gazetenin 58. sayısında yer alan “Acıdım *Gıdık*'ın Haline” başlıklı yazıda, *Gıdık* gazetesinin bir sonraki sayıdan itibaren hem Türkçe hem de Arapça olarak yayınına devam edeceği bildirilmesine rağmen gazetenin sonraki sayılarında böyle bir değişikliğe gidildiğine rastlanmamıştır¹²⁸.

Gazetenin logosuna bakıldığında ise, logonun ilk sayısından son sayısına kadar hiç değişmediği görülür. Logoda, gazetenin ismi eğik bir şekilde yazılmış ve hep aynı yazı stili sonuna kadar korunmuştur. Logonun üzerinde yer alan karikatür de logonun bir parçası haline gelmiş ve Resim 1'de görülen şekliyle gazetenin son defa kapatılışına değin değişmemiştir.

¹²⁷ *Gıdık* gazetesinin 58-60 ve *Münasiptir Efendim*'in 61-1 ve 62-2. sayılarında bu yanlışlığın sürdürüldüğü görülmektedir.

¹²⁸ İmzasız, “Acıdım *Gıdık*'ın Haline”, N.58, S.462, 13 Teşrinievvel 1327.

Resim 1:

Gazetenin ilk sayfasını süsleyen Resim 1'deki bu karikatürün kime ait olduğuna dair ise herhangi bir işarete ya da bilgiye rastlanamamıştır. Karikatürde genç bir çocuk gazetesini okuyan orta yaşlı bir adamı gıdıklamakta ve kendisi de muzipçe gülmektedir.

60. sayıda *Gıdık* gazetesinin kapatılması üzerine çıkarılan *Münasiptir Efendim* gazetesinde ise farklı bir logoya rastlanır. Gazetenin ilk sayısında Resim 2'deki C.P.'ye ait bir karikatür kullanılıp "Münasiptir Efendim" yazılırken, ikinci sayıda ise yazı sadece "Münasiptir"e çevrilmiş ve yazı stili de Resim 3'te görüldüğü üzere değiştirilmiştir.

Resim 2:

Resim 3:

Karikatürde, yaşlı bir adam nargilesini fokurdatmakta, karşısında saygıdan iki büklüm olmuş bir adam da, ona itaatkâr bir selam vererek “münasiptir” demektedir. Bu karikatürde, gazetenin sık sık sansüre maruz kalması ironi yoluyla eleştirilmektedir. *Münasiptir Efendim*’deki yazılarda da uzun yaşamak isteyen gazetelerin her şeye baş sallamaları gerektiğinden bahsedilmiş, bundan sonra her şeye münasiptir denileceği ve hiçbir şeye itiraz edilmeyeceği belirtilmiştir. Hatta tüm bunların da idaredekilerle dalga geçilmek üzere söylenmediğinden emin olunması rica edilmiştir.¹²⁹

¹²⁹ İmzasız, “Mukaddime”, N.61-1, S. 481, 23 Kânunuevvel 1327.

Gazetede, bayram özel sayısı olarak çıkan 12. sayı hariç hemen hemen tüm sayılarda Resim 4'teki kapak sayfası düzeninin kullanıldığı görülmektedir. Sayfanın en üst kısmında sayı bilgisi, rumi ve hicri tarihler (bazı sayılarda hicri tarih belirtilmemiştir); sayfanın orta-üst bölümünde logo ve onunla özdeşleşen karikatür, solda abonelik şartları ve sermuharir, sağda ise imtiyaz sahibi, sorumlu müdür ve idarehane bilgileri yer almaktadır. Sayfanın orta bölümünde serlevhası, serlevhanın sağ ve solunda da gazetenin fiyatı belirtilmiştir. Sayfanın aşağı yarısında ise her sayıya özel bir karikatür verilmektedir.

Resim 4:

Gazetede serlevha olarak ise 1-11, 13-39 ve 61-67. sayılarda yalnızca logonun hemen altında yer alan Resim 4'te de görüldüğü üzere “Pazartesi ve Perşembe Günleri Neşr Olunur” ibaresi kullanılırken, 12. sayıda “Bayramlık *Gıdık-Iydınız Said Olsun*” denilmiştir. Gazetenin 40-58. sayılarında ise serlevha olarak “Perşembe Günleri Neşr Olunur” ifadesi yer almış, 59, 60 ve 68. sayılar ve *Münasiptir Efendim*’in iki sayısında da hiçbir ifadeye yer verilmemiştir. 69. sayı olan son sayıda ise serlevha olarak “Perşembe Günleri Neşr Olunur Mizah Gazetesidir” ifadesi kullanılmış ve böylece ancak gazetenin son sayısındaki serlevhada bir mizah gazetesi olduğu vurgulanabilmiştir.¹³⁰

¹³⁰ Bkz. Tablo 4.

2.4. *Gıdık* Gazetesinin İdare, Basım ve Dağıtım Merkezleri

71 sayı çıkabilen *Gıdık* gazetesinin idarehane adresinin üç defa değiştirildiği görülmektedir. İlk 12 sayıda “yeni Postane civarında ve Türkiye Milli Bankası ittisalinde Küçük Yeni Han’da 5 numarolu daire-i mahsusa” şeklinde belirtilen idarehane adresi, 13-47. sayılar arasında ise “Babıâli caddesinde, Meserret kıraathanesi karşısında, fotoğrafçının üzerinde (1) numarolu daire-i mahsusa” şeklinde değişmiştir. Adresin 48-60. sayılar ve *Münasiptir Efendim*’in iki sayısında idarehane adresi “Sirkeci’de Elvan mahallesinde Hacı İsmail Bey’in apartmanında ikinci katta numero 5” olarak belirtilmektedir. Gazete son olarak da 61-69 sayılarını “Nur-ı Osmaniye’de Şark sokağında Hürriyet matbaasında”ndaki idarehane adresinde sürdürmüştür. Bu idarehane adreslerinin değişiklik nedenleri hakkında ise herhangi bir bilgi verilmemiştir.¹³¹

Gıdık gazetesinin basım merkezi de birçok defa değişmiştir. İlk iki sayıda nerede basıldığına dair herhangi bir bilgi verilmezken 3-6. sayıların ilk sayfalarına “Matbaa-i Ahmet İhsan ve Şürekâsı” notu düşülmüştür. Yine 7. sayının da ilk sayfasına bu defa “Selanik matbaası” notu düşülmüştür. Gazetenin 8-52. sayılarının ise son sayfasının alt kısmında verilen bilgide Tanin matbaasında basıldığı belirtilir. Basım merkezlerinin bu dönemden sonra daha da çeşitlendiği görülür. Gazetenin 53. sayısı Manzume-i Efkâr matbaasında basılırken, 54. sayı Türk matbaası, 55. sayı yeniden Manzume-i Efkâr matbaasında basılmıştır. *Gıdık*’ın 56. sayısında ise nerede basıldığına dair herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. 57. sayıda yeniden Türk matbaasında basılan gazete, 58. sayısını Matbaa-i Hukukiye’de, 59-60. ve *Münasiptir Efendim*’in iki sayısını Mesai matbaasında, 61. sayısını Hürriyet matbaasında, 62. sayısını ise Tanin matbaasında çıkarmıştır. Gazetesinin geriye kalan sayıları ise (63-69. sayılar) Hürriyet matbaasında basılmıştır.¹³²

Gazetenin dağıtım merkezleri hakkında ise özel olarak bir bilgi verilmez. Ancak *Gıdık*’ın bazı sayılarında hesapları göndermeyen mevzilerin hesaplarını halletmeleri uyarısında bulunulduğu görülmektedir. Bu bilgiden yola çıkarak, gazetenin çeşitli şehirlerdeki gazete dağıtım merkezleriyle anlaşmalarının olduğu düşünülebilir. Bunun dışında gazetenin kapak sayfasında abonelik bedelinden

¹³¹ Bkz. Tablo 3.

¹³² Bkz. Tablo 2.

bahsedilirken “Dersaadet ve taşralar için tayin olunacak mahale posta ile irsal edileceği” de belirtilmiştir. Bu bilgiden abonelerin gazeteye herhangi bir dağıtım merkezine bağlı kalmadan da ulaşabildikleri anlaşılmaktadır.

2.5. *Gıdık* Gazetesinin Fiyatı, Abonelik Şartları ve Sayfa Sayısı

Gıdık gazetesinin ilk sayısından son sayıya değin fiyatında herhangi bir değişiklik yapmadığını ve 20 paraya satıldığı aynı zamanda kapak sayfası da olan ilk sayfanın sol üst köşesindeki “fi’atı 20 paradır” ve serlevhanın da sağ ve sol tarafındaki “20 para” ibarelerinden anlaşılmaktadır.¹³³ Çapanoğlu, gazetenin 50 paraya satıldığını belirtmişse de¹³⁴ herhangi bir sayıda buna dair bir işarete rastlanamamaktadır. Ancak normalde 8 sayfa olarak çıkarılan gazetenin 69. sayısının 16 sayfa olarak çıkması ve üzerinde herhangi bir fiyat belirtilmemesinden dolayı son sayının 50 paraya satılmış olduğu ve Çapanoğlu’nun da kitabında bu bilgiyi esas aldığı düşünülebilir.

Gazetenin fiyatı hiç değişmemesine rağmen gazete, abonelik bedelleri hususunda bazı değişikliklere gitmiştir. Abonelik bedeli gazetenin 1-23. sayılarında abonelere yönelik bilgide, “Dersaadet ve taşralar için tayin olunacak mahale posta ile irsal edilmek üzere bir seneliği yüz nüsha itibariyle yalnız kırk kuruş, altı aylığı elli nüsha itibariyle yalnız yirmi kuruştur. Abone bedeli peşinen irsal olunmalıdır” şeklinde belirtilmişken, 24-49. sayılarda “seneliği (...) elli, altı aylığı (...) ise yirmi beş kuruş” olarak değiştirilmiştir. Gazetenin 50. sayısında ise abonelik bedeli, seneliği 56, altı aylığı ise 30 kuruşa çıkarılmış ve kapanana kadar bu şekilde devam etmiştir. Görüldüğü üzere gazetenin tek nüshalık fiyatında herhangi bir değişiklik görülme de senelik ve altı aylık fiyatlarında bir yükselme olmuş ve seneliği 40 kuruştan 56 kuruşa kadar çıkmıştır.

Gazetenin sayfa sayısında da birtakım değişiklikler olmuştur. *Gıdık* gazetesinin ilk 68 sayısı ve *Münasiptir Efendim*’in iki sayısı 8 sayfa olarak çıkmışken, 69. sayı olan son sayının 16 sayfa olarak çıktığı ve buna da ek olarak bir ön ve arka kapak da eklenmiştir¹³⁵. Bu sayının ön kapağında “Yaşasın: Darülfünun” başlığı kullanılmış ve bu sayının darülfünuna ithaf edildiği belirtilmiştir. Diğer sayılarda ise gazetenin ilk ve son sayfaları kapak vazifesini görmüşlerdir. Bunun yanında gazetenin 58. sayısında

¹³³ Bkz. Tablo 2.

¹³⁴ Münir S. Çapanoğlu, *Basın Tarihimizde Mizah Dergileri* (İstanbul: Garanti Matbaası, 1970), 71.

¹³⁵ Bkz. Tablo 2.

yer alan yazıda gazetenin artık on altı sayfa çıkacağı haber verilmişse de sonraki sayılarda bu düzenlemenin sadece sözde kaldığı ve uygulanamadığı görülür¹³⁶.

2.6. *Gıdık* Gazetesinin Yayın Periyodu

3 Kasım 1910 tarihinde yayın hayatına başlayan *Gıdık* gazetesinin, yayın periyodu bilgisi gazetenin serlevhasında belirtilir. Gazetenin 1-39. sayılarında “pazartesi ve perşembe günleri neşr olunur” denilerek gazetenin haftada iki defa yayınlanacağı bilgisi verilmiş ve bazı kısa kesintilere karşın bu düzene uyulmuştur. *Gıdık* gazetesinin 40-60. sayıları ve *Münasiptir Efendim*’in iki sayısında ise “perşembe günleri neşr olunur” denilmiş ve gazetenin haftada bir defa yayınlanacağı belirtilmiştir. Bu sayıların çoğu da belirtildiği gibi perşembe günü çıkarılabilmişken, bazen sayıların başka günlerde çıktığına da rastlanmaktadır.¹³⁷

Gazetenin 58. sayısındaki bir yazıda, düzensiz çıkan *Gıdık*’ın bundan sonra haftada iki, üç defa muntazaman çıkacağı belirtilmişse de serlevhada böyle bir düzenlemeye gidilmemiş ve belirtilen bu uygulama hayata geçirilmemiştir¹³⁸.

Münasiptir Efendim gazetesinin de sayılarından ilki cuma, ikincisi ise bir sonraki hafta cumartesi günü çıkarılabilmıştır. *Gıdık* gazetesi, 61. sayısından itibaren yeniden eski düzenine geçmiş ve pazartesi, perşembe günleri olmak üzere haftada iki defa düzenli olarak çıkarılmıştır.¹³⁹

2.7. *Gıdık* Gazetesinde Yayımlanan Karikatürler ve Karikatüristleri

Gazetede yayımlanan karikatürler gözden geçirildiğinde karikatürlerde genel itibariyle meclisteki tartışmalar, nazırların yönetimi, dış politika, belediyenin imar faaliyetleri, toplu taşıma ve kadınların giyimi gibi konuların alaycı ve eleştirel tarzda ele alındıkları görülür. Karikatürlerin hemen hepsinin altında kısa ve esprili yazılar verilmiş, böylelikle karikatürlerin anlatım kabiliyeti zenginleştirilmeye çalışılmıştır. İkinci Meşrutiyet’ten sonra çeşitli Nazırlıklarda bulunan Halil Menteşe Bey, yine aynı dönem çeşitli Nazırlıklarda ve Sadrazamlık makamında bulunan İbrahim Hakkı Paşa

¹³⁶ İmzasız, “Acıdım *Gıdık*’ın Haline”, N.58, S.462, 13 Teşrinievvel 1327.

¹³⁷ Bkz. Tablo 4.

¹³⁸ İmzasız, “Acıdım *Gıdık*’ın Haline”, N.58, S.462, 13 Teşrinievvel 1327.

¹³⁹ Bkz. Tablo 4.

ve dönemin Harbiye Nazırı (daha sonra Sadrazam olan) Mahmut Şevket Paşa'nın karikatürlerde öne çıkan isimler arasında yer aldıkları görülmektedir.

Gıdık'ın karikatürist kadrosuna bakıldığında ise Cevat Nuri, Pahatrekas ve C.P. gibi isimler öne çıkmaktadır. Ayrıca gazetede Cemil Cem, A. Rigopulos ve Nedim'in karikatürlerine rastlandığı gibi imzası okunamayan veya imzasız olarak yayımlanan çok sayıda karikatüre de rastlanmaktadır.

Bu karikatüristlerden Cevat Nuri'nin ilk karikatürleri *Gıdık*'ta yer almaktadır. Çeviker, daha sonra *Cadalo*, *Falaka* gibi dergiler için de karikatürler çizen Cevat Nuri'nin Cemil Cem'in etkisinde kaldığını belirtir¹⁴⁰. Gazetenin bir diğer önemli çizeri de Pahatrekas'tır. Yaşamöyküsü hakkında herhangi bir bilgi olmayan çizerle ilgili sadece karikatürlerinin *Kalem*, *Gıdık*, *Gece Kuşu*'nda yayımlandığı ve portre çizimlerinde başarılı örnekler verdiği bilinmektedir¹⁴¹.

Gazetede C. P. imzasıyla da karikatürler yayımlandığına rastlanır. Çeviker, açık adı ve yaşamöyküsü hakkında herhangi bir bilgi bulunmayan bu çizerin; *Kalem*, *Gıdık*, *Cici*, *Cart Beyim* gibi birçok dergi ve gazetede karikatürler yayımladığını ve ünlülerin portrelerinin çiziminde büyük başarı gösterdiğini belirtir¹⁴². A. Rigopulos da gazete çizerlerindendir. Çeviker, karikatüristin *Gıdık* dışında *Kalem*, *Cici* gibi başka dergi ve gazetelerde de karikatürlerinin yayımlandığını ve ayrıca *Cem* dergisinde ikinci usta olarak çalıştığı bilgisini verir¹⁴³.

Gıdık gazetesinin çizerlerinden biri de ünlü karikatürist Cemil Cem'dir. 1882 doğumlu olan Cemil Cem, çeşitli memurluklarda bulunmuş, karikatüre, meşrutiyet ilan edilince *Kalem*'e Paris'ten yolladığı karikatürlerle başlamıştır. Daha sonra memurluğu tamamen bırakarak kendini bu işe adan Cemil Cem, *Cem* dergisini yayımlamaya başlamıştır. Bu sırada aynı zamanda *Davul*, *Aydede* ve *Gıdık* gibi başka dergi ve gazetelerde de karikatürlerini yayımlamaktadır. Yayın hayatını uzun süreli kesintilere rağmen 1928'e kadar sürdüren *Cem*'de Recep Peker ile ilgili yayımladığı bir karikatür nedeniyle gazetesi tamamen kapatılan Cemil Cem, bunun üzerine bir nevi inzivaya çekilmiş ve 1950 yılında hayatını kaybedene değin mesleğe dönememiştir.

¹⁴⁰ Turgut Çeviker, *Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü 2* (İstanbul: Adam Yay., 1986), 122.

¹⁴¹ *Age*, 127.

¹⁴² *Age*, 130.

¹⁴³ *Age*, 127.

Çeviker, Türk karikatürünün temelini atan birkaç usta arasında gösterdiği Cemil Cem'in özellikle portre karikatürlerinde büyük bir başarı sağladığını belirtmektedir.¹⁴⁴

2.8. *Gıdık* Gazetesinin Muhtevası

20. yüzyılın başlarında, 71 sayı yayınlanan *Gıdık* gazetesinde hikâyeden şiire, fıkradan bilmeceye kadar birçok yazı yer bulmuştur. Gazetenin bir mizah gazetesi olması hasebiyle genellikle mizahi bir anlatımın benimsendiği bu yazılarda sanat, siyaset, basın gibi birçok konuya değinilmiş ve gündemle ilgili değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışmamızın bu bölümünde, gazetede türler, konu ve içerikleri de dikkate alınarak sınıflandırılarak örneklendirilmiştir.

Gıdık gazetesindeki yazılarda, daha çok siyaset konusu ağır basmakla birlikte, çeşitli toplumsal konuların, basın ve edebiyatla ilgili gelişmelerin ve belediye hizmetleri gibi çok çeşitli sorunların da ele alındığı görülmektedir. Ayrıca gazetede, sayıları diğer örneklerle kıyasla az olmakla birlikte roman, hikâye ve şiir türünde edebî yazılara da yer verilir. Bu örneklerin birçoğu yine neticede siyasi ve toplumsal eleştirilerin bir aracı olarak kullanılmıştır. Özellikle şiir ve hikâyelerin birçoğu hiciv amaçlı yazılmıştır.

Gazetenin politik duruşu konusunda, genellikle yönetime karşı eleştirel bir tutum takındığı söylenebilir. Ancak muhalif milletvekillerinin de bu eleştirilerden paylarını aldıkları görülmektedir. Çapanoğlu, gazetenin politik duruşu için, “Refi Cevat, o günlerde İttihat ve Terakki Cemiyeti’ni tutuyordu. *Gıdık*’a da bu hüviyeti vermeye çalıştı.” der¹⁴⁵. Gazetenin 8. sayısında işbaşına gelen ve uzun süre bu görevi yürüten Refi Cevat’ın İttihat ve Terakki’ye yakınlığı, onun gazetede yazılarından da anlaşılır. Örneğin, yazılarından birinde İttihat ve Terakki’nin önemli isimlerinden biri olan Dâhiliye Nazırı Talat Paşa’yı şiddetle savunmuştur¹⁴⁶. Çapanoğlu, Refi Cevat’ın daha sonra İttihatçılıktan cayıp muhalefete geçtiğini, gazete idaresine de ondan sonra Ahmet Rasim’in getirildiğini belirtir¹⁴⁷. Bu dönem yine muhalif bir çizgiyi takip eden *Gıdık*’ın 55. sayısında Refi Cevat eski görevine dönmüş ve gazetenin bu sayısında yayınlanan “Mesleğimiz” başlıklı yazıda, muhalefet ve iktidar arasında bir yer

¹⁴⁴ Age, 101-102.

¹⁴⁵ Münir S. Çapanoğlu, *Basın Tarihimizde Mizah Dergileri* (İstanbul: Garanti Matbaası, 1970), 72.

¹⁴⁶ İmzasız, “Beşte Bir Yekûn”, N.17, S.134, 23 Kânunuevvel 1326.

¹⁴⁷ Münir S. Çapanoğlu, *Basın Tarihimizde Mizah Dergileri* (İstanbul: Garanti Matbaası, 1970), 72.

edinerek yaşamaya çalışılacağı beyan edilmiştir¹⁴⁸. Gazetede böyle bir beyanda bulunulmuşsa da, gazetenin kalan sayılarında da muhalif çizgiden hiç ayrılmamış, hem iktidar hem de muhalefet, bu eleştirilerden paylarını almıştır.

2.8.1. Hikâye

Gıdık gazetesinde en çok yer alan türlerden bir tanesi hikâyedir. Gazetenin çeşitli sayılarında 88 adet hikâye yer almaktadır. Bu hikâyeler çoğunlukla devrin siyasi ve sosyal meselelerinin ele alındığı, mizah yönü ağır basan birkaç sayfalık metinlerden oluşmakla birlikte gazetede dört beş sayı boyunca devam eden uzun hikâye örneklerine de rastlanır.

Gazetede ki hikâyelerin çoğu İstanbul’da, Beyoğlu ve çevresinde geçer. Genellikle açık mekânların tercih edildiği bu hikâyelerde, anlatıcı olarak çoğunlukla 1. tekil şahıs anlatıcıya yer verildiği, birçok örnekte başkarakterin yaşadığı olayları okuyucuya aktardığı görülür.

Gazetede ki hikâyelerde genellikle hiciv üslubu kullanılır ve siyasetten edebiyata çok çeşitli konulara değinilir. *Gıdık* gazetesinde yer alan hikâyelerin konuları şu şekilde sıralanabilir:

- a) Kadın-erkek ilişkileri (aşk, çapkınlık, evlilik)
- b) Siyaset (hükümet, siyasi partiler, meclis ve mebuslar)
- c) Edebiyat ve basın
- ç) Belediye (şehir içi taşımacılık, bulaşıcı hastalıklar)
- d) İdari konular (idari yetersizlikler, asker alımları, mahkemeler vb.)
- e) Diğer konular (mesire yerleri, batıl inançlar, imar işleri vb.)

Gıdık gazetesinde yayınlanan hikâyelere bakıldığında en çok ele alınan konunun kadın-erkek ilişkileri temelli olduğu görülmektedir. Bunlar arasında da çapkınlık maceralarının anlatıldığı hikâyeler ağır basar. Öyle ki gazetede yer alan 88 hikâyeden neredeyse dörtte birinde, doğrudan çapkınlık maceralarından bahsedilir. Bunların en güzel örneklerinden biri, 27-32. sayılar boyunca yayınlanan “Netameli Bir Gecem” adlı hikâyedir. Bu hikâyede anlatıcı, eski bir sevgilisinden gelen bir mektup üzerine yaşadığı olayları anlatmaktadır. Hikâyede, anlatıcı idarehanede çalışırken

¹⁴⁸ İmzasız, “Mesleğimiz”, N.55, S.434, 8 Eylül 1327.

masasına küçük ve kokulu bir zarf bırakılır¹⁴⁹. Zarfın içindeki mektupta, anlatıcının eski sevgililerinden biri, anlatıcıyı özlediğini, üç aydır ihtiyar bir adamla yaşadığını ve parasının ve mücevherlerinin olduğunu yazmaktadır. İhtiyar adamdan kurtulma planları yapan kadın, anlatıcıyı o gece evine alarak hem ona tüm hayallerini anlatmak, hem de özlemine dindirmek istemektedir. Mektubu okuyan anlatıcı da bu duruma sevinerek, işten erkenden çıkar. Ancak gece belirtilen yere gittiğinde başına olmadık kazalar gelir. Evin önünde bir çukura düşmesiyle başlayan bu aksilikler gece boyunca sürer. Bir çeşme bularak kendisini temizlemeyi başaran anlatıcının başına gecenin devamında da olmadık hadiseler gelir ve bir türlü istediği gibi güzel bir gece yaşayamaz¹⁵⁰.

Gıdık gazetesinde işlenen en önemli konulardan biri de siyasettir. Bu hikâyeler, hükümet, siyasi partiler, meclis ve mebuslarla ilgili, gerçek kişilerin yer aldığı kurgu metinlerden oluşur. Bu tür hikâyelerin en güzel örneklerinden biri gazetenin 8. sayısında yayınlanmıştır¹⁵¹. Tokat mebusu İsmail Paşa hakkında bilgi verilerek başlanan yazıda yazarlardan birinin kendisiyle yaptığı mülakat hikâye edilir. Mülakatı yapan yazarın dilinden anlatılan hikâyede, yazar eve nasıl gittiğini, orada nasıl karşılandığını, mebusun karşısında neler hissettiğini aktardıktan sonra Paşa'ya siyaset hakkında fikirlerini sormaya başlar. Ancak hep atasözü şeklinde pek işe yaramayan cevaplar alır. Sonra Yunanistan'ı ve Bulgaristan'ı sorar. Paşa, bu sorular sorulunca kendinden geçer ve Yunanları Matapan Burnu'ndan dökmek gerektiğini, Bulgarları Moskova'ya sürmek gerektiğini söyler. Ardından da kendisine fırsat verilirse Alman'a, Fransız'a, İngiliz'e de saldıracağını hepsini denize dökeceğini, İspanya, Afrika, Avustralya, Asya, her yeri boydan boya kana boyayacağını, oradan da gidip Kuzey Kutbu'na Osmanlı bayrağını dikeceğini söyler. Bunları söylerken heyecandan kıpkırmızı kesilen Paşa, sonunda baygınlık geçirir. Bunu fırsat bilen yazar da hemen Nazır'ın yanından ayrılır ve bunları gazetede yayımlar. Metnin sonunda, bu haberi *Times* gazetesi muhabirinin Avrupa'ya bildirmesiyle, az daha Avrupa'da Harb-i Umumi (Dünya Savaşı) çıkacağı bildirilir.

¹⁴⁹ Heli Otop, "Netameli Bir Gecem", N.27, s.214, 17 Şubat 1326.

¹⁵⁰ Heli Otop, "Netameli Bir Gecem", N.27, S.214, 17 Şubat 1326 ve Heli Otop, "Netameli Bir Gecem", N.28, S.221, 21 Şubat 1326 ve Heli Otop, "Netameli Bir Gecem", N.29, S.227, 24 Şubat 1326 ve Heli Otop, "Netameli Bir Gecem", N.30, S.238, 28 Şubat 1326 ve Heli Otop, "Netameli Bir Gecem", N.31, S.247, 3 Mart 1327 ve Heli Otop, "Netameli Bir Gecem", N.32, S.254, 7 Mart 1327.

¹⁵¹ İmzasız, "Bir Mülakat", N.24, S.191, 7 Şubat 1326.

Gıdık gazetesinde edebiyat ve basınla ilgili yazılar da yer almaktadır. Bu yazıların bazıları dönemin ünlü edebiyat topluluğu olan Fecr-i Ati'yi hicvetmek için yazılmışken, bazıları da gazetecilik hayatının zorluğunun anlatıldığı örneklerden oluşur. Gazetede bu türde yer alan en güzel hikâyelerden biri “Bedbaht Şair” başlığını taşıyan ve Sal-dide imzasıyla yayınlanan hikâyedir. Bu hikâyede şiir yazmak isteyen bir gencin başına gelen gülünç olaylar anlatılmıştır¹⁵². Hazım, iyi bir şiir yazıp, Fecr-i Ati'ye katılmayı, hatta o grubun başkanı olup edebiyatta yeni bir inkılap yapmayı hedeflemektedir. Ancak büyük annesi, onun şiirle ilgili konuştuklarını yanlış anlayarak onun delirdiğini düşünür ve Hazım'ın başına hocaları toplar. Bunun üzerine Hazım, bir daha şiir yazmayacağına, şiirin adını dahi anmayacağına dair kendine söz verir.

Gıdık gazetesi, gündemle her zaman iç içe kalarak, yazılarında gündemin önemli maddelerine sıkça yer vermiştir. Dönemin önemli sorunlarından biri olan kolera konusu da gazetede ele alınan önemli konulardan biri olmuş, bu konuda hikâye örnekleri de verilmiştir. Gazetenin 7. sayısında yer alan hikâyeye göre, ekmek ve kadayıf alarak evine giden adam, ev halkının avluda toplandığını görür. Ev halkı, hastalanan aşçı kadının kolera olduğundan endişe ettikleri için dışarıda toplanmışlardır. Doktorun gelip kadının sadece midesini üşüttüğünü söylemesiyle herkes rahatlar¹⁵³. Bu hikâye, gazetelerin, yayınlandığı dönemde yaşanan endişe ve korkulara, toplumun hassasiyetlerine nasıl ışık tuttuklarının gösteren en güzel örneklerden biridir. Kolera konusunun gazetenin başka sayılarında da çokça ele alınması, bu konunun toplumun o dönemde en önemli endişelerinden biri olduğunu göstermektedir. Yukarıdaki örnekte de görüldüğü üzere insanlar, koleranın adından dahi şiddetle korkarlar.

Dönemin gazetelerinin en önemli gündem maddelerinden biri de belediye ile alakalı sorunlar olmuştur. Gerek dönemin boğazdaki yolcu taşımacılığını üstlenen Şirket-i Hayriye ile ilgili sorunlar, gerek sokakların temizliği ve aydınlatılması gibi konulara diğer gazetelerde olduğu gibi *Gıdık* gazetesinde de yer verilir. Örneğin gazetenin hemen ikinci sayısında, belediyenin İstanbul sokaklarında otobüslerin yolcu taşımasına izin vermesiyle ilgili, bu kararı hicveden bir hikâye yayınlanmıştır¹⁵⁴.

¹⁵² Saldide, “Bedbaht Şair”, N.25, S.197, 10 Şubat 1326.

¹⁵³ Arı, “Kolera Karşısında”, N.7, S.50, 15 Teşrinisani 1326.

¹⁵⁴ İmzasız, “Paris'te”, N.2, S.12, 25 Teşrinievvel 1326.

Paris’te bir doktor muayenehanesinde geçen hikâyede; Doktor, İstanbul’a gitmek için hazırlanırken bir yandan da uşağına neden alelacele İstanbul’a gittiğini anlatmaya çalışmaktadır. Doktorun açıklamasına göre, İstanbul belediyesi, bir otobüs şirketiyle anlaşmıştır. Otobüsler, İstanbul’un dar sokaklarında işleyeceğinden sağlam insanların otobüs yüzünden sakatlanacağını, yaralanacağını ve böylelikle de doktora ihtiyaç duyulacağını düşünen doktor, bunu ticari bir fırsat olarak gördüğü için İstanbul’a gidecektir. Belediyenin eleştirildiği bu hikâyede, İstanbul’un karşıtı olarak Paris gösterilmiş, hikâyedeki doktor Paris’te sokakların düzenli olmasından dolayı insanların daha az doktora ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir.

Gıdık gazetesindeki hikâyelerde dönemin idari sorunlarına da çokça değinildiği görülmektedir. Gazetede, genellikte devlet memurlarının ve polislerin iyi çalışmamaları, önemli hatalar yapmaları, rüşvet almaları gibi konulardan bahsedilmiştir. Örneğin 6. sayıda yer alan bir örnekte, ana karakter Sadri, bulduğu saati karakola götürmüş, ancak orada suçlu muamelesi görmüştür¹⁵⁵. 8. sayıdaki bir başka örnekte de memurların iş yapmak için rüşvet istemeleri üzerine yaşanan komik hadiseler anlatılmıştır¹⁵⁶. Yine bir başka örnekte de memurların nasıl çalıştıkları, işlerini nasıl yaptıkları tüm açıklığıyla anlatılmış, işlerini iyi bilmemeleri hicvedilmiştir¹⁵⁷.

Gazetede ayrıca batıl inançlar, mesire yerleri, imar işleri gibi çok çeşitli konulara yer verilir. Bu hikâyeler, edebi hassasiyetlerden çok bir konunun eleştirilmesi, bir yanlışın ortaya konması amacıyla yazıldığı için edebî bir değer taşımamakla birlikte, o yıllarda İstanbul’da yaşanan hayata yönelik çok önemli veriler sunar.

2.8.2. Roman

Gıdık gazetesinde dört ayrı romanın tefrikasına başlanmış, ancak bunlardan hiçbirini tamamlanamamıştır. Gazetede yer alan ilk roman, Paul de Kock’tan çevrilmiş ve *Pek Mustarip Bir Mösyö* adıyla gazetede ilk sayıdan itibaren altı sayı boyunca yayınlanmıştır. Tefrikada eserin yazarı da belirtilmiş, ancak tercümanın yalnızca baş harfleri (F. T.) belirtilmiştir. Baş harflerinden yola çıkılarak bu eserin tercümanının ilk altı sayının da başyazarı olan Fuat Talat olduğu kuvvetle muhtemeldir. Ayrıca onun

¹⁵⁵ İmzasız, “Vazifesini Bilir Bir Komiser”, N.6, S.45, 8 Teşrinisani 1326.

¹⁵⁶ Arı, “Ya düşmezsöl”, N.8, S.59, 18 Teşrinisani 1326.

¹⁵⁷ İmzasız, “Mümeyyiz Bey”, N.7, S.51, 15 Teşrinisani 1326.

başyazarlıktan ayrılmasıyla birlikte (6. sayıdan sonra) tefrikanın yayınının da sona ermiş olması bu tahmini güçlendirir.

Pek Mustarip Bir Mösyö romanının gazetede ancak “Merdivende” ve “İsim İntihabı” başlıklı ilk iki bölümü yayınlanabilmiştir. İlk bölümde Mösyö Tampone’nin çocuğunun doğduğu gece, ikincisinde ise çocuğa isim bulunması süreci anlatılmıştır. Ayrıca çocuğun 6-7 yaşlarına gelip annesinin ona bir öğretmen tutma süreci de anlatılmışsa da bu bölüm için tefrikada başlık atılmamıştır.

İlk iki bölümde, romanın başkarakterinin Mösyö Tampone olduğu anlaşılır. Ancak yukarıda belirtildiği gibi, başlık belirtilmeyen üçüncü bölümde Mösyö Tampone’nin öldüğü belirtilmiş ve roman Madam Tampone ve Mösyö Muzeum üzerinden devam etmiştir.

Birinci bölümde orta yaşlı bir adam olduğu belirtilen Mösyö Tampone, şafak vakti apartmanın merdiveninde karısının doğumu başladığı için bir aşağı bir yukarı koşmakta ve zillere basarak herkesi uyandırmaya çalışmaktadır¹⁵⁸. Sonunda ihtiyar bir şair olan Salhorde Muzeum kapıyı açar. Tampone, ona derdini anlatır ve ebeye kadar gitmesini rica eder. Muzeum’un ısrara dayanamayarak ebeye gitmeyi kabul etmesi üzerine Tampone, aşağı katlara iner ve yine zillere basar. Aşağı katlardan birinde bu defa şişman bir kadın kapıyı açar. Tampone ona da karısının acılar içinde olduğunu söyler ve ondan karısının yanına gitmesini rica eder. Kadın ikna olduktan sonra Tampone bu defa da kapıcıyı uyandırmak için aşağıya iner¹⁵⁹. Uyanan kapıcıyı da ebe ve hasta bakıcı için gönderir. Ne var ki, üst kat komşularından olan kadın uykuya dalmış, şair de Tampone’yi unutup yeni şiiri için uğraşmaya başlamıştır¹⁶⁰.

İkinci bölüm “İsim İntihabı” başlıklıdır. Bu bölümde çocuğun ismi konusundaki tartışmalara değinilmektedir. Çocuğun annesi amcazadesinin oğlunun ismini düşünmüşse de Mösyö Tampone bu ismi beğenmeyerek Teofil isminde diretir. Mösyö Muzeum da çocuk için bir başka isim önermiştir. Ancak Tampone o isimde tanıdığı sefil insanlar olduğunu belirterek Muzeum’un önerdiği ismi reddeder¹⁶¹. Yine

¹⁵⁸ F.T., “Pek Mustarip Bir Mösyö”, N.1, S.7, 21 Teşrinievvel 1326.

¹⁵⁹ F.T., “Pek Mustarip Bir Mösyö”, N.2, S.14, 25 Teşrinievvel 1326.

¹⁶⁰ F.T., “Pek Mustarip Bir Mösyö”, N.3, S.22, 28 Teşrinievvel 1326.

¹⁶¹ F.T., “Pek Mustarip Bir Mösyö”, N.3, S.22, 28 Teşrinievvel 1326.

ikinci kattaki şişman kadın ve kapıcı da ayrı ayrı isimler önerirler. Ancak neticede çocuğa Mösyö Tampone'nin istediği Teofil ismi verilir¹⁶².

İsim belirtilmeyen bir sonraki bölümde ise Teofil'in nasıl bir çocuk olduğu ve dış görünüşünden bahsedildikten sonra, altı yaşına geldiğinde babasının vefat ettiği belirtilir. Madam Tampone çok sevdiği oğlundan ayrılmak istemediği için ona özel hoca tutmak ister ve Muzeum'un edebiyat dersleri vermeye başladığını öğrenince, bu iş için çok uygun olduğunu düşünerek özel ders için onunla görüşmeye karar verir¹⁶³. Görüşmelerinde Madam Tampone, oğluna iyi bir eğitim verip veremeyeceğini, okuma yazmayı, hesap yazmayı öğretip öğretemeyeceğini sorar, Muzeum da onu bir zirve şahsiyet olarak yetiştirebileceğini söyler. Ancak, Madam Tampone az eğitilmiş bir kadın olduğundan Muzeum'un söylediklerini yanlış anlar. Onun zirve olmasını istemediğini, onu sadece terbiyeli, oturup kalkmasını bilen biri olarak yetiştirmesi gerektiğini belirtir¹⁶⁴ ve romanın tefrikası bu bölümle birlikte durur.

Gazetede en uzun süre tefrika edilmiş olan roman (21 sayı boyunca) ise Refi Cevat'ın *Mebusun Aşkı* adlı romanıdır. Gazetenin 8. sayısından sonra başyazarlık koltuğuna oturan Refi Cevat'ın gazetede çalışmasıyla birlikte tefrika edilmeye başlanan bu roman, bazı aralıklarla birlikte 38. sayıya kadar tefrika edilmiş, 40. sayıda Refi Cevat'ın gazeteden ayrılmasıyla birlikte tefrika da durmuştur. Ancak, 55. sayıda başyazarlık görevini yeniden üstlenen Refi Cevat, 56, 57 ve 58. sayılarda tefrikayı sürdürmüştür. 58. sayıdan sonra Refi Cevat'ın gazeteden yeniden ayrılmasıyla, romanın tefrikası da yeniden durmuş, Refi Cevat, daha sonraki sayılarda yeniden gazetede çalışmaya başlamışsa da *Mebusun Aşkı*'nin tefrikasına bir daha devam edilmemiştir. Çapanoğlu bu romanla ilgili, “bunda üstat Hüseyin Rahmi çeşnisi ve kokusu vardı. Ne yazık ki bitiremedi¹⁶⁵” demektedir. Bu bilgidan romanın Hüseyin Rahmi romanlarına benzediği ve hiçbir zaman tamamlanamamış olduğu anlaşılıyor.

“Hayat-ı Hakikiyyeyi Musavver Milli Roman: *Mebusun Aşkı*” başlığıyla yayımlanan bu romanda, Anadolu'nun bir kasabasında kahveci olan Hüdai Efendi'nin mebus seçilerek İstanbul'a gelmesiyle yaşadığı eğlenceli olaylar mizahi bir dil kullanılarak anlatılmıştır. Esasında cahil bir adam olan Hüdai, mebus seçilince

¹⁶² F.T., “Pek Mustarip Bir Mösyö”, N.4, S.31, 1 Teşrinisani 1326.

¹⁶³ F.T., “Pek Mustarip Bir Mösyö”, N.5, S.38, 4 Teşrinisani 1326.

¹⁶⁴ F.T., “Pek Mustarip Bir Mösyö”, N.6, S.47, 8 Teşrinisani 1326.

¹⁶⁵ Münir S. Çapanoğlu, **Basın Tarihimizde Mizah Dergileri** (İstanbul: Garanti Matbaası, 1970), 72.

İstanbul'a gitmesi gerektiğini dahi bilmemektedir. Okuma yazma bilmeyen Hüdai, Namık Kemal'i de Sadrazam zannetmektedir. Karısı ve çocuklarını alarak İstanbul'a taşınan Hüdai Efendi, mecliste hiç konuşmayan, suskun bir mebus olur. Onun İstanbul'da dikkatini en çok kadınlar çekmektedir. Bir gün Sirkeci civarında dolaşırken bir kadını görür ve hiç konuşmadığı bu kadına âşık olur, günlerce onu tekrar görebilmek için uğraşır. Aynı kadına yeniden rast geldiğinde de kadının yanına gidip onunla konuşur. Bu kadın, hoş, alımlı bir genç kadın olan Ela Hanım'dır. Ela Hanım, önce Hüdai Efendi'nin giyimine bakarak, ondan pek hoşlanmaz. Ancak Hüdai Efendi'nin mebus olduğunu öğrenince, onu bir araba tutmaya ikna edip Beyoğlu'nda bir mağazaya götürür. Oradan aldığı kıyafetlerin parasını da ona ödetir. Sonrasında biraz daha gezip tekrar görüşmek üzere ondan ayrılır.

Günler sonra Ela Hanım'ın, Hüdai Efendi'nin evine onunla yeniden görüşmek dileğini içeren bir mektup göndermesi üzerine Hüdai Efendi'nin karısı Habibe Hanım da durumu öğrenir. Önce bunun bir dilekçe olduğunu zanneden kadını komşuları uyarmış ve kocasını İstanbul kadınlarına kaptırmaması için tembihlemişlerdir. Habibe Hanım da kocasına karşı soğuk davranmaya, onun işlerini yapmamaya başlar. Hüdai Efendi karısını ikna etmek için uğraşırsa da netice alamaz. Ne Ela Hanım'dan ne de karısından vazgeçebilen Hüdai Efendi, büyük bir kafa karışıklığı yaşamaktadır. Habibe Hanım ise komşularının tazyikiyle, kocasını iyice boşlar ve komşularıyla Kâğıthane'ye gezmeye gider. Tefrika burada kalır, devam etmez. Romanda ayrıca Hüdai Efendi'nin oğlu Hüseyin'in, yan komşunun hizmetçisi Dilber'le yaşadığı bir aşk ilişkisi de anlatılmaktadır. Gizlice buluşarak sürdürülen bu ilişkide Hüseyin, Dilber'i onunla birlikte olmaya ikna etmeye çalışmaktadır¹⁶⁶.

Çapanoğlu'nun belirttiği gibi Hüseyin Rahmi romanlarına çok benzeyen bu romandaki karakterler incelendiğinde saf bir Anadolu insanı olan Hüdai Efendi'nin, ilk gördüğü kadına hem gönlünü hem de parasını kaptırmış olduğu görülmektedir. Hüdai Efendi ne karısından ne de Ela Hanım'dan vazgeçebilir. Habibe Hanım da çok sevdiği kocasının bu ihanetini öğrenince, komşularının da tazyikiyle Kâğıthane gezmelerine gitmeye başlar. Hikâyenin seyrinden Habibe Hanım'ın İstanbul kadınlarına özenmeye başladığı anlaşılmaktadır. Romanın bir diğer önemli karakteri olan Hüseyin de kasabasından çıkıp bir anda şehirle tanışmış ve çevresindeki en kolay

¹⁶⁶ Tezin 184-190. sayfalarında ayrıntılı özeti verilmiştir.

kıza âşık olup onunla birlikte olmayı kafasına koymuştur. Ela Hanım ise sadece Hüdai Efendi'nin parasını yemek hedefindedir. Yoksa konuşamayan, iyi giyinemeyen Hüdai Efendi'de onu çekebilecek hiçbir şey yoktur.

Gıdık gazetesindeki bir diğer roman olan *Lamia'nın Encâmı* (Lamia'nın sonu) da 65. sayıda yer almış, ancak devamı yayımlanmamıştır. İmzasız olarak tefrikası başlanan bu eser, “*Lamia'nın Encâmı –Millî Roman*” başlığıyla okuyucuya sunulmuştur. Bu romanın Mehmet Asaf'ın *Lamia'nın Sergüzeştî*¹⁶⁷ adıyla 1927 yılında yayımladığı romanın başlangıcı olduğu tahmin edilebilir. Zira Mehmet Asaf, 61-64. sayılarda gazetenin başyazarlığını yapmış, tefrika da 65. sayıda yayınlanmıştır. Romanın yayınlanabilen bölümünde Lamia'nın nasıl bir kız olduğundan bahsedildikten sonra bir macerası anlatılmaya başlanmıştır.

Romana göre Lamia ve arkadaş grubu, yazın bahçe ve çayırda, kışın da Bon Marşe gibi mağazalarda gezmekte ve herkesin dikkatlerini üzerine çekmektedir. Anlatıcı bu bilgiyi verdikten sonra bir yaz gününü anlatmaya başlar. Bir arabanın içinde Lamia, onun kardeşi Samia ve annesi bulunurken, yanlarından bir araba geçer. Arabanın içindeki adam Lamia'ya âşıkane uzun uzun bakar. Ardından arabadakiler bu adamın kim olduğu üzerine fikir yürütürler. Devam eden bölümde de anlatıcı bu adamın zengin, kibar bir bey olan Şefik Bey olduğunu belirtir¹⁶⁸.

Gazetenin yayınlanan son sayısında da “Roman” başlığıyla bir metin yayınlandığı görülmektedir. Başlıktan bu metnin bir roman tefrikasının ilk bölümü olduğu anlaşılrsa da gazetede romanın ismine dair herhangi bir bilgi yer almamıştır. Sade ancak zarif ve edebi bir dil kullanılan bu metinde, üçüncü tekil şahıs anlatıcı, Nimet Hanım'ın, Refia Hanım'ın oğlu Muhsin'i beklediğinden bahsetmektedir. Anlatıcı, Nimet Hanım'ın aslında Muhsin'le baş başa kalmayı istemediğini, ancak Muhsin'in “söyleyecek önemli şeylerim var, yemekten sonra gelirim” demesi üzerine meraklandığını bildirir¹⁶⁹.

¹⁶⁷ Erkul Yağcı, A. Selin, “Catalogue of Indigenous and Translated Novels Published Between 1840 and 1940”, http://kisi.deu.edu.tr/selin.erkul/Erkul_Catalogue_July_2011.pdf [05.05.2014].

¹⁶⁸ İmzasız, “*Lamia'nın Encâmı –Millî Roman*”, N.65, S.518, 6 Eylül 1328.

¹⁶⁹ İmzasız, “*Roman*”, N.69, S.577, 27 Eylül 1328.

2.8.3. Fıkra

Turan Karataş'ın, “gazete ve dergilerin belli köşelerinde çıkan ve daha çok günlük olaylardan söz eden, onları çeşitli yönlerden inceleyen, yorumlayan kısa düzyazı türü”¹⁷⁰ olarak tanımladığı fıkra türü *Gıdık* gazetesinde de yer alır. Bu yazılarda toplum hayatının çok farklı yönlerine değinilmiştir. Gazetede Ahmet Rasim ve Refi Cevat gibi çok önemli isimlerin de fıkra türünde yazıları yayımlanmıştır.

Ahmet Rasim'in *Gıdık* gazetesindeki yazılarında Gözlüklü ve Şehir Mektupçusu A. R. müstear isimlerini kullandığı tespit edilmiştir. Ahmet Rasim'in gazetede çok sayıda yazısı olduğu tahmin edilmekle birlikte bunlardan ancak 7 adedinin kesin olarak kendisine ait olduğu tespit edilebilmiştir. Yazarın gazetede yazılarından dördü “şehir mektubu” başlığı altında yayınlanan fıkralardan oluşur. Bu mektupların Ahmet Rasim'in ünlü eseri *Şehir Mektupları*¹⁷¹ kitabı içerisinde yer almamış olması, bu yazıların kıymetini bir kat daha artırır. Bilindiği üzere Ahmet Rasim, Fıkra, sohbet ve denemelerden oluşan *Şehir Mektupları* adlı kitabında 1897-1899 yılları arasında kaleme aldığı 217 mektuba yer vermiştir. *Gıdık* gazetesindeki şehir mektupları ise bu tarihten çok sonra yayımlanmış ve gazetede sayfaalarında kalmışlardır.

Gazetede yer alan ilk şehir mektubunun ilk bölümünde Donanma Cemiyetinin Sultanahmet'te açtığı sergi ve burada birçok şeyi piyango yaparak dağıtmasından bahsedilmektedir¹⁷². Bu piyangodan herkesin şansına göre kimine elmas yüzük, kimine ise firkete çıktığı belirtilir. Ardından halk arasında kimlere neler çıktığıyla ilgili dolaşan rivayetlerden bahsedilir. Bu rivayetleri aktaran yazar, piyangoda çıkan eşyalar üzerinden bu insanları hicvetmiştir. Yazının diğer bölümünde ise, Vezneciler esnafının edebiyatla, ilimle çok ilgili olduğu, şiirler okuyup, makaleleri kritik ettiklerine değinilir. Yazar buna şaşırsa da İttihat ve Terakki'nin düşmesinden sonra böyle bir ilerlemenin olmasını takdirle karşılar ve bu sayede yakında Batı'ya yetişebileceklerini ifade eder. Yazar, esnaftaki bu ilerlemenin sebebinin Vezneciler'de yer alan bir dükkânda, herkesin her konuyu rahatça konuşması olduğunu öğrenir. Gazetede, Darülfünun'u bitirenlerin bile oradan ders alması gerektiği belirtilmiştir, ancak yazar

¹⁷⁰ Turan Karataş, *Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü* (İstanbul: Sütun Yay., 2011), 144.

¹⁷¹ Ahmet Rasim, *Şehir Mektupları*, (İstanbul: Kapı Yay., 2013).

¹⁷² İmzasız, “Şehir Mektubu”, N.61, S.482, 31 Kânunuevvel 1327.

Darülfünun'un münevver gençlerinin oraya ihtiyacı olmadıklarını belirterek buna karşı çıkar. Yazının diğer bölümlerinde de belediyeyle ilgili kısa eleştirilerin sıralanır.

“Meşrutiyet-i Hakikiye Devrinde Ada Vapurları” başlıklı diğer bir şehir mektubunda ise yazar, ada vapurlarının saatinde kalkmamasını üstü kapalı olarak eleştirmektedir¹⁷³. Meşrutiyet-i hakikiye devrinde olduğu için vapurun kaptan isterse kalkacağı, istemezse kalkmayacağı belirtilir. Ardından yazar, günlerden bir kaptanın adadan hareket etmemek suretiyle gece yarısı yüzlerce yolcuyu, rica ve ısrarlara aldırılmayarak mağdur duruma düşürmesini iğneleyici bir dille anlatmıştır.

Gazetede yer alan başka bir şehir mektubunda ise bir Beyoğlu gecesinin sabahı anlatılır¹⁷⁴. Geceyi Beyoğlu'nda geçiren genç, sabahın erken saatinde, uykusuz bir halde, cebinde kalan az bir parayla evine gitmeye çalışır. Araba bulamayınca tünele kadar yürür. Orada bir arkadaşına rast gelir ve onunla birlikte tünelden vapura binerler, ancak yolda ikisi de uyuya kaldıklarından incekleri iskeleyi kaçırmışlar. Yazar, tüm bunları anlattıktan sonra, Beyoğlu dönüşünün böyle kötü olduğunu, bunda bir eğlence olmamasına karşın gençlerin bu yolda kendilerini harap ettiklerini belirtir.

Gıdık'ta yayınlanan son şehir mektubunda ise Ahmet Rasim, tramvayda yaşadığı bir hadiseyi anlatır¹⁷⁵. Yazar, Sirkeci'den bindiği tramvayda kadınlar bölümünü ayıran perdenin dibine oturduğunu, böylelikle kadınların konuşmalarına şahit olduğunu belirtir. Kadınların ülkenin iç ve dış meselelerinden konuştuklarını ifade eden yazar, meşrutiyetle birlikte kadınların da değiştiğini söylemektedir.

Gazetede yer alan fıkraların bir kısmı da Refi Cevat'ın kaleme aldığı “Beşte Bir Yekûn” adlı başlık altında yayınlanmıştır. Refi Cevat, bu yazılarında güncel siyasi konuları ve özellikle meclisteki münakaşaları mizahi bir dil kullanarak ele almıştır. Örneğin, gazetenin 19. sayısındaki “Beşte Bir Yekûn” başlıklı yazıda, yazar önce kenar mahallelerde kız çocuklarının oynadığı sidik yarışı, misafirlik, gelin günü gibi oyunlardan bahsetmiş, ardından bunları izlemek için kenar mahallelere gitmeye gerek olmadığını, mecliste sidik yarışının mükemmelinin yaşandığını belirtmiştir¹⁷⁶. Ardından asıl konuya giren yazar, Emrullah Efendi ile Talat Bey taraftarlarının yüzünden, maarifin mahvolduğunu ifade etmektedir.

¹⁷³ İmzasız, “Meşrutiyet-i Hakikiye Devrinde Ada Vapurları”, N.63, S.500, 30 Ağustos 1328.

¹⁷⁴ İmzasız, “Beyoğlu Dönüşü”, N.64, S.506, 3 Eylül 1328.

¹⁷⁵ İmzasız, “Tramvayda”, N.65, S.515, 6 Eylül 1328.

¹⁷⁶ İmzasız, “Beşte Bir Yekûn”, N.19, S.147, 30 Kânunuevvel 1326.

Gazetede ayrıca diyaloglu yazılara da çokça yer verildiği görülür. Yazarlar bu yöntemi kullanarak hem görüşlerini halka söyletmiş, hem de karakterler arasında bir tartışma ortamı sağlayarak farklı görüşleri değerlendirme imkânı bulmuşlardır. Vapur, ev, mahalle kahvesi gibi mekânlarda sohbet eden insanlardan bahsedilen bu tür yazıları da fıkra türüne dâhil etmek daha doğru olacaktır. Nokta'nın kaleme aldığı bu türden bir yazıda mahallenin ileri gelenlerine vükelanın kimlerden teşekkül etmesi gerektiği konusu tartışılmıştır¹⁷⁷. Yazıya göre mahallenin önde gelen on yedi kişisi her akşam kahvede toplanarak mühim meselelere bir çare bulmaya çalışmaktadırlar. Bir akşam, aralarından biri vükelanın kim olması gerektiğini sorar. Biri Kamil Paşa'yı uygun bulur, ancak bazıları ona karşı çıkar. Başka birisi Said Paşa ismini ortaya atar, başkaları onun münasip olmayacağını söylerler. Bunun gibi birçok isim ortaya atılır. En sonunda kahvecinin Mahmut Şevket Paşa olsun, önerisinden sonra tartışmayı bırakıp kâğıt oynamaya başlarlar.

Bir başka yazıda da Kürdistan eşrafından Bekir Efendi'nin evinde bir Pazar gecesi ziyafet olduğu ve halı tüccarı Hasan Şükürof, kuyumcu Artin ve yağ tüccarı Nuri Efendi'nin yemek yendikten sonra Bağdat demiryolu hattı üzerine konuştukları belirtilmiştir¹⁷⁸. Yazıda önce hattın faydalarından ve ne zaman biteceğinden bahsedilir. Bekir Efendi Kürdistan'a da demiryolu yapılmasının gerekli olduğunu söyler. Ancak diğerleri yoldan önce mektebe ihtiyaç olduğunu belirtirler. Ardından köprü inşaatının yavaş seyretmesi eleştirilir. En son konu meclise gelir ve mebusların tahsilli, konuşmayı bilen insanlardan seçilmesi gerektiği üzerine konuşurlar. Metinde görüldüğü üzere yazar sohbet ortamının kolaylıklarından faydalanarak, demiryolları, köprü ve meclis hakkındaki görüşlerini okuyucuya iletmiştir.

“Son Vapurda” başlığıyla yayınlanan bir başka yazıda da Mösyö David, Mehmet Efendi, Mösyö Vartkes ve Teriyan de Filis'in vapurun 1. mevki kamerasında sohbet ettiklerinden bahsedilir¹⁷⁹. Önce idare-i örfiye'nin kalkmamasından bahsederler, bu konuda hepsi zarar edilecek olsa da memleketin daha önemli olduğu konusunda birleşirler. Daha sonra Bağdat demiryolu mevzuu açılır ve hattın çabuk bitmesi için gerekirse tüccarların bir araya gelip gereken parayı verebileceğinden bahsedilir.

¹⁷⁷ Nokta, “Vükelayı Kimlerden Teşkil Etmeli”, N.10, S.74, 25 Teşrinisani 1326.

¹⁷⁸ Mavi Kuş, “Bağdat Hattı Yapılıyormuş”, N.33, S.259, 10 Mart 1327.

¹⁷⁹ Mavi Kuş, “Son Vapurda”, N.31, S.243, 3 Mart 1327.

Bu yazılarda karakterlerin çoğunlukla gayrimüslimlerden seçilmesi de ilginçtir. Yukarıdaki örnekte de görüldüğü gibi, bu gayrimüslimler Osmanlı'ya bağlı, devletin hayrı için kaybedeceği parayı düşünmeyen insanlardır. Yazarların böyle karakterleri özellikle kullandığı ve bu yolla bu halkların Osmanlı içinde bir arada yaşayabildikleri mesajını iletme istediği düşünülebilir.

Bu yazıların dışında da *Gıdık* gazetesinde fıkra türünde çok sayıda yazı yer almış ve yazarlar bu yazılarda sanattan siyasete birçok konu hakkında görüşlerinin çoğunlukla mizahi bir dil kullanarak ifade etmişlerdir. Bu yazılarda ele alınan başlıca konular şu şekilde sıralanabilir:

- a) Siyaset (hükümet, siyasi partiler, savaş, meclis ve mebuslar)
- b) Sanat (edebiyat, tiyatro, müzik)
- c) Basın
- ç) Belediye (şehir içi taşımacılık, yangınlar, bulaşıcı hastalıklar)
- d) Kadın-erkek ilişkileri (aile hayatı, aşk, çapkınlık, evlilik)
- e) Ekonomi (vergiler, imar işleri)
- f) İdari konular (idari yetersizlikler, tayin, azil, istifa gibi kadro düzenlemeleri)
- g) Diğer konular (mesire yerleri, çağdaşlaşma, moda ve takdimler)

Gazetede fıkraların birçoğu siyasetle ilgili yazılardır. Bu yazılarda hükümet ve bakanların eleştirilmiş, siyasi partilerle ilgili değerlendirmeler yapılmış ve mecliste yaşanan tartışmalara değinilmiştir. Ayrıca 29 Eylül 1911'de başlayan Trablusgarp Savaşı ve Balkanlarda savaş öncesi yaşanan gerilim de gazetede yazılara konu edilmiştir.

Gazetenin ilk sayılarında genel itibarıyla İttihat Terakki yanlısı bir yayın politikası izlendiği görülür. Öyle ki gazete, partiyle ilişkisi olmayan birçok nazırı eleştirirken, dönemin Dâhiliye Nazırı Talat Paşa ile ilgili eleştirilere cevap vererek onu savunma gereği duymuştur¹⁸⁰. İronik bir üslup kullanılarak yazılan bu yazıda, Paşa'nın Yemen'de, Arnavutluk'ta birçok hatalar yaptığı, Girit'i Yunanistan'a vermemesinin, mebusların hısımlarını memuriyetlere tayin etmemesinin büyük bir kabahat olduğu belirtilerek derhal istifa etmesi gerektiği ifade edilmiştir.

¹⁸⁰ İmzasız, "Beşte Bir Yekûn", N.17, S.134, 23 Kânunuevvel 1326.

“Büyükler Dalgın Olur” başlıklı başka bir yazıda ise İttihat ve Terakki ile ilişkisi olmayan Maarif Nazırı Emrullah Efendi’nin alaylı bir üslupla hicvedildiği görülmektedir¹⁸¹. Yazıda, onun çok okuması ve her şeyi bilmesi sebebiyle dalgın olduğu belirtilmiş, ardından Nazırın dalgınlıklarına, gözündeki gözlüğü araması gibi örnekler verilmiştir. Ayrıca Nazırın kapattığı okullar ve eğitimde aldığı birtakım kararlar da eleştirilir. Ancak yazar yazının sonunda eski devirle yeni devir arasında farklar olması icap ettiğinden Nazırın böyle davrandığını; bahriye ve ordudaki değişikliklere karşılık Nazırın da böyle bir değişiklik yaparak yeni devre uyum sağladığını belirtmiştir.

Yine gazetenin 11. sayısında da muhalif gruplardan biri olan Demokratlar eleştirilmiştir¹⁸². Bu yazıda, demokrasinin ne olduğundan kısaca bahsedildikten sonra demokratların da gazete çıkararak fikirlerini savundukları belirtilir. Ayrıca demokratların içinde devr-i sabıktan paşaların ve önemli kimselerin olduğu ve demokratlara bunların destek oldukları, bedava yemek verdikleri ifade edilir.

Gıdık’taki fıkra türündeki yazılardan bazıları da edebiyat, tiyatro ve müzik ile ilgili yazılardır. Gazetede edebiyatla alakalı yazılar incelendiğinde bu yazıların edebiyatla ilgili değerlendirmelerden ziyade edebiyatçıların ve onların edebiyat anlayışlarının hicvedildiği fıkralar olduğu dikkati çekmektedir. Örneğin “T. N.” başlığıyla yayınlanan bir fıkra da yazar, son dönem edebiyatını epeyce meşgul eden birinden bahsedeceğini söyleyerek söze başlar ve ismini belirtmeden Fecr-i Ati’nin bir şairini eleştirir¹⁸³. Onun on sekiz yaşına kadar imladan anlamadığını, kafiye ezberlediğini belirtir. Sonra, onun şiirin anlaşılmasını gerektigine inandığını ve Tevfik Fikret’in iyi bir şair olmadığını düşündüğünü alaycı bir üslupla ifade eder.

Gıdık gazetesinin ilk sayılarından itibaren Fecr-i Ati grubunun hedef alındığı, onların hicvedildiği yazılar yayınlanmıştır. Yine bir başka yazıda da Fecr-i Ati’nin sakalsız olduğu belirtilen bir üyesinden bahsedilir¹⁸⁴. Üye hakkında kısaca bir bilgi verildikten ve yazılarının T. N. Bey’inkilere benzediği ifade edildikten sonra onun zamparalıkları ve yüzünün tüysüz olması hasebiyle yaşadığı birkaç komik hadise anlatılır.

¹⁸¹ İmzasız, “Büyükler Dalgın Olur”, N.4, s.27, 1 Teşrinisani 1326.

¹⁸² Zehir, “Zavallı Demokrasi”, N.11, S.83, 29 Teşrinisani 1326.

¹⁸³ Arı, “T.N.”, N.11, S.86, 29 Teşrinisani 1326.

¹⁸⁴ Zehir, “Fecr-i Âti’nin Şeftalisi”, N.18, S.141, 27 Kânunuevvel 1326.

Görüldüğü üzere gazetede ki birçok yazıda Fecr-i Ati, yaptıkları edebiyattan çok bu kişilikler üzerinden hicvedilmişlerdir. Bu yazıların dışında gazetede, edebiyata dair ciddi değerlendirmelerin yapıldığı yazılar yer almamaktadır. Ancak tiyatro için durum böyle olmayıp, gazetede tiyatro ve oynanan piyeslerle ilgili yorum ve değerlendirmelerin yapıldığı ciddi eleştirel yazılar yayımlanmıştır. Örneğin, “Artistin Tarihçesi” başlıklı yazıda Burhanettin Bey tiyatrosunda dansöz oynatılması eleştirilmiş ve ardından da Burhanettin Bey’in geçmişinden bahsedilmiştir¹⁸⁵. Bu fıkra da bahsi geçen Burhanettin Bey, Türk tiyatrosunun çok önemli simalarından biri olan Burhanettin Tepsi’dir. Burhanettin Bey’in yönetmenliği altında Afife Jale ve Muhsin Ertuğrul gibi çok önemli sanatçılar çalışmıştır. Tepsi hakkında verilen bilgilere göre, genç yaşlarda tiyatrocu olmayı aklına koyan Burhanettin Bey, Fransa’ya gitmiş, orada dönemin ünlü bir oyuncusu olan Silvain’den dersler aldığından dolayı 1908’de İstanbul’a geldiğinde kendisini “Silvain’in Şakirdi” olarak tanıtmıştır¹⁸⁶. Bu fıkra da aslında kendisinin Silvain’den ders almadığı, orada perdecisi olarak çalıştığı belirtir. Kendisinin borçlarını ödeyebilmek için sahneye kadın çıkaran, düzenbaz bir tiyatrocu olduğu anlatılmıştır. Gazetede Burhanettin Bey’le ilgili başka bir yazıda da tiyatrosunda gösterilen “Nasrettin Hoca” piyesinin ne kadar kötü olduğundan bahsedilmektedir¹⁸⁷. Yine Burhanettin Bey’le ilgili başka yazılar da yer almış, kendisi aynı sebeplerle eleştirilerin hedefi olmuştur.

“Tiyatrolarımıza Sathi Bir Nazar” başlıklı bir fıkra da ise öncelikle tiyatronun birtakım eksiklerinin olduğu itiraf edilmiş, ardından halkın ciddi tiyatrolara gitmeyi faydasız, basit oyunları tercih etmesinden şikâyet edilmiştir¹⁸⁸. Bu çerçevede Minakyan Efendi’nin kumpanyası ile diğer kumpanyaları kıyaslanmış, Minakyan’ın yaptığı iş övülmüştür. Diğerleri ise basitlik ve hatta ahlaksızlıkla suçlanmıştır. Ayrıca yazıda Ahmet Nuri Bey’in yazdığı bir piyes ve oynayan oyuncular da övülmüş ve ayrıca “Mühim Bir Deva” adlı piyesin oyuncularından da takdirle bahsedilmiştir. Yine aynı yazarın (R. Ayın) kaleminden çıkan “Tarihi Piyeler” başlıklı fıkra da “Selim-i Salis” piyesi övülmektedir¹⁸⁹. Ardından da Ahmet Bey tarafından yazılan Alemdar Mustafa Paşa’nın kötü bir karakter olarak gösterildiği “Alemdar Vakası” piyesi ve

¹⁸⁵ Arı, “Artistin Tarihçesi”, N.9, S.66, 22 Teşrinisani 1326.

¹⁸⁶ Prof. Dr. Murat Tuncay, “Türk Tiyatrosunda Sahne Arkası Etiğinin Gelişimi ve Muhsin Ertuğrul” **Tiyatro Araştırmaları Dergisi**, 29:1, (2010), 96.

¹⁸⁷ Virgül, “Nasreddin Hoca Piyesi”, N.21, S.166, 27 Kânunusani 1326.

¹⁸⁸ R. Ayın, “Tiyatrolarımıza Sathi Bir Nazar”, N.54, S.426, 4 Ağustos 1327.

¹⁸⁹ R. Ayın, “Tarihi Piyeler”, N.55, S.435, 8 Eylül 1327.

Şehzadebaşı'nda oynanan “Yıldırım Beyazıt” piyesleri tarihi tahrif ettikleri gerekçesiyle eleştirilir.

Gıdık gazetesinde müzikle ilgili de bir yazı yayımlanmıştır. “Sazdan Sözden” başlığını taşıyan bu yazıda edebiyatta görülen yeniliğin musikide gerçekleşmemesi eleştirilmiştir¹⁹⁰. Yazar, bütün şarkıların keder ve elemle yüklü olmasından şikâyet eder. Ayrıca müzik aletlerinin de yetersiz olduğunu belirterek udla eğlenceli şarkılar çalınamayacağını söyler. Gerekirse doğrudan doğruya alafranga musikinin kabul edilmesini, çünkü alafranga müziğin isterse ağlatıp isterse güldürebildiğini belirtir. Ardından makamlardan bahseder ve bir arkadaşının bu makamları kadınlara benzettiğini söyleyerek her bir makam için bir kadın tipi sıralar.

Gıdık gazetesindeki basınla ilgili yazılarda ise genellikle diğer gazete ve gazetecilerin hicvedildiği yazılar olmakla birlikte hükümetin basın politikalarının eleştirildiği yazılara da rastlanmaktadır. Örneğin, Çivi imzalı “Yavaş Yavaş Benziyoruz!” başlıklı yazıda konulara kısıtlamalar getirilmesi sebebiyle yazı yazmanın ne kadar zor bir hale geldiği mizahi bir üslupla anlatılmıştır¹⁹¹. Başka bir yazıda da yeni Matbuat Kanunu'nda olacağı iddia edilen çeşitli maddelerden bahsedildikten sonra, kanunda Şehremaneti hakkında yazılan yazılara on yıl süpürme cezası, Harbiye Nezareti hakkında yazılanlar için beş ila on yıl askerlik yapma zorunluluğu getirilmesi tarzında maddeler olacağı belirtilmiştir¹⁹². Mizahi bir dille basındaki yeni düzenlemelerin eleştirildiği bu yazıda bu kanundan sonra kimsenin yazı yazmaya cesaret edemeyeceği ifade edilmiştir. Yine “Matbuata Yeni Kanun” başlıklı yazıda da yeni Matbuat Kanunu ile gazetecilerin elinin kolunun bağlanacağı belirtilir¹⁹³.

Yayın sürecinde birkaç defa kapatılan *Gıdık* gazetesi fıkralarında elbette bu konudan da bahsetmektedir. İlk kez tatil edilmesinin ardından çıkan ilk sayıda “Sermuharririmizin Defterinden: *Gıdık* Nasıl Tatil Olundu?” başlıklı bir yazı yer almış ve gazetenin kapanma süreci mizahi bir üslup kullanılarak anlatılmıştır¹⁹⁴. Gazetenin 60. sayıdan sonra tekrar kapanması üzerine çıkarılan *Münasiptir Efendim* gazetesinin

¹⁹⁰ İmzasız, “Sazdan Sözden”, N.20, s.154, 3 Kânunusani 1326.

¹⁹¹ Çivi, “Yavaş Yavaş Benziyoruz!”, N.57, S.454, 29 Eylül 1327.

¹⁹² İmzasız, “Kanun-ı Cedid-i Muvakkit”, N.68, S.559, 17 Eylül 1328.

¹⁹³ İmzasız, “Matbuata Yeni Kanun”, N.68, S.559, 17 Eylül 1328.

¹⁹⁴ İmzasız, “Sermuharririmizin Defterinden: *Gıdık* Nasıl Tatil Olundu?”, N.21, S.162, 27 Kânunusani 1326.

ilk sayısındaki “Mesleğimiz” başlıklı yazıda ise bundan sonra her konuya “münasiptir efendim” denileceği, yayın politikasının bu olacağı belirtilir¹⁹⁵.

Basınla ilgili fıkralardan en önemlisi ise “Cemiyet-i Muhabirîn Hakkında” başlıklı yazı dizisidir. Refî Cevat’ın Nokta imzasıyla yayınladığı ve gazetenin 12. sayısında başlayan bu yazı, 13. sayıda da devam etmiş, yazının sonunda devamı olduğu belirtilmişse de daha sonra devamı gazetede yer almamıştır. Bu yazıda yazar, Cemiyet-i Muhabirîn’in kurulduğunu belirttikten sonra cemiyetteki isimleri bir bir tanıtmaktadır. Bu kapsamda Hürmüz Efendi, Kadri Bey, Cevdet Bey, Didar Bey ve Rukanati Efendi kısaca tanıtılmıştır¹⁹⁶.

Gıdık’taki belediye ile ilgili yazılara bakıldığında ise belediyenin (Şehremaneti) şehir içi taşımacılık, bulaşıcı hastalıklar ve yangınlar sebebiyle sürekli eleştirildiği görülmektedir. Gazetenin 4. sayısındaki bir fıkra da belediyenin kolera ile ilgili önlem almaması hususu ironik bir üslup kullanılarak hicvedilir¹⁹⁷. Yazıda Balkan devletlerinin ittifak yaptığı, her kurumun da buna karşı kendince önlemler aldığı belirtilmiş, belediyenin de bu hususta kolerayı şehrin her tarafına yayarak memleketi düşmanların işgaline karşı koruduğu ifade edilmiştir. Belediyenin eleştirildiği bir başka yazıda da otobüslerin şehir içinde kullanımından bahsedilmiş, otobüslerin sürekli arıza ve kaza yapmasından halkın şikâyetçi olduğu vurgulanmıştır¹⁹⁸.

Dönemin boğazdaki deniz taşımacılığını yürüten şirketi olan Şirket-i Hayriye de gazetenin hemen her sayısında eleştiri oklarına hedef olan kurumlardan biri olmuştur. Bu yazılarda genel itibarıyla Şirket vapurlarının eski olması, saatinde kalkmaması ve memurların insanlara iyi davranmaması gibi hususlara değinilmiştir. Şirketle ilgili 14. sayıdaki bir fıkra da vapurların çok dolu olması eleştirilmiş, şartnamede sadece Boğaziçi’nde insan taşınacağı yazdığından, Şirket müdürünün nasıl taşındığının bir kıymeti olmadığını söylediği belirtilmiştir¹⁹⁹. Yazar, yazısında Şirket hissedarlarına hitapla, şirketin gelişebilmesi için bu müdürün görevinden derhal alınması gerektiğini ifade etmiştir.

¹⁹⁵ Nizamettin, “Mesleğimiz”, N.61-1, S.481, 23 Kânunuevvel 1327.

¹⁹⁶ Nokta, “Cemiyet-i Muhabirîn Hakkında”, N.12, S.94, 6 Kânunuevvel 1326 ve Nokta, “Cemiyet-i Muhabirîn Hakkında”, N.13, S.101, 9 Kânunuevvel 1326.

¹⁹⁷ İmzasız, “İki Zat Konuşuyordu”, N.4, S.30, 1 Teşrinisani 1326.

¹⁹⁸ İmzasız, “Kıran, Kırılan Otobüsler”, N.67, S.532, 13 Eylül 1328

¹⁹⁹ Virgül, “Herkesçe Malum Bir Hatırat Şirket... Haydi Hayriye Olsun!” N.14, S.110, 13 Kânunuevvel 1326.

Gazetede ki fıkralarda en çok ele alınan konulardan birisi de kadın-erkek ilişkileri olmuştur. Bu yazılarda aşk, çapkınlık, evlilik gibi alt konular işlenmiştir. Aşk ile ilgili en ilginç yazılardan biri gazetenin 40. sayısında “Kanun-ı Esasi-i Aşk” başlığı altında yer almıştır²⁰⁰. Bu yazıda bahar mevsiminde bütün çiçekler gibi aşk çiçeklerinin de açacağı düşünöldüğünden *Gıdık* tarafından özel bir encümen kurularak aşkın kanun-ı esasisinin yazılmaya başlandığı duyurulmuş, ardından da hazırlanan altı madde sırasıyla verilmiştir. Herkesin âşık olabileceği, aşkın mekânla ilgisinin olmadığı gibi birtakım kuralların sıralandığı bu yazının devamının olduğu belirtilmişse de sonraki sayılarda yazının devamına rastlanmamıştır.

Çapkınlık konusu da gazetede rağbet gören konulardan biri olmuş ve bu konuda fıkralar da kaleme alınmıştır. Bu yazılarda genellikle yazarın yaşadığı ya da bir arkadaşının kendisine anlattığı aşk ve çapkınlık maceralarının yer aldığı görölmektedir. Yine evlilik bahsi de gazetede dikkat çeken konulardan biridir. Gazetenin 50. sayısında gazete yazarlarından Şinaver Bey’in evliliği üzerine bir yazı kaleme alınmıştır. Fıkranın yazarı, bir sabah Şinaver Bey’in evlilik ilanını görünce nasıl bu hale düştüğüne şaşırır ve evlenerek çok yanlış yaptığını belirtir²⁰¹. Yine evlilikle ilgili bir diğ er fıkrada ise yazar, kendi evlendiği geceyi anlatır. Bu fıkrada, önce düğünde, ardından da gelin odasında yaşanan gülünç hadiseler sırasıyla anlatılmaktadır²⁰². Ayrıca gazetenin 69. sayısında “Yaşamasını Bilmeliyiz” başlığı altında aile hayatına yönelik ipuçlarının yer aldığı bir yazı da bulunmaktadır²⁰³. Bu yazıda, *Gıdık*’ın hayatın her halinden bahsederken aile hayatını da unutmadığı belirtildikten sonra kocaların eve geldiğinde kadınları evin işlerini yaparlarken gördüklerinde yatak odalarına, sokakta tesadüf ettikleri kadını düşünerek gidecekleri belirtilmiştir. Yazının sonunda, *Gıdık*’ta bundan sonra sokak kapısından yatak odasına kadar aile hayatıyla ilgili her detayın anlatılacağı ifade edilmiştir. Bu yazıdan, esasen yazının bir yazı dizisi olarak planlandığı anlaşılrsa da gazetenin 70. sayısı hiçbir zaman çıkamadığı için bu yazı da yarım kalmıştır.

Bir siyasi mizah gazetesi olması hasebiyle ekonomi yazılarına da çokça yer vermesi beklenen *Gıdık* gazetesinde bu konudaki yazıların sayısı azdır. Az sayıdaki bu yazılarda da vergiler ve imar faaliyetlerinden bahsedilmiştir. Örneğin, 20. sayıda yer

²⁰⁰ İmzasız, “Kanun-ı Esasi-i Aşk”, N.40, S.320, 7 Nisan 1327.

²⁰¹ *Gıdık*, “Zavallı Şinaver”, N.50, S.395, 20 Haziran 1327.

²⁰² Damat Bey, “Evlendiğim Akşam”, N.17, S.130, 23 Kânunuevvel 1326.

²⁰³ Yasemin, “Yaşamasını Bilmeliyiz”, N.69, S.571, 27 Eylül 1328.

alan “Köprüde” başlıklı fıkrada yazar, köprüden geçiş parası alınmasını eleştirmektedir²⁰⁴. Ayrıca gazetede, yapılacak yeni meydanlar²⁰⁵, Kasımpaşa deresinin ıslahı²⁰⁶, Sultanahmet bahçesinin inşası²⁰⁷ ve demiryolları²⁰⁸ ile ilgili yazılar da yer almaktadır.

Gazetede idari meselelerle ilgili yazılarda ise daha çok idari yetersizliklere ve yapılan kadro düzenlemelerine vurgu yapılır. “Havale Makinesi” başlıklı bir fıkrada yazar, devlet işlerinin çok yavaş işlemlerinden şikâyet eder²⁰⁹. Yazıda, bir dilekçenin aylarca birçok nezareti ve vezareti dolaştığı, ancak yine de işlerin sonuçlanamadığı belirtilir. Kadro düzenlemeleriyle ilgili olarak işlerin yaşlılardan alınıp gençlerin eline verildiğinden söz edilir²¹⁰. Bu yazıdan ironi yoluyla bu düzenlemelerin eleştirildiği anlaşılmaktadır.

Gıdık’ta bahsi geçen konuların dışında, mesire yerleri, çağdaşlaşma ve moda konularına da değinilir. Mesire yerleri ile ilgili yazılarda Kâğıthane, Kuşdili, Fener, Çamlıca gibi çayır ve bahçelere gidilerek oradaki izlenimler aktarılır. Bu yazılarda amaç hem okuyucuya bahçeleri tanıtmak, nereye gidip nereye gitmemesi gerektiğini göstermek, hem de mesire yerlerindeki sorunlardan bahsetmektir. “Mesirelerimiz” başlığıyla yayınlanan bu türden bir yazıda, Fener bahçesindeki tozlardan şikâyet edilmiş ve bunun sorumlusunun belediye ve bahçe işletmecisi olduğu belirtilmiştir²¹¹. Ardından Tepebaşı ve Taksim örnek gösterilerek, Fener bahçesinin de böyle olabileceği söylenmiştir.

“Otuzuncu Asırda Neler Olacak?” başlıklı yazıda ise yazar 30. yüzyıla ilişkin öngörülerini mizahi bir üslupla dile getirmektedir²¹². Esasen Doğu’nun büyük bir hekiminin ölümün ilacını bulduğu, ancak bir hastasına koşarken, ilacın düşerek toprağa karıştığı söylenir. Ancak bu ilacın bir damlası arpaya sıçramış, 30. yüzyılda bir hekim de bu arpayı bulup ilacı yeniden üretmiştir. Yazar, o asırda ölümün olmayacağını, savaşların biteceğini, kasa hırsızlarının yeni yöntemler kullanarak aeroplona kaçmaya çalışacağını, polislerin de onları havada takip edeceğini, ancak

²⁰⁴ Nokta, “Köprüde”, N.20, S.157, 3 Kânunusani 1326.

²⁰⁵ İmzasız, “İstanbul’un İmarı İçin Teşekkül Eden Komisyonunda”, N.10, S.77, 25 Teşrinisani 1326.

²⁰⁶ İmzasız, “Kasım Bey Deresi”, N.9, S.70, 22 Teşrinisani 1326.

²⁰⁷ İmzasız, “Şehremanetinde Faaliyet”, N.40, S.318, 7 Nisan 1327.

²⁰⁸ Mavi Kuş, “Son Vapurda”, N.31, S.243, 3 Mart 1327.

²⁰⁹ İmzasız, “Havale Makinesi”, N.26, S.203, 14 Şubat 1326.

²¹⁰ İmzasız, “Eski Tensik Komisyonu Azasından İki Zat Arasında”, N.3, S.22, 28 Teşrinievvel 1326.

²¹¹ Galan A. R., “Mesirelerimiz”, N.45, S.357, 12 Mayıs 1327.

²¹² İmzasız, “Otuzuncu Asırda Neler Olacak?”, N.20, S.155, 3 Kânunusani 1326.

Osmanlı polislerinin gelişmeden uzak kaldıkları için bu takibe katılamayacaklarını belirtir. Uzunca yazılan bu fıkrada yazar, Osmanlı'nın dünyanın gerisinde olduğunu ve böyle giderse de gerisinde kalmaya devam edeceğini vurgulamaktadır.

Gazetede yer alan moda ile ilgili fıkra türündeki tek yazıda da kadınlar için çıkan son moda bir eteklikten bahsedilir²¹³. Yazar, en son modanın en son işkence manasına geldiğini belirttikten sonra kelimenin manasından yola çıkarak modanın ne olduğunu tartışır.

Gıdık'ta ayrıca birtakım ünlü simaların mizahi bir üslupla tanıtıldığı yazılar da yer almaktadır. Bu yazılarda genellikle anlatılan kişinin kim olduğu belirtilmemiş, okuyucunun tahminine bırakılmıştır. Ancak 62. sayıdaki bu türden bir yazıda, hem başlıkta hem de içerikte tanıtılan şahsın isminin yer aldığı görülür²¹⁴. “Zavallı Murad Bey!” başlığını taşıyan bu fıkrada, Mizancı Mehmet Murat Bey'den bahsedilmektedir. Yazarın hayatı ve fikirleri anlatıldıktan sonra Meşrutiyet için onca çalışmasına rağmen Meşrutiyet'ten sonra bazı gazetecilerce hain ilan edildiği ve Cenap Şehabettin ve Halil Edip Bey'in dahi Murad Bey'in aleyhinde yazılar yazdığı belirtilmiştir. Daha ciddi olan bu fıkraya rağmen gazetedeki bu türden diğer yazılarda karakterlerin karikatürize edilerek hicvedildikleri görülmektedir.

2.8.4. Şiir

Gıdık'ta şiir türünün fıkra ve hikâyeye kıyasla çok daha az yer bulabilmiştir. Bu türden yazıların sayısı ancak 36'dır. Gazetedeki şiirlerin çoğu edebî değer taşımayan siyasi içerikli hicivlerden oluşur. Ancak sayıları az da olsa aşk konulu edebî şiirlere de rastlanılmaktadır. Bunun yanında, bu şiirlerde gayet sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır.

“Bu Hafta Fecr-i Âti'de Pek Ziyade Alkışlanan Bir Eser”²¹⁵ ve “Çok Değil, Elli Sene Sonra Edebiyatımız Bu Gidişle Ne Hale Girecek?”²¹⁶ başlıkları altında verilen iki şiir, Fecr-i Âti edebiyat topluluğunun şiir anlayışlarını eleştirmek amacıyla kaleme alınmıştır. İki şiirin de altında “Vikont de ***” imzası yer almış, bu isimle de yine Fecr-i Âticilerin Fransızca kelimeleri çok sık kullanmaları ile alay edilmiştir. Konu

²¹³ İmzasız, “Maniler ve Memnular”, N.16, S.122, 20 Kânunuevvel 1326.

²¹⁴ İmzasız, “Zavallı Murad Bey!”, N.62, S.490, 27 Ağustos 1328.

²¹⁵ Fecr-i Âti'den Vikont dö ***, “Bu Hafta Fecr-i Âti'de Pek Ziyade Alkışlanan Bir Eser”, N.18, S.143, 27 Kânunuevvel 1326.

²¹⁶ Vikont ***, “Çok Değil, Elli Sene Sonra Edebiyatımız Bu Gidişle Ne Hale Girecek?”, N.17, S.135, 23 Kânunuevvel 1326.

olarak aşkın işlendiği bu iki şiirde de maksat bu edebiyat topluluğunun yazacağı şiire bir örnek sunmaktır. Bu şiirlerde Fransızca kelimeler öylesine fazla kullanılmıştır ki duygu ve anlamın anlaşılabilmesi, bu kelimelerin manalarını bilmeyenler için neredeyse imkânsızdır.

“Kaside-i Belîge der Hakk-ı Mebus-ı Dersim ez Fırka-i Bi-Taraf-ı Hariç”²¹⁷ başlığını taşıyan bir başka şiirde de Dersim mebusu ile ilgili bir şiir yazılmıştır. Bu şiir, Dersim mebusunun ağzından ve esprili bir dil kullanılarak yazılan bir kasidedir. Dersim mebusu şiirde, Nazır’ı düşürmek istediğinden ve nezaret alma hayalinden bahseder. Şiirde, kendi ağzından abartılı bir şekilde övülen Dersim mebusu ile böylelikle alay edildiği görülür.

Gazetede Kadriye Nesrin imzasıyla da üç şiir yayımlanmıştır. Şair, iki şiirinde sevgiliye duyduğu aşktan, diğer şiirinde ise kadınların gizeminden bahsetmektedir.²¹⁸ Bu şiirlerin diğerlerine nazaran daha edebi oldukları söylenebilir.

Dönemin hicivleriyle ünlü şairi Eşref’in de gazetede bir şiirine rastlanır. “İstimdad” başlığı altında verilen bu şiirde Hz. Peygambere seslenilerek, son günlerde çok sıkıntılar çekildiğinden, bir an gaflet uykusundan uyanılmışken yeniden uykuya dalındığından bahsedilir²¹⁹. Eşref’in bu şiirde İkinci Meşrutiyet ve sonrasında gelişen süreçten bahsettiği ve İttihat ve Terakki’nin yönetiminden şikâyet ettiği anlaşılmaktadır.

Yine dönemin önemli şairlerinden biri olan Celîs’in de gazetede “Hayır” başlığıyla bir şiiri yayımlanmıştır²²⁰. Bu şiirde, şairin istediği karşılığı bulamadığı aşkı karşısındaki hislerinin değişim süreci, gayet edebi bir üslup kullanılarak aktarılmıştır. Şair, önce bu aşkı unutmaya gerektiğine, biraz sonra ise intihara, ardından sabretmeye karar verir. Ancak sonra yine kararını değiştirerek sevgilinin yanına gidip onunla konuşması gerektiğini düşünür.

²¹⁷ Kara Kedi, “Kaside-i Belîge der Hakk-ı Mebus-ı Dersim ez Fırka-i Bi-Taraf-ı Hariç”, N.15, S.117, 16 Kânunuevvel 1326.

²¹⁸ Kadriye Nesrin, “Kadın Kalbi”, N.63, S.503, 30 Ağustos 1328 ve Kadriye Nesrin, “Mavi Gözler”, N.64, S.511, 3 Eylül 1328 ve Kadriye Nesrin, “Ona”, N.64, S.511, 3 Eylül 1328.

²¹⁹ Eşref, “İstimdad”, N.61-1, S.486, 23 Kânunuevvel 1327.

²²⁰ Celîs, “Hayır”, N.60, S.478, 15 Kânunuevvel 1327.

2.8.5. Mektup

Gıdık gazetesinin sayfalarında 14 adet mektup yer almıştır. Bu mektuplar konuları ve hitap edilen kişi bakımıyla çeşitlilik arz eder. Gazetede edebi değeri olan mektupların yanı sıra açık mektupların ve okuyucu mektuplarının da yayımlandığı görülmektedir.

Ahmet Cevdet imzasıyla ve “Yağmur Yağarken...” başlığıyla yayımlanan bir mektupta yazar sevgiliye seslenerek, yağmur yağarken hissettiklerinden ve sevgilisine olan özlemini gayet edebî bir üslupla anlatır²²¹.

Gazetede mektuplarda genel itibariyle sade bir dil kullanılmışken “Ati-i Karibde, Bu Gidişle Edebiyatımızı Ne Hale Sokacaklar!” başlığıyla yayınlanan aşk konulu başka bir mektupta yazar, sevgilisine onu ne kadar çok sevdiğini, Türkçe kelimelerin arasına Fransızca kelimeler sıkıştırarak anlatır²²². Zaten, başlıktan da mektup türündeki bu metnin, yeni şiirde sıkça kullanılan Fransızca unsurları eleştirmek üzere yazıldığı anlaşılmaktadır.

İlgi çekici olan bir başka mektup ise “Lahey Sulh Konferansı’na Açık Mektup” başlığını taşır. Ahmet Rasim’in Gözlüklü müstear ismiyle yayınladığı, siyaset konulu bu mektupta, genç Türkiye’nin barışsever bir devlet olduğu, yeni inkılaplarıyla barışa hizmet edeceği, Harbiye için ayrılan bütçenin çok cüzi olduğu belirtilmiştir²²³. Mektupta kullanılan üsluba bakıldığında esasen mektubun hükümetin politikalarını eleştirmek için yazıldığı anlaşılmaktadır. Zira gazetenin aynı sayısındaki diğer yazılarda da hükümetin Balkanlarda yaşananlara sessiz kalmasının şiddetle eleştirildiği görülmektedir.

“Murad Beyefendi’nin gönderdiği varakadır ki aynen derç olunmuştur” denilerek aktarılan bir mektubun Mizancı Mehmet Murat’a ait olduğunu tahmin edilmektedir. Bu mektupta Murat Bey, gazeteye hitap ederek, Arnavutluk meselesi gibi dönemin önemli siyasi meseleleriyle alakalı yazdığı bir makalenin *Gıdık* gazetesinin sütunlarında yanlış değerlendirilerek eleştirilmesinden ötürü duyduğu rahatsızlığı dile getirmektedir²²⁴.

²²¹ Ergirili Ahmet Cevdet, “Yağmur Yağarken...”, N.62, S.495, 27 Ağustos 1328.

²²² Aydın Barika, “Ati-i Karibde, Bu Gidişle Edebiyatımızı Ne Hale Sokacaklar!”, N.42, s.335, 21 Nisan 1327.

²²³ Gözlüklü, “Lahey Sulh Konferansı’na Açık Mektup”, N.14, S.110, 13 Kânunuevvel 1326.

²²⁴ Murad Beyefendi, “Murad Beyefendi’nin Gönderdiği Varakadır ki Aynen Derç Olunmuştur: Azizim ‘Gıdık’”, N.66, S.522, 10 Eylül 1328.

“Nuriye’den Huriye’ye” başlıklı bir başka mektupta ise Nuriye adlı genç kız düğün günü kocasıyla yaşadığı birtakım olayları, kardeşi Huriye’ye yazmaktadır²²⁵. Bu mektup bir kadının ağzından yazılmış olması ve düğün günü yaşananların gelinin gözünden aktarılmış olmasından dolayı dikkati çekmektedir.

Gazetenin 41. sayısındaki “Goncadil’den Zarafet’e” başlıklı mektupta da İstanbul’a yeni gelmiş olan Goncadil bu şehirde gördüğü farklılıkları Zarafet’e, yöresinin ağız özellikleriyle yazmaktadır. Mektupta, Goncadil İstanbul’un büyük çarşılarının olduğundan, kadın ve erkeklerin farklı giyindiklerinden bahsetmektedir²²⁶.

Galan A. R.’nin kaleme aldığı mektup ise gazetelerin arasındaki çekişmeyi gözler önüne sermesi bakımıyla ilginç bir örnek oluşturur. “Gazetecilerin Aşağısı, İnsanların Cadaloza” başlığıyla sunulan bu yazıda, isim belirtilmeyerek ağır iğnelemelerde bulunulmuştur²²⁷.

2.8.6. Mizahi Haber

Gazetede yazıların önemli bir kısmını da güncel haberlerin mizahi bir üslupla yorumlandığı mizahi haber olarak adlandırabilecek metinler oluşturmaktadır. İlk örneğine 4. sayıda rastladığımız ve gazetenin son sayısına değin kullanılan bu türün en güzel örneklerine ilk olarak 15. ve 16. sayılarda rastlanan ve 28-41. sayılarda sürekli bir sütun olarak gazetede yer bulan “Gıdık’ın Müstehbarat-ı Hususiyesi” ana başlığı altındaki yazılarda rastlanır.

Gıdık gazetesinde yer alan mizahi haberlerde işlenen konular, genel itibarıyla altı ana başlık altında toplanabilir:

- a) Siyaset (hükümet, siyasi partiler, savaş, meclis ve mebuslar)
- b) Sanat (edebiyat, tiyatro)
- c) Basın
- ç) Ekonomi (vergiler, imar işleri)
- d) İdari konular (idari yetersizlikler, tayin, azıl, istifa gibi kadro düzenlemeleri)
- e) Diğer Konular (mesire yerleri, çağdaşlaşma, şehir içi taşımacılık, yangın)

²²⁵ N. R., “Nuriye’den Huriye’ye”, N.22, S.174, 1 Şubat 1326.

²²⁶ İmzasız, “Goncadil’den Zarafet’e”, N.41, S.323, 14 Nisan 1327.

²²⁷ Galan A. R., “Gazetecilerin Aşağısı, İnsanların Cadaloza”, N.42, S.336, 21 Nisan 1327.

Gazetede sayı itibariyle daha çok siyasi gündemle ilgili haberlerin yer aldığı görülür. Bu haberlerde, bazen hükümet mizahi bir dille eleştirilmiş, bazen mebuslar hicvedilmiş, bazen de siyasi partiler arasındaki çekişmelerden alaycı bir üslupla bahsedilmiştir.

Hükümetin konu alındığı 4. sayıdaki bir mizahi haberde Bahriye Nazırı'nın bulunamaması ile alay edilir²²⁸. Nazır'ın, seçilmesi hususunda bir sınav yapılmaya karar verilmiş, gizli yapılan bu sınavda çok zor sorular sorulduğundan koltuğun boş kalma durumu ortaya çıkmıştır. Sonunda İzmir'le İstanbul arasında iki defa gidip gelmiş, bahriyeye dair bilgisi olan biri son soruya kadar ulaşmıştır. Yazıya göre son soruda denizlerin neden tuzlu olduğu adaya sorulur, aday da “balıkların kokmaması için” cevabıyla Nazırlık sınavını kazanarak Bahriye Nazırı olarak göreve başlar. Bu haberde Nazır'ın bilgisizliğine vurgu yapılarak hükümetin bu kararının eleştirilir.

Siyasi partilerle ilgili bir haberde de çoğunluk ve azınlık fırkaları arasından kuvvetli bir hizip çıkacağından anlaşıldığından ve birkaç kişinin bunu tesis etmek için uğraştığından alaycı bir üslup kullanılarak bahsedilir²²⁹. Yine siyasi bir meselenin irdelendiği “Siyasi Güreşler” başlığıyla sunulan yazı da gazetede ilginç mizahi haber örneklerinden biridir²³⁰. Bu haberde, geçen hafta Amerika ve Avrupa'dan gazetecilerin izlemeye geldiği üç büyük güreş meydana geldiği bildirilir. Ardından oraya gazetenin de bir muhabirinin gönderildiği ve onun oradaki olayları aktardığı ifade edilmiştir. Esasen bu yazıda güreşçi olan isimler milletvekilleri, bir güreş müsabakası gibi anlatılan olaylar da, mecliste yaşananların mizahi bir dille anlatımından ibarettir.

Meclis içinde sıkça yaşanan tartışmalar ve kavgalara atfen yapılan bir diğer haberde ise Kütahya milletvekili Ferit Bey'in boks öğrenmeye boyunun müsait olmadığından İngiltereli bir boks muallimi tarafından ifade edildiği, bu yüzden Ferit Bey'in artık muhalefeti bırakmak zorunda kalacağı bildirilmiştir²³¹. Yine aynı konunun ele alındığı bir başka haberde ise Siverek mebusunun gazetede bir yazı üzerine şahitlerini idareye göndererek başyazarı düelloya çağırdığı, başyazarın da bu teklifi kabul ederek şahitlerini belirlediği bildirilmiştir²³².

²²⁸ İmzasız, “Bahriye Nezareti”, N.4, S.30, 1 Teşrinisani 1326.

²²⁹ İmzasız, “Ekseriyet Fırkası”, N.59, S.468, 10 Kânunuevvel 1327.

²³⁰ İmzasız, “Siyasi Güreşler”, N.24, S.189, 7 Şubat 1326.

²³¹ İmzasız, “Boks”, N.30, S.236, 28 Şubat 1326.

²³² İmzasız, “Bu da Düello!”, N.32, S.255, 7 Mart 1327.

Gıdık gazetesinde edebiyat ve tiyatro ile ilgili mizahi haberler de yer almaktadır. Bir misal olarak, 15. sayıdaki mizahi haberde, Celal Sahir'in saçını kestirmesinden esprili bir dille bahsedilmiş, her saç kılının Fecr-i Ati kulüplerine dağıtıldığı ve her yerden matem sesleri yükseldiği bildirilmiştir²³³. Yine 16. sayı da aynı konuya değinilerek herkesin çeşit çeşit kınalarla tedavi uyguladığı ve Celal Sahir'in saçlarının tekrar çıkmaya başladığı haber verilmiştir²³⁴. Tiyatroyla ilgili bir mizahi haberde de Mınakyan kumpanyası ve Tiyatro Cemiyeti arasındaki itilafın bozulmasından ve Tiyatro Cemiyetinin, Mınakyan Kumpanyasının imzaladığı nizamnameye uymaması sebebiyle onlarla ilişkilerini kesmesinden müstehzi bir üslupla bahsedilmiştir²³⁵.

Basın ve gazetecilerle ilgili de gazetede birçok mizahi haber yayınlandığı görülmektedir. Örneğin, 58. sayıdaki bir örnekte yeni hükümet kabinesi yüzünden kabine ile ilgili eleştiri yapanların derdest edildiğinden, Şehremaneti dâhil bütün kabinelerin eleştiriden muaf tutulduğundan mizahi bir dille bahsedilerek, basın üzerindeki sıkı denetimler eleştirilmiştir²³⁶. Bir diğer örnekte ise zengin bir adamın D. K. adlı yazarın yazılarının artık *Sabah* gazetesinde çıkmaması için yazarın maaşının bir buçuk mislini hayatının sonuna kadar ödemeyi vaat ettiği belirtilmiştir²³⁷. Böylelikle D. K. adlı gazetecinin hicvedildiği anlaşılır.

Gazetede ekonomi ile de ilgili mizahi haberler de yayınlanmıştır. Örneğin, gazetenin 29. sayısındaki bir haberde belediyenin kahve ve kıraathanelerde boş vakit geçirenlerden de vergi alacağı bilgisinin sızdığı bildirilmektedir²³⁸. Hükümetin ve belediyenin imar faaliyetlerinin eleştirildiği “Beylerbeyi Sükkânı” başlıklı bir başka örnekte de Beylerbeyi’nde ikamet edenlerin sokakların çamurlu olması ve geceleri sokaklarda fener olmaması sebebiyle meçhul bir semte taşınma kararı aldıkları haber verilmektedir²³⁹.

Gıdık’ta rağbet gören konulardan biri de idari meselelerle ilgili konulardır. İdari yetersizliklerin ve hükümetin yaptığı kadro düzenlemelerinin ele alındığı bu yazıların bir örneği olan “Yeknesak Devair-i Belediye” başlıklı mizahi haberde

²³³ İmzasız, “*Gıdık*’ın Müstahberat-ı Hususiye-i Mühimmesi”, N.15, S.116, 16 Kânunuevvel 1326.

²³⁴ İmzasız, “*Gıdık*’ın Müstahberat-ı Hususiye-i Mühimmesi”, N.16, S.123, 20 Kânunuevvel 1326.

²³⁵ İmzasız, “Politika Değişmiş”, N.49, S.390, 9 Haziran 1327.

²³⁶ İmzasız, “Kabine ve Kabine”, N.58, S.459, 13 Teşrinievvel 1327.

²³⁷ İmzasız, “(D. K.)’ye Müjde!”, N.28, S.222, 21 Şubat 1326.

²³⁸ İmzasız, “Yeni Bir Resim”, N.29, S.228, 24 Şubat 1326.

²³⁹ İmzasız, “Beylerbeyi Sükkânı”, N.37, S.295, 24 Mart 1327.

tenekecilere yirmi iki tane daha aynı boyutlarda belediye dairesi yapma talimatı verildiği bildirilmektedir²⁴⁰. Bu haberde esasen belediyedeki dairelerin çokluğuna karşın işlerini iyi yapmamaları eleştirilir. Bir diğer örnekte de Dâhiliye Nezaretinin azil ve el çektirmekten başka bir de açığa alma yöntemini keşfettiğinden bahsedilerek yapılan keyfi kadro düzenlemelerine dikkat çekilir²⁴¹.

Gıdık gazetesinde mizahi haber türünde mesire yerleri, çağdaşlaşma, şehir içi taşımacılık ve İstanbul'daki yangınlar gibi çok çeşitli konuların da yine mizahi bir üslupla ele alınarak bazen hükümet, bazen de belediye eleştirilir. Örneğin, ülkenin geri kalmışlığının alaya alındığı “Medeniyet Aşısı Etrafında” başlıklı yazıda, medeniyet aşısının bulunduğu belirtilmiş ve ilk denemelerden sonra çeşitli ülkelerden gelen tepkiler aktarılmıştır²⁴². Bu tepkilere bakıldığında, aşının fevkalade etkili olduğu, kullanıldığı ülkelerde medeniyet seviyelerinin yükseldiği anlaşılmaktadır.

2.2.7. İlan ve Reklam

Gazete ve dergilerin en önemli ekonomik dayanaklarından olan ilan ve reklamlar *Gıdık* gazetesinde de önemli bir yer tutar. Gazetenin genellikle son sayfasında yer alan bu ilan ve reklamlar incelendiğinde bunların çok fazla çeşitlilik arz etmediği, benzer ilan ve reklamların sürekli olarak yayımlandığı görülmektedir.

Gıdık gazetesi sayfalarında çoğunlukla, yeni çıkan veya yeni baskısı yapılan kitapların reklamlarına yer vermiştir. Öyle ki gazetenin tüm sayılarındaki kitap reklamlarının sayısı 102'yi bulmaktadır. Bu sayı, gazetede tüm ilan ve reklamların sayısının hemen hemen yarısına tekabül eder. Ayrıca dişçi, fotoğrafçı, terzi, tuhafiyeye dükkânları ve yeni çıkan gazetelerin reklamları da gazetenin reklam sayfalarında kendine yer bulabilmişlerdir. Bu reklamların yanında, gazetenin 49. ve 50. Sayılarında “Yalnız Erkekler İçin Mühim Tebşir” başlığıyla yayınlanan ilaç reklamı konusu itibarıyla dikkati çekmektedir²⁴³. Bu reklamda, kudretsizdik çekenlere mutluluk verecek bir ilaç üzerinde çalışıldığı ve “Amerika” adındaki bu ilacın kullananları on yaştan otuz yaşa kadar gençleştirdiği belirtilir.

²⁴⁰ İmzasız, “Yeknesak Devâir-i Belediye”, N.32, S.255, 7 Mart 1327.

²⁴¹ İmzasız, “Azlden Başka”, N.68, S.561, 17 Eylül 1328.

²⁴² İmzasız, “Medeniyet Aşısı Etrafında”, N.67, S.531, 13 Eylül 1328.

²⁴³ İmzasız, “Yalnız Erkekler İçin Mühim Tebşir”, N.49, S.391, 9 Haziran 1327.

Bir diğerk ilginç örnek de Ernest Haeckel'in *Nesl-i Beşer İnsanın Menşei* adlı kitabının reklamının gazetede yayımlanmış olmasıdır²⁴⁴. Ayrıca reklamın içeriğinde kitapta Darwinizm konusunun işlendiğinin ve yazarın insanın maymundan türediğini belirttiğinin özellikle ifade edilmiş olması da dikkati çeker. Bu tür bir kitabın Osmanlı yayın hayatında yasaklı kitaplar içinde yer almamış olması dahi önemli bir veri iken gazetede bu şekliyle alenen tanıtılması da II. Meşrutiyet sonrası Osmanlı toplumu hakkında çok önemli bilgiler vermektedir. Bu örnek, toplumun (en azından aydın kesimin) yeni fikirlere karşı hoşgörüsünün gelişmiş olduğuna işaret eder.

Gazetede çok sayıda satılık ev ilanına rastlanır. Bunların yanında gazetede az da olsa taziye ve tebrik ilanları da yer alır.

2.8.8. Gazetenin Mevzi ve Okuyucu ile İlişkileri

Gazete içeriğindeki bir diğerk önemli bölümü de gazetenin mevzi ve okuyucularına hitaben yazmış olduğu yazılar oluşturmaktadır. Sayıları otuzu geçen bu yazılardan gazetenin geçirdiği çeşitli süreçlerle ilgili önemli veriler elde edilebilmektedir.

İlk olarak gazetenin mevzileri ile olan ilişkilerine bakılacak olursa, “Açık Muhabere” ve “Taşra Mevzilerimize” gibi başlıklarla verilen bu yazılarda daha çok, mevzilerden ödemelerini halletmelerinin istendiği görölmektedir. İlk olarak 22. sayıda yer alan bu tür yazıların, 51. sayıdaki örneğinde, mevzilere 50 nüshanın tamamlanmış olması hasebiyle önceki hesaplarını temizleyip yeni hesap açmaları gerektiği bildirilmektedir²⁴⁵. Ancak bu talebin çok karşılık görmediği ve daha sonraki sayılarda da aynen tekrar edildiği görülür. 55. sayıda bu defa Selanik ve Köprölü mevzilerinin ödemelerini yapmadığı gazetede alenen belirtilmiş ve bunun onlar için son ihtar olduğu ifade edilmiştir²⁴⁶. 56, 57 ve 58. sayılarda da aynı talep tekrarlanmış, ödemeyenlerin gazetede açıkça ilan edileceği ve hatta ödemelerin halledilebilmesi için yasal yollara başvurulacağı belirtilmiştir.

Gazetenin mevzilerine hitaben yazdığı bu yazılara bakıldığında, hem gazetenin ülkenin çeşitli yerlerine dağıtımının yapılabildiği hem de gazete ücretlerinin tahsili konusunda sıkıntılar yaşandığı bilgisine ulaşılabilmektedir.

²⁴⁴ İmzasız, “*Nesl-i Beşer İnsanın Menşei*”, N.61-1, S.487, 23 Kânunuevvel 1327.

²⁴⁵ İmzasız, “*Mevzilerimize*”, N.51, S.408, 29 Haziran 1327.

²⁴⁶ İmzasız, “*Taşra Mevzilerimize*”, N.55, S.440, 8 Eylül 1327.

Gazetenin okuyucuya hitaben yazdığı yazılar ise daha geniş bir konu çeşitliğine sahiptir. Bu yazılarda yayınlanamayan karikatürler, gazetede gecikme, abone bedelleri, bir sonraki hafta yayınlanacak yazılar gibi pek çok konudan bahsedilir. Mevzi ilişkilerinde olduğu gibi, okuyucu ilişkilerinde de abone ücretlerinin tahsili konusuna değinildiği, bu bilgiden de abone ücretleri konusunda da sıkıntılar yaşandığı anlaşılmaktadır.

Bu yazılar arasında asıl dikkat çekenleri ise gazetenin kapanma sebeplerinin izah edildiği bölümlerdir. Bu bölümler gazetenin yayın sürecinde yaşadığı birtakım kesintilere ışık tutabilmeleri hasebiyle önemlidirler. Örneğin 59. sayıda “Arz-ı İtizar” başlığıyla yayınlanan yazıda, gazetenin gecikmesinin sebebi olarak siyaset sahasındaki karışıklıklar ve sorumlu müdür Arif Hikmet Bey’in Avrupa’da bulunuyor olması gösterilir. Yine 21. sayıdaki “İtizar” başlıklı yazıda da bir yazıdan dolayı gazetenin kapatıldığı ve bu yüzden yayının geciktiği bildirilir²⁴⁷.

2.8.9. Diğer Türler (Bilmece, Tiyatro, Atasözleri ve Mizahi Fıkralar)

Gıdık gazetesinde sıkça yer alan türlerden biri de bilmecelerdir. Gazetede bilmece ve bilmece cevaplarının yer aldığı 20 başlık bulunmaktadır. İlk olarak gazetenin 17. ve 18. sayılarında yer almış olan bilmece türünün bu iki örneğinde daha çok alaycı bir dil kullanılarak siyasi göndermeler yapıldığı görülür. Öyle ki 18. sayıdaki örnekte, cevap olarak dönemin siyasi ve edebî kişiliklerine işaret eden, nazım türünde bilmeceler yayımlanmıştır. 18. sayıdan sonra bilmece türü gazetede epey bir süre yer almamış ve ancak 59. sayıdan itibaren gazetede devamlı yayınlanan bir tür haline gelmiştir. Bu sayıdan itibaren gazetenin her sayısında bilmeceler sorulmuş ve bir sonraki sayıda da bilmecenin cevapları ve ödülü kazananlar ilan edilmiştir.

Gazetede ayrıca az sayıda da olsa tiyatro, atasözü ve mizahi fıkra örneklerine de rastlanır. Atasözü türünde değerlendirilebilecek tek örnek “Zamane Darbimeselleri” başlığı altında sunulmuştur. Bu bölümde siyaset ve basın hayatındaki ünlü simalar için sırayla birer deyim veya atasözü verilmiştir.

“Rıza Nur Bey: Çat burada çat Divan-ı Harbde.

(...) Boşo Efendi: Tencere Yuvarlandı kapağını buldu.

(...) Sait Paşa’ya: Küçük boyu var, türlü türlü huyu var.

²⁴⁷ Bu konu, “2.2.1. *Gıdık* Gazetesinin Yayın Hayatına Başlaması, Yayın Süreci ve Kapanması” başlığı altında gayet ayrıntılı olarak incelendiği için bu bölümde sadece örneklendirme yoluna gidilmiştir.

(...) Ferit Paşa'ya: Kırk yıllık Yani, olur mu kani?"²⁴⁸

Gazetenin bu bölümünde yukarıdaki örnekte olduğu gibi her ünlü sima için bir atasözü önerilmiştir.

Gazetede tek tiyatro örneği ise 61. sayıda yayınlanan "Ahenkli Bir Gece" başlıklı piyestir²⁴⁹. Bu piyes okunduğunda eserin sadece bir perdesinin yayımlanmış olduğu anlaşılmaktadır. Ancak daha sonraki sayılarda bu eserin devamına rastlanmaz. Kıskançlık konusunun işlendiği bu eserde özetle, bir evde kendi aralarında eğlenen kadınların erkeklerden bahsederken Dilara ve Hikmet Hanım'ın kocalarını kıskanarak tartışmaları ve rakkaselerin eve gelmesiyle tartışma kapanarak kadınların müzik eşliğinde eğlenmeleri anlatılmıştır.

Mizah gazete ve dergilerinde çokça kullanılan türlerden biri de mizahi fıkralardır. Nasreddin Hoca, Bektaşî gibi türleri olan fıkralar yoluyla mizahçı dönemin siyasal olaylarını üstü kapalı olarak eleştirme imkânı bulunmuştur. Bu işlevselliğine karşın *Gıdık* gazetesinde mizahi fıkralara diğer mizah yayınlarında olduğu gibi fazlaca yer verilmediği, gazetede çok az sayıda mizahi fıkranın yayınlandığı görülür. Gazetenin 53. sayısındaki bir örnekte kont ve aşçısı arasındaki komik olaylar anlatılırken²⁵⁰, 69. sayıdaki bir diğer örnek, daha çok siyasi göndermeleri haizdir²⁵¹. Kurbağa ile tavşan arasındaki bir olayın anlatıldığı bu fıkrada esasen Osmanlı'nın Balkan politikasına yönelik göndermeler yapılmaktadır.

²⁴⁸ İmzasız, "Zamane Darbimeselleri" N.16, S.123, 20 Kânunuevvel 1326.

²⁴⁹ İmzasız, "Ahenkli Bir Gece", N.61, S.486, 27 Ağustos 1328.

²⁵⁰ Babalık: Konya, "'Şöyle Böyle' Avrupa'da da Oluyormuş!", N.53, S.423, 22 Temmuz 1327.

²⁵¹ İmzasız, "Kurbağa-Tavşan", N.69, S.574, 27 Eylül 1328.

3. BÖLÜM: TAHLİLÎ FİHRİST

3.1. Yazar Adlarına Göre Fihrist

A.K.

Başlıksız	[Şiir/Vecize] N.69, S.568, 27 Eylül 1328
-----------	--

A. R.

Acımak Meselesi	[Şiir/Aşk] N.62-2, S.491, 31 Kânunuevvel 1327
Başlıksız	[Fıkra/Meclis ve Mebuslar] N.42, S.330, 21 Nisan 1327
Başlıksız	[Fıkra/Çapkınlık] N.43, S.338, 28 Nisan 1327
Turfanda Bir Mesele-i Dâhiliye	[Fıkra/Meclis ve Mebuslar] N.40, S.314, 7 Nisan 1327

Ağlamış

Islak Koltuk	[Hikâye/Hükümet] N.24, S.186, 7 Şubat 1326
--------------	--

Ahmet Cevdet-Ergirili

Yağmur Yağarken...	[Mektup/Aşk] N.62, S.495, 27 Ağustos 1328
--------------------	--

Ahmet Cevdet

Aç Sinekler?	[Şiir/Siyaset] N.68, S.560, 17 Eylül 1328
Bülbül	[Hikâye/Bahar Gecesi] N.63, S.501, 30 Ağustos 1328
Tatlı Bir Rüyadan Sonra...	[Hikâye/Kadın-Erkek İlişkileri] N.64, S.508, 3 Eylül 1328
Tımarhanede	[Şiir/Deliler] N.69, S.568, 27 Eylül 1328
Tilki-Horoz	[Şiir/Hiciv] N.67, S.530, 13 Eylül 1328

Ahter-i Rana-Çamlıca

Kitabe-i Gam	[Şiir/Hayat] N.63, S.502, 30 Ağustos 1328
--------------	--

Aka Gündüz

“Fatih” -Türbesinde-	[Fıkra/Savaş] N.69, S.569, 27 Eylül 1328
----------------------	---

Alay

Beşte Bir Yekûn	[Fıkra/Meclis ve Mebuslar] N.11, S.82, 29 Teşrinisani 1326
-----------------	--

Arı

Ah Vergi!	[Fıkra/Vergiler] N.23, S.181, 3 Şubat 1326
Arif Olan Anlar	[Hikâye/Mahkemeler] N.27, S.210, 17 Şubat 1326
Artistin Tarihçesi	[Fıkra/Tiyatro] N.9, S.66, 22 Teşrinisani 1326
Bak İstanbulun Şu Sadabad Nevbetiyanına	[Fıkra/Mesire Yerleri] N.46, S.362, 19 Mayıs 1327
Bekârlık Dertlerinden	[Hikâye/Kiracı] N.38, S.299, 28 Mart 1327
Bir Baskın	[Hikâye/Çapkınlık] N.18, S.138, 27 Kânunuevvel 1326
Bir Eğlenti	[Fıkra/Çapkınlık] N.22, S.170, 1 Şubat 1326
Bir Hasbihal	[Fıkra/Deniz Taşımacılığı] N.39, S.309, 31 Mart 1327
Bir İçtima	[Hikâye/Edebiyat] N.12, S.90, 6 Kânunuevvel 1326
Bir Mülakat	[Hikâye/Hükümet] N.5, S.35, 4 Teşrinisani 1326

Bir Sukut	[Hikâye/Meclis ve Mebuslar] N.6, S.42, 8 Teşrinisani 1326
Bir Sünnet Düğünü	[Hikâye/Siyaset] N.20, S.158, 3 Kânunusani 1326
Celal Sahir Bey’le Mülakat	[Hikâye/Edebiyat] N.35, S.275, 17 Mart 1327
Cemile Hanım’ın Oğlu	[Hikâye/Haylaz çocuk] N.37, S.293, 24 Mart 1327
Düşmedi...	[Fıkra/Hükümet] N.19, S.146, 30 Kânunuevvel 1326
Gazete İmtiyazını Nasıl Aldım?	[Fıkra/Basın] N.14, S.107, 13 Kânunuevvel 1326
Hubyar Ne Halde?	[Fıkra/İdari Yetersizlikler] N.10, S.75, 25 Teşrinisani 1326
Karakola Davet	[Fıkra/İdari Yetersizlikler] N.13, S.99, 9 Kânunuevvel 1326
Kolera Karşısında	[Hikâye/Bulaşıcı Hastalıklar] N.7, S.50, 15 Teşrinisani 1326
Kuşdili Çayırı	[Fıkra/Mesire Yerleri] N.43, S.343, 28 Nisan 1327
Otobüste...	[Hikâye/Şehir İçi Taşımacılık] N.15, S.115, 16 Kânunuevvel 1326
T. N.	[Fıkra/Edebiyat] N.11, S.86, 29 Teşrinisani 1326

Tokat Mebus-ı Muhteremi ile Mülakat	[Hikâye/Meclis ve Mebuslar] N.8, S.58, 18 Teşrinisani 1326
Ya Düşmezse!	[Hikâye/İdari Yetersizlikler] N.8, S.59, 18 Teşrinisani 1326
Ya Enfiyeden Vazgeçmeli Ya Bu Diyardan Gitmeli	[Fıkra/Takdim] N.36, S.284, 21 Mart 1327

Ateş

Yıldırım	[Şiir/Abdülhamit Dönemi] N.16, S.125, 20 Kânunuevvel 1326
----------	---

Ayın Barika

Ati-i Karibde, Bu Gidişle Edebiyatımızı Ne Hale Sokacaklar!...	[Mektup/Aşk] N.42, S.335, 21 Nisan 1327
Kadınlar Arasında: Muhafazakârlık-Liberallik Meselesi	[Fıkra/Kadınlar] N.42, S.330, 21 Nisan 1327
Ticaret ve Nafia Nezareti	[Fıkra/Hükümet] N.44, S.351, 5 Mayıs 1327

Ayın. Ha.

Sefahat Mi, Sefalet Mi?	[Hikâye/Çapkınlık] N.29, S.229, 24 Şubat 1326
-------------------------	---

Ayın. K. M.

Bir Edib-i Lebibe	[Şiir/Hiciv] N.63, S.502, 30 Ağustos 1328
Bir Edib-i Lebibe	[Şiir/Hiciv] N.65, S.517, 6 Eylül 1328
Bir Mütearrıza	[Şiir/Hiciv] N.64, S.512, 3 Eylül 1328
Bir Mütējaire	[Şiir/Hiciv] N.65, S.517, 6 Eylül 1328

Ayın. Sad. Serya

İki Zat Arasında	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.38, S.301, 28 Mart 1327
------------------	---

Babalık-Konya:

“Şöyle Böyle” Avrupa’da da Oluyormuş!	[Mizahi Fıkra/Piyango] N.53, S.423, 22 Temmuz 1327
---------------------------------------	--

Bakara

Banko...Banko!	[Hikâye/Kumar] N.12, S.95, 6 Kânunuevvel 1326
----------------	---

Beyaz Kedi

Büyük Hanım’ın Başına Gelenler	[Hikâye] N.54, S.427, 4 Ağustos 1327
--------------------------------	--------------------------------------

Bir Bahr

Niçin Olmasın?	[Fıkra/Çağdaşlaşma] N.51, S.403, 29 Haziran 1327
----------------	---

Bum

Dedikodular...	[Fıkra/Basın ve Dış Gelişmeler] N.56, S.442, 15 Eylül 1327
Kabine Değişmiş!	[Fıkra/Hükümet] N.57, S.450, 29 Eylül 1327

C. C.

Sonuncu Hafta	[Mizahi Haber/Edebiyat] N.47, S.370, 26 Mayıs 1327
---------------	---

C. H.

Son Hafta	[Fıkra/Mesire Yerleri] N.44, S.346, 5 Mayıs 1327
Sonuncu Hafta	[Mizahi Haber/Siyaset] N.45, S.355, 12 Mayıs 1327

Celîs

Hayır	[Şiir/Aşk] N.60, S.478, 15 Kânunuevvel 1327
-------	--

Çimdik

Başlıksız	[Fıkra/Takdim] N.51, S.406, 29 Haziran 1327
-----------	--

Çivi

Yavaş Yavaş Benziyoruz!	[Fıkra/Basın] N.57, S.454, 29 Eylül 1327
-------------------------	---

Damat Bey

Evlendiğim Akşam	[Fıkra/Evlilik] N.17, S.130, 23 Kânunuevvel 1326
------------------	---

Dilde Var İken Muhabbet İmzaya Ne Hacet

İnahi Hanım'ın Namesi	[Mektup/Aşk] N.27, S.211, 17 Şubat 1326
-----------------------	--

Dört Gözlü

Onun İstorik Bir Gecesi	[Hikâye/Kadın-Erkek İlişkileri] N.58, S.460, 13 Teşrinievvel 1327
-------------------------	--

Esatir

Efsane	[Fıkra/Efsaneler] N.69, S.574, 27 Eylül 1328
--------	---

Eşref

İstimdat	[Şiir/Hiciv] N.61-1, S.486, 23 Kânunuevvel 1327
----------	--

F. T.

Pek Mustarip Bir Mösyö	[Roman] N.2, S.14, 25 Teşrinievvel 1326
Pek Mustarip Bir Mösyö	[Roman] N.4, S.31, 1 Teşrinisani 1326
Pek Mustarip Bir Mösyö	[Roman] N.5, S.38, 4 Teşrinisani 1326
Pek Mustarip Bir Mösyö	[Roman] N.6, S.47, 8 Teşrinisani 1326
Pek Mustarip Bir Mösyö	[Roman] N.1, S.7, 21 Teşrinievvel 1326
Pek Mustarip Bir Mösyö	[Roman] N.3, S.22, 28 Teşrinievvel 1326

Falan

Akşamın Sabahı	[Fıkra/Çapkınlık] N.50, S.396, 20 Haziran 1327
----------------	---

Ferhan Vahit

Sonuncu Hafta	[Mizahi Haber/Siyaset] N.49, S.386, 9 Haziran 1327
---------------	---

Feylesof

Çifte Makara ve Muvafakat ve Muhalefet	[Fıkra/Meclis ve Mebuslar] N.67, S.535, 13 Eylül 1328
--	---

Firkete

Hayat-ı Milliyemizden	[Hikâye/Eğitim] N.58, S.461, 13 Teşrinievvel 1327
-----------------------	---

Fuat Talat

Kara Sinan	[İlan/Basın] N.52, S.413, 8 Temmuz 1327
------------	---

Galan A. R.

Beykoz Sefası	[Fıkra/Mesire Yerleri] N.46, S.363, 19 Mayıs 1327
Fantezi 1: İsmetin Aşkı	[Hikâye/Kadın-Erkek İlişkileri] N.43, S.341, 28 Nisan 1327
Gazetecilerin Aşağısı, İnsanların Cadalożuna:	[Mektup/Basın] N.42, S.336, 21 Nisan 1327
Mesirelerimiz...	[Fıkra/Mesire Yerleri] N.45, S.357, 12 Mayıs 1327
Polis Efendiler Göbek Atıyor...	[Fıkra/Çapkınlık] N.42, S.333, 21 Nisan 1327

Şair! Bostanda Yetişmez, Deve Tohumu Gibi Kız Kulesi Açıklarına Ekilmez! “Fecr-i Âti”de Nüma Bulur, Zühur Eyler.	[Hikâye/Edebiyat] N.41, S.324, 14 Nisan 1327
Yeni Moda Bir Yemek Daha!	[Fıkra/Kadın-Erkek İlişkileri] N.43, S.342, 28 Nisan 1327

Geç...

Dereden Tepeden	[Fıkra/Ekonomi] N.53, S.422, 22 Temmuz 1327
-----------------	--

Gıdık

Beyan-ı Hakikat	[İlan/Taziye] N.53, S.423, 22 Temmuz 1327
Dedikodu Etrafında	[Mizahi Haber/Basın ve Siyaset] N.65, S.514, 6 Eylül 1328
Dedikodu Etrafında	[Mizahi Haber/Siyaset] N.66, S.522, 10 Eylül 1328
Edirne’de, <i>Müntezir</i> Ceride-i Feridesine:	[İlan/Teşekkür] N.6, S.47, 8 Teşrinisani 1326
Hayriye midir, Şeriye midir?...	[Fıkra/Deniz Taşımacılığı] N.52, S.411, 8 Temmuz 1327
Hubyar Muhtarlığında	[Fıkra/Edebiyat] N.1, S.6, 21 Teşrinievvel 1326
İslam Hanımlarının Dansı?	[Fıkra/Kadınlar] N.48, S.381, 3 Haziran 1327

İşbu Nüshanın	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.4, S.26, 1 Teşrinisani 1326
İtizar	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.7, S.55, 15 Teşrinisani 1326
K. Hasan	[Fıkra/Tiyatro] N.52, S.415, 8 Temmuz 1327
Kuyruklu Yıldız Altında	[Fıkra/Siyaset] N.2, S.10, 25 Teşrinievvvel 1326
Mevsimine Göre!	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.50, S.397, 20 Haziran 1327
Mirliva Nuri Paşa Hazretlerinin Mahdumu Cevat Nuri Bey Kardeşimize	[İlan/Taziye] N.46, S.365, 19 Mayıs 1327
<i>Tercüman-ı Hakikat</i> Ceride-i Muhteremesine	[İlan/Teşekkür] N.2, S.14, 25 Teşrinievvvel 1326
Tuhaf Şey!	[Fıkra/mesire Yerleri-Kadınlar] N.50, S.396, 20 Haziran 1327
Üdeba Koleksiyonundan (1) Numerolu Siyah, Beyaz Gölgele Karikatürü Sahibi Beyefendiye:	[İlan/Teşekkür] N.3, S.22, 28 Teşrinievvvel 1326
Üsküdar'dan F. R. İmzalı Mektup Sahibesine:	[Mektup/Teşekkür] N.43, S.344, 28 Nisan 1327
Zavallı Şinaver	[Fıkra/Evlilik] N.50, S.395, 20 Haziran 1327

Gözlüklü

Görür Göz	[Fıkra/Belediye Sorunları] N.15, S.114, 16 Kânunuevvel 1326
Lahey Sulh Konferansı'na Açık Mektup	[Mektup/Siyaset] N.14, S.110, 13 Kânunuevvel 1326
Mısır'a Doğru	[Fıkra/Siyaset] N.13, S.98, 9 Kânunuevvel 1326

H. K. (H. Kâmi)

Bir Sabık Hakkında...	[Mizahi Haber/Hükümet] N.57, S.450, 29 Eylül 1327
Tebrikname	[Şiir/Siyaset] N.58, S.458, 13 Teşrinievvel 1327

H. Kemaleddin-Heyet-i Tahririye Müdürü

İhtar	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.67, S.536, 13 Eylül 1328
Tebrik	[Reklam/Kitap] N.66, S.527, 10 Eylül 1328

H. Sami

Garip Bir Mülakat	[Fıkra/Aşk] N.54, S.431, 4 Ağustos 1327
-------------------	---

Hayy Şinaver-Orta Bağçe

Onun Gezintileri	[Fıkra/Basın] N.54, S.431, 4 Ağustos 1327
Yeni Köyde Bir Gece	[Fıkra/Mesire Yerleri] N.54, S.430, 4 Ağustos 1327

Heli Otrop

Netameli Bir Gecem	[Hikâye/Çapkınlık] N.32, S.254, 7 Mart 1327
Netameli Bir Gecem	[Hikâye/Çapkınlık] N.27, S.214, 17 Şubat 1326
Netameli Bir Gecem	[Hikâye/Çapkınlık] N.28, S.221, 21 Şubat 1326
Netameli Bir Gecem	[Hikâye/Çapkınlık] N.29, S.227, 24 Şubat 1326
Netameli Bir Gecem	[Hikâye/Çapkınlık] N.30, S.238, 28 Şubat 1326
Netameli Bir Gecem	[Hikâye/Çapkınlık] N.31, S.247, 3 Mart 1327

Hoppa

Bahtiyar Feylesof	[Hikâye/Edebiyat] N.53, S.421, 22 Temmuz 1327
-------------------	--

Hörgüç

Deve Masalı	[Fıkra/Takdim] N.47, S.372, 26 Mayıs 1327
-------------	--

Hürrem-i Şadan

Neşide-i Garam	[Şiir/Aşk] N.62, S.495, 27 Ağustos 1328
----------------	--

İmzasız

“Asar-ı Münteşire”	[Reklam/Kitap] N.24, S.192, 7 Şubat 1326
“Türk Pazarı”	[Reklam/Tuhafiye] N.68, S.564, 17 Eylül 1328
(D. K)’ye Müjde!!	[Mizahi Haber/Basın] N.28, S.222, 21 Şubat 1326
100 Bin Ya Kahhar	[Fıkra/Siyasi Partiler] N.67, S.532, 13 Eylül 1328
Abdullah Efendi	[Mizahi Haber/Siyaset] N.31, S.246, 3 Mart 1327
Abonelerimize	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.55, S.440, 8 Eylül 1327
Abonelerimize	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.56, S.448, 15 Eylül 1327

Acı Bal	[Fıkra/Tayin, Azil, İstifa Gibi Kadro Düzenlemeleri] N.37, S.294, 24 Mart 1327
Acıdım <i>Gıdık</i> 'ın Haline	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.58, S.462, 13 Teşrinievvel 1327
Açık Muhabere	[Gazete-Mevzi İlişkileri] N.22, S.175, 1 Şubat 1326
Ah Bu Şirket-i Hayriye	[Fıkra/Deniz Taşımacılığı] N.40, S.319, 7 Nisan 1327
Ahenkli Bir Gece	[Tiyatro] N.61, S.486, 23 Ağustos 1328
Ahmet Faruk Ticarethanesi	[Reklam/Tuhafiye] N.67, S.536, 13 Eylül 1328
Ahmet Faruk Ticarethanesi	[Reklam/Tuhafiye] N.68, S.564, 17 Eylül 1328
Ahmet Faruk Ticarethanesi	[Reklam/Tuhafiye] N.69, S.576, 27 Eylül 1328
Aile Sohbeti	[Hikâye/Tayin, Azil, İstifa Gibi Kadro Düzenlemeleri] N.3, S.18, 28 Teşrinievvel 1326
Ajans Telgrafları	[Mizahi Haber/Basın] N.37, S.295, 24 Mart 1327
Akd	[İlan/Evlilik] N.69, S.575, 27 Eylül 1328
Alakaya Dair	[Fıkra/Aşk] N.55, S.437, 8 Eylül 1327

<i>Alemdar</i> 'ın Müdür-i Mesulü	[Mizahi Haber/Basın] N.57, S.453, 29 Eylül 1327
Âlem-i Nisvan Kanun-ı Esasi-i Aşk	[Fıkra/Kadın-Erkek İlişkileri] N.53, S.419, 22 Temmuz 1327
Altı Aylık Abonelerimize	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.51, S.408, 29 Haziran 1327
Andelibin Meyusiyeti	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.40, S.318, 7 Nisan 1327
Aranıyor!	[Fıkra/Savaş] N.58, S.458, 13 Teşrinievvel 1327
Arz-ı İtizar	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.57, S.450, 29 Eylül 1327
Arz-ı İtizar	[Gazete-Okuyucu İlişkileri/gazetenin kapanması] N.59, S.465, 10 Kânunuevvel 1327
Âşıkane Mektuplar	[Reklam/Kitap] N.17, S.136, 23 Kânunuevvel 1326
Atlamış!	[Mizahi Haber/Hükümet] N.38, S.304, 28 Mart 1327
Ayanda	[Fıkra/Meclis ve Mebuslar] N.29, S.228, 24 Şubat 1326
Azilden Başka!	[Mizahi Haber/Tayin, Azil, İstifa Gibi Kadro Düzenlemeleri] N.68, S.561, 17 Eylül 1328
Babıâli Caddesinde	[Reklam/Kitap] N.34, S.272, 14 Mart 1327

Babıâli Caddesinde	[Reklam/Kitap] N.39, S.312, 31 Mart 1327
Babıâli Caddesinde	[Reklam/Kitap] N.41, S.328, 14 Nisan 1327
Babıâli Caddesinde	[Reklam/Kitap] N.44, S.352, 5 Mayıs 1327
Bacının Başına Gelenler	[Hikâye/Batıl İnançlar] N.23, S.182, 3 Şubat 1326
Bahriye Nezareti	[Mizahi Haber/Hükümet] N.4, S.30, 1 Teşrinisani 1326
Balon	[Fıkra/Savaş] N.59, S.470, 10 Kânunuevvel 1327
Balozda	[Hikâye/Çapkınlık] N.24, S.190, 7 Şubat 1326
Başlıksız	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.28, S.224, 21 Şubat 1326
Başlıksız	[Mizahi Haber/Mahkemeler] N.28, S.224, 21 Şubat 1326
Başlıksız	[Mizahi Haber/Basın] N.33, S.264, 10 Mart 1327
Başlıksız	[İlan/Cülus Tebriki] N.41, S.322, 14 Nisan 1327
Başlıksız	[Reklam/Kitap] N.50, S.397, 20 Haziran 1327

Başlıksız	[gazete-okuyucu ilişkileri/Kapanma] N.61-1, S.481, 23 Kânunuevvel 1327
Beyazıt'ta Tramvay İstasyonunda Numara 32	[Reklam/Fotoğrafçı] N.34, S.271, 14 Mart 1327
Ben ve Aşk	[Mektup/Aşk] N.64, S.509, 3 Eylül 1328
Beşinci Bilmece	[Bilmece] N.65, S.520, 6 Eylül 1328
Beşte Bir Yekûn	[Mizahi Haber/Siyaset] N.12, S.93, 6 Kânunuevvel 1326
Beşte Bir Yekûn	[Mizahi Haber/Siyaset] N.13, S.101, 9 Kânunuevvel 1326
Beşte Bir Yekûn	[Fıkra/Hükümet] N.17, S.134, 23 Kânunuevvel 1326
Beşte Bir Yekûn	[Mizahi Haber/Tiyatro-Basın-Siyaset] N.18, S.143, 27 Kânunuevvel 1326
Beşte Bir Yekûn	[Fıkra/Meclis ve Mebuslar] N.19, S.147, 30 Kânunuevvel 1326
Beşte Bir Yekûn!	[Mizahi Haber/Basın] N.34, S.269, 14 Mart 1327
Beyan-ı Hakikat	[Mizahi Haber/Siyaset] N.62, S.490, 27 Ağustos 1328
Beylerbeyi Sükkânı	[Mizahi Haber/İmar İşleri] N.37, S.295, 24 Mart 1327

Beyoğlu	[Mizahi Haber/Siyaset] N.59, S.470, 10 Kânunuevvel 1327
Beyoğlu	[Reklam/Basın] N.66, S.528, 10 Eylül 1328
Beyrut Mebusu	[Mizahi Haber/Tayin, Azil, İstifa Gibi Kadro Düzenlemeleri] N.37, S.295, 24 Mart 1327
Bilmece	[Bilmece] N.17, S.134, 23 Kânunuevvel 1326
Bilmece	[Bilmece] N.61, S.487, 23 Ağustos 1328
Bilmece	[Bilmece] N.69, S.579, 27 Eylül 1328
Bilmece	[Bilmece] N.61-1, S.487, 23 Kânunuevvel 1327
Bilmeceleri Halleden Kariye Hitap	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.64, S.512, 3 Eylül 1328
Bilmecelerimiz:	[Şiir/Siyaset] N.18, S.140, 27 Kânunuevvel 1326
Bilmecemizin Halli	[Bilmece] N.67, S.535, 13 Eylül 1328
Bilmecemizin Halli	[Bilmece] N.69, S.579, 27 Eylül 1328
Bilmecenin Halli: Sûd-Sevda	[Bilmece] N.65, S.519, 6 Eylül 1328

Bir Bedbaht Lisanından	[Şiir/Hayat] N.62-2, S.494, 31 Kânunuevvel 1327
Bir Jurnalcinin Defterinden: Oooh Gel Keyfim Gel!!!	[Fıkra/Siyaset] N.59, S.466, 10 Kânunuevvel 1327
Bir Karar-ı Musib	[Mizahi Haber/Basın] N.37, S.295, 24 Mart 1327
Bir Keşf-i Mühim	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.35, S.279, 17 Mart 1327
Bir Mahfilde	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.39, S.311, 31 Mart 1327
Bir Mektup	[Mektup/Basın] N.19, S.151, 30 Kânunuevvel 1326
Bir Mektuptan Müfrez	[Şiir/Aşk] N.63, S.503, 30 Ağustos 1328
Bir Milyon	[Hikâye/Belediye Sorunları] N.4, S.26, 1 Teşrinisani 1326
Bir Muharrir	[Fıkra/Takdim] N.41, S.327, 14 Nisan 1327
Bir Muhavere	[Fıkra/Basın] N.30, S.234, 28 Şubat 1326
Bir Mülakat	[Hikâye/Hükümet] N.24, S.191, 7 Şubat 1326
Bir Nutk-ı Belîğ!	[Nutuk/Siyaset] N.31, S.246, 3 Mart 1327

Bir Politika Üftâdesi	[Mizahi Haber/İmar İşleri] N.39, S.311, 31 Mart 1327
Bir Seyahat	[Gezi yazısı/Trabzon Seyahati] N.59, S.468, 10 Kânunuevvel 1327
Bir Takrir	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.32, S.255, 7 Mart 1327
Bir Talep	[Mizahi Haber/Şehir İçi Taşımacılık] N.39, S.311, 31 Mart 1327
Bir Tashih!	[Fıkra/Sansür] N.13, S.103, 9 Kânunuevvel 1326
Birandede Sükûn ve Salah	[Fıkra/Siyaset] N.68, S.561, 17 Eylül 1328
Birinci Bilmecemizin Halli -İkdam-	[Bilmece] N.60, S.479, 15 Kânunuevvel 1327
Boğaziçi Hayatı	[Hikâye/Deniz Taşımacılığı] N.61-1, S.482, 23 Kânunuevvel 1327
Boks	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.30, S.236, 28 Şubat 1326
Boks Talimi	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.29, S.229, 24 Şubat 1326
Boykot	[Mizahi Haber/Ekonomi] N.40, S.319, 7 Nisan 1327
Bu da Düello!..	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.32, S.255, 7 Mart 1327

Bu da O, O da O!	[Fıkra/Siyaset] N.64, S.508, 3 Eylül 1328
Bu Fırsat Bir Daha Ele Geçmez “Helal Ticarethanesi”	[Reklam/Tuhafiye] N.15, S.120, 16 Kânunuevvel 1326
Bu Haftaki <i>Gıdık</i> ’ın Refika-yı Kiram Hazeratına Halisane Yadigârları	[Mizahi Haber/Basın] N.50, S.397, 20 Haziran 1327
Bulundu, Bulundu!..	[Mizahi Haber/Çağdaşlaşma] N.67, S.534, 13 Eylül 1328
Bütçe Müzakeratı	[Mizahi Haber/İdari Yetersizlikler] N.38, S.303, 28 Mart 1327
Bütün Bir Sene	[Mizahi Haber/Basın] N.34, S.270, 14 Mart 1327
Büyük Bir Miting	[Fıkra/Mesire Yerleri-Kadınlar] N.50, S.395, 20 Haziran 1327
Büyükler Dalgın Olur	[Fıkra/Hükümet] N.4, S.27, 1 Teşrinisani 1326
Ca-yı Teemmül Bir Nokta	[Mizahi Haber/Yangın] N.39, S.311, 31 Mart 1327
Celb-i Dikkat	[Mizahi Haber/Mesire Yerleri] N.50, S.397, 20 Haziran 1327
Cevabı	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.59, S.470, 10 Kânunuevvel 1327
<i>Cici</i>	[Reklam/Basın] N.46, S.367, 19 Mayıs 1327

<i>Cilve-i Hayat</i>	[Reklam/Kitap] N.43, S.344, 28 Nisan 1327
<i>Cilve-i Hayat</i>	[Reklam/Kitap] N.45, S.360, 12 Mayıs 1327
<i>Cilve-i Hayat</i>	[Reklam/Kitap] N.46, S.368, 19 Mayıs 1327
<i>Cilve-i Hayat</i>	[Reklam/Kitap] N.47, S.376, 26 Mayıs 1327
<i>Cilve-i Hayat</i>	[Reklam/Kitap] N.48, S.383, 3 Haziran 1327
<i>Cilve-i Hayat</i>	[Reklam/Kitap] N.49, S.392, 9 Haziran 1327
<i>Cilve-i Hayat</i>	[Reklam/Kitap] N.51, S.408, 29 Haziran 1327
<i>Cilve-i Hayat</i>	[Reklam/Kitap] N.52, S.416, 8 Temmuz 1327
Çakırcalı ile Bir Köylü Arasında	[Mizahi Fıkra/Hükümet] N.4, S.27, 1 Teşrinisani 1326
Çekirge İtlafı	[Mizahi Haber/İmar İşleri] N.38, S.303, 28 Mart 1327
Çengelköy Vapur Muvakkıfında	[Hikâye/Deniz Taşımacılığı] N.1, S.7, 21 Teşrinievvel 1326
Dağılacak Mı?	[Fıkra/Hükümet] N.61-1, S.482, 23 Kânunuevvel 1327

Dâhiliye Nazırı	[Mizahi Haber/Hükümet] N.32, S.255, 7 Mart 1327
Darbe-i Malume	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.29, S.229, 24 Şubat 1326
Dedikodu	[Mizahi Haber/Siyaset] N.67, S.530, 13 Eylül 1328
Dedikodu	[Fıkra/Asayiş] N.68, S.558, 17 Eylül 1328
<i>Demir Maske</i>	[Reklam/Kitap] N.30, S.239, 28 Şubat 1326
Der Fasl-ı Suznak:	[Şiir/Meclis ve Mebuslar] N.7, S.56, 15 Teşrinisani 1326
Deve Kazası	[Mizahi Haber/İmar İşleri] N.39, S.311, 31 Mart 1327
Dırıltı	[Mizahi Haber/Basın] N.59, S.469, 10 Kânunuevvel 1327
Dişlerinden, Midelerinden Mustarip Olanlara Müjde	[Reklam/Diş] N.36, S.288, 21 Mart 1327
Dostlar Arasında Sohbet:	[Fıkra/Siyaset] N.42, S.336, 21 Nisan 1327
Düello Daveti	[Mizahi Haber/Edebiyat] N.47, S.371, 26 Mayıs 1327
Düelloda!	[Mizahi Haber/Siyaset] N.31, S.246, 3 Mart 1327

Dün Akşam Köprüden...	[Fıkra/Deniz Taşımacılığı] N.4, S.31, 1 Teşrinisani 1326
Eğlenceli Bir Gece Daha..	[Fıkra/Çapkınlık] N.62, S.492, 27 Ağustos 1328
Ekseriyet Fırkası	[Mizahi Haber/Siyasi Partiler] N.59, S.468, 10 Kânunuevvel 1327
Elbise Meraklılarına	[Reklam/Terzi] N.25, S.199, 10 Şubat 1326
Ellinci Sene-i Devriye	[Mizahi Haber/Tiyatro] N.37, S.295, 24 Mart 1327
Elveda	[Şiir/Siyaset] N.59, S.465, 10 Kânunuevvel 1327
Emrullah Efendi	[Mizahi Haber/Basın] N.28, S.222, 21 Şubat 1326
Engizisyon	[Reklam/Kitap] N.53, S.423, 22 Temmuz 1327
Engizisyon	[Reklam/Kitap] N.54, S.431, 4 Ağustos 1327
Engizisyon Esrarı	[Reklam/Kitap] N.52, S.415, 8 Temmuz 1327
Eski Tensik Komisyonu Azasından İki Zat Arasında	[Mizahi Fıkra/Tayin, Azil, İstifa Gibi Kadro Düzenlemeleri] N.3, S.22, 28 Teşrinievvvel 1326
Eskici	[Mizahi Haber/Ekonomi] N.41, S.328, 14 Nisan 1327

Eskiler!	[Hikâye/Hükümet] N.31, S.242, 3 Mart 1327
Falcı Karı	[Hikâye/Siyasi Partiler] N.60, S.476, 15 Kânunuevvel 1327
Fecr-i Âti'de:	[Hikâye/Edebiyat] N.17, S.135, 23 Kânunuevvel 1326
Fındıklı'da Oturan İki Zat Birbirine Soruyordu:	[Hikâye/İdari Yetersizlikler] N.4, S.30, 1 Teşrinisani 1326
Fırka Buhranının Hariçte Tesiri!..	[Fıkra/Siyasi Partiler] N.41, S.328, 14 Nisan 1327
Fırka-i Münevverân	[Fıkra/Siyasi Partiler] N.61, S.484, 23 Ağustos 1328
Fırkalar Etrafında	[Fıkra/Siyasi Partiler] N.60, S.475, 15 Kânunuevvel 1327
Kayıp Potinler!	[Mizahi Haber/Hükümet] N.32, S.255, 7 Mart 1327
Garip ve Tuhaf Bir Meclis!..	[Mizahi Haber/Tiyatro] N.52, S.413, 8 Temmuz 1327
Garip Bir İzdivaç!	[Mizahi Haber/Evlilik] N.61-1, S.486, 23 Kânunuevvel 1327
Garip Satırlar	[Fıkra/Basın] N.27, S.216, 17 Şubat 1326
Gazetelere Bir Nazar	[Fıkra/Basın] N.60, S.477, 15 Kânunuevvel 1327

Gazetemizin Birinci Bilmecesi	[Bilmece] N.59, S.471, 10 Kânunuevvel 1327
Geçen Haftaki Bilmecemiz: Hazım-Mizaç	[Bilmece] N.66, S.527, 10 Eylül 1328
<i>Genç Türk</i> 'ün Müdür-i Mesulü Ziya Şakir	[Fıkra/Basın] N.17, S.134, 23 Kânunuevvel 1326
<i>Geveze</i> 'ye	[Fıkra/Basın] N.28, S.224, 21 Şubat 1326
<i>Geveze</i> 'ye Ders	[Fıkra/Basın] N.29, S.228, 24 Şubat 1326
<i>Gıdık</i>	[İlan/Hükümet] N.28, S.218, 21 Şubat 1326
<i>Gıdık</i>	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.41, S.322, 14 Nisan 1327
<i>Gıdık</i>	[Mektup/Hırsızlık] N.67, S.534, 13 Eylül 1328
<i>Gıdık:</i>	[İlan/Tebrik] N.69, S.571, 27 Eylül 1328
<i>Gıdık</i> 'ın "67." Nüshasındaki Bilmecenin Halli	[Bilmece] N.68, S.563, 17 Eylül 1328
<i>Gıdık</i> 'ın Müstahberat-ı Hususiye-i Mühimmesi	[Mizahi Haber/Edebiyat] N.15, S.116, 16 Kânunuevvel 1326
<i>Gıdık</i> 'ın Müstahberat-ı Hususiye-i Mühimmesi	[Mizahi Haber/Edebiyat] N.16, S.123, 20 Kânunuevvel 1326

Goncadil'den Zarafet'e	[Mektup/Çağdaşlaşma] N.41, S.323, 14 Nisan 1327
Haftalık Dedikodu	[Fıkra/Basın] N.61-1, S.482, 23 Kânunuevvel 1327
Haftalık Takvim	[Takvim] N.68, S.563, 17 Eylül 1328
<i>Haluk'un Defteri</i>	[Reklam/Kitap] N.50, S.399, 20 Haziran 1327
Harb-i Cedid	[Fıkra/Siyasi Partiler] N.41, S.328, 14 Nisan 1327
Havadis	[Mizahi Haber/Siyaset] N.64, S.508, 3 Eylül 1328
Havale Makinesi	[Fıkra/İdari Yetersizlikler] N.26, S.203, 14 Şubat 1326
Hazin Bir Sükût Ahlakı	[Fıkra/Tayin, Azil, İstifa Gibi Kadro Düzenlemeleri] N.68, S.561, 17 Eylül 1328
Hırsızlar	[Hikâye/Hırsızlık] N.3, S.21, 28 Teşrinievvel 1326
Hırsızlara Kara Haber	[Fıkra/Hırsızlık] N.67, S.534, 13 Eylül 1328
<i>Hiyaban</i>	[Reklam/Risale] N.25, S.200, 10 Şubat 1326
<i>Hiyaban</i>	[Reklam/Kitap] N.30, S.239, 28 Şubat 1326

Hızır İlyasta Kâğıthane Sefası	[Hikâye/Kadın-Erkek İlişkileri] N.44, S.347, 5 Mayıs 1327
Hızır İlyasta Kâğıthane Sefası	[Hikâye/Çapkınlık] N.45, S.358, 12 Mayıs 1327
Hubyar Muhtar-ı Evvelinin Konferansı	[Hikâye/İdari Yetersizlikler] N.7, S.55, 15 Teşrinisani 1326
İki Aşına Arasında	[Mizahi Haber/Basın] N.40, S.319, 7 Nisan 1327
İki Genç	[Fıkra/Siyaset] N.56, S.443, 15 Eylül 1327
İki Kişi Arasında	[Mizahi Haber/Basın] N.35, S.279, 17 Mart 1327
İki Kişi Arasında	[Mizahi Haber/Savaş] N.56, S.444, 15 Eylül 1327
İki Kişi Arasında:	[Mizahi Haber/Siyaset] N.57, S.453, 29 Eylül 1327
İki Zat Arasında	[Mizahi Haber/Siyaset] N.44, S.352, 5 Mayıs 1327
İki Zat Konuşuyordu:	[Fıkra/Bulaşıcı Hastalıklar] N.4, S.30, 1 Teşrinisani 1326
İkinci Bilmece	[Bilmece] N.69, S.579, 27 Eylül 1328
İkinci Bilmecemiz	[Bilmece] N.60, S.479, 15 Kânunuevvel 1327

İkinci Bilmece	[Bilmece] N.63, S.504, 30 Ağustos 1328
İlan	[İlan/Müzik] N.4, S.32, 1 Teşrinisani 1326
İlan	[İlan/Tiyatro] N.5, S.40, 4 Teşrinisani 1326
İlan	[Reklam/Dış] N.5, S.40, 4 Teşrinisani 1326
İlan	[İlan/Eğlence] N.22, S.175, 1 Şubat 1326
İlan	[Reklam/Japon Mağazası] N.55, S.440, 8 Eylül 1327
İlan	[Bilmece] N.62, S.495, 27 Ağustos 1328
<i>İnfisal</i> Çıkıyormuş	[Mizahi Haber/Hükümet] N.35, S.279, 17 Mart 1327
İntihar ve Merasim-i Tedfiniyye	[Fıkra/Hükümet] N.60, S.473, 15 Kânunuevvel 1327
İstanbul	[Hikâye/İmar İşleri] N.1, S.2, 21 Teşrinievvel 1326
İstanbul (Birinci Nüşadan Mabad)	[Hikâye/İmar İşleri] N.2, S.10, 25 Teşrinievvel 1326
İstanbul'un İmarı için Teşekkül Eden Komisyonunda	[Mizahi Fıkra/İmar İşleri] N.10, S.77, 25 Teşrinisani 1326

İstihbar-ı Hususiye	[Mizahi Haber/Hükümet] N.57, S.455, 29 Eylül 1327
İtilafa Doğru...	[Fıkra/Siyasi Partiler] N.60, S.474, 15 Kânunuevvel 1327
İtiraf	[Mizahi Haber/Kadınlar] N.65, S.517, 6 Eylül 1328
İtizar	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.12, S.96, 6 Kânunuevvel 1326
İtizar	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.21, S.162, 27 Kânunusani 1326
İttihat Çayhanesinde	[Mizahi Haber/Basın] N.36, S.287, 21 Mart 1327
K. Komik Hüsnü Efendi için	[Şiir/Hiciv] N.63, S.503, 30 Ağustos 1328
Kabine Etrafında	[Fıkra/Hükümet] N.62-2, S.489, 31 Kânunuevvel 1327
Kabine ve Kabine	[Mizahi Haber/Basın] N.58, S.459, 13 Teşrinievvel 1327
Kaç Türlü Okunuyor?!	[Fıkra/Basın] N.44, S.351, 5 Mayıs 1327
<i>Kadın ve Aşk</i>	[Reklam/Kitap] N.61-1, S.487, 23 Kânunuevvel 1327
<i>Kadın ve Aşk</i>	[Reklam/Kitap] N.62-2, S.495, 31 Kânunuevvel 1327

Kanun-ı Cedid-i Muvakkit	[Fıkra/Basın] N.68, S.559, 17 Eylül 1328
Kanun-ı Esasi-i Aşk	[Fıkra/Aşk] N.40, S.320, 7 Nisan 1327
<i>Kara Sinan</i>	[Reklam/Basın] N.52, S.416, 8 Temmuz 1327
Karga ile Nazır	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.31, S.246, 3 Mart 1327
Karie ve Karilerimize	[Gazete-Okuyucu İlişkileri/Geç çıkma] N.56, S.442, 15 Eylül 1327
Karie, Karilerimize Tebşir	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.57, S.453, 29 Eylül 1327
Karilerimize	[İlan/Şiir] N.67, S.530, 13 Eylül 1328
Karilerimize Tebşir	[Mizahi Haber/Basın] N.32, S.256, 7 Mart 1327
Karmen	[Mizahi Haber/Gündem] N.36, S.287, 21 Mart 1327
Kartpostal Mübadelesi	[İlan/Kartpostallar] N.69, S.579, 27 Eylül 1328
Kasım Bey Deresi	[Fıkra/İmar İşleri] N.9, S.70, 22 Teşrinisani 1326
Kavun Banyosu	[Mizahi Haber/Siyaset] N.34, S.270, 14 Mart 1327

Kedinin Kuyruğu -Mektep Hatıralarından-	[Hikâye/Kopya] N.68, S.562, 17 Eylül 1328
Kıran, Kırılan Otobüsler	[Fıkra/Şehir İçi Taşımacılık] N.67, S.532, 13 Eylül 1328
Kıt'a	[Şiir/Hiciv] N.63, S.503, 30 Ağustos 1328
Kıt'a	[Şiir/Hükümet] N.61-1, S.482, 23 Kânunuevvel 1327
Kızıl Defter	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.49, S.390, 9 Haziran 1327
Kilab-ı Merhume ve <i>İkdam</i> 'ın Vekâleti	[Fıkra/Basın] N.68, S.561, 17 Eylül 1328
Kolera Zehabı	[Mizahi Haber/Basın] N.50, S.397, 20 Haziran 1327
Koleraya Karşı Tütün	[Fıkra/Bulaşıcı Hastalıklar] N.67, S.535, 13 Eylül 1328
Komşunun Kızları Arasında...	[Fıkra/Hükümet] N.57, S.453, 29 Eylül 1327
Korkulu Rüya	[Hikâye/Hükümet] N.5, S.34, 4 Teşrinisani 1326
Kostüm Siparişi	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.34, S.270, 14 Mart 1327
Köprü Başında	[Fıkra/İmar İşleri] N.33, S.258, 10 Mart 1327

Kurbağa-Tavşan	[Mizahi Fıkra/Siyaset] N.69, S.574, 27 Eylül 1328
Kurdele de Kesildi!	[Mizahi Haber/Hükümet] N.34, S.271, 14 Mart 1327
Kuşlar-Kurtlar	[Şiir/Vecize] N.68, S.560, 17 Eylül 1328
Kuzu Siparişi	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.40, S.318, 7 Nisan 1327
Kütahya Mebusu	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.28, S.222, 21 Şubat 1326
<i>Lamia'nın Encamı</i> - Milli Roman	[Roman] N.65, S.518, 6 Eylül 1328
Maç Talimi	[Mizahi Haber/Hükümet] N.30, S.236, 28 Şubat 1326
<i>Mağlup Favsta</i>	[Reklam/Kitap] N.45, S.360, 12 Mayıs 1327
<i>Mağlup Favsta</i>	[Reklam/Kitap] N.46, S.367, 19 Mayıs 1327
<i>Mağlup Favsta</i>	[Reklam/Kitap] N.48, S.383, 3 Haziran 1327
<i>Mağlup Favsta</i>	[Reklam/Kitap] N.49, S.390, 9 Haziran 1327
<i>Mağlup Favsta</i>	[Reklam/Kitap] N.51, S.407, 29 Haziran 1327
<i>Mağlup Favsta</i>	[Reklam/Kitap] N.52, S.415, 8 Temmuz 1327

<i>Mağlup Favsta</i>	[Reklam/Kitap] N.53, S.424, 22 Temmuz 1327
<i>Mağlup Favsta</i>	[Reklam/Kitap] N.54, S.432, 4 Ağustos 1327
Makine Tebdili	[Mizahi Haber/Basın] N.31, S.246, 3 Mart 1327
Maniler ve Memnular	[Fıkra/Moda] N.16, S.122, 20 Kânunuevvel 1326
Matbuata Yeni Kanun	[Fıkra/Basın] N.68, S.559, 17 Eylül 1328
Meclis-i Mebusan'da Mütefekkirin Fırkası	[Fıkra/Meclis ve Mebuslar] N.6, S.43, 8 Teşrinisani 1326
Meclisin Tatilinden Üç Gün Sonra	[Fıkra/Hükümet] N.47, S.375, 26 Mayıs 1327
Medeniyet Aşısı Etrafında	[Mizahi Haber/Çağdaşlaşma] N.67, S.531, 13 Eylül 1328
Medeniyet Aşısı Kâşifi	[Fıkra/Basın] N.67, S.531, 13 Eylül 1328
Mendil Siparişi	[Mizahi Haber/Hükümet] N.33, S.263, 10 Mart 1327
Mesai Matbaası	[Reklam/Basın] N.59, S.471, 10 Kânunuevvel 1327
Mesiregahlarımız	[Fıkra/Mesire Yerleri] N.43, S.339, 28 Nisan 1327

Mesiregahlarımız...	[Fıkra/Mesire Yerleri] N.42, S.336, 21 Nisan 1327
Mesleğimiz...	[Fıkra/Basın] N.55, S.434, 8 Eylül 1327
Mevzilerimize	[Gazete-Mevzi İlişkileri] N.51, S.408, 29 Haziran 1327
Mezar İçinde Bir Zifaf	[Reklam/Kitap] N.62-2, S.495, 31 Kânunuevvel 1327
Mirat-ı Matbuat	[Fıkra/Siyaset] N.61, S.488, 23 Ağustos 1328
Muhavere	[Fıkra/Basın] N.59, S.465, 10 Kânunuevvel 1327
Muheberat-ı Aleniyye	[İlan/Basın] N.16, S.127, 20 Kânunuevvel 1326
Muhterem Karilerimize	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.40, S.314, 7 Nisan 1327
Mukaddime	[İlan/Basın] N.61-1, S.481, 23 Kânunuevvel 1327
Musiki Meraklılarına	[Reklam/Müzik] N.25, S.200, 10 Şubat 1326
Mühim Tebşir	[Reklam/İlaç] N.49, S.391, 9 Haziran 1327
Mühim Tebşir	[Reklam/İlaç] N.50, S.398, 20 Haziran 1327

Mükemmel Terzi	[Reklam/Terzi] N.28, S.224, 21 Şubat 1326
Mümeyyiz Bey!..	[Hikâye/İdari Yetersizlikler] N.7, S.51, 15 Teşrinisani 1326
Müstehbarat-ı Mühimmeden	[Mizahi Haber/Savaş] N.56, S.444, 15 Eylül 1327
Nafia Nezareti	[Mizahi Haber/Hükümet] N.30, S.236, 28 Şubat 1326
Nafia Nezareti	[Mizahi Haber/Hükümet] N.32, S.255, 7 Mart 1327
Nakl	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.38, S.299, 28 Mart 1327
Nazire-i Kaside-i Belîge der Hakk-ı İsmail Paşa	[Şiir/Hükümet] N.16, S.123, 20 Kânunuevvel 1326
<i>Nesl-i Beşer İnsanın Menşei</i>	[Reklam/Kitap] N.61-1, S.487, 23 Kânunuevvel 1327
Nevruz Münasebetiyle	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.33, S.263, 10 Mart 1327
Nüzzar Ticareti	[Mizahi Haber/Hükümet] N.37, S.295, 24 Mart 1327
Operasyon	[Mizahi Haber/Basın] N.38, S.304, 28 Mart 1327
Oportünist	[Fıkra/Basın] N.63, S.498, 30 Ağustos 1328

Osmanlı Dram Kumpanyası	[İlan/Tiyatro] N.35, S.279, 17 Mart 1327
Otomobilden Nefret	[Hikâye/Çağdaşlaşma] N.49, S.388, 9 Haziran 1327
Otuzuncu Asırda Neler Olacak?	[Fıkra/Çağdaşlaşma] N.20, S.155, 3 Kânunusani 1326
Öhö! Öhö	[Mizahi Haber/Siyaset] N.68, S.561, 17 Eylül 1328
<i>Ölüm Kadar Metin</i>	[Reklam/Kitap] N.19, S.152, 30 Kânunuevvel 1326
<i>Ölüm Kadar Metin</i>	[Reklam/Kitap] N.20, S.159, 3 Kânunusani 1326
<i>Ölüm Kadar Metin</i>	[Reklam/Kitap] N.22, S.173, 1 Şubat 1326
<i>Ölüm Kadar Metin</i>	[Reklam/Kitap] N.26, S.206, 14 Şubat 1326
<i>Ölüm Kadar Metin</i>	[Reklam/Kitap] N.27, S.216, 17 Şubat 1326
<i>Ölüm Kadar Metin</i>	[Reklam/Kitap] N.28, S.224, 21 Şubat 1326
<i>Ölüm Kadar Metin</i>	[Reklam/Kitap] N.29, S.232, 24 Şubat 1326
Paris'te	[Hikâye/Şehir İçi Taşımacılık] N.2, S.13, 25 Teşrinievvel 1326

Paşam Yine Dedi Ki:	[Fıkra/Savaş] N.58, S.458, 13 Teşrinievvel 1327
Patinaj	[Mizahi Haber/Hükümet] N.34, S.270, 14 Mart 1327
Patrik Efendi	[Mizahi Haber/Edebiyat] N.17, S.135, 23 Kânunuevvel 1326
Perhiz Sofrasında Yahut Çifte Usul	[Hikâye/Evlilik] N.62-2, S.492, 31 Kânunuevvel 1327
Piket Lakabıyla Anılır	[Mizahi Haber/Ekonomi, Edebiyat] N.55, S.437, 8 Eylül 1327
Politika Değişmiş	[Mizahi Haber/Tiyatro] N.49, S.390, 9 Haziran 1327
Projektör Celbi	[Mizahi Haber/Basın] N.36, S.287, 21 Mart 1327
Ravi-i Mebusan...	[Fıkra/Siyasi Partiler] N.59, S.468, 10 Kânunuevvel 1327
Resim Meraklılarına	[İlan/Sanat] N.67, S.535, 13 Eylül 1328
Resmini Aldırmak Arzu Edenlere	[Reklam/Fotoğrafçı] N.37, S.296, 24 Mart 1327
Resmini Aldırmak Arzu Edenlere	[Reklam/Fotoğrafçı] N.39, S.312, 31 Mart 1327
Rıza Tevfik Bey	[Mizahi Haber/Basın] N.30, S.236, 28 Şubat 1326

Roman	[Roman] N.69, S.577, 27 Eylül 1328
<i>Rûbab</i> Şairi	[Şiir/Takdim] N.61, S.487, 23 Ağustos 1328
Sahib-i İmtiyazın Bir Dakikası	[Fıkra/Basın] N.57, S.455, 29 Eylül 1327
Sanatkârân Buhranı	[Mizahi Haber/Tiyatro] N.40, S.319, 7 Nisan 1327
Satılık Evler	[İlan/Emlak] N.32, S.256, 7 Mart 1327
Satılık Evler	[İlan/Emlak] N.34, S.272, 14 Mart 1327
Satılık Hane	[İlan/Emlak] N.44, S.352, 5 Mayıs 1327
Satılık Hane	[İlan/Emlak] N.45, S.360, 12 Mayıs 1327
Satılık Hane	[İlan/Emlak] N.46, S.368, 19 Mayıs 1327
Satılık Hane	[İlan/Emlak] N.47, S.376, 26 Mayıs 1327
Satılık Hane	[İlan/Emlak] N.49, S.392, 9 Haziran 1327
Satılık Hane	[İlan/Emlak] N.50, S.399, 20 Haziran 1327

Sazdan Sözden	[Fıkra/Müzik] N.20, S.154, 3 Kânunusani 1326
Semenden Şikâyet Edenlere!	[Mizahi Haber/Hükümet] N.36, S.287, 21 Mart 1327
<i>Sen Pol Sarayı</i> Sekizinci Forması Çıktı	[Reklam/Kitap] N.57, S.455, 29 Eylül 1327
Sermuharririmizin Defterinden: <i>Gıdık</i> Nasıl Tatil Olundu?	[Fıkra/Basın] N.21, S.162, 27 Kânunusani 1326
Sevgili Kariler	[Mektup/Siyaset] N.55, S.434, 8 Eylül 1327
Seyahat	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.50, S.397, 20 Haziran 1327
Sıra Altında	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.29, S.229, 24 Şubat 1326
Sihâm-ı Kaza	[Fıkra/Tayin, Azil, İstifa Gibi Kadro Düzenlemeleri] N.53, S.422, 22 Temmuz 1327
Sinema İtaliana	[Fıkra/Siyaset] N.68, S.561, 17 Eylül 1328
Siyaset ve Aşk!	[Fıkra/Siyaset] N.67, S.534, 13 Eylül 1328
Siyasi Güreşler	[Mizahi Haber/Siyaset] N.24, S.189, 7 Şubat 1326
Siyasiyatla İştigal Etmeyiniz! Netice Cinnettir!	[Fıkra/Siyaset] N.68, S.559, 17 Eylül 1328

Sonuncu Hafta	[Mizahi Haber/Siyaset] N.50, S.394, 20 Haziran 1327
Sonuncu Hafta	[Mizahi Haber/Basın ve Siyaset] N.51, S.402, 29 Haziran 1327
<i>Şehir Mektupları</i>	[İlan/Kitap] N.32, S.256, 7 Mart 1327
Şehremanetinde Faaliyet	[Fıkra/İmar İşleri] N.40, S.318, 7 Nisan 1327
Şey Tahriri!..	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.33, S.263, 10 Mart 1327
Şirket-i Hayriye	[İlan/Gazete-okuyucu ilişkileri] N.2, S.14, 25 Teşrinievvel 1326
Şirket-i Hayriye	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.3, S.22, 28 Teşrinievvel 1326
Şirket-i Hayriye Felaketlerinden	[Hikâye/Deniz Taşımacılığı] N.7, S.53, 15 Teşrinisani 1326
Tabiiyyet-i Meslek ve Bir İki Söz	[Fıkra/Basın] N.61, S.482, 23 Ağustos 1328
Tahsin	[Mizahi Haber/Siyaset] N.36, S.287, 21 Mart 1327
Takvim-i Şühûr-ı Kânunusani	[Fıkra/Takvim] N.62-2, S.489, 31 Kânunuevvel 1327
Talim Esnasında...	[Hikâye/Asker alımları] N.35, S.276, 17 Mart 1327

Talim Salonu	[Mizahi Haber/Hükümet] N.29, S.229, 24 Şubat 1326
Taşra Mevzilerimize	[Gazete-Mevzi İlişkileri] N.53, S.424, 22 Temmuz 1327
Taşra Mevzilerimize	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.54, S.432, 4 Ağustos 1327
Taşra Mevzilerimize	[Gazete-Mevzi İlişkileri] N.55, S.440, 8 Eylül 1327
Taşra Mevzilerimize	[Gazete-Mevzi İlişkileri] N.56, S.448, 15 Eylül 1327
Taşra Mevzilerimize	[Gazete-Mevzi İlişkileri] N.57, S.455, 29 Eylül 1327
Taşra Mevzilerimize	[Gazete-Mevzi İlişkileri] N.58, S.462, 13 Teşrinievvel 1327
Tebdil-i Vükela	[Fıkra/Meclis ve Mebuslar] N.3, S.19, 28 Teşrinievvel 1326
Tebrik	[İlan/Basın] N.17, S.136, 23 Kânunuevvel 1326
Tebrik	[İlan/Evlilik] N.53, S.420, 22 Temmuz 1327
Teessüf	[Mizahi Haber/İdari Yetersizlikler] N.55, S.436, 8 Eylül 1327
Tekzip mi, İtiraf mı?	[Fıkra/Basın] N.54, S.427, 4 Ağustos 1327

Telefon Başında!..	[Hikâye/İdari Yetersizlikler] N.34, S.270, 14 Mart 1327
Telefon Başında!	[Fıkra/Meclis ve Mebuslar] N.44, S.352, 5 Mayıs 1327
Temdîd Edilmeyecek	[Mizahi Haber/Siyaset] N.45, S.356, 12 Mayıs 1327
Temenniyat	[Mizahi Haber/Siyaset] N.69, S.575, 27 Eylül 1328
Terakkiyat-ı Medeniyemiz	[Fıkra/Siyaset] N.58, S.458, 13 Teşrinievvel 1327
Terbiyeye Dair	[Reklam/Kitap] N.26, S.208, 14 Şubat 1326
Terzi	[Reklam/Terzi] N.30, S.239, 28 Şubat 1326
Tevakkuf	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.29, S.229, 24 Şubat 1326
Tevzi’-i Mükâfat	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.36, S.287, 21 Mart 1327
Tezyid-i Malumat	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.29, S.229, 24 Şubat 1326
Tokat Mebusu	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.34, S.270, 14 Mart 1327
Tokat Mebusu	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.35, S.279, 17 Mart 1327

Tokat Mebusu	[Mizahi Haber/Edebiyat] N.47, S.371, 26 Mayıs 1327
Toplar Atılsın	[Mizahi Haber/İdari Yetersizlikler] N.49, S.390, 9 Haziran 1327
Tramvayda:	[Fıkra/Şehir İçi Taşımacılık] N.8, S.61, 18 Teşrinisani 1326
Tuzlu Koltuk	[Mizahi Haber/Hükümet] N.30, S.236, 28 Şubat 1326
Unutkanlık	[Hikâye/Hükümet] N.67, S.532, 13 Eylül 1328
Üçüncü Bilmece	[Bilmece] N.63, S.504, 30 Ağustos 1328
Üsküdar Vapur İskelesinde İki Köylü Arasında	[Fıkra/Deniz Taşımacılığı] N.5, S.38, 4 Teşrinisani 1326
Üsküdar'da İskele Başında "Türk Pazarı"	[Reklam/Tuhafiye] N.64, S.512, 3 Eylül 1328
Üsküdar'da İskele Başında "Türk Pazarı"	[Reklam/Tuhafiye] N.65, S.520, 6 Eylül 1328
Üsküdar'da İskele Başında "Türk Pazarı"	[Reklam/Tuhafiye] N.67, S.536, 13 Eylül 1328
Vah! Vah!	[Mizahi Haber/Savaş] N.58, S.458, 13 Teşrinievvel 1327
<i>Vakitsiz Açılmış Bir Kız</i>	[Reklam/Kitap] N.24, S.192, 7 Şubat 1326

<i>Vakitsiz Açılmış Bir Kız</i>	[Reklam/Kitap] N.26, S.206, 14 Şubat 1326
Valilik	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.36, S.287, 21 Mart 1327
Vazifesini Bilir Bir Komiser	[Hikâye/İdari Yetersizlikler] N.6, S.45, 8 Teşrinisani 1326
Ve Terbiyeye Dair	[Reklam/Kitap] N.36, S.288, 21 Mart 1327
Vesaik-i Siyasiye Sirkati Münasebetiyle	[Mizahi Haber/Hırsızlık] N.40, S.318, 7 Nisan 1327
<i>Yakıcı Kadın</i>	[Reklam/Kitap] N.59, S.471, 10 Kânunuevvel 1327
Yandı!..	[Fıkra/Yangın] N.23, S.178, 3 Şubat 1326
Yedinci Bilmece	[Bilmece] N.67, S.536, 13 Eylül 1328
Yeknesak Devâir-i Belediye	[Mizahi Haber/İdari Yetersizlikler] N.32, S.255, 7 Mart 1327
Yeni Bilmece:	[Bilmece] N.66, S.528, 10 Eylül 1328
Yeni Bir Mektep	[Mizahi Haber/Hükümet] N.57, S.455, 29 Eylül 1327
Yeni Bir Resim	[Mizahi Haber/Vergiler] N.29, S.228, 24 Şubat 1326

Yeni Edebi Meraklar	[Fıkra/Edebiyat] N.17, S.131, 23 Kânunuevvel 1326
Yeni Türeyen Bir Muallim-i Ahlakî	[Fıkra/Basın] N.40, S.319, 7 Nisan 1327
Zamane Darbımeselleri	[Vecize/Siyaset] N.16, S.123, 20 Kânunuevvel 1326
Zavallı Murad Bey!	[Fıkra/Takdim] N.62, S.490, 27 Ağustos 1328
Ziya Çıktı	[Reklam/Basın] N.34, S.270, 14 Mart 1327

K. M.

Eşref-i Sâni!!	[Fıkra/Takdim] N.62, S.492, 27 Ağustos 1328
----------------	--

K. N.

Adalet ve Akıl ve Mantıkla Mülakat...	[Fıkra/Basın] N.66, S.523, 10 Eylül 1328
Bir Gazete İdarehanesinde...	[Hikâye/Basın] N.55, S.434, 8 Eylül 1327
Çirkin...	[Hikâye/Aşk] N.66, S.527, 10 Eylül 1328
Fesimin Karşısında	[Fıkra/Savaş] N.69, S.569, 27 Eylül 1328

Gazeteciler Eğleniyor	[Hikâye/Basın] N.57, S.451, 29 Eylül 1327
Heyet-i Tahririye Müdürünün Bayramı...	[Hikâye/Basın] N.56, S.445, 15 Eylül 1327
İlk Aşkım	[Fıkra/Aşk] N.65, S.517, 6 Eylül 1328
Yapamazsın Şefik!..	[Hikâye/Kadın-Erkek İlişkileri] N.64, S.507, 3 Eylül 1328

Kadriye Nesrin-Çamlıca

Mai Gözler	[Şiir/Aşk] N.64, S.511, 3 Eylül 1328
Ona	[Şiir/Aşk] N.64, S.511, 3 Eylül 1328
Kadın Kalbi	[Şiir/Kadınlar] N.63, S.503, 30 Ağustos 1328

Kara Kedi

Kaside-i Belîge der Hakk-ı Mebus-ı Dersim ez Fırka-i Bi-Taraf-ı Hariç	[Şiir/Meclis ve Mebuslar] N.15, S.117, 16 Kânunuevvel 1326
--	--

Kelebek

Küçük Hikâye: Fırsat	[Hikâye/Çapkınlık] N.8, S.62, 18 Teşrinisani 1326
----------------------	---

Kemal Niyazi

Çılgın	[Hikâye] N.66, S.527, 10 Eylül 1328
--------	-------------------------------------

Kırmızı Otomobil

Beyimin Sergüzeştlerinden...	[Hikâye/Çapkınlık] N.56, S.447, 15 Eylül 1327
------------------------------	---

Kızıl Mantar

Ortalık	[Fıkra/Siyasi Partiler] N.66, S.525, 10 Eylül 1328
---------	--

Krizantem

Hercai	[Fıkra/Takdim] N.36, S.286, 21 Mart 1327
Kâğıthane Tepesinde	[Hikâye/Mesire Yerleri] N.37, S.290, 24 Mart 1327

L.M. K.

Beyin Canı Yanıyor!	[Hikâye/Siyaset] N.69, S.566, 27 Eylül 1328
---------------------	---

L. C.

Bir Pirin Defter-ı Hatıratından	[Fıkra/Deniz Taşımacılığı] N.4, S.29, 1 Teşrinisani 1326
---------------------------------	--

M... K.-Kadıköy Kuşdili:

Ben De Muharrirmişim, Ah! Erguvanî, Beyaz, Siyah!	[Hikâye/Çapkınlık] N.49, S.389, 9 Haziran 1327
Ben De Muharrirmişim, Ah! Erguvanî, Beyaz, Siyah!	[Hikâye/Çapkınlık] N.48, S.382, 3 Haziran 1327

Mavi İğne

Medeniyet Bu Mu?!	[Fıkra/Kadın-Erkek İlişkileri] N.34, S.267, 14 Mart 1327
-------------------	--

Mavi Kuş

Aşçıbaşı Tiyatroda	[Hikâye/Çapkınlık] N.40, S.315, 7 Nisan 1327
Bağdat Hattı Yapılıyormuş	[Fıkra/Siyaset] N.33, S.259, 10 Mart 1327
Evhamlı Kasadar	[Hikâye/Evhamlılık] N.38, S.302, 28 Mart 1327
Gramofon muydu?	[Mizahi Haber/Meclis ve Mebuslar] N.26, S.202, 14 Şubat 1326

İç Bade Güzel Su Var ise Akl u Şuurun, Dünya Var imiş Ya ki Yok Olmuş Ne Umurun	[Mizahi Haber/Basın] N.24, S.187, 7 Şubat 1326
İmaretler Kalkıyormuş!	[Hikâye/Vakıflar] N.39, S.307, 31 Mart 1327
Kara Kedi	[Fıkra/Meclis ve Mebuslar] N.28, S.218, 21 Şubat 1326
Karikatür: Nazlı	[Fıkra/Takdim] N.25, S.199, 10 Şubat 1326
Parlamento Hayatında	[Fıkra/Meclis ve Mebuslar] N.29, S.226, 24 Şubat 1326
Son Vapurda	[Fıkra/İmar İşleri] N.31, S.243, 3 Mart 1327
Şehremaneti... Miras Yemiş!!..	[Fıkra/İmar İşleri] N.27, S.212, 17 Şubat 1326
Taam Esnasında	[Fıkra/Siyaset] N.30, S.235, 28 Şubat 1326
Vapurda	[Fıkra/Siyaset] N.37, S.291, 24 Mart 1327

Mavi Meç

Bahsi Kaybetmiş!..	[Fıkra/Siyaset] N.32, S.250, 7 Mart 1327
--------------------	---

Mavi Nağme

Tokatlı ile Mülakat	[Hikâye/Meclis ve Mebuslar] N.33, S.262, 10 Mart 1327
---------------------	---

Mavi Vals

Ayna Karşısında Bir Hasbihal	[Hikâye/Kadınlar] N.26, S.206, 14 Şubat 1326
Baloda	[Hikâye/Çapkınlık] N.28, S.219, 21 Şubat 1326
Balon	[Fıkra/Şöhret] N.27, S.213, 17 Şubat 1326
Balozda	[Hikâye/Çapkınlık] N.25, S.195, 10 Şubat 1326
Fena Tesadüf!..	[Fıkra/İdari Yetersizlikler] N.30, S.236, 28 Şubat 1326
Mahalle Kahvesinde	[Hikâye/Siyaset] N.32, S.251, 7 Mart 1327
Meşrutiyet Yokmuş!	[Fıkra/Siyaset] N.34, S.266, 14 Mart 1327
Sarhoş Bey	[Hikâye/Kadın-Erkek İlişkileri] N.26, S.203, 14 Şubat 1326
Satılmış!	[Fıkra/Siyaset] N.39, S.306, 31 Mart 1327
Şöhret İçin	[Fıkra/Şöhret] N.24, S.188, 7 Şubat 1326

Şu, Bu	[Fıkra/Meclis ve Mebuslar] N.35, S.274, 17 Mart 1327
Yine Kurtuldular!	[Fıkra/Meclis ve Mebuslar] N.38, S.298, 28 Mart 1327
Yine O!!	[Hikâye/Meclis ve Mebuslar] N.36, S.282, 21 Mart 1327

Mehmet Kenan

Kaba Şakalar	[Hikâye/Çapkınlık] N.48, S.379, 3 Haziran 1327
--------------	--

Meram Mektupçusu

Meram Mektupları 4	[Hikâye/Siyaset-Girit] N.53, S.418, 22 Temmuz 1327
--------------------	--

Meşhur Bir Jeneral

Bir Muhavere	[Fıkra/Hayat] N.69, S.567, 27 Eylül 1328
--------------	--

Maşrık-ı İrfan

Başlıksız	[Fıkra/Siyaset] N.53, S.423, 22 Temmuz 1327
-----------	---

Murad Beyefendi

Murad Beyefendi'nin Gönderdiği Varakadır Ki Aynen Derç Olunmuştur: Azizim “Gıdık”	[Mektup/Siyaset] N.66, S.522, 10 Eylül 1328
---	--

N. R.

Nuriye'den Huriye'ye	[Mektup/Evlilik] N.22, S.174, 1 Şubat 1326
----------------------	---

Neriman

Bir Muharrir	[Fıkra/Takdim] N.42, S.334, 21 Nisan 1327
--------------	--

Nizamettin

Mesleğimiz	[Fıkra/Basın ve Sansür] N.61-1, S.481, 23 Kânunuevvel 1327
------------	---

Nokta

Ah Bu Maarif Nezareti Ah	[Fıkra/Hükümet] N.16, S.125, 20 Kânunuevvel 1326
Cemiyet-i Muhabirîn Hakkında	[Fıkra/Basın] N.12, S.94, 6 Kânunuevvel 1326
Cemiyet-i Muhabirîn Hakkında	[Fıkra/Basın] N.13, S.101, 9 Kânunuevvel 1326

Çiçeklerin Dilinden	[Fıkra/Sansür] N.11, S.85, 29 Teşrinisani 1326
Eda Hanım	[Fıkra/Evlilik] N.19, S.149, 30 Kânunuevvel 1326
Karikatür: Meşhur Olmak İstiyordu	[Fıkra/Takdim] N.26, S.207, 14 Şubat 1326
Komşumun Fikri: İnnallahe Maassabirin	[Fıkra/Siyasi Partiler] N.14, S.106, 13 Kânunuevvel 1326
Köprüde...	[Fıkra/Vergiler] N.20, S.157, 3 Kânunusani 1326
Maarif Nazırı Ne Diyor?	[Anket/Hükümet] N.15, S.116, 16 Kânunuevvel 1326
Telefon Başında:	[Fıkra/Telefon] N.9, S.67, 22 Teşrinisani 1326
Vükelayı Kimlerden Teşkil Etmeli	[Fıkra/Hükümet] N.10, S.74, 25 Teşrinisani 1326
Yangın Yerinde	[Fıkra/Yangın] N.23, S.178, 3 Şubat 1326

Papağan

Pembe Hayal Yahut Fecr-i Âti	[Hikâye/Edebiyat, Fecr-i Âti] N.7, S.54, 15 Teşrinisani 1326
------------------------------	---

R. Ayın

Tarihi Piyesler	[Fıkra/Tiyatro] N.55, S.435, 8 Eylül 1327
Tiyatrolarımıza Sathi Bir Nazar	[Fıkra/Tiyatro] N.54, S.426, 4 Ağustos 1327

R. C.

Yaralı Aşklar	[Hikâye/Kadın-Erkek İlişkileri] N.25, S.194, 10 Şubat 1326
---------------	--

Rafadan

Rafadandık!..	[Şiir/Hiciv] N.63, S.503, 30 Ağustos 1328
---------------	---

Refi Cevat

Hayat-ı Hakikiyeyi Musavver Milli Roman: <i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.56, S.444, 15 Eylül 1327
Hayat-ı Hakikiyeyi Musavver Milli Roman: <i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.57, S.454, 29 Eylül 1327
Hayat-ı Hakikiyeyi Musavver Milli Roman: <i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.58, S.462, 13 Teşrinievvel 1327
Hayat-ı Hakikiyeyi Musavver Milli Roman: <i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.8, S.63, 18 Teşrinisani 1326
<i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.9, S.71, 22 Teşrinisani 1326

<i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.10, S.79, 25 Teşrinisani 1326
<i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.11, S.87, 29 Teşrinisani 1326
<i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.13, S.103, 9 Kânunuevvel 1326
<i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.14, S.111, 13 Kânunuevvel 1326
<i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.15, S.118, 16 Kânunuevvel 1326
<i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.16, S.126, 20 Kânunuevvel 1326
<i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.17, S.135, 23 Kânunuevvel 1326
<i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.19, S.151, 30 Kânunuevvel 1326
<i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.21, S.167, 27 Kânunusani 1326
<i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.24, S.191, 7 Şubat 1326
<i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.28, S.224, 21 Şubat 1326
<i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.30, S.237, 28 Şubat 1326
<i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.34, S.271, 14 Mart 1327
<i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.35, S.279, 17 Mart 1327

<i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.37, S.295, 24 Mart 1327
<i>Mebusun Aşkı</i>	[Roman] N.38, S.303, 28 Mart 1327

S. Amirald

Suret-i Takrir	[Fıkra/Savaş] N.58, S.458, 13 Teşrinievvel 1327
----------------	--

S. Müma

Fena Fi'l-Edbar!	[Şiir/Siyaset] N.58, S.460, 13 Teşrinievvel 1327
------------------	---

S. Şinaver

Nedamet	[Şiir/Aşk] N.55, S.438, 8 Eylül 1327
Bir Tenezzüh!	[Fıkra/Mesire Yerleri] N.46, S.366, 19 Mayıs 1327
Başlıksız	[Fıkra/Takdim] N.48, S.378, 3 Haziran 1327
Onun Safsataları	[Fıkra/Takdim] N.49, S.387, 9 Haziran 1327

Saldide

Bedbaht Şair	[Hikâye/Edebiyat] N.25, S.197, 10 Şubat 1326
--------------	---

Seyyar. R

Mesirelerimiz...	[Fıkra/Mesire Yerleri] N.44, S.350, 5 Mayıs 1327
------------------	--

Şehir Mektupçusu A. R.

Sezâ-yı Tîğ Olur Haddi Tecâvüz Eyleyen Mûlar	[Fıkra/Siyaset] N.45, S.354, 12 Mayıs 1327
Şehir Mektubu	[Fıkra/Siyaset] N.61, S.482, 23 Ağustos 1328
Meşrutiyet-i Hakikiye Devrinde Ada Vapurları	[Fıkra/Deniz Taşımacılığı] N.63, S.500, 30 Ağustos 1328
Beyoğlu Dönüşü	[Hikâye/Çapkınlık] N.64, S.506, 3 Eylül 1328
Tramvayda	[Fıkra/Siyaset] N.65, S.515, 6 Eylül 1328

Şinaver

Karikatür	[Şiir/Takdim] N.60, S.478, 15 Kânunuevvel 1327
-----------	--

T.

Bu da Bir Zevk!	[Hikâye/Çapkınlık] N.47, S.373, 26 Mayıs 1327
Hızır İlyasta Kâğıthane Sefası	[Hikâye/Çapkınlık] N.47, S.375, 26 Mayıs 1327

T. C.

Bu da Bir Zevk?!	[Hikâye/Çapkınlık] N.52, S.412, 8 Temmuz 1327
------------------	--

T. F.

Acaba Kim?!...	[Fıkra/Takdim] N.19, S.147, 30 Kânunuevvel 1326
----------------	--

Tarih

Dünyanın Sonu	[Mizahi Haber/Siyaset] N.61-1, S.486, 23 Kânunuevvel 1327
---------------	--

Vikont de *-Fecr-i Âti'den**

Bu Hafta Fecr-i Âti'de Pek Ziyade Alkışlanan Bir Eser	[Şiir/Edebiyat] N.18, S.143, 27 Kânunuevvel 1326
Çok Değil, Elli Sene Sonra Edebiyatımız Bu Gidişle Ne Hale Girecek?	[Şiir/Edebiyat] N.17, S.135, 23 Kânunuevvel 1326

Virgöl

Azizim Nokta,	[Mektup/Basın] N.21, S.166, 27 Kânunusani 1326
Beşte Bir Yekûn	[Fıkra/Basın] N.21, S.166, 27 Kânunusani 1326
Bir Macera-yı Aşk...	[Fıkra/Mesire Yerleri] N.13, S.102, 9 Kânunuevvel 1326

Herkesçe Malum Bir Hatırat Şirket... Haydi, Hayriye Olsun!	[Fıkra/Deniz Taşımacılığı] N.14, S.110, 13 Kânunuevvel 1326
İkinci Nail Bey!	[Hikâye/İmar İşleri] N.10, S.78, 25 Teşrinisani 1326
Kordon	[Hikâye/Çapkınlık] N.9, S.68, 22 Teşrinisani 1326
Nasrettin Hoca Piyesi	[Fıkra/Tiyatro] N.21, S.166, 27 Kânunusani 1326
Ne Görüyoruz ve Ne İşitiyoruz?	[Fıkra/Basın] N.21, S.166, 27 Kânunusani 1326
Refikimin İştikası	[Fıkra/İdari Yetersizlikler] N.12, S.92, 6 Kânunuevvel 1326
Yeni Usul Reklamcılık	[Fıkra/Basın] N.19, S.150, 30 Kânunuevvel 1326

Yasemin

Yaşamasını Bilmeliyiz:	[Fıkra/Aile Hayatı] N.69, S.571, 27 Eylül 1328
------------------------	---

Yeşil Külâh

Hafta-i Tadilat	[Fıkra/Siyasi Partiler] N.41, S.322, 14 Nisan 1327
-----------------	---

Zehir

(Genç Türk) Gazetesi	[Fıkra/Basın] N.14, S.106, 13 Kânunuevvel 1326
Fecr-i Âti'nin Şeftalisi	[Fıkra/Edebiyat] N.18, S.141, 27 Kânunuevvel 1326
İnsaf Edelim	[Fıkra/Tiyatro] N.17, S.133, 23 Kânunuevvel 1326
Meclis-i Mebusan'da	[Fıkra/Meclis ve Mebuslar] N.10, S.78, 25 Teşrinisani 1326
Zavallı Demokrasi!	[Fıkra/Siyasi Partiler] N.11, S.83, 29 Teşrinisani 1326

300 Milyon Kadar Müslüman ve Bir O Kadar İmanlı Muhibbi

Beşte Bir Yekûn	[Mizahi Haber/Siyaset] N.15, S.117, 16 Kânunuevvel 1326
-----------------	--

6 Temmuz 327 Kadıköy

Şundan, Bundan!	[Mizahi Haber/Basın, Siyaset, Edebiyat] N.52, S.410, 8 Temmuz 1327
-----------------	--

3.2. Türlerine Göre Fihrist

3.2.1. Hikâye

Ahmet Cevdet

Bülbül	[Bahar Gecesi] N.63, S.501, 30 Ağustos 1328
--------	---

“Bir arkadaşın defter-i hatıratından” denilerek başlayan metinde, defterde yazılanlar aynen aktarılmaktadır. Metinde bir bahar gecesi tasviri yapılmaktadır. Önce, gecenin güzelliğinden, bülbüllerin ötüşünden bahsedilir. Sonra anlatıcı böyle bir gecede gülistanda sevgilisiyle birlikte oturduklarını söyler. Özellikle küçük şair dediği bir bülbülün hazin ötüşünün sevgilisini nasıl etkilediği anlatır. Sevgilisinin onunla bu kadar meşgul olmasını kıskanır, ıstırap duyar. Başka bir gece yine aynısı yaşanır, sevgilisinin yalnız rakibini dinlediğini, kendisinin de bülbül gibi olduğunu, artık ıstıraptan inlediğini ifade eder. O gecenin ertesi sabahı gülistanın çevresinden geçerken, çocukların salkım ağacının dibinde durarak birbirlerine ölen bir kuşu gösterdiklerine şahit olur. Sonra, anlatıcı bu kuşun önceki gece öten bülbül olduğunu anlar. Çocuklar, bülbülü yapraklarla kefenleyip bir gül fidanının dibine gömerler. Anlatıcı bu olaydan çok etkilenir ve mezarın başında ağlar.

Tatlı Bir Rüyadan Sonra...	[Kadın-Erkek İlişkileri] N.64, S.508, 3 Eylül 1328
----------------------------	--

Anlatıcı, güzel bir yaz gecesi sevgilisiyle boğazda olduğundan bahseder. Boğazın, gecenin güzelliğini tasvir eder, sonra denizde bir keman sesi duyulur ve yaklaşan sandalda keman çalan bir erkek ve şarkı söyleyip kürek çeken bir kadın görülür. Şarkının ortasında adam kıza yaklaşır ve onu öper, sonra yine şarkı söyleyerek uzaklaşırlar. Anlatıcının sevgilisi de neden sevişmiyoruz der ve onu öperken anlatıcı uyanır. Kirpikleri ıslanmıştır.

Arı

Bir Mülakat	[Hükümet] N.5, S.35, 4 Teşrinisani 1326
-------------	---

Başyazar, anlatıcıyı yanına çağırarak, ondan kaliteli, sansasyonel bir mülakat yapmasını ister. Sonra da anlatıcı kiminle mülakat yapılabileceğini düşünür, adayları bir bir eler. Böyle düşünerek Babıâli'ye giderken yolda Fecr-i Âti'den bir beyle karşılaşır. O, az para aldıklarından şikâyet eder ve kendisinin öneminden bahseder. Kafiye, vezin ve mananın gereksiz olduğunu, şiiri boğduğunu söyler. Fikret ve Cahitlerin bir gün tükeneceğinden, edebi özgürlüğün ilan edileceğinden, onların da Edebiyatın Midhat ve Kemal Paşaları olacaklarından bahseder. Anlatıcı, bu sözler üzerine fenalıklar geçirerek matbaaya kendini zor atar, başyazar bu hikâyeyi dinledikten sonra harfî harfine yazmasını ister, ancak bu, istedikleri etkiyi yapmaz, gazete ancak 22 nüsha satabilir.

Bir Sukut	[Meclis ve Mebuslar] N.6, S.42, 8 Teşrinisani 1326
-----------	--

Meclis-i Mebusan'daki bir oturumdan bahsedilmektedir. Meclisin önü hıncahınç doludur. İçeride de gürültü patırtı vardır. Reis mebusları susturabilmek için bir çan taktırmıştır. Rıza Tevfik Bey ve ileri gelenlerden bazıları küfe dolusu çürük domates, pabuç eskisi tedarik etmişlerdir. Maarif Nazırı'nın güven oylaması için yapılan bu oturumun sonunda Nazır yüksek bir oyla düşürülmüştür. Oylama öncesi, gürültü yüzünden çan çalınırken, çanın kopması gibi komik hadiseler de meydana gelmiştir. Nazıra yine eleştiriler yöneltilmiş ve bu düşürülme anlatıcı tarafından sevinçle karşılanmıştır.

Kolera Karşısında	[Bulaşıcı Hastalıklar] N.7, S.50, 15 Teşrinisani 1326
-------------------	---

Efendi, ekmek ve kadayıf alarak evine gidince, herkesin avluda toplandığını görür. Efendi meseleyi anlayabilmek için ne olduğunu sorar ancak, kadınların hep bir ağızdan konuşmalarından bir şey anlamaz. Sonra, içeriden gelen sesle durumun kolera

olduğu anlaşılır. Adam, çocuğu eczacıya doktor çağırması için gönderir. Hastalanmış olan aşçı kadın içeriden gelir, herkes korku içinde ona bakar. Sonrasında doktor gelir ve hastayı odaya çıkarıp muayene eder. Doktor bir şey olmadığını, sadece midesini üşüttüğünü söyler. Bu olay üzerine hepsi gülüşmeye başlarlar.

Tokat Mebus-i Muhteremi ile Mülakat	[Meclis ve Mebuslar] N.8, S.58, 18 Teşrinisani 1326
--	--

Yazının başında, Tokat mebusu İsmail Paşa hakkında bir malumat verilir ve muharrirlerden birinin kendisiyle mülakat yaptığı ve mülakatın da aynen aktarıldığı söylenmektedir. Mülakata giden muharrir yaşadıklarını anlatmaktadır. Eve nasıl gittiğini, nasıl karşılandığını, mebusun karşısında neler hissettiğini söyler. Paşa'ya siyaset hakkında fikirlerini sorar. Muharrir, Paşa'ya Bulgar-Rum itilafını sorar, ancak hep darbimesel şeklinde pek bir işe yaramayan cevaplar alır. Sonra Yunanistan'ı ve Bulgaristan'ı sorar. Paşa bu sorular sorulunca kendinden geçer. Yunanları Matapan burnundan dökmek gerektiğini, Bulgarları Moskova'ya sürmek gerektiğini söyler. Sonra Alman'a, Fransız'a, İngiliz'e de saldırmak lazım geldiğini, fırsat verilse hepsini denize dökceğini, İspanya, Afrika, Avustralya, Asya yani her yeri boydan boya kana boyayacağını söyler. Ardından da gidip kuzey kutbuna Osmanlı bayrağını diken Paşa bunları söylerken çok heyecanlanır ve bayılır. Bunu fırsat bilen muharrir de oradan hemen ayrılır. Yazının sonunda Times gazetesi muhabirinin bu haberi Avrupa'ya bildirmesiyle, az daha Avrupa'da Harb-i Umumi çıkacağı bilgisi verilir.

Ya Düşmezse!	[İdari Yetersizlikler] N.8, S.59, 18 Teşrinisani 1326
--------------	--

Arkadaş meclisinde konuşulurken, biri, devr-i sabıkta karşılaştığı bir olayı anlatmaktadır. Dairelerden birindeki işini halledebilmek için çektiklerini, nasıl kendisini sürekli, “yarına gel” diyerek oyaladıklarını anlatır. En son gidişinde de artık dayanamaz ve ne kadar istediklerinin sorar, ona 20 liraya işin biteceğini söylerler, ancak o da zaten 30 lira için koşturmaktadır. Üzgün üzgün evine döner. Sonra annesinin sürekli bahsettiği natırcı Sümüklü Asiye Hanım'ı bulmaya karar verir. Kadın, polislere attığı dayakla ünlenmiştir. Kadını bulur ve olanları ona anlatır. Ondandır

bu adama dersini vermesini rica eder. Kadın da cumartesi günü bu işi yapabileceğini söyler. Bunun üzerine sabırsızlıkla cumartesiye beklemeye başlar. Cumartesi günü Sümüklü Asiye ve yanındakiler daireye doğru yürürler. Bahsedilen müdürü döver ve dersini verirler. Anlatıcının işi de böylece derhal halledilir. Anlatıcı, Maarif Nazırı da düşmezse gerekeni yapacağını, Sümüklü Asiye’yi iyi tanıdığından bu şekilde onu Maarif’in merdivenlerinden bile yuvarlayabileceklerini söyler.

Bir İçtima	[Edebiyat] N.12, S.90, 6 Kânunuevvel 1326
------------	---

Servet-i Fünun matbaasının üstündeki akademide delikanlılar toplanmışlardır. Fransızca kelimelerin de sıkça kullanıldığı konuşmalar olur, aralarından biri şiirini okur. Şiirde de Fransızca kelimeler vardır. Şiir üzerine tartışmalardan sonra toplantı dağılır. Servet-i Fünun’un sahibi olay üzerine, bu adamlara dergisini açmaktan pişmanlık duyar. Bu yazıda Fecr-i Âti topluluğu eleştirilmektedir.

Otobüste...	[Şehir İçi Taşımacılık] N.15, S.115, 16 Kânunuevvel 1326
-------------	--

Anlatıcı otobüste yaşadıklarını anlatmaktadır. Otobüs, dolması beklenildikten sonra biletcinin çanı çekmesiyle hareket eder, ancak bir kadının sesi işitilir, kadın “şu şeytanarabasına ben de bineyim” diyerek geliniyle birlikte otobüse biner. Binen kadın önce otobüsün sallanmasından şikâyet eder, “şimdi patlayacak” der, sonra gençliğinden, gelininden bahsedip durur. Sonra, ineceği durağa geldiğini anlayarak, otobüsten iner. Anlatıcı, “otobüs patlamasa da birazdan ben patlayacaktım” diyerek, kadının konuşmasından duyduğu rahatsızlığı belirtir.

Bir Baskın	[Çapkınlık] N.18, S.138, 27 Kânunuevvel 1326
------------	--

Anlatıcı gece vakti kapısının çalındığını ve yarı baygın ve çamur içinde bir arkadaşının kapıya gelmiş olduğunu söyler. Sonra gelen arkadaşı yaşadıklarını anlatmaya başlar. Kaleme gitmek için Babıâli yokuşunu çıkarken iki güzel kadın gördüğünü, kadınlardan birini süzerken, kadının işveli bir edayla bir şeyler söyleyince onları takibe başladığını söyler. Kadın takip edildiğini anlayınca bekler, birlikte bir faytona binip, yola koyulurlar. Arabada biraz oynayırlar ve evde bir buluşma kararlaştırılır. Kadından aldığı adrese gittiğinde kadın da onu beklemektedir, odaya geçerler, konuşurlar gülüşürler, içki içip şarkı söylerler. Öpüşmeye başladıkları sırada, kapı sesi duyulur. Mahalleli tarafından basılmışlardır. Olayı anlatan kişi, başka çare olmadığını görüp gider kapıyı açar, sonra bir yolunu bulup fenerle imamın sakallarını tutuşturur ve karanlıktan istifade kaçmaya başlar, ancak kaçarken belediyenin açtığı çukuru göremez ve içine düşer. Diğerleri de koşarak yanlarından geçerler çukurda bir süre bekleyip, doğruca anlatıcının evine gelir. Anlatıcı, imama ne olduğunu sorunca da Tokat’tan mebus çıkabileceğini söyler. Burada Tokat mebusunun sakalsızlığına gönderme yapılmaktadır.

Bir Sünnet Düğünü	[Siyaset] N.20, S.158, 3 Kânunusani 1326
-------------------	--

Bir sünnet düğünü anlatılmaktadır. Saz takımı ve hokkabazlar misafirleri eğlendirmekte ve sünnetçi beklenmektedir. Sünnet olacak çocuğun adı Emrullah’tır, bu isimle muhtemelen Maarif Nazırı’na gönderme yapılmaktadır. Çocuğun annesi, çocuğun “gezmeye gidiyoruz” denilerek kandırılmasını ister. Çocuğun abisi de Şevket’tir (Mahmut Şevket Paşa’ya gönderme yapılmıştır). Sonunda hokkabazların eşliğinde Emrullah Bey sünnet edilir.

Arif Olan Anlar	[Mahkemeler] N.27, S.210, 17 Şubat 1326
-----------------	---

Kadı olduğu düşünülebilecek bir adamın kapısının önünde ahali birikmiştir. Anlatıcı içeri girer ve içerideki adamı gayet çirkin bir kişi olarak tasvir eder. Adam aynı zamanda çok yavaştır, hareketleri arasında dakikalar geçer. Enfiye çekmesi de

hayli uzun sürer. Anlatıcı, en sonunda sıkılarak çıkar. Dışardaki kalabalık da öfkeli. “Hani devr-i meşrutiyette böyle olmayacaktı” diye şikâyet edilir. Anlatıcı, bu şikâyetleri yalın ve mizahi bir dille anlatmıştır.

Cemile Hanım’ın Oğlu	[Haylaz çocuk] N.37, S.293, 24 Mart 1327
----------------------	--

Cemile Hanım oğluyla birlikte anlatıcının yanına gelmiştir, anlatıcı şaşırır neden geldiklerini merak eder. Kadın çocuğun yaramazlığından, okula gitmediğinden bahseder. Aslında çocuk 7-8 yaşlarına kadar uslu iken, sonradan yaramaz olmuştur, okula gönderdiklerinde önce kaçmış, sonra da arkadaşını çakıyla yaraladığından hocası artık yollamayın, demiştir. 13-14 yaşındayken babası ölünce iyice yoldan çıkmıştır. Mahallede çete başı gibi hareket etmekte, herkesi haraca kesmekte, köpeklerle kedilere türlü fenalıklar yapmaktadır. Cemile Hanım bu gibi birçok şey anlattıktan sonra, anlatıcı ben ne yapacağım bu çocuğu, diye sorar, kadın da ne yaparsan yap da kurtar bizi, deyince onu mürettip yamağı olarak işe almaya karar verir. Onun maceralarını ilerde anlatacağını da vaat eder.

Bekârlık Dertlerinden	[Kiracı] N.38, S.299, 28 Mart 1327
-----------------------	------------------------------------

Anlatıcı arkadaşıyla vedalaşırken, “görüşürüz, Saraçhane başında oturuyorsun değil mi” diye sorunca, diğeri “hayır taşındım”, der. Anlatıcı da bu kaçınıcı taşınma der ve arkadaşısı taşınmalarını anlatmaya başlar. Arkadaşı, ailesi taşraya gidince, kendine küçük bir ev aramaya karar verir, ancak dayısı kendisinde kalması için ısrar eder. Ama sonra geç gelmesi sorun olunca oradan ayrılır. İlk taşındığı evden, sokakta çocukların gürültüleri ve kadınların dedikodularının evden işitilmesi yüzünden ayrılır, sonra taşındığı ev de çok küçüktür ve bekâr olduğu için imam efendiye bir miktar para vermek zorunda kalır, daha sonra gittiği evde ise yangın çıkar. O anlatmaya devam ederken, anlatıcı, vapurunun kaçacağını söyler ve vedalaşıp ayrılırlar.

Ayn. Ha.

Sefahat mi, Sefalet mi?	[Çapkınlık] N.29, S.229, 24 Şubat 1326
-------------------------	--

Anlatıcı, akşam gazeteden evine geçmiş uyurken, sabah erken vakitte kapısı şiddetle çalınır, gelen idareden arkadaşı Muzaffer'dir. Muzaffer, gayet yorgun, kötü bir vaziyettedir. Anlatıcı, oturup neler olduğunu anlatmasını ister. Anlattığına göre, Muzaffer akşam idareden çıkınca biraz Beyoğlu'nda vakit geçirmek ister, yürürken de bir adam seslenir ve ona kendisini çok güzel vakit geçireceği bir yere götürebileceğini söyler. Arabaya binerler ve Şişli tarafında inerler, karanlık sokaklardan geçerek bir eve gelirler. Muzaffer'in ilk başta kafası biraz dumanlıdır ama Şişli'ye gelince başına bir iş geleceğinden korkmaya başlar. Eve girip bir odaya oturur, ancak Muzaffer evi hiç beğenmemiştir. İçeriye kızlar girer, kızlardan da yalnız ikisini beğenir, kendisini getiren adama gitmek istediğini söyler, ancak adam bunun mümkün olmadığını söyler. Yanına bir kız gönderilir, onun da dişi ağrıtmaktadır. Biraz vakit geçtikten sonra bir nara duyulur, aşağıda bir hengâme vardır. Muzaffer'in yanındaki kız da aşağı iner. Sonra o odaya başkalarının alınacağı, kendisinin başka bir odaya götürüleceği kendisine söylenir. O da ses çıkarmaz, diğer odaya gider. Gittiği oda çok pistir, oturacak yer de yoktur, odanın camı dahi kırıktır. Güç bela sabahı eder ve doğru anlatıcının yanına gelir. Anlatıcı da Muzaffer'e doğruca evine gidip temiz elbise almasını ve hamama gidip temizlenmesini tembih eder.

Bakara

Banko...Banko!	[Kumar] N.12, S.95, 6 Kânunuevvel 1326
----------------	--

Soğuk bir kış günü, maaşını yeni alan Ahmet Raci Londra birahanesine gider ve içkisini içer. Parasını artırmanın, zengin olmanın hayallerini kurarak kumar oynamaya karar verir ve kumar oynayabileceği bir yere gider. Önce kazansa da kazandıklarını ve hatta maaşını, tüm cebindekileri hep kaybeder. Oradan güç bela ayrılarak evine geçmek ister, köprüye kadar yürür, ancak cebinde köprüyü geçmesi için lazım olan para da yoktur. En sonunda tipiye karışarak köprüyü geçmeyi başarır ve evine gider. Anlatıcının içinden bir ses, ona alaycı bir şekilde kazandın mı, kazandın mı, demektedir.

Beyaz Kedi

Büyük Hanım'ın Başına Gelenler	[] N.54, S.427, 4 Ağustos 1327
--------------------------------	---------------------------------

Soğuk bir kış gününden bahsedilmektedir. Süleymaniye'deki konaklardan birinde bütün aile oturmaktadır. Büyük bey sigarasını çekip, kahve içmekte, damat ise gazete okumakta, büyük hanım da bir köşede oyasıyla meşgul olurken leblebi atıştırmaktadır. Ardından büyük hanım sıkılır ve söz açmak ister, ancak beyler konuşmak istemezler ve evin diğer hanımlarını çağırırlar. Büyük hanım onlara nerede olduklarını sorunca, onlar da gelinin ağladığını, oğullarının eve gelmediğini bildirirler. Büyük bey buna hiddetlenerek, bir daha böyle yaparsa evden kovacağını söyler. Büyük hanımsa sen oğlumu evden mi kovacaksın, diye kızar.

Bir Bahr

Niçin Olmasın?	[Çağdaşlaşma] N.51, S.403, 29 Haziran 1327
----------------	--

Şemi Bey, Fahir Bey ve Nutki Bey yorgun bir günün ardından birlikte yürümektedirler. Fahir Bey, Şemi Bey'e bir şaka yapmak ister. Bunun için de bir otomobile ihtiyaç vardır, ama yolda hiç otomobile tesadüf etmezler. En sonunda köprüyü geçerken bir otomobile rastlarlar. Şemi Bey otomobilden çok korktuğu için fenalık geçirir, diğer arkadaşları ise bu hâle gülmektedirler. Sonra Şemi Bey'e bu korkunun nedenini sorarlar, ancak o söyleyemez. Sonra her akşam gittikleri mekâna gidip, birer şişe içki isterler, oradan buradan konuşurlar. Konuşurlarken arada otomobil geçtiğinde, Şemi Bey sadece üç kadeh daha fazla içer ve başka tepki vermeden normale döner. Sonra üç arkadaş buranın bir palas olduğunu söyleyip oraya bir isim takarlar. Hemen her akşam oraya gelmeye devam ederler.

Dört Gözlü

Onun İstoric Bir Gecesi	[Kadın-Erkek İlişkileri] N.58, S.460, 13 Teşrinievvel 1327
-------------------------	--

Ana karakter gece rüyalar görür, bir rüyasında saçlarını ağarmış görür, uyanır ve ağlar. Sonra tekrar uyur. Babası yanına gelir ve uyanıp yıkanmasını söyler. Sonra

hizmetçi içeri girer, hizmetçiye rüyasında onu gördüğünü söyler, o da kendisinin de onu gördüğünü söyleyerek cevap verir. Aşağıya indiğinde annesi, onu hocaya götürmek lazım geldiğini söyler. O ise reddeder. Ancak annesi söylediği bir kelimeyi yanlış anlayınca, onun delirdiğine hükmederek muhakkak gitmeleri gerektiğini söyler. Bunun üzerine karakter, ah bu kadınlar, diyerek sinirli bir halde evden çıkar.

Firkete

Hayat-ı Milliyemizden	[Eğitim] N.58, S.461, 13 Teşrinievvel 1327
-----------------------	--

Bir bahçede kurulan çadırın altında, Kur'an öğrenen çocuklar için lokma dökülmektedir. Bu tören esprili ve nüktedan bir üslupla anlatılmaktadır.

Galan A. R.

Şair! Bostanda Yetişmez, Deve Tohumu Gibi Kız Kulesi Açıklarına Ekilmez! “Fecr-i Âti”de Nüma Bulur, Zuhur Eyler.	[Edebiyat] N.41, S.324, 14 Nisan 1327
---	---------------------------------------

Anlatıcı önce bir mütalaa odasını kısaca tasvir eder, sonra ana karakterimiz olan şair odaya gelir. O; alafranga giyimli, zayıf bir adam olarak tasvir edilir. Yürürken, masaya çarpar, üstündekileri devirir, toplayayım derken kendi de düşer. Sonrasında karakter, bir kadını çağırır. Şair, kadın masayı toplarken, onunla bir miktar içki içer. Konuşurken sürekli Fransızca kelimeler kullanır. Daha sonra bir şeyler yazmak ister. Bunun üzerine kadın odadan ayrılır. Şair yazacağı şeyleri düşünür, aklından geçenler yarı Fransızca yarı Türkçedir. Daha sonra balkona çıkar, gördüklerini poetik bulur, yazıhanesine geçer ve bir saat boyunca yazar. Daha sonra bu yazılanlar okuyucu ile paylaşılır. Yazıda Fransızca kelimeler bolca kullanılarak bir kadına hitap edilir ve onun güzellikleri anlatılmaya çalışılır. Sonra o kadınla yaşanan hayali ve fantastik bir macera anlatılır. Şair, kadının bir tekmesiyle, uzaklara savrulur, bir tokadıyla Beykoz taraflarına sürüklenir. Şair bu yazdıklarının çok değerli olduğunu ve bunları okuyucuların da çok beğeneceğini düşünür, hatta kendisiyle görüşebilmek için kendisine Tokatlıyan'da bir ziyafet verileceğinden emindir.

Fantezi: 1: İsmetin Aşkı	[Kadın-Erkek İlişkileri] N.43, S.341, 28 Nisan 1327
--------------------------	---

Önce *Gıdık*'ın bu sayıdan itibaren gençlere ibret olması için başlarına felaket gelen bazı kimselerin maceralarını anlatacağı duyurulmuştur. Sonra bu ibretlerden ilki paylaşılır. Hikâyede, bir kadından bahsedilmektedir. Anlatıcı önce “öyle mi böyle mi” diye sorar, sonra “ne öyle ne böyle cici, mini mini muhallebici bir hanım” diyerek cevaplar. Metinde bu surette geçen uzunca bir bölüm yer almaktadır. En son adı İsmet olan bu kadının âşık, hoppa, ayyaş olduğu söylenir. İsmet, on dördüneyken mektepli bir akrabasıyla bir şeyler yaşar. Bunlar üstü kapalı olarak anlatılır. İsmet, önüne gelene kuyruk sallar, sonra kötü yola düşer. Namustan aşktan eser kalmaz. Sonra bir adam İsmet’e âşık olur. Onu oradan kurtarmanın yollarını arar. Metnin sonunda, bunun ibret için anlatıldığı, kıssadan hisse alınması icap ettiği belirtilerek yazıya son verilir.

Heli Otrop

Netameli Bir Gecem	[Çapkınlık] N.27, S.214, 17 Şubat 1326
--------------------	--

Anlatıcı bu olayı ilk olarak, arkadaşı ve amcasının aşçısı olan Osman’a anlattığında ondan “netameli bir geceymiş”, cevabını alır. Bu yüzden başlık bu şekilde olur. Anlatıcı, bu söze karşı gelemediğini söyler ve Osman’a neden karşı gelinemeyeceğini açıklamaya başlar. Herkes Osman’a itiraz etmekten çekinmektedir. Bir seferinde anlatıcının hayli sinirli olduğu bir vakit Osman konuşurken, kıyametin yakın olduğundan, deccalın geleceğinden falan bahsederken, anlatıcı öfkelenerek araya girer ve onun yalan söylediğini, bunak, ihtiyar ve sersem olduğunu söyler. Bunun üzerine evde kendisine verilen yemekler değişerek, az ve kötü yemekler önüne konulur. Anlatıcının dışarda, lokantada yemekten midesi bozulur, parası azalır. Sonunda güç bela özür dileyerek kendini affettirir. Başta bahsedilen olay ise şu şekildedir; anlatıcı, idarehanede çalışırken, odacı masasına küçük ve kokulu bir zarf bırakır. Anlatıcızarfın içinde ne olduğunu merak ederek mektubun zarfını yırtar. Zarfın içinden yine aynı kokuda ve renkte bir mektup çıkar.

Netameli Bir Gecem	[Çapkınlık] N.28, S.221, 21 Şubat 1326
--------------------	--

Mektubun üzerinde daha önce birlikte yaşadığı Beyoğlu kadınlarından birinin ismi vardır. Bazı sebeplerden ötürü onla ayrılmışlardır. Önce gelen Rumca mektubu tercüme eder. Kadın mektupta, ihtiyar bir adamın kendisine bir apartman tuttuğunu, 3 aydır onunla yaşadığını, mücevherleri, parası olduğunu söyler. Ancak ihtiyar adamı sevmemekte, anlatıcıyı istemektedir. Kıskanç adamdan ancak fırsat bulabilip yazabilmiştir. Kadın, artık bu adama dayanamadığını ve ondan kurtulup bankadaki parasıyla ilgili hayalleri olduğunu söyler. Ancak bunları gece evine geldiğinde şifahen anlatmak istemektedir. Kadın, bu sebeple anlatıcıya, onu eve alacağını, belirtilen saatte oraya gelmesini bildirir. Anlatıcı, bu mektuptan sonra çok sevinir, kadınla birlikte olmak ister, ayrıca para mevzusu da iştahını kabartmaktadır. Ancak anlatıcının cebinde akşam için çok az parası kalmıştır, bu yüzden müdürden bir miktar para ister ve aldığı parayla idarehaneden ayrılır. Bu parayla tıraş olur, kadına çiçek ve hediye alır. Eve gidecekken daha erken olduğunu düşünerek Londra birahanesine uğrar ve orada viski ve konyak içer. Kafası dumanlanmış. Saatin sekizi vurduğunu duyunca geç kaldığını düşünerek hemen kapıya yönelir. Kadın, ondan 9’da belirtilen yerde olmasını istemiştir ve oraya epeyce de yolu vardır.

Netameli Bir Gecem	[Çapkınlık] N.29, S.227, 24 Şubat 1326
--------------------	--

Anlatıcı, aceleyle belirtilen yere gider, sokağa girer. Sokak dar, çamurlu ve çıkmaz sokak gibi bir yerdir. İleride bir siluet görür, tam ona doğru giderken bir kütlenin üzerine basayım derken baldırlarına kadar bir şeyin içine düşer, buketi, paketi mahvolur. Bin bir gayretle o şeyin içinden çıktığında etrafına toplananlar onunla alay ederler. Anlatıcı, bir gayret kalkarak, oradan uzaklaşır, zira bu halde bir prensesin yatağına girilemeyeceğini düşünür, kendini temizlemek için bir çeşme arar ve epey dolaştıktan sonra bir tane bulur. Yalak kısmına girerek musluğu açar, kendini temizlemeye çalışır. Sonra yanına bir arabacı gelir ve kendisine yardım edebileceğini söyler. Anlatıcı, bu teklifi seve seve kabul eder ve arabacı da her gün beygirlerini temizlediği gibi anlatıcının çamurlarını temizlemeye koyulur.

Netameli Bir Gecem	[Çapkınlık] N.30, S.238, 28 Şubat 1326
--------------------	--

Anlatıcı, sonunda kendisini biraz olsun temizletebilmiştir. Arabacıya bahşiş vererek onu gönderir, kendisi de yürümeye başlar. Evine gitmek istememekte, bu kadar kendisini hayallere daldıran geceyi yaşamak istemektedir. Yağmur tüm şiddetiyle yağarken aynı sokağa doğru ilerler, ancak sokağın yerini bulamayarak dolaşır durur. Dolaşırken eski bir dostuna rast gelir. Dostu kendisiyle birlikte eğlenmek istemektedir. Anlatıcı ondan izin istese de arkadaşı ısrar eder ve bir mekâna giderler. Orada kadınlar etraflarını sarar ve masalarına içkiler mezeler konulur. Anlatıcı bu ortamdan tiksiniyor, ancak arkadaşı halinden memnundur ve orada kalmak için ısrarcıdır. Hesap sürekli kabarmakta, anlatıcı da arkadaşını sürekli uyarmaktadır.

Netameli Bir Gecem	[Çapkınlık] N.31, S.247, 3 Mart 1327
--------------------	--------------------------------------

Anlatıcı, artık orada yapılanlara dayanamaz ve hiddetlenip arkadaşını kaldırır, hesabı ödeyerek oradan ayrılır. Sonra mekândan kaldırdığı için kendisine kırgın olan arkadaşıyla vedalaşır ve kendisine uyumak için iyi bir otel ararken kaldırım bülbülü Haçik ile karşılaşır. Haçik kendisini bir kadınla birlikte olması için ikna eder ve bir eve götürür. Anlatıcı, evdeki bir kadının odasına götürülür, ancak odadaki kadın uyumaktadır. Anlatıcı da ıslak pantolonunu sobanın üzerine yaydıktan sonra yatağa geçer ve uyur. Bir müddet sonra aşağıdan gürültüler işitilir. Anlatıcının birlikte yattığı kadın uyanır ve evdeki kadınlardan birinin eski dostlarından birinin geldiğini söyledikten sonra tekrar uyur. Ardından anlatıcı, bir yanık kokusu duyar, pantolonundan geldiğini anlar ve yanmadan kurtarır ve hemen üzerine giyer. Sonra kapı çalınır, açıldığında içeriye bir kadın girer, sonra başka kadınlar da gelirler. Anlatıcıya, eve gelenlerin aşağıda mangalı devirdiğini, sonra mangalın toplandığını ancak gelenlerin kadınları istedikleri için odaya kaçmak zorunda kaldıklarını söylerler. Diğer kadınlar da aşağıdaki adamları ikna etmeye çalışmaktadırlar.

Netameli Bir Gecem	[Çapkınlık] N.32, S.254, 7 Mart 1327
--------------------	--------------------------------------

Anlatıcı, bulunduğu evde biraz da tedirgin beklerken, kadınlar kapıyı kilitler ve arkasına da eşyaları yığarlar. Sesler biraz kesilir gibi olunca, anlatıcı, kadınların

sakince oturmasını, kendisinin aşağıya bakıp hemen geleceğini söyleyerek evden kaçıp gider. Derhal, ikamet ettiği amcasının evine gider ve cebindeki anahtarıyla kapıyı açarak odasına geçer. Ardından canı sıcak bir şeyler istediğinden, erken kalkacağını bildiği amcasının odasına geçer. Odada amcası ve amcasının hizmetçisi vardır. Amcası, onu görünce önce korkar, sonra ona konyaklı çay hazırlamayı teklif eder. Anlatıcı da amcasının koltuğuna yayılır, üzerine de kenarda duran örtüyü almak ister. Ancak, örtüye sarılı olan çaydanlığı devirip ayaklarını yakar. Amcası ise dökülen çaya çok üzülerek, o şaşkınlıkla elindeki şişeyi düşürür, hizmetçi de mangalı devirir. Anlatıcı, herkesin dökülen çaya üzüldüğünü, ayağının halini kimsenin sormadığını görünce hır çıkacağına hükmederek odadan kaçmak ister. Odadan çıkarken de istemeden yerdeki bardakları devirir ve sonunda odasına kaçar. Anlatıcı, metnin sonunda Osman'ın haklı olduğunu söyleyerek, o gecenin netameli bir gece olduğunu belirtir.

Hoppa

Bahtiyar Feylesof	[Edebiyat] N.53, S.421, 22 Temmuz 1327
-------------------	--

Hikâyede anlatılan karakter, monşer diye seslendiği yazara yazdıklarını okumaktadır. Okuduğu kâğıtta, baharda insanların yazlık evlere göç ettiğini söyleyerek kendilerinin de böyle göç ettiklerini bildirir. Denize nazır güzel manzaralı evini ve orada yaptıklarını, sonra komşusu olan bir kadına nasıl âşık olduğunu anlatır. Karakter, okumayı bitirince, yazara bu 'fıkr-i felsefeyi' beğenip beğenmediğini sorar. Yazar da ironik bir dille; kendisinin gösterdiği bu gelişmeyle birlikte artık filozof olduğunu belirtir.

İmzasız

Çengelköy Vapur Muvakkıfında	[Deniz Taşımacılığı] N.1, S.7, 21 Teşrinievvel 1326
------------------------------	--

Vapurda geçen komik bir konuşma aktarılmaktadır. Hanımlardan birinin saatin yanlış olduğunu söylemesiyle bir tartışma başlamıştır. Şirket-i Hayriye'nin alafranga saate geçmesi sebebiyle böyle bir tartışma yaşanmıştır.

İstanbul	[İmar İşleri] N.1, S.2, 21 Teşrinievvel 1326
----------	--

Yazıda şehre gelen birinden bahsedilir. Ancak kim olduğu söylenmez. Bütün ümidin onda olduğu, çok zamandır onun beklendiği belirtilir. Sonra Sarayburnu'nu dönen bir gemiyle kalabalık heyecanlanır. Gemiden inen sarışın adamdan bir şeyler söylemesi beklenir.

İstanbul (Birinci Nüshadan Mabat)	[İmar İşleri] N.2, S.10, 25 Teşrinievvel 1326
-----------------------------------	---

Anlatıcı; gelen kişinin Sarayburnu'ndan dönen vapurda olduğundan, onu karşılayacak olan heyetten ve gelen adamın özelliklerinden bahseder. Gelen, İstanbul'u tanzim etmesi için getirtilen İngiliz bir mühendistir. Mühendis İstanbul'un çukurlu, plansız yollarını düzeltmesi için Mısır'dan getirilmiştir. Orada birtakım işler gördüğü için oraya yerleşmiş olan mühendis, İstanbul'un tanzimi için uygun görülmüş ve İstanbul'a çağırılmıştır. Vapurun rıhtıma yanaşmasıyla karşılama heyeti de hazırlanır. İngiliz de artık görünmüştür. Anlatıcı onu tarif eder, başında püskülünü öne düşürmüş olduğu bir fes vardır. Sonra karşılama heyeti ve İngiliz birbirleriyle Türkçe tanışır. İngiliz, yarım yamalak bir Türkçe bilmektedir. Karşılama heyetinin başı olan adam, elinde tuttuğu nutkunu çıkarır ve okur. Nutuk Arapça ve Farsça kelimelerin ve terkiplerin çok sık kullanıldığı bir yazıdır. İngiliz bundan hiçbir şey anlayamaz. Bunları dua zannederek âmin diye bağırır. Sonra birlikte yürümeye başlarlar. İngiliz yürürken sokakta olmayan köpekleri sorar. Heyetten biri hepsinin adalara gönderildiğini söyler. Ardından arabaya binip Beyoğlu tarafına giderler ve orayı gezmeye koyulurlar. Mühendis, sokaklardaki nizamsızlıktan dolayı sürekli bir yerlere çarpıp durur. Ardından Babiâli tarafına geçilir. Oranın da tozundan şikâyet eden mühendis, burada yapamayacağını söyleyerek vapuruna döner. Anlatıcı, yazının sonunda, Şehremaneti'ne teşekkür etmek lazım geldiğini, onların sayesinde şehrin ecnebi ayağından kurtulacağını belirtir.

Paris'te	[Şehir İçi Taşımacılık] N.2, S.13, 25 Teşrinievvel 1326
----------	--

Hikâyede, bir doktorun uşağıyla olan konuşması verilmiştir. Doktor trene yetişmek ve İstanbul'a gitmek için aceleyle hazırlanmakta, bir yandan da uşağına cevap vermektedir. Uşağı doktorun neden İstanbul'a gittiğini merak eder. Doktor, İstanbul Şehremaneti'nin bir otobüs kumpanyasıyla anlaştığını, otobüslerin o dar sokaklarda işleyeceğini haber almıştır. Doktorun düşüncesine göre bu otobüsler yüzünden sağlam insanlar sakatlanacak, yaralanacak, doktora ihtiyaç duyacaktır. Aynı şekilde cerrahi aletlerin de ticareti artacaktır. Oysa Paris gibi şehirlerde sokaklar nizamî olduğundan insanlar daha az doktora ihtiyaç duymaktadırlar. İşte bu yüzden de doktor aceleyle İstanbul'a gitmektedir.

Hırsızlar	[Hırsızlık] N.3, S.21, 28 Teşrinievvel 1326
-----------	---

Gece saatlerinde bir köşkün salonunda aile halkı oturmaktadır. Önce evin küçük oğlu Hayrettin Bey, sonra büyük bey bir ses duyduklarını söylerler. Ancak evin hanımı, bunu önemsemez, başka şeylere yorar. Damadın da sesi duyduğunu söylemesiyle ev halkı korkmaya başlar. Büyük bey ve Hayrettin Bey korkudan, hanımın arkasına geçerler. Damat bey de küçük hanımın ardına saklanır. Ardından aşağıdan bir şeylerin devrildiği duyulur. Dadı Şetaret Kalfa da korkuyla odaya gelir. Sonra pencereden bağırarak uşaklara haber vermeyi akıllarına getirip uşaklardan birini jandarmaya haber vermesi için yollarlar ve diğer ikisini de odaya çağırırlar. Haberi alan jandarmalar da eve gelir, onlardan haydutların üzerine gitmeleri istenir. Ancak, üç jandarma da bunu yapamayacaklarını söylerler. Bunun üzerine evin beyi hırsızları yakalamaları için onlara yalvarır.

Aile Sohbeti	[Tayin, Azil, İstifa Gibi Kadro Düzenlemeleri] N.3, S.18, 28 Teşrinievvel 1326
--------------	--

Bir odada büyük efendi, büyük hanımefendi, damat bey, küçük hanım ve on yaşındaki Sacit Bey otururlar. Tenkiset (kadro düzenlemeleri) meselesinden

bahsedilmektedir. Büyük efendi, kurulan komisyonun haksızlığı tespit ettiğini, ancak onu tamir etmediğini belirtir ve kendisinden misal verir. Ardından kızı da konuya dâhil olur. Sonra, büyük hanımın yanlış anlamaları yüzünden bir tartışma başlar. Bu yanlış anlamalar o raddeye varır ki, boşanma bahsi açılır. Büyük efendi de hayli sinirlenir. Damat bey ikisinin arasını bulmaya çalışır ve yeniden tensikat meselesi açılır, büyük efendi bu kavgayı da bu meseleye bağlayınca kızı her şeyi buna bağlamalarından şikâyet eder. Büyük efendi bu defa da damadından destek arar ancak aradığı desteği bulamaz.

Bir Milyon	[Belediye Sorunları] N.4, S.26, 1 Teşrinisani 1326
------------	--

Şehremini'ye uzun tartışmalardan sonra bir milyon liralık bir bütçe temin edilir ve bu Şehremini'ye de bildirilir. Şehremini ise bu kadar az bütçe verilmesinden şikâyet eder ve daha önce yaptığı işleri anlatır. Koleranın eskiden bu kadar sık gelmediğini, sokakların pisliklerle dolu olduğunu, iyi şeyler yapmış gibi söyler. Konuşmanın sonunda da bazıları ona hak vererek “yaşasın şehremini” diye bağırırlar. Bu metinde ironi yapılarak Şehremaneti'nin çalışmaları eleştirilmektedir.

Fındıklı'da Oturan İki Zat Birbirine Soruyordu:	[İdari Yetersizlikler] N.4, S.30, 1 Teşrinisani 1326
---	--

İki arkadaş, akıllarına takılan bir mesele olan gemilerin direk sayılarıyla ilgili bir mevzuda Donanma İanesi Reisi'ne danışmaya karar verirler. Reis de, gemilerin öyle sağlam bir yere asılmazlarsa batacaklarını söyleyerek onları gönderir. İki arkadaş reisin ilmine hayran olurlar ve onun Nazır olmaya layık olduğunu düşünürler.

Korkulu Rüya	[Hükümet] N.5, S.34, 4 Teşrinisani 1326
--------------	---

Hikâyede, Nafia Nazırı'nın gördüğü bir rüyadan bahsedilmektedir. Nazır bu rüyayı fena yorar ve sabaha kadar gözüne uyku girmez. Sonra aynanın karşısında sakallarını tararken, kendi kendine sakallarının hala aynı olduğunu, zaten bu mevkie

sırf sakalları yüzünden getirildiğini, bu cihetle de Nazır olarak kalmaya devam edeceğini düşünerek kendini teselli etmeye çalışır. Ardından bir arkadaşı evine gelir, Nazır ona da endişelerini ve rüyasını anlatır. Arkadaşı da boşuna telaşlandığını, sadece mebusların kendisini düşürebileceğini, yolların kötü olması hasebiyle de onların epey bir süre İstanbul'a gelemeyeceğini söyler. Nazır'ın, Nafia Nazırı olarak trenler, limanlar, yollar yapmayarak bunun önlemini iyi almış olduğunu belirtir. Nazır'ın mebusların yine de geldiklerini söylemesi üzerine de arkadaşı, son çare olarak bir nutuk okuyabileceğini, bu nutukta bu mebusların hiçbir şey yapmadıkları, devr-i istibdatta seçildikleri cihetini belirterek bu işten sıyrılabileceğini söyler. Nazır da bu fikri uygun bulur.

Vazifesini Bilir Bir Komiser	[İdari Yetersizlikler] N.6, S.45, 8 Teşrinisani 1326
------------------------------	--

Anlatıcı Şişli tramvayında giderken yolda arkadaşı Sadri'yi bitap bir halde görür ve ne olduğunu öğrenebilmek için tramvaydan inip yanına gider ve ona ne olduğunu sorar da az daha hapse gireceğini söyleyerek anlatmaya başlar. Camii önünde bir saat bulduğundan ve bunu karakola götürdüğünden söz eder. Karakola gittiğinde, komiser saati kendisinden alır ve saati nerede bulunduğunu, kim olduğunu, nerede oturduğunu, ne iş yaptığını sorar. Sadri sorulara cevap verir sokakta, metresi orada oturduğu için bulunduğunu söyler. Komiser metresi hakkında da sorular sormaya başlayınca Sadri sinirlenerek bu meselenin onu ilgilendirmedığını söyler. Bunun üzerine komiser köpürür, Sadri de öfkelenir ve ağır laflar eder. Ardından komiser onu saati çalmakla itham eder. Sadri bunları anlatırken daha fazla dayanamaz ve ağlamaya başlar. Hiddetle, bir daha bir saat bulduğunda ne yapacağını bildiğini söyler.

Hubyar Muhtar-ı Evvelinin Konferansı	[İdari Yetersizlikler] N.7, S.55, 15 Teşrinisani 1326
--------------------------------------	---

Yazı 15 sene sonra denilerek başlar ve yazıda o zaman geçen olaylar anlatılır. Yazıya göre, muhtar nutuk vermekte ve nutkunda yaptığı işleri anlatmaktadır. Buna göre muhtar, mahallede hastaneler, kütüphaneler, konferans salonu gibi birçok şey

yapmış, mahalleyi bir Avrupa mahallesine çevirmiştir. Muhtar bunları anlattıktan sonra nutkunu kesip operakomikte vereceği konferans için oradan hemen ayrılır.

Mümeyyiz Bey!	[İdari Yetersizlikler] N.7, S.51, 15 Teşrinisani 1326
---------------	--

Anlatıcı, kaleme çırak olduğu zaman mümeyyiz olan beyle yaşadıklarını anlatmaktadır. Gittiğinin ikinci günü kendisinden kahve söylemesini istemesine pek ziyade asabı bozulur. Sonrasında da bazı kelimelerin yazılışıyla ilgili sıkıntılar yaşar. Mümeyyiz yanlış olanda ısrar etmektedir. Sonra başka bir belgede de bozuk cümleyi söylemesine rağmen, Mümeyyiz Bey, onun doğru olduğunda ısrarcıdır. Günün sonunda Mümeyyiz Bey, kahvesini içip, telvesini de diliyle yalayarak çıkar. Anlatıcı kendisine Yeni Cami pazarında rastladığını ve burnunun ucunda hala telve durduğunu söyler.

Şirket-i Hayriye Felaketlerinden	[Deniz Taşımacılığı] N.7, S.53, 15 Teşrinisani 1326
----------------------------------	--

Anlatıcı arkadaşının anlattıklarını aktarmaktadır. Arkadaşı, Üsküdar vapurunda son yaşadığı bir hadiseyi anlatır. Döşemeler düzgün yapılamadığından insanların ayakta gitmek zorunda kaldığından bahseder. O anlattıktan sonra anlatıcının da kolunun yırtıldığını fark ederler. Arkadaşı, vapurdan inerken yırtıldığını söyler. Bu yazıda da Şirket-i Hayriye'ye ağır eleştiriler yapılmaktadır.

Fecr-i Âti'de	[Edebiyat] N.17, S.135, 23 Kânunuevvel 1326
---------------	--

Öncelikle yazıda, bundan sonra muharrirlerden en değerlisini Fecr-i Âti'ye göndererek muntazaman zabıt tutturmağa karar verildiği belirtilir. Sonra da Fecr-i Âti'ye ait bir toplantının zaptı verilir. Zabıtta âlem-i edebiyatta çekiştirilecek adam bulunamadığından reis beyin müzakereyi tatil ettiği bildirilir. Yazar, gelecek nüsha da

toplantıda tutulan zaptı aynen vereceklerini belirtir. Bu yazıda Fecr-i Âti ile alay edildiği görülmektedir.

Bacının Başına Gelenler	[Batıl İnançlar] N.23, S.182, 3 Şubat 1326
-------------------------	--

Zarafet Bacı bir yandan yemekle uğraşırken bir yandan da şarkı söyler. Bu esnada evin uşağı Bekir gelir ve beyefendinin yemek istediğini iletir. O duymazdan gelip şarkısına devam edince atışmaya başlarlar. Zarafet sinirlenip Bekir’e ocak maşasını, balık tavasını fırlatır. Bekir de bir tencere kapağıyla kendini savunmaya çalışır. Sonra Zarafet’in, hücum ederken ayağı kayar ve yağmur suyu biriktirilen bir kazanın içine düşer. Çalışır çabalar ama içinden çıkamaz. Ev halkı gürültü üzerine aşağıya toplanır ve ne olduğunu sorar. Durumu anlatırlar. Herkes kadını çıkarmaya çalışır, ancak başaramazlar. Büyük bey kazanı kesip açmak için kalaycıya haber yollamak gerektiğini söyler. Ancak, hanım kazanın hatıra olduğunu, kesilmesine müsaade etmeyeceğini söyler. Bir başkası sabun getirilmesini, bir başkası da Kurşuncu Habibe Molla’ya haber verilmesini önerir. Büyük bey karşı çıkmasına karşın Bekir gider ve Habibe Molla’yı getirir. Kadının teklifiyle kurşun dökülür, ancak yine muvaffak olamazlar. Büyük bey artık kalaycının çağırılmasını ister. Kalaycı gelince, kazanı yan çevirirler ve Zarafet kendiliğinden kazanın içinden çıkar. Kazanın kesilmesine de gerek kalmaz. Bu haber, kazan kesileceği için bayılan ve odasına kaldırılan hanıma bildirilir. Evdekiler, akşam bu olay yüzünden hem Zarafet’e hem de büyük hanıma geçmiş olsun ziyaretine gitmek zorunda kalır.

Islak Koltuk	[Hükümet] N.24, S.186, 7 Şubat 1326
--------------	-------------------------------------

Maarif Nazırı sonunda düşürülmüştür. Odasındaki son zamanları anlatılmaktadır. Nazır, yaptıklarına karşın neden düşürüldüğünü anlayamaz. *Tanin* gazetesini suçlar. Başlık, Nazır’ın gözyaşlarını koltuğa dökmesi ve şapur şupur koltuğu öpmesi sebebiyle ıslak koltuk olmuştur. Nazır epey bir vakit ağladıktan sonra, masanın üzerindeki istifa mektubunu imzalar ve bir gün yeniden geleceğini düşünür. Sonra da nezaretten ayrılır.

Bir Mülakat	[Hükümet] N.24, S.191, 7 Şubat 1326
-------------	-------------------------------------

Yeni Dâhiliye Nazırı ile muharrirlerden birisi mülakat yapmaktadırlar. Muharrir, Nazır'dan bir mesele hakkında fikirlerini öğrenmek istediğini söyler, Nazır da kabul eder, muharrir *Kalem* gazetesinde Nazır'ın Avrupa'ya büyük miktarda korse siparişi verdiğini okuduklarını, bunun nedeninin ne olduğunu sorar. Nazır, Nazırlığa gelince zayıflaması icap ettiğini, ancak kendisinin aksine şişmanladığını, bu sebeple de zayıflamış görünmek için böyle bir yola başvurduğunu, ancak bundan da netice alamadığı için vazgeçtiğini, bundan sonraki fikrininse nezaret kapısını bir mühendise genişletmek olduğunu söyler.

Eskiler!	[Hükümet] N.31, S.242, 3 Mart 1327
----------	------------------------------------

Anlatıcı, İsmail Kemal Bey'in mecliste yediği tokat ve Yemen isyanı gibi karışık meselelerden sıkılıp kendini dışarı atmıştır. Babıâli yokuşunu çıkar. Nafia Nezaretinin önüne gelince Nazır için iki damla gözyaşı akıtır ve böyle bir Nazır'ın bir daha bulunamayacağını söyler. Ardından eski Maarif Nazırı'nın içinde bulunduğu araba yaklaşır ve anlatıcının yanında durur. Nazır onu başkasıyla karıştırarak ona bazı siparişler verir. Nazır çok unutkandır, nezaretten istifa ettiğini unutmuş ve bu yüzden de nezarete doğru gitmektedir. Anlatıcı durumu söyleyip buna mani olur. Nazır, ayrıca potinlerini de evde unutup çıkmıştır. Bunun için eve gitmeye karar verildiğinde de evinin adresini hatırlayamaz. Yoldan geçen birinden adres öğrenilir ve Nazır cebinden defteri çıkarıp adresi yazmak ister, lakin defterinde birçok kez adresin zaten yazılmış olduğu anlaşılır. Nazır bu defa da adama bahşiş vermek ister, ancak parasını da evde unutmuştur.

Telefon Başında!	[İdari Yetersizlikler] N.34, S.270, 14 Mart 1327
------------------	--

Yazı, Nazır muavininin muhafazakârlığı üzerinedir. O kadar ki muavin telefonu nasıl tutacağını bile öğrenmemiştir. Bir gün telefon çalınca, muhasebeciyi

çağırtır ve onun konuşmasını söyler, muhasebeci, arayanın kendisini istediğini söyleyince de yine konuşmak istemeyip, muhasebecinin kendisi olduğunu söyleyerek konuşmasını söyler. Karşıdaki de muhasebeciyi muavin sanarak konuşur.

Talim Esnasında	[Asker Alımları] N.35, S.276, 17 Mart 1327
-----------------	--

Her tarafta yeni askerlerin talimleri yapılmaktadır. Her meslek grubundan insanlar ihtiyat askeri olarak talime alınmışlardır. Bir zenginın çocuğu olan Sabit Bey de ne yaptıysa da bu askerlikten kurtulamaz ve talime alınır. Elbiselerini diktirip, talime gider, yolda arkasından da uşağı gelir. İki gün gittikten sonra çok yorulur ve bir rapor gönderir, ancak kime verileceğini bilmediklerinden uşağı raporu binbaşuya götürür. Ertesi gün yüzbaşı kendisini yanına çağırır. Sabit Bey’e, ne iş yaptığını ve nereli olduğunu sorar. O da İstanbullu olduğunu ve Fecr-i Âti azası olarak tiyatro eleştirisi işiyle meşgul olduğunu belirtir. Sonra yüzbaşı neden raporu kendisine vermediğini sorar, o da kime verileceğini bilmediğini söyler. Çavuşa neden sormadığını sorunca da çavuşun ‘daha iki gün oldu, ne raporu’ diyerek kendisini gönderdiğini söyler. Konuşması ve selamı vermemesi sebebiyle yüzbaşı bir kaç kez kendisini azarlar. Sabit Bey, sonra çavuşla birlikte talime gider. Çavuş, ona yürümeyi öğretmeye çalışır, doğru yürüyemediği, selamı unuttuğu, doğru konuşmadığı için sürekli kızar. En sonunda talim biter ve Sabit Bey evine döner. Ayakları şiştiğinden ertesi gün yüzbaşının yanına giderek bu bahaneyle izin ister. Yüzbaşı da sadece iki gün için izin verdiğini belirtir. İlk başta herkesin böyle olduğunu sonra ayaklarında böyle bir sıkıntı olmayacağını ekler.

Otomobilden Nefret	[Çağdaşlaşma] N.49, S.388, 9 Haziran 1327
--------------------	---

Bir yaz akşamı anlatılmaktadır. İnsanlar kahvenin önündeki iskemlelere oturmaktadırlar. Sonra bir otomobil sesi duyulur ve Lemi Efendi yere düşer, su ister. Kendine geldikten sonra bayılmasının nedenini anlatır. Bir gün salı pazarından geçerken, bir otomobilin bir adamı ezdiğini gördüğünü söyler. Adamın orada öldüğünü gördüğünden beri, otomobillerden nefret ettiğini belirtir. Sonra herkes onun bu hassasiyetiyle dalga geçmek için, sürekli otomobilden bahsederler. Bir gün, Lemi Efendi’yi arabanın bir kadını çiğnediğini gösteren sinematografa görürler, Lemi

Efendi yine bayılır. Ama kahvede olay anlatılırken, kadının ezildikten sonra üflenerek dirildiğini duyunca bunun gerçek olabileceğine inanır.

Falcı Karı	[Siyasi Partiler] N.60, S.476, 15 Kânunuevvel 1327
------------	--

Anlatıcı, pencerenin kenarında otururken, yoldan bir falcı kadının geçtiğini gördüğünü söyler. Sonra kadının oturduğundan ve fal için müşteri çağırdığından, bir beyin de gelip falına baktırmaya başladığından bahseder. Kadın, falda bir adamdan bahseder, adamın fenerlerinin olduğunu ama kibriti olmadığını söyler. Çevresindeki adamların onun karanlıkta kalması için çabaladığını, adamın da onların yanına girebilmek için tavizler vermesi gerektiğini, ortada buluşmaları gerektiğini söyler. Anlatıcı, metnin sonunda gazete okurken dalmış olduğunu ve bunları düşündüğünü ifade eder. Bu metinde çok ince alaylarla itilaf meselesine göndermeler yapıldığı görülmektedir.

Unutkanlık	[Hükümet] N.67, S.532, 13 Eylül 1328
------------	--------------------------------------

Unutkanlığın kötü bir illet olduğundan bahsedilir ve bir Nazır'ın bu yüzden zor durumlara düştüğünün konuşulduğundan bahsedilir. Olaya göre Nazır, nezarete tayiniyle ilgili evrakı bir gün pardösüsünün cebinde unuttur. Havalara açınca da pardösü kaldırılır. Sonra, bir gün birinin Nazır'a "sen zaten Nazır mısın ki" demesi üzerine, Nazır evrakı arar, ancak evrak bulunamaz. O da memurlara kızar, onlar evrakın maaş için de gerekli olduğunu, kendisinde olduğunu düşündüklerini söylerler. Nazır bunun üzerine daha da kızarak, ertesi güne kadar evrakın bulunmasını ister. Akşam evine gittiğinde ise, kalfası evrakı sandıkları birleştirirken bulmuş olduğunu söyler ve kendisine teslim eder. Bunun üzerine Nazır memura karşı mahcup olacağını düşünüp, müsteşara memurun Urla'ya kaymakam olarak tayin edildiğini kendisine tevdi etmesini buyurur. Memur haberi alınca, şaşkınlık ve sevinçle Urla'ya gider. Nazır da nezarete gidip evrakı, diğer memurlara gönderir ve rahatlar. Böylelikle o memura karşı mahcup olmaktan kurtulmuştur.

Kedinin Kuyruğu -Mektep Hatıralarından-	[Kopya] N.68, S.562, 17 Eylül 1328
---	------------------------------------

Anlatıcı başlıkta belirttiği üzere bir mektep anısını anlatmaktadır. Mektepteyken bir dersten ikmale kalmıştır. İmtihan günü sınıfa giderler. Hoca, talebeleri, kopya çekmemeleri konusunda uyarır ve kendisinin bu konuda iyi olduğunu, her yöntemi bildiğini söyler. Hatta bir defasında kopyayı kedinin kuyruğuna bağlayıp arkadaşına ulaştırdığını anlatır. Sonra sınav başlar, sorular herkese zor gelir. Anlatıcı ne yapacağını düşünürken, sıranın altında duran, ders kitabını fark eder ve hocaya çaktırmadan kopya çekebileceğine kanaat getirerek kitaptan aldığı bölümlerden önce bir müsvedde hazırlar, sonra onu kâğıdına geçirir. Tam kalkacakken arkadaşları kopyayı fark ettiklerinden, kendilerine ulaştırmalarını isterler. Anlatıcı da biraz düşündükten sonra kedinin kuyruğu hikâyesinden yola çıkarak hocanın elbisesinin kuyruğuna müsveddeyi iğnelemeyi aklına getirir. Böylece müsvedde tüm sınıfı dolaşır ve herkes iyi notlar alır.

Boğaziçi Hayatı	[Deniz Taşımacılığı] N.61-1, S.482, 23 Kânunuevvel 1327
-----------------	---

Anlatıcı, Sarıyer’de oturduğundan, akşam evine gidince yemeğini yiyip gazete okurken daldığından bahseder. Sonra kardeşi gelir ve tiyatroya gitmek için ısrar eder. Gittikleri tiyatrodaki bir monolog yapılmaktadır. Bir adam çıkar ve konuşmaya başlar. Adam vapuru kaçırdığından, altıda kalkacak vapurun altıyı beş geçiyorken orada bulunmamasından şikâyet eder, vapura binip karşı yakadaki bahçesine geçmek zorunda olduğunu söyler ve bahçesini, orada nasıl mutlu olduğunu anlatır durur. Sonra saate baktığında yediyi beş geçtiğini görür, yedi vapurunu da kaçırmıştır. Bu hikâyede Şirket-i Hayriye’nin saatinde yerinde olmamasının, ironi yapılarak eleştirildiği düşünülebilir.

Perhiz Sofrasında Yahut Çifte Usul	[Evlilik] N.62-2, S.492, 31 Kânunuevvel 1327
------------------------------------	--

Hikâyede kadın ve kocası sofrada oturmaktadırlar, adam zayıflamak, kadın da biraz kilo almak için perhiz yapmaktadırlar. Bu sebeple aşçıları ikisi için ayrı yemekler hazırlar. Karı koca, yemekler geldikten sonra tartışmaya başlarlar, kadın kendisinin zayıf olduğu için beğenilmediğini düşünerek kızar ve yemek istemez. Bunun üzerine kocası onun da yemeğini yer. Sonunda eski usule dönmeye ve bu işten vazgeçmeye karar verilir.

K. N.

Bir Gazete İdarehanesinde...	[Basın] N.55, S.434, 8 Eylül 1327
------------------------------	-----------------------------------

Bir depoda toplanmış, heyet-i tahririye müdürü ve gençlerin çalışmakta olduklarından, yazılar hazırladıklarından bahsedilir. Sonra bir zabıt gelir ve müdürle konuşur, kavga edecekleri düşünülürken, zabıt böyle devam etmelerini söyleyerek oradan ayrılır. Sonra bir başkası gelir, gazetede bir yazıdan bahseder, onun tekzip edilmesini ister. Yazının sonunda bu içeriye giren bu adam, onların yaptığı muhalefetin ballı börekli bir ziyafette peynir ekmek yemek olduğunu söyleyerek oradan ayrılır.

Heyet-i Tahririye Müdürünün Bayramı...	[Basın] N.56, S.445, 15 Eylül 1327
--	------------------------------------

Anlatılan kişinin piyasanın kıdemlisi olduğu söylenir ve dış görünüşü anlatılarak onu hemen herkesin tanıdığı belirtilir. Bayramın ilk günü, teyzesinin onun kıyafetlerini onarıp temizlediği ve onu camiye gitmesi için kaldırmaya çalıştığı, sonra kendi namazını kılıp dua ettiği, davulcunun ve çocukların hediyelerini hazırladığı anlatılır. Sonra müdür de uyanır, hazırlanır, teyzesinin elini öper ve evden çıkar. 30 günün ardından meyhaneye gitmek niyetindedir. Bir yere girer, arkadaşları da yanına gelirler. Orada biraz içtikten sonra birlikte Beyoğlu'na geçerler. Sonra bayramın üçüncü günü uyandığı zamana atlanır. Müdür uyanır, ancak iki gün geçtiğine çok

şaşırır. O gün çalışacağı için, biraz mahmurluk bozduktan sonra idareye gider ve direktörle konuşur. Direktör ona Trablusgarp'ı sorar. Ancak müdür, bu konuda bir cevap veremez ve direktörün yanından ayrılır. Sonra önüne bir sürü yazılar gelir, sorular sorulur, o hala mahmur olduğu için zor ayakta durmaktadır. Ertesi sabah uyandığında ise teyzesine bayramın kaçınıcı günü olduğunu sorar, ama bayramın artık bittiği cevabını alır.

Yapamazsın Şefik!	[Kadın-Erkek İlişkileri] N.64, S.507, 3 Eylül 1328
-------------------	--

Bir ilan-ı aşk diyaloguyla başlayan metinde, erkek kadına onun için öldüğünü, onu çok sevdiğini söyler, lakin kadın onu pek ciddiye almaz. Ona hep çocuğum, yavrum, diye seslenir. Konuşma umuma açık bir yerde vuku bulmaktadır. Sonra kadın ısrarlara dayanamayarak, adamın “beni sevecek misiniz”, sorusuna “evet” cevabını verir. Adam da onun ellerini öpmek ister, çok mutlu olur. Sonra anlatıcı araya girer, bu konuşmanın Fenerbahçe mesiresinde gerçekleştiğini, kadının erkekten çokça yaşlı olduğunu söyler. Kadın uzaklaştıktan sonra, adam ağacın dibinde gülüşen arkadaşlarının yanına döner ve olayın bir sululuktan ibaret olduğu anlaşılır.

Çirkin	[Aşk] N.66, S.527, 10 Eylül 1328
--------	----------------------------------

Hikâyede anlatılan adamın, bir kadına tesadüf ettiğinden bahsedilir ve adamın, kadın hakkındaki fikirleri, arzuları sıralanır. Adam kadını takip eder ve yaklaşır, “hislerimi söylesem ne olur” diye düşünür. Kadın bir an dönüp kendisine bakar ve yürüyüp gider. Genç adam onun arkasından ah eder, ancak vapura doğru takibini sürdürür. Sonra beraber bindikleri vapur Bebek'e yanaşır, iskelede adam, kadına yaklaşır. Ona yalvarır, yakarır. Kadın dönüp bakar ve sadece ‘çirkin’ der. Sonra kadın onu hiç dikkate almadan sandala biner ve açılır. Ardından bir gümbürtü kopar. Genç adam suda bir kere görününce, kadın “kurtarınız”, diye haykırır. Sonraki bölümde de kadınla erkeğin birlikte mesut olduklarından bahsedilir.

Kelebek

Küçük Hikâye: Fırsat	[Çapkınlık] N.8, S.62, 18 Teşrinisani 1326
----------------------	--

Yirmi sekiz yaşlarında güzel bir kadınla, elli beş yaşlarında şişman bir adam Sirkeci’de trene yetişebilmek için hızla koşmaktadırlar. Kadın trene yetişir ancak kocası olan şişman adam treni kaçıır. Tren giderken, adam kadına korkmamasını, bir sonraki trenle hemen geleceğini söyler. Ancak kadın bu durumdan çok memnundur, kocasından bir gece olsun kurtulacağı için hayli sevinmektedir. İndikleri bir durakta bir tanıdığı olan kumral marki ile karşılaşır. Marki de kadının kocasının yanında olmamasına pek ziyade sevinmiştir. Kadın önce çok belli etmemesine karşın, o da markinin yanında olmasından, kendisine kur yapmasından zevk almaktadır.

Kemal Niyazi

Çılgın	N.66, S.527, 10 Eylül 1328
--------	----------------------------

Hikâye, Vesile’nin ‘geliyor’ diyerek haykırmasıyla başlar. Ateşler içinde olan Vesile’nin kardeşi Ekrem başını avuçlarının arasına alıp, ‘Vesile’ diye haykırır, odaya gelen ailesine kimin geldiğini sorar. Vesile, teyzem geliyor, der. Ardından yatağında kımıldayamayacak kadar kötü olan Ekrem, hırkasını ister ve kendisini büyük salona götürmelerini söyler. Büyük salona gelince kapı çalınır. Ekrem, kapıya koşan ablasına, ona iyi davran, der. Kadın içeri girince, herkes ona bu havada nasıl gelebildiğini Ekrem’in de duyabileceği şekilde, takdir ederek sorar. Ekrem’in büyük annesi ise kadının arkasından yürürken yumruklarını sıkıp içinden bu havada bile gelmiş, keşke boğulsaydı, der.

Kırmızı Otomobil

Beyimin Sergüzeştlerinden...	[Çapkınlık] N.56, S.447, 15 Eylül 1327
------------------------------	--

T. N. Bey’in Beyoğlu’nun gediklilerinden olduğu söylenir. Bütün kadınlara karşı ilgisinin olduğundan, ancak Eleni’nin onda çok özel bir yeri olduğundan bahsedilir. Sonra Anlatıcı, bir gün Londra birahanesinde onu görüp yanına gittiğini ve hala Eleni’nin sadık bir finosu olduğunu gördüğünü söyler. Ardından arkadaşı

anlatmaya başlar. Eleni’yle ilk birlikte olduklarında 50 yaşlarında yorgun bir kadın olduğunu, ancak severek ve sevişerek onun gençleştiğini ve şimdi gardırobunun ve kütüphanesinin dolu olduğunu, artık kimseyi beğenmediğini söyler. Konuşmasını ara ara ağlayarak bölmektedir. Sonunda hatta beni bile beğenmiyor, diyerek sözlerine son verir.

K. N.

Gazeteciler Eğleniyor	[Basın] N.57, S.451, 29 Eylül 1327
-----------------------	------------------------------------

Bir yazı işleri heyetinin, sabahdan itibaren çalışarak gazeteyi doldurmalarının ardından yaşanan olaylar anlatılmaktadır. Muharrirlerden birinin “biraz eğlenelim” teklifine, patronun “nasıl ” diye karşılık verince aralarından biri kemeçe, birinin ut çalabileceği, bir de meze alınacağı belirtilir. Bunun üzerine para toplanır. Ancak ortaya çok az bir para çıkınca, aralarından biri, makineleri rehin bırakıp ev sahibesinden para almayı teklif eder. Patron önce reddetmeye kalksa da ısrara dayanamaz ve aynanın karşısında süslenerek kadının evine gider. Bir müddet sonra boyun bağı çarpılmış, yakalığı fırlamış bir halde geri döner ve olanları oradakilere anlatır. Kadının yanına gidip kur yapmaya çalışmıştır. Ancak kadın onu itince kömürlüğe düşmüş, ardından da hiddetini alamayan kadın onun boğazına sarılmıştır. Sonunda patron kendini yukarıya zor atabilmiştir. Diğerleri bu defa da yelekleri ve pardösüleri rehin vererek eğlenmeyi teklif ederler ve bu teklif alkışlarla kabul edilir. Metnin sonunda da yeleksiz ve pardösüsüz Galata’da göründükleri söylenmektedir.

Krizantem

Kâğıthane Tepesinde	[Mesire Yerleri] N.37, S.290, 24 Mart 1327
---------------------	--

Baharın gelişiyle birlikte birçok araba, Tokatlıyan’dan tepelere doğru hareket etmektedir. En arkadaki bir faytonda da üç genç bulunmaktadır. Anlatıcı da arkadaşıyla bunları görür ve onlar da bir araba tutarak tepelere gitmeye karar verirler. Sonra anlatıcı ve arkadaşı Şişli’de, Kâğıthane’ye giden kafiyele yetişirler. Gittikleri yerde, bahar rüzgârlarıyla birlikte kadınların kokuları burunlarına gelir. Orada çarşafı, elbiseli her çeşitten insanın olduğu dile getirilir. Sonra o üç genç görünür, arabaları

gıcırdayarak gitmektedirler. Ancak sonra atları durur ve devam edemezler. Arabacı aşağı inerek atları kırbaçlar ve bu defa da atlar hızla koşmaya başlar. Lakin araba bu hıza dayanamaz ve tekeri çıkar. İçindekiler de tozlu yola düşer ve rezil olurlar. Kendilerini göstermek ve başkalarını görmek için oraya giden bu gençler rezil olmuş ve yaya olarak dönüş yolunu tutmuşlardır.

L. M. K.

Beyin Canı Yanıyor!	[Siyaset] N.69, S.566, 27 Eylül 1328
---------------------	--------------------------------------

Anlatıcı, birahane içerken aklına babası ve dadısının anlattıkları gelir. Babası da kendisi gibi içkiyi seven bir adamdır. Dadısı ona annesi öldükten sonraki halini anlatır. Yazının sonunda, konu savaş yüzünden milletin canının yandığına getirilir.

M. K.-Kadıköy Kuşdili

Ben De Muharrirmişim, Ah! Erguvanî, Beyaz, Siyah!	[Çapkınlık] N.48, S.382, 3 Haziran 1327
--	---

Anlatıcı kendinden bahsetmektedir, merak saldığı, heves ettiği birçok şeyin adını anar. Muharrirlik de bunlardan bir tanesidir. Yeni bir merak olarak da *Gıdık* gibi bir mizah gazetesinde yazısının çıkmasını istediğini, bunun için uğraşmakta olduğunu söyler. Bir şeyler yazar, ancak yazdıklarını beğenmez. Yazacağı konuda düşünürken, Mısır Çarşısı tarafına gider, çeşitli şeyler anlatır. Sonra iki kadını takip ettiğinden, yolda karşılaştığı şeylerden bahseder. Sonunda cesaret edip kadınların yanına gider.

Ben De Muharrirmişim, Ah! Erguvanî, Beyaz, Siyah!	[Çapkınlık] N.49, S.389, 9 Haziran 1327
--	---

Anlatıcı, yanına gittiği kadınlara bir şeyler söyler, ancak kadınlar cevap vermeden bir vapura atlayıp giderler, o da bir sandala atlayarak, sandalcıya vapuru takip etmesini söyler. Sonra yaptığını idrak eder ve sandalcıyı başka bir yere yönlendirir. Ancak yolda giderken bir küçük vapur da yanlarından geçer ve onların yanaştığı iskeleye yanaşır. Hanımların bu küçük vapurun içinden çıktığını görünce

yeniden onların yanına gidip konuşur. Hanımlar önce yüz vermeseler de, anlatıcının sözlerini nükteli bularak gülüşürler ve yürürler, sonra anlatıcı rüyasından uyanır. Gördüklerinin hepsinin rüya olduğunu anlar. Erguvani, beyaz ve siyah da odasındaki hâkim renklerdir. Rüyasında odasındaki şeylerden etkilenmiştir. Ama yine müsterih olduğunu söyler, zira bu rüyanın iyi bir muharrir olacağına delil olduğunu düşünür. Renklerle ilgili üç beyitlik bir de şiir paylaşılmasıyla metin sonra erer.

Mavi Kuş

Evhamlı Kasadar	[Evhamlılık] N.38, S.302, 28 Mart 1327
-----------------	--

Anlatıcı İzmir’deki bir kasadardan bahseder. Kasadar paralarına bir şey olacağından korktuğu için sürekli kasayı kontrol eder, tekrar tekrar sayarmış. Sonra anahtarı kontrol eder, dualar okur, üfler, sonra da odanın kapısını örter, ardından tekrar okur üflermiş. Bir gün muzip bir arkadaşı, arkasından “kasadar” diye seslenir. O kendisine böyle çağırıldığı için korkar, ne olduğunu sorar. Adam dairesinin kapısının açık olduğunu söyleyince büyük bir korku ve heyecanla daireye koşar. Oraya ulaşınca bayılır. Arkadaşı da bu olayı herkese anlatır. Ayıldığında kapının kapalı olduğunu görür, içeri girer, paralarını bir daha sayar. Sonra iyice ikna olup yine kilitleyip okuyup üfleyip çıkar. Kasadara göre, daireye koştuğunda kapı açık olmasına rağmen okuduğu efsunlar sayesinde kapı kapanmıştır. Bu yüzden bu sefer daha da fazla okur. Eve giderken kendisine şaka yapan arkadaşını yeniden görür, arkadaşı, “ya yine kapı açılmışsa” dediğinde “efsunlar onu korur”, diyerek evine gider.

Aşçıbaşı Tiyatroda	[Çapkınlık] N.40, S.315, 7 Nisan 1327
--------------------	---------------------------------------

Aşçıbaşı İbrahim akşam yemeği yendikten ve işlerini hallettikten sonra hemşerisi Aşçı Mehmet’le bir kahvede buluşur ve oradan bir meyhanede içmeye giderler. İbrahim, tiyatrodaki bir kıza tutulmuş, onun için yanmaktadır. Mehmet ise, ona, gönlünü kaptırmamasını, o kadınlara para dayanmayacağını söyler. Ancak İbrahim çok âşık olmuştur. Böyle söyleyince Mehmet de onun için her şeyi yapacağını söyler. Meyhanede biraz daha kaldıktan sonra tiyatroya giderler ve en önden biletlerini alırlar. Girdiklerinde İbrahim’in âşık olduğu kız kanto söylemektedir. Oturlar ve

izlemeye koyulurlar, İbrahim naralar atar, oflar, ah çeker. Kanto bittikten sonra içkinin etkisiyle koltukta sızar. Arkadaşı onu tiyatro bittikten sonra güç bela evine götürür.

Mavi Nağme

Tokatlı ile Mülakat	[Meclis ve Mebuslar] N.33, S.262, 10 Mart 1327
---------------------	--

Daha önce bahsi geçen konuda, Tokat mebusunun tokat ve düello haklarının kendisine münhasır olması hakkında bir tahrir vermesiyle ilgili bir mülakat yapılmıştır. Mülakatta, Paşa'ya bu husus sorulduğunda, Paşa kendisi Tokatlı olduğundan tokat hakkının yalnız kendinde olması icap ettiğini, düello da tokatla ilgili bir şey olduğundan onun da kendine mahsus kalması gerektiğini, böylelikle mecliste bu gibi tatsız hadiselerin bir daha yaşanmayacağını belirtir. Kendisine bir de saçlarının renginin neden pembe olduğu sorulur. Paşa da kendisine meclisin bülbülü dendiğini, saçını boyayarak bir de meclisin gülü olmayı, böylelikle meclisin hem gülü hem de bülbülü olmayı istediğini belirtmiştir.

Mavi Vals

Balozda	[Çapkınlık] N.24, S.190, 7 Şubat 1326
---------	---------------------------------------

Aşçı Mustafa akşam yemeğini hazırladıktan sonra odasına geçip, epeydir dışarı çıkmadığını düşünür ve Mehmet'le baloza gidip biraz kadın yüzü göreyim, diye düşünür. Hazırlandıktan sonra kahveye gidip Mehmet'i bulur, ona fikrini söyler. O da kabul edince birer kahve içip çıkarlar. Köprüyü geçerler.

Balozda	[Çapkınlık] N.25, S.195, 10 Şubat 1326
---------	--

Mehmet ve Mustafa hovardalık yapmaya karar verirler. Karadeniz ağzıyla konuşmaktadırlar. Meyhanede biraz içip sarhoş olduktan sonra Balozda gitmeye karar verilir. Oradaki kadınları, Mustafa bıyık bükerek masasına davet eder. Kadınlardan birinin dostu olan Demirci Kirkor bunları görünce öfkelenir ve bunların üzerine yürür.

Kavga ilk seferde sulh ile çözülsede biraz daha içildikten sonra Demirci Kırkor bunlara saldırır. Mustafa'nın hovardalığı bu şekilde neticelenir.

Ayna Karşısında Bir Hasbihal	[Kadınlar] N.26, S.206, 14 Şubat 1326
------------------------------	---------------------------------------

Melahat Hanım, edindiğı birçok makyaj malzemesini kullanarak kendini güzelleştirir ve sonra kendisiyle konuşmaya başlar. Sevgilisinin, o bu kadar güzelken, kendisine bir nikâhı bile çok görmesinden yakınıır. Kendisi hem güzel, hem okuması yazması olan biriyken onun başkalarına nasıl baktığını düşünür. Sonra sevgilisine bir mektup yazmaya karar verir. Buna da cevap alamazsa onunla ilişkisini kesecektir. Kendisi bir şeyler yazar ama yazdıklarını beğenemez. Sonra mektepli Naciye Hanım'a yazdırmayı düşünüp hazırlanır, tam kapıdan çıkarken misafirleri gelir ve planı bozulur. Tüm gün evde misafirlerini ağırlamak zorunda kalır ve mektubunu yazdıramaz.

Sarhoş Bey	[Kadın-Erkek İlişkileri] N.26, S.203, 14 Şubat 1326
------------	---

Nadide Hanım iyi yıllık evli olduğı kocasını beklemektedir. Evlendiklerinden beri kocası hiç eve erken gelmemiştir. Kadın bir yandan da altı aylık çocuğunu uyutmaya çalışmaktadır. Çocuk ninnilere rağmen uyumamakta ısrarcıdır, sürekli ağlar. Nadide Hanım da hayatından şikâyet eder. Yukarıda ise babası ve annesi uyumaktadır. Babası aşağıdaki gürültüyü duyarak hanımını uyandırır. Kızına çocuğı uyutmakta yardım etmesini, onun yüzünden damadı içgüveysi olarak aldıklarını söyler. Karısı ise biricik kızını elbette başka evlere yollayamayacağını belirtir, damadına da laf söyletmez. Sonra baba, kalkıp evin hizmetçisi Zarafet'i uyandırır. Çocuğı uyutursa onu evlendireceğini vaat eder. Zarafet de bu umutla çocuğa ninni söylemek için Nadide'nin odasına gider. Zarafet ninni söylerken hepsi uyuyakalırlar. Sonra Nadide, eve gelen kocasının sesine uyanır. Kocası geç geldiğı için ondan özür diler. Nadide onu giydirip yatağına yatırır. O uyurken, Nadide hala yeniden uyanan çocuğı uyutmaya çalışmaktadır. En sonunda kendini tutamaz ve kocasını uyandırır. “Ben yeterince uğraştım, biraz da sen uğraş”, der. Kocası bu söz üzerine uyanıp, çocuğı sallamaya başlayınca midesi bulanır ve salıncağın dibinde uyuyakalmış olan Zarafet'in üzerine istifra eder. Herkes temizlenip yatağına çekildiğinde artık horozlar ötmeye

başlamıştır. Zarafet'in de yorganı üzerine çekip uyumaya başlamasıyla hikâye son bulur.

Baloda	[Çapkınlık] N.28, S.219, 21 Şubat 1326
--------	--

İstanbul'daki karnavalın son günüdür. Anlatıcı da iki arkadaşıyla beraber balolardan birine katılmaya karar verir ve Beyoğlu'na giderler. Etraf çok kalabalıktır, zor bela tiyatroya gidip localarına otururlar. Sonra anlatıcı locasından aşağıyı seyrederek, değişik müzikler eşliğinde insanların eğlendiğini, kahkahaların sürekli yükseldiğini, paralar saçıldığını söyler. Ardından vals başlar, insanlar dans ederler ve sonrasında yabancı kadınlar locaları ziyaret etmeye başlarlar. Anlatıcının dikkatini yan taraftaki locada oturan bir ihtiyar celp eder. Bu adamın yanına bir kadın gelmekte, ihtiyar çokça ısrar etmesine karşın kadın yüzünü göstermemektedir. En sonunda ihtiyar, kadının yüzünü ani bir hareketle açar, altından elli yaşındaki ev sahibesi Toto çıkar. Anlatıcı ve arkadaşları bu olaya çok gülerler. Sonra ihtiyar da onların kahkahalarına eşlik eder.

Mahalle Kahvesinde	[Siyaset] N.32, S.251, 7 Mart 1327
--------------------	------------------------------------

Yemekten sonra herkes Hacı Ağa'nın kahvesinde toplanmışlardır. Ali Ağa ortaya laf atmak için, “neler işitiyorsunuz” diye sorar. Nail Efendi, düellonun haberini verir. Nesim Ruso ve Lütü Fikri Beyler düelloya tutuşacaklardır, Ali Ağa bunun ne olduğunu bilmediğinden olayı ona açıklarlar. Sonra Lütü Fikri Bey'in düellodan çekildiği de söylenir ve bu korkaklık olarak karşılanır. Ardından başka bir meseleye geçilir. Boşo Efendi'den söz açılır ve Harbiye Nazırı'na itirazlarından bahsedilir. Sonra bir benzetme yapılarak, onun bir gemi, Kozmide'nin yelken, Lütü Fikri Bey'in kaptan, Kütahyalının da dümenci olduğu belirtilir. Muhabbet herkesin iskambil oynamaya başlamasıyla son bulur. Metindeki konuşmalar mizahi bir üslupla anlatılmış, güldürü öğeleriyle zenginleştirilmiştir.

Mavi Vals

Yine O!	[Meclis ve Mebuslar] N.36, S.282, 21 Mart 1327
---------	--

Anlatıcı, öncelikle mecliste hiçbir zaman sessiz bir gün olmadığından bahsettikten sonra, Karesili vekilin kürsüde, idare-i örfiyyenin kaldırılması hususunda konuşmasından sonra çıkan kargaşayı anlatır. Peri-i muhalefet bir şeyler, vekiller bu sözlere tepki gösterir. O da kara kediye dönüşerek pençelerini çıkarır ve “beni de mi döveceksiniz” diye bağırır. Lakin anlatıcı, Tokat mebusu ordayken böyle bir şey olamayacağını belirtir. Daha sonra peri-i muhalefetin içinden geçirdiği fikirleri bize anlatır. Azınlıkta olan partisinin bir gün iktidara gelince kendisinin Nazır, hatta Başvekil olması gerektiğini düşünmektedir. Sonra Başvekil olduğunda yapacaklarını, aeroplona işe gelip gideceğini düşünür. Ardından kürsüde, idare-i örfiyyenin mutlaka kaldırılması gerektiğini, bu karar alınana kadar kürsüyü terk etmeyeceğini söyler. Ancak 5-10 kişi kendisini aşağı indirirler. Biraz kendine gelip koridorda yürürken, bir gün mutlaka galebe edeceğini düşünür. Hikâyenin sonunda içeriden gelen seslerin onun bu düşünceleriyle alay edencesine onun sözlerini bastırdığı belirtilir.

Mehmet Kenan

Kaba Şakalar	[Çapkınlık] N.48, S.379, 3 Haziran 1327
--------------	---

Anlatıcı bir yaz günü, vapura yetişmek için acele ederken, vapurun iskeleden ayrıldığını görmüş, sonra da dalgın dalgın yürürken birahaneden çağrıldığını işitmiştir. İçeri girer ve orada Settar Bey’le karşılaşır, bir köşeye geçerler. Sonra Settar Bey, konuşmaya başlar ve Mustafa diye bir arkadaşının kendisine yaptıklarını anlatır. Bir akşam, Settar eve gittiğinde karısı, Mustafa’nın karısıyla birlikte, Settar’ın yeni doğan çocuğu için hayırlı olsun ziyareti için geldiklerini söyler. Ancak Mustafa evli değildir, Settar dışarı çıktıklarında kolaylık olsun diye böyle bir yalan söylemiştir. Mustafa zevcem ve baldızım diyerek iki hanımı eve getirmiştir. Settar buna çok sinirlenir ancak, Mustafa vapuru kaçırdıklarını söyleyip gece de orada kalır. Settar, karısının işi anlayacağından, yuvasının dağılacağından korkar. Ertesi sabah erkenden evden çıkar, birahaneye gider. Anlatıcıyla Settar bunları konuşurken Mustafa da sırtarak gelir ve evden bırakmadıklarını o gece de Settar’ın evinde misafir kalacaklarını söyler. Settar

yine çok öfkelenir. Anlatıcı vapuru kaçırmamak için onları yalnız bırakıp gider. En son anlatıcı yolda bu işin sonunu öğrenmeyi ve öğrenince de gazeteye yazmayı düşündüğünü belirtir.

Meram Mektupçusu

Meram Mektupları 4	[Siyaset-Girit] N.53, S.418, 22 Temmuz 1327
--------------------	---

Anlatıcı okuyucuyu bir cehennem manzarasıyla karşı karşıya getirir. Sade ve etkileyici bir anlatımla etraftan yükselen feryatlar okuyucuya aktarılmıştır. Hikâyenin sonuna doğru mekânın Girit olduğu ve adanın Yunan tarafından ilhak edilmesine karşı olan Türklerin cezalandırıldığı anlaşılır. En sonunda Osmanlı ordusunun geldiği ve “yaşasın Osmanlı” seslerinin duyulduğu söylenir, ancak ardından tüm bunların bir rüya olduğu anlaşılır.

Papağan

Pembe Hayal Yahut Fecr-i Âti	[Edebiyat, Fecr-i Âti] N.7, S.54, 15 Teşrinisani 1326
------------------------------	---

Bir Fecr-i Âti şairinin ağzından yazılmış bir yazıdır. Anlatıcı yazıda özetle bir gün değerlerinin anlaşılacağını söylemektedir. Hem Arapça ve Farsça hem de Fransızca kelimelerin sıkça kullanıldığı görülmektedir. Bu yolla Fecr-i Âti Edebiyatı yine eleştirilmektedir.

R. C.

Yaralı Aşklar	[Kadın-Erkek İlişkileri] N.25, S.194, 10 Şubat 1326
---------------	---

Bir hayat kadını olan Seniha ve onun sevgilisi Nesip yataklarında uyanır ve sohbe başlarlar. Seniha, Nesip’in çok içtiğinden yakınıdır. Nesip ise Seniha’yı çok sevdiğinden bahseder. Seniha da ona çok kıymet verdiğini söyler. Ancak sonra Nesip,

Seniha'nın ihtiyar bir müşterisinden şikâyet eder. Seniha ise onun iyi bir adam olduğunu kendisini bu hayattan çekmek istediğini, kendisinin Âyan'da aza olduğunu söyler. Hatta ihtiyar adamın, kendisine bir ev tuttuğunu ve bu yüzden artık bir daha Nesip'le görüşemeyeceğini ekler. Nesip hazırlanır ve masanın üzerine bir buçuk lira bırakıp gider. Seniha bırakılan parayı görünce bu kadar sohbeti bir buçuk lira için yaptığına üzülür.

Saldide

Bedbaht Şair	[Edebiyat] N.25, S.197, 10 Şubat 1326
--------------	---------------------------------------

Hazım, kaleminden çıkıp evine gelir ve şiir yazmak için odasına çekilir. En sonunda şiir için bir konu bulur: Leyle-i Garam. Büyük validesi yemeğe çağırınca Hazım'ın fikirleri bölünür. Gider yemeğini yer ve yemekte iyi bir şiir yazıp, Fecr-i Âti'ye dâhil olacağını, hatta onların reisi olacağını ve edebiyatta yeni bir inkılap yapacağını düşünür. Büyük validesi ona saatlerdir ne yaptığını sorar. O da şiir yazdığını söyler, lakin validesi anlamaz. Bundan dolayı Hazım, yemeğini çabucak yiyip odasına çekilir. Yazacağı şiir için bir kafiye düşünür, ama bulamaz. Bu esnada uyuyakalır. Rüyasında Fecr-i Âti salonlarında, kendisinin beklendiğini, bir edebiyat dehası olarak kendisinden bahsedildiğini ve bir edebiyat ilahıymışçasına süslendiğini görür. Etraftan “okuyunuz, okuyunuz” sesleri yükselir. Sonra Hazım uyanıp yatağında doğrulur. Etrafında hocalar bir şeyler okumaktadırlar. Büyük validesi ise “okuyunuz okuyunuz, Allah şifasını verir” demektedir. Hazım, etrafındakilerin delirdiğini düşündüğünü anlar ve bir daha şiir yazmayacağına, şiirin adını dahi anmayacağına dair kendine söz verir.

T.

Bu da Bir Zevk!	[Çapkınlık] N.52, S.412, 8 Temmuz 1327
-----------------	--

Anlatıcı Nizamettin'in son zamanlarda değiştiğinden, artık ne kendisine ne de komşu arkadaşlara uğramadığından bahsetmektedir. Evlenmeden önce hovardalıkla meşhur olduğunu, Beyoğlu'nda hemen herkesin onu tanıdığını, ancak şimdi evlenmiş ve barklanmış olduğunu anlatır. Sonra bir gün Nizamettin'in kendisinin yanına uğrayıp

Beyoğlu'na gitmeyi teklif etmesi üzerine, birlikte Beyoğlu'na geçerler. Yolda arkadaşı başından geçenleri anlatır. Bir kadına âşık olmuş, onunla güzel zamanlar geçirmiş, ancak bir hata yaptığından kadın onu terk etmiştir. O ise onsuz yaşamak istememektedir, hatta bu yüzden intiharı bile denemiştir. En son olarak aklına gelen fikre göre, onun evindeki kızlardan bir başkasıyla birlikte olarak kadını kıskandırmak istemekte ve böylece de kadının kendisine döneceğini düşünmektedir.

Bu da Bir Zevk!	[Çapkınlık] N.47, S.373, 26 Mayıs 1327
-----------------	--

Anlatıcı, arkadaşının birahane de anlattıklarını aktararak söze başlar. Arkadaşı onu bir yere götüreceğinden, böylelikle kendisini anlayabileceğinden bahsetmektedir. Birahane den çıkarlar. Bir eve giderler. Evdekiler henüz yemektedirler. Anlatıcıyı arkadaşısı Nizamettin oradakilerle tanıştırır. Kadınlar yemekten kalkınca salona geçip sohbet ederler. Konu da Nizamettin'in eski dostu Margaret'in kabalığı, çirkinliğidir. Sonra Nizamettin'in önerisiyle Bebek'e gitmeye karar verilir. Nizamettin Margaret'in kendisini bu yeni dostuyla görmesini istemektedir. Anlatıcı yolda giderken, yanlarındaki kızların ne derece bayağı olduklarını anladığından ve arkadaşına acıdığından bahseder. Evine dönünce de Nizamettin'in evdeki hanımını, çocuklarını bırakıp bu kadınlarla olmasına hayli acır, hemen ertesi gün Nizamettin'e nasihat vermeğe kalkar. Ancak arkadaşısı Margaret'i bırakamayacağını, ondan vazgeçemeyeceğini söyler. Bunun üzerine anlatıcı da onunla bir daha Galata'nın öbür tarafına geçmemeye karar verir.

Hızır İlyasta Kâğıthane Sefası	[Kadın-Erkek İlişkileri] N.44, S.347, 5 Mayıs 1327
--------------------------------	--

Anlatıcı, gelenleri seyretmek için Kâğıthane'ye gitmek amacıyla tramvaya biner. Tramvay yolun bir bölümünde bir kaza yaşasa da o, tramvayın içinde beklemeyi tercih eder. Sonrasında yoldan geçen bir kadın arkadaşısını görür ve tramvaydan iner. Onunla konuşmaya başlarlar. Anlatıcı ona böyle telaşlı nereye gittiğini sorar, o da kız kardeşinin nişanlısını görmesi için Galata'ya gönderildiğini, şimdi de eve döndüğünü, arabanın Kâğıthane'ye gitmek için hazır beklediğini söyler. Sonra anlatıcı, okuyucuya onu nereden tanıdığını anlatmaya başlar. Büyüka'da kızın ablası Angelika ile

birlikte vakit geçirdiklerinden, onunsa o zaman henüz çocuk olduğundan, ailecek adadan taşınmaları üzerine uzak kaldıklarından bahseder. Daha sonra bir karnavalda, bir dansa gittiği zaman, büfede kadınlara bir şey ısmarlamaktan kaçarken, maskeli bir kadına tesadüf ettiğinden, sonra ona kendini affettirmek için, onu önce büfeye, sonra da locaya götürdüğünden bahseder. Sonra locada kadın maskesini çıkarır ve anlatıcı Angelika'yı tanır. Angelika'nın yüzünde çiçek bozuğu oluşmuştur. Kadın, hikâyesini anlatır; anlatıcının adadan ayrılmasından bir sene sonra babasının öldüğünü, sonrasında ablasıyla Beyoğlu'nda ev tuttuklarını, ardından üzüntüden çiçek hastalığına yakalandığını söyler. Anlatıcı, ona kız kardeşini sorar, zira artık Angelika'dan ümidi kesmiş, onun küçük kardeşini merak etmektedir. Angelika da onun çok güzel olduğundan ve birlikte yaşadıklarından bahseder.

Hızır İlyasta Kâğıthane Sefası	[Çapkınlık] N.45, S.358, 12 Mayıs 1327
--------------------------------	--

Angelika biraz durakladıktan sonra anlatmaya devam eder. Kadın adadaki nişanlısının onu birtakım planlarla iğfal ettiğini ve sonra ortadan kaybolduğunu, sonra başkasıyla nişanlandığını, onun da çiçek hastalığı yüzünden ondan uzaklaştığını söyler. Sonra da Galata'dan yaşlıca, zengin bir esnafla nişanlandığını ve yakında düğünlerinin olacağını haber verir. Anlatıcı, kadın anlatırken sırasını düşürüp küçük kız kardeşini sorar. Onun nişanlı olmadığını ancak isteyeninin çok olduğunu öğrenir. Sonra da onunla birlikte gidip herkesi görebileceğini söyler. Anlatıcı da bunu kabul eder. Fuayeye giderler, orada Angelika'nın ablası Eleni bir adamla oturmaktadır, onların yanına yakın bir yere otururlar. Sonra kız, küçük kardeşini, Eftelya'yı gösterir. Eftelya kendisine bakıldığını anlar ve arkadaşını bırakıp hemen yanlarına gelir. Tekrar tanışır, sohbet ve danstan sonra da iyice samimi olurlar. Sonra kızlar, anlatıcıyı evlerine davet eder. O gecedan sonra da Eftelya ile dost, Angelika ile kardeş olurlar. Sonra ilk başta anlattığı olaya dönerek, tramvayda karşılaştığı Eftelya'dan bahseder. Kız, Kâğıthane'ye gitmek için eve doğru gittiğini, onun da birlikte gelebileceğini söyler. Biraz yürüdükten sonra arabaya binerler, ancak yoldayken yağmur yağar. Eftelya, Kâğıthane gezintisi iptal olacağı için üzülür. Eve geçerler, herkes artık Kâğıthane'ye gidilemeyeceğini söyleyince, Eftelya odasına kapanıp ağlar. Anlatıcı da bu hale dayanamayarak, onu kendisinin götürebileceğini söyler. Eftelya hazırlanırken,

Eleni ve Angelika anlatıcıya, “o deli kıza uyup bu havada oralara gidilir mi” diyerek onunla dalga geçerler.

Hızır İlyasta Kâğıthane Sefası	[Çapkınlık] N.47, S.375, 26 Mayıs 1327
--------------------------------	--

Ev halkının ısrarlarına aldırmayarak Eftelya ile arabaya binip Kâğıthane’ye doğru yola çıkarlar. Yolda iken güneş çıkar ve Eftelya çok mutlu olur. Kâğıthane’de, iki sevgili aşklarına, muhabbetlerine dair uzun uzun konuşurlar, eve dönünce de bu güzel havada evde kapalı kaldıkları için evdekilerle alay ederler.

Virgöl

Kordon	[Çapkınlık] N.9, S.68, 22 Teşrinisani 1326
--------	--

Anlatıcı, evinin penceresinden yağın yağmuru seyrederken, sedyeyle bir adamın getirildiğini görür. Ardından kapı çalınır. İnip baktığında bitap haldeki arkadaşı Macit’i görür ve ona neler olduğunu sorar. Macit de olanları anlatmaya başlar. Macit, kadınlara karşı zaafından, bir eve sürekli gittiğinden ve orada epey para yediğinden bahseder. Parası bitince, kendisine gösterilen hürmetin kalmadığını, bu yüzden de onlara bir oyun oynamaya karar verdiğini söyler. Oyuna göre, Süleyman Rami adlı arkadaşı koleraya tutulmuş taklidi yapacaktır. Bu taklide iyice çalışıp eve giderler. Evde önce bunlara pek rağbet edilmez, ancak beş dakika sonra Rami’nin rengi değişir. Koleralı taklidini yapmaya başlar. Evdekiler de “aman sokağa atalım aç kalırız” diyerek kaçırlar, korkarlar. Ancak Macit, arkadaşının sokağa atılmasına razı olamayacağını söyler. Kadınlar çok telaşlanır, evin kordona alınacağından ve aç kalacaklarından korkarlar. Macit kordondayken onlara yemek verileceğini belirtir. Kadınlar bunun üzerine sevinip işrete başlarlar. Macit bir hafta boyunca kadınlarla gönlünce eğlenir. Ancak artık mecali kalmamıştır. Anlatıcı, üç gün sonra bu arkadaşını yine bir kadının peşinden giderken gördüğünü söyleyerek metne son verir.

İkinci Nail Bey!	[İmar İşleri] N.10, S.78, 25 Teşrinisani 1326
------------------	---

Nail Bey hakkında bilgi verilmektedir. Onun proje merakından bahsedilir. Nail Bey, Unkapanı köprüsünü Haliç'in uzunluğuna doğru çevirerek orasını geniş bir şose haline getirmeyi, Beyazıt yangın kulesinden Galata yangın kulesine ip gererek sepet içinde kolayca karşıya geçmeyi düşünür. Onun, zamanında Maverâünnehir'deki bir hükümetin Nafia Nazırlığında bulunduğu öğrenilmiştir. Sonunda anlatıcı, o zamanki Nafia Nazırı'nın da Nail Bey'e halef olmaya aday olduğunu söyleyerek, Nafia nezaretinin yaptığı işleri eleştirir.

3.2.2. Şiir

A. K.

Kuşlar-Kurtlar	[Vecize] N.68, S.560, 17 Eylül 1328
----------------	-------------------------------------

Tek beyitlik bir şiirdir. Şair, etrafındaki herkesin gitmesini ve onu hayvanlarla yalnız bırakmalarını ister.

Başlıksız	[Vecize] N.69, S.568, 27 Eylül 1328
-----------	-------------------------------------

Kısa bir beyit verilmiştir.

A. R.

Acımak Meselesi	[Aşk] N.62-2, S.491, 31 Kânunuevvel 1327
-----------------	--

Acımak ve sevmek bahsi üzerine yazılmış, aa-bb-cc şeklinde kısa bir şiirdir.

Ahmet Cevdet

Tımarhanede	[Deliler] N.69, S.568, 27 Eylül 1328
-------------	--------------------------------------

Tımarhanede deliler arasında geçen bir takım komik olaylar, mesneviye benzeyen bir şekilde yazılmıştır.

Ahmet Kemal

Aç Sinekler?	[Siyaset] N.68, S.560, 17 Eylül 1328
--------------	--------------------------------------

Bu şiir beyitlerle yazılmış, mesnevi nazım şekline benzer özellikler gösteren kısa bir şiirdir. Ceza alan birinin cezasını çekmesinden bahsedilir.

Tilki-Horoz	[Hiciv] N.67, S.530, 13 Eylül 1328
-------------	------------------------------------

İmza bölümünde A. K. yazan bir beyitle başlayan bölümde verilen şiir siyasi göndermeleri olan bir şiirdir. Şiirde Tilki, Horoz ve Köpek arasındaki bir hadise anlatılmaktadır. Tilki, Horoz’dan, onun ininde kalmayı ister. Horoz ise önce amcası köpeklerle barışması gerektiğini söyleyince, tilki kaçar.

Ahter-i Rana-Çamlıca:

Kitabe-i Gam	[Hayat] N.63, S.502, 30 Ağustos 1328
--------------	--------------------------------------

Beyitlerle yazılmış bir şiirdir. Hayatın sıkıntılarından, dertlerinden bahsedilmektedir.

Ateş

Yıldırım	[Abdülhamit Dönemi] N.16, S.125, 20 Kânunuevvel 1326
----------	--

Bu dörtlükte, Selanik’te Alâtin köşküne taş atılması gerektiği söylenir. Bunun Mekke’de şeytan taşlamaya benzediği bildirilir. Böylelikle bu köşte kalan Abdülhamid’e gönderme yapılmıştır.

Ayın K. M.

Bir Edib-i Lebibe	[Hiciv] N.63, S.502, 30 Ağustos 1328
-------------------	--------------------------------------

Hiciv üslubuyla yazılmış kısa bir tarizdir.

Bir Edib-i Lebibe	[Hiciv] N.65, S.517, 6 Eylül 1328
-------------------	-----------------------------------

Şiirde, seslenilen kişiye ağır sözler söylenmektedir. Önce nasihat ettiğini, ancak hata yaptığını anlayarak af dilediğini söyleyen şair, eşekten iyi bir şey beklenmeyeceğini belirtir.

Bir Müteşaire	[Hiciv] N.65, S.517, 6 Eylül 1328
---------------	-----------------------------------

Şair geçinen birine, şairlikten uzak olduğu söylenmiş, önce adam olması gerektiği ifade edilmiştir. Taşlama türünde kısa bir şiirdir.

Bir Mütearrıza	[Hiciv] N.64, S.512, 3 Eylül 1328
----------------	-----------------------------------

Şair kendini över, karşısındakini mahvedebileceğini belirtir.

Celîs

Hayır	[Aşk] N.60, S.478, 15 Kânunuevvel 1327
-------	--

Şiirde edebi bir üslup kullanılmış, şairin istediği karşılığı bulamadığı aşkı karşısındaki hislerinin değişimi aktarılmıştır. Şair önce bu aşkı unutması gerektiğine karar verir. Biraz sonra ise intiharı ve ardından da beklemek gerektiğini düşünür. En son ise onun yanına gitmeye karar verir.

Eşref

İstimdat	[Hiciv] N.61-1, S.486, 23 Kânunuevvel 1327
----------	--

“Ya Resulullah” redifli ve Hz. Peygambere seslenilen bu şiirde, son günlerde çok sıkıntılar çekildiğinden, bir an uyanmışken yeniden uykuya dalındığından bahsedilmektedir. Eşref’in, bu şiirinde İkinci Meşrutiyet ve sonrasında gelişen süreçten bahsettiği ve İttihat ve Terakki’nin yönetiminden şikâyet ettiği düşünülebilir.

H. K.

Tebrikname	[Siyaset] N.58, S.458, 13 Teşrinievvel 1327
------------	---

Şiirden önce, geçen hafta yazılan kasidenin çok beğenildiğinden ve teşekkür mektupları aldıklarından bahsedilir. Sonra yeni bir şiir paylaşılır.

Hürrem-i Şadan

Neşide-i Garam	[Aşk] N.62, S.495, 27 Ağustos 1328
----------------	------------------------------------

Hürrem-i Şadan’ın gönderdiği bu şiirin *Rûbab* mecmuasının nazarı dikkatine sunulduğu belirtilmektedir. Aşk konulu bir şiir sunulmuştur.

İmzasız

Der Fasl-ı Suznak:	[Meclis ve Mebuslar] N.7, S.56, 15 Teşrinisani 1326
--------------------	---

Maarif Nazırı olmak isteyen bir mebusun ağzından yazılmış bir şiir verilmiştir. Şiirde Meclis-i Mebusan’da çok kaldığı, artık Ayan’a çıkmak istediği ya da Maarif Nazırı olmak istediği belirtilmektedir.

Nazire-i Kaside-i Belîge Der Hakk- ı İsmail Paşa	[Hükümet] N.16, S.123, 20 Kânunuevvel 1326
---	---

İsmail Paşa hakkında bir kaside yazılmıştır. Kasidede onun nüktedanlığından, meclisteki hallerinden bahsedilir, ironik bir dil kullanılarak İsmail Paşa eleştirilmektedir.

Elveda	[Siyaset] N.59, S.465, 10 Kânunuevvel 1327
--------	--

Meclisin kapatılmasından manzum bir şekilde bahsedilmekte, meclisteki birtakım olaylara, bazı mebuslara göndermeler yapılmaktadır. Ironik bir dilin hâkim olduğu şiir, bir hiciv örneğidir.

Kıt'a	[Hiciv] N.63, S.503, 30 Ağustos 1328
-------	--------------------------------------

Hiciv türünde yazılmış kısa bir şiirdir.

Kıt'a	[Hükümet] N.61-1, S.482, 23 Kânunuevvel 1327
-------	---

Hükümetin yeni haliyle ilgili kısa bir kıta verilmiştir.

<i>Rûbab</i> Şairi	[Takdim] N.61, S.487, 23 Ağustos 1328
--------------------	---------------------------------------

“*Rûbab* Şairi” başlığı verildiğinden, *Rûbab* mecmuasının bir şairine gönderme yapıldığı düşünülebilir, ancak bunun kim olduğunun tespiti pek zordur. Şiir boyunca bu zatın kılık kıyafet gibi çeşitli özelliklerinden ve şöhretinden bahsedilir.

Bir Mektuptan Müfrez	[Aşk] N.63, S.503, 30 Ağustos 1328
----------------------	------------------------------------

Bir kadına seslenilen kısa bir şiirdir.

K. Komik Hüsnü Efendi için	[Hiciv] N.63, S.503, 30 Ağustos 1328
----------------------------	--------------------------------------

Hiciv türünde yazılmış kısa bir şiirdir.

Bir Bedbaht Lisanından	[Hayat] N.62-2, S.494, 31 Kânunuevvel 1327
------------------------	--

Beş ayrı şiir verilmiştir, hepsinde de hayattan yakınma, şikâyet hali vardır.

Kadriye Nesrin-Çamlıca

Kadın Kalbi	[Kadınlar] N.63, S.503, 30 Ağustos 1328
-------------	---

Kadınların nasıl varlıklar olduklarından, çözilemeyen bir muamma olduklarından bahseden ve beyitlerle yazılmış bir şiirdir.

Mai Gözler	[Aşk] N.64, S.511, 3 Eylül 1328
------------	---------------------------------

Sevgiliye duyulan aşk anlatılır. Üçlük ve dörtlüklerden oluştuğu görülmektedir.

Ona	[Aşk] N.64, S.511, 3 Eylül 1328
-----	---------------------------------

Sevgiliye duyulan aşk anlatılır. Üçlük ve dörtlüklerden oluşmaktadır.

Kara Kedi

Kaside-i Belîge der Hakk-ı Mebus-ı Dersim ez Fırka-i Bi-Taraf-ı Hariç	[Meclis ve Mebuslar] N.15, S.117, 16 Kânunuevvel 1326
--	--

Dersim mebusunun ağzından, esprili bir dil kullanılarak bir kaside yazılmıştır. Nazırı düşürmek istediğinden, Nezaret alma hayalinden bahsedilir.

Rafadan

Rafadanlık!	[Hiciv] N.63, S.503, 30 Ağustos 1328
-------------	--------------------------------------

Seslenilen kişiden şikâyet edilmektedir, ben şöyleyken, sen böyle yaptın şeklindedir ve beyitler halinde yazılmıştır.

S. Müma

Fena Fi'l-Eddar!	[Siyaset] N.58, S.460, 13 Teşrinievvel 1327
------------------	---

Divan-ı Harb-i Örfinin kabine hakkında eleştiri yazılmasını yasaklamasından bahsedilmiştir. Ardından siyasetle ilgili çeşitli eleştiriler barındıran, ironik bir üslupla yazılmış bir şiir verilmiştir.

S. Şinaver

Nedamet	[Aşk] N.55, S.438, 8 Eylül 1327
---------	---------------------------------

Aşk konulu serbest bir şiirdir.

Şinaver

Karikatür	[Takdim] N.60, S.478, 15 Kânunuevvel 1327
-----------	---

Şiirde alaycı bir üslup kullanılmaktadır. Bir şahsın özellikleri sayılır. Kılıbıklığından, mirasyediliğinden bahsedilir.

Vikont de ***- Fecr-i Âti'den

Çok Değil, Elli Sene Sonra Edebiyatımız Bu Gidişle Ne Hale Girecek?	[Edebiyat] N.17, S.135, 23 Kânunuevvel 1326
---	--

Fransızca kelimelerin çokça kullanıldığı bir şiir yazılmıştır. Böyle yapılarak Fecr-i Âti eleştirilmektedir. İmza kısmında da aynı şekilde, yakında şairlerin vikont gibi unvanlar alabileceği ima edilerek eleştiri yapılmaktadır.

Bu Hafta Fecr-i Âti'de Pek Ziyade Alkışlanan Bir Eser	[Edebiyat] N.18, S.143, 27 Kânunuevvel 1326
--	--

Yine Fransızca kelimelerle dolu, kelimelerin bölünerek verildiği, değişik bir şiir verilmiştir. Fecr-i Âti yine eleştirilmektedir.

3.2.3. Roman

F. T. (Paul de Kock)

<i>Pek Mustarip Bir Mösyö</i>	N.1, S.7, 21 Teşrinievvel 1326
-------------------------------	--------------------------------

Orta yaşlı bir adam şafak vakti apartmanın merdiveninde bir aşağı bir yukarı koşmaktadır ve zillere basarak herkesi uyandırmaya çalışmaktadır. Sonra bu kişinin adının Mösyö Tampone olduğu belirtilir. Adam, karısının öleceğinden korkmakta, o ölürse kendisinin de artık yaşayamayacağını dile getirmektedir. Bu heyecanla bütün komşularının kapılarını çalar ancak, beklemeden bir diğerine gittiğinden kapıyı açanlar kimseyi göremezler.

<i>Pek Mustarip Bir Mösyö</i>	N.2, S.14, 25 Teşrinievvel 1326
-------------------------------	---------------------------------

Tampone'nin kapısını çaldığı evlerden biri de ihtiyar bir şair olan Salhorde'nin evidir. Salhorde, kapı çalınır çalınmaz kapıyı açar ve Tampone'ye ne istediğini sorar. Tampone kimseyi uyandıramadığından, kapıcının bile uyanmadığından şikâyet eder ve Salhorde'den ebeye kadar gidivermesini rica eder. Salhorde de ısrara

dayanamayarak kabul eder. Sonra Tampone yine kapıları çalarak aşağı katları iner. Aşağı katlardan birinde şişman bir kadın kapısını açar. Tampone karısının acılar içinde olduğundan ve doğacak olan çocuğundan bahseder. Ondan karısının yanına gitmesini rica eder. O kadını da ikna ettikten sonra acaba kapıcıyı uyandırabilir miyim diye aşağıya iner.

<i>Pek Mustarip Bir Mösyö</i>	N.3, S.22, 28 Teşrinievvel 1326
-------------------------------	---------------------------------

Sonra Tampone kapıcıya gider, onu da uyandırır ve ebeye, hasta bakıcıya gönderir. Üst kat komşularından olan kadın ise uykuya yeniden dalmıştır ve şair de yeni şiiri için uğraşmaktadır. Doğurmakta olan kadını tamamen unuturlar. Birinci bölüm bu şekilde sonlanır ve “İsim İntihabı” isimli ikinci bölüm başlar. İsim konusunda çocuğun annesi amcazadesinin oğlunun ismini düşünmüşse de kocası bu ismi beğenmez. Mösyö Muzeum (Salhorde) de çocuk için başka bir isim önermiştir. Ancak Tampone o isimde tanıdığı sefil insanlardan bahsederek bu ismi de istemez. Teofil isminde ısrar eder.

<i>Pek Mustarip Bir Mösyö</i>	N.4, S.31, 1 Teşrinisani 1326
-------------------------------	-------------------------------

İkinci kattaki kadın ve kapıcı da çocuğun doğmalarında katkıları olduğu gerekçesiyle isim önerisinde bulunmuşlardır. Ancak neticede Teofil isminde karar kılınır.

<i>Pek Mustarip Bir Mösyö</i>	N.5, S.38, 4 Teşrinisani 1326
-------------------------------	-------------------------------

Sonra, Teofil’in nasıl bir çocuk olduğundan, dış görünüşünden bahsedilir. Altı yaşına geldiğinde babasının vefat ettiği belirtilir. Karısı Madam Tampone kocasına olan sevgisini de çocuğuna aksettirerek ona iyi bakmaya çalışır. Mösyö Muzeum da aynı evinde yaşamaya devam etmekte, ancak işleri iyi gitmemektedir. Geçimini sağlayabilmek için, kapısına edebiyat dersleri verildiği yazısını asmıştır. Tampone, oğlunu dizinin dibinden ayırmak istemediği için özel hoca tutmak ister ve bu ilanı öğrenince Muzeum’un bu iş için çok uygun olduğunu düşünür. Onu yanına çağırır ve

konuşmaya başlarlar. Madam Tampone onun artık şiiri bırakıp, muallimliğe mi geçtiğini sorar. Muzeum ise şairliğin bırakılamayacağını, ebediyen devam edecek bir şey olduğunu vurgular.

<i>Pek Mustarip Bir Mösyö</i>	N.6, S.47, 8 Teşrinisani 1326
-------------------------------	-------------------------------

Madam Tampone oğluna iyi bir eğitim verip veremeyeceğini, okuma yazmayı, hesap yazmayı öğretip öğretemeyeceğini sorar. Muzeum da onu bir zirve olarak yetiştirebileceğini söyler. Ancak, Madam Tampone birçok sözü olduğu gibi bunu da yanlış anlayarak, onu sadece terbiyeli, oturup kalkmasını bilen biri olarak yetiştirmesi gerektiğini belirtir.

İmzasız

<i>Lamia'nın Encâmı - Milli Roman</i>	N.65, S.518, 6 Eylül 1328
---------------------------------------	---------------------------

Yazın gezintilerde, kışın Bon Marşe gibi mağazalarda olan, herkesin dikkatlerini çeken Lamia ve grubundan bahsedilmektedir. Bir gün yine yaz gezmesinde, arabalardan birinin içinde Lamia, annesi ve kardeşi Samia'nın bulunduğu söz açılır. Yanlarından kira olduğu anlaşılan bir araba geçerken, içinde bulunan biri Lamia'ya meclubâne bir nigâh atar ve arabadakiler onun kim olduğunu merak ederler. Bir sonraki bölümde de o adamın zengin, kibar bir bey olan Şefik Bey olduğundan bahsedilmektedir.

Roman	N.69, S.577, 27 Eylül 1328
-------	----------------------------

Nimet Hanım, hizmetçisi olduğu tahmin edilen Sema ile birlikte yaşamaktadır. Nimet Hanım odasında yemeğini bitirdikten sonra sobayı yakması için Sema'yı çağırır. Nimet Hanım'ın düşüncelerinden gündüz gittiği Refia Hanım'ın oğlu Muhsin'i beklediği anlaşılır. Beklerken de bir kitap okumaktadır. Anlatıcıdan Nimet'in aslında Muhsin'le baş başa kalmayı istemediğini, ancak Muhsin'in "söyleyecek önemli şeylerim var, yemekten sonra gelirim" demesiyle meraklandığını anlıyoruz. Metinde sade ancak zarif, edebi bir dil kullanılmıştır.

Refi' Cevat

Hayat-ı Hakikiyyeyi Musavver Milli Roman: <i>Mebusun Aşkı</i>	N.8, S.63, 18 Teşrinisani 1326
--	--------------------------------

Öncelikle Hüdai Efendi ve ailesi hakkında malumat verilmektedir. Hüdai Efendi'nin eve geldiği, karısını süslü görerek onu arzu ederek yaklaşıp öperken, çocuğun sesini duyarak hiddetlendiği anlatılır. Hüdai Efendi sonra minderine oturur ve İstanbul'da yaşamanın zorluğunu, buraya nasıl geldiğini düşünür. Okuma yazma bilmemesine rağmen seçildikten sonra, İstanbul'a gitmesi icap ettiğini öğrenince çok canı sıkılmış, ancak mecbur gitmeye razı olmuştur.

<i>Mebusun Aşkı</i>	N.9, S.71, 22 Teşrinisani 1326
---------------------	--------------------------------

Mebus olan Hüdai, her şeye büsbütün yabancı kalmasın diye, mektep müdürü ona bazı şeyleri anlatmaya çalışır. Kanun-ı Esasi'den, hürriyetten, meclisten bahseder. Hüdai Efendi'nin cahil bir adam olduğu metinde sıkça vurgulanmaktadır. Hatta Namık Kemal'in İstanbul'da Sadrazam ve Serasker olduğunu zannetmektedir. Vermesi icap eden bir nutku ancak mektep mualliminin söylediği sözleri yanlış anladığı haliyle tekrarlayarak gerçekleştirebilir. Bu nutku sokak sokak dolaşarak tekrar tekrar irat eder ve mebusun görevinin nutuk söylemek olduğuna kanaat getirir. Sonra İstanbul'a gelir ve hemşerilerinin ona buldukları evde oturur. İstanbul'daki ikinci gününde kendine redingot gibi bazı şehirli elbiseleri almayı ihmal etmez. İlk birkaç sene debdebeli geçer. Onun mecliste tek başına sükûtiler adlı gurubu oluşturduğu belirtilir. Çünkü mecliste hiç konuşmaz.

<i>Mebusun Aşkı</i>	N.10, S.79, 25 Teşrinisani 1326
---------------------	---------------------------------

Sonra Hüdai Efendi'nin mecliste yaptıklarından bahsedilir. Onun tek düşmanının maarif olduğu söylenir. Zira kendisi, okuma yazması olmamasına karşın önemli biri olabildiğini düşünür. Siyasi meselelerle pek ilgilenmez, onu daha çok kadınlar meşgul etmektedir. Bir gün Şirket vapurundan çıkarken karşılaştığı siyah çarşafli bir kadını unutamaz ve aylarca onu düşünür. Sonra Sirkeci'de yine aynı kadına

tesadüf eder. Kadını gizlice izlerken, camekânda kendine bakar, ancak kadına kendisini yakıştıramaz ve kadının kendisini beğenmeyeceğini düşünür.

<i>Mebusun Aşkı</i>	N.11, S.87, 29 Teşrinisani 1326
---------------------	---------------------------------

Sonra Hüdai Efendi cebindeki kartını göstererek kadına yaklaşır. Kadınlar onun mebus olduğunu anlayınca bir araba tutup rahatça konuşabileceklerini söylerler. Hüdai Efendi de bir kupa araba tutar ve birlikte köprüye doğru giderler. Hüdai Efendi, arabada ne konuşacağını bilemez, ne güzel çarşafı olduğunu söyleyebilir ancak. Başkaca da lakırdı edemez. Beyoğlu'na doğru çıkarlar, bir yerde inince, genç kadın, yanındaki ihtiyar olan kadını bir yerde beklemesi için yollar. Hüdai Efendi ancak o zaman kadının ismini sormayı aklına getirir ve adının Ela olduğunu öğrenir.

<i>Mebusun Aşkı</i>	N.13, S.103, 9 Kânunuevvel 1326
---------------------	---------------------------------

Hüdai Efendi Ela Hanım'la birlikte Bon Marş'e gelmiştir ve çok mutludur. Ela Hanım, orada bir mağazaya girer ve ipek alır, parasını da Hüdai Efendi'nin vermesini rica eder, kendisinin sonra ona geri vereceğini söyler. Ardından oradan çıkıp yine bir araba tutarlar ve arabacıya tepeye kadar gitmek istediklerini söylerler. Yolda tenhalıkta, Hüdai Efendi dayanamaz ve Ela Hanım'ın ellerini avuçlarına alır, Ela Hanım'sa sabretmesini, kendisini daha sonra evine götüreceğini söyler.

<i>Mebusun Aşkı</i>	N.14, S.111, 13 Kânunuevvel 1326
---------------------	----------------------------------

Hüdai Efendi'nin bu sözlerden sonra düşünecek hali kalmaz. Biraz gezdikten sonra dönerler. Köprüye geldiklerinde Ela Hanım burada ayrılması gerektiğini, ihtiyar hanımı kendisine göndererek haber yollayacağını söyler ve uzaklaşır. Hüdai Efendi de arabadan inerek evine gider. Sonra tefrikanın başındaki bölüme geri dönülerek, Hüdai Efendi'nin süslenmiş olan karısına sarıldığı bölüme geçilir. Hüdai Efendi kendisini sormaya gelen bir ihtiyar kadın olduğunu öğrenir. Sonra oğlu Hüseyin, elinde bir arzuhalde gelerek, bunu ihtiyar kadının bıraktığını söyler. Hüdai Efendi okuma yazma bilmediğinden oğluna okutmak ister, kokulu olan zarfı açarlar içinden bir mektup

çıkar, o da kokuludur. Hüdai Efendi, mektubu Hüseyin’e okuması için verir. Hüseyin yavaşça okur, mektup Ela Hanım’dandır. Mektubun başında Hüdai Efendi’ye iltifatlar edilir. Devamında da Ela Hanım onu göresi geldiğini ekler. Mektubun altında da adı yazmaktadır. Hüdai Efendi, Beyoğlu’ndan bir kadının bir vergi işi olduğunu onunla ilgili bir yazı olduğunu söyleyerek bu işten sıyrılmak ister.

<i>Mebusun Aşkı</i>	N.15, S.118, 16 Kânunuevvel 1326
---------------------	----------------------------------

Mektubu karısına belli etmemeye çalışıp onun bir arzuhal olduğunu söyledikten sonra bir arkadaşına uğramak üzere evden ayrılır. Karısı da durumdan şüphelenmektedir, ancak bir neticeye varamaz. Oğluna komşuya gittiğini söyleyerek evden ayrılır. Hüseyin, anne ve babası gidince, süslenir ve bahçeye çıkar. Bahçedeki duvara merdiveni dayar. Merdivene çıkınca komşunun hizmetçisi olan maşukasına işaret verir. Maşukası mutfaktan çıkar ve o da asmaya tırmanır. Dudak dudağa öpüşürler. Adı Dilber olan kız, Hüseyin’e bir haftadır gelmediği için dert yanar. “Mebuszadeler, biz hizmetçilere tenezzül etmez tabi” diyerek nazlanır.

<i>Mebusun Aşkı</i>	N.16, S.126, 20 Kânunuevvel 1326
---------------------	----------------------------------

Hüseyin ile Dilber, öpüşmeye devam etmektedirler. Hüseyin ne vakit koyun koyuna olacaklarını sorar. Dilber ise senden sonra benle kimse evlenmez diyerek reddeder. Ancak Hüseyin kendisinin onunla evleneceğini söyler. Sonra kızı da yanına çekerek koklaşmaya devam ederler. Ardından Hüdai Efendi aşağıdan, “kim o dam üstündeki” diye bağırır. Dilber hemen kaçıp kaybolur. Hüseyin de korkarak “benim baba” der. Babası çabuk aşağı inmesini söyler.

<i>Mebusun Aşkı</i>	N.17, S.135, 23 Kânunuevvel 1326
---------------------	----------------------------------

Hüdai Efendi, inen oğlunu evire çevire dövmeye başlar, oğlu “çıktıysam ne olmuş, sen de kadınlardan kokulu kâğıt alıyorsun” deyince Hüdai Efendi durur, bu aralık bahçe kapısı açılır ve elinde feneriyle Habibe Hanım görünür. Bu defa da Hüdai Efendi korkmaya başlar.

<i>Mebusun Aşkı</i>	N.19, S.151, 30 Kânunuevvel 1326
---------------------	----------------------------------

Bu bölümde de geriye dönülerek Habibe Hanım'ın kokulu mektuptan sonra yaptıkları anlatılır. Onun mümeyyizin karısına koştuğu, orada bütün mahallenin kadınlarına tesadüf ettiği söylenir. Oradaki kadınlar çeşitli konuları konuşmakta, dedikodu yapmaktadırlar, Habibe Hanım'ın aklında ise hep o kokulu mektup vardır.

<i>Mebusun Aşkı</i>	N.21, S.167, 27 Kânunusani 1326
---------------------	---------------------------------

Kadınlar kendi aralarında dedikodularına devam etmektedirler. Habibe bunlarla pek ilgilenmez ama birkaç kelime zihnini meşgul eder. İstanbul kadınlarının kocalarından defalarca boşanmaları aklını bulandırır. Sonra söz siyasete gelince, kocasına gelen arzuhalde bahseder. Kadınlar kokulu arzuhal olmayacağını, onun bir mektup olması lazım geldiğini söylerler. Ardından aldatan erkeklerden bahsetmeye başlanır. Kimisi damadından, kimisi kocasından bahseder. Habibe olayı anlar ve ağlamaya başlar, İstanbul kadınlarının onu çıldırttığını söyleyerek ona buna saldırır. Diğerleri de kendini koruma ihtiyacı duyar. Habibe, oradaki şişman bir hanımla tartışmaya başlar.

<i>Mebusun Aşkı</i>	N.24, S.191, 7 Şubat 1326
---------------------	---------------------------

Kadın, Habibe Hanım'ın sözlerine hiddetle karşılık verir. Kendi kocasının da zabıt olduğunu, kocasına sahip çıkamadığı için suçlunun kendisi olduğunu söyler. Habibe Hanım'ın alttan almasıyla konu kapanır. Habibe, evden çıktığında kocasını avucunun içine almaya ve bunun için gözünü dört açmaya karar verir.

<i>Mebusun Aşkı</i>	N.28, S.224, 21 Şubat 1326
---------------------	----------------------------

Habibe Hanım komşuda duyduklarından ötürü öfkeli bir şekilde evine gelir, bahçede Hüseyin ve kocasını görür. Hüseyin'e bağırarak odasına gönderir. Sonra kocasıyla birlikte eve girerler. Kocasını merdiveni çıkarken ona iltifatta bulunur, ancak karısından olumsuz cevaplar alır. Nedenini sorunca da karısı kokulu arzuhallerin ne

olduğunu anladığını, bir bir kadın olduğu için kendisini babasının evine yollamasını söyler. Hüdai Efendi inkâr eder, arzuhallerin burada kokulu olduğunu, bunda kendisinin kabahati olmadığını, karısının üzerine gül koklamayacağını söyler. Ancak bu sözlere karısı inanmaz.

<i>Mebusun Aşkı</i>	N.30, S.237, 28 Şubat 1326
---------------------	----------------------------

Hüdai Efendi karısını ikna etmeye çalışır, ancak karısı ikna olmaz. Kendisini babasının evine göndermesini söyler. Hüdai, bun izin vermeyeceğini, gidemeyeceğini söyler ve sözü kapatır. Ama karısı ısrarcıdır. Hüdai Efendi kendisine ayrı bir yatak açar ve uzandığında Ela'nın vücudunu hayal eder. Hüdai, kadına sarılmayı ister, sonra araya karısının şalvarlı hayali girince, onu aklından silmek ister. Ela'yı tekrar düşünmek istediğinde ise, karısının hayali bulut gibi her şeyi örter.

<i>Mebusun Aşkı</i>	N.34, S.271, 14 Mart 1327
---------------------	---------------------------

Ertesi gün, Hüdai Efendi yatağından kalkar, her sabah gelen kahvesini bekler. Ancak kahve gelmez. Hüdai Efendi, içeri giren karısına kahveyi sorar lakin karısı, “sana o arzuhalleri gönderenler yapsın kahveni” diyerek onu tersler. Hüdai Efendi de giyinip dışarı çıkar. Yolda ne yapacağını düşünür ve Ela'sından vazgeçemeyeceğine karar verir. Sonra bir arabacı kendisini çağırır ve bir hanımın kendisiyle konuşmak istediğini söyler. Hüdai Hanım arabanın yanın gider, arabada Ela Hanım vardır. Ela Hanım kendisini aramadığı için şikâyet eder. Hüdai Efendi de “Of, sen nereden karşıma çıktın” diye iç geçirir.

<i>Mebusun Aşkı</i>	N.35, S.279, 17 Mart 1327
---------------------	---------------------------

Hüdai Efendi, Ela Hanım'ın karşısında ne diyeceğini şaşırır, onu asla unutmayacağını söyler. Ela Hanım da ne zaman görüşeceklerini sorar. Hüdai Efendi ise bu aralar olamayacağını söyler ve olanları kısaca anlatır. Ela Hanım'sa “demek karını üzmemek için beni üzüyorsun” diyerek tavır koyar. Hüdai Efendi yeminler ederek öyle olmadığını söyleyince, Ela Hanım da iki güne mektup yazacağını

söyleyerek arabasıyla oradan uzaklaşır. Hüdai Efendi düşünceli bir halde nerde olduğunu pek bilmeden yürürken bir yandan da karını düşünür, eski günler aklına gelir. Böyle yürürken güçbela köprüyü bulabilir.

<i>Mebusun Aşkı</i>	N.37, S.295, 24 Mart 1327
---------------------	---------------------------

Hüdai Efendi köprünün başında ne yapacağını bilemeden dururken ezilme tehlikesi de geçirir, sonra evine döner. Kapıyı açan Hüseyin’e annesinin nerede olduğunu sorar. Hüseyin, onları gizlice dinlediğinden meseleden haberdardır. Babasına belli etmeden sırtarak komşuda olduğunu söyler. Hüdai, üzerini çıkarıp köşe minderine oturur, orada uykuya dalar. Babasının uykuya dalmasını fırsat bilen Hüseyin de sabahtan beri görüşemediği, sadece çamaşır yıkarken görebildiği sevgilisini görebilmek için asmaya tırmanır, birazdan gelir diye bekler. Ancak bir şey göremez. Tahtaboşa çıkıp komşu evini izleyebilmek için babasının yanından geçerek sessizce merdivenleri çıkar ve tahtaboşa girer.

<i>Mebusun Aşkı</i>	N.38, S.303, 28 Mart 1327
---------------------	---------------------------

Hüseyin, tahtaboşa çıkar, bahçeyi izlemeye başlar ve Dilber’in bahçeye çıkmasını bekler. Fesini sallar, ıslık çalar. Ancak, tüm çabaları boşa gider, Dilber çıkmaz. Hüseyin ne olursa olsun o gece, duvarı aşıp komşunun evine girmeye, sevgilisinin yatağına kavuşmaya karar verir. Bu kararı alan Hüseyin koşarak aşağı iner, babasının şaşkın bakışlarıyla karşılaşınca dayak yiyeceğini düşünüp kaçır.

Hüdai Efendi ile karısı kavgadan sonra pek nadir görüşmektedirler. Habibe’nin aklında artık bu hıyanet, adam akıllı yerleşmiştir. Habibe karşı komşusuna gider, karşı komşusu ona, “senin de gönlün var, herifi seviyorsun, öyle mıymıntı herifin kahrını çekiyorsun, boş ver, gönlünü eğlendir,” der.

Hayat-ı Hakikiyeyi Musavver Milli Roman: <i>Mebusun Aşkı</i>	N.56, S.444, 15 Eylül 1327
---	----------------------------

Öncelikle uzun bir süreden beri tefrikaya devam edilememesi dolayısıyla özür dilenir. Ardından, romana kaldığı yerden devam edilmektedir. Romanın bu bölümünde Habibe Hanım'ın yaptıklarından bahsedilir. Habibe, kocasının hıyanetine karşı ne yapacağını bilemez. Komşusu ise, ona gezip dolaşmasını, açılmasını öğütler. Birlikte Kâğıthane'ye gitmeyi teklif eder. Habibe yatağında tüm bunları düşünürken uykuya dalar.

Hayat-ı Hakikiyeyi Musavver Milli Roman: <i>Mebusun Aşkı</i>	N.57, S.454, 29 Eylül 1327
---	----------------------------

Bu bölümde de Hüdai Efendi'nin halinden bahsedilir. Hüdai Efendi, Ela'sının hasretiyle yanmakta, her zaman onun yanında olmak, onu öpebilmek istemektedir. Bir sabah kalkar, sabah kahvesini içerken karısı komşuyla birlikte Kâğıthane'ye gideceğini söyler, Hüdai Efendi hiç itiraz etmez, hatta para bile vermek ister, ancak karısı reddeder. Hüdai Efendi sonra giyinip sokağa çıkar.

Hayat-ı Hakikiyeyi Musavver Milli Roman: <i>Mebusun Aşkı</i>	N.58, S.462, 13 Teşrinievvel 1327
---	-----------------------------------

Bu bölümde de Hüdai Efendi'nin yolda aklından geçenlerden bahsedilmektedir. Hüdai Efendi, İstanbul'dan ve İstanbul'un kadınlarından şikâyet eder. Nasıl bir belaya düştüğünü düşünerek yoluna devam eder.

3.2.4. Fıkra

300 Milyon Kadar Müslüman ve Bir O Kadar da İmanlı Muhibbi

Beşte Bir Yekûn	[Siyaset] N.15, S.117, 16 Kânunuevvel 1326
-----------------	--

İlk bölümde meclisteki kavgadan çok kısa bahsedilmektedir. İkincisinde de Maarif Nazırı'nın düşmesinden ümidin kesildiği, en iyisi kendisine bir açık mektup

yazarak durumu izah etmek olduğu söylenir ve mektup paylaşılır. Mektupta Nazır’a, herkesin onun aleyhine döndüğünden, bir hamiyet göstererek istifa etmesi gerektiğinden bahsedilir. Sen âlimsin, sen fazılsın gibi pohpohlamalarla istifa etmesi, isterse ayana gidebileceğı söylenir. “Alın nezaretinizi başınıza paralayın” demesi tembih edilir. İmzada da “300 Milyon Müslüman ve Bir O Kadar da Osmanlı muhibbi” yazmaktadır.

A. R.

Turfanda Bir Mesele-i Dâhiliye	[Meclis ve Mebuslar] N.40, S.314, 7 Nisan 1327
--------------------------------	--

İki kadro harici aralarında konuşmaktadır. Biri, duydun mu bütçede bizi unutmuşlar, der. Diğeri de gelecek seneye bütçeyi unutmasalar bari, diye cevap verir ve allahaismarladık, der. Diğeri nereye gittiğini sorunca Selanik Bon Marş’e sine gideceğini söyler. Öteki merak eder, sonra anlar ki, diğerinin Bon Marş dediğı Maliye Nezaretidir. Ardından bir Nasreddin Hoca fıkrası anlatılır. Hoca bir gün odun keserken, ağaçta kendi durduğı dalı kesiyordur. Bir komşusu onu görünce “Hoca dur düşeceksin” dediğı an, Hoca düşer, yere yuvarlanır. Hoca komşusuna gelir ve düşeceğimi bildin, ne zaman öleceğimi de bilirsin, der. Adam nasıl olur falan dese de, sonunda Hoca’nın ısrarından kurtulmak için çarşamba günü saat altıda, der. Hoca memnun evine döner, çarşambaya hazırlanır. Çarşamba günü yatağına uzanır ve ben artık öldüm, der. Karısı komşuları çağırır, başında konuşulur. Eşyaları paylaşılır, Hoca’dan bahsedilir. Sonra Hoca’nın tabutu taşınırken bir subaşı onları durdurup yoldan geçirmeyince, Hoca içerde sıkılır ve bağırır. “Yahu, ben sağken hep şuradan geçerdim,” der. Daha sonra Ziya gazetesiyle ilgili bir mevzudan bahsedilir. Gazetede o zamanın Diyanet İşleri İstanbul dairesinin yani Makam-ı Meşihat’ın kadınların kıyafetiyle ilgili çıkan bir tembihini yazıldığından bahsedilir. Bu konuyla ilgili İstanbul mebuslarından birinin layihası olduğı belirtilir ve bunun bir bölümü verilir. Ardından da elbiseyle ilgili kanunname çıkaran padişahlar sıralanır. Yazının sonunda da Meşrutiyet’te de böyle devam etmesi eleştirilmiştir.

Başlıksız	[Meclis ve Mebuslar] N.42, S.330, 21 Nisan 1327
-----------	---

Bu bölüm parça parça kısa yazılardan oluşmaktadır. İlkinde *Tanin*'in tokat meselesi hakkında bir şey yazmadığından bahsedilir. İkincide ise muhafazakârlıktan bahsedilmektedir. Üçüncüde meşrutiyet ve kabineden kısaca bahsedildikten sonra köprüyle de ilgili kısa bir konuşma vardır. Burada, *Cadalo*z gazetesiyle ilgili de kısa bir diyalog paylaşılmıştır.

Başlıksız	[Çapkınlık] N.43, S.338, 28 Nisan 1327
-----------	--

Bölüm çeşitli birçok yazıdan müteşekkildir. İlkinde yazar arkadaşının anlattıklarını aktarır. Vapurda gördüğü bir kadın ilgisini çekmiş ve onu takip etmiştir, epeyce süre, hareketlerini inceledikten sonra, kadın bir mağazanın önünde peçesini açarak konuştuğunda yüzünü görür ve arkasına bile bakmadan çekip gider. Zira gördüğü görüntüyü o boya, kıyafete, hareketlere yakıştıramamıştır. İkincisinde kadınlar arasında, aldatma üzerine bir sohbet vardır. Yazının devamında da çeşitli mevzuların konuşulduğu kısa diyaloglar mevcuttur.

Aka Gündüz

“Fatih” -Türbesinde-	[Savaş] N.69, S.569, 27 Eylül 1328
----------------------	------------------------------------

Metinde yazar, Fatih'in türbesinin önünde, ona hitaben konuşmaktadır. Savaşa gideceğini, onunla vedalaşmaya geldiğini söyler. Gittiği yeri dümdüz edeceğini, orada on asır bir daha medeniyet kurulamayacağını söyler. Dal üstünde yaprak, burç üstünde bayrak bırakmamaya yemin eder. Fatih'e, sen onların ecdadını yaşattın, şimdi onlar senin torunlarını boğazladılar, diye seslenir. Yazar, kendini bir birey olarak değil, Türk milleti olarak tanıtır. Senin türbeni müdafaa için gidiyoruz, der. Bahsi geçen savaş başlaması beklenen Balkan Harbi'dir.

Alay

Beşte Bir Yekûn	[Meclis ve Mebuslar] N.11, S.82, 29 Teşrinisani 1326
-----------------	---

İlk yazıda, Kurban Bayramı dolayısıyla kurban paralarının Donanma İanesi'ne verilmesi hususundaki bir mevzudan bahsedilir. Maarif Nazırı ve Boşu Efendi bu vesileyle yine eleştirilmiştir. Diğer yazılarda da gazeteler eleştirilmektedir. Sonra da Meclis-i Mebusan Reisi'nin meclis müzakerelerinin yayınlanmasını yasak etmesinden bahsedilmektedir. Ayrıca *Zambak* müellifinden de bahsedilir ve adının mecliste geçmesi dolayısıyla tebrik edilir. Bu kitap tekrar neşredilmesi hükümetçe sakıncalı bulunmuş bir kitaptır.

Arı

Artistin Tarihçesi	[Tiyatro] N.9, S.66, 22 Teşrinisani 1326
--------------------	--

Yazar, Burhanettin Bey'in tiyatrosuna gittiğinden bahseder. Orada insanlar kıvırtan kadınları hayranlıkla izlemekte, çeşitli kelimelerle beğenilerini ifade etmektedirler. Sonra bir dede ile torunun arasında geçen bir olayı aktarır. Torun dedesinden kendisini Burhanettin Bey'in tiyatrosuna götürmesini ister. Gittiklerinde de torun, sahnede dans eden kadını zevkle izler, ancak dedesi durumu fark edince kolundan tutup onu eve götürür. Sonra çocuğun da bir gün dadısının önünde kıvırttığına şahit olurlar. Yazar daha sonra Burhanettin Bey'den bahseder. Kendisinin Avrupa'da önemli bir aktörün öğrencisi olduğunu söyleyerek insanları kandırmaya çalıştığı, ancak herkesin oyunculuğunu eleştirdiğini belirtir. Daha sonra Avrupa'da bir tiyatrodan sadece perdecilik yaptığı da anlaşılır. Burhanettin Bey borçlarını ödemek için kadınları sahneye çıkararak para kazanmaya çalışmaktadır ve bu işten de gayet memnundur.

Hubyar Ne Halde?	[İdari Yetersizlikler] N.10, S.75, 25 Teşrinisani 1326
------------------	---

Elli beş yaşlarında bir kadın, yazara Mehmet Celal Bey'den bahsedeceğini söyler. Bunun Celal Sahir Bey olduğu anlaşılır. Kadın, eski muhtara herkesin gözünün alıştığını, Celal Sahir Bey'in muhtarlığını ise garipsediğini söyler. Yeni muhtar, imamla kavga eder, kadınlara konferans verip kadınların neden erkekler gibi olmadığını soruşturur. Anlatan kadın da konferansta kendisine cevap vermek ister. Ancak diğer kadınlar onu susturup üzerine yürürler. Yaşlı kadın, yazardan bunları yazmasını ve artık muhtarın değiştirilmesini istemektedir.

T. N.	[Edebiyat] N.11, S.86, 29 Teşrinisani 1326
-------	--

Yazar son dönem edebiyatını epeyce meşgul eden birinden bahsedeceğini söyler. Kendisinden Fecr-i Âti'de önemli bir şair olarak bahsedildiğini, ancak onun on sekiz yaşına kadar imladan anlamadığını, kafiyei ezberlediğini belirtir. O, şiirin anlaşılmanması gerektiğine inanmaktadır. Ona göre Fikret de iyi bir şair değildir. Yazar bu yazısıyla yine Fecr-i Âti şairlerini, onların şiir anlayışını üstü kapalı olarak eleştirmiştir.

Karakola Davet	[İdari Yetersizlikler] N.13, S.99, 9 Kânunuevvel 1326
----------------	--

Yazar evine gelmiştir, komşusunun, telaşlı sözlerini işitince o da telaşlanır. Kapıyı açısı açar ve olanları anlatır, yazarı karakoldan çağırmışlardır. Bu haber verildiğinde herkes çok korkmuştur. Yazar derhal karakola gider, karakolda bir yanlışlık olduğunu, sadece bir tahkik işi olduğu için çağırıldığını öğrenir.

Gazete İmtiyazını Nasıl Aldım?	[Basın] N.14, S.107, 13 Kânunuevvel 1326
--------------------------------	--

Yazar, bir gazete imtiyazı almak için arkadaşıyla Matbuat-ı Dâhiliye Kalemine başvurduklarını, isim olarak da önce Mızrak'ı bulduklarını söylerler. Ancak onun

başkası tarafından alındığını öğrenirler, birçok isim daha söylerler, onlar da başkaları tarafından alınmıştır. Böyle, kâtiple birlikte isimlere bakarlarken içeriden mümeyyizin sesi gelir, kâtibe insanlara çok yüz vermemesini söyler. Bunun üzerine yazar hiddetlenir, mümeyyize sözlerine dikkat etmesini söyler. Adamın iyice seviyesizleşmesi üzerine yazar kendini tanıtır. Adam bu defa gayet kibar davranmaya başlar; kahve, çay, sigara söyler. Sonra kâtip de içeriye girer bir şey sorar, mümeyyizin hiddetli cevabı üzerine kâtip de ters cevap verir. Bunun üzerine mümeyyiz, kâtibin boğazına sarılır. Oradakilerle birlikte ikisini zor ayırırlar. Mümeyyiz yazardan bu olayın yazılmaması için ricada bulunur. Yazar ilk gazete imtiyazını bu şekilde aldığını söyleyerek yazıya son verir.

Düşmedi...	[Hükümet] N.19, S.146, 30 Kânunuevvel 1326
------------	--

Maarif Nazırı'nın yine düşmediğinden bahsedilir. Yazar, Nazır'ın güvenoyu aldığı gün kendisinin de mecliste olduğunu, Nazır'a gidip onunla mülakat yapmak istediğini söylediğini anlatır. O da kendisini takip etmesini istemiştir. Kapıdan çıktıklarında alkış kopar, davul zurna sesleri işitilir. Herkes kurtuldu kurtuldu, diyerek sevinçle bağırmaktadır. Ardından Nazır'ın odasına geçinceye kadar olanlar anlatılır. Memurlardan biri nutuk söyler, yazar dâhil herkes müteessir olur, sonra oradan ayrılırken Nazır, yazara kendisinin, onun hakkında olumsuz konuşan herkesi affettiğini söyler.

Bir Eğlenti	[Çapkınlık] N.22, S.170, 1 Şubat 1326
-------------	---------------------------------------

Yazar, tünelden çıkarken bir arkadaşıyla karşılaştığını söyleyerek söze başlar. Ona ne zamandır eğlence yerlerinde görülmemesinin sebebini sormuş, o da yaşadıklarını anlatmıştır. Arkadaşı, Kurban Bayramından önce daireye giderken, önceden tanıdığı bir kadına rast geldiğinden bahseder. Kadın yeni bir yer keşfettiğini, oranın kadınları güzel, saz söz eğlencesi mükemmel bir yer olduğunu söyler. O da bunlara inanır, arkadaşlarını da ikna ederek kadınla kararlaştırdıkları yere giderler. Ancak, kadın o gece müsait olmadıklarını söyler ve bir sonraki gece gelmelerini ister. O da bayram gecesidir. Önce bayram gecesini nasıl olur deseler de razı olurlar. Yazarın

arkadaşı, karısına da vapuru kaçırdığını ertesi gün gideceğini söyler ve ertesi akşam kadını takip ederek eve giderler. Evdeki kadınlar sırayla önlerine gelir, ancak hepsi birbirinden çirkindir. Arkadaşlarından biri şikâyet eder, hani saz, hani güzel kadınlar der, ancak yapacak bir şey yoktur. Kadınlardan birer tane seçtikten sonra, kahve içmek isterler. Ancak evde kahve olmadığından kızlardan birine para verip yollarlar, para üstü gelmez. Aynı şey sonradan gelen rakı ve su için de gerçekleşir. Sonra kadınlardan musiki isterler. Ancak onlar bilmediklerini, ev sahibi hanımın bildiğini söylerler. Ev sahibi çalmaya başlar. Ancak usulsüz ve makamsız olarak, yani pek kötü çalmaktadır. Ardından herkes yataklarına geçer. Yazarın arkadaşının seçtiği kadın hemen uyur, bunun üzerine de o da uyumak mecburiyetinde kalır. Gece seslere uyanırlar, ev taşlanmaktadır. Ev sahibi eve almadıkları bir çapkın olduğunu, birazdan gideceğini söyler, bir müddet sonra da taş yağmuru durur. Yazarın arkadaşı ve beraberindekiler, derhal oradan gitmeye karar verirler. Ancak kadın salep içmek ister, onlar da mecburen kabul eder. Para verip yollar ama kapı dışarıdan bağlandığı için çıkamaz. Sonra anlatıcı aşağı iner ve salepçiye kapıyı açtırır. Hemen oradan ayrılırlar. Birkaç gün sonra onu ve kızını bir kaşınma alır, doktora giderler ikisi de uyuz olmuşlardır. Yazarın arkadaşı, bu olaydan sonra çapkınlığa tövbe etmiştir.

Ah Vergi!	[Vergiler] N.23, S.181, 3 Şubat 1326
-----------	--------------------------------------

Yazar matbaaya gidecek köşeyi dönerken birine çarptığını ve yuvarlandıklarını söyler. Çarptığı bir arkadaşındır. Ona böyle nereye gittiğini sorar. O da Donanma Cemiyetine koştüğünü, bütün varını yoğunu oraya bağışlayacağını söyler. Yazarın bunun nereden icap ettiğini sorması üzerine de anlatmaya başlar. Babasından kalan iratlarla geçindiğini, Meşrutiyet'ten sonra bir gün, birinin kapıya gelip vergi istediğini söyler. O da birkaç gün sonra gelmesini söyler. Ardından birkaç gün sonra yine gelir. Bu defa da rica eder ve aybaşı gelmeye ikna eder. Sonra bir gün misafirlikte bir başka memur gelip bu defa da dükkân için vergi ister, o yine erteler. Üç gün sonra ikisi birden gelip biri evin diğeri dükkânın vergisini ister. Onları ikna edip gönderir ancak bu defa da başkası gelir ve başka bir dükkânın vergisini ister. Onu da gönderir, ertesi gün bir başkası gelir. Sonunda yangın var, diye bağırıp bayıldığını, ayılınca da her şeyi Donanma İlanesine bağışlamaya karar verdiğini söyler.

Celal Sahir Bey'le Mülakat	[Edebiyat] N.35, S.275, 17 Mart 1327
----------------------------	--------------------------------------

Basında epeydir Fecr-i Âti'den haber verilmediği cihetle böyle bir yazı yazıldığı belirtilmiştir. Fecr-i Âti azalarının topluca intihar-ı edebi eylediklerini haber verdikten sonra, bunun detaylarını öğrenmek için Celal Sahir Bey'e bir muharrir gönderildiği söylenir. Sonrasında da muharririn gözlemleri verilmiştir. Muharrir, Celal Sahir'in odasına girer, ancak kendisini evvela tanıyamaz, Celal Sahir saçlarını tıraş ettirmiştir. Bunu yazara sorduğunda edebiyatı bıraktığı için bunu yaptığını öğrenir. Yazar, saçsız edebiyat olmayacağını belirtir. Bundan sonra sportmen olacağını, bunun için zayıflığın ya da şişmanlığın öneminin olmadığını söyler. Sonra muharrir, Fecr-i Âti hakkında sorular sormaya başlar. Celal Sahir Bey anlatır. Anlattığına göre Cemiyetin gazetesi olan *Servet-i Fünun*'un satışları kötü olduğu için cemiyet azaları gazetelerin bir bölümünü kendileri alarak dışarda satmaya çalışmışlarsa da gazetenin satışlarını artıramamışlar ve gazetenin sahibini memnun edememişlerdir. Bunun üzerine toplanarak topluca intihar etme kararı, yani edebiyatı bırakma kararı alırlar. Yaptıkları edebiyatın artık rağbet bulmaması hasebiyle aldıkları bu karardan sonra Celal Sahir bir *Kara Kitap* yazmışsa da matbaacı bunu kırmızı olarak basmıştır. Böylece de edebiyata ve birbirlerine veda etmişlerdir. Celal Sahir'in arkadaşları şimdilerde Anadolu'da beyit söyleyerek para kazanmaya çalışmaktadırlar. Bu duydukları üzerine muharrir ağlaya ağlaya odadan ayrılmıştır.

Ya Enfiyeden Vazgeçmeli Ya Bu Diyardan Gitmeli	[Takdim] N.36, S.284, 21 Mart 1327
---	------------------------------------

Yazar, birinden bahsedecektir, önce onu tarif eder ve okuyucuların tahmin edebileceğini düşünür. Adamın fiziksel özelliklerini sıraladıktan sonra, onun çok fazla enfiye çektiğini söyler ve okuyucunun artık tanıdığına kanaat getirir. Sonra yazar, sofada dolaşırken, “aman geliyor” denir ve herkes geleni bekler. Kapı açılır, içeri “insanlaşmış bir kaplumbağa” girer. Sonrasında yazarın yanındaki biri, kulağına eğilerek, geçen adamın bir meselede önce verdiği hükümden vazgeçerek başka bir hüküm vermesini daha yüksek mevkideki birinin işittiğini söyler. Yazar, anlamayınca, diğer adam yakında daireden uğurlayacağız diyerek durumu izah eder.

Bir Hasbihal	[Deniz Taşımacılığı] N.39, S.309, 31 Mart 1327
--------------	--

Yazar, Kadıköy'üne taşınan bir arkadaşının atlattıklarını aktarır. Arkadaşı Kadıköy'üne iyi vapurlardan birinin verildiğini görünce rahat edeceklerini düşünmüştür. Ancak yenisi öncekileri aratmıştır. Eski vapurlarda yolun eğlenceli geçtiğini; bezik, poker oynandığını söyler. Vapurlarda olan muhtelif şeyleri anlatır. Ancak yeni vapurlar minderli ve lüktür. Eskisi gibi kaptanla konuşmak da mümkün değildir, sürati de eskisinden çok daha kötüdür. İstimbotlara dahi geçilecek kadar yavaştır.

Kuşdili Çayırı	[Mesire Yerleri] N.43, S.343, 28 Nisan 1327
----------------	---

Yazar, vapurda arkadaşının yanına oturur. Arkadaşı ona Hızırilyasta ne yaptığını sorar. Yazar da evden çıkmadığını söyler. Arkadaşı bu defa kendi yaptıklarını anlatmaya başlar. Raif Efendi'nin tavla oynama davetine iştirak etmek için akşamüstü evden çıkmış, giderken de Kuşdili çayırından geçmek zorunda kalmıştır. Ancak geçtiğine de pişman olduğunu söyler ve oranın kalabalığından bahseder. Çeşit çeşit insanlar vardır. Züppelerden şikâyet eder. Sanki bütün Fecr-i Âti oraya dökülmüştü, der. En sonunda orada, kadınlara laf atanın hangi sözleri kullandığına bakarak mesleğinin anlaşılabileceğini belirtir.

Bak İstanbul Şu Sadabad Nevbetiyanına	[Mesire Yerleri] N.46, S.362, 19 Mayıs 1327
--	---

Yazar okuyucuya, Kâğıthane'ye gittilerse söyleyeceklerini onların da fark ettiğini söyleyerek söze başlar. Sadabad'ın, Nedim'in anlattığı zamanlarından eser kalmadığını, oraya karadan gidenlerin toz içinde kaldığını, denizden gidenlerinse kirli ve yosunlu dereyle ve rakı kokusuyla karşılaştığını belirtir. Yazar bütün bunlara rağmen bir arkadaşıyla araba tutarak oraya doğru yol alır. Yol çok tozludur ve her yanları toz içinde kalır. Rüzgâr tozu üstlerine doğru estirir. Sonunda oraya ulaşırlar, ancak her yanları toz içindedir. Boyacılara kendilerini temizlettirirler. Sonra orada bir yere oturup biri kahve, diğeri rakı ısmarlar, ancak rakı da kötüdür. Derhal oradan

kalkıp dönüş için hazırlanırlar. Dönüşte de yine toz bulutu içinde kalırlar ve bir de kaza yapmaktan son anda kurtulurlar.

Ayın Barika

Ticaret ve Nafia Nezareti	[Hükümet] N.44, S.351, 5 Mayıs 1327
---------------------------	-------------------------------------

Buhran-ı vükela esnasında hükümeti sıkıntıda bırakan rical eksikliği olduğunun bilindiği söylenir. Sadrazam bu sorunu, Nazırları gazetecilerden seçerek aşmak istemiştir. İlk olarak da *Tanin* gazetesinden İsmail Hakkı Bey'i Maarif Nezaretine getirmiştir. Paşa Maarif Nazırı'ndan pek memnun kalmış, Ticaret ve Nafia Nazırlığına da bir gazeteciye getirmeye karar vermiştir. *Gıdık*'ın da bundan memnun olduğu belirtilerek, meslektaşlarını tebrik ettiği söylenir.

Kadınlar Arasında: Muhafazakârlık-Liberallik Meselesi	[Kadınlar] N.42, S.330, 21 Nisan 1327
---	---------------------------------------

Metinde kadınların tesettüründen doğan bir liberallik-muhafazakârlık tartışmasından bahsedilir. Yazar, bununla ilgili birçok dedikoduyu aktardıktan sonra, tesettürün hem dinimizce hem de toplum açısından önemli olduğunu, kadınların açılıp saçılmasının yanlış olacağını söyler. Ancak tam aksi, yani kadınların çok fazla örtünmesinin de birtakım sakıncalar doğuracağını belirtir. İfrat ve tefritten uzak durulması gerektiğini, ikisinin de sakıncalı olduğunu söyler. Ardından, kadınların şayan-ı ihtiram olduğunu, ancak bunun henüz layıkıyla takdir edilmediğini belirtir. Bugün kadınlarının önüne konulan bir engelin, suyun önüne çamurdan set çekmek gibi olacağını, suyun en sonunda seti aşarak daha da şiddetli akacağını söyleyerek yazısına nihayet verir.

Bum

Dedikodular...	[Basın ve Dış Gelişmeler] N.56, S.442, 15 Eylül 1327
----------------	--

Bayram dolayısıyla gazetelerin tatil olması konusu işlenmiştir. Bu arada olan Trablusgarp'ın İtalya tarafından işgal hadisesinin, gazetelerde nasıl çıkacağını merakla beklediğini söyleyen yazar, gazetelerin bu haberi nasıl verdiğini anlatır. Ne gazetelerde ne de kabinde bir değişiklik olmadığını, ikisinden de esaslı fikirler çıkmadığını ifade eder. Son bölümde de Rıfat Bey'in mebus seçilme durumunun ne vaziyette olduğundan bahsedilir, sonra da ironik bir üslupla, seçimin tamamen kalkması gerektiği, memurlar gibi atama yapılabileceği söylenmiştir.

Kabine Değişmiş!	[Hükümet] N.57, S.450, 29 Eylül 1327
------------------	--------------------------------------

Hakkı Paşa'nın Trablusgarp gibi büyük bir sorunu bırakarak görevden ayrıldığı, yerine ise Said Paşa'nın geldiği belirtilmektedir. İnsanların daha çok Kâmil Paşa'yı istedikleri söylenir ve Said Paşa'nın Babıali'ye gelişi ve insanların Said Paşa Sadrazam olduğu için yaşadıkları hayal kırıklığı anlatılır. Bir diğer bölümde de Said Paşa'nın kurduğu yeni kabineden bahsedilmektedir. İronik bir dille kabinenin çok yeni olduğu ve buna insanların hayretten ağızlarının açık kaldığı söylenmektedir.

C. H.

Son Hafta	[Mesire Yerleri] N.44, S.346, 5 Mayıs 1327
-----------	--

Metne, Fener cevelangahında bir başkalık olduğu, kim bilir hangi güzel vücutların, faytonların oraya geleceği söylenerek başlanır. Sonra mayıs ayından bahsedilir, yenilen, içilen, gezilen bir ay olduğu ve meclisin bu aya gereken ehemmiyeti vermediği belirtilir. Başka bir bölümde de İttihat ve Terakki Fırkası reis seçimlerinin bahsi geçer. Bir sonraki bölümde de Cemiyet-i Umumiye-i Belediye azaları konu edilir. Son bölümde ise yeni kurulan bir tiyatro cemiyetinden kısaca bahsedilmektedir.

Çimdik

Başlıksız	[Takdim] N.51, S.406, 29 Haziran 1327
-----------	---------------------------------------

Zamanında bir medrese talebesi olan bir şairden bahseden yazar, onunla nasıl tanıştığını anlatır. Sonra onun bir dönem bir nezarette yaptığı memurluktan, şairliğinden ve gördüğü lütuflardan ve bir dönem yaptığı gazetecilikten bahseder. Son zamanlarda da *Gıdık*'ta Şinaver adıyla yazılar yazdığı belirtilir. Şairliği övülür.

Çivi

Yavaş Yavaş Benziyoruz!	[Basın] N.57, S.454, 29 Eylül 1327
-------------------------	------------------------------------

Yazar, mizahi yazılarını pek beğendiği bir muharrirden bahsetmektedir. Muharririn, geçenlerde idarehaneye geldiğinden ve kendisinin ondan bir şeyler yazmasını rica etmesi üzerine de onu kırmayarak bir yazı yazdığından bahseder. Yazar, misafirinin yazdıklarını omzunun üzerinden okumaya başlar. Muharririn yazıda Hakkı Paşa'dan bahsettiğini anlaması üzerine, ona *Alemdar* sahibinin başına gelenleri hatırlatır. Köprüde düşüp kolunu kırdığını söyler. Arkadaşı da hakkın var, diyerek, yazdıklarının üstünü çizer ve bu defa yazıda Trablusgarp'tan bahsetmeye başlar. Yazar bu defa, bu konudan bahsederse işin sonunda hem hapis hem de para cezası olduğunu söyler. Arkadaşı biraz düşünür ve tekrar yazmaya başlar. Yazıda ekseriyet fırkasından bahseder. Yazar fırka meselesinin de sorun olabileceğini söyleyince, yeniden başka bir konuya geçer ve bu defa da yeni kabineyi konu alır. Yazar kabinenin daha teşkil etmediğini söyleyince de arkadaşı hiçbir şey yazılamadığını belirtip kızarak oradan ayrılır.

Damat Bey

Evlendiğim Akşam	[Evlilik] N.17, S.130, 23 Kânunuevvel 1326
------------------	--

Muharrir, evlendiği akşam yaşadıklarını anlatmaktadır. Düğünün sessiz geçmesinden, saz takımının “ağır salçalı” bir beste okuduğundan bahseder ve Avrupa’daki düğünlerin, neşe ve kahkaha içinde geçtiğini belirtir. Sonra namaz kılınır, dua edilir ve yazar odaya çıkar. Orada, yengesi onu karşılar. Odaya girince kendisine öğretildiği üzere hemen seccadeye koşar, ancak ayağı takılır ve düşer. Sonra kalkarken de şamdanın durduğu sehpayı devirir. Karısı ayakta dimdik durmaktadır. Yenge koşar ve dalgınlıkla böyle şeylerin olacağını söyleyip onu rahatlatmak ister. Muharrir, sonra namazı kılar. Yenge hanım da, al emanetini, diyerek gelini ona teslim eder ve bir de kahve getirip odadan çıkar. Muharririn karısına ismini sorması lazım gelir, ancak sorarken ismini zaten söylediğinden yine bir pot kırar. Sonra yüzünü görebilmek için ricada bulunur. En ziyade yüzünü, şansına ne çıktığını merak etmektedir. Epey yalvardıktan sonra kadına yüzünü açtırır. Ancak bunu yaparken çok yorulduğunu tükendiğini söyleyen yazar, yüzünü açtırmak için bu kadar uğraşınca bundan sonrası nasıl olacaktır diye kendi kendine sorar ve yazı böylece sona erer.

Esatir

Efsane	[Efsaneler] N.69, S.574, 27 Eylül 1328
--------	--

Efsanelerle ilgili dili ağır kısa bir metindir.

Falan

Akşamın Sabahı	[Çapkınlık] N.50, S.396, 20 Haziran 1327
----------------	--

Bir Beyoğlu gecesinin sabahı anlatılmaktadır. Adamın gecenin bıraktığı sersemlik, uykusuzluk ve yorgunlukla, tünele gidişi, sonra köprüden para olmadığı için gizlice geçmeye çalışması, ondan sonra idareye gidip uyuması ve gelenlere geceden bahsetmesi anlatılmaktadır. Muhtemelen muharrir kendi yaşadıklarını ve birçok insanın da yaşadığı benzer şeyleri böylece dile getirmiştir.

Feylesof

Çifte Makara ve Muvafakat ve Muhalefet	[Meclis ve Mebuslar] N.67, S.535, 13 Eylül 1328
--	---

Meclis-i Mebusan'ın muhalefet ve muvafakat denen iki makaradan oluştuğu söylenir. Makaraların da ters istikamette dönmesiyle sıkıntı çıkacağından bahsedilir.

Galan A. R.

Polis Efendiler Göbek Atıyor...	[Çapkınlık] N.42, S.333, 21 Nisan 1327
---------------------------------	--

Yazar, arkadaşlarıyla cülusun yıldönümüne gelen cuma gecesı Beyoğlu'na gittiklerini ve Londra birahanesinde biraz içtikten sonra insan seline karışarak nereye gittiklerini tayin etmeden yürüdüklerini söyler. Böylece otomobillerin durduğu sokağın başına değin giderler. Orada şoförü İtalyan olan bir araba kiralayarak önce Şişli'ye, sonra Dolmabahçe'ye geçerler. Oradan geçerken önlerinde bir madam ve bir hanımın açık bir faytona bindiklerini görürler. Aralarından biri onlara, bizi de yanınıza almaz mısınız, diye sorar. Kadınlar tebessüm edip giderler, onlar da otomobile faytonu takip etmelerini söylerler. Akaretler'den yukarı çıkarken karanlık bir yerde kadınlara kartvizitlerini atarlar, ikisi *Gıdık*'tan biri de *Sabah* 'tan üç gazeteci. Kadınlar kartları alırlar ve şimdi geliniz, diyerek yola devam ederler. Yazar ve arkadaşları da onları izler. Maçka'da dururlar. Yazarın iki arkadaşı arabadan iner ve bir süre sonra moralleri bozuk bir halde geri gelirler. Kadınlar pek yüz vermeyince geri dönmüşlerdir. Sonra yeniden bir Şişli tarafına giderler ve Beyoğlu'na dönerler. Gece için otel aramaya başlarlar. O tarafta bulamayınca köprüye doğru yürürler. Yazarlar, karakolun önünden geçerken, polislerin içerde gramofonu kurmuş, oyun oynamakta olduklarını görürler. İçerdekiler de onları görünce komiser, onları da içeriye davet eder. Ancak yazar ve arkadaşları vaktimiz yok, diyerek ayrılırlar ve sandalla karşıya geçerek Sirkeci'ye gelirler. Orada da otel bulamayınca idareye gidip, sandalyelerde uyurlar. Yazar iki saat sonra uyanıp, gördüklerini unutmamak için, yazının başlığını "Polis Efendiler Göbek Atıyor" şeklinde atmıştır.

Yeni Moda Bir Yemek Daha!	[Kadın-Erkek İlişkileri] N.43, S.342, 28 Nisan 1327
---------------------------	---

İki kişi aralarında konuşmaktadı. Biri diğetine yeni bir yemek öğrendiğini adının da “keş tatlısı” olduğunu söyler. Diğeri, enayi pilakisi duyduğunu ama bunu duymadığını söyler. Sonra ilki nasıl olduğunu anlatmaya başlar. Hızırilyas günü çayıra inmiştir. Orada iki kadına rastlar. Kadınlar onu halalarının oğluna benzetirler, o da “yabancıınız değilim, halanızım oğluyum” diyerek her zaman görüşebileceklerini söyler. Kadınlardan biri, kendisinin aşçının oğluna benzediğini söyler. O da buna bozularak, aşçının oğlu kendisine benzeseydi, kadının da bir prenses olması lazım geleceğini söyler. Sonra da aşçının oğlunun onlara ne yaptığını sorar. Onlar da keş tatlısı yaptığını söylerler. O da keş tatlısını *Gıdık*’ta okuyacaklarını söyleyerek yanlarından ayrılır. Yazar, kendisiyle alay eden kadını değil, yanında sükût eden diğeri kadını aklından çıkaramadığını ve eğer karşılaşırsa ona ilan-ı aşk edeceğini belirtir.

Beykoz Sefası	[Mesire Yerleri] N.46, S.363, 19 Mayıs 1327
---------------	---

Yazar önce edebi yazmak istediğini ancak ilerisini getiremediğini söyler. Başlayan yağmurların mayıs sonuna kadar devam edeceğini, gezme heveslilerinin yağmur yüzünden içlerinde ukde kalacağını belirtir. Özellikle Kadıköylüler için bu yağmurun bir bela olduğunu, mektuplaşamayacaklarını, kızların kimseye göz kırpmayacağını, gezemeyeceklerini ifade eder. Gezmek için elbise hazırlatanların da bunları şimdi gösteremeyeceğini de söyler. Sonra geçen cuma, sabahleyin havanın zararsız olduğunu düşünerek Beykoz’a geçtiği zamanı anlatmaya başlar. Yemek için hazırlanılırken, birden yağmurun başladığını, herkesin bir aceleyle kaçıştığını söyler ve o acelede olanlardan bahseder. Bir kadının dereye düştüğünü, sonra oradakiler tarafından kurtarıldığını, ancak kadının baygın olduğunu, başka bir adamın da düşerek tencereye kafasının girmesiyle haşlandığını söyler. Yazar, bunun gibi başka kazalardan bahseder. Sonunda yağmur diner ve hava açar. Ancak hazırlanan masa tamamen dağılmıştır. Ardından herkes vapura biner ve evlerine döner. Muharrir, haftaya görüşürüz diyerek yazıya son verir.

Mesirelerimiz...	[Mesire Yerleri] N.45, S.357, 12 Mayıs 1327
------------------	---

Yazar evde otururken, bir arkadaşı gelir ve kendisine, Fenerbahçe’ye gitmeyi teklif eder. Bunun üzerine kalkıp giderler. Yolda arabayla giderken, yerden rüzgârla

kalkan toz yüzünden hayli rahatsız olurlar. Fenerbahçe'ye gittiklerinde de aynı sıkıntı devam eder. Toz yüzünden, ne elbise ne başka bir şey temiz kalır. Sonra görevlilerden biri bir hortumla orayı sular ancak, tozları sularken ötede bir araba ve içindekileri de sular. Kadınlar ve Fecr-i Âti'den bir bey bu durumdan şikâyet ederler. Yazar ve arkadaşı ise buna çok güler, ancak sonra onların da üzerine su gelir. Onlar da çareyi dönmekte bulurlar. Yazar bu işte iki suçlunun olduğunu, ilkinin belediye, ikincisinin de bahçenin işletmecileri olduğunu söyler. Gerekenleri yapmadıkları için onları eleştirir. Tepebaşı ve Taksimi örnek olarak gösterir ve ardından bir sonraki hafta yazılacak yazının sözü verilerek metne son verilir.

Geç...

Dereden Tepeden	[Ekonomi] N.53, S.422, 22 Temmuz 1327
-----------------	---------------------------------------

Aldığı bir karardan bahsedilerek İzmir Boykotaj Cemiyeti hakkında eleştiriler yapılmaktadır.

Gıdık

Hubyar Muhtarlığında	[Edebiyat] N.1, S.6, 21 Teşrinievvel 1326
----------------------	---

Muhtar, Avrupa'dan örnekler vererek planlı bir şehir oluşturma gerekliliğinden bahseder. Yazar bu konuşmaları kapının önünden işitmektedir. Ona, muhtarın Fecr-i Âti'nin sabık reisi olduğu söylenir. Muhtarın yapacağı etki herkesçe merak edilmektedir. Bu gibi düşüncelerle yazar içeriye girer. İçeride mühim bir mesele konuşulmaktadır. Meseleyi ilmühaberle belediyeye iletme gerektiğinden bahsedilir. Bu arada yazar, kendi meselesini izah etmek ister ancak, muhtar mühim bir mesele ile uğraşıldığını söyleyerek onu susturur. Sonra da eline kalem ve kâğıt alarak ilmühaberini yazmaya başlar. Yazar, bu ilmühaber üslubundan Fecr-i Âti'nin bundan sonra mahallenin bütün işlerine tatbik edileceği sonucunu çıkarır. İlmühaberde koleradan bahsedilmektedir. Ancak resmi bir dil yerine gayet edebi bir dil kullanılmaktadır. Yazar belediyenin bu ilmühaberden sonra bunu inşa kitaplarına ilmühaber numunesi olarak koymanın münasip olacağını düşünür.

Kuyruklu Yıldız Altında	[Siyaset] N.2, S.10, 25 Teşrinievvel 1326
-------------------------	---

Halley kuyruklu yıldızından yola çıkılarak siyasi bir meseleden bahsedilmektedir.

İslam Hanımlarının Dansı?	[Kadınlar] N.48, S.381, 3 Haziran 1327
---------------------------	--

Yazılanları Boğaziçi'ne giden bir yazarın anlattığı söylenerek yazıya başlanır. Yazar, Şirket'in bir vapuruyla Beykoz'a gitmek için yola çıktığını, sonra da bir arabaya binip çayıra gittiğini anlatır. Sonra orada çalınan müziği, dans eden Müslüman kadınlardan bahseder. Orada bütün erkekler onları izlerken, yazar ise bu durumu, ahlaki ve milli bir vaziyetle, İslam adabına uygunsuzluğunu tenkit ederek izlediğini söyler. Müslüman kızların, yabancı kadınlar gibi dans etmeleri garipsenmektedir. Ardından bir polis buna müdahale etmek istemişse de kadınlardan biri hürriyet var, diye hiddetle karşılık vermiştir. İzleyenler de duruma itiraz etmişlerdir. Daha sonra kızların, İttihad-ı Osmanî Anas mektebinden öğrenciler olduğu anlaşılır. Bu durumu defterine yazan muharrir de artık iskeleye doğru yol alır. Eve kadar ve sabaha kadar bu konuyu düşünür. Ertesi gün de İstanbul'a geçerken yolda insanların yine aynı meseleyi konuştuklarını, hatta bu defa kadınların danstan daha ileri gittiklerini işitir.

Tuhaf Şey!..	[Mesire Yerleri-Kadınlar] N.50, S.396, 20 Haziran 1327
--------------	--

İki kadının Fenerbahçe'de sarhoş olup, edepsizlikler yapmaları sebebiyle hücreye atılmaları ve bu durum sebebiyle bahçenin kapatılması kararından bahsedilmekte, alınan kapatılma kararı eleştirilmektedir. Bu kadınlara gerekli cezanın verilmesi gerektiği, ancak halkın bir bahçesinin kapatılmasının doğru olmadığı belirtilmektedir.

Zavallı Şinaver	[Evlilik] N.50, S.395, 20 Haziran 1327
-----------------	--

Gazete yazarlarından Şinaver Bey'in evliliği üzerine yazılmıştır. Yazıyı yazan yazar, bir sabah evlilik ilanlarında onun evliliğini görünce, bekârlık sultanlıktır, sözü mucibince üzüntülerini bildirmektedirler.

Hayriye midir, Şeriye midir?...	[Deniz Taşımacılığı] N.52, S.411, 8 Temmuz 1327
---------------------------------	---

Şirket-i Hayriye ismi duyulduğunda insanlarda nefret, teessüf hislerinin uyandığı söylenmektedir. Ardından Şirket'in müşteriye iyi hizmet etmediğinden, kötü muamele ettiğinden bahsedilerek bir olay anlatılır. Bir adam yanlış yerden vapura girdiği için, üzerinde memur olduğuna dair herhangi bir alamet taşımamasına karşın memur olduğunu iddia eden bir zat tarafından hakaretlere ve küfürlerle maruz kalmıştır. Bu olay yüzünden muharrir, Şirket'i mahkeme-i vicdana havale ettiğini belirtmektedir.

K. Hasan	[Tiyatro] N.52, S.415, 8 Temmuz 1327
----------	--------------------------------------

Yazıda okuyuculardan aldıkları mektuplarda, temaşa namında gösterilen rezaletlerden şikâyet edildiği belirtilmektedir. Komedi namına K. Hasan'ın yaptıkları eleştirilir ve kullandığı seviyesiz sözlerden bahsedilir. Ayrıca ahlakı koruması lazım gelen memurların buna kayıtsız kalmaları da eleştirilmektedir. Hatta bu memurların adab-ı milliyeyi bozan bu gösterileri izleyerek güldükleri ifade edilmekte ve Avrupa'daki örneklerden bahsedilmektedir. Yazının sonunda da tiyatroyla ilgili bu yazıların devam edeceği duyurulmaktadır.

Gözlüklü

Mısır'a Doğru	[Siyaset] N.13, S.98, 9 Kânunuevvel 1326
---------------	--

Yazar, bütün kışı Mısır'da geçirme emeli olduğundan, koleradan kurtulmuş vaziyette orada rahatça yaşama isteğinden bahseder. Sonra aklına 'Mısır'da *Gıdık*' diye bir köşe yapma fikri gelir ve gazetenin bütçesi hakkında bilgi edinmek ister. Bütçenin buna el vermediğini öğrenince Mebus olsa, Mısır emelinin gerçekleşebileceğini düşünür. Ama sonra öyle de bunun vaki olamayacağına kanaat

getirir. Yine böyle düşünürken gazeteleri karıştırır ve hayalinin Ayan üyesi olan birileri tarafından gerçekleştirildiğine şahit olur. O zaman ayan ile mebus arasındaki farkı anladığını söyler.

Görür Göz	[Belediye Sorunları] N.15, S.114, 16 Kânunuevvel 1326
-----------	--

Bakar kör ve görür göz kelime gruplarının kullanımından bahsedilmektedir. Daha sonra yazar görür göz adlı bir icattan bahseder. Bunun memlekette daha kullanılmadığını, kullanılsa büyük değişimler olacağını söyler ve Görürgözün gazetecilere, polislere sağlayacağı kolaylıklardan bahseder. Belediyenin de bundan istifade edeceğini, gazetecilerin artık sokakların pisliğinden bahsetmek zorunda kalmayacağını söyler. Velhasıl herkesin bu icattan ziyadece faydalanacağı izah edilmeye çalışılmaktadır.

H. Sami

Garip Bir Mülakat	[Aşk] N.54, S.431, 4 Ağustos 1327
-------------------	-----------------------------------

Yazar beğendiği bir kadından bahsetmektedir. Kadının bir yanına geldiğini ve kendisine bir emriniz mi var mı, diye sorduğunu, ancak kendisinin mest olarak buna hiçbir cevap veremediğini söyler.

Hayy Şinaver-Orta Bahçe

Onun Gezintileri	[Basın] N.54, S.431, 4 Ağustos 1327
------------------	-------------------------------------

Yazar, kim olduğunu belirtmediği birinin gezintilerinden bahsedildiğini söyledikten sonra onun bir gününü anlatır. Adam, Tarabya’dan, Bebek’e, oradan Beyoğlu’na gider. Orada biraz mağazaları dolaşır, Galata’ya iner ve orada çiçekçiden çiçek alır. Başka bir gün de Çamlıca’da, Fenerbahçe’dedir. Yazar, bu adamın orada kendisini gıdıklamaya çalıştığını, ancak kendisinin gıdıklandığını anlatır. Bu meselede Şinaver’in sorumlu müdürden bahsettiği anlaşılmaktadır. Yazının sonunda da sorumlu

müdürün cevabı verilmiştir. Müdür, kolay kolay kimseye gıdıklanmayacağını belirtmektedir.

Yeni Köyde Bir Gece	[Mesire Yerleri] N.54, S.430, 4 Ağustos 1327
---------------------	--

Yazar, Yeniköy’de yaşadığı bir anısını anlatmaktadır. Özetle, canı çok sıkıldığı bir vakit bir arkadaşıyla oraya gitmiş, ancak havanın bozması ve ardından uygun fiyata otel bulamamalarından dolayı çeşitli sıkıntılar yaşamışlardır.

Hörgüç

Deve Masalı	[Takdim] N.47, S.372, 26 Mayıs 1327
-------------	-------------------------------------

‘Göztepe’de M. S.’ye’ denilerek başlanan yazıda, uzun boylu olduğu için kendisine deve denen birinden bahsedilmektedir. Masallar anlattığı cihetle de ona masalcı deve demenin daha doğru olacağı söylenir. Hikâyeleri ve masalları da boyu gibi uzundur. Bu adam, aynı zamanda kendisinin musikişinas olduğunu düşünmekte, garp musikisine ilgi duymaktadır. Bir zaman sonra ne masalını ne de musikisini dinleyecek insan kalmadığını gören deve, uzun bir seyahate çıkar ve epey zaman görünmez. Sonradan İtalya’ya gittiği öğrenilir ve orada yaptıklarından, sonra da İstanbul’daki hayatından bahsedilir.

İmzasız

Tebdil-i Vükela	[Meclis ve Mebuslar] N.3, S.19, 28 Teşrinievvel 1326
-----------------	--

Tramvayda iki zat mebusların değişeceğiinden bahseder. Diğeri nedenini sorunca da, bir buçuk yılda eskidiklerini, tecrübe kazandıklarını, Meşrutiyet’te tecrübeden muzır şey olmadığını, hatta eskilerin de bu yüzden değiştirildiğini, bu yüzden bunların da değişmeleri gerektiğini söyler.

Büyükler Dalgın Olur	[Hükümet] N.4, S.27, 1 Teşrinisani 1326
----------------------	---

Önce Maarif Nezaretinin binasından bahsedilir ve Maarif Nazırı hakkında bilgi verilir. Onun çok okumuş olduğu, her şeyi bildiği söylenir ve bu cihetle de dalgın olduğu belirtilir. Tüm Maarif Nazırlarının da dalgın olageldikleri örnekleriyle anlatılır. Sonra yazar, İlgın Mektebinin kapanması hususunda bir arkadaşıyla konuşmasını aktarır. Arkadaşı, Nazır'ın beyninin iyice sulandığını, görevinin Maarifi yıkmak olduğunu zannettiğini söyler. Sonra Nazır'ın unutarak gözündeki gözlüğü araması olayı anlatılır. Yazarın arkadaşı bunun gibi başka örnekleri de anlatırken; yazar arkadaşının sözünü keser ve eski devirle yeni devir arasında farklar olması lazım geldiğini; bahriyede, orduda değişiklikler olduğunu, Nazır'ın da böyle yaparak değişiklik yapmış olduğunu belirtir.

İki Zat Konuşuyordu	[Bulaşıcı Hastalıklar] N.4, S.30, 1 Teşrinisani 1326
---------------------	--

Kolera hakkında alınmayan önlemlerle ilgili olarak Şehremaneti ironi yapılarak eleştirilmektedir. Balkan devletleri ittifak yaptığı için, her kurumun buna karşı kendince önlemler aldığından, Şehremaneti'nin de bu hususta kolerayı şehrin her tarafına yayarak, ülkeyi düşmanların tecavüzüne karşı koruduğundan bahsedilir.

Dün Akşam Köprüden...	[Deniz Taşımacılığı] N.4, S.31, 1 Teşrinisani 1326
-----------------------	--

Anadolu vapurunda ışıkların yakılmamasından kaynaklanan bir karışıklık hali anlatılmaktadır. Işıkların yakılmaması ise alafranga ve alaturka saat farklarından kaynaklanmaktadır. Şirkete yönelik bir eleştiri yapılmaktadır.

Üsküdar Vapur İskelesinde İki Köylü Arasında	[Deniz Taşımacılığı] N.5, S.38, 4 Teşrinisani 1326
--	--

Şirket-i Hayriye'nin saatleriyle ilgili kısa, esprili bir bölüm verilmiştir.

Meclis-i Mebusan'da Mütefekkirin Fırkası	[Meclis ve Mebuslar] N.6, S.43, 8 Teşrinisani 1326
--	--

Kadıköy vapurunda iki ahbap konuşmaktadır. Biri diğerine artık her şeyin yoluna gireceğinden bahseder ve anlatmaya başlar. İnsanların, bugüne kadar mecliste tek bir parti olduğu için yine bir nevi istibdadın kucağına düştüğünü düşündüğünden bahseder. Bir muhalefet partisi olamadığı için böyle olduğundan, insanların sabırsızlığından, muhalefetsiz geçen üç yılda bir şeylerin oluştuğundan bahsedilir. Sonra da mecliste bir muhalefet partisi teşkil edeceğinden, bunların adının da Mütefekkirin Partisi olduğundan söz eder. Diğer adamın bunların ne yapacaklarını sorması üzerine, “düşünecekler, sonra yine düşünecekler,” der. Bunun üzerine diğerinin aklına bir Nasrettin Hoca fıkrası gelir ve hocanın hindi ve dudu ile ilgili bir fıkrasını anlatır. Fıkraya göre, Hoca, “dudu konuşursa, benim hindim de düşünür” demektedir. Hikâyenin sonunda düşünseler bile söylemeyeceklerine vurgu yapılmasıyla, vapur karaya yanaşır ve metin sonra erer.

Tramvayda:	[Şehir İçi Taşımacılık] N.8, S.61, 18 Teşrinisani 1326
------------	--

Tramvaydaki sıkışıklıkta geçen bir tartışma aktarılmaktadır. Tramvay dolu olmasına karşın, kondüktör öndeki araç kalkmadığı için beklemektedir. İnsanlar da bundan şikâyet ederler. Bir genç ile ihtiyar atışır, gencin şikâyetine, ihtiyar eskiden daha kötü olduğunu söyleyerek cevap verir. Sonra meclis bahsine geçilir. Meclisin bir işe yaramadığı, kavga etmekten başka bir şey yapmadıkları söylenir.

Kasım Bey Deresi	[İmar İşleri] N.9, S.70, 22 Teşrinisani 1326
------------------	--

Kasımpaşa deresinin temizlenmesiyle oranın çok güzel bir yer, Sen nehri gibi bir çekim merkezi olacağından, her yerden insanların oraya geleceğinden bahsedilir.

Yazar yazının sonunda ise bunlar ancak Tokat mebusunun sakalı biterse olur diyerek, buna pek de inanmadığını göstermiş olur.

Beşte Bir Yekûn	[Siyaset] N.12, S.93, 6 Kânunuevvel 1326
-----------------	--

İlk yazıda Maarif Nazırı'nın ne zaman düşeceği bahsi konuşulmaktadır. İkincisinde ise demokratlar eleştirilir. Diğer ikisinde de muhtelif konular tartışılmaktadır.

Beşte Bir Yekûn	[Siyaset] N.13, S.101, 9 Kânunuevvel 1326
-----------------	---

Demokratların tevkif edildiğinden, Rusya'da koleradan ölenlerden ve gazetecilerin Babıâli'de yaşadıklarından esprili bir dille kısaca bahsedilir.

Bir Tashih!	[Sansür] N.13, S.103, 9 Kânunuevvel 1326
-------------	--

Yazar *Zambak*'la ilgili yazılan yazıdan sonra bazı kadınların idarehaneye geldiğini ve onları yatıştırmak için kordiyal kullandığını anlatmaktadır.

Maniler ve Memnular	[Kadınların Giyimi] N.16, S.122, 20 Kânunuevvel 1326
---------------------	--

Kadınlar için çıkan en son moda bir eteklikten bahsedilir. Yazar, kendi düşüncesine göre en son modanın en son işkence manasına geldiğini söyler. Ardından modadan bahseder. Bu son modanın ismi ve manası üzerine fikir yürütür.

Beşte Bir Yekûn	[Hükümet] N.17, S.134, 23 Kânunuevvel 1326
-----------------	--

Dâhiliye Nazırı Talat Efendi'ye yazılan bu yazıda, derhal istifa etmesi gerektiği; Yemen'de, Arnavutluk'ta birçok hatalar yaptığı, Girit'in Yunanistan'a verilmesi gerektiği, mebusların hısımlarını memuriyetlere tayin etmesi gerektiği

söylenir. İronik bir dil kullanan yazar, aslında Talat Efendi'yi yaptıklarından dolayı övmekte, ona yapılan mesnetsiz eleştirilere tepki göstermektedir.

<i>Genç Türk</i> 'ün Müdür-i Mesulü Ziya Şakir	[Basın] N.17, S.134, 23 Kânunuevvel 1326
--	--

Bu yazıda da Talat Bey'e müstehcen kelimeler kullanarak mektup yazan, *Genç Türk*'ün sorumlu müdürü Ziya Şakir'den bahsedilmiştir. Onun eski bir hafiyeden başka bir şey olmadığı ve kendisinin Mısır'a kaçtığı belirtilir.

Yeni Edebi Meraklar	[Edebiyat] N.17, S.131, 23 Kânunuevvel 1326
---------------------	---

Yazar, kendisi gibi yeni edebiyattan hoşlanmayan bir arkadaşıyla otururken içeriye yeni edebiyatla ilgisi olduğu anlaşılan bir gencin girdiğini ve arkadaşına bir zarf verdiğini söyler. Zarfın içinden birçok sualler çıkar ve yazar da arkadaşıyla birlikte bu suallere göz atar. Kâğıtta, sevdiğiniz şiir nedir gibi sorular vardır. Onlar sorulara bakarken genç de izah eder ve cevaplarıyla birlikte cumartesiye hazır olmasını ister. Bu soruların cevaplarından bir istatistik oluşturulacaktır. Yazar, bunun çok faydalı olacağını düşünür. Ancak önemli olanın tetkik-i tenkizat görevinin kime verileceği olduğunu söyler. Ona göre, bu iş Fecr-i Âticilere verilirse eskilerin hali harap olacaktır. Bu yüzden adil bir heyetin oluşması lüzumunu şimdiden belirtmekte fayda olduğunu söyler.

Beşte Bir Yekûn	[Tiyatro-Basın-Siyaset] N.18, S.143, 27 Kânunuevvel 1326
-----------------	--

İlk bölümde Burhanettin Bey'in Selanik'ten geldiği ve yine göbek seyrettireceği zabitanın dikkatine sunulur. Diğer bölümlerde de *Malum* gazetesi eleştirilmektedir. Babanzade İsmail ve Baha Tevfik de bu sebeple eleştirilmektedirler.

Beşte Bir Yekûn	[Meclis ve Mebuslar] N.19, S.147, 30 Kânunuevvel 1326
-----------------	--

İlk bölümde kenar mahallelerde kız çocukların oynadığı sidik yarışı, misafirlik, gelin günü gibi oyunlardan bahsedilir. Sonra bunları görmek için kenar mahallelere kadar gitmeye gerek olmadığı, mecliste sidik yarışının mükemmelinin yaşandığı belirtilir. Emrullah Efendi ile Talat Bey taraftarları yüzünden, maarifin mahvolması eleştirilmektedir. İkinci bir bölümde de Nazır'ın görevinde kalması, Tezveren türbesine yakın olmasına bağlanır ve kendilerini ondan kurtarması için dua edilir. Üçüncü ve dördüncü bölümlerde de yine Maarif Nazırı'nın düşürülememesinden bahsedilmektedir.

Otuzuncu Asırda Neler Olacak?	[Çağdaşlaşma] N.20, S.155, 3 Kânunusani 1326
-------------------------------	---

Yazar, otuzuncu asra kadar terakkinin hızlanacağından, birçok gelişmeler olacağından bahseder. Tabii, Batının da böyle kalmayacağını, onların da gelişeceğini, bu yüzden memleketin onlardan daha hızlı ilerlemesi gerektiği belirtir. Sonra yazar, bir kıssa anlatır. Kıssaya göre; Doğunun büyük hekimi ölümün ilacını bulur ancak, bir hastasına koşarken, ilacı elinden düşürür ve ilaç toprağa karışır. Bu ilacın bir katresi bir arpaya sıçrar. Yazar, otuzuncu yüzyılda bir hekimin bu arpayı bulup, insanları ölümden kurtaracağını, savaşların biteceğini, ölümlerin olmayacağını, kasa hırsızlarının yeni yöntemler kullanacağını, Aeroplona kaçmaya çalışacağını, polislerin de onları havada takip edeceğini söyler. Ancak Osmanlı polislerinin buna katılamayacağını, zira onların başka şeylerle uğraşmaları sebebiyle son gelişmeleri takip edemeyeceklerini belirtir.

Sazdan Sözden	[Müzik] N.20, S.154, 3 Kânunusani 1326
---------------	--

Yazıda musikinin yenileşememesinden, musikide bir Fikret yetişmemesinden bahsedilir. Yazar memleketin musikisinin pek güzel olduğunu ancak tabii olmadığını söyler. Elemsiz, kedersiz şarkı olmamasından, sürekli aşktan bahsedilmesinden şikâyet eder. Bu aşkta da hep bir ağlayış olması ve sürekli kederden bahsedilmesini

doğru bulmaz. Zira eski zamanın âşıkları böyle olsa dahi, şimdiki zamanın âşıklarının ağlamaktan çok güldüğünü belirtir. Sonra müzik aletlerinin de yetersiz oluşundan, udla oynak şeyler çalmanın pek mümkün olmadığından yakınır. Hatta doğrudan doğruya alafranga musikinin kabul edilmesini önerir, zira yazara göre alafranga isterse ağlatır, isterse güldürürken, alaturka hep ağlatmaktadır. Yazar, sonra makamlardan bahseder, bir arkadaşının bu makamları kadınlara benzettiğini söyler. Buna göre, rast, karakaşlı kara gözlü analık edecek bir kadına, sûznâk 25 yaşlarında ihanete uğramış, sevmekten korkan pişman bir kadına benzetilmektedir. Arkadaşı bunun gibi birçok makamı bir kadına benzettikten sonra, yazar tüm bunları bir araya getirip hem ağlatan, hem de güldüren bir musiki yapılıp yapılamayacağını sorar. Ancak arkadaşısı buna hiddetlenip Avrupa müziğinde bir şey olmadığını söyleyerek operayla dalga geçer. Yazar buna cevap vermeye gerek duymaz ve yazı sona erer.

Sermuharririmizin Defterinden: <i>Gıdık Nasıl Tatil Olundu?</i>	[Basın] N.21, S.162, 27 Kânunusani 1326
--	---

Bu yazıda da başyazar gazetenin nasıl tatil edildiğini anlatmaktadır. O gün başyazar gayet mütebessim idareye gider, imtiyaz sahibini sorar. Sol tarafındaki dişine inne indiği ve dışıde olduğu söylenir. Ne vakit olduğunu sorunca da, sabahleyin bu haftanın nüshasını okuyunca, cevabını alır. Sonra sorumlu müdürü sorar, onun da fenalaştığını, kulunçlarını ovdurmak için halasına gittiğini öğrenir. İdare memurunu sorar, o da baygın yatmaktadır. Sonra imtiyaz sahibi gelir, bizi asacaklar, kesecekler diyerek şikâyet eder. Sonra sorumlu müdür de gelir. O da yaptıklarını anlatır. Falına baktırdığını, kurşun döktürdüğünü söyler. Sonra başyazar onları rahatlatmaya çalışır. Biraz yatışırlar, ancak daha sonra bir akşam gazetenin tatil olduğu öğrenilir. Başyazar, kendisinin buna pek sevindiğini diğerlerininse bu sevince şaşırıldığını söyler. Onlara sevinmeleri gerektiğini, gazetenin yeniden basım iznini alabilirlerse artık 20 bin nüsha gazete satabileceklerini ifade eder.

Yandı!..	[Yangın] N.23, S.178, 3 Şubat 1326
----------	------------------------------------

Yazar vapurda giderken Babiâli yangını tahkikatını okuduğunu söyler. Sonra bir arkadaşını görür, yanına çağırır ve otururlar. Arkadaşı da Babiâli yangınından

bahseder. Tahkikatın bir yere varmayacağını, yandıktan sonra yapılacak bir iş olmadığını söyler. Sonra asıl meselenin o olmadığından, meğerse kalanların da yandığından bahseder ve anlatmaya başlar. Memurluktan kadro harici kaldığı zaman birikmiş maaşıyla vergi borçlarının mahsubu için bir dilekçe verir. Meşrutiyet devri olduğunu düşünerek eskisi gibi işi takip etmek gerekmeyeceğini düşünür. Sonra bir sabah kapıya tahsildar gelir, borcu olduğunu söyler, o da verdiği dilekçeden bahseder. Ancak tahsildar borcun ödenmediğini söyler. O da hemen nezarete koşar. Evrak numarasıyla memura başvurur. Memur da evrakın Nazır'ın çantasına konduğunu söyler, sonra oradan da başka yerlere gitmiştir. En son gittiği yerde, dilekçenin bulunduğu evrakın yandığı söylenir. Vapur Haydarpaşa'ya yanaşır ve yazı sona erer.

Havale Makinesi	[İdari Yetersizlikler] N.26, S.203, 14 Şubat 1326
-----------------	---

Kadayıfçızade Ahmet Nuri Efendi, Şehremaneti işlerinin çok yavaş işlediğinden şikâyet eder. Verdiği arzuhalin, birçok nezareti, vezareti dolaşması, ayların bu kurumlar arasında yapılan havalelerle geçmesi, ancak yine de işin neticelenmemesinden şikâyetçidir. Bu duruma, “hükümet acayip, iş görmek değil, havale makinesi” diyerek tepki verir. Orada bulunan Hacı Baba da aynı şikâyetten dolayı devleti havale makinesine benzetir.

Garip Satırlar	[Basın] N.27, S.216, 17 Şubat 1326
----------------	------------------------------------

Geveze'nin *Tanin*'de çıkan Hüseyin Cahit'in bir yazısına karşı verdiği bir cevaba karşılık *Gıdık* da *Geveze*'ye bir cevap vermektedir. *Tanin*, bu konuda *Geveze* yazarının önce kavaid ve lisan öğrendikten sonra ona buna laf etmesini, *Gıdık* da *Geveze*'nin evvela edep öğrenmesi gerektiğini yazmaktadır.

<i>Geveze</i> 'ye	[Basın] N.28, S.224, 21 Şubat 1326
-------------------	------------------------------------

Geveze gazetesinin yine Hüseyin Cahit'e hücum ettiği söylenir. Ardından gazetenin eskiden böyle olmadığı, değiştiği belirtilir. Acaba yaza nasıl bir hale girecek, yazarı değişince imtiyaz sahibi de o renge giriyor, denilerek gazete eleştirilmektedir.

Ayan'da	[Meclis ve Mebuslar] N.29, S.228, 24 Şubat 1326
---------	---

Mecliste oluşan ekseriyet fırkasına, muhaliflere yapılan darbeden dolayı Ferit Paşa'nın da girmek istediği duyurulur. Burada muhaliflere yapılan muamele mizahi bir dille eleştirilmektedir.

Geveze'ye Ders	[Basın] N.29, S.228, 24 Şubat 1326
----------------	------------------------------------

Tanin'in başyazarına kavaid bilmez eleştirisi yaparken, kendilerinin lisan bilmediği söylenir ve buna bazı örnekler verilir.

Bir Muhavere	[Basın] N.30, S.234, 28 Şubat 1326
--------------	------------------------------------

Kirkor Efendi'nin demokrat olmasından bahsedilmektedir. Sonra *Geveze*'nin başyazarı ve onun gözdesinin *Geveze* kapandığı için dün idareye gelip açlıktan şikâyet ettikleri, onlara yumurta ziyafeti verildiği söylenir. Ardından, *Geveze*'nin imtiyaz sahibi Kirkor Efendi'yle yazarlarının arasında bir konuşma kurgulanır. Kirkor Efendi, yazarlara gazetenin kapanmasına sebep olunmasının nedenini sorar. Ancak bu konuşma karakolda biter. Yazıda *Geveze* yazarlarının hayvan isimlerini müstear olarak kullanmalarından ötürü, bu yolla mizah yapılmıştır.

Köprü Başında	[İmar İşleri] N.33, S.258, 10 Mart 1327
---------------	---

Yazar, memlekette her türlü eğlencenin olduğunu söyler. Kendisinin de canı sıkıldığında köprübaşına inip orada vakit geçirdiğini ekler. Oradaki polislerin, insanların kendisini keyiflendirdiğini belirtir. Sonra oraya çekilen bir perdeden bahseder. İnsanlar bunun ne olduğu üzerine fikir yürütürler; biri yeni köprü olduğunu söyler, biri Tokat mebusunun yeni projesi olduğunu, biri de rasathane yapılacağını. En son olarak yazar ilave eder; oraya Nafia Nazırı'nı bulabilmek için büyük bir dürbün yapılacaktır.

Beşte Bir Yekûn!	[Basın] N.34, S.269, 14 Mart 1327
------------------	-----------------------------------

İlkinde *Kalem* gazetesinde çıkan makalelerden ve bazı insanların matbaalardan kovulmalarından bahsedilmiştir. İkincide de artık küfretmenin kabil olmadığı, eşek deyince hemen birilerinin emredin efendim, diyerek ortaya çıktıklarına dair bir misal anlatılmıştır.

Acı Bal	[Tayin, Azil, İstifa Gibi Kadro Düzenlemeleri] N.37, S.294, 24 Mart 1327
---------	--

Aslızâdenin kendi seçmenlerine hoş görünmek için, Arap memurların oranının neden yüzde 4 olduğuyula ilgili başlattığı tartışmadan bahsedilmektedir. Yazar, bunun aslında böyle olmadığını, her yerde Arap memurların olduğunu, zaten herkesin neticede Osmanlı olduğunu, bu işte bir ırk farkı gözetilemeyeceğini belirtir. Bunun yanlış olduğuna en büyük örnek olarak da Harbiye Nazırı'nın Arap oluşunu gösterir. Yazar, o mebusun da asıl derdinin valilik olduğunu, kendisine valilik verilmediği için, böyle şeyler ortaya attığını belirtir.

Kanun-ı Esasi-i Aşk	[Aşk] N.40, S.320, 7 Nisan 1327
---------------------	---------------------------------

Bahar mevsimi geldiğinden bütün çiçeklerin açtığı, aşk çiçeklerinin de açacağını düşünülüğünden *Gıdık* tarafından bir özel encümen kurularak aşkın Kanun-ı Esasi'sinin yazılmaya başlandığı duyurulmaktadır. Hazırlanan altı madde sırasıyla verilir. Bunlardan birkaçı, aşkın her yerde olabileceği, herkesin yeminler edebileceği gibi maddelerdir.

Şehremaneti'nde Faaliyet	[İmar İşleri] N.40, S.318, 7 Nisan 1327
--------------------------	---

Belediye'nin Sultanahmet meydanını bahçeye çevirmek için, tuttuğu amelelerle on gün gece gündüz çalışarak ancak alet edevat için bir baraka yapabilmesi

eleştirilmektedir. Bir iğneleme yapılarak bu çalışma için belediye ödül verilmesi gerektiği söylenir.

Ah Bu Şirket-i Hayriye	[Deniz Taşımacılığı] N.40, S.319, 7 Nisan 1327
------------------------	--

İki aşına yolda konuşurlar. Yazın sıcakları artmaya başlamıştır, terlerini silerek, sıcaklar hakkında konuşmaya başlarlar. Sonra Şirket-i Hayriye'nin fiyatlarını indirmemesini eleştirirler. Fiyatları indirse insanlar, boğaz havasından yararlanarak biraz serinleyeceklerdir. Ancak şirketin bunu asla yapmayacağına kanaat getirilmesiyle konuşma sona erer.

İki Aşına Arasında	[Basın] N.40, S.319, 7 Nisan 1327
--------------------	-----------------------------------

Biri artık mizah gazetesi okumayacağını, içinde hep aynı şeyler olduğunu söyler, diğeri de “yalnız *Çekirge*'yi okumayın öyleyse” der ve bölüm sona erer.

Yeni Türeyen Bir Muallim-i Ahlakî	[Basın] N.40, S.319, 7 Nisan 1327
-----------------------------------	-----------------------------------

Yeni çıkan bir ahlakî muallimden bahsedilir. Sonra bunun kim olduğunu merak etmeye dahi değmeyeceği belirtilir. Kendisinin yalnızca mizah gazetelerinin ahlak muallimi olduğu söylenir ve geçenlerde *Gıdık*'taki bir karikatürü beğenmediği için eleştirdiğinden, ufak bir noktayı kendine göre çektiğinden bahsedilir. Onun ahlakı budur işte, denilmesiyle yazı son bulur.

Bir Muharrir	[Takdim] N.41, S.327, 14 Nisan 1327
--------------	-------------------------------------

Yazar bir muharrirden bahseder ve onu anlatmaya başlar. Önce kendisinin kansız dudakları, yorgun, mahmur gözleriyle ciddi biri olduğunu düşündüğünü, ancak sonra hiç de öyle olmadığını anladığını söyler. Bu bey, çok hoppa bir adamdır, özellikle kadınlara karşı bir zaafı vardır. Bir gün Fener'de gezinirken, karşısından gelen iki genç kızın onunla alay etmek için tebessüm etmeleri üzerine onların peşine

takılır. Ancak kızların arkasındaki, Çerkes halayık Andelib'i fark etmez. Kızların yanına yaklaşır ve onlara iltifat eder, ancak sözünü tamamlayamadan arkadan gelen halayık kafasına şemsiyeyi indirir. Bu darbeyle fesi burnuna kadar iner. İlk şoku atlatınca kaçmaya başlar, halayık da arkasından, kızlara laf atmayı öğrenip öğrenmediğini sorar ve şemsiyesini sallar. Muharrir bey hızlıca koşar gider. Düştüğü bu durum gururunu incitmiştir. Ancak bunun gibi birçok olay daha yaşar. Zira onun Meclubülnisa (kadın zaafı olan) hastalığına yakalandığından bu gibi durumlarda akıllı düşünemediği belirtilir.

Fırka Buhranının Hariçte Tesiri!..	[Siyasi Partiler] N.41, S.328, 14 Nisan 1327
------------------------------------	--

İttihat ve Terakki arasında ayrılık çıkarmayı başaranlara Boş herif (Boşo Efendi olması muhtemel) ve arkadaşının bir hediye aldığı söylenmektedir.

Harb-i Cedit	[Siyasi Partiler] N.41, S.328, 14 Nisan 1327
--------------	--

Harb-i Cedit namındaki tadilatçı grup hakkında kısaca bilgi verilmektedir.

Dostlar Arasında Sohbet:	[Siyaset] N.42, S.336, 21 Nisan 1327
--------------------------	--------------------------------------

Kısa diyaloglardan oluşan esprili küçük bölümlerden oluşmaktadır. Ekseri siyasi mevzulardan bahsedilmektedir.

Mesiregâhlarımız...	[Mesire Yerleri] N.42, S.336, 21 Nisan 1327
---------------------	---

Yazar, uzun uzun baharın gelişinden, bahar yağmurlarından, İstanbul'un gezilecek mesirelerinden, yiyeceklerinden bahsettikten sonra, fıkranın asıl konusu olan olayı anlatmaya başlamasıyla yazı sona erer. Devamı ise bir sonraki sayıda verilmiştir. Yazar, anlatabildiği bölümde sadece Tokatlıyan'da arkadaşı ile dolaşırken Galatasaray tarafından gelen boru sesiyle bakışlarının o tarafa yöneldiğini ve bir çift muharrir gördüklerini belirtmektedir.

Mesiregâhlarımız	[Mesire Yerleri] N.43, S.339, 28 Nisan 1327
------------------	---

Yazar ve arkadaşı, orada arabanın içinde kadınların erkeklerin kucak kucağa olduklarını, hanımların eğilmiş berikilerin dudağını emdiğini görürler. Hatta adamlar feslerini kaldırıp selam da verirler. Ancak insanların tepkisini görünce Taksim’e doğru yol alırlar. Yazar, medeniyet gelişirken, arsızlığın da mı gelişmesi lazım geleceğini söyler. Arkadaşı da, edepsizliğin her yerde edepsizlik olduğunu, aralarından birinin bir matbaada mütercim, diğerinin bir gazetede muharrir olduklarını, ailelerinin de pek asil aileler olmalarına karşın bu yaptıklarından utanmamalarından duyduğu üzüntüyü dile getirir. Yazar da otomobil gezmelerinin yüzde doksanının böyle olduğunu söyler. Daha sonra Fener bahçesinden, oraya gelenlerden bahsettikten sonra Kuşdili çayırına geçerler. Yazar, oraya uğrayanlardan, hangi elbiselerin moda olduğundan bahseder. Sonra Ayestefanos’tan, oraya yapılacak bir otelden bahsedilir. Otelde, kadınlarla erkekler birlikte yüzebilecekler ve kaydırma oynayabileceklerdir. Otelin sahipleri deniz hamamı yapmak için de dilekçe vermişlerse de bu, kadınların daha yüzmeye bilmemesi gerekçesiyle reddedilmiştir.

Kaç Türlü Okunuyor?	[Basın] N.44, S.351, 5 Mayıs 1327
---------------------	-----------------------------------

Sabah gazetesinin ‘Şundan Bundan’ sütununun altında yazan kısaltmanın (Ç. Z.) kim olduğunun merak edildiği, bunun üzerine birine danışıldığı, onun da bulduğu isimlerin; Çemenderzâde, Çirozzâde, Çakırzâde, Çaylakzâde gibi isimler olduğu ifade edilir. Bu zatın, muhtemel isimlerinin sayısını yüze çıkarana çok teşekkür edileceği bildirilmektedir.

İki Zat Arasında	[Siyaset] N.44, S.352, 5 Mayıs 1327
------------------	-------------------------------------

İki kişi aralarında konuşmaktadırlar. Biri sorular sorarken, diğeri de Ahval-i âlem, fırka meselesi, hizb-i cedit ve hizb-i atik meseleleri hakkında kısaca fikir bildirmektedir.

Telefon Başında!	[Meclis ve Mebuslar] N.44, S.352, 5 Mayıs 1327
------------------	--

İki gazete arasındaki konuşma verilmiştir. Biri diğerine partinin reis seçiminin neticesini sormaktadır. Karşıdaki reisin Seyit Bey olduğu söyler. İki taraf da netice karşısında üzüntülerini bildirirler.

Meclisin Tatilinden Üç Gün Sonra	[Hükümet] N.47, S.375, 26 Mayıs 1327
----------------------------------	--------------------------------------

İki kişi arasında geçen bir konuşma verilmektedir. Konuşmada biri Tokat mebusu İsmail Paşa'yı aradığını, ona mesalihe-i edebiyeye ile ilgili bir meselede ihtiyacı olduğunu söyler. Onun üzerinden iddiaya girmiştir, bu hususta onu aramaktadır. Ancak diğeri, Paşa'nın meclis tatil edildiğinden beri uyuduğunu, boş yere evine gitmemesi gerektiğini söyler.

Büyük Bir Miting	[Mesire Yerleri-Kadınlar] N.50, S.395, 20 Haziran 1327
------------------	--

Kurbağalıdere hakkında kötü şeyler yazan muharrir yüzünden kadınların büyük bir miting düzenleyeceği, mitingde ilk önce bir reis seçileceği, onun emriyle de kadınların göğüslerindeki iğneleri alarak, meydandaki insan şeklindeki yastığa, kahrolsun muharrir diyerek batıracakları bildirilir. Ardından da *Tazminat* başyazarının kadın hürriyeti hakkında vereceği konferansın ardından yapılacak çeşitli etkinliklerden sonra mitingın sona ereceği söylenir.

Sihâm-ı Kaza	[Tayin, Azil, İstifa Gibi Kadro Düzenlemeleri] N.53, S.422, 22 Temmuz 1327
--------------	--

‘Atı alan Üsküdar’ı geçti’ ve ‘Adl ü ihsanı anlayan akı karayı seçti’ sözleri üzerinden bir olay anlatılmaktadır. Olayda, memurların kalburdan geçirilmesinden

bahsedilmektedir. Yazıda üstü kapalı olarak o dönem yaşanan memur düzenlemelerine bir gönderme yapıldığını düşünülmektedir.

Âlem-i Nisvân Kanun-ı Esâsi-i Aşk	[Kadın-Erkek İlişkileri] N.53, S.419, 22 Temmuz 1327
-----------------------------------	--

Önde gelen feministlerden biri tarafından sevgililerin telgrafla veya mektupla haberleşmelerine izin verilmeyen yerlerde sevgililerin şifrelerle haberleşebilmeleri için böyle bir risale hazırlandığından bahsedilir. Sonra da bu şifrelerden bazıları paylaşılır. Sevgililer için her sayı ve kelimenin uzun birer manası verilmiştir.

Tekzip mi, İtiraf mı?	[Basın] N.54, S.427, 4 Ağustos 1327
-----------------------	-------------------------------------

Matbuatı meşgul eden Üsküdar Belediyesi meselesinden bahsedileceği belirtilir ve hadise hakkında bilgi verilir. Belediye'nin *Sabah* gazetesinde konuyla ilgili yazılan yazıya tekzip yazdırmasından bahsedilerek, tekzibin aslında bir itiraf olduğu belirtilir.

Alakaya Dair	[Aşk] N.55, S.437, 8 Eylül 1327
--------------	---------------------------------

Yazar, aşktan ve aşkın yaptırdıklarından bahseder. İçindeki yangını kiminin bir mektupla anlatmaya çalıştığını söyler ve ardından bir mektup paylaşır. Mektupta âşık, aşkıdan içinin yandığını söyler ve hissettiklerini anlatır. Bu mektubu okuyan sevgilisi ise bunları ciddiye alıp, ateşten her yerin yanacağından korkup onunla buluşmayı keser. Bir diğer anlatılan olayda da, bir sarhoşun, gece uykusunun geldiği için bir kapıya dayandığı, ev sahibinin kapıyı açması ile de çamura secde eylediği bildirilmektedir. Bir diğerinde ise, kafiye ve vezinden iki örnekle bahsedilmiştir. Bir başkasında ise oruçtan bahsedilir ve Ayaz Ağa'nın oruçlu ile oruçsuzu ayırdığı söylenir. Yazar, direktöre benziyorsa oruçsuz, muharrire benziyorsa oruçlu olduğunu söyler. Zira biri hep aç, diğeri de hep toktur der. Bir diğer bölümde de Ramazan'da zamanın nasıl geçtiğinden ve Ramazan'da çıkan kavgalardan ve kavgaların nasıl anlatıla anlatıla yayıldığından bahsedilmektedir.

Mesleğimiz	[Basın] N.55, S.434, 8 Eylül 1327
------------	-----------------------------------

Yazar, gazetecilik mesleğinin nasıl olduğundan, muhalefet ve muvafakat arasında bir yer edinerek yaşamaya çalıştıklarından bahsetmektedir.

İki Genç	[Siyaset] N.56, S.443, 15 Eylül 1327
----------	--------------------------------------

Yazar, Beyoğlu’ndan döndükleri tavırlarından belli olan iki gencin vapurda oturduklarını belirtir. O, oturup gazetesini okumak istemektedir, ancak karşısındaki bu iki gencin Fransızca’ya yakın Türkçe konuşmalarını dinlemek zorunda kalır. Gençlerden biri okulunun müdüründen gayet olumsuz bir şekilde bahsetmektedir. Müdürün ders arasında bahçeye çıkıp kadınların peşinden koştuğunu, tuhaf adetleri olduğunu söyler. Sonunda öbürü, kabinenin de mektebin de aynı olduğunu, kötü yönetildiğini belirtir. Onlar konuşurken vapur yanaşır ve görevli memur, herkese inmesi için seslenir.

Komşunun Kızları Arasında...	[Hükümet] N.57, S.453, 29 Eylül 1327
------------------------------	--------------------------------------

Yazar, yazı odasının yanından gelen gürültü ve kahkahalar üzerine yan odanın deliğinden içeriye baktığını söyler ve gördüklerini anlatır. Beş altı kızın içeride “uçtu, uçtu ne uçtu” oyununu oynadıklarını söyler. Yazar, gürültünün kesilmesi için annesinden yardım istemeye karar verir. Ancak annesinin yanına giderken, odadan gelen seslerden, en son “uçtu uçtu Hakkı Paşa uçtu” kelimelerini işittiğini söyler. Muharrir, böylelikle Hakkı Paşa’nın düşürülmesinden alaycı bir üslupla bahsetmektedir.

Sâhib-i İmtiyazın Bir Dakikası	[Basın] N.57, S.455, 29 Eylül 1327
--------------------------------	------------------------------------

Peynir ekmek yemekten midesinin ufaldığını hisseden imtiyaz sahibi, abonelerden ve mevzilerden şikâyetçidir. Onlar için ağzına geleni söyler. Sonra, idareye iki kişi gelir, imtiyaz sahibi bunların abone olacaklarını düşünerek sevinir. Ancak adamlar memleketlilerinin orada çalıştığını öğrendiklerini söylerler. İmtiyaz

sahibi de hayal kırıklığı ve üzüntüyle, bahsi geçenin orada çalışmadığını söyleyerek onları gönderir.

Aranıyor!	[Savaş] N.58, S.458, 13 Teşrinievvel 1327
-----------	---

Trablusgarp felaketinden bahsedilerek, ironik bir üslupla çeşitli eleştiriler yapılmaktadır.

Paşam Yine Dedi Ki:	[Savaş] N.58, S.458, 13 Teşrinievvel 1327
---------------------	---

Tokat mebusunun Trablusgarp hakkında bir şeyler yazdığından bahsedilmektedir.

Terakkiyât-ı Medeniyemiz	[Siyaset] N.58, S.458, 13 Teşrinievvel 1327
--------------------------	---

Münasip kimseleri münasip kimselerle tanıştırmak için Ahbap İdaresi açılmak istendiğinden, bunun Cemiyetler Kanunu'na uygunluğunu öğrenmek için Dâhiliye Nazırlığına başvurulduğundan bahsedilmektedir.

Balon	[Savaş] N.59, S.470, 10 Kânunuevvel 1327
-------	--

Öncelikle İtalya'nın savaşta kullandığı balonlardan değil, sabun köpüğünden bahsedileceği belirtilmektedir. Bu balonun, insanı cismani dünyadan alıp götürdüğü, adeta mest ettiği söylenir.

Bir Jurnalcinin Defterinden: Oooh Gel Keyfim Gel!!!	[Siyaset] N.59, S.466, 10 Kânunuevvel 1327
--	--

'Bir jurnalcinin mektubundan' başlığıyla verilen mektupta, mektubun yazarı muhatabına *Tanin*'le ilgili şikâyetlerini söyler, sonra meclisin kaldırılacağına konuşulduğundan bahseder. Onlar giderse Meşrutiyet de gidecek anlamına

gelmediğini belirtir. Bu yazı, anlaşılacağı üzere muharrirlerden biri tarafından, eleştirmek istedikleri bir zatın ağzından yazılarak, yazıda ironik bir dille çeşitli eleştirilerde bulunulmuştur.

Râvî-i Mebusân...	[Siyasi Partiler] N.59, S.468, 10 Kânunuevvel 1327
-------------------	--

Ekseriyet fırkasıyla muhalefet arasında bir itilaf olduğu, muhaliflerin eğer Said Paşa görevinden ayrılırsa yerine gelecek kişiyi düşündükleri, ancak Tokat mebusunun buna karşı çıkması yüzünden henüz bir karara varılamadığı bildirilmektedir.

Bir Seyahat	[Trabzon Seyahati] N.59, S.468, 10 Kânunuevvel 1327
-------------	---

Yazar, ailecek Trabzon'a bir seyahat etmesi gerektiğinden bahseder. Rıhtımda dolaşırken Mahmut Şevket Paşa vapurlarını gördüğünü ve iftihar ettiğini, Trabzon'a onlarla gitmeye karar verdiğini belirtir. Başlarda yolculuk rahat geçerken ters bir rüzgâr çıktığından, güvertede zor durduklarını, bir dalgayla da bir yere çarptıklarını ve belinin koptuğunu hissettiğinden bahseder. Ancak yazar, Trabzon'a geldikleri haberiyle uyandığını söylediği zaman, bu ters rüzgârdan itibaren yaşananların bir rüya olduğu anlaşılır.

Fırkalar Etrafında	[Siyasi Partiler] N.60, S.475, 15 Kânunuevvel 1327
--------------------	--

Yazar sevdiğini söylediği bir arkadaşından bahseder ve kendisinin akıl hastalıkları uzmanı bir doktor olduğunu belirtir. Hastalarını on günde tedavi ettiğini, kafataslarından beyinlerini çıkararak temizlediğini söyler. Sonra geçenlerde bu arkadaşıyla karşılaştığından ve kendisine bir şeyler anlattığından bahseder. Arkadaşı kendisine bir lise talebesinin yanına geldiğini ve hafızasından şikâyetçi olduğunu söyler. Arkadaşı da talebenin beynini çıkararak on gün sonra geri gelmesini söyleyerek

talebeyi göndermiştir. Ancak beyni tamir etmesine karşın talebe geri gelmez. Doktor, bir gün o talebeye Babiâli caddesinde rastlar ve neden gelmediğini sorar. O da artık siyasete girdiğini, beyne ihtiyacı kalmadığını belirtir.

İntihar ve Merasim-i Tedfiniyye	[Hükümet] N.60, S.473, 15 Kânunuevvel 1327
---------------------------------	--

Paşa'nın intiharından bahsedilmektedir. Öncelikle bunun affedilir bir şey olmadığı belirtilir. Ancak bunun tedrici olarak geliştiği söylenir ve aşamaları anlatılır. Önce Paşa'nın makamındaki yalnızlığından, başarısızlıklarından, büyüklerle yaşadığı fikir ayrılıklarından bahsedilir. Bunlar neticesinde Paşa kaçmaya mecbur kalmıştır. Böylece de Paşa, herkesin nazarında ölür. Arkadaşlarının sessiz kalması ilk tedfin olarak sayılır. Sonra arkadaşlarının itilaf başkalarıyla birlikte olmaları da tedfinin ilerlemesi olarak sayılır. Ardından bunlar bir cenaze gibi anlatılır ve yazının sonunda *Gıdık* muharrirleri kendi aralarında konuşurlar. Birbirlerine Paşa'nın düştüğünü söylerler ve bakalım düşme sırası şimdi kimdedir diye düşünürler.

İtilafa Doğru...	[Siyasi Partiler] N.60, S.474, 15 Kânunuevvel 1327
------------------	--

İtilafın mümkün olamayacağının anlaşıldığından bahsedilir ve bununla ilgili iki rivayet anlatılır. İlkine göre, İttihatçılar bu görüşmelere 'itilaf' denmesine karşıdır. Zira itilaf kelimesi diğer grup olan Hürriyet ve İtilaf Fırkasının isminde olduğu için tarafsızlık olmadığını düşünmektedirler, denmektedir. Diğer rivayete göre de, İttihatçıların itilaf gerçekleşirse iki grubun birleşmesi lazım geleceğinden, bir isim bulmak lüzumu doğacağını bunun da İttihat ve İtilaf veya Hürriyet ve Terakki olabileceğini, ancak ikisinin de uygunsuz olduğunu düşünmektedirler. Bu rivayetlerden yola çıkılarak itilafın gerçekleşmesinin mümkün olmadığı söylenmektedir.

Fırka-i Münevverân	[Siyasi Partiler] N.61, S.484, 23 Ağustos 1328
--------------------	--

Hürriyet ve İtilaf'tan ayrılan bir grubun yeni bir fırka kuracağını, Hürriyet ve İtilaf'ın da başına Prens Sabahattin'in geçmesiyle fırkanın adının Fırka-i Ahrâr olarak değiştirileceğinin duyulduğu belirtilmektedir. Bunların dışında Fırka-i Münevverân diye de bir fırka kurulup seçime gireceğinin anlaşıldığı bilgisi verilir. Sonra bu fırkadan bahsedilir ve İstanbul mebusları sayılır. Bunlar arasında Eyüplü Canip Bey, yeni Naili-i Nev-Cedit Bey gibi isimler vardır. Yazıda Hürriyet ve İtilaf içindeki karışıklıklarla alay edilmektedir.

Tabiiyet-i Meslek ve Bir İki Söz	[Basın] N.61, S.482, 23 Ağustos 1328
----------------------------------	--------------------------------------

Adet olduğu üzere takip edecekleri yayın politikası hakkında bir şeyler söylemeyi munasip gördüklerini belirten yazar, hiçbir hükümet veya partiyle, cemiyetle ilgilerinin olmadığını, herhangi bir hükümetin ipliğini pazara çıkarmak için uğraşacaklarını ifade eder.

Eğlenceli Bir Gece Daha...	[Çapkınlık] N.62, S.492, 27 Ağustos 1328
----------------------------	--

Bir eğlence gecesinden bahsedilir ve oradaki kadınlar bir bir tanıtılır. Sonra müzik başlar, şarkılar, maniler söylenir, eğlenilir.

Zavallı Murad Bey!	[Takdim] N.62, S.490, 27 Ağustos 1328
--------------------	---------------------------------------

Önce Murad Bey'in kim olduğundan bahsedilmektedir. Meşrutiyet ve hürriyet taraftarı önemli bir kimse olduğu belirtilir. İstibdat zamanında Avrupa'ya gittiğinden ve İttihat ve Terakki'nin onun sayesinde teşekkül ettiğinden bahsedilir. Büyük zorluklarla ülkeye yolladığı *Mizan* gazetesinin millette siyasetle ilgili fikirlerin gelişmesine katkıda bulunduğu, o böyle çalışırken, birçok insanın kendisine hain, din ve devlet düşmanı dedikleri belirtilir. Hatta *İkdam* gazetesinde Abdülhamit veya saray halkından birinin isteğiyle, onun hakkında bir makale yazdırılarak; onun hain, gâvur

olduğunun söylendiği söylenir. Sonra Meşrutiyet ilan edilince de yine türlü hakaretlere uğradığı, tevkif edildiği, gazetelerde hakkında hain olduğuna dair fıkralar yazıldığı, Cenap Şehabettin ve Halil Edip Beylerin dahi Murad Bey’in aleyhinde yazılar yazdığı ifade edilir. Sonunda vücudunun da zararlı görülerek sınır dışı edildiği, en sonunda da kalebentliğe mahkûm edildiği belirtildikten sonra Murad Bey’in yazdığı bazı yazılarda sorduğu sorular üzerine tartışılmaktadır. Seçimlerin yenilenmesi, hükümetin düşmesi gibi birtakım siyasi meselelerden bahsedilir. Murad Bey’in sözlerine muharrir tepki göstererek, İttihat ve Terakki’ye karşı olmasına karşın, eğer seçilirse bunun milletin kararı olduğunu kabul edip buna uymak gerektiğinden, Meşrutiyet’in ve kanunun bunu gerektirdiğinden bahseder.

Oportünist	[Basın] N.63, S.498, 30 Ağustos 1328
------------	--------------------------------------

Anlatıcı, züppe ve hoppaların Fransızca konuşma meraklarından bahsederek söze başlar. Onların yarı Türkçe yarı Fransızca konuşmalarından bir misal verir ve gençlerin de bu moda olduğu için buna heves ettiklerini söyler. Sonra geçenlerde bir kelimenin moda olup herkesin diline düştüğünü söyleyip, bu kelimeyi ilk ne zaman duyduğunu anlatır. Tünelde iki gencin konuşmasından “oportünist” kelimesini duymuş ve manasını merak etmiştir. Yazar, kelimenin manasını Gayri-Müslimlere sormuşsa da netice alamamıştır. En sonunda kamusa bakarak kelimenin manasını öğrenir. Ancak ona kısa bir karşılık bulmak ister, arkadaşlarından biri de eyyam reisini önerir. Yazar birçok gazetenin oportünist olduğunu söyleyerek, gazetelerin efkâr-ı umumiye olarak değerlendirilmesine karşı çıkar. Gazetelerin siyasi fikirlerine göre hareket ettiği, efkâr-ı umumiyenin ortaya çıkması için, hiçbir siyasi partiyle ilişkisi olmayan birinin günlük gazete çıkarmasının gerekliliğini belirtir.

Bu da O, O da O!	[Siyaset] N.64, S.508, 3 Eylül 1328
------------------	-------------------------------------

Hüseyin Cahit ve Mehmet Cavit Bey’den bahsedilmektedir. İkisinin de bahsettiği Meşrutiyet’in aynı şey olduğu kanısına varılmasıyla sona erer.

İtiraf	[Kadınlar] N.65, S.517, 6 Eylül 1328
--------	--------------------------------------

Anlatıcı, bir kadından bahsetmektedir. Onu her sabah gördüğünü söyler ve onu görünce neler hissettiğini edebi bir üslupla anlatır. Sonra yine bir sabah onu böyle gördükten sonra her dakika onun yanında olmayı ister. Ancak ardından daha önce de böyle hissettiğini, onların yüzlerini şimdi unuttuğunu, yarın yine aynı şeyin olacağını kendine itiraf eder.

100 Bin Ya Kahhar	[Siyasi Partiler] N.67, S.532, 13 Eylül 1328
-------------------	--

İttihatçılar iktidardan düşünce yerlerine hemen İtilafçıların gelmesine çok şaşırıldığı, ancak *Gıdık*'ın bunun sebebini keşfettiği bildirilir. Nedeninin İtilafçıların toplanarak 100 bin kere “Ya Kahhar” çekmeleri olduğu söylenir ve İttihatçıların da hemen işe girişip 200 bin kere “Ya Sabur” çekerek hedeflerine ulaşabilecekleri belirtilir.

Hırsızlara Kara Haber	[Hırsızlık] N.67, S.534, 13 Eylül 1328
-----------------------	--

Zabıtalara artık hırsızları olurlarına bıraktığından, yankesicilerin, hırsızların çoğaldığından bahsedilmektedir. Yazar, sonra Fahriye Hanım'ın beşibiryerdelerinin çalınma hikâyesini anlatır. Hırsızlar kapıya dayanıp eve girince, Fahriye Hanım revolveri alıp arkalarından ateş eder ve hırsızlardan birini vurur, biri de zabıta tarafından yakalanır.

Kıran, Kırılan Otobüsler	[Şehir İçi Taşımacılık] N.67, S.532, 13 Eylül 1328
--------------------------	--

Otobüslerin şehir içinde kullanımından bahsedilmektedir. Genel itibarıyla otobüslerin sürekli arıza ve kaza yapmasından şikâyet edilmektedir.

Koleraya Karşı Tütün	[Bulaşıcı Hastalıklar] N.67, S.535, 13 Eylül 1328
----------------------	---

Tütün kullananların koleraya pek az tutulduğunun duyulduğu bildirilmekte, böylelikle rejiye gün doğduğu söylenmektedir. Esprili bir üslupla kolera mikrobunun tütünün zararını anlayıp ondan uzak durmuş olabileceği ifade edilmektedir.

Medeniyet Aşısı Kâşifi	[Basın] N.67, S.531, 13 Eylül 1328
------------------------	------------------------------------

Sabah yazarının, medeniyet aşısını keşfettiğinden bahsedilir. Alaycı bir dille muharrir göklere çıkarılarak eleştirilmektedir.

Siyaset ve Aşk!	[Siyaset] N.67, S.534, 13 Eylül 1328
-----------------	--------------------------------------

Dünyada iki büyük bela olduğu, bunların da aşk ve siyaset oldukları ifade edilir. Buna örnek olarak da İtalyanlarla Osmanlıların ilişkilerinden bahsedilir.

Birandede Sükûn ve Salah	[Siyaset] N.68, S.561, 17 Eylül 1328
--------------------------	--------------------------------------

Hülasa böyle bir şeyin olamayacağı anlatılır.

Dedikodu	[Asayiş] N.68, S.558, 17 Eylül 1328
----------	-------------------------------------

Yazar, kabinenin ıslahata doğru gittiğini söyler. Diyarbakır, İşkodra gibi ülkenin birçok yerinde asayişin sağlanamadığını, bunun için bir şey yapılmadığını belirtir ve içten dıştan tutuşulduğunu, kimsenin kavga söndürmeye gayret göstermediğini ifade eder. İkinci parçada da Balkanlarla ilgili değerlendirme yapılmıştır. Muharrir, orduyu Edirne'ye çekip, eğer gelirlerse bütün Balkan halklarına derslerinin verilebileceğini belirtmektedir. Üçüncü bölümde ise muharrir, nezaretlerde ciddi işlerle meşgul olunmadığına kanaat etmiştir ve bu kanıya nasıl vardığını anlatır. Bir gün büyük bir nezaretin önünde saatini ayarlarken içeriden gelen sesleri işitmiştir. Bir takım Fransızca şeyler işitir, sonra bunların önemsiz şeyler olduğunu anlar.

Dördüncüde ise arabacıların Şehremini'yle araları açıldığı için yaptığı grevden bahsedilir ve otobüsçülerin, otobüsü sürmeyi henüz iyi öğrenememeleri yüzünden sokakta tehlike yarattıklarından, insanların onları kullanmaktan çekindiğinden söz edilir.

Hazin Bir Sükût Ahlakı	[Tayin, Azil, İstifa Gibi Kadro Düzenlemeleri] N.68, S.561, 17 Eylül 1328
------------------------	---

Beyrut valisinin görevden alınması meselesiyle ilgili bir yazıdır.

Kanun-ı Cedid-i Muvakkit	[Basın] N.68, S.559, 17 Eylül 1328
--------------------------	------------------------------------

Yeni Matbuat Kanunu'nda olacağı iddia edilen çeşitli maddeler sıralanır. Bunlar örneğin, Şehremaneti hakkında yazılan yazılara 10 yıl süpürme cezası, Harbiye Nezareti hakkında yazılanlar için beş ila on yıl askerlik yapma zorunluluğu gibi maddelerdir. Diğer nezaretlerle ilgili olanlar da aynı şekilde sıralanmışlardır. Yazının sonunda bundan sonra kimsenin yazı yazmaya cesaret edemeyeceği belirtilir.

Kilab-ı Merhume ve <i>İkdam</i> 'ın Vekâleti	[Basın] N.68, S.561, 17 Eylül 1328
--	------------------------------------

İkdam'ın Hayırsız Ada'daki köpeklere yapılan muamelelerle ilgili yazdığı bir yazıya cevaben yazılmıştır. Gazeteye hitaben kemiklere dokunulmadığı, onlarla iktifa edebileceği söylenmiştir.

Matbuata Yeni Kanun	[Basın] N.68, S.559, 17 Eylül 1328
---------------------	------------------------------------

Yeni çıkarılacağı duyulan Matbuat Kanunu'yla, gazetecilerin elinin kolunun bağlanacağı söylenir. Sonra da yeni kanunla gelecek bazı cezalar sıralanır.

Sinema İtaliana	[Siyaset] N.68, S.561, 17 Eylül 1328
-----------------	--------------------------------------

Sinema İtaliana'nın programı verilmiştir. Bu programın da Roma'da Victor Emanuel tiyatrosundan Giolitti marifetiyle olduğu söylenir. Giolitti o dönemki İtalya Başbakanıdır. Victor Emanuel de İtalya Kralıdır. Tiyatro programı gibi verilen yazı ise aslında savaşla ilgili ironik bir değerlendirmedir.

Siyasiyatla İştigal Etmeyiniz! Netice Cinnettir!	[Siyaset] N.68, S.559, 17 Eylül 1328
---	--------------------------------------

Siyasetle uğraşmamanın daha hayırlı olduğundan, uğraşanların akıl sağlığını yitirdiklerinden bahsedilir. Sonra geçen gün bir arkadaşlarının bu sebeple cinnet geçirdiği, yazar ve arkadaşlarının, kendisini ziyarete gittiklerinde hemen kendi yazdığı makaleyi gelenlere okumak istediği anlatılır. Metinde makalenin bir bölümü aynen verilir. Makalede; hayvanlardan, sebze, meyve ve yemeklerden bahsedilir ve olmayacak fantastik şeyler olur. Biraz sonra yazar ve beraberindekiler bu yazıya daha fazla tahammül edemeyerek adama şifa dileyip oradan ayrılırlar.

Haftalık Takvim	N.68, S.563, 17 Eylül 1328
-----------------	----------------------------

O hafta yapılacaklarla ilgili bir program verilmiştir.

Dağılacak Mı?	[Hükümet] N.61-1, S.482, 23 Kânunuevvel 1327
---------------	--

Kabineyle ilgili çeşitli siyasi değerlendirmelerde bulunulmakta, birtakım sorulara nükteli cevaplar verilmektedir.

Haftalık Dedikodu	[Basın] N.61-1, S.482, 23 Kânunuevvel 1327
-------------------	--

İlk bölümde gazetenin yazarları olduğunu anladığımız ihtiyar ve genç denilen iki kişi konuşmaktadır. İhtiyar, gazetenin nasıl olması gerektiğinden bahsederken

diğeri her şeye “münasiptir efendim” der. Bu bölümde basına uygulanan sansürün üstü kapalı olarak eleştirildiği görülmektedir. Sonraki bölümlerde de gündemdeki bazı olaylar, esprili ve iğneleyici bir dille değerlendirilmektedir.

Takvim-i Şühûr-ı Kânunusani	[Takvim] N.62-2, S.489, 31 Kânunuevvel 1327
-----------------------------	---

Takvim yaprağında yazması muhtemel bilgiler esprili bir dille yazılmaktadır. Örneğin, Kânunusani ayının isminin nereden geldiği belirtilir ve soğukluğundan bahsedilir. Bu ayda doğacak çocuklar hakkında bilgiler verilir ve de onlar için isimler önerilir. Son bölümde de o ay olacak olaylar bildirilir. Bunlar, gazetelerin kapanması, başka isimlerle açılması haberleri ve mebuslarla ilgili birtakım alaylı haberlerdir.

K. M.

Eşref-i Sâni!!	[Takdim] N.62, S.492, 27 Ağustos 1328
----------------	---------------------------------------

Eşref-i Sâni’nin bir deli şair olduğundan bahsedilir ve geçmişindeki bir takım maceralar anlatılır. Onun nazariyesinin maziyi hatırlamamak, geleceği tefekkür etmek olduğu, ancak bunu her zaman başaramadığı belirtilir.

K. N.

İlk Aşkım	[Aşk] N.65, S.517, 6 Eylül 1328
-----------	---------------------------------

Yazar, aşkın bir ihtiyaç olduğundan bahseder ve ilk aşkını anlatmaya başlar. On iki yaşında bile kadınlar hamamına gittiğinden, kızlarla oyunlar oynayarak eğlendiğinden bahseder. Kadının onun için bir ihtiyaç haline geldiğini, komşularının olmadığı gecelerde ağladığını, kırıp döktüğünü anlatır. Sonra on altı yaşlarına gelince etrafındaki kadınlara evlenme teklif ettiğinden bahseder. Okuduğu romanların etkisiyle birine âşık olması gerektiğine karar verdiğini ve çevresindeki kadınları elemeye çalıştığını, ancak hepsinin kendisine oğlum dediğini ve bu yüzden muvaffak olamadığını söyler. Yine kadınların peşinden koşarken sonunda bir kadının kendisini sevdiğini söylediğinden ve buluşmaya çağırdığından bahseder. Buluştuklarında kadın

boynuna sarılmış, bunun üzerine; ‘Hanımefendi ne yapıyorsunuz’ deyince kadın kendisinin budala olduğunu söylemiş, o ise oradan hemen kaçmıştır. Muharrir, yazının sonunda bunları arkadaşının kendisine anlattığını, onun da ona gerçekten budala olduğunu ifade ettiğini söyler.

Adalet ve Akıl ve Mantıkla Mülakat...	[Basın] N.66, S.523, 10 Eylül 1328
--	------------------------------------

Yazının başında M. S. (Mahmut Sadık Bey) Bey’in makalesi münasebetiyle yazıldığı belirtilmektedir. Yazar, artık gazete okuyamadığını, ancak göz gezdirmekle iktifa ettiğini, içeriği başlıklara bakarak tahmin edebildiğini söyler. Ancak geçen okuduğu bir makaleyi beğendiğini söyler ve onu aynen paylaşır. Yazı ‘Adalet, Akıl ve Mantığa Açık Mektup’ başlığını taşımaktadır. Yazar bu mektubu okuduktan sonra bu üçüyle mülakat yapmaya karar verir ve onları aramaya başlar. Bir süre aradıktan sonra, Mahmut Sadık Bey’e gidip isimlerini sorar, onları ilk defa göreceğini ve mülakat yapmak istediğini, nerede oturduklarını öğrenmek istediğini söyler. Mahmut Sadık Bey, nerede olduklarını bilmediğini, bilse açık mektup yazmayacağını söyler. Ancak yazar ısrar eder, nerede bulabileceği konusunda Mahmut Sadık Bey’i sıkıştırır. Mahmut Sadık Bey de evvela buraya gelip gelmediklerini bilmek gerektiğini, yapılabilecek tek şeyin herkese sormak olduğunu söyler. Yazar, bunun üzerine oradan ayrılır. Sokakta herkese sormaya başlar. En son Sirkeci’de orta yaşlı bir zata sorar. Adam, hangisini istersin, diye cevap verir. İtilafçılarınkini mi İttihatçılarınkini mi? Yazar bunun üzerine ayrılır, gara gider ve kendine bir bira ısmarlar.

Fesimin Karşısında	[Savaş] N.69, S.569, 27 Eylül 1328
--------------------	------------------------------------

Fesini önüne alıp düşünmek deyimi üzerine konuşarak başlanan yazı, daha sonra Balkan Savaşları konusuna döner. Yazar, o dönem gazetelerde yazılan, “yevm-i istiklalde savaş açılacak”, “Balkan devletleri yevm-i izmihlalde savaş açacak” gibi yazılara kızıp, biz ne güne bekliyoruz da savaş açmıyoruz diye tepki gösterir, sinirlenir. Fesini elini alır ve büyük annesinin sıkça nasihat ettiği deyim aklına geldiğinden fesini önüne koyup, düşünmeye başlar. Sanki fesi ona, kabinenin bu savaş hakkında aldığı tavırları söyler ve Bulgarların, Yunanların yaptıklarını düşünmesini

tavsiye eder. O böyle düşünürken, büyük annesi odaya girip onu kolundan çeker ve kabinenin böyle pasif kalmasını, neden hala savaş açılıp gereken dersin verilmemesini eleştirir. Yazar, dolaptan bir fes alır ve büyükannesine düşünmesi için verir.

Kızıl Mantar

Ortalık	[Siyasi Partiler] N.66, S.525, 10 Eylül 1328
---------	--

Yazar, ortada olanların ne fırkacılar, ne de bîtarafılara yaranamadığından bahseder. Allah, yürü kulum, deyince her şeyin olacağını, in dediğinde de tepetaklak aşağıya inileceğini belirtir. Sonra ortalığın karışık olduğundan, bir yerin kaymakamının azledildiğinden ve onun yerine kimin düşünüldüğünden bahseder. Yüksek mevkilere iktidardan bahseden arzuahaller yazılmamasını belirtir. Zira alınacak cevap; mağduriyet varsa, bir derece yükseltilerek taşra memurluğuna gönderilebileceğinin bildirilmesi olacaktır, der. Sonra da hükümetin işlerinden, yapılacak seçimlerden bahsedilir. Halkın bu durum hakkında ne düşündüğüne örnek verilir. En son da idare-i örfiyyenin (sıkıyönetim) yeniden geleceğine dair bir haber bildirilir.

Krizantem

Hercai	[Takdim] N.36, S.286, 21 Mart 1327
--------	------------------------------------

Yazarın bildirdiğine göre, hercai menekşe fasılasından bir çiçek türüdür, ancak her çiçeğe konmak isteyen insanlar için de kullanıldığı belirtilir. Yazar bunları söyledikten sonra bir hercaiden bahsedeceğini söyler ve anlatmaya başlar. O ilk mektepte Fransızca dersinde dikkatini çekmiştir. Mektepten sonra bir müddet Hülefa olarak çalışmışsa da rütbe sahibi olamadan inkılap gerçekleşmiştir. Hercai yapılı bir adamdır, çiçekten çiçeğe konmak ister. Sonra yazar, onda inkılap yıllarında bir aktörlük merakının baş gösterdiğinden bahseder. Hercai sanatçı ruhlu bir adamdır. Ancak bu aktörlük işine girenlerin çoğu bir müddet sonra beceremeyeceklerini anlayıp vazgeçerler. Hercai de bir gün yazara aktör olmak istediğini söyler, yazar önce karşı çıkmışsa da sonunda razı olur ve Hercai bir kumpanyada çalışmaya başlar. İlk oyununa giden yazar onu çok beğenir. Diğer izleyiciler de çok beğenirler. Bir müddet sonra o

kumpanyadan ayrılır ve Anadolu'yu dolaşan bir kumpanyada çalışmaya başlar. Şöhreti gittikçe artar. Sonra oradan ayrılıp ciddi bir kumpanyada işe girer. Oynadığı rolle yine çok beğenilir. O dönem bir de tiyatro eleştirmenliği işi ortaya çıkmıştır. Eleştirmenlerden biri Hercai'yi sürekli eleştirmekte, daha iyi olabileceğini söylemektedir. Ancak Hercai'nin şöhreti daha da artar, onu çok aşar. Bir gün kendini genç olmasına karşın yaşlanmış hissetmeye, insanlara karşı bir nefret hissi duymaya başlar ve onlardan uzaklaşmak ister. Ancak tüm bunlara rağmen onu hayatta tutan iki şeyden biri de sanat aşkıdır ve bu yüzden işini de bırakamaz.

L. C.

Bir Pirin Defter-ı Hatıratından	[Deniz Taşımacılığı] N.4, S.29, 1 Teşrinisani 1326
---------------------------------	--

Şirket-i Hayriye ile ilgili, ironi yapılarak çeşitli eleştirilerde bulunmaktadır.

Mavi İğne

Medeniyet Bu Mu?!	[Kadın-Erkek İlişkileri] N.34, S.267, 14 Mart 1327
-------------------	--

Olaylar, Eyüp'te, kebabçılar civarındaki bir kahvede geçmektedir. Mahallenin eşrafı toplanmış, sıkıntılı halde otururken, Hacı Ağa girer ve hiddetle bir olaydan bahseder. Alay emininin damadı, karısına şapka giymesini teklif etmiştir. Kahvedekiler bunu duyduklarını söylerler. Herkes bu olaya öfkeli. Almanya'ya doktorluk tahsili için gitmiş olan damat gelince böyle bir şey yapmıştır. Kahvedekiler bunu ahlaksızlık, züppelik olarak değerlendirir, devletin parasına yazık edildiğini söylerler. Olayın üzerine alay emini kızını boşattırması ve kız kurtulmuştur. Kahvedekiler, damadın Almanya'da başka kadınlarla tesisi-i münasebet eylediğinde birleşirler ve konuyu kapatarak, başka meselelere girerler.

Mavi Kuş

Karikatür: Nazlı	[Takdim] N.25, S.199, 10 Şubat 1326
------------------	-------------------------------------

Yazar, ta mektepten beri tanıdığı birinden bahsetmektedir. Bahsettiği adamın yalnız iki emeli vardır, şiir ve kadın. Bu adam, çift atlı arabasıyla Fener gezmelerini sever. Yazarla birlikte gezdikleri bir sırada gözleri bir yere takılır ve duygulanır. Sonra yazdığı *Servet-i Fünun*’da “Yetişemeyecek Kadınlara...” adlı mensur şiirinde bu kadını anlatmıştır. Kendisi adı gibi nazlı, ince bir insandır. Kadın karikatürleri çizme konusunda yeteneklidir. Okulda onun varlığını anlamak için tahtaya bakmak kâfidir. Zira o sınıftaysa tahtada bir kadın karikatürü vardır. Kadınlara müştak, en ufak bir olayda gözleri sulanan biridir. Müzik konusunda da kabiliyetlidir ve keman çalabilir.

Şehremaneti... Miras Yemiş!!..	[İmar İşleri] N.27, S.212, 17 Şubat 1326
--------------------------------	--

Şehremaneti yeni belediye binası için yarım milyona yakın bir masraf yapacaktır. Ancak muharrir, asıl yapılması gereken birçok şey olduğunu belirterek; çamurlu sokaklar, yollar ve kaldırımlardan ziyade binanın önemli olduğunu alaycı bir üslup kullanarak söyler. Belediye işlerinden tariz yapılarak şikâyet edilmektedir. Bu bina için harcanacak onca paranın nereden bulunacağını da ayrı bir merak konusu olduğu ifade edilir.

Kara Kedi	[Meclis ve Mebuslar] N.28, S.218, 21 Şubat 1326
-----------	---

Muharrir önce, mart ayı olması hasebiyle kedilerden bahseder ve bu ay kedilerin sokaklarda nasıl bağırıştığından laf açar. Sonra Van’ın kedilerinin bu ay nasıl olduklarını merak ettiğini ve aklına bir fikir gelerek Van kedilerinin komşusu olan Dersim’in Van azmanı kara kedisinin tetkik ederek fikir edinebileceğini düşünür. Burada Dersim mebusu kast edilmektedir. Yazar, bu sebeple meclise gider ve Dersim mebusunun hal ü tavrını seyreder. Onu pek haşın görür, lakin dördüncü güne kadar diğer kediler gibi bağırıldığını işitmez. Nihayet dördüncü gün sağa sola bağırmaya başlar, sesini yükseltir. Muharrir de Dersim’in kara kedisi böyleyse kim bilir Van

kedisi nasıldır diyerek hicvine son verir. Yazar, Dersim mebusunu bu derece azdıranın nezaret kapma hevesi olduğunu da yazısının sonuna ekler.

Parlamento Hayatında	[Meclis ve Mebuslar] N.29, S.226, 24 Şubat 1326
----------------------	---

Yazıda, muhalefetin hali mizahi bir üslupla anlatılmaktadır. Yazar, muhalefetin bir tokatla sus pus olmaması; tekme, iskemle hazırlıklı olması gerektiğini belirtir. Ardından Avrupa parlamentolarını örnek gösterir. Yazar, mecliste kavga çıkaranların aslında nezaret istediklerini, bunu açıktan açığa dile getirmelerini söyler ve Dersim mebusunu örnek gösterir. Ancak yazara göre onun da bu yırtıcılığı yüzünden nezaret koltuğuna oturmaya hali kalmayacaktır.

Taam Esnasında	[Siyaset] N.30, S.235, 28 Şubat 1326
----------------	--------------------------------------

Usta Karabet'le Rençber Mehmet, yemek için Prizrenli Bayram'ın lokantasına girerler, yemeklerini söylerler ve sohbete başlarlar. Meclis-i Mebusan'dan, oradaki tartışmalardan bahsederler, nihayetinde meclise okumuş adamları göndermek lazım geldiğine ikna olurlar. Lokantadan çıkınca, Karabet Belediye'nin koyduğu yeni vergiden bahseder. Ancak Mehmet nasıl olsa meclis bizim haklarımızı korur diyerek onu ikna eder. Meclistekilerin kendi haklarını koruyacaklarına ikna olarak işlerinin başlarına giderler. Karakterler konuşurken ağız özellikleri kullanılmış, iğnelemeler yoluyla mizah yapılmıştır.

Son Vapurda	[İmar İşleri] N.31, S.243, 3 Mart 1327
-------------	--

Yazar, önce köprüyü ve yakınında duran vapuru anlatır, ardından karşıya geçen son vapurun 1. mevki kamarasında oturanlardan Mösyö David, Mehmet Efendi, Mösyö Vartkes ve Teriyan de Filis'in konuşmalarını aktarır. Önce idare-i örfiye'nin kalkmamasından bahsederler, zarar edilecek olsa da memleketin daha önemli olduğu konusunda birleşirler. Daha sonra Bağdat demiryolu mevzuu açılır, devletin para bulabilmek için gümrük resminin ücretini artıracaklarını söyler biri. Bir diğeri, buna diğer

devletlerin verecekleri tepkiyi merak eder. İngiltere'nin Bağdat demiryoluna karşı olduğu, eğer yapılırsa Almanya'nın, onun ticaretine zarar vereceği gerekçesiyle, bu demiryolunu yaptırmak istemeyeceğinden bu artışa müsaade etmeyeceği dile getirilir. İngiltere'nin bu tavrı, "bu nasıl medeniyettir" denerek eleştirilir. Bir diğeri, hepsinin medeniyet maskesi takarak haksızlıklar yaptıklarını söyler. Dördünün de memlekete ve Osmanlı'ya bağlılıkları tamdır. Gerekirse tüccarların bir araya gelip gereken parayı verebileceği dahi iddia edilir. Vapurun iskeleye yanaşmasıyla sohbet sona erer, karakterler bir sonraki akşam buluşmak üzere ayrılırlar.

Bağdat Hattı Yapılıyormuş	[Siyaset] N.33, S.259, 10 Mart 1327
---------------------------	-------------------------------------

Kürdistan eşrafından Bekir Efendi'nin evinde bir pazar gecesi ziyafet vardır. Halı tüccarı Hasan Şükürof, kuyumcu Artin ve yağ tüccarı Nuri Efendi eve misafir olarak gelmişlerdir. Yemekten sonra, siyasi meseleleri konuşmaya başlarlar. Önce, Bağdat demiryolu hattından muhabbet açılır, ne zaman biteceği konuşulur. Hattın çok faydalı olacağı, bu hatlardan daha da çok yapılması gerektiği söylenir. Bekir Efendi Kürdistan'a da demiryolu yapılmasını ister, diğerleri ise yoldan önce mektebe ihtiyaç olduğunu belirtirler. Sonra köprü'nün yavaş yapılmasından söz açılır, bu gidişle, hattın köprüden evvel biteceği söylenir. Ardından da meclis bahsi açılır ve mebusların konuşamamasından şikâyet edilir. Meclise tahsilli konuşmayı bilen adamların seçilmesi konusunda birleşirler. Sonra çaylar gelir, çaydan sonra Artin ve Hasan Şükürof dama oynarlar ve Artin yenilir. Bu sonuç üzerine diğerleri Bağdat hattı yapılmış olsaydı, Hasan Şükürof'un Bağdat'taki ünlü ustadan bir ay ders alıp gelerek Artin'i yenebileceğini söylerler. Bunun için bir iki yıl beklemek gerekeceği söylenir ve misafirler evden ayrılarak dağılırlar.

Vapurda	[Siyaset] N.37, S.291, 24 Mart 1327
---------	-------------------------------------

Bedros Efendi, Şimoil Efendi ve Fahri Efendi vapurun alt kamarasında her akşam yaptıkları gibi siyasetten konuşmakta ve çevredeki herkes de onları dinlemektedir. Önce memleketin portakal gibi suyunun emildiği, posasının bırakıldığı söylenir. Sonra meclisteki ballı vekilden bahsedilir ve onun söylediklerine kimsenin inanmayacağı ifade edilir. Ardından da Balkanlardan mevzu açılır, Karadağ'la ilgili

sorunlardan bahsedilir ve Karadağ'ın boyunun ölçüsünü almak istediği, büyük devletlerin sözünü dinleyip yerinde oturması gerektiği ifade edilir. Aralarından biri ayran gibi yayığından çıkmamak gerektiğini, şampanya gibi kabarırsa söneceğini belirtir. Sonra da gidinceye kadar dereden tepeden konuşarak yolu tamamlarlar.

Mavi Meç

Bahsi Kaybetmiş!	[Siyaset] N.32, S.250, 7 Mart 1327
------------------	------------------------------------

Yazar, idarehanede arkadaşlarıyla otururken Ferit Bey içeri girer. Öfkeli bir şekilde oturur ve karşısında biri varmış gibi asabi bir şekilde konuşmaya başlar. Ferit Bey kendisi gibi bir muhaliften bahsetmektedir ve ona hitaben konuşmaktadır. Bahsi geçen adam Nazır'la düellodan çekinmem gibi laflar etmesine karşın, korkaklık etmiş ve düelloyu reddetmiştir. Ferit Bey ise onun cesaretinden ve kişiliğinden kuşku duymadığı için 15 liraya 10 kişiye karşı bahse girmiş, onlar o adamın korkak olduğunu söylemelerine karşılık, o adamı savunmuştur. Ancak neticede diğer adamlar haklı çıkmış ve adam düellodan kaçmış, bu sebeple de Ferit Bey'in hem parası gitmiş, hem de alaylara maruz kalmıştır. Tüm bunları Ferit Bey'in, karşısında o adam varmış gibi konuştuğu bölümlerden anlamaktayız. Ferit Bey'in sonunda, “ona tokadı indirdiğimde bakalım yine düellodan kaçabilecek mi” demesiyle metin sona erer.

Mavi Vals

Şöhret İçin	[Şöhret] N.24, S.188, 7 Şubat 1326
-------------	------------------------------------

Şöhret için ne yapmak gerektiği üzerine bir giriş yapılır. İyi yaşam için çok kazanmak gerektiği, bunun da şöhretle olacağı belirtilir. Bunun da Fransızca bilmek, sosyoloji okumak, modaya uymakla olacağı, fikrinizi kabul ettirmek lazım geleceği, konferanslar vermek gerektiği söylenir. Ayrıca, nutuk söylerken jestlere dikkat etmek gerektiği, iyi konuşabildikten sonra okuldan sonuncu bile çıkılsa önemli olmadığı ifade edilir. Böylelikle önce mebusluğun, sonra da Nazırlığın kapısının açılacağı belirtilir.

Balon	[Şöhret] N.27, S.213, 17 Şubat 1326
-------	-------------------------------------

Muharrir balon derken Mongolfier biraderlerin icadından değil, sabun köpüğünden bahsettiğini uzunca açıklar. Sonra yeni şöhret bulmuş birinden bahseder. Yazar, bir iğne, altınla kaplanıp ipek elbiselere talip olsa bile, zamanla üzerindeki altının döküleceğini ve değersizliğini ortaya çıkacağını söyler. Bahsettiği kişiyi de buna benzetmektedir. Bu kişinin, moda uyup, ona göre giyinip, sonra matbuat âlemine girerek şöhret bulduğunu, ancak yakında balon gibi söneceğini ifade eder. Bahsedilen kişi Fransızca da öğrenmiştir. Şimdilerde de şöhreti son bulmadan bir nikâh yapabilmek için uğraşmaktadır.

Fena Tesadüf!	[İdari Yetersizlikler] N.30, S.236, 28 Şubat 1326
---------------	---

Yazar, daireden çıkıp, işlerini halletmek üzere Şehremaneti'ne gider. Tam merdivenleri çıkacakken adamın biri kendisini durdurur, azaların hiçbirinin yerinde olmadığını, kim bilir nerede olduklarını söyler. Uyuşukluklarından, bir kanunu çıkaramadıklarından yakınır. Yazar, adamın yanından ayrılarak işini halletmek istese de adam konuşmaya devam eder. Bu uyuşukluğun Meclis-i Mebusan'da olmamasına, hatta Avrupa'daki gibi mudarebelerin başlamış olmasına şükreder. Yazar, tatil seslerini duyunca adamın yanından hemen ayrılır. Ancak işini halledemedi oradan gitmek zorunda kalır.

Meşrutiyet Yokmuş!	[Siyaset] N.34, S.266, 14 Mart 1327
--------------------	-------------------------------------

Muharrir, ikide bir bu memlekette Meşrutiyet yoktur, denmesine öfkelenmiştir. Ona göre memlekette Meşrutiyet elbette vardır, ancak velisi olan idare-i örfiye olmadan ayakta durabilecek halde değildir. Ayan'dan Yorgiyadis Efendi'nin Meşrutiyet'in olmadığını söylemesi üzerine bu yazı yazılmıştır. Muharrir göre Meşrutiyet olmasa Yorgiyadis Efendi bunu Ayan'da nasıl söyleyecektir? Ayrıca bu sözü Dersim mebusu da arada bir dile getirmektedir. Ancak yazara göre idare-i örfiyye şu vakitte elzemdir. Muharrir, bu iki mebusu, bu sözlerini neden “kavun banyosu”

döneminde söylemedikleri için eleştirir. Ona göre Meşrutiyet vardır ancak, bu ikisi kavun banyosuyla çok fazla meşgul olduklarından, onlarda akıl yoktur.

Şu, Bu	[Meclis ve Mebuslar] N.35, S.274, 17 Mart 1327
--------	--

Boşo Efendi'nin adı üzerinden mizah yapılmaktadır. Biri yakın biri uzak işaret sıfatı olan 'bu ve şu'nun bileşiminden olan Boşo'nun da itiraza işaret ettiği söylenir. Emelinin general, nazır olmak olduğu ifade edilir. Bir harfin düşmesiyle de adının "boş" olduğu söylenir. Yazıda, bu gibi unsurlar kullanılarak Boşo Efendi'nin her şeye itiraz etmesi hasebiyle eleştirildiği görülmektedir.

Yine Kurtuldular!	[Meclis ve Mebuslar] N.38, S.298, 28 Mart 1327
-------------------	--

Mecliste yaşanan bir gerilimli günden bahsedilmiştir. Bütün aksi yönde çabalara rağmen hükümet güvenoyu almayı başarabilmiştir. Yazıda İngiltere'den zırhlıların alınması ve hangi şirketin tercih edilmesi gerektiği gibi çeşitli meseleler de gündeme gelmiştir. Neticede, hükümet güvenoyu alarak kurtulmuştur.

Maşrık-ı İrfan

Başlıksız	[Siyaset] N.53, S.423, 22 Temmuz 1327
-----------	---------------------------------------

Muharrir, insanların inandıkları bir şeyin daha sonradan kesinlikle yanlış olduğunun ortaya çıkabileceğinden bahseder ve önceleri güneşin dünyanın etrafında döndüğünün düşünülmesini örnek olarak gösterir. Aynı şekilde Meşrutiyet'te fırkaların çoğalmasının eskiden zararlı olduğunun söylendiğini, şimdi ise bunun gerekli olduğunun ortaya çıktığını belirtir. Yazar, eskiden zararlı olduğunu söyleyenlerin bugün yüzlerinin kızarıp kızarmayacağını merak ettiğini söyler ve böylece üstü kapalı olarak bazı gazetecileri eleştirir.

Meşhur Bir Jeneral

Bir Muhavere	[Hayat] N.69, S.567, 27 Eylül 1328
--------------	------------------------------------

Metin iki kişi arasında geçen bir diyalogdur. “Ben” ve “o” sırasıyla hayat üzerine konuşurlar. “Ben”, bir filozofun hayat pandomimasından kendisini tecrit ederek yaşadığını söyler, “O” ise bunun zor olduğunu, öyle yaparsa elem ve keder içinde yaşayacağını söyler. “Ben”, Diyojen’i örnek olarak gösterir. Bu örnek üzerinde, Diyojen’in de ihtiyaçları olup olmadığı üzerine konuşurlar.

Neriman

Bir Muharrir	[Takdim] N.42, S.334, 21 Nisan 1327
--------------	-------------------------------------

Fıkranın yazarı, daha önce bahsi geçen bir muharrirden bahsetmektedir. Bu muharrir, “Meclubunnisa” hastalığının etkisi arttığından akşama kadar ilan-ı aşk edecek birini arar, ancak bulamaz. Sonra karşısına susamcı Sümbül Bacı çıkar, ona laf atmaya başlar. Kadın kendisinin anası yaşında olduğunu söylese de o devam eder. Kadın kendini ite kaka kurtarmak ister ancak başaramaz, bağırarak istese de ortalık tenhadır. Bu sebeple aklına son çare olarak tükürmek gelir. Ardı ardına tükürür ve ancak böyle kurtulabilir. Muharririn kendisine göre kadınlardan yana şansı çoktur. Birçok iltifatnameler alır. Yine başka bir gün akşama kadar dolaşır, lakin bir kadına rast gelemmez ve eve döner. Ancak bir kadına çok kuvvetli bir ihtiyaç duymaktadır. Sonra kedi odaya girer ve yazarın yanına gelir. Kucağına sıçrar. Kendini sevdirebilir. Muharrir, kadınların bu kedi kadar olamadıklarını, bu kedinin onlardan daha zeki olduğunu düşünür. Kucağına aldığı kediyi okşar, sever. O sevdikçe kedi enva-i cilveler yapar. Kuyruğunu sallar, gözlerini yumuşturur. Sonra yazar, kediyi dudağından öper. Bununla kalmayarak onu göğsüne sıkıca bastırır, ancak bu surette kedinin tırnakları yüzünde büyük bir yara açar. Yazının yazarı okuyucuya seslenerek, bu anlatılanlara inanmayanlar için ispatın hazır olduğunu, isteyenlerin bu muharririn dolaştığı yerlerde biraz bekleyerek bu yarayı görebileceklerini ifade eder.

Nizamettin

Mesleğimiz	[Basın ve Sansür] N.61-1, S.481, 23 Kânunuevvel 1327
------------	---

Bir taraf havadislerle ilgili yorumlar yapar, diğeri ise hep münasiptir efendim, der. Diğeri nedenini sorduğunda ise, bir kere gıdıkladığında başına işler açıldığını söyler ve bundan sonra mesleğinin münasiptir efendim, demek olduğunu belirtir.

Nokta

Telefon Başında:	[Telefon] N.9, S.67, 22 Teşrinisani 1326
------------------	--

Yazar önce, arkadaşlarından birinin Avrupa'daki telefonların nizamından bahsettiğini, ama Fransa'da gayet nizamsız olduğunu söylediğini aktarır. Osmanlı da her şeyi Fransa'dan aldığından, bu nizamsızlık Osmanlı'da da şimdiden başlamıştır. Yazar daha sonra bir mesele için telefon kullanmak durumunda kaldığını söyler ve o gün yaşadıklarını anlatır. Konuşmada memurla arayan arasında bir tartışma yaşanır, araya başkaları da girer. Memur kimi kime bağlayacağını karıştırır. Yazar bu hadiseyi anlatarak telefonun nizamsızlığını eleştirmektedir.

Vükelayı Kimlerden Teşkil Etmeli	[Hükümet] N.10, S.74, 25 Teşrinisani 1326
----------------------------------	---

Mahallenin önde gelen on yedi kişisi her akşam kahvede toplanır ve mühim meselelere bir çare bulmaya çalışırlar. Aralarından biri vükelanın kimden seçilmesi gerektiğine dair bir mesele ortaya atar. Kimisi Kamil Paşa der, ancak bazıları ona karşı çıkar. Başka birisi Said Paşa ismini ortaya atar, başkaları da ona karşı çıkar. Bunun gibi başka isimler de ortaya atılır, hatta Hüseyin Cahit'in dahi ismi geçer. Sonunda kahvecinin Mahmut Şevket Paşa'yı önermesi üzerine herkes kâğıtları alıp oyuna otururlar.

Çiçeklerin Dilinden	[Sansür] N.11, S.85, 29 Teşrinisani 1326
---------------------	--

Pornografik bir yayın olan ve hükümetçe tekrar neşri yasaklanan *Zambak* kitabı satılırken yaşanan bazı sıkıntılar anlatılmıştır.

Cemiyet-i Muhabirîn Hakkında	[Basın] N.12, S.94, 6 Kânunuevvel 1326
------------------------------	--

Yazar, Cemiyet-i Muhabirîn'in oluştuğunu söyler ve hepsini bir bir tanıtacağını ifade eder. Hüzmüz Efendi, Kadri Bey, Cevdet Bey, Didar Bey ve Rukanati Efendi kısaca tanıtılır.

Cemiyet-i Muhabirîn Hakkında	[Basın] N.13, S.101, 9 Kânunuevvel 1326
------------------------------	---

Bir önceki nüshadaki yazının devamı olan bu yazıda da Rukanati Efendi ve bir kaymakam mazulünden bahsedilerek, onların tanıtımı yapılır.

Komşumun Fikri: İnnallahe Maassabirin	[Siyasi Partiler] N.14, S.106, 13 Kânunuevvel 1326
---------------------------------------	--

Yazar, muhafazakâr ve mahalledeki herkesin tanıdığı bir komşusu olduğundan bahseder. Bu adam, kötürüm olduğu için minderinden kalkamamasına karşın, bütün gazeteleri okur, bütün risalelere abonedir. Dâhili ve harici tüm meselelere vâkıftır. Bir gün kapısının önünden geçerken yazara seslenir ve yanına çağırır. Yazar, adamın yanına gittiğinde, endişeli olduğundan, bir 31 Mart daha hazırlandığından bahseder. Gazetelerin durumundan, külhanbeylerin gazete çıkardığından söz eder. Yine demokratlardan, fikirlerinin bozukluğundan bahsedilir. Sonunda hükümet bunlara bir şeyler verse de çeneleri dursa temennisinde bulunarak konuşmaya son verir.

Nokta

Maarif Nazırı Ne Diyor?	[Hükümet] N.15, S.116, 16 Kânunuevvel 1326
-------------------------	--

Güya hazırlanarak Maarif Nazırı'na gönderilen sorular cevaplarıyla birlikte verilmiştir. Bir anket gibi hazırlanan sorulara muhtemelen, Nazır'ın ağzından cevap verilmeye çalışılmıştır. Mesela bir erkekte tercih ettiği haslet, istifa etmemektir. Nefret ettiği isim Hüseyin Cahit'tir. Bunun gibi muhtelif sorular ve cevaplar sunulmuştur.

Ah Bu Maarif Nezareti Ah	[Hükümet] N.16, S.125, 20 Kânunuevvel 1326
--------------------------	--

Maarif Nezaretinden ve Nazır'ın hala yerini bırakmadığından şikâyet edilir. Sonra yazar, geçenlerde yine bir kadının geldiğini söyler ve onun anlattıklarını aktarır. Kadın Nazır'ı eleştirmekte, onun unutkanlığından, cahilliğinden bahsedip oğlunu okutamadığını, çocuğun sokaklarda kaldığını söyleyerek Maarif Nazırı'ndan şikâyet etmektedir.

Eda Hanım	[Evlilik] N.19, S.149, 30 Kânunuevvel 1326
-----------	--

Yazar, çok sevdiğini söylediği bir arkadaşından bahseder. Bu arkadaşının çapkın, ele avuca sığmaz biri olduğunu ve arada bir kaybolduğunu söyler. Herkes bulmaktan ümidi kesince Eda Hanım'ın ismi ortaya atılır. Eda Hanım, onun aile hayatından tarihi bir simadır, bulunduğu sokağın sekbanbaşısı gibi olan, orada kuş uçurmayan, fedakâr bir kadındır. Yazar, bir gün arkadaşında garip bir hal sezince ısrarla sebebini sorar. O da Eda Hanım'a âşık olduğunu söyler. Yazar şaşırır, ancak arkadaşı, bir gün hanımından usanıp kendini kuyuya atmaya karar verdiğinden, kendisini Eda Hanım'ın kurtardığından ve sonra da Eda Hanım'la evlenmeye karar verdiğinden bahseder. Yazar bir hafta sonra nikâh töreninde hazır bulunduklarını söyleyerek yazıyı bitirir.

Köprüde...	[Vergiler] N.20, S.157, 3 Kânunusani 1326
------------	---

Yazar, bir akşam Beyoğlu’ndan dönerken, köprü parasını verdikten sonra hiddetlenir ve bu köprü parası meselesini düşünmeye başlar. Köprü’nün sokak demek olduğunu, sokaktan da para alınmayacağını düşünür. Bir de alınan on para için koçan kesilmemesinden şikâyet eder. Bunları düşünürken sesler işitir, arkadan “tutun”, diye bağırılmaktadır. Yazar, hemen parmaklığı yapışır. Acaba yine bir gazeteci mi vuruldu, diye merak eder. Sonra yanından biri süratle geçer gider. Arkasından da jandarmalar gelir ve yazara firarının çehresini görüp görmediğini sorarlar. O da gördüğünü söyleyince merkeze giderler ve o firarının çehresini anlatır. Oradaki birine saldırganın ne yaptığını sorunca köprüden on para vermeden kaçtığını öğrenir. Yazar bunu duyunca donakaldığını belirterek yazıyı bitirir.

Yangın Yerinde	[Yangın] N.23, S.178, 3 Şubat 1326
----------------	------------------------------------

Babıâli yangını ile ilgili çıkan dedikodulardan bahsedilmektedir.

Karikatür: Meşhur Olmak İstiyordu	[Takdim] N.26, S.207, 14 Şubat 1326
-----------------------------------	-------------------------------------

1.72 boyunda, sarışın, haşarı, inatçı bir olarak tanıtılan kişinin tarih, coğrafya bildiğinden ve Napolyon’u çok sevip onu taklit etmeye çalıştığından bahsedilir. Bu adam, bazı tehlikelere rağmen mezun olup bir rüştiyede muallim olmuştur. Ancak büyümek, meşhur olmak ister. Bu yüzden uzak bir yerde bir memuriyete girer. Yine mevkiini yeterli bulmayarak İstanbul’a döner. Tarih öğrenmeye karar verip bir tarih kitabı alır. Oradan Fransa tarihini bulur ve Napolyon’u çok beğenir. İlmini anlatabilmek için de bir idadide muallim olarak işe başlar. Orada bir konferans vermeye karar verir. Ancak konferansta dinleyenler sıkılıp uyurlar. O da konuşmasını bitirmek zorunda kalır ve odasına çekilir. Odasına hademeyi çağırıp ona kendisinde bir fevkaladelik olup olmadığını sorar. Hademe de biraz tereddüt ettikten sonra bir cinnet işareti, diyerek odadan kaçır.

R. Ayın

Tiyatrolarımıza Sathi Bir Nazar	[Tiyatro] N.54, S.426, 4 Ağustos 1327
---------------------------------	---------------------------------------

Yazar, tiyatronun birtakım eksiklerinin olduğunu itiraf ederek söze başlar. Ardından halkın ciddi tiyatrolara gitmemesinden, aksine faydasız, basit oyunları tercih etmesinden şikâyet eder. Bu çerçevede Mınakyan Efendi'nin kumpanyası ile diğer kumpanyaları kıyaslar. Mınakyan'ı över ve diğerlerini basitlik ve ahlaksızlıkla suçlar. Halkın bunlara rağbet etmemesi gerektiğini belirtir. Bir başka bölümde de Ahmet Nuri Bey'in yazdığı bir piyes ve oynayan oyuncular övülmektedir. Son bölümde de "Mühim Bir Deva" adlı piyesin oyuncularından takdirle bahsedilmektedir.

Tarihi Piyeler	[Tiyatro] N.55, S.435, 8 Eylül 1327
----------------	-------------------------------------

Yazıda, "Selim-i Sâlis" piyesi övülür, ardından da bir kukla tiyatrosunun yaptığı, Alemdar Mustafa Paşa'yı kötü gösteren, Ahmet Bey tarafından yazılan "Alemdar Vakası" piyesi ve Şehzadebaşı'nda oynanan Yıldırım Beyazıt piyesleri eleştirilir. "Selim-i Sâlis" piyesinin bu kapıyı açtığı, onların böyle yaparak iyi bir iş yaptıkları, ancak ardından gelenlerin tarihi tahrif ettikleri belirtilmektedir.

S. Amirald

Suret-i Takrir	[Savaş] N.58, S.458, 13 Teşrinievvel 1327
----------------	---

Yazar, Trablusgarp olayına üzüldüğü için artık birahane köşelerinden çıkamadığından, bu yüzden gün batımını (garptan batması sebebiyle) bile izleyemediğinden bahseder. Sonra bir gün eline geçen İtalyanca bir gazetede bölgeye "Barbarya" dediklerini görür. Aklına Barbaros gelir. Bunu düşününce ağlar, uykuları kaçır. Yazar sonra bu dertten kurtulmak için Hocalara, türbelere gittiğini, muskalar taktığını belirtir.

S. Şinaver

Bir Tenezzüh...!	[Mesire Yerleri] N.46, S.366, 19 Mayıs 1327
------------------	---

Yazar, başlığı okuyan okuyucuların, güzel bir ilkbahar günündeki yemekli, eğlenceli bir zamanın anlatacağını düşünebileceğini, ancak işin öyle olmadığını söyler. Yağmurlu, çamurlu, soğuk bir günde vapurdaki bir manzaradan bahsedilir. Yazar, her şeyi, o ilk başta zannedilebilecek bahar günüyle kıyaslayarak aktarır. Vapurda kimisi uyumakta, kimisi kış masalları anlatmaktadır. Vapura Üsküdar'dan binerken bir yağmur başladığı, herkeste bir hayal kırıklığı olduğu ve açmasını umarak bekledikleri belirtilir. Sonunda vapur Beykoz'a yanaşır, ancak yağmur devam etmektedir ve iskelenin önünde neredeyse bir göl oluşmuştur. Orada epey bir süre yağmurun dinmesini bekledikten sonra vapur dönmek zorunda kalır. Dönüşte uğradıkları iskelelerde, herkes vah edip, geçmiş olsun diyerek onları teselliye çalışır. Beşiktaş iskelesinden inerken, bir arkadaşı onu görür ve yazara; yağmur banyosundan mı geliyorsun bu ne kıyafet, diye sorar. O da zar zor "tenezzühten", yani gezintiden diyerek cevap verir.

Başlıksız	[Takdim] N.48, S.378, 3 Haziran 1327
-----------	--------------------------------------

Yazar, anlatılan kişinin Mekteb-i Mülkiyenin şişman bir öğrencisi olduğunu, okuldan sonra bir ara şiire merak saldiğını, daha sonra da bir belde muallim olarak ikamete memur edildiğini belirtir. Sonra Meşrutiyet'te İstanbul'a tayin olur ve eski sanatını yeniden hatırlar, gazetelerde yazılar yazar. Yazdığı yazılar yüzünden insanlar ona çeşitli isimler takar, ancak yazar onun bir maarif fihristi olduğunu söyler. Sonra onun feylesofluğundan, giyiminden, ayda iki kere tıraş olmasından, ceketini nadiren fırçalatmasından bahsedilir.

Onun Safsataları	[Takdim] N.49, S.387, 9 Haziran 1327
------------------	--------------------------------------

Yazıda, aşkı inkâr eden, sevmek, sevmek nedir bilmeyen birinden bahsedilmektedir. Bu kişinin bunlara rağmen daima sevmek istediğinden, kadınlar hakkındaki fikirlerinin zaman zaman değiştiğinden bahsedilir. Nisan ayında Kuşdili

çayırında nutuklar attığı, bazen de hayata küsüp odasından çıkmadığı dile getirilir. Ayrıca şiirler ilgilendiğinden, ancak daha çok şiirin aşkla ilgili taraflarıyla meşgul olduğundan, onun söylediği ve yaptığı safsatalardan bahsedilir. Adamın, zengin bir hayat yaşadığı halde, fakir ve acılar içinde büyümüş gibi kendini anlatması da bir metot olarak değerlendirilir.

Seyyar. R.

Mesirelerimiz...	[Mesire Yerleri] N.44, S.350, 5 Mayıs 1327
-------------------------	---

Daha önceki sayıda bahsi geçen sebeplerle birkaç seneliğine deniz hamamının ertelendiği söylenir. Sonra anlatıcı, bir züppenin bu konuda söylediklerini aktarır. Züppe, bu gibi yerlerin Avrupa’da olduğunu, bunda namusa aykırı bir durum bulunmadığını, buralara ailecek gidilebileceğini söyler ve bu konuda taassup edilmemesini ister. Servet-i Fünun’un da bunların olması gerektiğini belirttiğini, zira Fecr-i Âti topluluğundakilerin memleketin hiçbir şeyden noksan kalmamasını istediklerini söyler. Bunun üzerine yazar, lafa karışarak bununla uğraşılacağına kadınların poğaçacı, muhallebici gibi dükkânlara girerken, neden lokantalara girmediğiyle uğraşılmalı, der. O da bu fikre hak verir. Kadınların hakları üzerine konuşulur. Kadınların terakkinin mizanı olduğu, Avrupa’da kadınların her bir işi yaptıkları gibi, Ayan mebusu dahi olabildikleri söylenir. Sonra bunları söyleyerek gazeteci olarak işini yaptığını, icra işinin hükümet ve millette olduğunu ifade eder. Yazar daha sonra mesireler konusuna döner. Göksu, Sarıyaz ve Tarabya taraflarına henüz gitmediğini, gidecek olursa oraları da yazacağını vaat ederek yazısına son verir.

Şehir Mektupçusu A. R.

Sezâ-yı Tîğ Olur Haddi Tecavüz Eyleyen Mûlar	[Siyaset] N.45, S.354, 12 Mayıs 1327
---	--------------------------------------

Yazar, birinden bahsetmektedir; onun hazırlanışını, kıyafetini anlattıktan sonra onun bir gün Bon Marşe’den içeri girip gezindiğini söyler ve sonra orada başına gelenleri anlatmaya başlar. Daha sonra da kısa parçalar halinde çeşitli konularda esprili diyaloglar verilmiştir.

Şehir Mektubu	[Siyaset] N.61, S.482, 23 Ağustos 1328
---------------	--

Donanma Cemiyetinin Sultanahmet'te açtığı bir sergiden bahsedilmektedir. Burada birçok şeyin piyango yapılarak dağıtıldığı, herkesin şansına göre bazısına elmas yüzük, bazısına firkete çıktığı belirtilir. Amacın da zaten Donanma Cemiyetine yardım olduğu ifade edilir. Sonra halk arasında dolaşan rivayetlere göre, bazı kimselere çıkan şeylerden bahsedilir. Birtakım gazetecilere, ünlü şahıslara, kendileriyle ilgili bazı eşyalar çıkmıştır. Muharrir, piyangoyu kullanarak bu kimseler hakkında iğneleyici göndermelerde bulunmaktadır.

Yazının diğer bölümünde ise, önce bir gazetede ki yazıyı okuyup oh çektiğini söyleyerek bunun nedenlerini anlatır. Sonra Vezneciler esnafının edebiyatla, ilimle çok ilgili olduğundan, şiirler okuyup, makaleleri kritik ettiklerinden bahseder. Yazar, buna şaşırdığını söyler. İttihat ve Terakki'nin düşmesinden sonra böyle bir ilerlemenin olmasını takdir eder ve yakında Batı ile uyuşabileceklerini belirtir. Ancak bu esnaftaki ilerlemede birinin etkili olması lazım geleceğinden bu kişiyi merak ettiğini ve okuduğu yazıdan da bu kişinin kim olduğunu öğrenerek bir oh çektiğini söyler. Gazetede ki yazıya göre, bunun nedeni Vezneciler'deki bir dükkânda, herkesin her konuyu konuşmasıdır. Gazete, Darülfünun'u bitirenlerin bile oradan ders alması gerektiğini belirtmektedir. Ancak yazar buna karşı çıkar, Darülfünun'un münevver gençlerinin oraya ihtiyacı olmadıklarını belirtir. Diğer bölümlerde de kısaca Şehremini'ye eleştiriler yapılmaktadır.

Meşrutiyet-i Hakikiye Devrinde Ada Vapurları	[Deniz Taşımacılığı] N.63, S.500, 30 Ağustos 1328
--	---

Yazar söze Meşrutiyet-i Hakikiye devrinde olunduğunu, ada vapurları kaptanının dahi anladığını söyleyerek başlar. Kendilerininse hala Ethem Bey'in Beyrut'a tayini hakkında yazılan telgrafnamelere itiraz etmekle uğraştıklarını söyler. Meşrutiyet devrinde valilerin tayininden Dâhiliye Nazırı'nın sorumlu olduğunu, onu azletme hakkının Nazır'da bulunduğunu, ondan şikâyet ya da teşekkür etmek gerektiğinde Dâhiliye Nazırı'na gidilmesi gerektiğini söyler. Yazar, sonra Meşrutiyet değil, Meşrutiyet-i Hakikiye devrinde olunduğunu yeniden belirtir. Yazar, ada vapurları konusunda da, Meşrutiyet-i Hakikiye devrinde olduğundan, istenirse

vapurun kalkacağından, istenirse kalkmayacağından bahseder ve yüzlerce yolcu olmasının ille de vapurun kalkacağı anlamına gelmeyeceğini belirtir. Sonra geçen çarşamba hiçbir dalga olmamasına karşın vapurun kalkmamasını misal olarak verir ve kaptanın gece yarısı yüzlerce yolcuyu ricalara, ısrarlara aldırarak adadan hareket etmemek suretiyle mağdur duruma düşürmesi bahsini iğneleyici bir üslupla anlatır. Yazar, bunun Meşrutiyet-i Hakikiye devri olduğunu ve kaptanın da böyle bir teceddüt göstermesinin garipsenmemesi gerektiğini ifade eder. Aynı imzalı ikinci yazıda da Abdülaziz Çavuş'un teslim ve iadesine itirazı içeren, Sabahattin imzalı yazı üzerine yaşananlar aktarılmaktadır. Siyasi hayatta iki Sabahattin olduğu bilindiğinden, kimin yazdığı konusunda karışıklık vardır. Bu yazı da bu ikisinin karıştırılmaması için yazılan bir yazıdır.

Beyoğlu Dönüşü	[Çapkınlık] N.64, S.506, 3 Eylül 1328
----------------	---------------------------------------

Hikâyede bir gençten bahsedilir, sabahın erken saatinde, gece hiç uyuyamayan, göğsü sızlayan, midesinde bulantılar olan bu genç evine gitmeye çalışmaktadır. Beyoğlu'nda sabahlamış, cebinde az bir miktar para kalmıştır, ancak araba bulamaz. Caddede sadece çöp arabası vardır, onu seyrederek tünele kadar gelir ve bilet alır. Bu esnada bir arkadaşına rast gelir ve tünelde konuşurlar. Genç, arkadaşına geçirdiği geceden bahseder ve çok eğlendiğini söyler. Sonra arkadaşına onun hakkında duyduklarını söyler ve arkadaşının birlikte anıldığı kadının ona denk olmadığından dem vurur. Sonra tünelden çıkarlar, köprüye doğru yürürler. Arkadaşı İstinye'de, kendisi de Sarıyer'de oturduğundan aynı vapura binerler. Vapurda, arkadaşısı uyumak için müsaade ister ve uyur. Ancak sonra gencin kendisi de uyur ve incekleri yerleri kaçırlar. Birlikte Yenimahalle'de inerler. Ardından orada bir gazinoya oturup kahve içerler. Anlatıcı metnin sonunda, Beyoğlu dönüşünün böyle olduğunu, bunda bir eğlence olmadığını, gençlerin bu yolda kendilerini harap ettiklerini belirtir.

Tramvayda	[Siyaset] N.65, S.515, 6 Eylül 1328
-----------	-------------------------------------

Yazar Sirkeci'den tramvaya bindiğini ve kadınlar bölümünü ayıran perdenin dibine oturduğunu, böylelikle kadınların konuşmalarına şahit olduğunu söyler. Kadınların iç ve dış meselelerden konuştukları ve buna şaşılması gerektiği, zira

Meşrutiyet’le birlikte kadınların değiştiği iğneleyici bir üslupla söylenmektedir. Yazar, sonra kadınların konuşmalarını aktarır, kadınlar Bulgarlarla savaştan ve çeşitli iç meselelerden bahsederler. Son olarak, yazarın Beyazıt’a gelince tramvaydan inmesiyle yazı sona erer.

T. F.

Acaba Kim?!...	[Takdim] N.19, S.147, 30 Kânunuevvel 1326
----------------	---

İsmi verilmeden birinden bahsedilmektedir. Bu adam hakkında, eski idareye medyun olduğu, tahsile ihtiyaç duymadan kaleme yerleştiği, onun için Meşrutiyet’in bir safсата olduğu, paradan başka kimseyi sevmediği gibi birçok malumat verilir.

Virgül

Refikimin İştikası	[İdari Yetersizlikler] N.12, S.92, 6 Kânunuevvel 1326
--------------------	---

Yazar, bir arkadaşına rastladığını anlatmaktadır. Arkadaşı bu devletin ne zaman rahat edeceğine kafa yormakta, işin içinden çıkamamaktadır. Hükümetten, gazetelerden, sürekli marşlar okunan konserlerden bahseder. Bu durum onu boğmaktadır.

Bir Macera-yı Aşk...	[Mesire Yerleri] N.13, S.102, 9 Kânunuevvel 1326
----------------------	--

Yazar, bir arkadaşıyla birlikte iskeleye en kısa yoldan giderek vapura yetişecektir. Ancak arkadaş kolundan çekerek aman bu yoldan gitmeyelim, der ve nedenini vapurda anlatacağını söyler ve vapura geçtikten sonra anlatmaya başlar. Kadıköy’e taşındığı zaman bir gençlik merakıyla giyinip süslenip Kuşdili çayırına çıktığını, orada mavi yeldirmeli bir kadının kendisinin dikkatini çektiğini, kendisine birçok mektup yazdığını ve iki ayın sonunda buluşma isteğinin kabul edildiğini söyler. Bu kabul üzerine süslenerek buluşmaya gider, kadına iltifatlar eder, ancak kadının bu

sözlere köylü aksanlı cevabından sonra hemen oradan kaçar. O günden sonra da o sokaktan geçmemeye dikkat ettiğini söyler.

Herkesçe Malum Bir Hatırat Şirket, Haydi Hayriye Olsun!	[Deniz Taşımacılığı] N.14, S.110, 13 Kânunuevvel 1326
--	--

Bu yazıda da Şirket-i Hayriye’ye eleştiriler yöneltilmektedir. Müdüre göre, şartnamede sadece Boğaziçi’nde insan taşınacağı yazmaktadır. Bu sebeple de nasıl taşındığının bir kıymeti yoktur. Yazar, şirket hissedarlarına hitaben, şirketin gelişebilmesi için önce bu adamın görevinden alınması gerektiği söyler.

Yeni Usul Reklamcılık	[Basın] N.19, S.150, 30 Kânunuevvel 1326
-----------------------	--

Yeni usul bir reklamcılıktan bahsedilir. Bu usule göre biri vapurda “*Genç Türk*’ün son sayısını okudunuz mu”, diye sorar, “hayır” deyince de, “Ziya Şakir’in Talat Efendi hakkında bir makalesi var, çok nefis” denerek, reklam yapılır. Böylece insanların merak etmesi sağlanır. Yazının sonunda yazar acaba böyle bir iş için kaç para aldılar, diye düşünür.

Beşte Bir Yekûn	[Basın] N.21, S.166, 27 Kânunusani 1326
-----------------	---

Yazıda, oluşturulan Muhitül-arif Cemiyeti eleştirilmektedir, bundan önce başka eksikliklerin olduğuna vurgu yapılmaktadır.

Nasrettin Hoca Piyesi	[Tiyatro] N.21, S.166, 27 Kânunusani 1326
-----------------------	---

“Nasrettin Hoca” piyesinin ne kadar kötü olduğu anlatılmaktadır. Burhanettin Bey’in bu sene de böyle işlerle uğraştığı haber verilmektedir.

Ne Görüyoruz ve Ne İşitiyoruz?	[Basın] N.21, S.166, 27 Kânunusani 1326
--------------------------------	---

Nokta'nın, Ebuzziya Tevfik Bey'in "Ne Edat-i Nefyi Hakkında Tettebbuat" adlı eserini okuduktan sonra, "Ne Görüyoruz ve Ne İşitiyoruz" serlevhasının "Ne Görüyor ve Ne de İşitiyoruz" yani hem kör hem de sağırız demek olduğunu keşfettiği söylenir.

Yasemin

Yaşamasını Bilmeliyiz:	[Aile Hayatı] N.69, S.571, 27 Eylül 1328
------------------------	--

Yazar, önce başlık hakkında gelecek itirazların önünü alır, kendisini dikkatle okumalarını ister. *Gıdık*'ın hayatın her halinden bahsederken aile hayatını da unutmadığı belirtilir ve konuya girilir. Yazar, kocaların eve geldiğinde kadınları evin işlerini yaparlarken görürlerse yatak odasına, sokakta tesadüf ettikleri kadını düşünerek gideceğini belirtir. Yazının sonunda da bundan sonra sokak kapısından yatak odasına kadar aile hayatıyla ilgili hususların anlatılacağını sözü verilmiştir.

Yeşil Külâh

Hafta-i Tadilat	[Siyasi Partiler] N.41, S.322, 14 Nisan 1327
------------------------	---

Siyaseten büyük bir hayhuy ile geçirilen haftadan bahsedilmektedir. Parti, bir bölümü tadilatçılar, diğer bir bölümü de metin olanlar olarak ikiye ayrılmıştır. Gazeteler ve diğer bazı gruplar böylece partinin ikiye ayrılacağını, kabinenin değişeceğini düşünmüşse de yazar, bunun böyle bir netice vermeyeceğini belirtir.

Zehir

Meclis-i Mebusan'da	[Meclis ve Mebuslar] N.10, S.78, 25 Teşrinisani 1326
---------------------	--

Yazıda, meclisin muhaliflerinden bahsedilmektedir. Kozmîdi Efendi ve Boşu Efendi'nin yaptıklarından kısaca ve esprili bir dille bahsedilmiştir.

Zavallı Demokrasi!	[Siyasi Partiler] N.11, S.83, 29 Teşrinisani 1326
--------------------	---

Önce demokrasinin ne olduğu üzerine biraz konuşulur. Daha sonra demokratların gazete çıkardığından bahsedilir. Ardından Demokratların katib-i umumisinin Selanik’te dayak yediği ve herkesin bu adamı Prens Sabahattin sandığı bilgisi paylaşılır. Yazar, bir gün bir arkadaşıyla Beyoğlu’nda yürürken, karşıdan gelen birine yaklaşırlar. Arkadaşı, o adama Muhallis Sebahattin Bey, diye seslenir. Yazar da, dayak yiyenin o adam olduğunu anlar. Yazar, kendisini mektepten tanıdığını söyler ve hatırladığı birkaç şeyi anlatır. Konuşup sohbet ederler. O, Demokratlardan, bir gün Sadrazam olacağından bahseder. Yazar, günler sonra arkadaşlarının, Demokratların çıkardığı *Türkiye* gazetesini okuduğunu görür. Gazetede, Talat Bey’in nasıl olup da Dâhiliye Nazırlığına yükseldiği tartışılmaktadır. Yazarının sonradan öğrendiğine göre, fırkanın içinde devr-i sabıktan Paşalar ve önemli kimseler vardır ve Demokrat olanlara bu insanlar destek olmakta, bedava yemek vermektedirler. Yazarın arkadaşı da gel şunlara dâhil olalım da biraz bedava yemek yiyelim, der. Yazar ise müstear ismine gönderme yaparak bizim girmemiz yemeğe zehir katar, diye cevap verir.

(<i>Genç Türk</i>) Gazetesi	[Basın] N.14, S.106, 13 Kânunuevvel 1326
-------------------------------	--

Muharrir, *Genç Türk* gazetesinde kendisi hakkında yazılanlar üzerine böyle bir yazı kaleme almıştır. Kendisinin eleştirilmesine karşı çıkar, eğlenceli bulduğu şeyleri yazdığını söyler. Demokratlıkları ve imla bilmemeleri hasebiyle *Genç Türk* yazarlarını eleştirir.

İnsaf Edelim	[Tiyatro] N.17, S.133, 23 Kânunuevvel 1326
--------------	--

Yazar, halkta operet merakının canlanmasından bahsetmektedir. Sonra opereti eleştiren bir gazeteden bahseder ve orada çıkan bir yazıyı okuduğunu söyler. Gazetede yazının yazarı, “Leblebici Horhor” operetini söyleyen hanımların dinlenilir gibi olmadığını, birinci perdeden sonra kaçtığını söylemiştir. Bu fıkranın yazarı ise operetin kusursuz olmadığını, ancak hiç değilse bir Türk opereti dinlenildiğini ve tiyatronun direktörüne teşekkür borçlu olduğunu söyler. Ardından,

o gazeteciyi sanatın s'sini bilmemekle suçlar ve onun ancak İbiş'ten anlayabileceğini söyler. Ayrıca, onun daha önce de Burhanettin Bey'i savunduğunu, Mınakyan'ı eleştirdiğini söyler ve şiddetli bir dille gazeteciyi eleştirir.

Fecr-i Âti'nin Şeftalisi	[Edebiyat] N.18, S.141, 27 Kânunuevvel 1326
--------------------------	---

Fecr-i Âti'nin sakalsız bir üyesinden bahsedilmektedir. Önce kendisi hakkında kısa bir malumat verilir. Yazılarında (T. N.) Bey'in benzeri olduğu ifade edilir. Ardından kocalı bir kadına yazdığı mektuptan sonra yediği dayaktan bahsedilir. Bu adam, Bir akşam vapurdan çıktığında onun tüysüz suratını gören külhan bey bir manav, turfanda şeftali de var, diye bağırmış, bunu anlayıp üç ay o manavın önünden geçmemiştir. Yine bir başka zaman da bir kıza laf atınca kızın anası, söylemediğini bırakmaz ve kocasının şeftaliyi çok sevdiğini söyleyerek herkesi güldürür. Yazar, Fecr-i Âti'nin şeftalisinin tercüme-i halinin bu olduğunu söyleyerek yazıyı sonlandırır.

3.2.5. Mizahi Haber

6 Temmuz 327 Kadıköy

Şundan, Bundan!	[Basın, Siyaset, Edebiyat] N.52, S.410, 8 Temmuz 1327
-----------------	---

İlk bölümde *Gıdık*'ın taşınmasından ve artık daha renkli olduğundan ve çeşitli yazarlarla çalıştığından bahsedilir. İkinci bir yazıda ise Fecr-i Âti'den bahsedilmektedir. Üçüncüsünde de Fener bahçesinden, oranın tozundan ve gelen kadınlardan bahsedilmektedir. Bahçenin, tozlardan kurtarılmaması eleştirilmektedir.

Ayn. Sad. Serya

İki Zat Arasında	[Meclis ve Mebuslar] N.38, S.301, 28 Mart 1327
------------------	--

Biri Lütü Bey'e şimendifer çarptığını (şimendifer kazasına uğradığını) söyler, diğeri de memnun olduğunu kaç frank olduğunu sorar. İlki ne yapıyorsun, bundan

dolayı muazzebim, der. Diğeri de dostumun servet kazanmasına üzülyorsun demek, hain diyerek karşılık verir.

C. C.

Sonuncu Hafta	[Edebiyat] N.47, S.370, 26 Mayıs 1327
---------------	---------------------------------------

İlk bölümde edebiyatta mühim bir olayın olduğı belirtilir. Dünküler, evvelki günküler ve bugünküler olan Fecr-i Âtililer arasındaki olaylardan bahsetmişlerdir. Dünküler ve evvelki günkülerin, Fecr-i Âtilileri Arapçadan sınava tuttukları ve onların bu sınavı pek kötü geçirdikleri bildirilmektedir. Bir diğesinde ise şehirde beliren kolera tehdidi gündeme alınmış, belediyenin ilgisizliği eleştirilmiştir. Sonraki bölümde ise artık moda olan gezintilerden ve bu gezintilerin ortaya çıkardığı yeni ticaretten bahsedilmektedir.

C. H.

Sonuncu Hafta	[Siyaset] N.45, S.355, 12 Mayıs 1327
---------------	--------------------------------------

O hafta içinde gerçekleşen olaylardan kısaca bahsedilmektedir. Bunlar arasında, düello davetleri, meclisin temdit edilmesi için verilen takrir, gazetelerdeki bazı yazılar en önemlileridir. Yazılarda esprili bir dil kullanılmıştır.

Ferhan Vahit

Sonuncu Hafta	[Siyaset] N.49, S.386, 9 Haziran 1327
---------------	---------------------------------------

Bulgar, Karadağ ve Rus sınırlarındaki sıkıntılardan bahsedilmektedir. Hukuk-ı Düvel'in çalışmamasından, adem-i müdahale hükmüne uyulmamasından söz edilir. İkinci bir bölümde de Berat mebusu İsmail Kemal Bey'in Çetine'ye seyahatinin, hükümet tarafından memuriyetle olmadığının duyurulması üzerine, oraya bir isyan esnasında neden gittiği sorgulanmaktadır. Bir diğesinde de Japonların bulduğı bir serumun, çocuğun doğmadan evvel kız ya da erkek olmasını sağlayabildiği duyurulmuş, bunun için Japonlara teşekkür edilmiştir. Bir diğesinde yeniden

canlanmaya başlayan Çamlıca bahçesinden bahsedilmektedir. Son bölümde de koleranın şehirde tekrar görülmesinden bahsedilmekte, Şehremaneti eleştirilmektedir.

Gıdık

Dedikodu Etrafında	[Basın ve Siyaset] N.65, S.514, 6 Eylül 1328
--------------------	--

Tanin idarehanesinin bir esnafın söylediklerini haber yapmasından bahsedilmekte, artık Nazırların peşinden koşmaya gerek olmadığını, haberleri esnaftan alabilecekleri söylenmektedir. Diğer bir bölümde de Balkan meselesinden bahsedilmiş, İttihatçıların Abdülaziz Çaviş'i şişirmeleri eleştirilmiştir. Diğer bölümlerde de yapılacak seçimlerden ve dış işlerinden bahsedilmektedir.

Dedikodu Etrafında	[Siyaset] N.66, S.522, 10 Eylül 1328
--------------------	--------------------------------------

Yazar, çeşitli dedikodular olduğunu söyler ve sonra artık Abdülaziz Çaviş'i sadece Ahmet Agayef Efendi'nin üflediğini söyler. Yazara göre *Tanin* erkânı dâhiliye borsası ve futbol seyrine çok fazla merak sarmış olacaklar ki el birliğiyle üflemekten vazgeçmişlerdir. Yazar, Abdülaziz Çaviş meselesi üzerinde çok durmadıkları için onları eleştirir. Sonra Arnavutluk meselesi gibi gündemdeki çeşitli konulardan bahsederek diğer gazeteler eleştirilir. Kendilerinin de bitaraf olduklarından yalnız, okuduklarını söyler. En son olarak belediyenin, belediye çavuşlarını lüzumsuz oldukları sebebiyle kaldırmak istediği bildirilmektedir.

H. Kâmi

Bir Sabık Hakkında...	[Hükümet] N.57, S.450, 29 Eylül 1327
-----------------------	--------------------------------------

Sabık Hakkı Paşa'nın ardından, yaptığı olumsuzluklardan bahsedilmekte, ironik bir dil kullanılarak Paşa eleştirilmektedir.

İmzasız

Bahriye Nezareti	[Hükümet] N.4, S.30, 1 Teşrinisani 1326
------------------	---

Yazıda, Bahriye Nazırı'nın seçilmesi hususunda bir imtihan yapılmaya karar verildiği belirtilir. Gizli olarak yapılan bu müsabakaya dair edinilen malumata göre çok önemli ve zor sorular sorulmuş, hatta en son soruyu kimse bilemediğinden koltuğun boş kalması durumu ortaya çıkmıştır. Nihayet İzmir'le Dersaadet arasında iki defa gidip gelmiş ve malumat-ı bahriyeye muvaffak biri son suale kadar gelmiş. Heyet de son soru olan “denizler neden tuzludur” sorusunu ona yöneltmiştir. Bahsi geçen zat bu soruya “balıkların kokmaması için” cevabını vererek herkesin hayranlığını kazanmıştır. Böylece ona Nazırlık teklif edilir ve o zat da sırf vatanseverliği hasebiyle bu görevi kabul eder. Bu bölümde de ironi yapılarak Nazır'ın bilgisizliğine vurgu yapılmak istenmiştir.

<i>Gıdık</i> 'ın Mustahberat-ı Hususiye-i Muhimmesi	[Edebiyat] N.15, S.116, 16 Kânunuevvel 1326
---	---

Celal Sahir'in saçını kestirmesinden esprili bir dille bahsedilmekte, her saç kılının Fecr-i Âti kulüplerine dağıtıldığından, her yerden matem sesleri yükseldiğinden bahsedilmektedir.

<i>Gıdık</i> 'ın Mustahberat-ı Hususiye-i Muhimmesi	[Edebiyat] N.16, S.123, 20 Kânunuevvel 1326
---	---

Celal Sahir Bey'in saçlarının tekrar çıktığı haber verilmektedir. Bunun için herkesin çeşit çeşit kınalarla tedavi uyguladığı belirtilir.

Patrik Efendi	[Edebiyat] N.17, S.135, 23 Kânunuevvel 1326
---------------	---

Patrik Efendi'nin Makedonya'da Rum vatandaşlara yapılan zulümden bahseden *Siyah Kitap* adında bir eser telif edeceği ve Celal Sahir'in de böylelikle

kitabının (kendi kitabının adı da aynıdır) reklamını yaptığı için ona teşekkür ettiği söylenir.

Siyasi Güreşler	[Siyaset] N.24, S.189, 7 Şubat 1326
-----------------	-------------------------------------

O hafta üç büyük güreş meydana geldiği, hatta Amerika ve Avrupa'dan gazetecilerin bunları izlemeye geldiği belirtilir. Gazete de müsabakaya muhabir gönderdiğini söyler ve orada olanları aktarır. Yere bir halı serilmiş, üzerine de bir masa konulmuştur. Masanın başında yüzleri maske ile örtülü on kişilik bir jüri heyeti oturmaktadır. İlk güreşi Edirneli Çıtak Pehlivan ile Menteşeli Halil Pehlivan yapacaktır. Halil Pehlivan Avrupa'da güreşip nam salmış, Çıtak Pehlivan ise memleketin meşhur bir pehlivanıdır. Onlardan sonra güreşecekler ise, Hallaç Pehlivan ile Kırkkiliseli Emrah Pehlivan'dır. Güreşi yönetecek hakem pehlivanların hepsini tanıtır, sonra da o akşam güreşecek olanları takdim eder. Ardından, Edirneli Çıtak Pehlivan ile Menteşeli Halil Pehlivan uzun uzun güreşirler ve sonunda Menteşeli, rakibini yere çalar. Sonra diğerleri güreşe tutuşur. Ancak, Hallaç Pehlivan rakibiyle karşılaşmayı reddederek yenilgiyi kabul eder. Diğer de Halil Pehlivan karşısında yenilgiyi kabul edince, Halil Pehlivan cihan pehlivanı olur. Bu metinde mebusların çekişmeleri güreş müsabakası üzerinden eğlenceli bir şekilde anlatılmaya çalışılmıştır.

(D. K.)'ye Müjde!	[Basın] N.28, S.222, 21 Şubat 1326
-------------------	------------------------------------

Zengin bir adam (D. K.) adlı yazarın yazılarının artık *Sabah*'ta çıkmaması için yazarın maaşının bir buçuk mislini hayatının sonuna kadar vermeyi vaat ettiğini söylemektedir. Bu haber yazara müjde olarak verilmiştir.

Emrullah Efendi	[Basın] N.28, S.222, 21 Şubat 1326
-----------------	------------------------------------

Eski Maarif Nazırı Emrullah Efendi'nin *İnfisal* adlı bir günlük gazete neşredeceği haberi verilir. İnfisal, azledilme manasına gelmektedir. İğneleme yapıldığı görülmektedir.

Kütahya Mebusu	[Meclis ve Mebuslar] N.28, S.222, 21 Şubat 1326
----------------	---

Habere göre Kütahya mebusu Ferit Bey, kırılan çini vazosunun Kütahya’da yeniden imal edileceğini meclise resmi olarak bildirmiştir.

Başlıksız	[Mahkemeler] N.28, S.224, 21 Şubat 1326
-----------	---

Yakında “Kadı Efendi’nin Enfiye Kutusu” adında bir perdelik komedi neşredileceği duyurulmaktadır.

Boks Talimi	[Meclis ve Mebuslar] N.29, S.229, 24 Şubat 1326
-------------	---

Muhaliflerin, mecliste uğradıkları muameleden ötürü Lutfü Fikri Bey’in evinde boks talimi yaptıkları duyurulur.

Darbe-i Malume	[Meclis ve Mebuslar] N.29, S.229, 24 Şubat 1326
----------------	---

Doktorun, İsmail Kemal Bey’in yediği malum darbe yüzünden şişen yüzündeki sargının üç ay çıkarılmamasını söylediği duyurulmaktadır.

Sıra Altında	[Meclis ve Mebuslar] N.29, S.229, 24 Şubat 1326
--------------	---

Kütahyalı Ferit Bey’in evvelki günkü hadisede sıra altına saklandığının rivayet edildiği söylenmektedir.

Talim Salonu	[Hükümet] N.29, S.229, 24 Şubat 1326
--------------	--------------------------------------

Kabine heyetinin düello dersleri almak için talim salonu kiraladıkları duyurulmaktadır.

Tevakkuf	[Meclis ve Mebuslar] N.29, S.229, 24 Şubat 1326
----------	---

Kozmidi Efendi'nin ne şekilde muhalefet edeceğini sabaha kadar düşündüğü, karar verince sokağa çıktığı, lakin hava ağarmadığı için beklemeye mecbur kaldığı bildirilmektedir.

Tezyid-i Malumat	[Meclis ve Mebuslar] N.29, S.229, 24 Şubat 1326
------------------	---

Gümölcünelinin bilgisini artırmak için gelecek tatilde Kuzey Sibiry'a gideceği duyurulur.

Yeni Bir Resim	[Vergiler] N.29, S.228, 24 Şubat 1326
----------------	---------------------------------------

Belediyenin kahve ve kıraathanelerde boş vakit geçirenlerden de vergi alacağı bilgisinin sızdığı belirtilir.

Boks	[Meclis ve Mebuslar] N.30, S.236, 28 Şubat 1326
------	---

Kütahyalı Ferit Bey'in boks öğrenmeye boyunun müsait olmadığı İngiltereli bir boks muallimi tarafından ifade edildiğinden, Ferit Bey'in muhalefeti bırakmak zorunda kalacağı duyurulmaktadır.

Maç Talimi	[Hükümet] N.30, S.236, 28 Şubat 1326
------------	--------------------------------------

Habere göre, kabine heyetinin Avrupa'dan sipariş ettikleri malzemeler gelmiş ve talimlere başlamışlar, böylelikle de maç kullanabilmeyi öğrenebilmişler.

Nafia Nezareti	[Hükümet] N.30, S.236, 28 Şubat 1326
----------------	--------------------------------------

Eski Nazır Hallaçyan Efendi'nin büyük projeleri yapacak cesarete sahip olması hasebiyle yeniden Nazır olmasına karar verildiği duyurulmaktadır.

Rıza Tevfik Bey	[Basın] N.30, S.236, 28 Şubat 1326
-----------------	------------------------------------

Rıza Tevfik Bey'in mükemmel bir yatla bir aylığına Mısır'a seyahat edeceği duyurulmaktadır.

Tuzlu Koltuk	[Hükümet] N.30, S.236, 28 Şubat 1326
--------------	--------------------------------------

Tuz içinde bulunan Nafia Nezareti koltuğunun temizlendiği duyurulmaktadır.

Abdullah Efendi	[Siyaset] N.31, S.246, 3 Mart 1327
-----------------	------------------------------------

İzmir mebusu Abdullah Efendi'nin Amerika'da sattığı kravat iğnelerini ürettiği tezgâhın müzayedede 12 dolara satılabilmesi için kendisinden izin istendiği bildirilmektedir.

Düelloda!	[Siyaset] N.31, S.246, 3 Mart 1327
-----------	------------------------------------

Nesim Ruso Efendi ile Lütfü Fikri Bey arasında önceki gün yapılan düelloda mermilerin isabet bulmadığı, ancak Ruso Efendi'nin son mermisinin Lütfü Fikri Bey'in sakallarını tutuşturduğu, bu yüzden de Lütfü Fikri Bey'in evden bir süre çıkamayacağı duyurulmaktadır.

Karga ile Nazır	[Meclis ve Mebuslar] N.31, S.246, 3 Mart 1327
-----------------	---

Karga iması Nafia Nazırı'yla anılır olmuşsa da artık o hakkını Dersim mebusuna devretmiştir, denilmektedir.

Makine Tebdili	[Basın] N.31, S.246, 3 Mart 1327
----------------	----------------------------------

Yeni Gazete 'nin makinesinin değiştirileceği ile ilgili malumattan bahsedilmektedir.

Bir Nutk-ı Belîğ!	[Siyaset] N.31, S.246, 3 Mart 1327
-------------------	------------------------------------

Siverek mebusunun nutkunu kaydettiren gazete, aynen nutku vermektedir. Nutukta sürekli “şey” denmekte, başka hiçbir şey anlaşılamamaktadır. “Şeyin şeyinden dolayı şey olmuştur” gibi, çok sayıda cümleden müteşekkil olan nutku dinleyen insanlar, sonunda dayanamayarak “yangın var” diyerek kendilerini dışarı atmışlardır.

Bir Takrir	[Meclis ve Mebuslar] N.32, S.255, 7 Mart 1327
------------	---

Haberde, Tokat hadisesi ile ilgili yapılan takrir müzakeresi ile ilgili ulaşabilen bilgiler aktarılmaktadır. Tokat mebusunun, Tokatlı olduğundan tokat atma hakkının yalnız kendisinde olmasını istediği belirtilmektedir.

Bu da Düello!	[Meclis ve Mebuslar] N.32, S.255, 7 Mart 1327
---------------	---

Siverek mebusunun gazetede bir yazı üzerine şahitlerini idareye göndererek başyazarı düelloya çağırdığı, onun da kabul ederek şahitlerini belirlediği bildirilmektedir.

Dâhiliye Nazırı	[Hükümet] N.32, S.255, 7 Mart 1327
-----------------	------------------------------------

Dâhiliye Nazırı'nın yaptırdığı resmi elbisenin kendisine dar gelmesi sebebiyle terziye yeniden yaptırmak istemesi üzerine, terzinin buna iki kat top gideceğini ve bu kumaştan elinde olmadığı için de sürenin bir ayı bulacağını söylediğinin rivayet olunduğu bildirilmektedir.

Kayıp Potinler!	[Hükümet] N.32, S.255, 7 Mart 1327
-----------------	------------------------------------

Bir önceki sayıda bahsedilen eski Maarif Nazırı'nın kayıp potinlerinin meclisteki sıranın altında unutulmuş olduğu bildirilmektedir.

Nafia Nezareti	[Hükümet] N.32, S.255, 7 Mart 1327
----------------	------------------------------------

Nafia Nazırı'nın yerine bir müddet Boşo Efendi'nin vekâlet edeceği haberinin doğru olmadığı belirtilerek, yeni Nazır'ın Avrupa fabrikalarına sipariş verildiği, kalıplarının hazır olduğu ve yakında dökülerek İstanbul'a gönderileceği bildirilmektedir.

Yeknesak Devair-i Belediye	[İdari Yetersizlikler] N.32, S.255, 7 Mart 1327
----------------------------	---

Tenekecilere yirmi iki tane daha aynı boyutlarda daire-i belediye yapmaları için gereken emirlerin verildiği bildirilmektedir.

Başlıksız	[Basın] N.33, S.264, 10 Mart 1327
-----------	-----------------------------------

Sabah çıkan bir gazetenin matbaasında olan bir olaydan bahsedilmiştir. Buna göre matbaaya mensup biri kendisine Maliye Nazırı'nın kardeşi süsü vererek bir kadının işini takip etmiş ve neticesinde kadınla sık sık konuşmak istemiştir. Bunun üzerine kadın adamı matbaaya şikâyet etmiş, sahib-i imtiyaz da bir komisyon kurdurtmuştur. Bunun üzerine de gazetenin kırmızı olan rengi mosmor olmuştur.

Mendil Siparişı	[Hükümet] N.33, S.263, 10 Mart 1327
-----------------	-------------------------------------

Dâhiliye Nazırı'nın yaz yaklaştığı için 28 düzine mendil sipariş ettiği ve duyuma göre de mendiller beğenilirse bu mendillerden kabine reisinin de sipariş edeceği bildirilmektedir.

Nevruz Münasebetiyle	[Meclis ve Mebuslar] N.33, S.263, 10 Mart 1327
----------------------	--

Tokat mebusunun baharın gelmesi münasebetiyle kürkünü çıkarmak hususunda refikasıyla istişaresinden, kürkün zengin gösterdiği için çıkarılmamasına karar verildiği bildirilmektedir.

Şey Takriri!	[Meclis ve Mebuslar] N.33, S.263, 10 Mart 1327
--------------	--

Rivayet edilene göre, Siverek mebusu riyasete bir “şey layihası” vermeyi düşünürken, düşmüş ve şeyli bir çamur meydana gelmiştir.

Bütün Bir Sene	[Basın] N.34, S.270, 14 Mart 1327
----------------	-----------------------------------

Tasvir-i Efkâr'ın bir senelik içeriği hakkında bilgi verilmek istenmiş ve bunun zor bir şey olmadığı, içeriğin Taksim kışlasından ibaret olduğu söylenerek gazete eleştirilmiştir.

Kavun Banyosu	[Siyaset] N.34, S.270, 14 Mart 1327
---------------	-------------------------------------

Hacı yatmazın kavun banyosundan ne zaman vazgeçtiğinin merak edilmesi üzerine bir araştırma yapılacağı söylenmektedir.

Kostüm Siparişı	[Meclis ve Mebuslar] N.34, S.270, 14 Mart 1327
-----------------	--

Lütfi Fikri Bey'in yeni kurulan fırka şerefine Mısır tarzlarına elbise siparişı verdiği, böylelikle beş senelik iktisadına son verdiği söylenmektedir.

Kurdele de Kesildi!	[Hükümet] N.34, S.271, 14 Mart 1327
---------------------	-------------------------------------

Evkaf Nezaretinin epey işler yaptığından bahsedilir ve insanları mezarlardan da kurtarmasının beklendiği belirtilir. Böylece insanlar her köşe başındaki yıkık taşlardan kurtulacaktır. Bununla çok büyük bir ıslahat yapılmış olacağı belirtilir.

Patinaj	[Hükümet] N.34, S.270, 14 Mart 1327
---------	-------------------------------------

Kabine heyetinin Skating Palas'ı kapatarak bir saat kadar orada patinaj yaptıkları bildirilmektedir. Düşenlerin yankı yapmasın diye sessiz kalmalarından herkesin çok memnun oldukları belirtilmektedir.

Tokat Mebusu	[Meclis ve Mebuslar] N.34, S.270, 14 Mart 1327
--------------	--

Üçüncü düello hadisesinden sonra Tokat mebusunun bu gibi olayların engellenmesi için verdiği inhisar takririnin süratle okunmasını rica ettiği belirtilmiş ve bunların yaşanmaması için gösterdiği çaba takdir edilmiştir.

Bir Keşf-i Mühim	[Meclis ve Mebuslar] N.35, S.279, 17 Mart 1327
------------------	--

Boşo Efendi, sürekli yaptığı itirazlar sebebiyle eleştirilmektedir. Bir serum üretileceği ve bu durumdan sıkılanların bu serumu kullanarak salah bulacağı belirtilmiştir.

İki Kişi Arasında	[Basın] N.35, S.279, 17 Mart 1327
-------------------	-----------------------------------

Ziya gazetesinin ihtar-ı mühimi hakkında konuşulmaktadır. Biri, artık telgrafların kapının önüne konacağını belirtir ve Taşradakilere gazetenin nasıl satılacağını sorar. Ancak diğeri İstanbul'daki satışlar artınca onlara da bir çare bulurlar, diye cevaplar.

<i>İnfisal</i> Çıkıyormuş	[Hükümet] N.35, S.279, 17 Mart 1327
---------------------------	-------------------------------------

Eski Maarif Nazırı'nın yayın sahasına girmesiyle ilgili bir tebrik yazılmıştır. Yazıların içeriği ve Nazır'ın görevinden ayrılması ile ilgili mizah yapılmıştır.

Tokat Mebusu	[Meclis ve Mebuslar] N.35, S.279, 17 Mart 1327
--------------	--

Tokat mebusunun uluslararası bir kongreye sunmak için düellolarla ilgili bir layiha hazırladığı duyurulmuştur.

İttihat Çayhanesinde	[Basın] N.36, S.287, 21 Mart 1327
----------------------	-----------------------------------

Karagöz gazetesindeki bir bilmeceyle uğraşan müşterilerin nihayet cevabı bulduğu, önceden cevabı bulanlara bir gümüş kupa verileceğinin duyurulduğu, ancak cevabı bulan birinin cevabı idarehaneye bildirdiğinde ise bir iki güne kadar haber verileceği söylenmişse de kupadan ses seda çıkmadığı söylenmektedir.

Karmen	[Gündem] N.36, S.287, 21 Mart 1327
--------	------------------------------------

Karmen adındaki artistin şehre geleceği duyulunca kara yağız bir toreadorun da Üsküdar'dan sandalla karşıya geçtiği duyurulmuştur.

Projektör Celbi	[Basın] N.36, S.287, 21 Mart 1327
-----------------	-----------------------------------

Ziya gazetesinin kendini tanıtmak için Belçika fabrikalarından 4 çift projektör sipariş ettiğinin duyulduğu bildirilmektedir.

Semenden Şikâyet Edenlere!	[Hükümet] N.36, S.287, 21 Mart 1327
----------------------------	-------------------------------------

Şişmanlıktan şikâyet edenlerin, doktorlarca Adliye Nezaretinin en üst katına bir hafta inip çıkmalarının faydalı olacağı ispatlandığı için şişman olan evliya-yı umura bunun müjdelendiğinin duyulduğu söylenmektedir.

Tahsin	[Siyaset] N.36, S.287, 21 Mart 1327
--------	-------------------------------------

Bebek'te yapılan siyasi bir toplantıdan bahsedilmektedir.

Tevzi'-i Mükâfat	[Meclis ve Mebuslar] N.36, S.287, 21 Mart 1327
------------------	--

Tokatlı mebusun Ayan'dan gayet memnun olduğu ve onlara bir teşekkür yazısı yazarak göndereceği, ancak Ferit Bey'in bundan mahrum bırakılacağının işitildiği bildirilmektedir.

Valilik	[Meclis ve Mebuslar] N.36, S.287, 21 Mart 1327
---------	--

Alizade'nin evvelki gün işi ballaştırması üzerine bundan bir parmak almak isteyen bir valilik taliplisinin yeni açılacak vilayetlerden birine tayin edileceğinin duyulduğu söylenmektedir.

Ajans Telgrafları	[Basın] N.37, S.295, 24 Mart 1327
-------------------	-----------------------------------

Yeni Gazete'de ajans telgrafları tercümelerinin az olmasının sebebinin sosyolojiden kaynaklandığı belirtilmiştir.

Beylerbeyi Sükkarı	[İmar İşleri] N.37, S.295, 24 Mart 1327
--------------------	---

Beylerbeyi'nde ikamet edenlerin sokakların çamurlu ve geceleri fenersiz olmasından dolayı meçhul bir semte taşınma kararı aldıkları belirtilir.

Beyrut Mebusu	[Tayin, Azil, İstifa Gibi Kadro Düzenlemeleri] N.37, S.295, 24 Mart 1327
---------------	--

Valilik isteyen Beyrut mebusunun nezarete tayin olunmaması hakkında müzakere yapıldığının rivayet edildiği söylenmektedir.

Bir Karar-ı Musib	[Basın] N.37, S.295, 24 Mart 1327
-------------------	-----------------------------------

Bütün mizah gazetelerinin artık Dersim mebusundan hiç bahsetmemeye karar verdikleri belirtilir.

Ellinci Sene-i Devriye	[Tiyatro] N.37, S.295, 24 Mart 1327
------------------------	-------------------------------------

Mınakyan Efendi'nin 50. doğum günü olması sebebiyle tüm tiyatroların süslenerek, onun şerefine oyun sergileneceği bildirilir.

Nüzzar Ticareti	[Hükümet] N.37, S.295, 24 Mart 1327
-----------------	-------------------------------------

Bundan sonra bütün Nazırların lokantacılık ticareti için “çığır”a tabi olacakları rivayet edilmiştir.

Atlamış!	[Hükümet] N.38, S.304, 28 Mart 1327
----------	-------------------------------------

Kabine heyetinin yine önemli bir geçidi atlamış olmaları sebebiyle, ziyafet çekekçelerinin ve itimat oyu veren her mebusun da davetli olduğunun duyulduğu söylenmektedir.

Bütçe Müzakeratı	[İdari Yetersizlikler] N.38, S.303, 28 Mart 1327
------------------	--

Şehremaneti'nin, cemiyet-i umumiye-i belediye azalarının bütçe müzakerelerinin olacağı gün toplantıya gelmekten çekinmeleri sebebiyle, toplantının salıya ertelendiği, bu salı da gelmezlerse bütçe müzakerelerinden vazgeçileceğinin duyulduğu bildirilmektedir.

Çekirge İtlafı	[İmar İşleri] N.38, S.303, 28 Mart 1327
----------------	---

Şehirde tek tük olan ve nebatata son derece zarar veren çekirgelerin itlafı için Orman, Maden, Ziraat Nezaretinin daha önce başka vilayetlere yaptığı gibi İstanbul'a da havalenamе irsal edileceğinin duyulduğu belirtilir.

Operasyon	[Basın] N.38, S.304, 28 Mart 1327
-----------	-----------------------------------

Meşhur karikatürist Cem'e karikatürlerinin her şeyi aynı gösterip sıradanlaşmaması için yeni icat edilen bir serum şırınga edileceğinin duyulduğu belirtilmektedir.

Bir Mahfilde	[Meclis ve Mebuslar] N.39, S.311, 31 Mart 1327
--------------	--

Meclisin bu sene vereceği ziyafetin hangi mesirede yapılacağı konusunda Tokatlı Paşa başkanlığında toplanılmışsa da çoğunluk olmadığı için karar verilemediği bildirilmektedir.

Bir Politika Üftâdesi	[İmar İşleri] N.39, S.311, 31 Mart 1327
-----------------------	---

Şehri gezmeye gelen bir Hoşyar seyyahının büyük hayal kırıklığına uğradığı ve evinden çıkmayarak mahzun mahzun düşündüğü bildirilir.

Bir Talep	[Şehir İçi Taşımacılık] N.39, S.311, 31 Mart 1327
-----------	---

Tramvay cerrahlarının vücutlarındaki zayıflık yüzünden sonbaharda büsbütün terhis edilmelerini tramvay şirketinden istedikleri belirtilmektedir.

Ca-yı Teemmül Bir Nokta	[Yangın] N.39, S.311, 31 Mart 1327
-------------------------	------------------------------------

Son zamanlarda kesretle çıkan yangının sebeplerini araştırmak için kurulan komisyonda bazı sonuçlara ulaşıldığı belirtilmektedir. Buna göre Nafia Nazırı'nın azlinden sonra yangınların çoğaldığı, buna binaen, Nazır'ın görevine iadesiyle yangınların azalacağını anlaşıldığı bildirilmektedir.

Deve Kazası	[İmar İşleri] N.39, S.311, 31 Mart 1327
-------------	---

Divan yolundan geçen bir hecin devesinin hörgücünün telgraf tellerine takıldığı ve etraftakiler tarafından kurtarıldığı bildirilir.

Andelibin Meyusiyeti	[Meclis ve Mebuslar] N.40, S.318, 7 Nisan 1327
----------------------	--

Meclis kürsüsünde konuşan andelib-i Tokatî'nin mecliste bir tek gül bile açmamasından dolayı sesini kısıtıldığı belirtilir.

Boykot	[Ekonomi] N.40, S.319, 7 Nisan 1327
--------	-------------------------------------

Etin on dört kuruşa fırladığını gören Sulu Kule zenginlerinin, kasapları boykot etme kararı aldıklarının duyulduğu belirtilir.

Kuzu Siparişi	[Meclis ve Mebuslar] N.40, S.318, 7 Nisan 1327
---------------	--

Teamül haline gelen meclisin bahar ziyafetinde doldurulmak için bin iki yüz koyun sipariş edildiği belirtilmektedir.

Sanatkârân Buhranı	[Tiyatro] N.40, S.319, 7 Nisan 1327
--------------------	-------------------------------------

Bazı tiyatro kumpanyalarındaki uyuşmazlıkların bir buhrana neden olduğu, bunun bir heyet tarafından önünün alınacağını duyulduğu bildirilir.

Vesaik-i Siyasiye Sirkati Münasebetiyle	[Hırsızlık] N.40, S.318, 7 Nisan 1327
--	---------------------------------------

Bundan sonra vesika hırsızlığı olmaması için nöbet beklenileceğinin duyulduğu belirtilmektedir.

Eskici	[Ekonomi] N.41, S.328, 14 Nisan 1327
--------	--------------------------------------

Mahut antikacının son girişimi de başarılı olmayınca eskiciliğe soyunması üzerine itibarlı eskicilerin onu protesto edeceklerinin duyulduğu bilgisi verilmektedir.

Temdit Edilmeyecek	[Siyaset] N.45, S.356, 12 Mayıs 1327
--------------------	--------------------------------------

Meclisin temdit edilmeyeceği haberi verilmektedir ve muhaliflerin temdit edilmesi için verdikleri çabadan ve bunun reddedildiğinden bahsedilmektedir.

Düello Daveti	[Edebiyat] N.47, S.371, 26 Mayıs 1327
---------------	---------------------------------------

Fecr-i Âti azalarından Tahsin Nahit Bey'in dünkülerden yani Servet-i Funûn'dan Süleyman Nazif'i düelloya davet ettiği haberinin duyulduğu bildirilmektedir.

Tokat Mebusu	[Edebiyat] N.47, S.371, 26 Mayıs 1327
--------------	---------------------------------------

Tokat mebusu İsmail Paşa'nın, üç gün üç gece uyuduktan sonra düşünde vaki' olan ilhamla Fecr-i Âticilere Arapça ve Farsça öğretilmesi için tahrir yazdığından bahsedilmektedir.

Politika Değişmiş	[Tiyatro] N.49, S.390, 9 Haziran 1327
-------------------	---------------------------------------

Mınakyan tiyatrosu ve tiyatro cemiyeti arasındaki itilafın bozulmasından ve tiyatro cemiyetinin, Mınakyan kumpanyasının imzaladığı nizamnameye uymadığı için onlarla ilişkilerini kesmelerinden bahsedilmektedir.

Toplar Atılsın	[İdari Yetersizlikler] N.49, S.390, 9 Haziran 1327
----------------	--

Şehremaneti'ndeki cemiyet-i umumiye-i belediyenin toplanmayı bırakacağı haberinin alındığı belirtilmektedir.

Celb-i Dikkat	[Mesire Yerleri] N.50, S.397, 20 Haziran 1327
---------------	---

Kuşdili'ndeki bir gazinoda, işletmecinin bira satma izni almak için uğraştığı, ancak mahallelinin buna karşı olduğu Üsküdar mutasarrıflığının dikkatine sunulmuştur.

Bu Haftaki <i>Gıdık</i> 'ın Refika-yı Kiram Hazeratına Halisane Yadigârları	[Basın] N.50, S.397, 20 Haziran 1327
---	--------------------------------------

Gazeteler hakkında birkaç kelimelik ve komik değerlendirmeler yapılmıştır.

Kolera Zehabı	[Basın] N.50, S.397, 20 Haziran 1327
---------------	--------------------------------------

Tazminat gazetesine bakanların, matbaada kolera görüldüğünü düşündükleri söylenmektedir.

Seyahat	[Meclis ve Mebuslar] N.50, S.397, 20 Haziran 1327
---------	---

Dersim mebusu Lütfi Fikri Bey'in seçim bölgesine gidip, propaganda yapacağı haberi değerlendirilmiş, ancak buna pek ihtimal verilmemiştir. Zira mebusun propagandayı her yerde yapabileceğine kanaat getirilerek, ancak izdivaç sebebiyle Mısır'a gidebileceği belirtilmektedir.

Sonuncu Hafta	[Siyaset] N.50, S.394, 20 Haziran 1327
---------------	--

İlk bölümde padişahın teşrifinden bahsedilmektedir. Bir diğer yazıda da Prens Maria vapurunun adalara giderken karaya oturduğundan, ancak yolcuların başka vapurlara aktarılarak kurtulduğundan bahsedilmiş, bu kaza için geçmiş olsun dilekleri iletilmiştir. Üçüncüsünde ise Kurbağalıdere'ye gelen bir gezginin her gördüğünü yazmasından bahsedilmektedir. Muharrir, gezgini söyledikleri eleştirilerde haklı bulunmaktadır. Dördüncüde ise Fener bahçesinin yeniden kadınlara açıldığı haber verilmekte, bu hak verilmeseydi, kadınların büyük bir miting yapacaklarının tahmin edildiği söylenmektedir. Diğer bölümlerde ise, Fener'deki deniz hamamlarından, sıcaklar yüzünden memurlara verilen pazar tatilinden, belediye meclisinin yine toplanamadığından ve seçim bölgelerine dönen mebuslardan bahsedilmektedir.

Sonuncu Hafta	[Basın ve Siyaset] N.51, S.402, 29 Haziran 1327
---------------	---

İlk bölümde matbuatla ilgili gündemdeki meselelerden bahsedilmektedir. İkincide ise Şehremini'nin hastalığından bahsedilmektedir. Üçüncüde Fransızların Fas'ı işgal etmesinden ve Almanya'nın bu işe müdahil olmasından bahsedilmekte, Avrupa'nın bu asırda büyük bir savaşı göreceğinden söz edilmektedir. Dördüncüde de Karadağ veliahdının Osmanlı'ya güvenilemeyeceği yönündeki beyanatından bahsedilerek, veliahdın krallık provasına kalkıştığı, gelecekteki yenilgilerinden sonra pişman olacağı söylenmektedir. Son bölümde de Şirket-i Hayriye'ye yapılan, vapurların geç kalkması gibi eleştiriler dile getirilmekte, Şirket'in Galata'ya taşındığı için bu gibi şeylerin mazur görülmesi gerektiği söylenmekte ve yakında iki yeni gemi alınacağı duyurulmaktadır. Bu yazıda da iğneleyici bir dil kullanıldığı görülmektedir.

Garip ve Tuhaf Bir Meclis!	[Tiyatro] N.52, S.413, 8 Temmuz 1327
----------------------------	--------------------------------------

Osmanlı Tiyatrosu aktörlerinin Kadıköy'de yaptıkları toplantı hakkında bilgi verilmiştir.

Piket Lakabıyla Anılır	[Ekonomi, Edebiyat] N.55, S.437, 8 Eylül 1327
------------------------	---

Reji idaresinin Bafra tütünleriyle ilgili aldığı karardan bahsedilmektedir. Diğer iki bölümde de tiyatrodaki yaşanan bir olay ve sarhoşluk konu edilmektedir.

Teessüf	[İdari Yetersizlikler] N.55, S.436, 8 Eylül 1327
---------	--

Donanma cemiyetine yapılan bağışlarla ilgili çeşitli sorular sorulmakta, bir örnek verilerek gerekli ilginin gösterilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Müstehbarat-ı Mühimmeden	[Savaş] N.56, S.444, 15 Eylül 1327
--------------------------	------------------------------------

Sadrazam'ın, Trablusgarp hadisesini İtalyanların blöfü olarak saydığı ve buna dayanarak mutadı üzere Burhaneddin Bey'in tiyatrosunda görüldüğü belirtilir.

İki Kişi Arasında	[Savaş] N.56, S.444, 15 Eylül 1327
-------------------	------------------------------------

Bir kişi Trablusgarp'a İtalyanların tayyare gönderdiğinden bahseder, diğeri ise bunun mümkün olamayacağını, Osmanlı'nın daha oraya vali gönderemediğini belirtir.

<i>Alemdar</i> 'ın Müdür-i Mesulü	[Basın] N.57, S.453, 29 Eylül 1327
-----------------------------------	------------------------------------

Alemdar gazetesine, Sabık Sadrazam Hakkı Paşa'nın evinin taşlandığını yazmaları üzerine verilen cezalardan bahsedilmektedir.

İki Kişi Arasında:	[Siyaset] N.57, S.453, 29 Eylül 1327
--------------------	--------------------------------------

Eski Sadrazam Hakkı Paşa'nın hala konağında oturmasından, Rıfat Paşa'ya verilen nişandan ve Rus sefaretinin askeri ataşesinin Paris'e gidişinden kısaca ve iğneleyici bir üslupla bahsedilmektedir.

İstihbar-ı Hususiye	[Hükümet] N.57, S.455, 29 Eylül 1327
---------------------	--------------------------------------

Eski Nafia Nazırı'nın yeni kabinede kendisinin bulunmadığını öğrenince sevinçle, on beş şişe şampanya içtiği haber verilmektedir.

Yeni Bir Mektep	[Hükümet] N.57, S.455, 29 Eylül 1327
-----------------	--------------------------------------

Muhalifler tarafından “vazife ve mesuliyet” namında bir mektep açılarak, Nüzzar ve Nazırlık için vaktini bekleyenlerin burada talim etmesini sağlamak için teşebbüste bulunduklarının duyulduğu söylenmektedir. Bir diğer bölümde de yeni

kabinenin teşkilinden sonra Lütü Fikri Bey ve arkadaşının hattatlara büyük bir yazı yazdıracaklarının duyulduğu bildirilmektedir.

Kabine ve Kabine	[Basın] N.58, S.459, 13 Teşrinievvel 1327
------------------	---

Yeni hükümet kabinesi yüzünden kabine ile ilgili eleştiri yapanların derdest edildiğinden, Şehremaneti dâhil bütün kabinelerin eleştiriden muaf tutulduğundan mizahi bir dille bahsedilmektedir.

Vah! Vah!	[Savaş] N.58, S.458, 13 Teşrinievvel 1327
-----------	---

Ebna-yı ümeradan; Tunus, Cezayir ve Trablusgarp'la alakadar birinin ayaza kaldığından ve zayıflığı yüzünden hasta olduğundan bahsedilmektedir.

Muhavere	[Basın] N.59, S.465, 10 Kânunuevvel 1327
----------	--

Gıdık ve *Mıdık* aralarında konuşmaktadır. *Gıdık* ihtiyar bir eski jurnalcıyı gıdıklamak istediğini söyler. Ancak diğeri böyle bir işe girmemesini tavsiye eder. *Gıdık* ise, o bu kadar şey yapınca ben duramam mealinde cevap verir.

Dırıltı	[Basın] N.59, S.469, 10 Kânunuevvel 1327
---------	--

Tanin, *İkdam*, *Meslek*, *Sabah* gibi gazeteler ve *Gıdık* arasında ikili diyaloglar şeklinde bölümler verilerek, diğcr gazetelerin haberlerine komik cevaplar verilmiştir. Bir diğcr bölümde de Babiâli caddesindeki muharrirlerin azalmasıyla ilgili istatistik tutulduğu, bunların bir kısmının hırka berduş olduğu, bir kısmının da yan yatıp çamura battığı söylenmektedir. Bir diğcr bölümde ise Selanik'teki bir gazetenin sabık bir fırka reisine yazı yazdırmasından sonra muhalif gazetelerin buna karşılık vermeye çalıştıklarından bahsedilmektedir. Son bölümde de yine gazeteler arasındaki çekişmelerden bahsedilir.

Beyoğlu	[Siyaset] N.59, S.470, 10 Kânunuevvel 1327
---------	--

Tatlı su Monşeri Ala Hakkı Paşa'nın Beyoğlu'nda pokere dalarak epeyce borçlandığından, sarrafın da borcunu alabilmek için Âşık Kerem'in torunlarından birine bir dilekçe yazdırdığından bahsedilmektedir. Diğer bölümlerde de kahvelerde siyaset konuşulduğundan ve Trablusgarp Savaşı'ndan kısaca bahsedilmiştir.

Ekseriyet Fırkası	[Siyasi Partiler] N.59, S.468, 10 Kânunuevvel 1327
-------------------	--

Ekseriyet ve ekalliyet arasından kuvvetli bir hizip çıkacağıının anlaşıldığından, birkaç kişinin bununla uğraştığından alaycı bir tavırla bahsedilmektedir.

Gazetelere Bir Nazar	[Basın] N.60, S.477, 15 Kânunuevvel 1327
----------------------	--

Bazı gazeteler ve *Gıdık* arasında, ikili diyaloglar şeklinde bölümler verilerek, diğer gazetelerin haberlerine komik cevaplar verilmiştir. Cevaplarda ince alaylar ve iğnemeler vardır.

Mirat-ı Matbuat	[Tayin, Azil, İstifa Gibi Kadro Düzenlemeleri] N.61, S.488, 23 Ağustos 1328
-----------------	---

Tanzimat gazetesi ile karşılıklı kurulan hayali bir diyalog verilmiştir. Memurların yer değiştirilmesi mevzuundan bahsedilmektedir.

Beyan-ı Hakikat	[Siyaset] N.62, S.490, 27 Ağustos 1328
-----------------	--

Kunduracı Salih hakkında yazılan fıkranın bir latife olduğu belirtilmiştir.

Havadis	[Siyaset] N.64, S.508, 3 Eylül 1328
---------	-------------------------------------

Çeşitli kısa siyasi hicivler yapılmaktadır.

Bulundu, Bulundu!	[Çağdaşlaşma] N.67, S.534, 13 Eylül 1328
-------------------	--

Medeniyet aşısından bahsedilerek artık insanların vahşilikten kurtulup en son medeniyete erişebilecekleri bildirilmektedir.

Dedikodu	[Siyaset] N.67, S.530, 13 Eylül 1328
----------	--------------------------------------

İlk bölümde son günlerdeki sıcaklıklardan bahsedilmekte, bunun nedeninin Çin'deki tayfun olduğu söylene de, kendilerine göre asıl nedenin Balkanlarda kızışan hararet olduğu bildirilmektedir. İkinci bölümde ise, kısaca seçimlerden bahsedilmektedir. Üçüncü bölümde, Trablusgarp'tan bahsedilmekte, sulh görüşmeleri konu edilmektedir. Sonraki bölümde Maliye Nezaretinin eski topraklarla ilgili tasarrufundan, sonraki yazılarda ise Balkanlardaki yeni gelişmelerden ve seçimlerle ilgili yapılan valilik atamalarından bahsedilmektedir.

Medeniyet Aşısı Etrafında	[Çağdaşlaşma] N.67, S.531, 13 Eylül 1328
---------------------------	--

Güya medeniyet aşısı ile ilgili çeşitli ülkelerdeki tepkiler aktarılmıştır. Aşının fevkalade etkili olduğu, medeniyet seviyelerinin yükseldiğinden bahsedilmektedir.

Azilden Başka!	[Tayin, Azil, İstifa Gibi Kadro Düzenlemeleri] N.68, S.561, 17 Eylül 1328
----------------	---

Dâhiliye Nezaretinin azil ve el çektirmekten başka bir de açığa almayı keşfettiğinden bahsedilir.

Öhö! Öhö!	[Siyaset] N.68, S.561, 17 Eylül 1328
-----------	--------------------------------------

Biri, diğerine müjde olarak Ahmet Rasim’in öksürdüğünü söyler. Diğerinin bu söze anlam verememesi üzerine ilki açıklar. Bir kere öksürürse Abdülaziz Çaviş meselesi gibi bir olay olacak, iki kere öksürürse büyük bir inkılap rüzgârı esecek, üç defa öksürürse her şey iyi olacaktır. Bunun üzerine diğeri de, “onu her gün öksürtelim o zaman” der. İlki ise onun ancak vakti gelince öksüreceğini söyler.

Temenniyat	[Siyaset] N.69, S.575, 27 Eylül 1328
------------	--------------------------------------

İlk bölümde yazar temennilerini sıralar, sırasıyla “ne olurdu; hükümet, *Tanin*, *Sabah*, *İkdam* şunları yapmasaydı” demekle, her birini bu hususta eleştirmektedir. İkinci bölümde ise Fransız toplum bilimleri ulemasından bir zatın M. S. Bey’e, bulduğu medeniyet serumu dolayısıyla yazdığı mektuptan bahsedilmektedir. Bilim adamı, yazdığı mektupta, yıllardır Spartalılar gibi mükemmel vatandaş yapmak için uğraştığını, insanlardan kan örnekleri alıp başkalarına şırınga ettiğini anlatır. Sonra M. S. Bey’in yazısını görmüş, sahib-i imtiyaza uygulandığını öğrenmiş ve sahib-i imtiyazla da tanışmış, tetkik etmiştir. Dıştan her şey normalken düşünme konusunda sıkıntılar olduğu için M. S.’ye serumdan ne kadar kullandığını sorar. Ona göre araştırmalarına yön vermeyi düşünmektedir.

Garip Bir İzdivaç!	[Evlilik] N.61-1, S.486, 23 Kânunuevvel 1327
--------------------	--

Bir köyde, bir kızın, kız kardeşinin kayınbiraderiyle evlenmesinden ve tuhaf bir hısımlık olacağından bahsedilir. Sonra yazar, tanıdıklarından komik bir örnek daha verir.

Kabine Etrafında	[Hükümet] N.62-2, S.489, 31 Kânunuevvel 1327
------------------	--

İki kişi kabine hakkında değerlendirmelerde bulunmaktadır. Boş kalan nezaretler ve değişen Nazırlardan bahsedilir. İğneleyici bir üslubun kullanıldığı görülmektedir.

Mavi Kuş

İç Bade Güzel Su Var ise Akl u Şuurun, Dünya Var imiş Ya ki Yok Olmuş Ne Umurun	[Basın] N.24, S.187, 7 Şubat 1326
---	-----------------------------------

Yazının başında, bu yazının bir heyet-i tahririyeye ithaf edildiği söylenmektedir. Sonra İstanbul'dan üç kişilik bir heyetin deniz aşırı bir yerdeki hırsızlıkları tahkik etmek için gönderildiği belirtilir. Gittikleri gün bu işten mesul olan adamın hanesine giderler. İkramlar bol bol gelir. Heyettekiler burada tahkikat için maden bulmuş gibi olurlar. Sonra bade zevkine geçilir. Sonrasında tahkikat biter ve dönerler. Bu adamların orada işret yaparken çekilmiş fotoğraflarından biri de gazetenin muharrirlerinden birine gelmiştir. Yazar, karilere ısrar etmemelerini, ısrar ederlerse bu fotoğrafı okuyucuyu kırmamak için yayınlamak zorunda kalacaklarını söyler.

Gramofon muydu?	[Meclis ve Mebuslar] N.26, S.202, 14 Şubat 1326
-----------------	---

Bütçe müzakereleri için mecliste olağanüstü bir kalabalık vardır. Yazar da o gün matbuat locasındaki yerini almıştır. Bütçeci çıkar ve konuşmaya başlar. Bütçeyle ilgili konuları açıklayan nutkunu verirken herkes büyülenmiş gibi onu dinlemektedir. Muhalifler dahi hayran kalırlar ve Dersimli, Kütahyalı mebus söyleyecek söz bulamazlar. Nutuk bir türlü bitmez ve ertesi gün devam etmek üzere ertelenir. Çıkışta yazar birinden, “o bir insan değil, fevkalade bir şey, bir gramofon” lafını işitir. Yazar da acaba bir gramofon muydu diye düşünür.

İmaretler Kalkıyormuş!	[Vakıflar] N.39, S.307, 31 Mart 1327
------------------------	--------------------------------------

Fatma Hanım, yemeğini yiyip bulaşıklarını yıkadıktan sonra Hotozu Güzel Nuriye Hanım'ın evine gider. Orada başka misafirler de toplanmışlardır. Nuriye Hanım evkafın fodla ekmeğini artık kesmesinden şikâyet eder. Herkes bu olaya tepki gösterir. Aralarından biri imaretlerin de kaldırılacağını kocasından duyduğunu söyler. Herkes üzüntüsünü belli eder ve ekmeği nerden alacaklarını tartışıp imaretle geçinenlere ne olacağını düşünürler. Hükümetin, atalarının yaptığı hayratı böyle kaldırmalarına şaşırırlar ve birbirlerini teselli etmeye çalışırlar.

Tarih

Dünyanın Sonu	[Siyaset] N.61-1, S.486, 23 Kânunuevvel 1327
---------------	--

Keteb-i kadimeye göre dünyanın sonunun geldiğinin söylendiğinden bahsedilir ve buna delil gösterilen alametler sıralanır. Büyüklere saygının kalmaması, birilerinin halkı koyun sürüsü gibi yönetmeye çalışıp ellerine yüzlerine bulaştırmaları gibi haller sayılır.

3.2.6. Mektup

Ahmet Cevdet-Ergirili

Yağmur Yağarken...	[Aşk] N.62, S.495, 27 Ağustos 1328
--------------------	------------------------------------

Sevgiliye seslenilen edebi bir yazıdır. Metinde yazar, yağmur yağarken hissettiklerinden ve sevgiliye olan özleminden bahsetmektedir.

Ayın Barika

Ati-i Karibde, Bu Gidişle Edebiyatımızı Ne Hale Sokacaklar!..	[Aşk] N.42, S.335, 21 Nisan 1327
---	----------------------------------

Mektup şeklinde sevgiliye hitaben yazılmış sözlerdir. Yazar, sevgiliye onu ne kadar çok sevdiğini söylemektedir. Ancak yazıda geçen epeyce Fransızca sözcük dikkat çekmektedir. Muhtemelen yazar, yeni şiirin edebiyatı bu hale getirmek istediğine vurgu yapmak için böyle bir yazı yazmıştır.

Dilde Var iken Muhabbet İmzaya Ne Hacet

İnahi Hanım'ın Namesi	[Aşk] N.27, S.211, 17 Şubat 1326
-----------------------	----------------------------------

Daha önce ilan edildiği üzere muharrirlerden birine gönderilen bir mektup aynen yayınlanmaktadır. Mektupta kadın, muharrire aşkını ilan etmektedir. Kadın, bir arkadaşının evinde yazarın yazılarını gördüğünü söyler ve orada kendisinden pek güzel bahsettiğini düşünür. Dışarıda kendisini muharrire gösterebilmek için hayli gayret sarf etmişse de muvaffak olamamıştır. Aynı zamanda muharririn yanındaki kadını kıskanmakta, onun çirkin olduğunu dile getirmektedir. Kadın, bir rüya görmüş, bu rüyada muharriri karşısında bulmuştur. Lakin kadı bu rüyayı kimseye tabir ettirememiştir. Mektubun sonunda bir daha o kadını muharririn yanında görmek istemediğini, hasrete artık dayanamadığını belirtir ve kendisini reddetmemesini ister.

Galan A. R.

Gazetecilerin Aşağısı, İnsanların Cadaloza:	[Basın] N.42, S.336, 21 Nisan 1327
--	------------------------------------

İğneleyici bir yazıdır, başlıkta bahsi geçen kişiye seslenilmektedir.

Gıdık

Üsküdar'dan F. R. İmzalı Mektup Sahibesine:	[Teşekkür] N.43, S.344, 28 Nisan 1327
---	---------------------------------------

Geçen nüshadaki kadınlar konusundaki bir makale için gelen iltifat mektubuna cevaben teşekkür edilmektedir.

Gözlüklü

Lahey Sulh Konferansı'na Açık Mektup	[Siyaset] N.14, S.110, 13 Kânunuevvel 1326
--------------------------------------	--

Demokratlar üstü kapalı olarak eleştirilmektedir. Açık mektup formunda oluşturulan bu yazıda, genç Türkiye'nin barışsever bir devlet olduğu, yeni inkılaplarıyla barışa hizmet ettiği gibi şeyler sıralanır. Askeriye için ayrılan bütçenin azlığından bahsedilir.

İmzasız

Bir Mektup	[Basın] N.19, S.151, 30 Kânunuevvel 1326
------------	--

Gıdık yazarlarından Nokta'ya yazılmış bir mektup neşredilmiştir. Sonuna “refik ve şerifiniz” yazılan mektupta yazar, Nokta'ya hitaben, onun mektuplarını okuyunca ferahladığı, ancak onun sillesine uğrayanların başına talih kuşu konmasına üzüldüğünü dile getirmektedir. Mektupta, kimi eleştirdiğiniz yükseliyor, Fecr-i Âticiler meşhur oluyor, Demokratlar adam oluyor, Emrullah Efendi istizahtan başarıyla çıkıyor, denir. Mektubun yazarı, Nokta'nın şimdilerde de Boşo Efendi'nin aleyhinde yazmasından korkmaktadır. “Zira o da bu sayede bir gün Yunanistan'a kral olabilir,” der. Son olarak da Nokta'nın ilk iş olarak şiiri, kasideciliği öğrenmesini, mebuslar, Demokratlar hakkında methiyeler yazmasını önerir ve “bu sayede hepsinden kurtuluruz,” der.

Goncadil'den Zarafet'e	[Çağdaşlaşma] N.41, S.323, 14 Nisan 1327
------------------------	--

Goncadil'in Zarafet'e yazdığı bir mektup verilmiştir. Goncadil İstanbul'a gelmiş ve gördükleri şeyleri Zarafet'e, yöresinin ağzıyla yazmaktadır. Goncadil mektupta İstanbul'un büyük çarşısından, kadınlarından, erkeklerinden bahseder.

Sevgili Kariler	[Siyaset] N.55, S.434, 8 Eylül 1327
-----------------	-------------------------------------

Karilere hitaben yazılmıştır. Mektupta anlatıcı, epeydir gündeme uzak kaldığını belirtir. Sonra kabine ve gündemle ilgili çeşitli sorular sorup, her şeyin düzeleceğini söyler, çeşitli sorunlardan bahseder. İğneleyici bir üslupla yazılan metinde kabineye ağır eleştiriler yöneltilmektedir.

Ben ve Aşk	[Aşk] N.64, S.509, 3 Eylül 1328
------------	---------------------------------

Yazar, ikinci tekil şahsa seslenmektedir. Kemençenin müziğinin derin etkisi altındayken, sözün aşka geldiğini söyler. Yazar, onu aşkın güzelliğini anlayamamakla suçlar. Sonra da kendisine aşkın ne olduğu, âşık olunca neler hissettiği, neticesinde ne olduğu gibi sorular sorarak mağlup etmeye çalıştığını söyler. Yazar, aşkın ne olduğunu hitap ettiği kişiye uzun uzun anlatır, âşık olunca nasıl hissettiğinden, yaşadığı duygulardan ve ancak aşkla bahtiyar olabildiğinden bahseder. Edebi ve akıcı bir metindir.

<i>Gıdık</i>	[Hırsızlık] N.67, S.534, 13 Eylül 1328
--------------	--

Hırsızlara seslenilerek, zabıta olmasa da kadınların varlığı belirtilerek eğer kendi dükkânlarına gelirlerse bacının piştavının dolu olduğu bildirilir.

Murad Beyefendi

Murad Beyefendi'nin Gönderdiği Varakadır Ki Aynen Derç Olunmuştur: Azizim “Gıdık”	[Siyaset] N.66, S.522, 10 Eylül 1328
---	--------------------------------------

Murad Bey'in *Gıdık*'a yazdığı bir mektuptur, yahut bu şekilde tertip edilmiştir. İçerikte Murad Bey, yazdığı makaleyi yanlış değerlendirdiği için *Gıdık*'tan şikâyet etmektedir. Makalesinde ise Arnavutluk meselesi gibi siyasi birtakım meselelere değinmiştir, bunları teker teker açıkladıktan sonra “sen kim bilir ne zannettin” diyerek mektuba son verir.

N. R.

Nuriye'den Huriye'ye	[Evlilik] N.22, S.174, 1 Şubat 1326
----------------------	-------------------------------------

Bir kız nikâh gününü, söz verdiği için uzakta olduğunu anladığımız kardeşine yazmaktadır. Önce evde bir odada kocası olacak gençle biraz oturduklarından, gencin dışarıdan gelen, “hadi çık” seslerinin arasında sadece yüksek bir sesle “akşama” dediğinden bahseder. Nihayet akşam olur, yemek gürültüleri biter, kız ve genç yalnız kalırlar. Genç kız bu süreci edebi bir dille anlatmaktadır. Başlıktan kızın adının Nuriye, yazdığı kardeşinin adının da Huriye olduğu anlaşılmaktadır.

Virgül

Azizim Nokta	[Basın] N.21, S.166, 27 Kânunusani 1326
--------------	---

Virgül, Nokta'ya bir mektup yazmıştır. Mektupta Divan-ı Harbe gittiğini, birine çimdik attığını ve yakalandığını duyduğunu söyler. Bu işin sonunun bu olacağı konusunda onu daha önce uyardığını hatırlatır. Şimdi ise süt dökmüş kedi gibi olduğunu duyduğunu, ama bunun çok sürmeyeceğini, yine birine çimdik atacağını bildiğini söyler.

3.2.7. Gazetenin Mevzi ve Okuyucu ile İlişkileri

Açık Muhabere	N.22, S.175, 1 Şubat 1326
---------------	---------------------------

Taşra mevzilerinden aybaşı olması münasebetiyle hesapların bir an evvel gönderilmesi rica olunmaktadır.

Mevzilerimize	N.51, S.408, 29 Haziran 1327
---------------	------------------------------

Gazetenin elli nüsha olması sebebiyle, herkesin hesaplarını temizlemesi ve sonraki sayılar için yeni hesap açmaları gerektiği duyurulmaktadır.

Taşra Mevzilerimize	N.53, S.424, 22 Temmuz 1327
---------------------	-----------------------------

Ellinci nüshaya kadar olan hesapların gönderilmesi rica edilmektedir.

Taşra Mevzilerimize	N.55, S.440, 8 Eylül 1327
---------------------	---------------------------

Selanik mevzii ve Köprülü mevzilerinin isimleri verilerek, borçlarını ödemeleri bildirilmiştir.

Taşra Mevzilerimize	N.56, S.448, 15 Eylül 1327
---------------------	----------------------------

Mevzilere borçlarını göndermeleri söylenerek, isim zikretmek mecburiyetinde bırakmamaları bildirilir.

Taşra Mevzilerimize	N.57, S.455, 29 Eylül 1327
---------------------	----------------------------

Taşra mevzilerinin borçlarını göndermeleri istenmekte, aksi takdirde kanunen haklarını arayacakları bildirilmektedir.

Taşra Mevzilerimize	N.58, S.462, 13 Teşrinievvel 1327
---------------------	-----------------------------------

Hesap konusundaki ricanın tekrarlandığı söylenir.

İşbu Nüshanın	N.4, S.26, 1 Teşrinisani 1326
---------------	-------------------------------

İki resmin bazı engeller yüzünden gazeteye konulamaması dolayısıyla özür dilenir ve gelecek nüshaya alınacağı beyan edilir.

İtizar	N.7, S.55, 15 Teşrinisani 1326
--------	--------------------------------

Gazetenin neşrinin gecikmesi hususunda özür dilenmekte ve *Mebusun Aşkı* adında bir tefrika yapacaklarını haber vermektedirler.

Mevsimine Göre!	N.50, S.397, 20 Haziran 1327
-----------------	------------------------------

Gazete idaresi, insanların siyasi meselelerle ilgili yazılar okumaktan yorulduğunu, kendilerinin de bu sebeple, bu yaz sıcaklarında gölgeliklerden, mesireliklerden bahseden yazılar yazarak hem okuyucuyu memnun edeceklerini, hem de kendileri gezeceklerini bildirmektedirler.

İhtar	N.67, S.536, 13 Eylül 1328
-------	----------------------------

İdarehaneye gönderilen mektuplarda adres yazılmamasının sıkıntı doğurduğundan bahsedilmekte, bu hususa dikkat edilmesi rica edilmektedir.

Şirket-i Hayriye	N.3, S.22, 28 Teşrinievvel 1326
------------------	---------------------------------

Noktaların sonuna bir soru işareti konulmuş, içeriğin yoğunluğundan dolayı gelecek nüshaya kaldığı belirtilmiştir.

İtizar	N.12, S.96, 6 Kânunuevvel 1326
--------	--------------------------------

İçeriğin bolluğundan dolayı romanın gelecek nüshaya ertelendiği bildirilmektedir.

İtizar	N.21, S.162, 27 Kânunusani 1326
--------	---------------------------------

Birkaç haftalık kapanma yüzünden okuyucudan özür dilenmekte, aldıkları üzüntü mektupları için de teşekkür edilmektedir. Ayrıca, Divan-ı Harb'in bu kararıyla memlekette adalet ve eşitlik olduğunu kanıtladığı belirtilir. Bu yazıdan, gazetenin Divan-ı Harb kararıyla yazılmaya devam edildiği anlaşılmaktadır.

Başlıksız	N.28, S.224, 21 Şubat 1326
-----------	----------------------------

Şirketi Hayriye hakkındaki bir mektubun haftaya kaldığı duyurulmaktadır.

Nakil	N.38, S.299, 28 Mart 1327
-------	---------------------------

Yaz sebebiyle muharrirler odasının yine cadde üzerine taşınacağı duyurulmuştur.

Muhterem Karilerimize	N.40, S.314, 7 Nisan 1327
-----------------------	---------------------------

Yazın gelmesi sebebiyle *Gıdık*'ın yalnız Perşembe günleri çıkacağı duyurulmaktadır.

<i>Gıdık</i>	N.41, S.322, 14 Nisan 1327
--------------	----------------------------

Gazeteye gösterilen yoğun ilgiye teşekkür edilir, gazetenin tekâmülü dolayısıyla geçen nüshadan itibaren sermuharrirliğe Ahmet Rasim'in getirildiği söylenir ve artık haftada bir defa çıkacağı tekrar hatırlatılır.

Kızıl Defter	N.49, S.390, 9 Haziran 1327
--------------	-----------------------------

Kızıl Defter adıyla, bir gencin hatıra defterinin *Gıdık*'ta tefrika edileceği duyurulmaktadır.

Altı Aylık Abonelerimize	N.51, S.408, 29 Haziran 1327
--------------------------	------------------------------

Abone bedellerinin ödenmesi için ricada bulunulmaktadır.

Taşra Mevzilerimize	N.54, S.432, 4 Ağustos 1327
---------------------	-----------------------------

Hesapların gönderilmesi rica edilmektedir.

Abonelerimize	N.55, S.440, 8 Eylül 1327
---------------	---------------------------

Eksik sayılar olduğu takdirde kendilerine bildirilmesi istenmiş ve istenen belirli sayıların gönderilebileceği söylenmiştir.

Abonelerimize	N.56, S.448, 15 Eylül 1327
---------------	----------------------------

Abonelerin eksik sayılarını bildirmeleri halinde sayıların gönderileceği belirtilir ve altı aylık abone bedellerinin gönderilmesi rica edilir.

Karie ve Karilerimize	N.56, S.442, 15 Eylül 1327
-----------------------	----------------------------

Gazetenin geç çıkması hasebiyle okuyucudan özür dlenmektedir.

Arz-ı İtizar	N.57, S.450, 29 Eylül 1327
--------------	----------------------------

Makinelerdeki sıkıntı sebebiyle iki hafta gazeteyi çıkaramadıklarından, ancak sorunun çözüldüğünden ve artık her pazartesi gazetenin çıkacağından bahsedilmektedir.

Karie, Karilerimize Tebşir	N.57, S.453, 29 Eylül 1327
----------------------------	----------------------------

Hüseyin Kâmi Bey'in hadiseleri değerlendiren şiirlerinin bir sonraki sayıdan itibaren gazetede olacağı bildirilmektedir.

Acıdım <i>Gıdık</i> 'ın Haline	N.58, S.462, 13 Teşrinievvel 1327
--------------------------------	-----------------------------------

Gıdık'ın gelecek nüshadan itibaren hem Türkçe hem de Arapça olarak devam edeceği bildirilmektedir. Ayrıca, şimdilerde düzensiz çıkan *Gıdık*'ın bundan sonra haftada iki, üç defa muntazaman çıkacağı, on altı sayfa olacağı haber verilmektedir. Bir de eksik sayıları gönderebilmek için, abonelere gönderilen ve gönderilemeyen sayılarla ilgili malumat istenmektedir.

Arz-ı İtizar	N.59, S.465, 10 Kânunuevvel 1327
--------------	----------------------------------

Gazete epeydir çıkarılamadığı için özür dilenmektedir. Sebep olarak ise, siyasetin karışık olması ve Arif Hikmet Bey'in Avrupa'da bulunması gösterilir. Bundan sonra muntazaman çıkacağı belirtilir.

Cevabı	N.59, S.470, 10 Kânunuevvel 1327
--------	----------------------------------

Balon konusunun gelecek nüshada etraflıca yazılacağından, balonu anlayan olursa idareye bildirmeleri gerektiğinden bahsedilmektedir.

Bilmeceleri Halleden Kariye Hitap	N.64, S.512, 3 Eylül 1328
-----------------------------------	---------------------------

Bayram münasebetiyle bir sonraki sayıya bırakıldığı bildirilir.

Başlıksız	N.61-1, S.481, 23 Kânunuevvel 1327
-----------	------------------------------------

Gıdık'ın tatil edilmesi üzerine "Münasiptir Efendim "ismindeki işbu gazetenin çıkarıldığı bildirilmektedir.

Karilerimize Tebşir	N.32, S.256, 7 Mart 1327
---------------------	--------------------------

Birinci nüshasında "amuden-i mebusan" levhası veren gazetenin, şimdi de meclisin bitmesi sebebiyle "reften-i mebusan" levhası vereceği duyurulmaktadır.

3.2.8. İlan ve Reklam

3.2.8.1. İlan

Fuat Talat

Kara Sinan	[Basın] N.52, S.413, 8 Temmuz 1327
------------	------------------------------------

Fuat Talat, *Şaka* gazetesinin tatili üzerine Mustafa Efendi'nin kendisine gelerek, *Kara Sinan* isimli bir imtiyazı olduğunu söylediğini ve gazeteyi birlikte çıkarabileceklerini söylemesi üzerine, bir mukavele imzalayarak, adamın tüm haklarından vazgeçmesi ve tüm yönetimin kendisinde (Fuat Talat'ta) olması şartıyla *Kara Sinan* gazetesinin çıkarıldığını söylemektedir. Sonrasında, adamın mukaveleye aykırı davranması ve başka gelişmeler üzerine kendisinin *Latife*'de yazmaya başladığını, Mustafa Efendi'nin *Kara Sinan*'ı şimdi tekrar çıkardığını, ancak bu gazetenin artık kendisiyle ilişkisi olmadığını okuyucuya bildirmektedir.

Gıdık

<i>Tercüman-ı Hakikat</i> Ceride-i Muhteremesine	[Teşekkür] N.2, S.14, 25 Teşrinievvel 1326
--	--

Tercüman-ı Hakikat gazetesine bir teşekkür yazısıdır.

Üdeba Koleksiyonundan (1) Numerolu Siyah, Beyaz Gölgele Karikatürü Sahibi Beyefendiye:	[Teşekkür] N.3, S.22, 28 Teşrinievvel 1326
--	--

İsmi geçen beye teşekkür edilir ve kendisi müsait olduğu bir zaman idarehaneye gelmesi rica edilir.

Edirne’de, <i>Müntezir</i> Ceride-i Feridesine:	[Teşekkür] N.6, S.47, 8 Teşrinisani 1326
---	--

İsmi geçen gazeteye, kendilerinden bahsettikleri için teşekkürlerini sunmaktadırlar.

Mirliva Nuri Paşa Hazretlerinin Mahdumu Cevat Nuri Bey Kardeşimize	[Taziye] N.46, S.365, 19 Mayıs 1327
--	-------------------------------------

Cevat Nuri Bey’in kardeşinin vefatı üzerine yazılmış bir taziye yazısıdır.

Beyan-ı Hakikat	[Taziye] N.53, S.423, 22 Temmuz 1327
-----------------	--------------------------------------

Gazete, bir yangın dolayısıyla taziyelerini bildirmektedir, ayrıca Mahmut Şevket Paşa’nın uğradığı bir kazadan sağ salim kurtulmasını da tebrik etmekte ve sevinçlerini bildirmektedirler.

İmzasız

Şirket-i Hayriye	[Gazete-Okuyucu İlişkileri] N.2, S.14, 25 Teşrinievvel 1326
------------------	--

Sadece bir soru işareti konmuş ve gelecek nüshada devam edeceği belirtilmiştir.

İlan	[Müzik] N.4, S.32, 1 Teşrinisani 1326
------	---------------------------------------

Paris konservatuarından birinci derece şahadetnamesi olan bir Matmazel'in piyano dersleri vermekte olduğu ilan edilmekte, isteyenlerin gazete idarehanesine müracaat etmeleri bildirilmektedir.

İlan	[Tiyatro] N.5, S.40, 4 Teşrinisani 1326
------	---

Şehzadebaşı'ndaki bir özel tiyatrodaki oynatılan karagöz oyunu tavsiye edilmektedir.

Muhaberat-ı Aleniye	[Basın] N.16, S.127, 20 Kânunuevvel 1326
---------------------	--

Küpe Bey'in matbaaya teşrifleri rica edilmektedir.

Tebrik	[Basın] N.17, S.136, 23 Kânunuevvel 1326
--------	--

Gece Kuşu'na matbuat hayatında başarılar dilenmektedir.

İlan	[Eğlence] N.22, S.175, 1 Şubat 1326
------	-------------------------------------

Düğün ve sünnet için saz, hokkabaz, ortaoyunu isteyenlerin Beyazıt'ta Asım Efendi'nin kahvesine müracaat edebilecekleri söylenmektedir.

<i>Gıdık</i>	[Hükümet] N.28, S.218, 21 Şubat 1326
--------------	--------------------------------------

Maarif Nazırı Babanzade İsmail Hakkı Bey tebrik edilmektedir.

Satılık Evler	[Emlak] N.32, S.256, 7 Mart 1327
---------------	----------------------------------

Beşiktaş ve Nişantaşı'daki birer evin satılık olduğunu duyurulmaktadır.

<i>Şehir Mektupları</i>	[Kitap] N.32, S.256, 7 Mart 1327
-------------------------	----------------------------------

Şehir Mektupları'nın, artık mevcudu kalmadığı için yeniden basılacağı bildirilmektedir.

Satılık Evler	[Emlak] N.34, S.272, 14 Mart 1327
---------------	-----------------------------------

Beşiktaş ve Nişantaşı'daki birer evin satılık olduğu bildirilmektedir.

Osmanlı Dram Kumpanyası	[Tiyatro] N.35, S.279, 17 Mart 1327
-------------------------	-------------------------------------

Mınakyan Efendi'nin Osmanlı Dram Kumpanyası'nın şehre geldiği ve yeni piyesleri sergileyeceği bildirilmektedir.

Başlıksız	[Cülus Tebriki] N.41, S.322, 14 Nisan 1327
-----------	--

Padişah Beşinci Mehmet'in cülusu kutlanmaktadır.

Satılık Hane	[Emlak] N.44, S.352, 5 Mayıs 1327
--------------	-----------------------------------

Beşiktaş'ta satılık bir ev ilanadır.

Satılık Hane	[Emlak] N.45, S.360, 12 Mayıs 1327
--------------	------------------------------------

Beşiktaş'ta bir yalının satılık olduğu ilan edilmektedir.

Satılık Hane	[Emlak] N.46, S.368, 19 Mayıs 1327
--------------	------------------------------------

Beşiktaş'ta bir yalının satılık olduğu ilan edilmektedir.

Satılık Hane	[Emlak] N.47, S.376, 19 Mayıs 1327
--------------	------------------------------------

Beşiktaş'ta bir yalının satılık olduğu ilan edilmektedir.

Satılık Hane	[Emlak] N.49, S.392, 9 Haziran 1327
--------------	-------------------------------------

Çırçır'da bir evin satılmakta olduğu ilan edilmektedir.

Satılık Hane	[Emlak] N.50, S.399, 20 Haziran 1327
--------------	--------------------------------------

Çırçır'da bir evin satılmakta olduğu ilan edilmektedir.

Tebrik	[Evlilik] N.53, S.420, 22 Temmuz 1327
--------	---------------------------------------

Ziya Paşazade Fazıl Bey ile Hacı Abdullah Bey'in kızının evlenmiş oldukları haber verilmekte ve Fazıl Bey bu hususta tebrik edilmektedir.

Karilerimize	[Şiir] N.67, S.530, 13 Eylül 1328
--------------	-----------------------------------

Ahmet Kemal Bey'in manzumelerinin muntazaman *Gıdık*'ta yayınlanacağı duyurulmakta, gazetenin tekemmülü için başka önemli kimselere de başvurulduğu duyurulmaktadır.

Resim Meraklılarına	[Sanat] N.67, S.535, 13 Eylül 1328
---------------------	------------------------------------

Ressam Muazzez Ahmet'in cüzi bir ücretle talebe kabul ettiğinden bahsedilmektedir. Başvurular için adres de verilmiştir.

Akd	[Evlilik] N.69, S.575, 27 Eylül 1328
-----	--------------------------------------

Lala Bahattin Bey'in küçük kızı ile Mahmut Nuri Bey'in nikâhı ilan ve tebrik edilmektedir.

<i>Gıdık:</i>	[Tebrik] N.69, S.571, 27 Eylül 1328
---------------	-------------------------------------

Bir önceki yazıyla ilgili gazete idaresinin tebrik ve iştirak mesajıdır.

Kartpostal Mübadelesi	[Kartpostallar] N.69, S.579, 27 Eylül 1328
-----------------------	--

Hürriyet matbaasından M. Servet imzalı her çeşit kartpostalın mübadele edileceği duyurulur.

Mukaddime	[Basın] N.61-1, S.481, 23 Kânunuevvel 1327
-----------	--

Divan-ı Harb-i Örfi-i Ceraid'in kurallara uymayan gazeteleri kapattığından bahsedilir. Uzun yaşamak isteyen gazetelerin her şeye baş sallamaları gerektiği, hiçbir şeye itiraz edilmemesi gerektiği belirtilir. Bu yüzden gazetenin ismini bu şekilde seçtiklerini ve Divan-ı Harb-i Ceraid'in kendilerinden memnun olacağını umduklarını söylerler.

3.2.8.2. Reklam

Tebrik	[Kitap] N.66, S.527, 10 Eylül 1328
--------	------------------------------------

Abdullah Zühdü'nün yazdığı bir eserden bahsedilmektedir.

İlan	[Diş] N.5, S.40, 4 Teşrinisani 1326
------	-------------------------------------

Bir diş tabibinin reklamı yapılmaktadır.

Bu Fırsat Bir Daha Ele Geçmez “Helal Ticarethanesi”	[Tuhafiye] N.15, S.120, 16 Kânunuevvel 1326
--	---

Yeni Postane caddesindeki bir mağazanın reklamı yapılmaktadır. Çeşit çeşit kumaşlar, boyunbağları, gömlek ve ayakkabıların iyi fiyatla satıldığı söylenmektedir.

<i>Âşıkane Mektuplar</i>	[Kitap] N.17, S.136, 23 Kânunuevvel 1326
--------------------------	--

Aleksandr Dumazade’nin *Âşıkane Mektuplar* adlı eserinin Türkçeye tercüme edildiği söylenir ve eser okuyuculara tavsiye edilir.

<i>Ölüm Kadar Metin</i>	[Kitap] N.19, S.152, 30 Kânunuevvel 1326
-------------------------	--

Maupassant’ın bu hikâyesinin tercüme edildiği ve beş kuruşa Tanin matbaasında satılmakta olduğu ilan edilir.

<i>Ölüm Kadar Metin</i>	[Kitap] N.20, S.159, 3 Kânunusani 1326
-------------------------	--

Maupassant’ın bu hikâyesinin tercüme edildiği ve beş kuruşa Tanin matbaasında satılmakta olduğu ilan edilir.

<i>Ölüm Kadar Metin</i>	[Kitap] N.22, S.173, 1 Şubat 1326
-------------------------	-----------------------------------

Maupassant’ın bu hikâyesinin tercüme edildiği ve beş kuruşa Tanin matbaasında satılmakta olduğu ilan edilir.

“Asar-ı Münteşire”	[Kitap] N.24, S.192, 7 Şubat 1326
--------------------	-----------------------------------

Beyrut vilayeti tahrirat müdürü Abdülgani Senî Bey’in, *Yemen Yolunda* isimli kitabının Yeni Osmanlı kütüphanesinde beş kuruşa satıldığı ilan edilmektedir.

<i>Vakitsiz Açılmış Bir Kız</i>	[Kitap] N.24, S.192, 7 Şubat 1326
---------------------------------	-----------------------------------

Meşhur İngiliz yazarın küçük hikâyesi olan bu eserin Cemiyet kütüphanesinde satıldığı ilan edilmektedir.

Elbise Meraklılarına	[Terzi] N.25, S.199, 10 Şubat 1326
----------------------	------------------------------------

Beyoğlu’ndaki bir terzihanede iyi bir fiyatla kostümler dikildiği ilan edilmektedir.

<i>Hıyaban</i>	[Risale] N.25, S.200, 10 Şubat 1326
----------------	-------------------------------------

Hıyaban adlı risale-i edebiyenin okunması tavsiye edilmektedir.

Musiki Meraklılarına	[Müzik] N.25, S.200, 10 Şubat 1326
----------------------	------------------------------------

Tamburi Cemil Bey’in notalarının bir kırtasiyede satılmakta olduğu ilan edilmektedir.

<i>Ölüm Kadar Metin</i>	[Kitap] N.26, S.206, 14 Şubat 1326
-------------------------	------------------------------------

Maupassant’ın bu hikâyesinin tercüme edildiği ve beş kuruşa Tanin matbaasında satılmakta olduğu ilan edilir.

<i>Terbiyeye Dair</i>	[Kitap] N.26, S.208, 14 Şubat 1326
-----------------------	------------------------------------

Fazıl Ahmet Bey'in kitabı tavsiye edilmektedir.

<i>Vakitsiz Açılmış Bir Kız</i>	[Kitap] N.26, S.206, 14 Şubat 1326
---------------------------------	------------------------------------

Bu kitabın Cemiyet Kütüphanesinde satılmakta olduğu ilan edilir.

<i>Ölüm Kadar Metin</i>	[Kitap] N.27, S.216, 17 Şubat 1326
-------------------------	------------------------------------

Maupassant'ın bu hikâyesinin tercüme edildiği ve beş kuruşa Tanin matbaasında satılmakta olduğu ilan edilir.

Mükemmel Terzi	[Terzi] N.28, S.224, 21 Şubat 1326
----------------	------------------------------------

Bir terzinin reklamı yapılmaktadır.

<i>Ölüm Kadar Metin</i>	[Kitap] N.28, S.224, 21 Şubat 1326
-------------------------	------------------------------------

Maupassant'ın bu hikâyesinin tercüme edildiği ve beş kuruşa Tanin matbaasında satılmakta olduğu ilan edilmektedir.

<i>Ölüm Kadar Metin</i>	[Kitap] N.29, S.232, 24 Şubat 1326
-------------------------	------------------------------------

Maupassant'ın bu hikâyesinin tercüme edildiği ve beş kuruşa Tanin matbaasında satılmakta olduğu ilan edilmektedir.

<i>Demir Maske</i>	[Kitap] N.30, S.239, 28 Şubat 1326
--------------------	------------------------------------

Romanın altıncı cildinin çıkması ilan edilmiştir.

<i>Hıyaban</i>	[Kitap] N.30, S.239, 28 Şubat 1326
----------------	------------------------------------

Hıyaban adlı risale-i edebiyenin okunması tavsiye edilmektedir.

Terzi	[Terzi] N.30, S.239, 28 Şubat 1326
-------	------------------------------------

Bir terzinin reklamı yapılmaktadır.

Babıâli Caddesinde	[Kitap] N.34, S.272, 14 Mart 1327
--------------------	-----------------------------------

Cemiyet kütüphanesinde satılan Selahaddin Enis'in *Neriman* isimli romanı tavsiye edilmektedir.

Beyazıt'ta Tramvay İstasyonunda Numara 32	[Fotoğrafçı] N.34, S.271, 14 Mart 1327
--	--

Bir fotoğrafhanenin reklamı yapılmaktadır.

<i>Ziya Çıktı</i>	[Basın] N.34, S.270, 14 Mart 1327
-------------------	-----------------------------------

Yeni çıkan *Ziya* gazetesini tebrik etmektedirler.

Dişlerinden, Midelerinden Mustarip Olanlara Müjde	[Diş] N.36, S.288, 21 Mart 1327
--	---------------------------------

Dişçilikle ilgili bir ilandır.

<i>Ve Terbiyeye Dair</i>	[Kitap] N.36, S.288, 21 Mart 1327
--------------------------	-----------------------------------

Fazıl Ahmet Bey'in *Terbiyeye Dair* isimli kitabını tavsiye edilmektedir.

Resmini Aldırmak Arzu Edenlere	[Fotoğrafçı] N.37, S.296, 24 Mart 1327
--------------------------------	--

Bir fotoğrafhanenin ilanidir.

Babıâli Caddesinde	[Kitap] N.39, S.312, 31 Mart 1327
--------------------	-----------------------------------

Cemiyet kütüphanesinde satılan Selahaddin Enis'in *Neriman* isimli romanı tavsiye edilmektedir.

Resmini Aldırmak Arzu Edenlere	[Fotoğrafçı] N.39, S.312, 31 Mart 1327
--------------------------------	--

Bir fotoğrafhanenin ilanidir.

Babıâli Caddesinde	[Kitap] N.41, S.328, 14 Nisan 1327
--------------------	------------------------------------

Cemiyet kütüphanesinde satılan Selahaddin Enis'in *Neriman* isimli romanı tavsiye edilmektedir.

<i>Cilve-i Hayat</i>	[Kitap] N.43, S.344, 28 Nisan 1327
----------------------	------------------------------------

Sabah ve *Yeni Gazete* sermuharrirlerinden Mahmut Sadık Bey'in eserinin Cemiyet Kütüphanesi tarafından basılacağı bildirilmekte ve okunması tavsiye edilmektedir.

Babıâli Caddesinde	[Kitap] N.44, S.352, 5 Mayıs 1327
--------------------	-----------------------------------

Cemiyet Kütüphanesinde satılan Selahaddin Enis'in *Neriman* isimli romanı tavsiye edilmektedir.

<i>Cilve-i Hayat</i>	[Kitap] N.45, S.360, 12 Mayıs 1327
----------------------	------------------------------------

Guy de Moupasant'ın *Cilve-i hayat* adlı eserinin Adil Bey tarafından çevrildiği, Cemiyet Kütüphanesi tarafından basıldığı haberi verilmekte ve kitap okuyucuya tavsiye edilmektedir.

<i>Mağlup Favsta</i>	[Kitap] N.45, S.360, 12 Mayıs 1327
----------------------	------------------------------------

Mağlup Favsta adlı romanın gördüğü rağbet sebebiyle bundan sonra her hafta ikişer forma olarak neşredileceği ve bir ihtiraslı kadının Kraliçe olmak için Fransa ve İtalya'da çevirdiği entrikaları anlatan bu eserin okunmaya değer olduğu söylenir. İlk cildinin de her kitapçada bulunabileceği bildirilir.

<i>Cici</i>	[Basın] N.46, S.367, 19 Mayıs 1327
-------------	------------------------------------

Matbuata yeni atılan *Cici* gazetesinin, makaleleri, karikatürleri övülür ve tebrik edilir. Ayrıca da okuyucuya okumaları tavsiye edilir.

<i>Cilve-i Hayat</i>	[Kitap] N.46, S.368, 19 Mayıs 1327
----------------------	------------------------------------

Guy de Moupasant'ın *Cilve-i hayat* adlı eserinin Adil Bey tarafından çevrildiği, Cemiyet Kütüphanesi tarafından basıldığı haberi verilmekte ve kitap okuyucuya tavsiye edilmektedir.

<i>Mağlup Favsta</i>	[Kitap] N.46, S.367, 19 Mayıs 1327
----------------------	------------------------------------

Mağlup Favsta adlı romanın gördüğü rağbet sebebiyle bundan sonra her hafta ikişer forma olarak neşredileceği ve bir ihtiraslı kadının kraliçe olmak için Fransa ve İtalya'da çevirdiği entrikaları anlatan bu eserin okunmaya değer olduğu söylenir. İlk cildinin de her kitapçada bulunabileceği bildirilir.

<i>Cilve-i Hayat</i>	[Kitap] N.47, S.376, 26 Mayıs 1327
----------------------	------------------------------------

Guy de Moupasant'ın *Cilve-i hayat* adlı eserinin Adil Bey tarafından çevrildiği, Cemiyet Kütüphanesi tarafından basıldığı haberi verilmekte ve kitap okuyucuya tavsiye edilmektedir.

<i>Cilve-i Hayat</i>	[Kitap] N.48, S.383, 3 Haziran 1327
----------------------	-------------------------------------

Guy de Moupasant'ın *Cilve-i hayat* adlı eserinin Adil Bey tarafından çevrildiği, Cemiyet Kütüphanesi tarafından basıldığı haberi verilmekte ve kitap okuyucuya tavsiye edilmektedir.

<i>Mağlup Favsta</i>	[Kitap] N.48, S.383, 3 Haziran 1327
----------------------	-------------------------------------

Mağlup Favsta adlı romanın gördüğü rağbet sebebiyle bundan sonra her hafta ikişer forma olarak neşredileceği ve bir ihtiraslı kadının Kraliçe olmak için Fransa ve İtalya'da çevirdiği entrikaları anlatan bu eserin okunmaya değer olduğu söylenir. İlk cildinin de her kitapçada bulunabileceği bildirilir.

<i>Cilve-i Hayat</i>	[Kitap] N.49, S.392, 9 Haziran 1327
----------------------	-------------------------------------

Guy de Moupasant'ın *Cilve-i hayat* adlı eserinin Adil Bey tarafından çevrildiği, Cemiyet Kütüphanesi tarafından basıldığı haberi verilmekte ve kitap okuyucuya tavsiye edilmektedir.

<i>Mağlup Favsta</i>	[Kitap] N.49, S.390, 9 Haziran 1327
----------------------	-------------------------------------

Mağlup Favsta adlı romanın gördüğü rağbet sebebiyle bundan sonra her hafta ikişer forma olarak neşredileceği ve bir ihtiraslı kadının Kraliçe olmak için Fransa ve İtalya'da çevirdiği entrikaları anlatan bu eserin okunmaya değer olduğu söylenir. İlk cildinin de her kitapçada bulunabileceği bildirilir.

Mühim Tebşir	[İlaç] N.49, S.391, 9 Haziran 1327
--------------	------------------------------------

Kudretsizdik çekenlere mutluluk verecek bir ilaç üzerinde çalışıldığı duyurulmaktadır. Yazar, Amerika adındaki bu ilacın mucidinin kendisi olduğunu ifade eder ve bunun faydalarından, hangi durumlarda daha etkili olacağından, hangi dertlere deva olacağından bahseder. 10 yaştan 30 yaşa kadar gençleştirdiğini söyler. Yazının sonunda bir adres belirtilerek, kendilerine posta ile ulaşılması rica olunmaktadır.

Başlıksız	[Kitap] N.50, S.397, 20 Haziran 1327
-----------	--------------------------------------

Aslı ile Kerem'in İkbal Kütüphanesi tarafından üç kuruşa satıldığı duyurulmaktadır.

<i>Haluk'un Defteri</i>	[Kitap] N.50, S.399, 20 Haziran 1327
-------------------------	--------------------------------------

Tevfik Fikret'in bu eserinin 10 kuruşa satıldığı duyurulmaktadır.

Mühim Tebşir	[İlaç] N.50, S.398, 20 Haziran 1327
--------------	-------------------------------------

Kudretsizdik çekenlere mutluluk verecek bir ilaç üzerinde çalışıldığı duyurulmaktadır. Yazar, Amerika adındaki bu ilacın mucidinin kendisi olduğunu ifade eder ve bunun faydalarından, hangi durumlarda daha etkili olacağından, hangi dertlere deva olacağından bahseder. 10 yaştan 30 yaşa kadar gençleştirdiğini söyler. Yazının sonunda bir adres belirtilerek, kendilerine posta ile ulaşılması rica olunmaktadır.

<i>Cilve-i Hayat</i>	[Kitap] N.51, S.408, 29 Haziran 1327
----------------------	--------------------------------------

Guy de Mopasant'ın *Cilve-i hayat* adlı eserinin Adil Bey tarafından çevrildiği, Cemiyet Kütüphanesi tarafından basıldığı haberi verilmekte ve kitap okuyucuya tavsiye edilmektedir.

<i>Mağlup Favsta</i>	[Kitap] N.51, S.407, 29 Haziran 1327
----------------------	--------------------------------------

Mağlup Favsta adlı romanın gördüğü rağbet sebebiyle bundan sonra her hafta ikişer forma olarak neşredileceği ve bir ihtiraslı kadının Kraliçe olmak için Fransa ve İtalya’da çevirdiği entrikaları anlatan bu eserin okunmaya değer olduğu söylenir. İlk cildinin de her kitapçada bulunabileceği bildirilir.

<i>Cilve-i Hayat</i>	[Kitap] N.52, S.416, 8 Temmuz 1327
----------------------	------------------------------------

Guy de Moupasant’ın *Cilve-i hayat* adlı eserinin Adil Bey tarafından çevrildiği, Cemiyet Kütüphanesi tarafından basıldığı haberi verilmekte ve kitap okuyucuya tavsiye edilmektedir.

Engizisyon Esrarı	[Kitap] N.52, S.415, 8 Temmuz 1327
-------------------	------------------------------------

Engizisyonu anlatan tarihi bir romanın tanıtımı yapılmaktadır. Önce engizisyonun ne olduğu anlatılmıştır.

<i>Kara Sinan</i>	[Basın] N.52, S.416, 8 Temmuz 1327
-------------------	------------------------------------

Kara Sinan adlı mizah gazetesinin sermuharririni değiştirdiği haber verilmekte ve okuyucuya okunması tavsiye edilmektedir.

<i>Mağlup Favsta</i>	[Kitap] N.52, S.415, 8 Temmuz 1327
----------------------	------------------------------------

Mağlup Favsta adlı romanın gördüğü rağbet sebebiyle bundan sonra her hafta ikişer forma olarak neşredileceği ve bir ihtiraslı kadının Kraliçe olmak için Fransa ve İtalya’da çevirdiği entrikaları anlatan bu eserin okunmaya değer olduğu söylenir. İlk cildinin de her kitapçada bulunabileceği bildirilir.

<i>Engizisyon</i>	[Kitap] N.53, S.423, 22 Temmuz 1327
-------------------	-------------------------------------

Engizisyonu anlatan tarihi bir romanın tanıtımı yapılmaktadır. Önce engizisyonun ne olduğu anlatılmıştır.

<i>Mağlup Favsta</i>	[Kitap] N.53, S.424, 22 Temmuz 1327
----------------------	-------------------------------------

Mağlup Favsta adlı romanın gördüğü rağbet sebebiyle bundan sonra her hafta ikişer forma olarak neşredileceği ve bir ihtiraslı kadının Kraliçe olmak için Fransa ve İtalya'da çevirdiği entrikaları anlatan bu eserin okunmaya değer olduğu söylenir. İlk cildinin de her kitapçada bulunabileceği bildirilir.

<i>Engizisyon</i>	[Kitap] N.54, S.431, 4 Ağustos 1327
-------------------	-------------------------------------

Engizisyonu anlatan tarihi bir romanın tanıtımı yapılmaktadır. Önce engizisyonun ne olduğu anlatılmıştır.

<i>Mağlup Favsta</i>	[Kitap] N.54, S.432, 4 Ağustos 1327
----------------------	-------------------------------------

Mağlup Favsta adlı romanın gördüğü rağbet sebebiyle bundan sonra her hafta ikişer forma olarak neşredileceği ve bir ihtiraslı kadının Kraliçe olmak için Fransa ve İtalya'da çevirdiği entrikaları anlatan bu eserin okunmaya değer olduğu söylenir. İlk cildinin de her kitapçada bulunabileceği bildirilir.

İlan	[Japon Mağazası] N.55, S.440, 8 Eylül 1327
------	--

Veznecilerdeki Japon mağazasındaki indirim ilan edilmektedir.

<i>Sen Pol Sarayı</i> Sekizinci Forması Çıktı	[Kitap] N.57, S.455, 29 Eylül 1327
---	------------------------------------

Mişel Zevako'nun *Sen Pol Sarayı* isimli kitabın sekizinci formasının çıktığı haber verilmekte ve okuyucuya okunması tavsiye edilmektedir.

Mesai Matbaası	[Basın] N.59, S.471, 10 Kânunuevvel 1327
----------------	--

Matbaanın reklamı yapılmakta, uygun fiyatlı olduğu belirtilmektedir.

<i>Yakıcı Kadın</i>	[Kitap] N.59, S.471, 10 Kânunuevvel 1327
---------------------	--

Galan Ahmet Raşit Bey'in *Yakıcı Kadın* adlı romanı kısaca tanıtılmakta ve okuyucuya tavsiye edilmektedir.

Üsküdar'da İskele Başında "Türk Pazarı"	[Tuhafiye] N.64, S.512, 3 Eylül 1328
---	--------------------------------------

Üsküdar'daki Türk pazarında, Avrupa'dan gelen güzel kumaşların satıldığı ilan edilir.

Üsküdar'da İskele Başında "Türk Pazarı"	[Tuhafiye] N.65, S.520, 6 Eylül 1328
---	--------------------------------------

Üsküdar'daki Türk pazarında, Avrupa'dan gelen güzel kumaşların satıldığı ilan edilir.

<i>Beyoğlu</i>	[Basın] N.66, S.528, 10 Eylül 1328
----------------	------------------------------------

Beyoğlu gazetesinin matbuat hayatına başlayacağı bildirilmekte, kendileri tebrik edilerek okuyucuya tavsiye edilmektedir.

Ahmet Faruk Ticarethanesi	[Tuhafiye] N.67, S.536, 13 Eylül 1328
---------------------------	---------------------------------------

Eteklik, dantele, gömlek ve benzerinin burada satıldığı ilan edilir.

Üsküdar'da İskele Başında "Türk Pazarı"	[Tuhafiye] N.67, S.536, 13 Eylül 1328
---	---------------------------------------

Üsküdar'daki Türk pazarında, Avrupa'dan gelen güzel kumaşların satıldığı ilan edilir.

"Türk Pazarı"	[Tuhafiye] N.68, S.564, 17 Eylül 1328
---------------	---------------------------------------

Üsküdar'daki Türk pazarında, Avrupa'dan gelen güzel kumaşların satıldığı ilan edilir.

Ahmet Faruk Ticarethanesi	[Tuhafiye] N.68, S.564, 17 Eylül 1328
---------------------------	---------------------------------------

Eteklik, dantele, gömlek ve benzerinin burada satıldığı ilan edilir.

Ahmet Faruk Ticarethanesi	[Tuhafiye] N.69, S.576, 27 Eylül 1328
---------------------------	---------------------------------------

Eteklik, dantele, gömlek ve benzerinin burada satıldığı ilan edilir.

<i>Kadın ve Aşk</i>	[Kitap] N.61-1, S.487, 23 Kânunuevvel 1327
---------------------	--

Kadın ve Aşk adlı kitabın yakında çıkacağı duyurulmakta ve okunması tavsiye edilmektedir.

<i>Nesl-i Beşer İnsanın Menşei</i>	[Kitap] N.61-1, S.487, 23 Kânunuevvel 1327
------------------------------------	--

Ernest Hegel'in (Haeckel olmalı) *Nesl-i Beşer İnsanın Menşei* adlı kitabı tavsiye edilmektedir. Kitabın Darwinizmden bahsetmesi ve insanın maymundan türediğini anlattığının reklamda belirtilmesi ilginç bir örnek oluşturur.

<i>Kadın ve Aşk</i>	[Kitap] N.62-2, S.495, 31 Kânunuevvel 1327
---------------------	--

Ahmet Galip Bey'in *Kadın ve Aşk* adlı kitabının çıktığı duyurulmakta ve okuyucuya tavsiye edilmektedir.

<i>Mezar İçinde Bir Zıfıf</i>	[Kitap] N.62-2, S.495, 31 Kânunuevvel 1327
-------------------------------	--

Galan Ahmet Raşit Bey'in *Mezar İçinde Bir Zıfıf* adlı romanı okuyucuya tavsiye edilmektedir.

3.2.9. Diğer Türler (Bilmece, Atasözü, Tiyatro ve Mizahı Fıkralar)

3.2.9.1. Bilmece

Bilmece	N.17, S.134, 23 Kânunuevvel 1326
---------	----------------------------------

Bir bilmece sorulur ve cevabı bilene verilecek olan ödül söylenir. Bilmeceye siyasi bir gönderme yapılmaktadır.

Bilmecelerimiz	[Siyaset] N.18, S.140, 27 Kânunuevvel 1326
----------------	--

Siyasiler hakkında yazılmış eleştirel dörtlüklerden oluşur. Bilmecelerin cevapları bazı mebus ve Nazırlardır.

Gazetemizin Birinci Bilmecesi	N.59, S.471, 10 Kânunuevvel 1327
-------------------------------	----------------------------------

Bir bilmece sorulmuş ve bilenler arasında çekilecek kurada dereceye girenlere verilecek ödüllere bahsedilmiştir. Yazının sonunda da bir bilmece kuponu yer almaktadır.

Birinci Bilmecemizin Halli -İkdam-	N.60, S.479, 15 Kânunuevvel 1327
------------------------------------	----------------------------------

Bilmecenin cevabı verilir ve hangi ödüllerin, kimlere verildiği hakkında malumat verilir.

İkinci Bilmecemiz	N.60, S.479, 15 Kânunuevvel 1327
-------------------	----------------------------------

Bilmece sorulmuş ve verilecek hediyeler duyurulmuştur.

Bilmece	N.61, S.487, 23 Ağustos 1328
---------	------------------------------

Bilmece sorulmuş ve verilecek hediyeler duyurulmuştur.

İlan	N.62, S.495, 27 Ağustos 1328
------	------------------------------

Bir önceki bilmecenin cevabı verilir ve bilenlerin isimleri sıralanır. Ödül olarak kartpostal alacakları söylenir ve ikinci bilmece sorulur. Sonda da bir bilmece kuponu verilmiştir.

İkinci Bilmecemiz	N.63, S.504, 30 Ağustos 1328
-------------------	------------------------------

Bilmecenin cevabı verilir ve hangi ödüllerin, kimlere verildiği hakkında malumat verilir.

Üçüncü Bilmecemiz	N.63, S.504, 30 Ağustos 1328
-------------------	------------------------------

Üçüncü bilmece sorulur. Kazananlardan, birincinin saat kordonu, ikincinin kravat, üçüncünün ipekli mendil, dördüncüden ellinciye kadar olanların da birer kartpostal alacakları bildirilir.

Beşinci Bilmecemiz	N.65, S.520, 6 Eylül 1328
--------------------	---------------------------

Bilmece sorulur. Kazananlara verilecek ödüller söylenir.

Bilmecenin Halli: Sûd-Sevda	N.65, S.519, 6 Eylül 1328
-----------------------------	---------------------------

Bilmecenin cevabı verilir ve hangi ödüllerin, kimlere verildiği hakkında malumat verilir.

Geçen Haftaki Bilmecemiz: Hazım-Mizaç	N.66, S.527, 10 Eylül 1328
--	----------------------------

Bilmecenin cevabı verilir ve hangi ödüllerin, kimlere verildiği hakkında malumat verilir.

Yeni Bilmecemiz:	N.66, S.528, 10 Eylül 1328
------------------	----------------------------

Bir bilmece sorulur. Bilenlere ödül olarak ne verileceği bildirilir.

Bilmecemizin Halli	N.67, S.535, 13 Eylül 1328
--------------------	----------------------------

Bilmecenin cevabı verilir ve hangi ödüllerin, kimlere verildiği hakkında malumat verilir.

Yedinci Bilmecemiz	N.67, S.536, 13 Eylül 1328
--------------------	----------------------------

Yedinci bilmece sorulmaktadır.

<i>Gıdık</i> 'ın "67." Nüshasındaki Bilmecenin Halli	N.68, S.563, 17 Eylül 1328
--	----------------------------

Bilmecenin cevabı verilir ve hangi ödüllerin, kimlere verildiği hakkında malumat verilir.

Bilmece	N.69, S.579, 27 Eylül 1328
---------	----------------------------

Harflerin yer değiştirmeleriyle ilgili bir bilmece sorulmuştur.

Bilmecemizin Halli	N.69, S.579, 27 Eylül 1328
--------------------	----------------------------

Bilmecenin cevabı verilir ve hangi ödüllerin, kimlere verildiği hakkında malumat verilir.

İkinci Bilmece	N.69, S.579, 27 Eylül 1328
----------------	----------------------------

Nazım halde bir bilmece verilmiştir.

Bilmece	N.61-1, S.487, 23 Kânunuevvel 1327
---------	------------------------------------

Bir bilmece sorulur ve cevabı bilene verilecek olan ödül söylenir. Bilmecede yine siyasi bir gönderme yapılmaktadır.

3.2.9.2. Atasözü

İmzasız

Zamane Darbimeselleri	[Siyaset] N.16, S.123, 20 Kânunuevvel 1326
-----------------------	--

Siyasette ve matbuatta ünlü simalar için birer tane atasözü mahiyetinde sözler söylenmiştir. Bunlar, “Sait Paşa’ya: Küçücük boyu var, türlü türlü huyu var. Ferit Paşa’ya: kırk yıllık Yani olur mu kani?” Gibi sözlerdir.

3.2.9.3. Tiyatro

İmzasız

Ahenkli Bir Gece	N.61, S.486, 23 Ağustos 1328
------------------	------------------------------

Piyesin ilk perdesi verilmiştir. Olay olarak ise kadınlar oturmakta ve erkeklerle ilgili çeşitli konulardan bahsetmektedirler. Dilara, Hikmet Hanım kocasıyla konuştuğu için onu kıskanmaktadır. Onlar konuşurken iki hanım eve gelir ve saz, söz başlar. Şarkılar söylenir, rakkaseler oynar.

3.2.9.4. Mizahi Fıkra

Babalık-Konya

“Şöyle Böyle” Avrupa’da da Oluyormuş!	[Piyango] N.53, S.423, 22 Temmuz 1327
---------------------------------------	---------------------------------------

Kont ve aşçısı arasında geçen bir olay anlatılmaktadır. Kont aşçısından çok memnun olduğu için onu ödüllendirmek ister ve para çıkacağından ümidini kestiği bir piyango biletini ona verir. Ancak o bilete ikramiye çıktığını öğrenir ve aşçı kadını nikâhına alır. Bir gün bileti kadına sorduğunda, kadın bileti eski nişanlısı olan bakkalın çırağına vermiş olduğunu söyler.

İmzasız

İstanbul'un İmarı için Teşekkül Eden Komisyonda	[İmar İşleri] N.10, S.77, 25 Teşrinisani 1326
---	---

Kurulan komisyonda fikirler ortaya atılmaktadır. Reis, köprübaşını açarak orada bir hürriyet meydanı teşkil edilmesini, azalardan biri Beyazıt meydanını genişleterek orada bir uhuvvet meydanı teşkil edilmesini teklif eder. Bir diğeri de en önemlisi olarak adliyenin önündeki millet bahçesinin kaldırılarak oraya bir terazi heykeli yapılmasını ve oraya adliye meydanı denilmesini önerir. Zabıt kâtibi de kendi kendine, “İstanbul’un bütün evlerini kaldırırsan da müsavat meydanı yapın, en iyisi” diye mırıldanır.

Kurbağa-Tavşan	[Siyaset] N.69, S.574, 27 Eylül 1328
----------------	--------------------------------------

Türk ve Bulgar arasında geçen bir diyalogdur. Bir fıkra olduğu söylenebilir. Bulgar Sırları bir hamlede kaçırdığını söyler, Türk de bir örnek göstererek, bundan Sırların korkaklığı mı, yoksa Bulgarların cesareti mi anlaşılır belli olmaz demek istemektedir. Bir diğerinde orduya katılmak için başvuran gençler ve bir ihtiyarın diyalogu verilir. Diğer ikisinde de çeşitli hususlardaki diyaloglar verilerek güldürme ve iğneleme yapılmak istenmektedir.

Çakırcalı ile Bir Köylü Arasında	[Hükümet] N.4, S.27, 1 Teşrinisani 1326
----------------------------------	---

Köylü, Çakırcalı’ya Vali Mahmut Muhtar Bey’in Bahriye Nazırı olacağını ve İstanbul’a gideceğini haber verir. Efe de buna çok üzüldüğünü, onun iyi bir adam olduğunu, kimsenin işine, serbestisine karışmadığını, işlerinin onun sayesinde revaç bulunduğunu söyler. Mahmut Muhtar Bey işini iyi yapmaması ve muhtemelen Bahriye Nazırlığını hak etmemesi hasebiyle bu metinde eleştirilmektedir.

Eski Tensik Komisyonu Azasından İki Zat Arasında	[Tayin, Azil, İstifa Gibi Kadro Düzenlemeleri] N.3, S.22, 28 Teşrinievvel 1326
---	---

İki zat aralarında tensikat meselesini konuşurken, aralarından biri tensikatla işlerin ihtiyar ellerden alınıp gençlerin eline verildiğini, bundan neden şikâyet edildiğine şaşıttıklarını söylerler.

4. BÖLÜM: SEÇME METİNLER

4.1. Hikâye

4.1.1. Paris'te²⁵²

Bir cerrah oda uşağına bağıırıyordu:

- Piyer! Çabuk, haydi çabuk! Trene yetişemeyeceğim! Bütün arkadaşlar ile tam saat yedide birleşecek idik! Böyle karlı bir işi kaçırsam pek yazık! Haydi! Haydi! Hala yol çantasını hazırlayamadın mı? Saat yediye çeyrek var... Çabuk, çabuk ol.

- Hazırlıyorum, efendim, şimdi biter... Fakat, efendim, bu kadar istical ile nereye ve ne için gidiyorsunuz.

- Şimdi sana da mı dert anlatmalı! Artık merak etme İstanbul'a gidiyorum. İstanbul Şehremaneti yeni bir adet bulmuş. Bir otobüs kumpanyasına tam sokakların önünde otobüs işletmeğe müsaade etmiş!.. Otobüsler İstanbul'un o dar sokaklarında, sanki bir boş üstüvane içinde ileri geri işleyen ve bu suretle önünde ne bulursa sürüp ezen bir piston gibi gidip gelecek...

- Peki, fakat bundan size ne?

- Bana ne, ne demek?...

- İstanbul'da bugün düzgün bacakları, kavi kollarıyla sapasağlam gezinen Türkler birkaç gün sonra elleri: ayakları, otobüslerle ezile ezile kırılacak, hastaneler adam almayacak ve birçok ameliyat icra olunacak.

- Peki, fakat yine anlayamadım? Bundan size ne?

- Şehremaneti bu suretle kendisine varidat-i cedide temin ediyor, İstanbul'da malumat-ı tıbbiye ve cerrahiyede bu sayede tezayüt edecek ve bu sayede İstanbul'un ticareti icra-yı tıbbiye, alât ve edevat ve levazım-ı cerrahiye ticareti de artacak, memlekete şehremaneti bu suretle büyük bir hizmet-i ticariyede bulunmuş olacağı gibi

²⁵²N.2, S.13, 25 Teşrinievvel 1326

bütün hekim ve cerrahlardan da temettu' vergisi alacak. Onların da işi artmış olacağından hem emanet hem tabip ve cerrahlar kazanacak! Bu adeta iki tarafı keskin bir bıçak. İki tarafı karlı bir iş.

- Peki size ne?

- Size ne, ne demek?

- Değil yalnız bu menhus Paris'te tekmil medeni şehirlerde sokaklar geniş. Arabalar, tramvaylar, otobüsler ile mütenasip; kaza olmuyor, karımıza kesad-ı ârız oldu. Buralarda bir hastalıktan dolayı ameliyata lüzum görülürse bir iş bulabileceğiz. Fakat orada her gün, her gün artık iş hazır, bütün İstanbul ahalisi ameliyata muhtaç olacak! Artık burada durmak budalalık olmaz mı. Çabuk, çabuk gidiyorum... Yaşasın İstanbul Şehremaneti...

İmzasız

4.1.2. Mümeyyiz Bey!²⁵³

Kaleme çırak olduğum zaman “kalemimizin mümeyyizi” diye onu göstermişlerdi.

O, köşede kırmızı kadife koltuğu içine, efendisini taklit eden bir uşşak tavrıyla, kurulmuş yazıyordu. Ben kısa bir temenna ederek önünde ihtiramkar bir vazi' aldığım zaman o, kalemi hokkasının içinde bırakıp muşmula çehresini bana çevirerek bir “berhudar olunuz” cümlesiyle resm-i hoşamediyi ifa ettikten sonra “şunu tebyiz ediniz” diyerek bir kâğıt uzattı. Hüsn-i hattan aldığım icazete rağmen, bu, insana pek yakın olan mahlûkun karşısında titrek elimle yazdığım sevimsiz yazıların onu memnun ettiğini başının aşağı yukarı hareketinden, o muşmula yüzünün gerilerek uzamasıyla aldığı vazi'-i taaccüpten anladım. Hâlbuki ben yazarken beğenilmeyecek zannediyordum.

Şu istiftah pek uğurlu imiş. Zira o kâğıttan sonra bir tane daha verdi. Onu da yazdım. Verecek kâğıt kalmayınca “ilam mukayyidine yardım etseniz.” dedi. “Baş üstüne efendim!” mutavaatıyla ilam masasının başına geçtim: üç yüz on sekiz senesi teşrinievvelinin on üçüncü Pazar günü... Kasasından sirkat olunan meblağdan dolayı...” ibarelerini aynen deftere geçirmeğe başladım. Bereket versin yoklama

²⁵³N.7, S.51, 15 Teşrinisani 1326

jurnalini imza etmek zamanı gelmişti. Jurnal dolaştı. Kimisine “mazur” kimisine “namizac” şerhi verildikten sonra sıra bana geldi. İmza ettim.

İkinci günü sabahleyin erken gelmiştim. O da geldi; kırmızı kadife koltuğuna oturdu. Potinlerini çıkardı; bağdaş kurdu. Sonra bana döndü:

- Kahveciye bir şekerli kahve söyleyiniz; büyük fincanla, dedi. Dondum kaldım; asabım uyuştı. Güya mevcudiyetime hükmeden kuvvet yalnız kalbime toplandı; kalbim şiddetle çarpmağa başladı; ihtimal ki çehrem de sararmıştı. Bir şey söylemeğe muktedir değildim. O zaman o:

- Rahatsız mısınız? Dedi.

Gayriihtiyari başımı salladım o esnada kalem efendilerinden biri, elinde küçük bir çıkınla “selamün aleyküm” teranesiyle içeri girdi.

- Mehmet Efendi, kahveciye sesleniyor.

Efendiler birer birer, fasıla ile geliyorlardı. Biraz kendime geldim. Küçük bir yoğurt kâsesi hacminde bir fincan kahve geldi. O burnunun iki deliğinden bir vapor bacası gibi duman saçarak kahveyi içiyordu. “Biraz gelir misiniz?” dedi; gittim. “Oturunuz.” dedi; oturdum.

- Şu yoklama jurnalini doldurunuz.

Dedi. Numuneye bakarak cetvelin baş tarafına evvela o günkü tarihi koyduktan sonra yanına şu suretle “Pazar ertesi” yazdım. Sonra “Mümeyyiz Efendi”den başlayarak efendilerin isimlerini alâ-meratibihim yazmağa başladım.

- Ne yapıyorsunuz? dedi; nasıl Pazar ertesi o?

- Nesi var efendim.

- Siz imla yazmasını bilmiyor musunuz? T ile S beraber yazılır; öyle yazılmaz.

- Lakin efendim; oradaki “ha” nefis-i kelimedendir. Kelimenin aslı “ert” değil “erte”dir.

- biz bunu otuz senedir böyle yazıyoruz. Biz yanlış yazıyoruz da siz mi doğru yazıyorsunuz?

- Fakat efendim, kaide böyle. Bir şey otuz sene yanlış yazılmakla...

- Lakin efendim. Siz bizim imlamızı mı bozacaksınız?

Öteden kalemin dalgın müdürü uykudan uyanır gibi dumanlı gözleriyle başını kaldırarak “Ne o?” dedi. Mümeyyiz Bey anlattı. Ve şikâyetle, istihza ile anlattı. Müdür, dinledikten sonra bana hitaben:

- Vakıa doğrusu öyledir ama bize öyle kolay geldiği için o suretle yazıyoruz.

Dedi.

İçimden “ne ise anlayan varmış!” diyordum. Bu böyle geçti; fakat komedi henüz bitmemişti.

Vazifemin yardımcılık olduğunu anladığım için yardıma ihtiyacı olanlara muavenetten çekinmiyordum. Kimisi bir ilamı, muzlim ve muğlak bir ilamı deftere kaydettiriyor, kimisi dikte ettiriyor. Kimisi hülasa aldırıyor. Boş kalmıyordum.

Şimdi yardım edecek bir iş yoktu. Herkes sohbet ediyordu. İhsan-ı şahaneden, rütbelerden falanlardan bahis olunuyordu. Bu fırsattan bilistifade ben de cebimden gazetemi çıkarmış, okumağa başlamıştım. Birden Mümeyyiz Bey’in sesi çatlak bir zurna gibi öttü:

- Onu bırakınız da geliniz.

Gittim, tebyiz edilecek bir müsvedde verdi. Aldım yazmağa hazırlandım. Bir şeyi tamamen okumayınca yazmak mutadım olmadığı için evvela okudum. Halbuki son uzun, müselsil cümlelerin birinde “...beyan ve” Denildikten sonra o beyanı rabt edecek bir fiile, mesela, olunarak, olunup, olunduktan sonra, olunmuş, olunduğundan, kılınmış gibi bir fiile tesadüf edemedim. O zavallı beyan öylece muallakta kalıyor ve “vav” atıfesi alt tarafını kavrayarak aşağıya doğru sürüklüyor ve nihayetinde zavallı cümle “mütalaasıyla nemika-i senaveri terkim kılındı” hatimesiyle tekerleniyor, gidiyor.

Cümlelerin bozuk olduğu, beyanın alt cümleye merbut olmadığını Mümeyyiz Bey’e söyledim ve parmağımla göstererek okudum. Mümeyyiz Bey birden parladı; şiddetli ve layuhti bir sesle:

- Neden tutmuyor? (okuyarak) ... beyan ve İşte pekala tutuyor beyandan sonra ve ...

O zaman kendi kendime düşündüm. Nasıl bir felakete duçar olduğumu anladım. Zavallı Mümeyyiz Bey! Beyanın rabitasını “ve” zannediyordu.

Akşam oldu. Yine cetvel imza edildi. Müdür tasdik etti. Mümeyyiz Bey elindeki kahve fincanını ağzına dikip diliyle telvesini yaladı. Burnu fincanın dibine batmış, telvelenmişti. Yavaş yavaş, inleyerek ayağa kalktı:

- Mehmet Efendi, oğlum! Şu paltoyu tutuversen a! dedi. Paltosunu tuttular, gitti. Dengine dayanarak, omuzlarını kaldırarak, burnunun ucunda kahve telvesiyle kalemden çıktı.

Ona biraz sonra Yeni Cami pazarında tesadüf ettim. Okkası bir kuruşa elma alıyordu. Yanından geçerken dikkatle yüzüne baktım: burnunun ucunda kahve telvesi elan duruyordu.

İmzasız

4.1.3. Küçük Hikâye: Fırsat²⁵⁴

Şark demiryolunun Sirkeci istasyonunda, çalan ve asabî bir el ile tahrik olunan üçüncü çan, dışarda, garın haricinde araba gürültüleri içinde boğulmuştu.

Elli beş, altmış arasında tahmin olunan, iri karınlı, düşük ve kırçıl bıyıklı patlak gözlü bir adamla; yirmi sekiz, yirmi dokuz yaşında zarif, güzel ve işvebaz bir kadın koşuyorlardı. Şişman Mösyö, çantasını çıkarıp gişenin önüne girerken son darbenin akisleri duvarları yalayarak dağılıyordu. Genç Madam; Parisli bir kadına has olan zarafetle ajurlu çoraplarla sıkılmış dolgun baldırlarını gösterecek derecede eteklerini kaldırarak koştu.

Bir yolcunun zuhuruyla sabırsızlanan memur kapıyı kapamaya hazırlanırken, gelenin bir kadın, güzel bir kadın olduğunu görünce, güneşle kararmış, soğukla morarmış çehresiyle sırtarak çabuk olunuz Madam...

Diyerek parmaklığı açtı ve madama yol verdi.. Elektrik lambalarıyla parıldayan son katar biraz geriledi. Lokomotifin gergin düdüğünü mütekip yavaş yavaş ilerlemeğe başladı... Mösyö Edmon, koşuyor, kapı kapanmış ve memur da uzaklaşmıştı. Zavallı zevç iri karnıyla önündeki maniye kırmak, mahvetmek ister gibi bir vaziyetle dayandı pek acınacak halde hareket eden trene birçok işaretler ediyordu. Mösyö Edmon'un, burnu hadd-i tabiisinden ziyade büyümüş, gözleri; lokomotifin fenerleri gibi kızarmış, bilakis karnı küçülmüştü...

²⁵⁴N.8, S.62, 18 Teşrinisani 1326

Şimdi gırtlığını gıcıklandıran bir sesle bağıırıyordu: Valentin, ben yokum diye sakın korkma. Marya'nı yanına al. Birkaç sırayı devirerek parmaklığın nihayetine kadar ilerledi. Şiddetle karnını çarptı. Zembereği bozulmuş bir gramofon gibi söyleniyordu:

İyi örtün, soğuk alırsın.

Sonra şapkasını çıkararak karısını selamladı. Sıkılmasa ağlayacaktı. Katar tezyid-i sürat edip, gözden kayboldu. Zavallı Edmon; binlerce kelime mırıldanarak ve bu kelimelerin galiz kısmını kumpanyaya bahşederek, helecanla kabaran kalbini, iştiyakını uyuşturmak üzere karşiki birahaneye doğru yürüdü.

Madam Valentin de Busi; kocasının iri karnının mukarenet-i dairesinden bir gece halas olarak, istediği gibi rahat edeceğinden o memura o kadar teşekkür etti ki, bunu anlatacak bir kelime bulamıyordu. Demek bu gece, uzun, yalnız ve müstakil idi. Ooh, o muhaddebiyyet-i şahsiyeden uzaklaştıkça, geçireceği serair-alûd saat-i istirahat ne kadar çabuk koşmak istiyordu.

Nihayet gelmişlerdi. Kontrolörler yek-ahenk bağıırıyorlardı.

- Ayastafanosi... Sen Stefano..

Valentin elindeki mini mini kitabı kapayarak sakna koydu ve şemsiyesini alarak vagondan indi.

Kesif bir zulmet her tarafı kaplamıştı. İstasyon civarında parıldayan lambalardan taşan aydınlıklar, seyrek yanan gazlarla cadde nim-münevverdi.

Valentin, ağır adımlarla istasyon caddesinden ilerliyordu. Sağa döndü, arkasından mütelaşi helecanlı bir ses:

- Madam... Madam de Busi

Bu genç ses kumral Marki'nin idi. Durdu. Marki yaklaştı. Şapkasını çıkararak selamladı. Ne harika, diyordu. Siz yalnız. Mösyö de Bus yok...

- Bir facia, menhus trenin fena bir şakası. Mösyö Edmon treni kaçırdı. Ben de yalnız kaldım.

- Facia mı? Bilakis Madam. Bilakis benim için o kadar büyük bir saadet ki.

- Mösyö Le Marki..

- Ooh. Evet azizem. Bir saadet. O kadar nadir bulunur bir saadet ki. Bunu tasvir edemem...

Genç kadın, Edmon'un sözlerini düşündü: o yalnız kalmamasını tembih etmişti. Ooh, evet, bu mümkündü. Fakat ona, kumral delikanlıya serzenişkâr:

- Siz beni rezil etmek istiyorsunuz, âlemin karşısında ilan-ı aşk.

- Ooh, beni affediniz azizem Valentin'im. Sizin odanızda değil mi ruhum?

Valentin cevap vermedi. Yalnız genç Marki'nin kolunu memeleri üstünde sıktı.

Kelebek

4.1.4. Hırsızlar²⁵⁵

Etrafı koruluk bir köşkün orta kat salonunda bütün bir aile halkı, gece saat dört raddelerinde, tatlı tatlı sohbete dalmışlardı.

Bir aralık yarı uyuklamakta olan küçük Hayreddin Bey:

- Anne, dedi, aşağıda bir takırtı oldu.

- A hiçbir şey yok, yavrum, sana öyle gelmiş, yahut belki de kızlardır.

Yine zaten kesilmemiş olan sohbet devam ediyordu. Hariçte ise şiddetli bir fırtına vardı. Aradan biraz zaman geçti. Bir pencere kaldırılıyor gibi bir ses daha geldi. Bu defa da büyük bey hemen kulak kabartarak:

- Hanım, dedi, bir pencere açılıyor gibi bir şey oldu duydun mu?

- A, ilahi bey! Hiçbir şey duymadım. Böyle havada hiç hırtırtı, şırtırtı olmaz olur mu?

- Hanım, bu öyle senin bildiğin hırtırtı gibi değildi.

Damat bey de helecanlı bir sesle:

- Evet, valide, dedi, ben de duydum.

Büyük hanım bu defa:

- A! Artık benim kalbime de korku getiriyorsunuz; doğrusu bana da öyle bir şey... derken salonun kapısı kurcalanıyor gibi bir takırtı olmağa başladı. Büyük hanım sözünü ikmal edemedi, büyük beyin benzi attı, damat beyin dudaklarında kan kalmadı.

²⁵⁵N.3, S.21, 28 Teşrinievvel 1326

Büyük bey sakır sakır titreyen ellerinin şehadet parmağıyla kapıyı göstererek yavaş bir sesle:

- Orda, işte orada! Dedi.

Ve büyük hanımın arkasına saklandı.

Tam o sırada takırtı bir daha oldu.

Hemen damat bey de küçük hanımın arkasına geçti. Fakat büyük hanımın da içine korku düşmüştü. Böyle tehlikeli bir sırada büyük beyin önünde bulunmak hiç de hoşuna gitmiyordu. Bilakis o da zevcinin arkasında bir penah bulmak istiyor; zevcinin arkasına geçmek için uğraşıyordu. Fakat büyük bey de muhafaza-yı mevki için çabalıyordu.

Küçük Hayreddin de evvelen ne yapacağını bilemeyerek etrafına şaşkın şaşkın bakındı, ondan sonra hemen annesinin eteğini kaldırdı, altına girdi.

Validesi bir yandan zevciyle uğraşırken bir yandan da Hayreddin'in bacaklarının arasına girmesine kızarak:

- Öyle, köpek yavrusu gibi bacaklarımın arasında ne yapıyorsun? diye bağırды ve çocuğu adeta bir tekme ile itti.

Çocuk yuvarlanarak iskemleye çarptı, iskemle devrildi. Ta o zamana kadar devam etmiş olan kapının takırtısı da birdenbire kesildi ve cüzi bir müddet sonra dışarıda, sofada bir şeyin gürültü ile devrildiği işitildi.

Hayreddin hemen salonun ortasında:

- Anne, dadı, diye avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı. Bu sırada birisi patır patır merdivenlerden yukarı çıktı.

Bu sefer bir sevk-i tabii ile büyük bey büyük hanımın, damat bey de küçük hanımın eteklerini kaldırarak altlarına girmeğe, kendilerini o surette olsun saklamağa kalkıştılar.

Fakat kapı birdenbire açıldı. Dadı Şetaret Kalfa elinde bir şamdan ile:

- Aman! Ne oldu Koçu Bey? diye içeri daldı.

Büyük bey cevap verdi:

- Hırsız var, orada, görmedin mi?

- Ay! O takır takır yukarı çıkan hırsız mıydı?

Büyük bey:

- Şimdi de yukarı mı çıktı. Öyle! Konsül, çekmece hepsi açık...

Büyük hanım:

- Aman bize dokunmasın da beğendiğini alsın.

Damat bey:

- Bari uşaklara haber verelim.

Büyük bey:

- Evet! Pek iyi olur, haydi oğlum Kemal Bey git de uşaklara haber ver, biri karakola...

Küçük hanım, zevci damat beyi gece yarısı kıyamadığından beybabasının sözünü keserek dedi ki:

- A! Hiç olur mu, beybaba! Siz niye kendiniz gitmiyorsunuz?

Şetaret:

- Bari efendim pencereyi açınız uşaklara bağırınız.

- Ya hırsız duyarsa, hele sen, şu masayı iskemleleri kapının arkasına yığiver, kapıyı da sürmele...

O aralık damat bey pencereyi açtı. Perdenin ucunu yüzünün önünde kalkan makamında tutarak:

- İbrahim Ağa! İbrahim Ağa? diye bağırdı.

Neden sonra İbrahim Ağa! Selamlık dairesinin kapısını açarak:

- Kimdir o? diye seslendi.

- Aman, İbrahim Ağa neredesin! Eve hırsız girdi, yukarı çıktı.

İbrahim Ağa hırsız sözünü işitir işitmez elindeki lambayı söndürdü. Ve hemen tekrar içeri girerek selamlık kapısını kapatıverdi. Damat bey bu halden şaşırarak yine ihtizarlı bir sesle:

- Aman İbrahim Ağa, kuzum İbrahim Ağa... diye yalvarmağa başladı. Fakat o aralık koruluktan doğru bahçıvanın sedası geldi.

- Ay! Ramazan Ağa sen misin? Aman, yavaş ol, yukarıda hırsız var. Kuzum buraya gel.

- Baş üstüne! İbrahim Ağa ile aşçıbaşıya da haber vereyim de... Şimdi geliyorum.

Bahçıvan koğuşun camını vurdu. Bin müşkülât ile kapı yoldaşlarını çıkarabildi.

Bu defa büyük efendi pencereden seslenerek:

- Haydi çabuk olunuz, ikiniz buraya geliniz, biriniz de karakola gidiniz, jandarmalara haber veriniz...

Efendi'nin bu emri mucibince aşçıbaşı karakola gitti; İbrahim Ağa ile Ramazan Ağa, harem köşkünün kapısına geldiler. Şetaret yukarıki salonda idi. Hizmetçi Eleni de hırsız sözünü duyunca odasının perdelerini indirmiş, kapısını sürmelemişti. Uşaklar kapıyı çaldılar. Salonda herkes birbirine kapıyı açmasını teklif ediyordu. Fakat kimse cesaret edemedi. Nihayet uşakları pencereden içeriye almağa karar verdiler. Bu karar uşaklara tebliğ edildi. Zaten bodrum katı alçaktı. Bahçe merdivenini açık pencereye dayadılar. Bahçıvanla İbrahim Ağa içeriye girdiler. Aradan helecanlar içinde yarım saat kadar bir zaman geçti. Nihayet yoldan birtakım ayak sesleri işitildi. Aşçıbaşı ile üç jandarma geliyordu. Fakat onlara da kapıyı kim açacaktı? Nihayet onların da merdivenle pencereden girmelerine karar verildi. Onlar da o suretle odaya dâhil oldular. Korku ile hanımlar biraz evvel uşaklar da odaya girdikleri zaman başlarını örtmeği unutmuşlardı. Şimdi ise jandarmaların vücudu akıllarını biraz başlarına getirdi. Jandarmalar merdivenden çıkarken birer başörtüsü arıyorlardı. Fakat jandarmalar içeri girince büyük hanım:

- A! Ben hani, şey zannettim de... Zarar yok, zarar yok; oğlum! Sen benim evladım yerindesin, gel içeri; Maşallah; Allah anana babana bağışlasın; ah efendine şirin göstereyim; maşallah; kırk biri çek! Tüh, tüh! Nur topu gibi; demeğe başladı...

Nihayet jandarmalarla bütün ev halkı köşkü baştan aşağı aradılar. Fakat bir şey bulamadılar. Ondan sonra koruluğu aramağa karar verdiler. Fakat kimse karanlıkta o korkunç ağaçların arasına girmeğe cesaret edemiyordu. En sonunda jandarmaların aramalarına karar verildi. Köşkün kapısı açıldı. Fakat jandarmalar çıkmadı.

Büyük efendi:

- Haydi evlatlarım; bu kapıdan buyurunuz; aman dikkat ediniz. Elinizden kurtulmasın. Hepsini tutunuz.

Jandarmalar birbirlerine bakındılar.

Efendi tekrar etti:

- Aman! Çabuk olunuz! Sakın kaçmasınlar...

Nihayet jandarmanın birisi cevap verdi.

- Beybaba; biz üçümüz de bir mahallenin çocuğuyuz. Elhamdülillah şimdiye kadar bizim hakkımızda zerre kadar bir söz olmadı. Alelhusus bir de sıfatımız var, hayatımızı, hüsnuşöhretimizi muhafaza etmeye mecburuz. Öyle gece yarısı kanlı kanlı, ne oldukları belirsiz birtakım haydutların arasına giremeyiz; öyle bir harekette bulunursak sonra âlem bize ne der... Yok, biz her şeyden evvel kendi haysiyetimizi düşünürüz.

Arslan gibi genç jandarmanın bu sözleri üzerine efendi yalvarmağa başladı:

- Aman jandarma! Canım jandarma; kuzum jandarma!

İmzasız

4.1.5. Banko... Banko!²⁵⁶

Bir kış idi. Karayel fırtınasıyla düşen karlar yarım arşın irtifai bulmuş idi. Herkes sıcak bir yere koşuyor, kızdırıcı müskiratı bir bir arkasına yuvarlıyor; sonra sefih, sefil, fakat har yerlere, aguşlara dağılıyorlardı. Ahmet Raci henüz maaşını almış cebinde tam beş buçuk lirasıyla ne yapacağını bilmez bir sersemlikle köprüyü geçerek Londra birahanesinin önüne vasıl olmuştu. Sanki evvelce karar vermiş gibi doğru içeri girdi. Herkes içiyordu. O da başladı. İçti içti. Şimdi düşünüyordu. Bütün zenginleri, onların ılık odalarını, nefis kadınlarını, sonra paralarını... Birdenbire kalbi tatlı bir ümidin sıcaklarıyla yandı. Evet diyordu. Bunu yapacağım bu pek mümkün bu akşam şansımın pek iyi olacağına eminim. Ve bu hissikablelvukudur. Cebimdeki bu beş lirayı ona, yirmiye, yüze... bine çıkarabilirim. Kazananlar nasıl kazanıyor. Katiyetle kararını vermişti. Bu akşam bakara oynayacak ve kazanacaktı. Bir kadeh daha yuvarladı. Şimdi kazanacağı bu muhayyel para ile yapacaklarını düşünüyordu. Bin türlü tarz hareket tasavvur ediyor, Paris'e seyahat, bir güzel kadın, bir güzel köşk, harbi bir yalı daha

²⁵⁶N.12, S.95, 6 Kânunuevvel 1326

nefistir. Sonra tiyatrolar, saadetler, oh artık mesut olacaktı. O kadar emin idi ki, bu beş lira yarın beş bin lira olacaktı.

Şimdi gözünün önünde sigara dumanları arasında bu çil, müzehhep, munis liralara resmigeçit yaptıklarını görüyordu. Sonra garsonu çağırdı. Saati sordu. Dört buçuk olmuştu. Tamam vakit hesabını gördü. Hafifçe yalpalarla, müterennim dışarı çıktı.

Odeon'un yanındaki pastaneden bir şişe de Martell konyağı aldı. Doğru köşeyi dönüp bir eve girdi. Sakallı, bıyıklı, muhtelif şekilde adamlar yeşil çuhalı bir masa etrafına toplanmışlar. Pasa başlamışlardı. Biraz beklemeğe mecbur oldu. Kâğıdın bittiği yere oturdu. Yine başladılar. Raci:

- İki mecrediye

- Banko, yok rica ederim avanvar. Kart lanse sesleri de Raci kazanmıştı. Bir daha üç mecrediye, bir lira, üç lira hep kazanıyordu. Etrafindan amma şans, amma şans sedaları yükseliyordu. Raci konyağını açtırdı iki üç kadeh daha yuvarladı. Oh ne ala ben zaten emindim. Kazanacağım muhakkak. Saat yediyi vuruyordu. Oda sigara dumanlarıyla dolmuştu. Pis bir taaffün içinde. Hiç kimse sesini çıkarmıyor ve muttasıl kâğıt çekiyorlar. Bankolar, avanlar, an kartlar, hafif küfürler, bazen şiddetli. Kâğıt yırtmaları... Para sesleri...

Birisi:

- Kaybettim beş lira var. Dedi.

Raci atıldı.

- Banko, banko..

Çektiler.

- Küçük Piyer..

Raci kaybetmişti. Bir daha var mı?

- Peki.

Yine kaybetmişti. Yine devam ediyordu. Etrafindan canım ambale olma diyorlardı. Fakat Raci dinlemiyor, muttasıl devam ediyordu. Kârı tamamiyle vermişti. Mahut beş liraya sıra gelmişti. Bir iki, üç... beş nihayet temizlenmişti. Beyni döndü odanın yıkılıverecekti. Güç bir metanetle hemen dışarı çıktı. Çenelerini bıçak

açmıyordu. Saat on ikiyi geçmişti. Cebinde köprüyü geçmek için on para bile yoktu. Düşüne düşünce köprüye geldi. Fakat nasıl geçecek! Epeyce ayılmıştı buna bir çare arıyordu. Düşündü. Mümkün değil bulamıyordu. Soğuk o kadar şiddetli idi ki donacaktı. O esnada kar ziyadeleşti. Buram buram yağıyordu. Başını yakasını içine büsbütün çekti. Ve kar tipisinin arasına karışarak köprüden güç hal ile geçebildi. Bu yük nefsinin aldı. Şimdi eve gelirken kulaklarının yanında mütemadi bir uğultu müstehziyâne kazandın mı, kazandın mı? Diyordu.

Bakara

4.2. Şiir

4.2.1. Kaside-i Belîge der Hakk-ı Mebus-ı Dersim ez Fırka-ı Bi-taraf-ı Hariç²⁵⁷

Öyle mebusum ki bilmem hak nedir, dava nedir?

Lütfü Fikri eyledim cem' bundaki mana nedir?

Nesil-i hazır görmemiştir ben gibi mebus bugün

Reis-i lütfum bir felektir gördüğüm dünya nedir?

Hame-i kahrım alınca destime ben bir kere

Yazarım durmam fakat kim hepsi de pek yavedir!

Bin nedamet eylerim hep yazdığım kanuna ben

Çünkü susturdu hımarı!!! Ondaki perva nedir?

Meyve-i hülyamın ancak hırs-ı cahdır mastarı

Mesned-i devlet için bu bendeki sevda nedir?

²⁵⁷N.15, S.117, 16 Kânunuevvel 1326

Mir-i hallacı düşürmek üzere hiçbir çare yok
Düşmüyor, düşmez bu artık şimdiki hülya nedir?

Bir nezaret, verseler derhal kabul eyler idim
Hayf lakin vermiyorlar. Bende ki rüya nedir?

Kara Kedi

4.2.2. Aç Sinekler?²⁵⁸

Yine kanun ve sükun devri imiş
Ya bunun yahut onun devri imiş.

Na-becâ belki becâ vermişler
Birine şöyle ceza vermişler.

Herifi önce güzel ballarlar
Sımsıkı bir direğe bağlarlar.

Güneş üstünde cehennem yakıyor
Eriyor bal da yüzünde akıyor.

Ne kadar varsa hevamm ve haşerat
Üşüşür üstüne biçare sebat.

Eder elbet yapacak çaresi yok
İstırabı ne kadar olsa da çok!

²⁵⁸N.68, S.560, 17 Eylül 1328

Geçiyormuş oradan bir masum
Bu ceza onu etmiş pek mağmum!

Yanaşır kovmaya başlar, o zaman
O nadir mücrim olan “kovma! Aman!

Doydu bunlar aman oğlum çoktan
Kovma! Açlar üşüşecektir o zaman!

Yeniden başlayacak devr-i azab!”
Diyerek eylemiş ita-yı cevab.

Ahmet Kemal

4.2.3. Ona²⁵⁹

Bir nüzzare-i gamgîn ile giryân ve mükedder
Geçtik elem-i aşk ile ben çırpınıyorken...
Afak-ı hayalimdeki zulmetle beraber:
Geçtik, beni bir bar-ı felaket eziyorken...

Her şey, seni tahtire vesile bütün eşya:
Her zerre bana aşkını etmektedir irâd...
Kalbim, bütün amal-i şebabım seni ima:
Eyler, ebediyen sana merbut, sana münkad...

Bir sim-i nigâhındır eden kalbimi ihyâ
Eyler sana ima bunu evza’-yı hazinim...

²⁵⁹N.64, S.511, 3 Eylül 1328

Bir nūzzare-i aşkıdır eden ruhumu i'lâ.

Rahm et bana Allah için ey mah-ı cebinim

Takdis ediyorlar bizi gökte melekler

Gel, aşkımızın şahidi olsun kelebekler!..

Çamlıca: Kadriye Nesrin

4.3. Roman

4.3.1. Pek Mustarip Bir Mösyö²⁶⁰

1

Merdivende

Vakıa bir gün... Hayır, daha doğrusu bir gece, haydi sabaha karşı şafak vakti diyelim. Sen Marten mahallesinin, (artık Sen Marten mahallesi deyince Paris'in hemen de ta bir ucu olduğu bittabi anlaşılıyor) evet, Sen Marten mahallesinde bir evde cereyan ediyordu.

Meselenin neden ibaret olduğunu bir ayak evvel izah etmek daha iyidir: ne genç, ne ihtiyar, daha doğrusu gençliğinden ziyade ihtiyarlığa yakın bir Mösyö merdivende koşuyor. Aşağı iniyor. Yine koşarak yukarı çıkıyor. Merdiven başlarında duruyor, tekrar avluya isticalinden adeta düşercesine geri dönüyor. Tekmil apartman komşularının kapılarını çalıyor. Kapıcının kulübesine de başvuruyor. Hülâsa herkesi uyandırmak için elinden geleni yapıyor. Ve bağıırıyordu.

- İşte nihayet o da öldü! Artık bu sefer hiç şüphe yok! Öldü. Yani ölmek üzere... Ah zevcem! Nihayet ben de ölüyorum!... On sekiz senelik hayat-ı izdivaçtan sonra işte nihayet ben de öldüm!... Eh daha ilk senede ölenler de olur ama yine neyse, malum ya (geç olsun da güç olmasın) derler... Acaba uyanmayacaklar mı...

Fakat mutlak uyanmaları lazım. Uyanmazlarsa sonra bana kim yardım eder.... Ah başa gelenler. Ben bir başıma ne yapabilirim.

²⁶⁰N.1, S.7, 21 Teşrinievvel 1326

Mösyö Tampone (bu şahsın ismi Tampone idi) böylece bağıra bağıra söylenerek gidip geliyor, her tarafa koşuyor, ne yapacağını bilemiyordu.

Fikrinin teşvişi, bu son vakıanın mucip olduğu meserret fevkalade helecanı içinde böyle komşularının kapılarını çaldıkça içeridekilerin kapıyı açmaları için geçecek zamanı bekleyemeyerek hemen alt kata iniyor veya üst kata çıkıyor başka bir kapıyı çalıyordu. Nitekim komşuların bazıları yataklarından fırlayıp da kapılarını açtıkları zaman önlerinde kimseyi bulamayınca:

(Mabadı var)

Muharriri: Paul de Kock

Mütercimi: F. T.

4.3.2. Hayat-ı Hakikiyeyi Musavver Milli Roman *Mebusun Aşkı*²⁶¹

1

Hüdaî Efendi, merdivenleri çıkarak ufak ufak avluya girdikten sonra elindeki yemiş çıkını eşîğın yanına bıraktı. Sarılı, boyalı mendilini de kapının yanındaki pencerenin içine bıraktı. Kendisini karşılayan zevcesine çekmesi için potinlerini uzattı.

- Bugün beni kimse aradı mı? diye sordu. Zemin kattaki odadan başını uzatan oğlu Mustafa basma donunu yukarı doğru çekerek:

- Bir ihtiyar karı aradı biz de mecliste dedik! O mebus olduktan sonra adet etmişti kapıdan girerken her akşam böyle soruyordu. Terlikleri ayağına geçirdikten sonra merdivenleri çıktı. Sahanlığa bırakılan ziyasıyla arkasından gelen karısının gölgesini duvarda gördü. Fakat gölgeyi değişmiş bir halde buldu. Başını çevirdi karısı, o memlekette kazan kulpu rastıklı on iki örgü saçlı, şalvarlı cübbeli Habibe'si değildi. Daha iyi görmek için eğildi, evet değişmişti. Saçını kabartmış arkasına son moda bir entari geçirmişti. Hüdaî Efendi'nin dudaklarında bir tebessüm dolaştı. Merdiveni çıktılar sofada yanan lambanın ziyasında karısına bir daha baktı:

Habibe Hanım bütün bu tezyinattan başka gözlerine kuyruklu sürme çekmiş, yanaklarına tekerlek allıklar sürünmüş, dikkat etti korse de giymiş idi. Hüdaî Efendi zevcesini pek arzu edilecek bir halde buldu. Sokuldu, çenesini okşadı zevcesi ayakta iki tarafına sallanıyordu.

²⁶¹N.8, S.63, 18 Teşrinisani 1326

- Bugün komşu hanım geldi de beni süsledi! dedi. Efendi:

- Tevekkeli değil! Çocuklar nerede? Sesleri çıkmıyor!

- Mustafa aşağıda! Mehmet daha mektepten gelmedi. Hüseyin'i de bakkala gönderdim, dedi.

Zevcesi hem bunları söylüyor hem de Efendi'ye minder üstünde duran Şam kumaşından geceliğini giydiriyordu. Efendi ucunda (maşallah) işlenmiş uçkurunu bağlarken dayanamadı. Zevcesinin al yanağına gürültülü bir buse kondurdu. Merdiven başında bir kıkırdama işitildi. Efendi başını çevirerek merdiven kademesinden uzanan oğlu Hüseyin'i gördü.

- Ulan ne yapıyorsun orada! dedi. Hüseyin ağzına doğru uzanmış sümüğünü hırkasının koluna sıvadıktan sonra,

- Bakkaldan geldim, dedi. Zevcesi böyle en mest-i huzuz olduğu bir dakikada rahatsız olunmaktan münbais hiddetle:

- İn aşağı zıbar! dedi. Hüseyin esmer çehresinde müstehzi bir tebessüm dolandırarak merdivenleri indi. Bu oğlan daima böyle idi. Kaç defa onları pür-helecan yataklarından fırlatmıştı.

Efendi tüyleri dökülmüş kürkünü omzuna aldı, daima ustura ile tıraş etmeğe alıştığı halde İstanbul'a geleliden beri saç koyuverdiği kafasına örme takkesini geçirdi. Köşe minderine yaslandı.

İstanbul!... Burada yaşamak ne müşküldü! Memleketinde Anadolu'nun en uzak bir köşesinde ne kadar mesut, orada abanî sarığıyla şalvarıyla ne kadar bahtiyardı. Kendisi okuma yazma bilmezdi. İstanbul şehri onun için kasabasının kahve duvarlarında asılı duran resim, sıkışık bir uyku gibiydi. O zamana kadar buna ehemmiyet vermemişti. Bir kere mebus olduğu İstanbul'a gideceği kendisine haber verildiği zaman hayret etti: "Ben mebus olsam da yine burada otursam olmaz mı?" diye sordu. O vakit ona anlattılar! Orada bir meclis vardı, hükümetin işleri müzakere olunacaktı. Kasabada herkes onun reyini istimzaç ederdi. İstanbul'dan, başka yerlerden intihap edilenler onun fikrini nasıl sorabileceklerdi? Hak verdi. Evet gidecekti.

(Mabadı var)

Refi Cevat

4.4. Fıkra

4.4.1. Vükelayı Kimlerden Teşkil Etmeli?²⁶²

Ufak kahvede on yedi kişiye kadar vardılar. Mahallenin hiç değişmeyen bu on yedi siması her akşam toplanırlar. Daire-i musahibelerine siyasiyatın en halli müşkül mesailini de sokarak hükümetleri senelerce meşgul eden bir mesele-i siyasiyeyi bir dakikada hallediveriyorlardı. İçlerinde bedbin, nikbin, gayr-i memnun, muteriz kafa sallar, celalli, vurdumduymaz, her çeşitten adam vardı. Daima kapının yanına oturan ve hiçbir şeyden memnun olmayan Rahmi Efendi başını salladı:

- Şimdi de başımıza bu çıktı! Vükelayı kimlerden teşkil etmeli?

Gayr-i memnunluğu bütün mahallede destan olan Bedestanlının damadı.

- Vallahi doğru buyurdun Rahmi Efendi! dedi. Gül gibi Kâmil Paşa, duruyor da hala adam arıyorlar!

İttihat ve Terakkinin en ziyade müdafii olan maliye ketebesinden Ziya Bey:

- Kâmil Paşa artık ölmüştür! Ondan bahsetmek bile abes! Bu cümle Bedestanlının damadını coşturdu:

- Birader. Lafını öyle selemü's-salam söyleme! Dipdiri adam, ölür mü?

- Peki haydi ölmesin! Ya oğlu?

- Hay oğlunun Allah belasını versin!

- Ya gördün mü?

- Öyle ama gülünü seven dikenini de sever!

- Doğrusu ya bir gül için öyle dikenlere hizmetkâr olamam. Ta köşede oturan ve kadro haricine çıkarıldığından dolayı adem-i hoşnudîsini yenemeyen tekaüt sandığının ihtiyar bir katibi:

- Hiç biriniz Said Paşa'dan bahsetmiyorsunuz! dedi. Bedestanlının damadı:

- Bırak Allah aşkına! dedi.

Birkaç kişi sordular:

- Neye? Neye? Nesi var?

²⁶²N.10, S.74, 25 Teşrinisani 1326

- Vergi vermeyen Donanma İanesi ile alay eden adam Sadrazam olur mu?

- Olur ya!

- Olmaz!

- Pekala olur!

- Peki hakkınız var! Olur! Diyelim.

Hakkı ile tekaüt edilmediğinden dolayı, daima müşteki bulunan bir Evkaf efendisi beyaz sakalını şimşir tarağı ile tarayarak:

- Kamil Paşa iyidir ama! Tutuyor. Sanki İstanbul'da adam yokmuş gibi Mısır'dan adam getiriyor. Ne idi o? Hamade Paşa! Evkafı alt üst etti.

- Neye altüst etsin. Canım Mısır'ın Evkafının varidatını bilmem kaç bin liraya çıkartmış.

- Innallahe maessabirin hep (miş) bir icraat yok!

- Şimdiki Evkaf Nazırı'nın nesi var?

- Canım biz bu fenadır dedik mi?

- Demedik ama öylesine getirdik?

- Şu Recai Efendi'nin oğlu Ekrem Bey fena mı?

- Vah bilmem?

- Canım lafı değiştiriyorsunuz. Ne idi? Vükeladan bahsediyorduk. Reşit Akif Paşa nasıl?

- Bu yine istifa ediyor!

- Biraz müşevveş diyorlar!

- En akıllısı o imiş!

- Hakkı Paşa'nın ne kusuru var?

- Kusuru yok ama hani onu da Dâhiliye ile Maarif Nezaretinde gördük! Hele bir idare-i örfiye kalksın da o vakit görürüz.

- Birisi Tevfik Paşa'yı söylüyordu!

- Avrupalılar sevmiyorlar onu. Hani Abdülhamid istibdat ilan ettiği gün tesadüfen bu zavallı Sadrazam oldu mu ya! Onun için onu sevmiyorlarmış!

- Ee, pekâlâ kimi yapalım?

Komitenin en dehşetli müdafii atıldı:

- Hüseyin Cahit'in nesi var?

- Bir şeyi yok. Ama genç! Daha tecrübesi yok!

- Maliye Nazırı'nın da tecrübesi yoktu!

- Oğlum çocuk gibi laf etme Sadrazamlık ile ikisi bir mi?

- Aralarında fark nedir? Canım.

- Olmaz a canım olmaz o. Celalli bir genç imiş mecliste geçinemez. Birini döver falan olmaz.

Kahveci bağırdı:

- Bulamadınız mı be? Mahmut Şevket Paşa'yı yapalım!

- !...

- !....

- !....

- !....

İçlerinden biri kahveciye seslendi.

- Hüseyin şu (prafa) kâğıtlarını ver bakalım. Haydi partiye!

Nokta

4.4.2. Cemiyet-i Muhabirîn Hakkında²⁶³

Cemiyet-i Matbuat teşkil edemedi ama Cemiyet-i Muhabirîn teşkil etti. Müsaade ediniz cümlesini birer birer tanıtayım:

İçlerinde en sözü geçeni: Hürmüz Efendi'dir. Kendisi ile teşerrüf edebilmek için biraz Babiâli koridorlarında dolaşmak lazımdır. Uzunca boylu, şişmanca, açık renk pardösülü, gözlüklü birisini görürsünüz. Mutlaka odur, isterseniz bir tecrübe edin azıcık kendinize memur duruverin hemen sokulur. Kendisini şöyle tanıtır: "Taymıs gazetesinin muhabirinin muhabirinin muhabirinin muhabirinin muavininin

²⁶³N.12, S.94, 6 Kânunuevvel 1326

muavininin muavini, Hürmüz bendeleri.” Elinde daima avam için yazılan kalın bir roman gezdirir. Sabahtan akşama kadar koridorları kulaçlar, nihayet saat on ikide bir ziyafet vaadiyle arkadaşlarından bir iki havadis alabilir, kesesinin aynası burnudur. Biraz zevk-verdiği üzerindeyse iki defa burnunu çeker, fazla ise bu burun çekme altıya kadar çıkar. (Jambon) yemeden kısa ve kalın ensesi çibanla malîdir. Yayı bozuk gramofondan farkı olmayan sesini Babîâlî’de tanımayan yoktur.

Ondan sonra Bedestanî Pehlivan Kadri Bey gelir. Bu hayat-ı matbuatın hakikaten büyük bir simasıdır. Avusturya’ya yapılan boykotaj esnasında başına geçirdiği kalpağını terk etmemiştir. *İkdam* sahibi Cevdet Bey bin müşkülâtla yakalık taktırabilmiştir. Yaz kış belki ceket, paltosu iliklenmez iri karnı daima nazara çarpar.

Ayağına giydiği potinler kunduracının vurduğu boya ile kalmıştır. Ablak siması düşük bıyıkları kendisine bir meşahir süsü verir.

Çerçevesiz gözlüğünün arkasından müstehzi bir nazar taşırır. Her mesele-i siyasiyeden haberdardır. Ve aday hadisesinin vuku bulacağının dört sene evvel mahallesindeki kahveciye söylemesi ne kadar dur-ı endîş olduğunu izaha kâfidir. Lakırdısını yüksek söyler bir şey sormak icap ederse tamamıyla açık göğsünü kavuşturur. İçeriye dalar. Söz ile ikna edemediği zaman kavi bazularının muavenetine müracaat eder.

Yağız Ferit Efendi’den bahsetmemek elden gelmiyor. Hiçbir Sefir, hiçbir Baş Tercüman olmaz ki bu sırnaşık gazeteci koluna girip de Hariciye’ye kadar getirmesin Hariciye’den alıp kapıya kadar teşyi’ etmesin. Artık sefirlerle laubali olmuştur. Mesela bir Baş Tercüman geçerken bastonu ile başına vurur. Bir Sefire bir tokat aşk eder. (Kral Eğleniyor) piyesinde tranbole rolünü yapar gibi Ferit Efendi önlerinde zıplar. Mukabili nedir? Bir havadis bundan başka diğer bir vazifesi daha vardır: Bir polis hafiyesi gibi herkesin yüzüne dikkat eder. Meslektaş telaşlı ise peşini bırakmaz. Bir aralık Sefirler yakalarını bırakmaları için Sadrazam’a resmen şikâyet etmişlerdi. Bütün Babîâlî komiser ve polisleri peşine düştü. İki saat kovalamaca oynadılar Ferit Efendi’yi yakalamak kabil alamadı.

Ondan sonra sıra Didar Bey’e geliyor. Acaba Babîâlî’de bir sinek uçar da ondan bu zatın haberdar olmaması kabil midir? Koridoru dönün karşınıza çıkar. Sigaranızı yakmak için bir yer arayın mutlaka oraya Didar Bey sinmiştir. Perdeyi

kımıldatın arkasından çıkar hiç ümit olunmayan yerlerde dolaşır. Her şeyi görür. Her şeyi işitir, sorunuz “Bugün Sadrazam ne yaptı deyiniz!”

“Kırk beş defa öksürdü on bir defa burnunu sildi, üç defa dışarıya çıktı dört defa gözlüğünü temizledi...” sayar. Ve bütün Babîâli memurunun da o günü ne ile geçirdiklerini bilir.

Didar Bey’den sonra size takdim edeceğim zat Rukanati Efendi’dir. Sabık Jön Türk’ün lâhik (Löpei)’nin muhabir-i siyasiyesi! Mamafih kendisinin hayat-ı hakikiyesini kimse bilmez. Nerede doğmuştur? Hangi tebaadandır. Biraz kendisi ile görüşecek olursanız dünyanın her tarafından bahseder. Mısır’da Ali Paşa’yı titretmiş Amerika Reisicumhuru ile diz dize oturmuştur. İngiltere Kraliçesi kendisine bir boyun bağı iğnesi vermiştir. Biraz daha sıkıştırın Hariciye’yi kırıp geçirdiğini anlatır, bununla beraber ben Babîâli’de kendisine ehemmiyet veren zata tesadüf edemedim.

(Mabadı var)

Nokta

4.4.3. (*Genç Türk*) Gazetesi²⁶⁴

Çocuklar! Bana yazdığınız varakayı gazetenizde okudum. Ben alaycıyım. Mesleğim öyle demokrasi falan gibi yüksek şeyler değil! Tuhaf bir şey gördüm mü? İki bir yok! Alay ederim; ve bunun için de dünyada hiçbir şeyden korkmam, çekinmem. Sizin gibi -en hafif bir tabir ile- çoluk çocuğun başından üstün laflara kalkışması kadar dünyada ve memleketimizde hiç hiçbir şeyi (komik) göremediğimden sizi yazdım. Eğer varakanızda dediğiniz gibi şebab-ı mütefekkir sizseniz eyvah!!! Bu milletin istikbaline yandık yahu! O vakit sorarım size, ey şebab-ı mütefekkir, Dâhiliye Nazırı’na “mektep görmemiş!” diye zurna gibi öten cehele kümesi! Siz hangi mektepten mezunsunuz?

Acaba doğru imla yazan içinizde kaç kişi gösterebilirsiniz? Demokrasinin dalı nedir, bilir misiniz? Bilerseniz. Niye Fransızca kitaplardan ötekine berikine tercüme ettirerek gazetenizde bu bahse dair ical-i kalem ediyorsunuz? Hani nerede o muktedir adam ki gelsin de demokrasiye dair hepimizin bildiğinden fazla bir şey söylesin! İşte size mesleğimizi bir daha tekrar ediyoruz. Öyle biz ilan-ı Meşrutiyette nutuk irad edip

²⁶⁴N.14, S.106, 13 Kânunuevvel 1326

sonra resmimizle tab' ettirmedik. Öyle gösterişler bilmeyiz. Heyet-i tahririyemiz meyanında büyük vatanperverlerimiz yok! Biz bu vatanın aciz bir ferdiyiz.

Vatanımızda muzır gördüğümüz şeyleri mizah kılıklı tenkit daha doğrusu tezyif ederiz. Her halde Allah sizden razı olsun siz de olmasanız memleket eğlencesiz kalacak!

Var olun var olun. Yaşasın demokratlar!

Zehir

4.4.4. Dereden Tepeden²⁶⁵

Bir köye acemi bir misafir gelmiş, ne han ne de bir oda olmadığından sokak ortasında yatmış, ertesi gün diğer bir köye varmış sual etmişler –nereden geliyorsun?- hansız odasız köyden geliyorum, demiş. Ucuzluk, pahalılık nasıl demişler? Sokakta yatacak olunca hiç paraya ihtiyaç yoktur, cevabını vermiş...

Geçen gün İzmir gazeteleri Yunan vapuruyla gelecek gazyağlarının harice çıkarılmaması ve satın alınması “İzmir Boykotaj” Cemiyeti tarafından tavsiye ediliyordu. Hâlbuki bir kere sual edilse acaba boykotaj cemiyeti var mı? Hayır yoktur. O halde ne yapmalı...

Geç!

4.5. Mektup

4.5.1. Lahey Sulh Konferansı'na Açık Mektup²⁶⁶

Ey Heyet-i Muhtereme,

Hepinizin malumu olmak gerektir ki Şark ile Garp arasında asırlardan beri bedihi bir su-i tefehhüm hüküm-ferma olmaktadır. Garp hiçbir vakit Şark'ı iddia ettiği hakikiyetliğine, yedd-i inhisarına almak istediği hakikat hamiliğine rağmen layık olduğu bir nazar ile görmedi; Şark ve Garb'ın tarih münasebetiyle nabit olan bu cereyanın netayicinden olarak üç sene evvel hayret-i âleme karşı bir inkılab-ı adl ü hakk vücuda getiren genç Türkiye'de aynı suretle mukabele gördü: iptida Avrupa'nın inanmadığı bu inkılab-ı mesudun zahirî bir nümayiş-i milli olmadığı mertebe-i yakîne

²⁶⁵N.53, S.422, 22 Temmuz 1327

²⁶⁶N.14, S.110, 13 Kânunuevvel 1326

vasıl olunca hükümet-i istidadiyeyi imha ile iktidar-ı hâkimiyeti yedd-i yemin-i istiklaline alan Genç Türklerin siyaset-i Dâhiliye ve Hariciyelerine hücum ve taarruz edilmeğe, bazı erbab-ı tesvilâtının itiraz-ı şahsiyeleri asarına hakikat süsü verilmeye başlandı. Bu cereyan-ı efkârın en sarîh bir şekline ise ihbaren istikraz meselesinden dolayı Fransa ve Türkiye arasında hadis olan bazı vakayi'de müsadif edilir.

Bu cümleden olarak Genç Türklüğe karşı ref' edilen sada-yı itirazatın bir kısmında yeni Türkiye'nin ceng-cuyâne takip etmekte olduğuna dair birtakım müfteriyana tesadüf edildi. Bu müfteriyana efkâr-ı umumiye-i Osmaniye'ye tercüman olan Genç Türk gazeteleri tarafından vuku bulan makailelere inanmayanları ikna etmek için teşkilat-ı askeriyemiz münasebetiyle Meclis-i Mebusan'da cereyan eden müzakeratı göstermek en kati ve ciddi bir delil teşkil eder. Bu müzakerattan bütün âlem anlamıştır ki Harbiye Nazırımız geçen seneki masarîf bütçesinden üç milyon lira iktisat eylemiştir. İşte genç Türkiye bu suretle (1200) senesi heyet-i maliyelerinde tahdid-i teslihat hakkında dûr-dirâz cereyan eden müzakerat neticesinde tahdid-i beynelmilelin pek ziyade şayan-ı arzu olduğuna dair ittihaz olunan mukarrerat bugün kadar hiçbir devlet-i mütemeddine-i Avrupaiye tarafından fiilen hüsnükabul görmediği halde bugün genç Türkiye bu hususta bütün âlem-i medeniyete numune-i imtisal oluyor.

Genç Türklüğün heyet-i muhteremelerinin kararını tasviben takip etmekte olduğu bu meslek-i sulhperverâne ve asayişperverânenen dolayı siz insaniyet hadimlerinin de bir hisse-i mübahatı bulunması tabiidir. Binaenaleyh tarih-i beynelmilelde genç Türkiye tarafından ilk defa atılmış olan şu hatve-i terakkiyi heyet-i muhteremenize tebliğe ve Avrupa efkâr-ı umumiyesine karşı bizlere müzaherete ricaya müsaraat eylerim...

Gözlüklü

4.5.2. Bir Mektup²⁶⁷

Azizim Nokta,

Bazı kereler sizin yazdığınız makaleleri okuyarak ferahlanıyorum. Fakat, bilir misiniz? Siz de gayet tuhafsiniz. Vakıa tuhafsiniz! Dediğimden dolayı belki hazır aleyhinize bazı güna gubar-ı iğbirar konmak ihtimali varsa da rica ederim

²⁶⁷N.19, S.151, 30 Kânunuevvel 1326

darılmayınız, maksadım o değil haşa size bu gibi isnadatta bulunmak benim haddim değildir. Lakin emin olunuz ki bendeniz sizi seve seve okuyanlardan birisiyim. Siz bazen Fecr-i Âti şairlerinden bahsediyorsunuz, bazen de Maarif Nazır-ı Sabık ve lahiki Emrullah Efendi'yi ele alıyorsunuz. Bazen de fesinizi önünüze yıkıp bir politikacı oluyorsunuz. Ah ne mutlu sizin sillenize uğrayanlara! Çünkü dikkat ediyorum ki siz kime yazsanız onun başına devlet kuşu konuyor. Bir bakıyorum Fecr-i Âti aleyhinde yazmışsınız, bunu üzerine Fecr-i Âticiler günden güne meşhur oluyorlar, baya çoluk çocukluktan kurtulup büyük adamlar sırasına geçiyorlar. Bir de bakıyorum bir gün Demokratların aleyhine yazıyor, dehşetli, dehşetli çıkışıyorsunuz, ertesi gün bakıyorum Demokratlar birer birer büyüüp adam oluyorlar, Paris yolunu tutuyorlar, orada bilmem Şerif Paşa mı, Herif Paşa mı namında bir kadın ağrısı varmış, onunla dehşetli, kârlı mukaveleler nameler akdediyorlar!

Ah, keşke Emrullah Efendi hazretleri aleyhine yazdığınız yazıları israf etmeyerek benim aleyhimde yazmış olsaydınız, ne iyi olurdu. Ben de şimdi onun gibi büyük bir adam olurdum. Zat-ı aliniz, yazdınız, yazdınız, yalvardınız, yakardınız, istizah oldu. O âlim denilen zat dünyada henüz kimseye nasip olamamış bir muvaffakiyete nail oldu.

Şu esnada da görüyorum ki Poşu Efendi'nin aleyhine yazmaya başlamış, var kuvveti dilinize vererek eteklerinizi belinize sokmuş, bir elinizi kalçanıza dayamış, almış yürümüşsünüz. Eyvahlar olsun, azizim fakat ne yapıyorsunuz, beni artık bir korku almaya başladı, eğer siz Poşu Efendi aleyhine de böyle yazmakta devam ederseniz şüphesiz olarak biliyorum ki bir gün gelecek o zat da Yunanistan'a Kral olacak, biz de elimizden kendisi gibi zeki ve gayûr bir fırka-ı muhalife reisi kaybetmiş olacağız!

İşte, azizim Nokta, sizin yazdığınız şeyler pek tuhaf, pek hoş a gidiyor, adeta bayılıyorum. Lakin eğer siz böyle yapmaya devam ederseniz işler fenalaşacak. Onun için şimdi pek nazikâne bir tavsiyede bulunacağım: Bundan sonra hemen ilk işiniz şiire, kasideciliğe heves etmek olsun. Bunu pek çabuk öğreneceğinize eminim. Öğrendikten sonra hemen Nazırların, mebusların, demokratların hakkında methiyeler kasideler yazınız, yazınız da bu suretle onların ellerinden kurtulalım, yoksa başka suretle hiç kabil değil.

Refik, Şefikiniz ?

4.5.3. Beşte bir Yekûn²⁶⁸

(...)

Düşmeyecek! Düşmeyecek! Düşmeyecek! Patlasak da düşmeyecek; çatlasak da düşmeyecek. Pek de öyle hükmetmeyelim. Ne kadar olsa iyi adamdır. Hele bir açık mektup yazalım. Bakalım belki kendi çekilir:

Maarif Nazırı'na Açık Mektup

Muhterem Âlim Adam,

Ne olacak? Dünya dediğin kime bakidir. Milletin gözü yollarda kaldı. Otuz milyon milletin beklemekten imanı gevredi. Sen iyi bir adama benziyordun yarın öbür gün öleceksin. Bu makama başkası gelecek. Senin gibi mantıkî düşünen bir gözlüklü efendi bunu takdir etmez mi? Hem sen âlimsin, fazılsın, nafilin inat etme. İnat iyi şey değildir. Sonra adama (Abdurrahman Paşa!) derler. Haydi benim sakallı bebeğim haydi. İstifa ediver. Çekil sen de kurtul biz de kurtulalım. İstersen seni ayana gönderelim. Bak tek mil dünya aleyhine döndü. Sen böyle mi idin. Haydi bakalım bir hamiyet göster “Alın nezaretinizi başınızda paralayın!” de. Ama diyeceksin ki “Benden iyisi mi gelecek?” orası öyle ama anlaşıldı yapamıyorsun. Yine mantık okut, hoca ol ne yapacaksın nezareti falan. Haydi aslanım haydi civanım göreyim seni belki yola gelirsin.

İmza

300 Milyon Müslüman ve

Bir O Kadar

Osmanlı Muhibbi

²⁶⁸N.15, S.117, 16 Kânunuevvel 1326

4.6. Mizahi Haber

4.6.1. “Gıdık”ın Müstahberat-ı Hususiye-i Mühimmesi²⁶⁹

Celal Sahir Bey dün akşam saçlarını kestirmiştir. Şairin saçının her kılı bütün Fecr-i Âti kulüplerine dağıtılmıştır. Her taraftan matem sesleri yükseliyor. Mumaileyh Avrupa’dan ve birçok yerlerden taziyet telgrafları gelmektedir.

4.6.2. Patrik Efendi²⁷⁰

Patrik Efendi Makedonya’da Rum vatandaşlarımıza icra edilen tazyik ve zulümden bâhis Siyah Kitap namıyla bir eser telif ediyormuş. Celal Sahir Bey kendi eserine edilen reklamdan dolayı Patrik Efendi’ye bir heyet-i edebiye göstererek teşekkür etmiştir.

4.6.3. (D. K.)’ye Müjde!²⁷¹

Sabah muharrir-i ser-sütununun monoton makalelerinden bıkip usanan erbab-ı yesârdan bir zat badema yazılarının sahaif-i matbuatta görünmemesi için “*Sabah*”ın kendisine verdiği maaşın bir buçuk misli vermeği taahhüt edecekmiş!.. Hem de kaydı hayat şartıyla!.. Artık muharrir-i muhteremin ayâna geçmiş fikrinden de sarfinazar edebileceği kavien memuldür.

4.7. İlan-Reklam

4.7.1. İlan²⁷²

Paris konservatuvarından birinci derece şahadetname ihraz ederek çıktıktan sonra Avrupa’nın en kibar aileleri nezdinde müddet-i medide piyano talim ile iktisab-ı hüsn-şöhret etmiş bulunan bir Fransız Matmazeli, bütün Avrupalılar nezdinde bir şöhret ve tesir-i sehharane ihraz etmiş olan şarkta ikameti arzu ile bu kere İstanbul’a gelmiş ve kibar Osmanlı ailelerinden piyano talim etmek arzu edenlere arz-ı hizmete amade bulunmuş olduğundan şu fırsattan istifade etmek isteyen zevatın gazetemiz idarehanesine müracaat buyurmalarını rica ederiz.

²⁶⁹N.15, S.116, 16 Kânunuevvel 1326

²⁷⁰N.17, S.135, 23 Kânunuevvel 1326

²⁷¹N.28, S.222, 21 Şubat 1326

²⁷²N.4, S.32, 1 Teşrinisani 1326

4.7.2. İlan²⁷³

En nezih bir Osmanlı sahnesi olan canlı karagözü muhterem karilerimize suret-i mahsusada tavsiye eder ve bu akşam mezkûr kumpanya tarafından Şehzadebaşı'ndaki hususi tiyatrodaki fevkalade gülünçlü bir piyesin hakikaten emsali görülmemiş derecede mükemmeliyetle vaz-ı sahne edileceğini arz ve bayan eyleriz.

4.7.3. Bu Fırsat Bir Daha Ele Geçmez “Helal Ticarethanesi”²⁷⁴

Yeni Postane Caddesinde kat’-i muamele edileceğinden mevcut mallar fiyat-ı hakikiyelerinden daha ucuz satılmaktadır.

İngiliz, Fransız, elbiselik kumaşları kadın ve çocuklar için erkekler için ayakkabıları, gömlek, yaka boyunbağları ve enva-ı ıtriyat mallarımızın nefaset-i zarafeti ve fiyatların hayret edecek derecede ehveniyetini görmekle mutlaka şu fırsattan istifade etmek isteyenlerin mağazamıza teşrif buyurmaları tavsiye olunur.

4.7.4. Nesl-i Beşer İnsanın Menşei²⁷⁵

Memleketimizde bir buçuk sene evvel bir fidan halinde reks olunarak bugün köklerini budaklarına mütefekkirler arasına salmış olan (Teceddüd-i İlmî ve Felsefî) kütüphanesi tarafından neşredilen bu eseri okuyunuz. Meşhur Ernest Hegel’in²⁷⁶ eseridir. İnsanların nasıl maymundan teferru’ ettiklerini selis bir surette izah eder. Fiyatı beş kuruştur. Her kitapçada bulunur.

4.8. Gazetenin Okuyucu-Mevzi İlişkileri

4.8.1. İtizar²⁷⁷

Gazetemiz birkaç haftalık tatilden sonra bugün tekrar saha-i matbuata atılıyor. Kar’ilerimizin birçoğundan teessüfü havi mektuplar aldık! Kendilerine pek çok teşekkür ederiz. Tahkire karşı edilecek mukabelenin tahkirden keskin olması lazımdır. Fakat zamanın nezaketi bu hakikati ihata edemedi. Yaptığımız hareketten dolayı hiçbir zaman nadim olmadık. Acı tecavüzlere karşı deryadil olamıyoruz. Bazı mesail vardır ki münakaşa ile, mantık ile hallonulur. Tecavüz pek acı olursa o zaman eteği bele

²⁷³N.5, S.40, 4 Teşrinisani 1326

²⁷⁴N.15, S.120, 16 Kânunuevvel 1326

²⁷⁵N.61-1, S.487, 23 Kânunuevvel 1327

²⁷⁶ Gazetede yanlış verilmiştir. Doğrusu; Ernest Haeckel’dir.

²⁷⁷N.21, S.162, 27 Kânunusani 1326

sokup kavgaya girişmek böylelikle mütecavizin haddini bildirmek icap eder. Bizde böyle yaptık. Ne yapalım? Ayranımız kabardı. Türklük öyle icap ettirdi. Mahkûm olduk fakat hiçbir zaman meysus olmadık. Divan-ı Harp ise bu memlekette bir adalet ve müsavat mevcut olduğunu bu vesile ile bir daha ispat etmiş oldu. Buna bir misal teşkil etmek de büyük bir şereftir. Bazen insan dayanamıyor. Gıdıklamak isterken çimdikliyor.

4.8.2. Açık Muhabere²⁷⁸

Taşra mevzilerine

Bu hafta aybaşı olmak münasebetiyle hesapların bir an evvel gönderilmesi rica olunur.

4.9. Bilmece

4.9.1. Bilmece²⁷⁹

Mükellef bir yazıhane önünde palabıyık, kazıksakal, muhip, müthiş bir adam oturuyor. Gözler dönmüş, bıyıklar dikilmiş, etrafına baktıkça gözüne ilişenler lerzan ve hizan. Karşısında matruş beyaz bıyıklı kıranta bir meslektaş el pençe divan durur, korkudan yüzü gül pembesi rengine girmiştir. Ta uzaktan posta vapurlarının sedası gelir. Bu iki zatın hüviyetini kim temin edebilirse gazetemizin bir nüshalık abonesi verilecektir.

4.9.2. Bilmecelerimiz²⁸⁰

1

Aklı çok saçı yok

Bir yuvarlak keçidir.

Pır pır eder uçamaz

Çukura düştü çıkamaz.

²⁷⁸N.22, S.175, 1 Şubat 1326

²⁷⁹N.17, S.134, 23 Kânunuevvel 1326

²⁸⁰N.18, S.140, 27 Kânunuevvel 1326

2

Boyu santur çivisi
Eni hamam kedisi
Parası kalmaz sırtır.
Cebi deliktir kırışır.

3

Sakalı bitli,
Aklı kertikli
Boyuna yazdık çizdik
Oldu gedikli.

4

Cübbesi var, şalvarı var
Yıldızı var, (Ahbar)'ı var
Beğenmezsen ne yapalım
O kusurlar sende de var.

5

Sakal bıyık kazıktır
Bir ateşli marsıktır.
Aman kıyma Paşacığım
Bana pek çok yazıktır.

6

Projeye meraklı

Sakalı daim taraklı

Ne yapalım sakalı

Bize lazımdır aklı

7

Sözü acıdır yüreği tatlı

Küfrü boldur kendisi haklı

Çok kızdırdım sakın beyimi

Sonra zıvanadan çıkarır aklı.

8

Attan indi vapura bindi.

Haliç'in kıyısına şöylece sindi.

Taş atayım deme sonra karışmam

Alınca kılıncı beynine bindi.

4.10. Mizahi Fıkra

4.10.1. İstanbul'un İmarı İçin Teşekkül Eden Komisyonunda²⁸¹

Reis – Efendim. Bahsedeceğim mesele sırf benim bir arzumdur bunun husule gelmesi için hakikaten himmetinizi beklerim. Köprü başını açmak, bütün dükkânları istimlak ederek orasını geniş bir meydan haline koymak orta yerine bir sütun rezk ederek “Hürriyet Meydanı” tesmiye etmek. Nasıl elzem değil mi?

Azadan biri – Evet doğru fakat elzem değil ondan elzemi var?

- ?

- Beyazıt Meydanı! Orta yerdeki takı bırakmak şartıyla bütün parmaklıkları yıkmak, orasını açmak tasavvur edin letafeti! Orta yerinde de Sultan Beyazıt'ın bir

²⁸¹ N.10, S.77, 25 Teşrinisani 1326

heykelini rekt edin ismini de “Uhuvvet Meydanı” koyun bakın o vakit şehir nasıl güzelleşir.

Bir başkası - Bu da nafile ondan daha mühimi var. Adliyenin ortasındaki millet bahçesini kaldıralım orayı genişletelim, mermer bir terazi heykeli rekt edelim, meydanın ismini Adalet Meydanı koyalım.

Zabıt kâtibi (kendi kendine mırıldanarak) – Yok bütün İstanbul’un evlerini kaldırıñ dümdüz yapıñ “Müsavat Meydanı” deyin daha münasip!

4.10.2. “Şöyle Böyle” Avrupa’da Oluyormuş²⁸²

Kont’un birinin bir aşçısı varmış. Gayet güzel yemek pişirmiş, Kont aşçısına bahş vermek ister, fakat para vermek istemediğinden nihayet piyango çıkacağından ümidini kestiği bir bileti verip, tali’ birkaç gün sonra o bilete yirmi bin liralık bir ikramiye çıkar. Kont’un etekleri tutuşur ne yapsın? Aşçı kadını nikâhlar. Bir gün sırasına getirir, bileti ister. Sabiken aşçı, fakat hal-i hazırda Kontes olan Madam, yüzü kızararak, o bileti evvelce nişanlısı bulunan bakkalın çırağına vermiş olduğunu söyler. Artık Kont cenaplarının pişmanlığına derece tasavvur mu olunur.

²⁸² N.53, S.423, 22 Temmuz 1327

5. SONUÇ

Türk basınında, II. Meşrutiyet'in ilanından sonra ciddi bir rahatlama yaşanmış ve bu süreçte siyasi, edebi, fıkri gazete ve dergilerin yanı sıra mizah gazete ve dergilerinde de önemli bir artış gözlemlenmiştir. II. Meşrutiyet'in ilk yıllarında yayın hayatına başlayan en önemli mizah yayınları arasında *Cem*, *Kalem*, *Gıdık*, *Karagöz* ve *Boşboğaz ile Güllabi* gibi yayınlar sayılabilir.

Bu tez çalışmasında incelenen *Gıdık* gazetesi, içerik itibarıyla bir siyasi mizah gazetesi olarak değerlendirilse de yazılarında, edebiyatla ilgili konular ve bazı edebi türlere de çokça yer vermiştir. *Gıdık* gazetesi, 21 Teşrinievvel 1326 (3 Kasım 1910) Perşembe günü yayın hayatına başlamış ve yayını 27 Eylül 1328 (10 Ekim 1912) tarihine kadar sürdürmüştür. Gazetenin imtiyaz sahibi, başyazarı ve sorumlu müdürü yayın sürecinde birkaç defa değişmekle birlikte, gazetenin yönetimini genel itibarıyla H. Seyfettin ve Arif Hikmet yürütmüştür. Bunun yanında gazetede Refi Cevat (Ulunay), Ahmet Rasim, Fuat Talat, Mehmet Sıtkı (Akozan) ve Cemil Hakkı gibi çok önemli yazarların yazıları yayınlanmıştır. Ayrıca gazetenin bazı sayılarında Süleyman Tevfik, Mahmut Yesari, Celîs, Mehmet Eşref ve Enis Avni (Akagüngüz) gibi yazarların yazılarına da yer verilmiştir.

Gıdık gazetesi, bir mizah gazetesi olarak insanları güldürmeyi amaçlamaktan ziyade, hicvederek eleştirme, toplumun ve siyasetin aksaklıklarını vurgulama amacı taşımıştır. 31 Mart Vakası'nın yaşanmasından bir buçuk yıl sonra yayın hayatına başlayan *Gıdık*, basın üzerindeki baskıların yeniden artmaya başladığı, İttihat ve Terakki ile muhaliflerin iktidar mücadelesine girdiği, Trablusgarp Savaşı'nın yapıldığı ve Balkan Savaşları öncesi gerilim ortamının yaşandığı dönem boyunca, 1912'nin son çeyreğine kadar yayın hayatını sürdürmüştür. Bir siyasi mizah gazetesi olarak sınıflandırılması gereken *Gıdık*'ta, yayınlandığı dönemde yaşanan bu hadiselerin hemen hepsiyle ilgili yazıların yanında, halkın gündemindeki diğer olaylarla ilgili de çok sayıda yazı yayımlanmıştır. Bu yönüyle *Gıdık*, yayınlandığı 2 yıllık bir dönemde yaşanan politik ve sosyal hadiselerle, halkın gündem maddelerine

ışık tutmuş ve II. Meşrutiyet sonrası için yapılacak siyasi tarih, sosyoloji ve edebiyat incelemeleri için de önemli bir kaynak olmuştur.

Gıdık gazetesinin yazar kadrosuna bakıldığında, Refi Cevat ismi öne çıkmaktadır. Yazar, gazetede başyazar olarak çalıştığı dönemlerde gazetenin yayın yükünün önemli bir kısmını üstlenerek Arı, Nokta, Virgül, R. C. gibi müstear isimlerle fıkra, mizahi haber ve hikâyeler yayınlamıştır. Ayrıca yazarın gazetede *Mebusun Aşkı* adlı bir romanı da tefrika edilmiştir. Refi Cevat bu yazılarında daha çok gündemle ilgili mizahi değerlendirmeler yapmış ve dönemin bazı siyasilerini, edebiyatçılarını ve gazetecilerini hicvetmiştir. Gazetenin önemli yazarlarından bir diğeri de gazetenin bir dönem başyazarlığını da yapmış olan Ahmet Rasim'dir. Ahmet Rasim'in de gazetede Gözlüklü ve Şehir Mektupçusu A. R. imzalarıyla fıkralarının yayınlandığı görülmektedir. Yazarın ayrıca *Gıdık*'ta dört adet "şehir mektubu" da yayınlanmıştır. Bu dört yazı, yazarın *Şehir Mektupları* adlı dört ciltlik kitabında yer almaması hasebiyle ayrıca önem arz etmektedir. Ahmet Rasim'in yazıları daha çok sosyal eleştiri olarak sınıflandırılabilir. Toplum hayatındaki bazı sorunlara değinen yazılar olmakla birlikte, bazen siyaset ve gündemle ilgili yazılar kaleme aldığı da görülmektedir. *Gıdık* gazetesinde ayrıca Fuat Talat, Mehmet Sıtkı (Akozan), Mehmet Asaf, Cemil Hakkı, Süleyman Tevfik, Mahmut Yesari, Celîs, Mehmet Eşref, Hüseyin Kâmi, Ahmet Reşat ve Enis Avni'nin (Akagüngüz) de yazıları yer almaktadır.

Gıdık gazetesindeki yazılara bakıldığında bunların arasında fıkraların öne çıktığı görülmektedir. Mizahi bir üslup kullanılarak yazılan bu fıkralarda, siyaset, edebiyat, basın, kadın-erkek ilişkileri, belediye sorunları gibi pek çok konuya yer verilmiştir. Gazetede fıkradan sonra en çok kullanılan tür ise hikâyeye olmuştur. Gazetede yer alan hikâyeleri iki gruba ayırarak, ilk gruba mizahi yönü ağır basan hikâyeleri, ikincisine ise edebi yönü ağır basan hikâyeleri koymayı uygun buluyoruz. İlk gruptaki hikâyelerin amacı yalnızca kahramanını gülünç duruma düşürmek ve siyasi ya da sosyal bir mesaj vermek olup bu hikâyelerde gerçek karakterlerin üzerinden kurgu metinler oluşturulduğu görülmektedir. Örneğin bir Paşa'nın, bir Nazır'ın üzerinden kurulan hikâyede kahraman gülünç duruma düşürülerek hicvedilmiştir. Diğer gruptaki hikâyelerde ise kurmaca karakterler üzerinden kurgu metinler oluşturulmuş ve amaç siyasi bir mesaj yerine edebi bir zevk vermek olmuştur. Gazetede yer alan önemli türlerden biri de roman tefrikaları olmuştur. Yayın süreci boyunca dört romanın tefrikasına başlanan gazetede, bunların hiçbirinin sonu

getirilememiş, hatta bunlardan ikisi tek sayıda kalmıştır. Bu tefrikalardan en önemlisi kuşkusuz Refi Cevat'ın *Mebusun Aşkı* adlı tefrikasıdır. Yazarın gazetede çalıştığı dönem boyunca yayınlanan bu roman hiçbir zaman tamamlanamamış ve yayınlanamamıştır. Gazetede yer alan bölümde ise Anadolu'nun bir kasabasından gelen bir mebusun İstanbul'da yaşadığı aşk macerasının mizahi bir dille ve ana karakter olan mebus karikatürize edilerek anlatıldığı görülmektedir. Gazetede bu türlerin dışında; mizahi haber, şiir, mektup, ilan ve reklam gibi türlerde de çok sayıda yazı yer almaktadır.

Mizah dergileri yayınlandıkları döneme mizahi bir bakışla ışık tuttıkları için hem edebiyat araştırmacıları hem de dönemle ilgili tarih ve sosyoloji araştırmaları yapan bilim insanları için önemli veriler sunmaktadır. 1910-1912 yılları, yani bir imparatorluğun son yıllarına rastlayan yıllarda yayınlanan *Gıdık* gazetesi de bu yönüyle önemli bir örnek olup yazılarında, hem yayınlandığı dönemin gündemine, hem de dönem insanların düşüncelerine ayna olarak daha sonraki yıllarda yapılacak araştırmalar için önemli bir kaynak oluşturmuştur.

KAYNAKÇA

- Ahmet Rasim. **Şehir Mektupları**. İstanbul: Kapı Yay., 2013.
- Akyüz, Kenan. **Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri 1860-1923**. İstanbul: İnkılap Kitabevi, 2010.
- Albayrak, Nurettin. “Mizah”. **TDV İslâm Ansiklopedisi**. C.30. İstanbul: TDV Yay., 2005: 208-209.
- Altınkaynak, Hikmet. **Türk Edebiyatında Yazarlar ve Şairler Sözlüğü**. İstanbul: Doğan Kitap, 2007.
- Çalık, Etem. **Türk Edebiyatında Müstear-Mahlas ve Tapşırmalar**. Erzurum: Aktif Yay., 1999.
- Çapanoğlu, Münir S. **Basın Tarihimizde Mizah Dergileri**. İstanbul: Garanti Matbaası, 1970.
- Çeviker, Turgut. **Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü 1**. İstanbul: Adam Yay., 1986.
- _____. **Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü 2**. İstanbul: Adam Yay., 1986.
- _____. **İmzasız Karikatürler Antolojisi**. İstanbul: Adam Yay., 1989.
- Duman, Hasan. **Başlangıcından Harf Devrimine Kadar Osmanlı-Türk Süreli Yayınlar ve Gazeteler Bibliyografyası ve Toplu Kataloğu, 1828-1928**. 3c. Ankara: Enformasyon ve Dokümantasyon Hizmetleri Vakfı Yay., 2000.
- Durmuş, İsmail. “Mizah”. **TDV İslâm Ansiklopedisi**. C.30. İstanbul: TDV Yay., 2012: 205-206.
- Gıdık Gazetesi**, S. 1-69.
- Işık, İhsan. **Resimli ve Metin Örnekli Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi**. 10 c. Ankara: Elvan Yay., 2006.
- İnuğur, M. Nuri. **Basın ve Yayın Tarihi**. İstanbul: Nihat Sayâr Yayın ve Yardım Vakfı Yayınevi İşletmesi Yay., 1978.
- Kahraman, Âlim. “Mizah”. **TDV İslâm Ansiklopedisi**. C.30. İstanbul: TDV Yay., 2012: 209-211.
- Karaalioglu, S. Kemal. **Ansiklopedik Edebiyat Sözlüğü**. İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabevi, 1983.

- Karataş, Turan. **Ansiklopedik Edebiyat Terimleri Sözlüğü**. İstanbul: Sütun Yay., 2011.
- Koloğlu, Orhan. “Osmanlı Basını: İçeriği ve Rejimi”, **Tanzimat’tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi**, C.1. İstanbul: İletişim Yay., 1985: 69-93.
- _____. **Osmanlı’dan Günümüze Türkiye’de Basın**. İstanbul: İletişim Yay., 1992), 13.
- Kutay, Cemal. **Osmanlı’da Mizah (1868-....) Kişiler, Olaylar, Belgeler, Çizgiler, Dergiler**. İstanbul: Acar Bilgi Merkezi Yay., 2013.
- Lewis, Bernard. **Modern Türkiye’nin Doğuşu**. Çev. Boğaç Babür Turna. 3. bs. Ankara: Arkadaş Yay., 2008.
- Münasiptir Efendim Gazetesi**, S. 1-2.
- Okay, Orhan. “Hiciv”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**. C.17. İstanbul: TDV Yay., 2012: 447.
- _____. **Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı**. 3. bs. İstanbul: Dergâh Yay., 2011.
- Pala, İskender. “Mizah”. **TDV İslâm Ansiklopedisi**. C.30. İstanbul: TDV Yay., 2012: 208.
- Semih, Mehmet. **Türk Edebiyatında Mahlaslar, Takma Adlar, Tapşırmalar ve Lakaplar**. İstanbul: Anahtar Kitaplar Yay., 1993.
- Tanpınar, Ahmet Hamdi. **XIX. Asır Türk Edebiyatı Tarihi**. 6. bs. İstanbul: Yapı Kredi Yay., 2009.
- Topuz, Hıfzı. **II. Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi**. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2003.
- Varlık, Bülent. “Tanzimat ve Meşrutiyet Dergileri”. **Tanzimat’tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi**. C.1. İstanbul: İletişim Yay., 1985: 113-125.
- Yağcı, Erkul, A. Selin. “Catalogue of Indigenous and Translated Novels Published Between 1840 and 1940”. http://kisi.deu.edu.tr/selin.erkul/Erkul_Catalogue_July_2011.pdf [05.05.2014].
- Yıldırım, Tahsin. **Edebiyatımızda Müstear İsimler**. İstanbul: Selis Kitaplar, 2006.
- Yücebaş, Hilmi. **Hiciv ve Mizah Edebiyatı Antolojisi**. İstanbul: L&M Yay., 2004.
- Yümlü, Murat. “Yüzellilikler Meselesi, Mesud Fani Ve Risalesi Üzerine Bir İnceleme”, **History Studies**, Volume 2/3, (2010): 333-339.

EKLER

Ek 1. Tablolar

Tablo 1

SENE	SAYI	TARİH	GÜN	MÜDİR-İ MES'ÛL	SERMUHARRİR	SAHİB-İ İMTİYAZ
1326-1	1	21 Teşrinievvel	Perşembe	M. Hazım	Fuat Talat	H. Seyfettin
1326-1	2	25 Teşrinievvel	Pazartesi	M. Hazım	Fuat Talat	H. Seyfettin
1326-1	3	28 Teşrinievvel	Perşembe	M. Hazım	Fuat Talat	H. Seyfettin
1326-1	4	1 Teşrinisani	Pazartesi	M. Hazım	Fuat Talat	H. Seyfettin
1326-1	5	4 Teşrinisani	Perşembe	M. Hazım	Fuat Talat	H. Seyfettin
1326-1	6	8 Teşrinisani	Pazartesi	M. Hazım	Fuat Talat	H. Seyfettin
1326-1	7	15 Teşrinisani	Pazartesi	Arif Hikmet	Yok	H. Seyfettin
1326-1	8	18 Teşrinisani	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	9	22 Teşrinisani	Pazartesi	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	10	25 Teşrinisani	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	11	29 Teşrinisani	Pazartesi	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	12	6 Kânunuevvel	Pazartesi	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	13	9 Kânunuevvel	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	14	13 Kânunuevvel	Pazartesi	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	15	16 Kânunuevvel	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	16	20 Kânunuevvel	Pazartesi	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	17	23 Kânunuevvel	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	18	27 Kânunuevvel	Pazartesi	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	19	30 Kânunuevvel	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	20	3 Kânunusani	Pazartesi	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	21	27 Kânunusani	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	22	1 Şubat Salı	Salı	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	23	3 Şubat	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	24	7 Şubat	Pazartesi	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	25	10 Şubat	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	26	14 Şubat	Pazartesi	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	27	17 Şubat	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	28	21 Şubat	Pazartesi	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	29	24 Şubat	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1326-1	30	28 Şubat	Pazartesi	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1327-2	31	3 Mart	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1327-2	32	7 Mart	Pazartesi	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1327-2	33	10 Mart	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin

1327-2	34	14 Mart	Pazartesi	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1327-2	35	17 Mart	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1327-2	36	21 Mart	Pazartesi	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1327-2	37	24 Mart	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1327-2	38	28 Mart	Pazartesi	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1327-2	39	31 Mart	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	H. Seyfettin
1327-2	40	7 Nisan	Perşembe	Arif Hikmet	Yok	H. Seyfettin
1327-2	41	14 Nisan 1327	Perşembe	Arif Hikmet	Şehir Mektupçusu Ahmet Rasim	H. Seyfettin
1327-2	42	21 Nisan	Perşembe	Arif Hikmet	Şehir Mektupçusu Ahmet Rasim	H. Seyfettin
1327-2	43	28 Nisan	Perşembe	Arif Hikmet	Şehir Mektupçusu A. R.	H. Seyfettin
1327-2	44	5 Mayıs	Perşembe	Arif Hikmet	Şehir Mektupçusu A. R.	H. Seyfettin
1327-2	45	12 Mayıs	Perşembe	Arif Hikmet	Şehir Mektupçusu A. R.	H. Seyfettin
1327-2	46	19 Mayıs	Perşembe	Arif Hikmet	Yok	H. Seyfettin
1327-2	47	26 Mayıs	Perşembe	Arif Hikmet	Yok	H. Seyfettin
1327-2	48	2 Haziran	Perşembe	Arif Hikmet	Yok	H. Seyfettin
1327-2	49	9 Haziran	Perşembe	Arif Hikmet	Yok	H. Seyfettin
1327-2	50	20 Haziran	Pazartesi	Arif Hikmet	Yok	H. Seyfettin
1327-2	51	29 Haziran	Çarşamba	Arif Hikmet	Yok	H. Seyfettin
1327-2	52	8 Temmuz	Cuma	Arif Hikmet	Yok	H. Seyfettin
1327-2	53	22 Temmuz	Perşembe	Arif Hikmet	Yok	H. Seyfettin
1327-2	54	4 Ağustos	Perşembe	Arif Hikmet	Yok	H. Seyfettin
1327-2	55	8 Eylül	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	Arif Hikmet
1327-2	56	15 Eylül	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	Arif Hikmet
1327-2	57	29 Eylül	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	Arif Hikmet
1327-2	58	13 Teşrinievvel	Perşembe	Arif Hikmet	Refi' Cevat	Arif Hikmet
1327-2	59	10 Kânunuevvel	Cumartesi	Arif Hikmet	H. Kemalettin	H. Kemalettin
1327-2	60	15 Kânunuevvel	Perşembe	Arif Hikmet	H. Kemalettin	H. Kemalettin
1327-2	61-1	23 Kânunuevvel	Cuma	Süleyman Tevfik	H. Kemalettin	H. Seyfettin
1327-2	62-2	31 Kânunuevvel	Cumartesi	Süleyman Tevfik	H. Kemalettin	H. Seyfettin
1328-3	61	23 Ağustos	Perşembe	Arif Hikmet	Mehmet Asaf	H. Seyfettin
1328-3	62	27 Ağustos	Pazartesi	Mehmet Asaf	Mehmet Asaf	H. Seyfettin
1328-3	63	30 Ağustos 1328	Perşembe	Mehmet Asaf	Mehmet Asaf	H. Seyfettin
1328-3	64	3 Eylül	Pazartesi	Mehmet Asaf	Mehmet Asaf	H. Seyfettin
1328-3	65	6 Eylül	Perşembe	Arif Hikmet	K. N.	H. Seyfettin
1328-3	66	10 Eylül	Pazartesi	Arif Hikmet	Yok	H. Seyfettin
1328-3	67	13 Eylül	Perşembe	Arif Hikmet	Yok	H. Seyfettin
1328-3	68	17 Eylül	Pazartesi	Arif Hikmet	Yok	H. Seyfettin
1328-3	69	27 Eylül 1328	Perşembe	Arif Hikmet	Yok	H. Seyfettin

Tablo 2

SENE	SAYI	BASIM YERİ	SAYFA	FİYATI
1326-1	1	Belli Değil	8	20 para
1326-1	2	Belli Değil	8	20 para
1326-1	3	Matbaa-i Ahmed İhsan ve Şürekâsı	8	20 para
1326-1	4	Matbaa-i Ahmed İhsan ve Şürekâsı	8	20 para
1326-1	5	Matbaa-i Ahmed İhsan ve Şürekâsı	8	20 para
1326-1	6	Matbaa-i Ahmed İhsan ve Şürekâsı	8	20 para
1326-1	7	Selanik Matbaası	8	20 para
1326-1	8	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	9	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	10	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	11	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	12	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	13	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	14	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	15	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	16	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	17	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	18	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	19	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	20	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	21	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	22	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	23	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	24	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	25	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	26	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	27	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	28	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	29	Tanin Matbaası	8	20 para
1326-1	30	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	31	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	32	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	33	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	34	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	35	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	36	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	37	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	38	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	39	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	40	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	41	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	42	Tanin Matbaası	8	20 para

1327-2	43	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	44	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	45	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	46	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	47	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	48	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	49	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	50	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	51	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	52	Tanin Matbaası	8	20 para
1327-2	53	Manzume-i Efkâr Matbaası	8	20 para
1327-2	54	Türk Matbaası	8	20 para
1327-2	55	Manzume-i Efkâr Matbaası	8	20 para
1327-2	56	Yok	8	20 para
1327-2	57	Türk Matbaası	8	20 para
1327-2	58	Matbaa-i Hukukiye	8	20 para
1327-2	59	Mesai Matbaası	8	20 para
1327-2	60	Mesai Matbaası	8	20 para
1327-2	61-1	Mesai Matbaası	8	20 para
1327-2	62-2	Mesai Matbaası	8	20 para
1328-3	61	Hürriyet Matbaası	8	20 para
1328-3	62	Tanin Matbaası	8	20 para
1328-3	63	Hürriyet Matbaası	8	20 para
1328-3	64	Hürriyet Matbaası	8	20 para
1328-3	65	Hürriyet Matbaası	8	20 para
1328-3	66	Hürriyet Matbaası	8	20 para
1328-3	67	Hürriyet Matbaası	8	20 para
1328-3	68	Hürriyet Matbaası	8	20 para
1328-3	69	Hürriyet Matbaası	16	Belli Değil

Tablo 3

SENE	SAYI	İDAREHANE
1326-1	1	Yeni Postane Civarında Ve Türkiye Milli Bankası İttisalinde Küçük Yeni Handa 5 Numaralı Daire-i Mahsusadır.
1326-1	2	Yeni Postane Civarında ve Türkiye Milli Bankası İttisalinde Küçük Yeni Handa 5 Numaralı Daire-i Mahsusadır.
1326-1	3	Yeni Postane Civarında Ve Türkiye Milli Bankası İttisalinde Küçük Yeni Handa 5 Numaralı Daire-i Mahsusadır.
1326-1	4	Yeni Postane Civarında Ve Türkiye Milli Bankası İttisalinde Küçük Yeni Handa 5 Numaralı Daire-i Mahsusadır.
1326-1	5	Yeni Postane Civarında Ve Türkiye Milli Bankası İttisalinde Küçük Yeni Handa 5 Numaralı Daire-i Mahsusadır.
1326-1	6	Yeni Postane Civarında Ve Türkiye Milli Bankası İttisalinde Küçük Yeni Handa 5 Numaralı Daire-i Mahsusadır.
1326-1	7	Yeni Postane Civarında Ve Türkiye Milli Bankası İttisalinde Küçük Yeni Handa 5 Numaralı Daire-i Mahsusadır.
1326-1	8	Yeni Postane Civarında Ve Türkiye Milli Bankası İttisalinde Küçük Yeni Handa 5 Numaralı Daire-i Mahsusadır.

1327-2	38	Babıâli Caddesinde Meserret Kiraathanesi Karşısında Fotoğrafçının Üzerinde (1) Numaralı Daire-i Mahsusadır.
1327-2	39	Babıâli Caddesinde Meserret Kiraathanesi Karşısında Fotoğrafçının Üzerinde (1) Numaralı Daire-i Mahsusadır.
1327-2	40	Babıâli Caddesinde Meserret Kiraathanesi Karşısında Fotoğrafçının Üzerinde (1) Numaralı Daire-i Mahsusadır.
1327-2	41	Babıâli Caddesinde Meserret Kiraathanesi Karşısında Fotoğrafçının Üzerinde (1) Numaralı Daire-i Mahsusadır.
1327-2	42	Babıâli Caddesinde Meserret Kiraathanesi Karşısında Fotoğrafçının Üzerinde (1) Numaralı Daire-i Mahsusadır.
1327-2	43	Babıâli Caddesinde Meserret Kiraathanesi Karşısında Fotoğrafçının Üzerinde (1) Numaralı Daire-i Mahsusadır.
1327-2	44	Babıâli Caddesinde Meserret Kiraathanesi Karşısında Fotoğrafçının Üzerinde (1) Numaralı Daire-i Mahsusadır.
1327-2	45	Babıâli Caddesinde Meserret Kiraathanesi Karşısında Fotoğrafçının Üzerinde (1) Numaralı Daire-i Mahsusadır.
1327-2	46	Babıâli Caddesinde Meserret Kiraathanesi Karşısında Fotoğrafçının Üzerinde (1) Numaralı Daire-i Mahsusadır.
1327-2	47	Babıâli Caddesinde Meserret Kiraathanesi Karşısında Fotoğrafçının Üzerinde (1) Numaralı Daire-i Mahsusadır.
1327-2	48	Sirkeci'de Elvan Mahallesinde Hacı İsmail Bey'in Apartmanında İkinci Katta Numara 5 Gıdık İdaresi
1327-2	49	Sirkeci'de Elvan Mahallesinde Hacı İsmail Bey'in Apartmanında İkinci Katta Numara 5 Gıdık İdaresi
1327-2	50	Sirkeci'de Elvan Mahallesinde Hacı İsmail Bey'in Apartmanında İkinci Katta Numara 5 Gıdık İdaresi
1327-2	51	Sirkeci'de Elvan Mahallesinde Hacı İsmail Bey'in Apartmanında İkinci Katta Numara 5 Gıdık İdaresi
1327-2	52	Sirkeci'de Elvan Mahallesinde Hacı İsmail Bey'in Apartmanında İkinci Katta Numara 5 Gıdık İdaresi
1327-2	53	Sirkeci'de Elvan Mahallesinde Hacı İsmail Bey'in Apartmanında İkinci Katta Numara 5 Gıdık İdaresi
1327-2	54	Sirkeci'de Elvan Mahallesinde Hacı İsmail Bey'in Apartmanında İkinci Katta Numara 5 Gıdık İdaresi
1327-2	55	Sirkeci'de Elvan Mahallesinde Hacı İsmail Bey'in Apartmanında İkinci Katta Numara 5 Gıdık İdaresi
1327-2	56	Sirkeci'de Elvan Mahallesinde Hacı İsmail Bey'in Apartmanında İkinci Katta Numara 5 Gıdık İdaresi
1327-2	57	Sirkeci'de Elvan Mahallesinde Hacı İsmail Bey'in Apartmanında İkinci Katta Numara 5 Gıdık İdaresi
1327-2	58	Sirkeci'de Elvan Mahallesinde Hacı İsmail Bey'in Apartmanında İkinci Katta Numara 5 Gıdık İdaresi
1327-2	59	Sirkeci'de Elvan Mahallesinde Hacı İsmail Bey'in Apartmanında İkinci Katta Numara 5 Gıdık İdaresi
1327-2	60	Sirkeci'de Elvan Mahallesinde Hacı İsmail Bey'in Apartmanında İkinci Katta Numara 5 Gıdık İdaresi
1327-2	61-1	Sirkeci'de Elvan Mahallesinde Hacı İsmail Bey'in Apartmanında İkinci Katta Numara 5 Gıdık İdaresi
1327-2	62-2	Sirkeci'de Elvan Mahallesinde Hacı İsmail Bey'in Apartmanında İkinci Katta Numara 5 Gıdık İdaresi
1328-3	61	Nur-ı Osmaniye'de Şark Sokağında Hürriyet Matbaasında Gıdık Gazetesi
1328-3	62	Nur-ı Osmaniye'de Şark Sokağında Hürriyet Matbaasında Gıdık Gazetesi
1328-3	63	Nur-ı Osmaniye'de Şark Sokağında Hürriyet Matbaasında Gıdık Gazetesi
1328-3	64	Nur-ı Osmaniye'de Şark Sokağında Hürriyet Matbaasında Gıdık Gazetesi
1328-3	65	Nur-ı Osmaniye'de Şark Sokağında Hürriyet Matbaasında Gıdık Gazetesi
1328-3	66	Nur-ı Osmaniye'de Şark Sokağında Hürriyet Matbaasında Gıdık Gazetesi
1328-3	67	Nur-ı Osmaniye'de Şark Sokağında Hürriyet Matbaasında Gıdık Gazetesi

1328-3	68	Nur-ı Osmaniye’de Şark Sokağında Hürriyet Matbaasında Gıdık Gazetesi
1328-3	69	Nur-ı Osmaniye’de Şark Sokağında Hürriyet Matbaasında Gıdık Gazetesi

Tablo 4

SENE	SAYI	YAYIN PERİYODU	SERLEVHA
1326-1	1	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	2	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	3	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	4	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	5	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	6	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	7	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	8	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	9	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	10	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	11	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	12	Haftada İki Defa	Bayramlık Gıdık - İydiğiniz Said Olsun
1326-1	13	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	14	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	15	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	16	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	17	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	18	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	19	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	20	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	21	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	22	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	23	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	24	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	25	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	26	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur

1326-1	27	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	28	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	29	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1326-1	30	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	31	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	32	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	33	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	34	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	35	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	36	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	37	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	38	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	39	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	40	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	41	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	42	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	43	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	44	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	45	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	46	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	47	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	48	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	49	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	50	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	51	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	52	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	53	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	54	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	55	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	56	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	57	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	58	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur
1327-2	59	Haftada Bir Defa	Yok
1327-2	60	Haftada Bir Defa	Yok
1327-2	61-1	Haftada Bir Defa	Yok
1327-2	62-2	Haftada Bir Defa	Yok
1328-3	61	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur.

1328-3	62	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur.
1328-3	63	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur.
1328-3	64	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur.
1328-3	65	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur.
1328-3	66	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur.
1328-3	67	Haftada İki Defa	Pazartesi Ve Perşembe Günleri Neşr Olunur.
1328-3	68	Haftada İki Defa	Yok
1328-3	69	Haftada Bir Defa	Perşembe Günleri Neşr Olunur Mizah Gazetesidir

Ek 2. Sayfa Örnekleri

Örnek 1: N.38, S.300, 28 Mart 1327

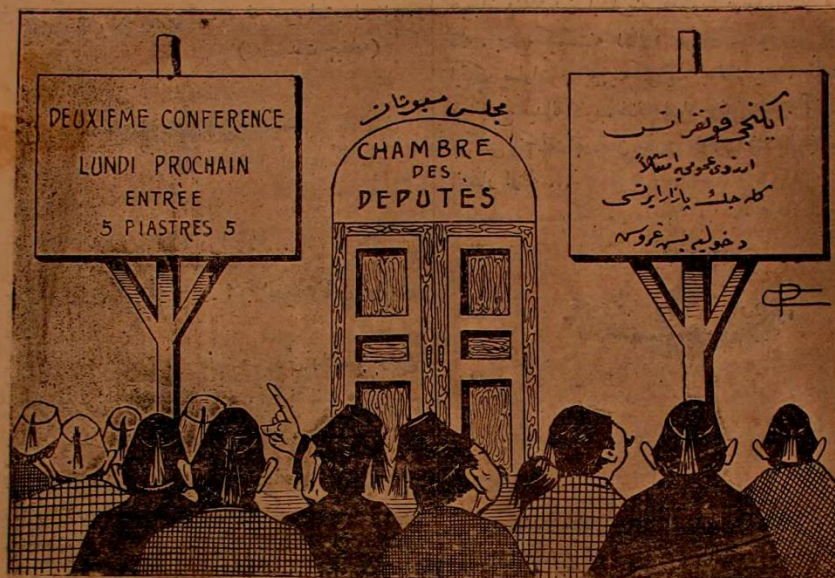

(قاپونک اوکته بریکن اهالی بریرینه) — ساده قوتقراشمی ؟ پهوان کورشی یوقی ؟

نسل بشر

انسانک منشاى

مملکتش زده بزویوق سنه اول برقدان حانده رکز
اوله رق بوکون کوکارتی بوداقرینه متفکرلر آده سنه صالمش
اولان (تجدد عامی و فلسفی) کتبخانه سی طرفدن نشر
ایدیلن بو اثری اوقویبکنز : مشهورارست هه کلاک اثریدر .
انسانلرک نسل مایموندن تفرع ایتدکارتی سلیس بر صورتده
ایضاح ایدر . فیثائی بش غروشدرد هرکتانجی ده بولنور .

فادرین وعشق

یقینده ایتشار ایدمک اولان بو تفس اتری محترم قاره
وقاوتامزده مطالعاتی توصیه ایدردر .

« مساعی » مطابعه سنده طبع اولمشدر .

پیلدجه

اعضای بشردن بش حرفلی برکه بولکنز بوکله حال
حاضرته بر میوندک اولان موصوفی بده صفتی توصیف
ایتمین یننه حال حاضرته هواند خفیف بر ش پیک اولان
موصوفی بده صفتی توصیف ایتمین . خلاصه بوله بکنز که
طوغرودن طوغرویه اوقوتق صورتیه یعنی حرفلرینک بری
هیچ دکشمامک اوزره بو اوج معنایه دلالت ایتمین .

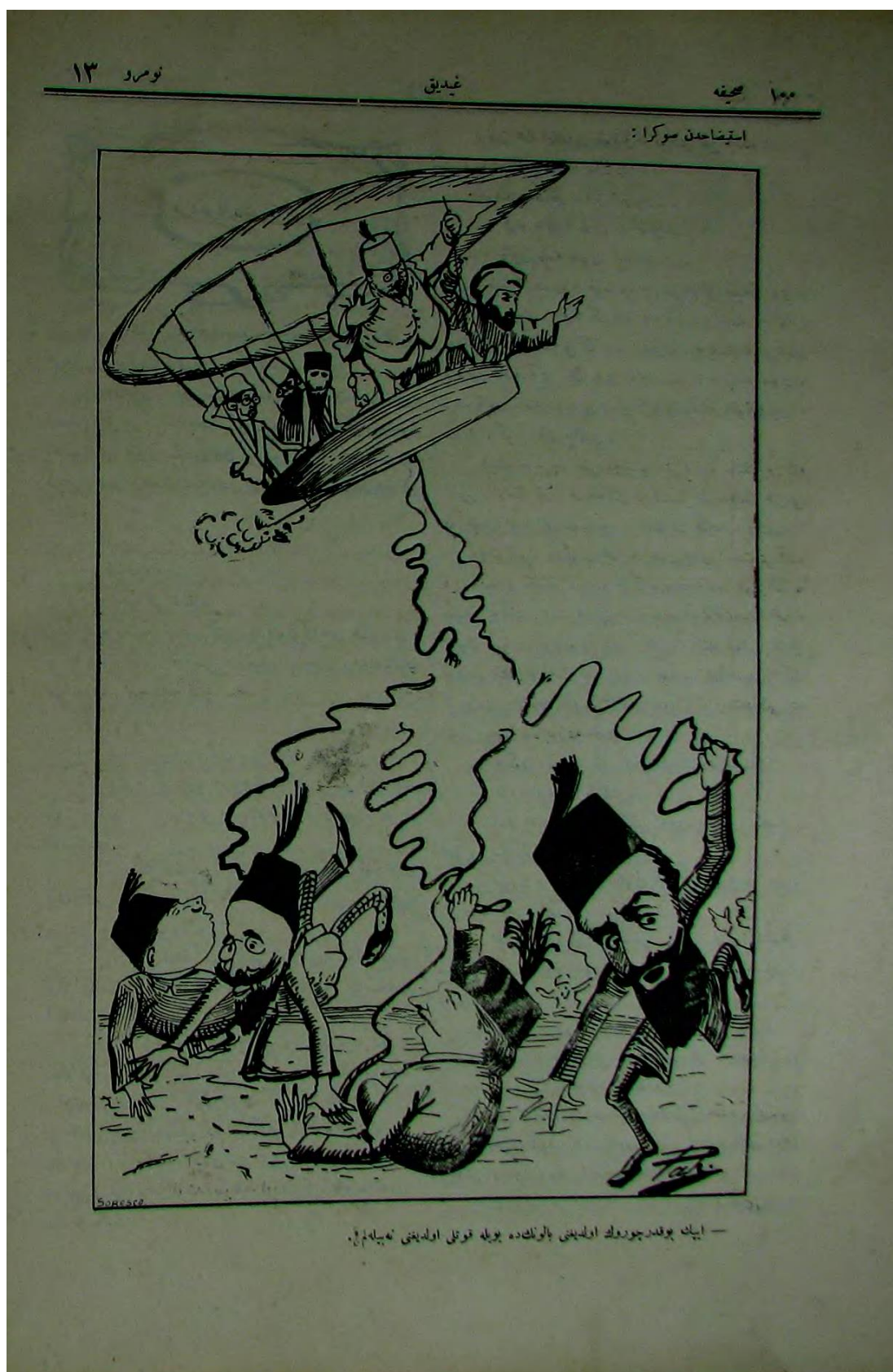
برنجیه یاره چانقله سی ایکنجیه قیشلق شمسیه اوچنجیه
دخی برلاستیک دردنجیدن پدنجیه به قدر اولانلره ایک مدیل
تقدیم اولانه قدر .

غیدلیک پیلدجه قیرونی

Örnek 7: N.2, S.9, 25 Teşrinievvel 1326

ÖZGEÇMİŞ

Muhammet Can

İstanbul 2014

14.07.1989 tarihinde Sinop'un Erfelek ilçesine bağlı Balıfakı Köyü'nde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Sinop'ta tamamladı. 2007 yılında Türkiye derecesiyle girdiği TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden 2012'de fakülte dördüncüsü olarak mezun oldu. Aynı yıl yüksek lisans öğrenimi için Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Türk Edebiyatı programına başladı.

2009 yılında Timaş yayınevi, 2010 yılında Bilim ve Sanat Vakfı ve yine aynı yıl TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi'nde çeşitli görevlerde bulunan Muhammet Can, 2013 yılından beri Anadolu Üniversitesi'nde Araştırma Görevlisi olarak çalışmakta ve Yıldız Teknik Üniversitesi'nin Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Edebiyatı programında tezli yüksek lisans çalışmasını sürdürmektedir.

2013 yılında, Çift-anadal programına kaydolduğu TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünden de mezun olan Muhammet Can, iyi derecede İngilizce ve başlangıç düzeyinde Farsça ve Rusça bilmektedir.